

Criminaliteit en rechtshandhaving 2008

279

Onderzoek en beleid

Criminaliteit en rechtshandhaving 2008

Ontwikkelingen en samenhangen

Eindredactie:

S.N. Kalidien (WODC)

A.Th.J. Eggen (CBS)

Centraal Bureau voor de Statistiek

Bju

Boom Juridische uitgevers

Wetenschappelijk Onderzoek- en
Documentatiecentrum
Ministerie van Justitie

Onderzoek en beleid

De reeks Onderzoek en beleid omvat de rapporten van onderzoek dat door en in opdracht van het WODC is verricht.
Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud van de rapporten het standpunt van de Minister van Justitie weergeeft.

Exemplaren van dit rapport kunnen worden besteld bij het distributiecentrum van Boom Juridische uitgevers:
Boom distributiecentrum te Meppel
Tel. 0522-23 75 55
Fax 0522-25 38 64
E-mail budh@boomdistributiecentrum.nl

Voor ambtenaren van het Ministerie van Justitie is een beperkt aantal gratis exemplaren beschikbaar.
Deze kunnen worden besteld bij:
Bibliotheek WODC
Postbus 20301, 2500 EH Den Haag
Deze gratis levering geldt echter slechts zolang de voorraad strekt.

De integrale tekst van de WODC-rapporten is gratis te downloaden van www.wodc.nl.
Op www.wodc.nl is ook nadere informatie te vinden over andere WODC-publicaties.

© 2009 WODC

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (art. 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

ISBN 978 90 8974 201 8
NUR 820

Voorwoord

De maatschappelijke en politieke aandacht voor het thema criminaliteit en optreden daartegen door politie en justitie is bijzonder groot. Een diversiteit aan informatie, afkomstig van bevolkingsenquêtes, wetenschappelijke studies uit binnen- en buitenland en diverse statistieken, zorgt ervoor dat het thema criminaliteit voortdurend voorwerp is van tal van beschouwingen, theorieën, standpunten en maatregelen.

In 1998 zijn het WODC en het CBS een samenwerkingsverband aangegaan met als doel een gezaghebbend, periodiek en actueel naslagwerk te maken over criminaliteit en rechtshandhaving in Nederland. Het resultaat is een publicatiereeks 'Criminaliteit en rechtshandhaving', waarin het voorliggende rapport de zevende editie is. De publicatie is bestemd voor een breed publiek, zoals politiek, beleid, uitvoering, pers, wetenschap en onderwijs.

Criminaliteit en Rechtshandhaving (C&R) verschilt vooral van de vele eenmalige metingen doordat de publicatie gericht is op het verschaffen van informatie over langere tijdsperioden, waarbij jaarlijks een actualisatie plaatsvindt. Hierdoor kunnen vergelijkingen worden gemaakt met eerdere rapportages.

De ontwikkelingen in de criminaliteit, die in deze editie worden beschreven, beslaan over het algemeen de periode 1995-2008. Een uitzondering hierop vormen de cijfers over door de politie geregistreerde criminaliteit en door de politie gehoorde verdachten. Vanaf 2008 levert de politie de gegevens voor de CBS Politiestatistiek op een nieuwe wijze. Deze nieuwe wijze van aanleveren is gepaard gegaan met aanloopp problemen, waardoor de analyse en verificatie van de politiecijfers over 2008 langer duurt dan was voorzien. In de voorliggende publicatie zijn de cijfers over de geregistreerde criminaliteit en de cijfers over gehoorde verdachten van misdrijven daarom niet geactualiseerd. De hoofdstukken 4, 5 en 9 zijn daardoor minder informatief dan mogelijk was geweest als de politiecijfers wel beschikbaar waren geweest. De geregistreerde criminaliteitscijfers en de cijfers over de gehoorde verdachten zullen, zodra deze beschikbaar zijn, worden gepubliceerd op de websites van het WODC (www.wodc.nl) en het CBS (www.cbs.nl).

Een kwart van de bevolking van 15 jaar en ouder werd in 2008 slachtoffer van één of meer vormen van veel voorkomende criminaliteit. Dit aandeel is de laatste jaren geleidelijk gedaald, doordat slachtofferschap van diefstal en inbraak is gedaald. Het percentage burgers dat slachtoffer wordt van geweldsdelicten of van vandalismedelicten is de laatste jaren vrijwel constant gebleven. Eveneens een kwart van de Nederlanders van 15 jaar en ouder voelde zich in 2008 wel eens onveilig. Daarmee heeft de sinds 2002 dalende trend in het gevoel van onveiligheid zich niet verder doorgezet. Ook het aantal geregistreerde misdrijven is sinds 2002 geleidelijk aan gedaald, maar in 2007 stagneert deze daling. Nog onbekend is of deze trend doorzet in 2008.

Het aantal bestraffingen door het Openbaar Ministerie en de Zittende Magistratuur groeide aanvankelijk van 1995-2006, maar vertoont nadien eveneens een dalende trend.

C&R wordt niet alleen in boekvorm uitgebracht, maar is ook verkrijgbaar in PDF-formaat via de websites van het WODC en het CBS. Op deze websites staan bovendien de tabellen uit bijlage 4 in Excel-formaat. In de Statline-database van het CBS (ook te raadplegen via www.cbs.nl) is eveneens statistische informatie op het terrein van criminaliteit en rechtshandhaving opgenomen.

Aan de totstandkoming van deze publicatie werkten velen mee. Wij bedanken in de eerste plaats de eindredactie en de auteurs voor hun bijdrage. Daarnaast bedanken wij de medewerkers van de verschillende justitiële diensten en instellingen voor het leveren van de benodigde statistische informatie en de leden van de stuurgroep en de reviewers voor hun constructieve commentaren en adviezen. Bijlage 1 bevat een overzicht van alle medewerkers die een bijdrage hebben geleverd aan deze publicatie.

Directeur WODC
Prof. dr. Frans Leeuw

Directeur-Generaal van de Statistiek CBS
Drs. Gosse van der Veen

Inhoud

1	Inleiding	13
	<i>S.N. Kalidien en A.Th.J. Eggen</i>	
1.1	Wijze van presentatie	15
1.2	Kanttekeningen	16
2	Het Nederlandse strafrechtstelsel	19
	<i>W.M. de Jongste</i>	
2.1	Criminaliteit, strafbaar feit, slachtoffer en verdachte	19
2.2	De opsporing	22
2.2.1	De regiopolitie en het Korps Landelijke Politiediensten	23
2.2.2	De Koninklijke Marechaussee	23
2.2.3	De bijzondere opsporingsdiensten	24
2.2.4	De Rijksrecherche	25
2.2.5	Het voorkomen van vervolging: Halt/Stop, politietransactie en politiesepot	25
2.3	De vervolging	27
2.3.1	Het Openbaar Ministerie	27
2.3.2	Het voorkomen van vervolging door OM: sepot en transactie	28
2.3.3	De Wet OM-afdoening	29
2.4	De berechting	30
2.4.1	De gerechtelijke instanties en de Raad voor de rechtspraak	30
2.4.2	Het onderzoek ter zitting	31
2.4.3	Hoger beroep en cassatie	32
2.4.4	Straffen en maatregelen	33
2.5	De tenuitvoerlegging	37
2.5.1	De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI)	38
2.5.2	Het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB)	40
2.5.3	De Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) en de Inspectie voor de Sanctietoepassing (ISJ)	41
2.6	Personen en organen die zijn betrokken bij de strafrechtketen	41
2.6.1	De raden voor rechtsbijstand	41
2.6.2	Deskundigen	41
2.6.3	De reclassering	42
2.6.4	De Raad voor de Kinderbescherming	43
2.6.5	Slachtofferhulp Nederland	44
2.6.6	Het Schadefonds Geweldsmisdrijven	44
2.6.7	Het Waarborgfonds Motorverkeer	45
3	Criminaliteit en slachtofferschap	47
	<i>H.W.J.M. Huys</i>	
3.1	Ondervonden criminaliteit: aard, omvang en ontwikkeling	47
3.1.1	Door burgers ondervonden criminaliteit	49
3.1.2	Door bedrijven ondervonden delicten	51
3.1.3	Door burgers en bedrijven ondervonden delicten totaal	54

3.2	Kenmerken van slachtoffers van criminaliteit	55
3.2.1	Kenmerken van burgers als slachtoffer	56
3.2.2	Kenmerken van bedrijven als slachtoffer	59
3.3	Gevolgen van criminaliteit: aard, omvang en ontwikkeling	60
3.3.1	Gevolgen voor burgers	60
3.3.2	Gevolgen voor bedrijven	62
3.4	Reacties op ondervonden criminaliteit: aard, omvang en ontwikkeling	63
3.4.1	Melding en aangifte van door burgers ondervonden delicten	63
3.4.2	Melding en aangifte van door bedrijven ondervonden delicten	66
3.4.3	Beroep op slachtofferhulp	68
3.4.4	Schadevergoeding	71
3.5	Beveiliging tegen criminaliteit: aard, omvang en ontwikkeling	73
3.5.1	Maatregelen van burgers	74
3.5.2	Maatregelen van bedrijven	75
3.5.3	De beveiligingsbranche	76
3.6	De beleving van criminaliteit: aard, omvang en ontwikkeling	77
3.6.1	Onveiligheidsgevoelens onder burgers	78
3.6.2	Perceptie van criminaliteit onder bedrijven	82
3.7	Resumé	82
4	Geregistreeerde criminaliteit	85
	<i>A.Th.J. Eggen</i>	
4.1	Geregistreeerde criminaliteit: aard, omvang en ontwikkeling	86
4.1.1	Geweldsmisdrijven	88
4.1.2	Vermogensmisdrijven	91
4.1.3	Vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde en gezag	93
4.1.4	Wegenverkeerswet	94
4.1.5	Misdrijven tegen de Opiumwet en tegen de Wet wapens en munitie	96
4.2	Geregistreeerde criminaliteit naar stedelijkheid en in de 25 grote gemeenten	96
4.3	Resumé	98
5	Verdachten van criminaliteit	101
	<i>H. Goudriaan en A.Th.J. Eggen</i>	
5.1	Gehoorde verdachten	102
5.2	Aangehouden verdachten	108
5.3	Minderjarige verdachten	119
5.3.1	Gehoorde minderjarige verdachten	119
5.3.2	Aangehouden minderjarige verdachten	126
5.4	Resumé	135

6	Vervolging	137
	<i>N.E. de Heer-de Lange</i>	
6.1	Vervolging	137
6.1.1	Bij het Openbaar Ministerie ingeschreven strafzaken	138
6.1.2	Door het Openbaar Ministerie afgedane strafzaken	140
6.1.3	Wijze van afdoening door het Openbaar Ministerie	142
6.2	Vervolging van minderjarigen	146
6.2.1	Bij het Openbaar Ministerie ingeschreven strafzaken tegen minderjarigen	146
6.2.2	Door het Openbaar Ministerie afgedane strafzaken tegen minderjarigen	146
6.2.3	Wijze van afdoening door het Openbaar Ministerie	147
6.3	Doorlooptijd in strafzaken (Openbaar Ministerie)	150
6.4	Berechting door het Openbaar Ministerie: de OM-strafbeschikking	151
6.5	Resumé	151
7	Berechting	153
	<i>N.E. de Heer-de Lange</i>	
7.1	Berechting	153
7.1.1	Door de rechter afgedane strafzaken	153
7.1.2	Wijze van afdoening door de rechter	155
7.1.3	Door de rechter in eerste aanleg opgelegde sancties	157
7.2	Berechting van minderjarigen	162
7.2.1	Door de rechter afgedane strafzaken tegen minderjarigen	162
7.2.2	Wijze van afdoening door de rechter	162
7.2.3	Door de rechter opgelegde sancties aan minderjarigen	164
7.3	Doorlooptijden in strafzaken	168
7.4	Berechting in hoger beroep en in cassatie	169
7.5	Schadevergoeding aan ex-verdachten	171
7.6	Resumé	172
8	Tenuitvoerlegging van sancties	175
	<i>S.N. Kalidien</i>	
8.1	Intramurale straffen	175
8.1.1	Tenuitvoerlegging van sancties in het gevangeniswezen	175
8.1.2	Tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel	182
8.1.3	Tenuitvoerlegging van sancties in de Justitiële Jeugdinstellingen	187
8.2	Extramurale sancties	190
8.2.1	Tenuitvoerlegging van de taakstraf aan meerderjarigen	190
8.2.2	Tenuitvoerlegging van de taakstraf aan minderjarigen	192
8.2.3	Halt-afdoening en Stop-reactie	193
8.2.4	Tenuitvoerlegging van de gedragsbeïnvloedende maatregel	194

8.3	Financiële sancties	194
8.3.1	Tenuitvoerlegging van de transactie	194
8.3.2	Tenuitvoerlegging van de geldboete	196
8.3.3	Tenuitvoerlegging van de ontnemingsmaatregel	197
8.3.4	Tenuitvoerlegging van de schadevergoedingsmaatregel	198
8.4	Resumé	199
9	De strafrechtsketen in samenhang	201
	<i>E.C. Leertouwer en S.N. Kalidien</i>	
9.1	De strafrechtsketen in samenhang	201
9.1.1	Misdrijven in de strafrechtsketen	202
9.1.2	Geweldscriminaliteit, 1995-2008	210
9.1.3	Vermogenscriminaliteit, 1995-2008	213
9.1.4	Vernielingen, 1995-2008	216
9.1.5	Misdrijven tegen de Opiumwet, 1995-2008	219
9.2	Misdrijven gepleegd door minderjarigen	222
9.2.1	Minderjarigen in de strafrechtsketen	223
9.2.2	Geweldscriminaliteit en minderjarigen, 1995-2008	229
9.2.3	Vermogenscriminaliteit en minderjarigen, 1995-2008	232
9.2.4	Vernielingen en minderjarigen, 1995-2008	235
9.3	Resumé	238
10	Overheidsuitgaven aan criminaliteitsbestrijding en strafrechtshandhaving	241
	<i>D.E.G. Moolenaar</i>	
10.1	Totale uitgaven van de overheid	243
10.1.1	Slachtofferzorg	244
10.1.2	Preventie	245
10.1.3	Opsporing	247
10.1.4	Vervolging	249
10.1.5	Berechting	251
10.1.6	Tenuitvoerlegging	252
10.1.7	Ondersteuning van verdachten	255
10.2	Uitgaven van de overheid ten behoeve van minderjarigen	256
10.2.1	Vervolging en berechting van minderjarigen	257
10.2.2	Tenuitvoerlegging van sancties voor minderjarigen	258
10.2.3	Ondersteuning van minderjarige verdachten	259
10.3	Resumé	259
11	Nederland in internationaal perspectief	261
	<i>P.R. Smit</i>	
11.1	Kanttekeningen bij het maken van internationale vergelijkingen	262
11.2	Criminaliteit en slachtofferschap; veiligheidsgevoelens	264
11.3	Criminaliteit en opsporing	269

11.3.1	Aard en omvang geregistreeerde criminaliteit	270
11.3.2	Ontwikkelingen in de geregistreeerde criminaliteit	270
11.3.3	Verdachten van misdrijven	273
11.4	Criminaliteit en vervolging en berechting	277
11.5	Criminaliteit en tenuitvoerlegging	279
11.6	Resumé	282
Literatuur		283
Bijlage 1	Lijst van personen die hebben meegewerkt aan C&R 2008	289
Bijlage 2	Standaardclassificatie misdrijven CBS	290
Bijlage 3	Informatiebronnen	291
Bijlage 4	Tabellen	321
	Tabellen bij hoofdstuk 3	321
	Tabellen bij hoofdstuk 4	351
	Tabellen bij hoofdstuk 5	373
	Tabellen bij hoofdstuk 6	441
	Tabellen bij hoofdstuk 7	475
	Tabellen bij hoofdstuk 8	531
	Tabellen bij hoofdstuk 9	559
	Tabellen bij hoofdstuk 10	564
	Tabellen bij hoofdstuk 11	587
Bijlage 5	Afkortingen	609
Bijlage 6	Stroomschema justitieketen	613
Bijlage 7	Trefwoordenregister	617

1 Inleiding

S.N. Kalidien en A.Th.J. Eggen

‘Neemt de criminaliteit toe of juist af?’ Deze veel gestelde vraag is erg lastig te beantwoorden. Wat wordt onder criminaliteit verstaan? En wat zeggen de uit enquêtes of politieregistraties verkregen criminaliteitscijfers werkelijk over de omvang van de gepleegde criminaliteit?

Criminaliteit is een containerbegrip voor alle gedragingen die bij wet zijn verboden, van belediging tot moord. Dit maakt dat het presenteren van bijvoorbeeld het ‘totale aantal delicten’ maar een beperkte informatieve waarde heeft. Beter is de verschillende typen delicten te onderscheiden. Maar een uitsplitsing naar delicttype kan op vele manieren worden gemaakt en is daardoor al gauw een bron van verwarring. De vraag of ‘diefstal met geweld’ moet worden geteld als ‘diefstal’ of als ‘geweld’ is slechts een van de vele keuzen die moeten worden gemaakt.

Criminaliteit kan worden gemeten door aan burgers of bedrijven te vragen hoe vaak men in een bepaald jaar slachtoffer is geweest van een delict, maar ook door het aantal geregistreerde aangiften van een misdrijf bij de politie te tellen. Omdat van veel delicten geen aangifte wordt gedaan, en omdat de politie niet bij elke melding van een delict een proces-verbaal opmaakt, kan het voor de beschrijving van de criminaliteitsontwikkeling soms uitmaken voor welke bron men kiest.

Is criminaliteit eigenlijk wel de som van alle (door bedrijven, burgers en instellingen) ondervonden delicten? Telt een door één persoon gemaakt computervirus dat honderdduizend slachtoffers maakt, voor één delict of voor honderdduizend delicten?

Kortom, criminaliteitsontwikkeling kan op verschillende manieren worden beschreven, afhankelijk van gemaakte keuzes en vooronderstellingen. In deze publicatie worden keuzes en vooronderstellingen zo veel mogelijk expliciet gemaakt. Het is daarom raadzaam om niet alleen de in deze publicatie gepresenteerde tabellen (zie bijlage 4) te raadplegen, maar ook de bijbehorende toelichtingen in de corresponderende hoofdstukken. Hoewel cijfers over criminaliteit en rechtshandhaving soms lastig te meten en interpreteren zijn, bestaat er niettemin grote behoefte aan deze cijfers. Beleids-makers, politici, wetenschappers en pers gebruiken voor hun beleid, opvattingen en berichtgeving graag ‘harde’ cijfers. Zo stelt het huidige kabinet-Balkenende IV zich in zijn beleidsprogramma (14 juni 2007) onder meer ten doel de criminaliteit in de periode 2002-2010 te reduceren met 25% door: 19% minder geweldsdelicten, 5% minder vermogensdelicten, een verbetering van het ophelderingspercentage met 15%, een daling van de criminaliteit tegen ondernemingen met 25% en een daling van de recidive met 10 procentpunt. De cijfers die in deze doelstellingen worden genoemd, zien er op het eerste gezicht duidelijk en voor zichzelf sprekend uit. Echter, het antwoord op de in 2010 aan de orde zijnde vraag of het kabinet de gestelde doelen heeft kunnen realiseren, zal mede worden bepaald door bovengenoemde keuzes en vooronderstellingen. De publicatiereeks ‘Criminaliteit en rechtshandhaving’ biedt ter ondersteu-

ning van de beantwoording van deze en vele andere vragen cijfers aan waarvan de betekenis en de context zo expliciet mogelijk zijn gemaakt. Het grote belang van cijfers over criminaliteit en rechtshandhaving heeft ertoe geleid dat het ministerie van Justitie en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) in 1998 een samenwerkingsverband zijn aangegaan met als doel een gezaghebbende publicatierEEKS op te zetten met het karakter van een statistisch naslagwerk. Deze publicatierEEKS zou ontwikkelingen en samenhangen in de criminaliteit en de rechtshandhaving periodiek en systematisch in kaart moeten brengen. Deze samenwerking heeft geresulteerd in de publicatierEEKS 'Criminaliteit en rechtshandhaving' (C&R), waarin het thans voorliggende rapport de zevende editie is. C&R is bedoeld voor iedereen die is geïnteresseerd in kwantitatieve informatie over criminaliteit en rechtshandhaving: beleidsmakers, politici, journalisten, wetenschappers en anderen.

C&R beoogt ontwikkelingen zo veel mogelijk te 'duiden'. Dat wil zeggen dat ontwikkelingen worden beschreven en toegelicht, dat wordt geëxpliciteerd hoe de cijfers tot stand zijn gekomen en welke definities daarbij zijn gehanteerd, en dat mogelijke trendbreuken door wijzigingen in gehanteerde meetmethoden worden benoemd. C&R geeft echter geen verklaringen bij de geconstateerde ontwikkelingen en is terughoudend in het geven van vergaande interpretaties.

De toegevoegde waarde van C&R is niet alleen gelegen in het bijebrengen van statistische informatie, waarvan veel al elders is gepubliceerd. Door de informatie over de verschillende onderdelen met elkaar in verband te brengen, wordt ook de *samenhang* in de strafrechtsketen kwantitatief in beeld gebracht: hoe verhouden ontwikkelingen in de geregistreerde criminaliteit zich tot de ontwikkelingen verderop in de strafrechtsketen, zoals het aantal transacties, schuldigverklaringen en door de rechter opgelegde straffen?

Een belangrijk deel van de in C&R gebruikte informatie komt uit registratiesystemen/databases die worden beheerd en geanalyseerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Maar ook het ministerie van Justitie en de verschillende justitiële ketenpartners, onder meer het Centraal Justitieel Incasso Bureau, de Dienst Justitiële Inrichtingen, Reclassering Nederland en de Raad voor de Kinderbescherming beschikken over veel bronnen. Uit de meeste van deze bronnen wordt jaarlijks statistische informatie gepubliceerd in persberichten, jaarverslagen of anderszins. Daarnaast leveren deze partners op verzoek op maat gemaakte overzichten ten behoeve van C&R.

Deze zevende editie van C&R kent enige belangrijke verschillen ten opzichte van de vorige editie (Eggen & Kalidien, 2008). Zo zijn de gegevens over de geregistreerde criminaliteit en de verdachten van criminaliteit, in de vorige editie nog in één hoofdstuk samengebracht, in de voorliggende

editie in twee aparte hoofdstukken weergegeven. Ook de gegevens over vervolging en berechting zijn nu in twee aparte hoofdstukken opgenomen. Daarnaast is in deze editie geen 'Capita Selecta'-hoofdstuk opgenomen.

1.1 Wijze van presentatie

De publicatie is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 2 (Het Nederlandse strafrechtstelsel) geeft een beschrijving van het Nederlandse strafrechtstelsel en laat zien welke instanties en actoren in dit systeem een rol spelen en wat de voornaamste ontwikkelingen zijn in de laatste jaren. Het hoofdstuk kan dienen als referentiekader voor de overige hoofdstukken. Dit hoofdstuk beschrijft de stand van zaken tot juli 2008.

Hoofdstuk 3 (Criminaliteit en slachtofferschap) laat zien hoe vaak burgers en bedrijven slachtoffer worden van verschillende soorten criminaliteit. Verder wordt aandacht besteed aan kenmerken van burgers en bedrijven als slachtoffer, aan de materiële en immateriële gevolgen van slachtofferschap, aan onveiligheidsgevoelens, aan preventiemaatregelen ter voorkoming of als gevolg van criminaliteit en aan het beroep op slachtofferhulp.

Hoofdstuk 4 (Geregistreeerde criminaliteit) beschrijft de aard en de omvang van de door de politie geregistreeerde criminaliteit: hoeveel processen-verbaal zijn door de politie opgemaakt, om wat voor misdrijven gaat het, hoeveel zaken zijn opgehelderd?

Hoofdstuk 5 (Verdachten van criminaliteit) beschrijft de omvang van het aantal gehoorde en aangehouden verdachten. Tevens wordt een beeld geschetst van de kenmerken van verdachten. In een aparte paragraaf worden de minderjarige verdachten belicht.

Hoofdstuk 6 (Vervolging) gaat een stap verder in de strafrechtstelsel en geeft een beschrijving van de instroom en afdoening van strafzaken in eerste aanleg bij het Openbaar Ministerie (OM) en de rechtbanken. Daarnaast komt de aard van de delicten waarvoor men wordt vervolgd aan bod. Ook hier worden de minderjarigen apart belicht.

Hoofdstuk 7 (Berechting) beschrijft de wijze van afdoening en de opgelegde sancties door de rechter, zowel voor het totaal als apart voor de minderjarigen.

Hoofdstuk 8 (Tenuitvoerlegging van sancties) beschrijft de tenuitvoerlegging van verschillende soorten van strafrechtelijke sancties (straffen en maatregelen) tegen meerderjarigen en minderjarigen in Nederland. Sancties die ten uitvoer worden gelegd door de verschillende sectoren van de Dienst Justitiële Inrichtingen, Reclassering Nederland, de Raad voor de Kinderbescherming, de Halt-bureaus en het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) worden hier belicht.

Hoofdstuk 9 (De strafrechtstelsel in samenhang) brengt de stromen en ontwikkelingen in de verschillende onderdelen van de strafrechtstelsel bij

elkaar en beschrijft de belangrijkste ontwikkelingen in samenhang. In dit hoofdstuk wordt eveneens apart aandacht besteed aan de minderjarigen. *Hoofdstuk 10* (Overheidsuitgaven aan criminaliteitsbestrijding en strafrechtshandhaving) beschrijft hoeveel de overheid uitgeeft aan criminaliteitsbestrijding en strafrechtshandhaving en de hoogte van de financiële schade en overige maatschappelijke kosten van criminaliteit. De uitgaven van de overheid worden zo veel mogelijk toegerekend naar de verschillende elementen van de strafrechtsketen, zoals preventie, opsporing, vervolging, berechting, tenuitvoerlegging en ondersteuning. De financiële schade en de overige maatschappelijke kosten worden uitgesplitst naar burgers, bedrijven en overheid.

Hoofdstuk 11 (Nederland in internationaal perspectief) presenteert de internationale dimensie: hoe is de omvang en ontwikkeling van de criminaliteit en de strafrechtelijke reactie daarop in Nederland, in vergelijking met Europa en enkele landen daarbuiten?

De ontwikkeling van de criminaliteit en de rechtshandhaving wordt in deze publicatie doorgaans beschreven van 1995 tot en met 2008 en in sommige gevallen vanaf 1980, zodat de ontwikkelingen in historisch perspectief kunnen worden beschouwd. Een uitzondering hierop vormen de cijfers over door de politie geregistreerde criminaliteit en door de politie gehoorde verdachten. Door een nieuwe wijze van aanlevering van de gegevens door de politie aan het CBS duurt de analyse en verificatie van de cijfers over 2008 langer dan gepland. Het gevolg hiervan is dat in de voorliggende publicatie de geregistreerde criminaliteit en de cijfers over gehoorde verdachten van misdrijven niet konden worden geactualiseerd voor 2008, maar nog zijn weergegeven tot en met 2007. Het betreft de hoofdstukken Geregistreerde criminaliteit (hoofdstuk 4), Verdachten van criminaliteit (hoofdstuk 5) en De strafrechtsketen in samenhang (hoofdstuk 9).

Voor de hoofdstukken 3 tot en met 11 zijn tabellen in een aparte bijlage (bijlage 4) bijeen gezet. De overige bijlagen bevatten een lijst met namen van personen die hebben meegewerkt aan deze editie van C&R (bijlage 1), de in deze publicatie gehanteerde standaardclassificatie misdrijven CBS (bijlage 2), de in deze publicatie gebruikte statistische bronnen (bijlage 3), een overzicht van de in deze publicatie gehanteerde afkortingen (bijlage 5), een stroomschema van de strafrechtsketen (bijlage 6) en een trefwoordenregister (bijlage 7).

1.2 Kanttekeningen

De nadruk ligt in dit boek op misdrijven. Overtredingen, die feitelijk de grootste categorie van strafbare gedragingen vormen, blijven buiten beeld. Hierbij kan worden gedacht aan 'zwartrijden in het openbaar

vervoer', 'openbare dronkenschap', 'verkeersovertredingen' enzovoort. De data waarover CBS en Justitie thans beschikken, laten een gedetailleerde beschrijving van de overtredingen nog niet toe. Zodra dit wel mogelijk is, zal in een volgende editie van C&R ook aan de overtredingen apart aandacht worden besteed. Overigens worden op enkele plaatsen in dit boek gegevens *inclusief* overtredingen gepresenteerd, bijvoorbeeld waar het de tenuitvoerlegging van bepaalde sanctietypen betreft, zoals het aantal Halt-waardige delicten (deze gegevens zijn dan alleen beschikbaar van misdrijven en overtredingen tezamen). In die gevallen wordt dat expliciet vermeld.

Met betrekking tot de categorisering van delicten is in dit boek gekozen voor de standaardclassificatie misdrijven CBS (zie bijlage 2). Deze indeling is gebaseerd op wetsartikelen. De consequentie van deze keuze is dat vormen van criminaliteit die zich niet laten definiëren in termen van wetsartikelen, buiten beeld blijven. (Vormen van) georganiseerde criminaliteit, organisatiecriminaliteit, werknemerscriminaliteit enzovoort vallen eveneens buiten het bereik van dit boek. Waar in dit boek wordt gesproken over 'strafzaken', worden zaken bedoeld betreffende misdrijven die door het Openbaar Ministerie of de rechter worden afgedaan.

Voor deze publicatie zijn diverse bronnen gebruikt. Elke bron kent zijn waarde, maar ook zijn beperkingen. De uitkomsten van slachtoffer-enquêtes zijn gebaseerd op steekproeven. Daardoor is het bijvoorbeeld niet mogelijk om betrouwbare uitsplitsingen te maken naar minder vaak voorkomende delicttypen, omdat de aantallen in de enquêtes zeer klein zijn. Bovendien zijn de uitkomsten van deze enquêtes gebaseerd op de beleving van misdrijven door individuele slachtoffers. Deze kunnen afwijken van die van politie en justitie. Doordat van ernstige delicten waarschijnlijk vaker aangifte wordt gedaan dan van minder ernstige delicten, zullen de minder ernstige delicten over het algemeen beter door slachtofferenquêtes in beeld worden gebracht dan door de statistieken van de politie. Delicten waarbij geen directe slachtoffers vallen of hoeven te vallen (de zogenoemde 'slachtofferloze delicten'), zoals drugshandel of rijden onder invloed, worden via slachtofferenquêtes in het geheel niet waargenomen. Voor het in beeld krijgen van dit soort delicten is de CBS Politiestatistiek van waarde.

Cijfers die afkomstig zijn uit de registratie van politie en justitie, kennen echter ook beperkingen. Ten eerste hebben ze alleen betrekking op de feiten of zaken die de betreffende instantie registreert. Zo zal de politie vernielingen of diefstallen die niet worden aangegeven, niet registreren. Hetzelfde geldt voor 'slachtofferloze' delicten, zolang de politie deze delicten niet op het spoor komt. Dit laatste geeft al aan dat ook het beleid en de technische mogelijkheden van de betrokken instanties invloed op de cijfers kunnen hebben. Als de politie meer aandacht besteedt aan alcoholgebruik van automobilisten of op dit gebied nieuwe opsporingsmethoden gaat hanteren, zal dit mogelijk invloed hebben op het aantal

geregistreerde misdrijven. Ontwikkelingen in de criminaliteitscijfers moeten derhalve niet alleen worden verklaard uit ontwikkelingen in de criminaliteit, maar dienen tevens te worden geïnterpreteerd tegen de achtergrond van mogelijke veranderingen in gedrag rond aangifte en in beleid op het gebied van registratie en vervolging. Dit geldt ook verderop in de strafrechtelijke keten, bijvoorbeeld bij de ontwikkelingen in gegevens over vervolging en berechting.

Ten tweede kunnen er verschillen in definities optreden tussen verschillende bronnen, waardoor uitkomsten niet altijd exact vergelijkbaar zijn.¹ Voor een volledig beeld van de voornaamste kenmerken en beperkingen van de in deze publicatie gehanteerde bronnen wordt verwezen naar bijlage 3.

Ten slotte is ook voor deze editie van C&R voortgebouwd op voorgaande edities. Hierdoor komt het voor dat nog (dankbaar) gebruik is gemaakt van tekstgedeelten van auteurs van vorige edities.

¹ In deze publicatie wordt voor het onderdeel vervolging en berechting gebruikgemaakt van de CBS-Rechtbankstatistiek van strafrechtspleging en -toepassing, waarbij het primaire bronsysteem COMPAS wordt bevroegd. Het Parket-Generaal (PaG) hanteert een beleidsinformatiesysteem (OMDATA) dat eveneens COMPAS als primair bronsysteem heeft. Definitieverschillen, verschillen in meetmomenten en bevragingwijze kunnen verschillen in de cijfers tot gevolg hebben.

2 Het Nederlandse strafrechtstelsel

W.M. de Jongste

Het strafrechtstelsel is het geheel van organen, dat belast is met de handhaving van het strafrecht in Nederland. Het strafrechtstelsel wordt beschouwd als een keten van elkaar opvolgende schakels, die bestaan uit de fasen van opsporing, vervolging, berechting en tenuitvoerlegging van opgelegde straffen en maatregelen.

Dit hoofdstuk geeft een beschrijving op hoofdlijnen van deze fasen in de strafrechtketen en van de organen die daarin werkzaam zijn. Daaraan voorafgaand wordt in paragraaf 2.1 ingegaan op de begrippen criminaliteit, strafbaar feit, slachtoffer en verdachte. In de daaropvolgende paragrafen komen de opsporingsfase (paragraaf 2.2), de fase van vervolging (paragraaf 2.3) en van berechting (paragraaf 2.4) en die van de tenuitvoerlegging (paragraaf 2.5) aan bod. In paragraaf 2.6 worden nog enkele belangrijke personen en organen besproken die nauw betrokken zijn bij het functioneren van de strafrechtketen.

2.1 Criminaliteit, strafbaar feit, slachtoffer en verdachte

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens ingegaan op de begrippen criminaliteit, het strafbare feit, het slachtoffer en de verdachte.

Criminaliteit

Criminaliteit kan worden omschreven als menselijke gedragingen die door de wetgever strafbaar zijn gesteld. Deze strafbaarstelling is nodig om een bijdrage te leveren aan de (bevordering van de) veiligheid van individuele burgers en van de samenleving als geheel. De bevordering van de veiligheid is in een rechtsstaat niet absoluut, maar staat in het teken van het garanderen van vrijheid van burgers. Daarom moet tegelijkertijd sprake zijn van bescherming tegen willekeurige strafvervolging.

De strafbaar gestelde gedragingen en de manier waarop de overheid daarop reageert, zijn dan ook neergelegd in de wet. 'Geen feit is strafbaar dan uit kracht van een daaraan voorafgegane *wettelijke* strafbepaling', aldus artikel 1 lid 1 van het Wetboek van Strafrecht. Het artikel wordt beschouwd als de formulering van het aan het Nederlandse strafrecht ten grondslag liggende *legaliteitsbeginsel*. In het Nederlandse strafrecht kan niemand veroordeeld worden voor een feit dat niet bij wet strafbaar is gesteld. Bovendien is een feit alleen strafbaar als het op het moment dat het plaatsvond volgens de wet een strafbaar feit was. De wetgever mag niet met terugwerkende kracht feiten strafbaar stellen (artikel 1 lid 2 Wetboek van Strafrecht).

Strafbare feiten zijn beschreven in het Wetboek van Strafrecht en in andere wetten, bijvoorbeeld in de Wegenverkeerswet, de Opiumwet, de Wet wapens en munitie en de Wet op de economische delicten. Van alle strafbare feiten geeft de wet ook aan welke straf iemand maximaal kan

krijgen. De rechter kan niet zwaarder straffen dan dit maximum. Wel kan de rechter een lagere straf opleggen.

Het geheel van strafbare feiten en de daarbij behorende strafbedreigingen wordt ook wel het *materiële strafrecht* genoemd. Naast het materiële strafrecht kennen we het *formele strafrecht*, oftewel het strafprocesrecht. Het formele strafrecht is beschreven in het Wetboek van Strafvordering en regelt op welke wijze en door welke personen en instanties wordt onderzocht of een strafbaar feit is begaan en door wie en op grond van welke maatstaven wordt beslist over de strafrechtelijke sancties die kunnen volgen op een bewezen strafbaar feit. Het eerste artikel van het Wetboek van Strafvordering luidt: 'Strafvordering vindt alleen plaats op de wijze bij de wet voorzien.' Ook hier zien we het legaliteitsbeginsel terugkomen.

Het strafbare feit

Een strafbaar feit is een feit waartegen straf is bedreigd en dat aanleiding kan geven tot een strafvervolgning. Strafbare feiten worden ook wel *delicten* genoemd. Er zijn twee soorten strafbare feiten: *misdrijven* (Boek II Wetboek van Strafrecht) en *overtredingen* (Boek III Wetboek van Strafrecht). Misdrijven zijn ernstige feiten. Overtredingen zijn relatief lichte feiten. Voorbeelden van misdrijven zijn verkrachting, mishandeling, inbraak en diefstal. Fout parkeren en door rood licht rijden zijn voorbeelden van overtredingen. De wettelijke bepalingen geven steeds aan of er sprake is van een misdrijf of van een overtreding.

Het slachtoffer

De meeste slachtoffers van strafbare feiten zijn burgers. Maar ook bedrijven en instellingen kunnen slachtoffer zijn. In het strafproces was de rol van het slachtoffer tot voor kort beperkt tot die van getuige/aangever.¹ Voor bepaalde ernstige misdrijven bestaat sinds 1 januari 2005² 'spreekrecht'. In gevallen van ernstig persoonlijk slachtofferschap, zoals in zedenzaken, ligt de schade vooral op het emotionele vlak. Een slachtoffer of diens nabestaande kan op de terechtzitting een verklaring afleggen over de gevolgen die het ten laste gelegde feit heeft teweeggebracht. Het spreekrecht betekent overigens niet dat het slachtoffer medebeslissingsrecht heeft gekregen in de afdoening van 'zijn' strafzaak. Een slachtoffer van een misdrijf kan worden bijgestaan door het *Bureau Slachtofferhulp*. Slachtoffers van seksuele en andere geweldsmisdrijven kunnen via de *Wet op de rechtsbijstand* kosteloos een beroep doen op een advocaat.

1 Op dit moment is het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering ter versterking van de positie van het slachtoffer in het strafproces nog aanhangig bij het parlement en wacht het op voortgezette behandeling bij de Eerste Kamer. Het gaat in dit wetsvoorstel onder andere om het recht op informatie, het recht op kennisneming van processtukken en het recht op het toevoegen van stukken aan het procesdossier (TK 2004/08, 30 143).

2 Op 1 januari 2005 trad de 'Wet invoering van spreekrecht voor slachtoffers en nabestaanden' in werking.

Het slachtoffer kan op verschillende manieren vergoeding krijgen voor geleden materiële of immateriële schade. Het slachtoffer kan zich in het strafproces als *'benadeelde partij voegen'* om zodoende schadevergoeding van de dader te eisen. De strafrechter kan ook uit zichzelf de verdachte tot een schadevergoeding veroordelen: de *schadevergoedingsmaatregel*. Bovendien kan de rechter bij wijze van bijzondere voorwaarde een *schadevergoeding opleggen* of de storting van een som geld bevelen aan een instelling die de belangen van slachtoffers behartigt. Verder komt het slachtoffer soms in aanmerking voor een uitkering door een *schadefonds*. Ten slotte kan het slachtoffer schadevergoeding eisen via een *procedure bij de civiele rechter*.

De verdachte

Een verdachte is degene tegen wie uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit bestaat.³ In het strafrecht is de vermoedelijke dader onschuldig totdat een rechter definitief een uitspraak heeft gedaan en hij schuldig is bevonden. Daarom wordt de term 'verdachte' gebruikt. De meeste verdachten zijn natuurlijke personen, maar ook een rechtspersoon kan verdachte zijn.

Om als verdachte te kunnen worden aangewezen, moet sprake zijn van een strafbaar feit én van een redelijk vermoeden van schuld van de betrokkene aan dat strafbare feit. Het vermoeden moet blijken uit feiten of omstandigheden, zoals getuigenverklaringen, of feiten van algemene bekendheid. De formele verdenking betekent dat tegen een verdachte dwangmiddelen, zoals aanhouding voor verhoor, kunnen worden toegepast, maar ook dat hij rechten uit kan oefenen. Zo hoeft een verdachte niet mee te werken aan zijn veroordeling door het afleggen van een verklaring. Een verdachte heeft het recht om te zwijgen. Voor de aanvang van het verhoor moet een verdachte hierop worden gewezen. Andere rechten van een verdachte zijn het recht op bijstand door een raadsman,⁴ het recht om te worden gehoord en het recht op kennisneming van de processtukken. Een verdachte heeft recht op behandeling van zijn zaak binnen een redelijke termijn. Wordt deze termijn overschreden, dan kan dat leiden tot strafvermindering en zelfs tot verval van het recht tot vervolging. Personen die ten onrechte verdachte zijn geweest, kunnen een beroep doen op schadevergoeding door de overheid.

³ Artikel 27 Wetboek van Strafvordering.

⁴ In beginsel kiest de verdachte zelf de raadsman (artikel 38 lid 1 Wetboek van Strafvordering). Naast de gekozen raadsman bestaat de toegevoegde raadsman, die door de Staat wordt betaald en waar de verdachte recht op heeft als hij voor een bepaalde tijd van zijn vrijheid wordt beroofd in het kader van het onderzoek (artikel 40 e.v. Wetboek van Strafvordering). De raadsman geeft juridische en morele bijstand aan de verdachte, komt op voor diens belangen en is woordvoerder van de verdachte. De relatie tussen de verdachte en zijn raadsman is een vertrouwensrelatie en daarom is de raadsman verplicht tot geheimhouding van alles wat hem in die hoedanigheid wordt toevertrouwd. Ook mag hij daarover in rechte niet getuigen.

2.2 De opsporing

Het opsporingsonderzoek begint als de politie of een andere opsporingsambtenaar kennisneemt van een vermoedelijk gepleegd strafbaar feit. De politie maakt onderscheid tussen strafbare feiten die de politie zelf constateert ('haaldelicten')⁵ en strafbare feiten die door burgers en bedrijven worden gemeld⁶ en aangegeven ('brenghdelicten'). Opsporingsambtenaren zoeken naar sporen, horen getuigen en slachtoffers, houden verdachten aan en leggen alle gegevens schriftelijk vast in een proces-verbaal. De eindverantwoordelijkheid voor de opsporing ligt bij het Openbaar Ministerie (OM) (zie paragraaf 2.3). De officier van justitie geeft direct leiding aan het opsporingsonderzoek. Om dit onderzoek goed te kunnen doen, kan het voor de politie nodig zijn om bepaalde *dwangmiddelen* toe te passen. Dat zijn bevoegdheden waarmee inbreuk wordt gemaakt op de vrijheden van personen en waartoe de toestemming van de officier van justitie en in bepaalde gevallen van de rechter-commissaris nodig is. Voorbeelden van dwangmiddelen zijn *huiszoeking*, *afluisteren van telefoon*, *onderzoek aan kleding of in beslag laten nemen van voorwerpen die als bewijsmiddel kunnen dienen*. De wet geeft precies aan wanneer welk dwangmiddel mag worden toegepast. De meest verstreckende dwangmiddelen die de politie kan toepassen zijn *aanhouding*, *ophouden voor verhoor* (maximaal zes uur) en *inverzekeringstelling* (maximaal zes dagen) als het belang van het onderzoek dat vereist.⁷ Het bevel tot inverzekeringstelling wordt alleen verleend bij zwaardere strafbare feiten, waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan.⁸ Na zijn aanhouding moet een verdachte binnen uiterlijk drie dagen en vijftien uur worden voorgeleid aan de rechter-commissaris. Als de officier van justitie een verdachte langer vast wil houden, moet hij bij de rechter-commissaris de *inbewaringstelling* vorderen. Hierdoor kan een verdachte nog eens veertien dagen worden vastgehouden. Binnen de termijn van de inbewaringstelling kan de politie nader onderzoek doen naar de feiten waarop de verdenking is gebaseerd. Verder kan binnen die termijn de officier van justitie aan de (raadkamer van de) rechtbank vragen *gevangenhouding* van een verdachte te bevelen, indien sprake is van ernstige verdenkingen of een kans op herhaling bij vrijlating van de verdachte. De duur van dit bevel is maximaal negentig dagen.

5 Door ontdekking op heterdaad of door zelf gericht onderzoek te doen.

6 Inclusief anonieme meldingen.

7 Voorbeelden hiervan zijn: het nader horen van een verdachte, de confrontatie van getuigen met de verdachte, het opsporen van een medeverdachte zonder dat de verdachte de gelegenheid heeft hem in te lichten of het achterhalen of verifiëren van de identiteit van een verdachte.

8 Zie artikel 67 Wetboek van Strafvordering.

2.2.1 De regiopolitie en het Korps Landelijke Politiediensten

De Nederlandse politie is georganiseerd in 25 *regionale korpsen* en het *Korps Landelijke Politiediensten*. Naast de civiele politie kent Nederland politie met een militaire status: de *Koninklijke Marechaussee*.

De taken en samenstelling van de Nederlandse politie zijn wettelijk geregeld in de Politiewet 1993. De hoofdtaken zijn:

- de handhaving van de openbare orde en veiligheid en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven;
- de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde (opsporen en oplossen van strafbare feiten) en de uitvoering van politietaken ten dienste van justitie. Dit laatste betreft zowel de inzet voor politietaken als de uitvoering van de verkeerswetgeving of vreemdelingenwetgeving.

Een regionaal politiekorps is verdeeld in districten. Districten zijn doorgaans weer opgedeeld in basiseenheden.

De Nederlandse politie kent naast de 25 regiokorpsen het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD). Het KLPD houdt onder meer toezicht op het verkeer op de rijkswegen en op het scheepvaart- en vliegverkeer. Ook zorgt het KLPD voor de bewaking van de leden van het Koninklijk Huis en levert het de specialistische ondersteuning en materiaal. Het KLPD telt twaalf diensten, waaronder de Dienst Verkeerspolitie, de Dienst Spoorwegpolitie, de Dienst Waterpolitie, de Dienst Luchtvaartpolitie en de Dienst Nationale Recherche Informatie. De politie moet volgens artikel 2 van de Politiewet haar taak uitoefenen ‘in ondergeschiktheid aan het bevoegde gezag en in overeenstemming met de geldende rechtsregels’.

Het OM oefent het gezag uit over de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde en het verrichten van taken ten behoeve van justitie. Voor zover het gaat om het handhaven van de openbare orde in de gemeente en het verlenen van hulp is de burgemeester het bevoegde gezag. De politie heeft bij de vervulling van haar taak dus met twee gezagsdragers te maken. Hoewel er formeel een strikte scheiding is, overlappen deze taken in de praktijk. Daarom overleggen de burgemeester, de officier van justitie en het hoofd van het regionale politiekorps (de korpsbeheerder) regelmatig in het *driehoeksoverleg*.⁹

2.2.2 De Koninklijke Marechaussee

De (onder)officieren en andere militairen van de Koninklijke Marechaussee zijn opsporingsambtenaren met een beperkte taak. Zij mogen alleen optreden in gevallen die door de Minister van Justitie in overeenstemming met de Minister van Defensie zijn bepaald.¹⁰ De taken van de Koninklijke Marechaussee bestaan uit civiele en militaire taken.

⁹ Artikel 14 Politiewet.

¹⁰ Artikel 141c Wetboek van Strafvordering.

De Koninklijke Marechaussee behoort tot de verantwoordelijkheid van de Minister van Defensie. De belangrijkste civiele taken zijn:

- de beveiliging van de leden van het Koninklijk Huis;
- de politie- en beveiligingstaak op de Nederlandse luchthavens;
- de verlening van bijstand aan civiele politiekorpsen ter handhaving van de openbare orde en de strafrechtelijke rechtsorde, inclusief assistentie bij het bestrijden van grensoverschrijdende criminaliteit;
- de handhaving van de vreemdelingenwetgeving door grensbewaking aan de buitengrenzen van het Schengengebied en het mobiele toezicht vreemdelingen. Ook assistentie bij de opvang van asielzoekers en uitzetting van uitgeprocedeerde en afgewezen asielzoekers en ongewenste vreemdelingen vallen daaronder;
- de beveiliging van waardetransporten van De Nederlandsche Bank;
- de politie- en beveiligingstaak bij de ambtswoning van de minister-president.

De militaire taken van de Koninklijke Marechaussee zijn:

- de uitvoering van de politietaken voor de Nederlandse strijdkrachten, voor in Nederland gestationeerde buitenlandse militairen en voor internationale militaire hoofdkwartieren;
- het verrichten van politietaken op locaties die onder het beheer vallen van het ministerie van Defensie.

2.2.3 De bijzondere opsporingsdiensten

Naast de politie hebben ook bijzondere opsporingsdiensten de bevoegdheid tot opsporing van strafbare feiten. De bijzondere opsporingsdiensten (BOD) vallen onder verschillende ministeries en hebben een specifieke opsporingstaak op het beleidsterrein waarvoor de betrokken minister verantwoordelijk is. Er zijn vier bijzondere opsporingsdiensten: de *Algemene Inspectiedienst* van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (AID), de *Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst/ Economische Controledienst* van het ministerie van Financiën (FIOD-ECD), de *Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst* van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SIOD) en de *Inlichtingen- en Opsporingsdienst* van het ministerie van VROM (VROM-IOD).

De betrokken minister is verantwoordelijk voor het beheer van de dienst en het algemene handhavingsbeleid van de wetten waarmee de dienst te maken heeft. Tegelijkertijd heeft de officier van justitie het gezag over de bij de diensten werkzame opsporingsambtenaren.¹¹

Medewerkers van de BOD waren voorheen buitengewone opsporingsambtenaren. Sinds de inwerkingtreding van de Wet op de bijzondere opsporingsdiensten op 1 juni 2007 is aan de opsporingsambtenaren van

¹¹ Artikel 148a lid 2 Wetboek van Strafvordering.

de BOD een algemene opsporingsbevoegdheid toegekend en werken zij nu onder het gezag van het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie (OM).

2.2.4 *De Rijksrecherche*

De Rijksrecherche is een kleine opsporingsdienst met een speciale taak die direct onder de verantwoordelijkheid en bevoegdheid van het College van procureurs-generaal van het OM valt. De Rijksrecherche is onder meer belast met onderzoeken binnen het ambtelijke apparaat en het politieapparaat. Zo kan de Rijksrecherche worden ingeschakeld als het vermoeden bestaat dat ambtenaren strafbare feiten hebben gepleegd. Daarnaast wordt de Rijksrecherche altijd ingeschakeld als er gewonden of doden zijn gevallen na vuurwapengebruik door de politie. Ook als gedetineerden zijn overleden in de gevangenis stelt de Rijksrecherche een onderzoek in.

2.2.5 *Het voorkomen van vervolging: Halt/Stop, politietransactie en politiesept*

Het horen of aanhouden van een verdachte leidt niet vanzelfsprekend in alle gevallen tot verdere vervolging. De politie kan besluiten om zaken zelf af te doen. De politie hanteert de volgende wijzen van afdoening: *sepot*, *transactie* of verwijzing naar een Halt-bureau voor een *Halt-afdoening* of *Stop-reactie*. Ten slotte kan de politie een jeugdige plegger ernstig vermanend toespreken, waarna hij of zij weer vrijuit gaat. Een vermaning kan op het politiebureau of elders plaatshebben. Ook kan de politie de ouders van de minderjarige informeren. Deze handelwijze staat in de praktijk bekend als een '*politiesept*'. Hoewel het niet wettelijk is geregeld, wordt het in de rechtspraak wel erkend. Een politiesept heeft voor de persoon in kwestie geen strafrechtelijke consequenties. Er wordt geen proces-verbaal opge maakt en er komt geen vervolging. Eventueel maakt de politie een aantekening in het bedrijfsprocessensysteem van het korps. Die aantekening kan dan wel een rol spelen in de besluitvorming rond een nieuw politie-contact.

Een opsporingsambtenaar kan de zaak ook afdoen met een *politie-transactie*.¹² De vervolging blijft dan achterwege nadat aan een gestelde voorwaarde is voldaan. Die voorwaarde is meestal de betaling van een geldsom. Bij overtredingen kan een dergelijke schikking aan iedereen worden aangeboden; bij (een beperkt aantal) misdrijven alleen aan strafrechtelijk meerderjarige personen.

¹² De tot transactie gerechtigde opsporingsambtenaren worden aangewezen bij algemene maatregel van bestuur. Hun transactiebevoegdheid is afgeleid van die van het OM.

De politie kan een jeugdige dader ter afhandeling verwijzen naar een Halt-bureau. De wijze van afdoening via Halt is in feite een voorwaardelijk sepot, toegepast door de politie onder de verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie. De voorwaarden voor een verwijzing naar een Halt-bureau zijn dat het moet gaan om een bekende verdachte en een first offender (wel mag de verdachte éénmaal eerder bij Halt zijn geweest), die instemt met de verwijzing. De strafbare feiten die voor een Halt-project in aanmerking komen, zijn vastgelegd in een algemene maatregel van bestuur.¹³ Het gaat hierbij vooral om minder zware vergrijpen, zoals vernieling, brandstichting met geringe schade, winkeldiefstal met geringe buit, vuurwerkdelicten of zwartrijden in het openbaar vervoer.

Een door de officier van justitie aangewezen opsporingsambtenaar stelt aan een jeugdige bekende verdachte voor om deel te nemen aan een Halt-project. Het uitgangspunt bij de afdoening via Halt is dat de jeugdige dader de schade die hij heeft aangericht moet herstellen of betalen. De afdoening is geslaagd wanneer de jongere de afspraken die zijn gemaakt met het Halt-bureau nakomt. Dit wordt doorgegeven aan de politie en de zaak wordt geseponneerd. Wanneer de jongere zich niet aan de afspraken houdt, stuurt de politie het proces-verbaal naar de officier van justitie. Deze beslist over de verdere afhandeling van de zaak. Een Halt-afdoening wordt niet voorafgegaan door een uitspraak van de (kinder)rechter en is daarom juridisch gezien geen sanctie. De betrokken jeugdigen kunnen op deze manier een strafblad voorkomen.

In algemene termen zijn de jongeren bij wie sprake is van zeer ernstige achterliggende problematiek en jongeren die recidiveren binnen een jaar na de eerste Halt-afdoening, van deelname aan een Halt-project uitgesloten. Dit geldt ook voor kinderen onder de 12 jaar. Op hen is het strafrecht namelijk niet van toepassing. Zij kunnen niet worden vervolgd en gestraft. Voor deze groep 12-minners bestaat sinds 1999 de *Stop-reactie*, die op 1 augustus 2001 landelijk is ingevoerd. Dit is een pedagogische handreiking voor 12-minners die een Halt-waardig delict hebben begaan. De voorwaarden voor deelname zijn dat de kinderen vrijwillig meedoen en dat hun ouders instemmen met de deelname. Ook de uitvoering van de Stop-reactie ligt in handen van de Halt-bureaus. De inhoud van de Stop-reactie verschilt van een Halt-afdoening. Het belangrijkste verschil is dat het kind geen arbeid mag verrichten. Kinderen krijgen bijvoorbeeld een leeropdracht, waarbij aandacht wordt besteed aan regels en keuzes maken, of zij krijgen praktische oefeningen om anders te leren reageren in bepaalde situaties. Het uitgangspunt bij de inzet van maatregelen voor 12-minners is de ouderlijke verantwoordelijkheid. Net als de Halt-afdoening staat de Stop-reactie zo veel mogelijk in relatie tot de aard van het gepleegde delict. De Stop-reactie is niet van toepassing als er een ernstiger feit dan een Halt-waardig delict is gepleegd, wanneer sprake is van herhaald delict-

¹³ Besluit aanwijzing Halt-feiten, 25 januari 1995, laatstelijk verlengd tot 1 januari 2010.

gedrag of van een serieus vermoeden van achterliggende problematiek. In die gevallen informeert de politie de Raad voor de Kinderbescherming. De Raad onderzoekt vervolgens of er aanleiding is voor civielrechtelijk ingrijpen.

Tegen 12-minners kunnen wel dwangmiddelen worden toegepast, zoals het ophouden voor verhoor en onderzoek aan lichaam en kleding, doorzoeking en inbeslagneming. De toepassing hiervan is dan alleen bedoeld om het gedrag te beëindigen en wat wederrechtelijk is verkregen van de jeugdige dader af te nemen.

2.3 De vervolging

Op grond van de resultaten van het opsporingsonderzoek besluit de officier van justitie of een verdachte al dan niet wordt vervolgd. Het Openbaar Ministerie heeft een recht tot vervolgen, niet de plicht daartoe. De officier van justitie kan op verschillende manieren een strafzaak zelf afhandelen: door *seponeren* van de strafzaak of door het *aanbieden* van een *transactie* (schikking) aan de verdachte.

2.3.1 Het Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie bepaalt als enige instantie in Nederland wie voor de rechter moet verschijnen, en voor welk strafbaar feit. Het OM maakt deel uit van de rechterlijke macht, maar de leden van het OM zijn, anders dan de rechters, niet met rechtspraak belast.¹⁴ Het OM bestaat uit officieren van justitie, advocaten-generaal en procureurs-generaal en wordt wel aangeduid als de ‘staande magistratuur’, ter onderscheiding van de zittende magistratuur (de rechters). In tegenstelling tot de rechters worden de leden van het OM niet voor het leven benoemd. In de Wet op de rechterlijke organisatie wordt de taak van het OM als volgt omschreven: ‘Het OM is belast met de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde en met andere bij wet vastgestelde taken.’

In de praktijk van het strafrecht is de hoofdtaak van het OM te verdelen in de opsporing van strafbare feiten, de vervolging van strafbare feiten en het toezicht op de uitvoering van strafvonnissen.

Het OM is georganiseerd in parketten: negentien arrondissementsparketten (bij alle rechtbanken), vijf ressortparketten (bij alle gerechtshoven), een Landelijk Parket, een functioneel parket en het parket bij de Hoge Raad.

¹⁴ Met de invoering van de Wet OM-afdoening per februari 2008 heeft het OM de mogelijkheid om (lichtere) strafzaken in de vorm van een *strafbeschikking* af te doen (zie paragraaf 2.3.4).

Het *Parket-Generaal* bestaat uit het *College van procureurs-generaal en zijn staf*. De procureurs-generaal bepalen het landelijke opsporings- en vervolgingsbeleid van het OM.

Op het terrein van de ontnemingswetgeving en van de verkeershandhaving wordt het College van procureurs-generaal beleidsmatig ondersteund door het *Bureau Ontnemingswetgeving Openbaar Ministerie* (BOOM) en door het *Bureau Verkeershandhaving Openbaar Ministerie* (BVOM). Het BOOM is belast met het afnemen van criminele winsten. Het BVOM coördineert de verkeershandhaving op de weg, in de lucht en op het water. Het BVOM verzorgt ook de afdoening van straf- en beroepszaken in geval van verkeersovertredingen. De *Centrale Verwerking Openbaar Ministerie* (CVOM) ten slotte behandelt bezwaarschriften op basis van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (de 'Mulderzaken'), en verwerkt de strafzaken op grond van artikel 8 Wegenverkeerswet (rijden onder invloed) en artikel 30 Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen (onverzekerd rijden).

Het Landelijk Parket houdt zich bezig met de aanpak van internationale vormen van georganiseerde misdaad. In het bijzonder richt het Landelijk Parket zich op de ontwikkeling van financiële rechermethoden, zoals het onderzoek naar het witwassen van door criminaliteit verkregen geld. Maar ook zaken als terrorisme en mensensmokkel behoren tot het werkteerrein. Het Landelijk Parket voert het gezag over het *Landelijk Recherche-team*, dat deze vormen van criminaliteit onderzoekt. Het functioneel parket richt zich vooral op de financieel-economische criminaliteit, socialezekerheidsfraude en landbouw- en milieucriminaliteit. Het gaat om zaken die worden opgespoord door de bijzondere opsporingsdiensten. De Minister van Justitie is zowel politiek als beheersmatig verantwoordelijk voor het OM. Hij bepaalt samen met het College van procureurs-generaal de prioriteiten in de opsporing en vervolging.

Ten slotte is er een *parket bij de Hoge Raad*, dat niet onder het College van procureurs-generaal valt en onafhankelijk is van de minister. De taak van het OM bij de Hoge Raad is primair het uitbrengen van adviezen aan de Hoge Raad over de in de cassatie- of herzieningszaak te nemen beslissing.

2.3.2 *Het voorkomen van vervolging door OM: sepot en transactie*

De officier van justitie kan op verschillende manieren een strafzaak zelf afhandelen: door *seponeren* van de strafzaak of door het *aanbieden* van een *transactie* (schikking) aan de verdachte.

Het Openbaar Ministerie heeft twee sepotmogelijkheden. Een technisch sepot wordt toegepast wanneer (verdere) vervolging geen zin heeft. Uit het opsporingsonderzoek of uit het gerechtelijke vooronderzoek is dan gebleken dat vervolging waarschijnlijk niet tot een veroordeling zal leiden. Dit kan zijn omdat de verdachte ten onrechte als verdachte is gesignaleerd, het wettig bewijs ontbreekt, het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk

is, of het feit of de dader niet strafbaar is. Bij een beleidssepot is er wel voldoende bewijs, maar besluit het Openbaar Ministerie bewust (uit opportuniteit¹⁵) om iemand niet te vervolgen. Het aantal mogelijke sepotgronden is groot. Het kan bijvoorbeeld gaan om een klein vergrijp of om een zaak waarbij de dader de schade aan het slachtoffer al heeft vergoed. Het beleidssepot kan ook voorwaardelijk worden toegepast. Voldoet een verdachte niet aan de gestelde voorwaarde(n), dan kan hij alsnog gedagvaard worden. Personen die het oneens zijn met de beslissing dat een zaak wordt geseponneerd, kunnen hiertegen bezwaar maken door een klacht in te dienen bij het gerechtshof. Als het hof de klacht gegrond verklaart, moet het Openbaar Ministerie alsnog tot vervolging overgaan. Ter voorkoming van strafvervolging kan de officier van justitie een verdachte een transactie onder voorwaarden aanbieden (een schikking met een verdachte treffen). Een voorwaarde kan zijn: de betaling van een geldsom, het vergoeden van de schade, het verrichten van een taakstraf of het afstand doen van voorwerpen. Voldoet de verdachte aan de gestelde voorwaarde(n), dan hoeft hij niet voor de rechter te verschijnen. Een transactie is mogelijk voor alle overtredingen en misdrijven waarop een maximale gevangenisstraf van zes jaar is gesteld.

2.3.3 De Wet OM-afdoening

De *Wet OM-afdoening*,¹⁶ die deels in werking is getreden op 1 februari 2008,¹⁷ geeft het OM de mogelijkheid om straffen op te leggen buiten de rechter om. Door de invoering van de *Wet OM-afdoening* (meestal aangeduid als *Wet OM-boete*) heeft de officier van justitie de mogelijkheid om (lichtere) strafzaken in de vorm van een *strafbeschikking* af te doen. Daarmee bepaalt hij dat de verdachte schuldig is aan het gepleegde strafbare feit. De strafbeschikking staat daarmee gelijk aan een veroordeling, waartegen een verdachte in *verzet* kan gaan. De officier van justitie kan een aantal straffen en maatregelen opleggen: een taakstraf van maximaal 180 uur, een geldboete, onttrekking aan het verkeer, een schadevergoedingsmaatregel of ontzegging van de rijbevoegdheid van maximaal 6 maanden. De strafbeschikking kan ook aanwijzingen bevatten die de verdachte moet opvolgen, zoals het afstand doen van voorwerpen, de betaling van een bedrag ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel, of de storting van een geldsom in het Schadefonds Geweldsmisdrijven. De invoering van de *Wet OM-afdoening* verloopt gefaseerd. Daarbij gaat het niet alleen om een uitbreiding van het aantal parketten dat gebruik kan maken van de strafbeschikking, maar ook om uitbreiding van strafbare feiten die op deze manier mogen worden

15 Het opportuniteitsbeginsel staat tegenover het legaliteitsbeginsel dat bijvoorbeeld in Duitsland geldt en dat inhoudt dat de overheid de plicht heeft om alle substantiële zaken te vervolgen.

16 Stb. 2006, 330, Kamerstukken II 2004/07, 29 849.

17 Stb. 2008, 4.

afgedaan. Vooral nog gaat het alleen om delicten die zijn gebaseerd op artikel 8 WVV (rijden onder invloed) en artikel 30 WAM (onverzekerde motorrijtuigen), die door het OM alleen mogen worden bestraft met een geldboete of rijontzegging. In de nabije toekomst is een verdere verruiming voorzien naar de overige (aangewezen) misdrijven en overtredingen, naar taakstraffen, naar minderjarigen en militairen, en naar de politie strafbeschikking en de fiscale strafbeschikking. Vijf jaar na de inwerking-treding van de Wet OM-afdoening zal een evaluatie plaatsvinden. Tot die tijd blijven de transactie en de strafbeschikking naast elkaar bestaan. Bij de evaluatie wordt bezien of dat zo moet blijven, of dat de strafbeschikking volledig in de plaats komt van de transactie.

2.4 De berechting

Is het opsporingsonderzoek afgerond en heeft het Openbaar Ministerie besloten de verdachte te vervolgen (te dagvaarden), dan vindt er een onderzoek ter terechtzitting plaats en is de zaak bij de rechter. Vanaf dat moment heeft de verdachte recht op een uitspraak van een rechter. De rechtspraak bestaat uit diverse instanties en vrijwel alle zaken beginnen bij een rechtbank.

2.4.1 De gerechtelijke instanties en de Raad voor de rechtspraak

Er zijn in Nederland negentien rechtbanken. Het rechtsgebied¹⁸ van een rechtbank heet arrondissement. Binnen de rechtbank zijn twee sectoren belast met strafzaken: de *sector kanton* en de *sector strafrecht*. De kantonrechter behandelt alleen overtredingen, met uitzondering van economische overtredingen. Meestal gaat het daarbij om zaken waarin een verdachte het schikkingsvoorstel van de politie of de officier van justitie niet wil betalen. De kantonrechter is een alleensprekende rechter. De strafsector van de rechtbank behandelt in de regel alle misdrijven en ook de economische overtredingen. Zaken die eenvoudig zijn, worden behandeld door een rechter die alléén rechtspreekt: de *enkelvoudige kamer*.¹⁹ Ingewikkelde zaken worden behandeld door drie rechters: de *meervoudige kamer*. De officier van justitie bepaalt of hij een zaak aanbrengt bij een enkelvoudige of meervoudige kamer. Als de alleensprekende rechter daartoe aanleiding ziet, kan hij een zaak verwijzen naar een meervoudige kamer. Het omgekeerde is ook mogelijk. Een uitspraak van de rechtbank wordt vonnis genoemd.

18 De rechtsgebieden van de hoven en de rechtbanken zijn geregeld in de Wet op de rechterlijke indeling 1951.

19 De (economische) politierechter en de kinderrechter.

Het rechtsgebied van een gerechtshof heet ressort. Er zijn in Nederland vijf *gerechtshoven*. De gerechtshoven behandelen rechtbankzaken in hoger beroep. Uitspraken van een gerechtshof worden arresten genoemd. De hoven wijzen arrest met drie rechters, raadsheren genoemd (ook als een van die rechters een vrouw is).

De *Hoge Raad der Nederlanden* is het hoogste nationale rechtscollege op het gebied van het strafrecht en is gevestigd in Den Haag. De Hoge Raad spreekt recht met drie raadsheren in eenvoudige zaken en met vijf raadsheren in ingewikkelde zaken. Ook uitspraken van de Hoge Raad worden arresten genoemd.

Sinds 2002 vormt de *Raad voor de rechtspraak* het overkoepelende bestuur voor de gerechten, de Hoge Raad der Nederlanden is daarvan uitgezonderd. De Raad voor de rechtspraak heeft vier specifieke taken:

- de opstelling van de begroting voor de rechtspraak en de toekenning van de budgetten aan de gerechten;
- de ondersteuning van de bedrijfsvoering van de gerechten, inclusief de zorg voor landelijke voorzieningen;
- de bevordering van de kwaliteit van de rechtspraak;
- de advisering aan regering en parlement over wetgeving en beleid dat gevolgen heeft voor de rechtspraak.

2.4.2 *Het onderzoek ter zitting*

Zittingen van de strafkamer bij de rechtbanken zijn bijna altijd openbaar toegankelijk voor het publiek en de pers. Maar in sommige zaken, bijvoorbeeld bij minderjarigen, heeft de zitting achter gesloten deuren plaats. Voor minderjarigen is een aantal bijzondere bepalingen in het Wetboek van Strafrecht en in het Wetboek van Strafvordering opgenomen. De rechter kan, als de verdachte ten tijde van het begaan van een strafbaar feit 16 of 17 jaar was, het strafrecht voor meerderjarigen toepassen. Dit houdt verband met de ernst van het begane feit, de persoonlijkheid van de verdachte of de omstandigheden waaronder het feit is begaan. Omgekeerd heeft de rechter de mogelijkheid om, als de verdachte ten tijde van het begaan van een strafbaar feit tussen de 18 en 21 jaar was, de bijzondere bepalingen voor jeugdigen toe te passen.

Tijdens het onderzoek ter terechtzitting stelt de rechter eerst vast of de verdachte is verschenen, of de dagvaarding geldig is uitgereikt, of hij bevoegd is te oordelen, of het Openbaar Ministerie ontvankelijk is en of er geen redenen zijn tot schorsing van de vervolging. Daarna gaat de rechter over tot het beantwoorden van de volgende inhoudelijke vragen:

- 1 Is het feit wettig en overtuigend bewezen?
- 2 Is het feit strafbaar?
- 3 Is de dader strafbaar?
- 4 Welke straf en/of maatregel moet worden opgelegd?

Wordt de eerste vraag ontkennend beantwoord, dan volgt *vrijspraak*. Als wel wettig en overtuigend is bewezen dat de verdachte het (de) omschreven feit(en) in de dagvaarding heeft gepleegd, maar het (de) bewezen verklaarde feit(en) geen strafba(a)re feit(en) oplevert of opleveren, dan volgt *ontslag van rechtsvervolging*. Levert of leveren het (de) bewezen verklaarde feit(en) wel (een) strafba(a)re feit(en) op, dan beoordeelt de rechter of de dader strafbaar is.²⁰ Is de dader niet strafbaar, dan volgt eveneens ontslag van rechtsvervolging. Is de dader wel strafbaar, dan beantwoordt de rechter de vierde en laatste vraag: welke sanctie (straf en/of maatregel) moet worden opgelegd? De rechter kan de verdachte ook schuldig verklaren zonder oplegging van een straf. In de beslissing van de rechter is dan bijvoorbeeld de geringe ernst van het feit en/of de persoonlijkheid van de dader meegewogen.

2.4.3 Hoger beroep en cassatie

Als een van de partijen het oneens is met de uitspraak van de rechter, kan de zaak via een hoger beroep terecht komen bij het gerechtshof en vervolgens door middel van cassatie bij de Hoge Raad. Van vonnissen van de rechtbank is hoger beroep mogelijk bij het gerechtshof. In grote lijnen lijkt de procedure bij het gerechtshof op de gang van zaken bij de rechtbank. Beide partijen krijgen opnieuw de gelegenheid hun kant van de zaak toe te lichten. Het gerechtshof kijkt bij de behandeling van de zaak opnieuw naar alle feiten en maakt zijn eigen beoordeling. Iemand die in eerste instantie is veroordeeld, kan dus in hoger beroep worden vrijgesproken, maar een hogere straf is ook mogelijk. Wie het met een uitspraak van het gerechtshof niet eens is, kan in de meeste gevallen daartegen weer in beroep gaan bij de Hoge Raad der Nederlanden: het beroep in cassatie. De beroepsprocedure bij de Hoge Raad is anders dan bij de gerechtshoven. De Hoge Raad beoordeelt de strafzaak niet meer inhoudelijk. Er wordt uitgegaan van de feiten, zoals die door de rechtbank of het hof zijn vastgesteld. De Hoge Raad beziet slechts of de lagere rechter bij zijn beslissing de voorschriften uit de wet in acht heeft genomen en het recht op de juiste manier is toegepast. Het beroep in cassatie heeft dan ook als belangrijkste functie het bevorderen van een uniforme rechtstoepassing door de rechtbanken en gerechtshoven. Als de Hoge Raad vindt dat het recht in een bepaalde zaak niet goed is toegepast, wordt deze terugverwezen naar hetzelfde of een ander gerechtshof en wordt de zaak opnieuw inhoudelijk bekeken.

20 Dat is bijvoorbeeld niet het geval als het feit de dader niet kan worden toegerekend wegens een gebrekkige ontwikkeling of een ziekelijke stoornis, of om andere redenen zoals overmacht, noodweer of noodweerexces.

2.4.4 Straffen en maatregelen

Het Nederlandse strafrecht kent als sancties hoofdstraffen, bijkomende straffen en maatregelen. De hoofdstraffen zijn primair gericht op vergelding of afschrikking, de maatregelen op bescherming van de belangen van de maatschappij of van de dader. De meeste straffen en maatregelen kunnen geheel of gedeeltelijk voorwaardelijk worden opgelegd. Een voorwaardelijk opgelegde straf of maatregel kan alsnog worden omgezet in een onvoorwaardelijke wanneer de veroordeelde binnen de proeftijd zich niet heeft gehouden aan de gestelde voorwaarde(n). De hoofdstraffen zijn de *vrijheidsstraf*, de *geldboete* en de *taakstraf*. Er zijn twee soorten taakstraffen: de *werkstraf* de *leerstraf*.

Bijkomende straffen zijn onder meer de *ontzetting uit bepaalde rechten*, de *verbeurdverklaring* en de *ontzegging van de bevoegdheid om een motorrijtuig te besturen*. De bijkomende straffen kunnen ook afzonderlijk worden opgelegd.

Naast de hoofdstraffen kan de rechter een maatregel opleggen. De belangrijkste maatregelen zijn de *PIJ*-, *ISD*- en *tbs-maatregel*, *onttrekking aan het verkeer* van bepaalde goederen, zoals verdovende middelen of wapens, en de *schadevergoedingsmaatregel*.

De vrijheidsstraffen

De *gevangenisstraf* is de zwaarste straf van het Nederlandse sanctiebestel. Deze straf wordt alleen voor misdrijven opgelegd. De duur van de gevangenisstraf kan levenslang of tijdelijk zijn. Alleen door middel van gratie kan de levenslange straf worden omgezet in een tijdelijke gevangenisstraf. De tijdelijke gevangenisstraf varieert van één dag tot dertig jaar. De *hechtenis* wordt voornamelijk opgelegd voor zware overtredingen. Deze straf duurt minimaal één dag en maximaal één jaar en vier maanden.

Voor misdrijven gepleegd door minderjarigen bestaat de *jeugddetentie*.²¹ De maximale duur van deze straf is voor 12-16-jarigen één jaar en voor 16-17-jarigen twee jaar.

De taakstraf

Taakstraffen kunnen zowel door de rechter (*rechtersmodel*) als door het Openbaar Ministerie (*officiersmodel*) worden toegepast. Strikt genomen is een taakstraf, die wordt overeengekomen tussen de officier van justitie en een verdachte, een transactie. Er zijn twee soorten taakstraffen: de *werkstraf* en de *leerstraf*. Bij een werkstraf, die maximaal 240 uur duurt, moet de veroordeelde onbetaalde arbeid verrichten die enig maatschappelijk nut heeft voor instellingen als gemeenten, ziekenhuizen, Staatsbosbeheer of andere niet-commerciële instellingen. Bij een leerstraf is de veroor-

21 Tot 1995 tuchtschool en arrest.

deelde verplicht een cursus te volgen. De cursus Sociale Vaardigheden, die de rechter nogal eens oplegt aan minderjarigen, is een voorbeeld van een leerstraf. Een leerstraf duurt maximaal 480 uur.²²

De taakstraf kan afzonderlijk worden opgelegd, maar ook in combinatie met een vrijheidsstraf van maximaal zes maanden, of met een geldboete. Een combinatie van een leerstraf en een werkstraf behoort ook tot de mogelijkheden. Indien een veroordeelde zijn taakstraf niet goed uitvoert, moet hij een vervangende vrijheidsstraf ondergaan. De rechter geeft bij het vonnis al aan hoe lang die vervangende vrijheidsstraf zal gaan duren. De *reclassering* en de *Raad voor de Kinderbescherming* zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de taakstraffen.

In bepaalde gevallen kan de rechter een verdachte veroordelen tot een taakstraf en een voorwaardelijke gevangenisstraf met als bijzondere voorwaarde *elektronisch toezicht*. Dit toezicht vormt een zodanige verzwaaring van de taakstraf dat een onvoorwaardelijke gevangenisstraf achterwege kan blijven. Deze toepassing is vastgelegd in de 'Aanwijzing Elektronisch Toezicht' voor het Openbaar Ministerie.²³

De geldboete

De geldboete kan voor alle strafbare feiten worden opgelegd. De boete bedraagt minimaal 3 euro. Per strafbaar feit geldt een maximum. Het maximum wordt bepaald door de ernst van het feit. De strafbare feiten zijn daarvoor ingedeeld in zes boetecategorieën, met maxima van 370 euro, 3.700 euro, 7.400 euro, 18.500 euro, 74.000 euro en 740.000 euro. De geldboete wordt vervangen door hechtenis bij niet-betaling of bij het ontbreken van verhaalsmogelijkheden. Hierbij geldt dat elke 25 euro gelijk wordt gesteld aan één dag vervangende hechtenis.

De maatregelen

De rechter kan verschillende strafrechtelijke maatregelen opleggen. De *onttrekking aan het verkeer* heeft tot doel gevaarlijke voorwerpen uit het maatschappelijke verkeer te halen. Het gaat meestal om voorwerpen die gebruikt zijn bij het plegen van het strafbare feit. De *ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel* (de Plukze-maatregel) is bedoeld om een veroordeelde de uit criminele handelingen verkregen winst te ontnemen. De hoogte van het te ontnemen bedrag is onbepaald. Als een veroordeelde weigert het vastgestelde bedrag te betalen, kan hij in gijzeling worden genomen, totdat aan zijn verplichting is voldaan (maximaal 3 jaar). De vordering blijft ook na de gijzeling bestaan. De *schadevergoedingsmaatregel* verplicht een veroordeelde tot betaling van een geldsom aan de Staat ten behoeve van het slachtoffer. De Staat keert het ontvangen

22 Voor minderjarigen maximaal 40 uur volgens het officiersmodel en maximaal 200 uur volgens het rechtersmodel.

23 Stcr. 1999, 114 en de wijziging in Stcr. 2003, 122 en Stcr. 2005, 253.

bedrag zelf direct uit aan het slachtoffer. Bij niet-betaling van de schadevergoeding dreigt tenuitvoerlegging van de vervangende hechtenis. Is een veroordeelde geheel ontoerekeningsvatbaar, dan is *plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis* mogelijk. De strafrechter kan een veroordeelde laten plaatsen voor de duur van één jaar, met de mogelijkheid van verlenging. Plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis gebeurt alleen als de gestoorde persoon gevaarlijk is voor zichzelf of voor de algemene veiligheid van personen of goederen. De rechter geeft de last tot plaatsing slechts nadat hij advies van ten minste twee gedragsdeskundigen heeft ingewonnen.

De maatregel *terbeschikkingstelling* (tbs) kan worden opgelegd indien de verdachte tijdens het begaan van het feit niet of verminderd toerekeningsvatbaar was. De tbs wordt vaak opgelegd in combinatie met een gevangenisstraf. De maatregel is gericht op beveiliging van de maatschappij. De tot tbs veroordeelde wordt tijdens de opsluiting ook behandeld, met het oog op de terugkeer in de maatschappij. De rechter kan tbs opleggen als een verdachte een misdrijf heeft begaan waarop een gevangenisstraf van vier jaar of meer is gesteld, of voor een misdrijf dat behoort tot een aantal misdrijven in de wet genoemd, of als de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen het opleggen van die maatregel eist. De tbs kent twee varianten: de tbs *met bevel tot verpleging*, die een gedwongen opname in een inrichting inhoudt, en de tbs *met voorwaarden*. Bij deze laatste variant is geen sprake van dwangverpleging, maar zullen de voorwaarden wel altijd inhouden dat de tbs-gestelde zich onder behandeling laat stellen.

Sinds 1 oktober 2004 bestaat de maatregel van *plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders* (de ISD-maatregel).²⁴ Deze maatregel maakt het mogelijk personen gedwongen in een inrichting te plaatsen gedurende maximaal twee jaar. Stelselmatige daders zijn *zeer actieve veelplegers*, die in de vijf jaren voorafgaand aan het gepleegde feit ten minste drie maal voor het plegen van een misdrijf onherroepelijk veroordeeld zijn tot een vrijheidsbenemende of vrijheidsbeperkende straf of maatregel, die ook ten uitvoer is gelegd. Het gaat bij deze maatregel om het beveiligen van de maatschappij, het tegengaan van recidive en het doorbreken van verslavings- of andere problematiek. De maatregel is ook bedoeld voor niet-verslaafde veelplegers en voor veroordeelden met een (ernstige) psychiatrische problematiek.²⁵

Speciaal voor minderjarigen bestaan nog twee aparte maatregelen: *plaatsing in een inrichting voor jeugdigen* (de PIJ-maatregel)²⁶ en de *gedragsbeïnvloedende maatregel*. Jongeren die zijn veroordeeld tot een

24 Kamerstukken II 2003/04, 28 980 en Stb. 2004/351.

25 De nieuwe maatregel verschilt daarmee van de, inmiddels vervallen, SOV-maatregel (strafrechtelijke opvang verslaafden) die in 2001 werd ingevoerd en een nieuwe voorziening introduceerde voor de strafrechtelijke opvang van justitiabele verslaafden in een speciale penitentiaire inrichting.

26 Tot 1995 'plaatsing in inrichting voor buitengewone behandeling' en 'jeugd-tbr'.

PIJ-maatregel verblijven in een behandelinrichting. De maatregel is gericht op heropvoeding en behandeling. De maatregel kan worden opgelegd voor delicten waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan, de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid dit vereist (recidivegevaar) en de maatregel in het belang is van een zo gunstig mogelijke verdere ontwikkeling van de jeugdige veroordeelde. Twee gedragsdeskundigen moeten vaststellen dat al tijdens het begaan van het feit sprake was van een gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis. De maximale duur van de PIJ-maatregel is voor deze veroordeelden zes jaar. Voor niet in hun ontwikkeling gestoorde veroordeelde jongeren is de duur van de maatregel maximaal vier jaar. Wanneer de jeugdige niet wegens een geweldsdelict wordt veroordeeld, is de maximale duur van de PIJ-maatregel twee jaar.

Per 1 februari 2008 is door de inwerkingtreding van de Wet gedragsbeïnvloeding jeugdigen de *gedragsbeïnvloedende maatregel* ingevoerd. De maatregel biedt een voorziening voor jeugdigen voor wie een gedragsbeïnvloedende aanpak in het kader van bijzondere voorwaarden bij een voorwaardelijke sanctie te licht wordt bevonden en de PIJ-maatregel te zwaar. Als een jongere een gedragsbeïnvloedende maatregel opgelegd krijgt, geeft de rechter in zijn vonnis aan waar de maatregel uit bestaat. De maatregel kan inhouden dat een veroordeelde aan een programma deelneemt in een door de rechter aan te wijzen instelling, of dat een veroordeelde een ambulante programma zal volgen onder begeleiding van een door de rechter aan te wijzen organisatie. Een ambulante programma kan bijvoorbeeld een leertraject zijn in combinatie met individuele trajectbegeleiding. Het programma kan ook worden ingevuld met verplichte jeugdzorg wanneer de jongere daarvoor van het Bureau Jeugdzorg een indicatie heeft gekregen. Voor het opleggen van de maatregel is een advies van de *Raad voor de Kinderbescherming* vereist, dat wordt ondersteund door ten minste één gedragsdeskundige. De *jeugdreclassering* is belast met de voorbereiding en ondersteuning van de maatregel. De gedragsmaatregel duurt minimaal zes maanden en maximaal één jaar en is eenmaal te verlengen met dezelfde termijn als waarvoor deze werd opgelegd. Voorts zijn door deze wet de mogelijkheden om jeugdsancties te combineren uitgebreid²⁷ en hebben de voorwaarden die kunnen worden gesteld bij de schorsing van de voorlopige hechtenis en bij de voorwaardelijke veroordeling een expliciete uitwerking gekregen in een algemene maatregel van bestuur (het *Besluit gedragsbeïnvloeding jeugdigen*). Ten slotte is een aparte regeling getroffen voor conservatoir beslag ten aanzien van jeugdigen. Conservatoir beslag dient tot het stellen van zekerheid van het innen van een eventueel later door de rechter op te leggen ontnemingsmaatregel

²⁷ Sinds de wetswijziging van 1 februari 2008 heeft de rechter de mogelijkheid alle straffen en maatregelen met elkaar te combineren.

of geldboete.²⁸ Ten aanzien van jeugdigen kan door deze wijziging ook conservatoir beslag worden gelegd bij verdenking van diefstal.

De bijkomende straffen

Het Wetboek van Strafrecht noemt als bijkomende straffen onder meer de *ontzetting uit bepaalde rechten*, zoals de ontzetting uit een ambt of beroep, en de *verbeurdverklaring*. Dat laatste betekent dat het eigendomsrecht op een bepaald voorwerp vervalt. Het gaat doorgaans om voorwerpen die door het strafbare feit zijn verkregen of tot het begaan daarvan hebben gediend. Ook andere wetten bevatten bijkomende straffen. In de Wegverkeerswet bijvoorbeeld is geregeld dat een bestuurder de *bevoegdheid om een motorrijtuig te besturen* kan worden ontzegd.

2.5 De tenuitvoerlegging

Een vonnis/arrest wordt ten uitvoer gelegd nadat het onherroepelijk (definitief) is geworden. Voor een verdachte staat dan geen gewoon rechtsmiddel meer open. Alleen revisie (herziening)²⁹ of gratie³⁰ kan in sommige gevallen daar nog verandering in brengen.

De verantwoordelijkheid voor de tenuitvoerlegging van het strafvonnis ligt bij het OM. Het OM draagt de feitelijke tenuitvoerlegging van sancties op aan verschillende justitiële en particuliere instellingen. Deze instanties onderscheiden zich van elkaar naar de aard van de te executeren sanctie en vaak ook naar de leeftijd van de veroordeelde (minder- of meerderjarig). De tenuitvoerlegging van vrijheidsbenemende straffen en maatregelen wordt steeds overgedragen aan het ministerie van Justitie/*Dienst Justitiële Inrichtingen* (DJI). De tenuitvoerlegging van taakstraffen is voor meerderjarigen aan de *reclassering* en voor minderjarigen aan de *Raad voor de Kinderbescherming* (RvdK) opgedragen. Omdat de reclassering en de RvdK niet alleen bij de tenuitvoerlegging maar door de hele strafrechtsketen een rol spelen, worden deze twee instanties in paragraaf 2.6 beschreven.

Met de inning van financiële sancties, zoals geldboetes, is het *Centraal Justitieel Incasso Bureau* (CJIB) belast. Het *Landelijk Coördinatiepunt Arrestatiebevelen* (LCA) van het CJIB heeft een coördinerende rol met betrekking tot de vonnissen die van het landelijk parket afkomstig zijn en

- 28 Voor minderjarigen kan conservatoir beslag worden gelegd in geval van verdenking van een strafbaar feit waarop een geldboete van de vierde categorie is gesteld (in plaats van de vijfde categorie, zoals bij volwassenen).
- 29 Bij tegenstrijdige rechterlijke uitspraken, bij nova (dat wil zeggen als nieuwe feiten bekend worden) en op grond van een uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens waarin is vastgesteld dat het Europese Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden is geschonden in een procedure die tot een veroordeling heeft geleid.
- 30 Artikel 2 van de Gratiwet somt de gronden op waarvoor gratie kan worden verleend. De straffen en maatregelen waarvoor gratie kan worden verzocht, zijn opgenomen in artikel 558 Sv. De veroordeelde heeft overigens geen *recht* op gratie; gratie is een gunstbetoon, verleend bij koninklijk besluit.

die ten uitvoer gelegd dienen te worden. In het geval van een gevangenisstraf onderzoekt het LCA of de veroordeelde oproepbaar is. Een verdachte die tot een gevangenisstraf is veroordeeld, maar voorafgaand aan het vonnis niet preventief was gehecht, wordt na het onherroepelijk worden van het vonnis opgeroepen zich op een bepaalde datum bij een bepaalde inrichting te melden. Tot die datum is sprake van een *lopend vonnis*. Een veroordeelde die niet oproepbaar is (bijvoorbeeld wanneer de verblijfplaats onbekend is), wordt geregistreerd in het opsporingsregister.

2.5.1 De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI)

De tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen en vrijheidsbenemende maatregelen is een taak van de Dienst Justitiële Inrichtingen, een agentschap van het ministerie van Justitie. DJI kent vier sectoren: het Gevangeniswezen, de Directie Forensische Zorg (DForZo), voorheen de tbs-sector genaamd, de Justitiële Jeugdinstellingen (JJI) en de Directie Bijzondere Voorzieningen (DBV).

Sector Gevangeniswezen

De sector Gevangeniswezen is de grootste sector binnen DJI. Er zijn penitentiaire inrichtingen met een verschillend beveiligingsniveau (gesloten, beperkt beveiligde en zeer beveiligde inrichtingen). Met het oog op de problematiek van de tekorten aan sanctiecapaciteit destijds, is in 2003 het *elektronisch toezicht* ingevoerd en in 2005, zij het op experimentele basis, de *elektronische detentie*. De toepassing van het elektronisch toezicht kan onderdeel uitmaken van een penitentiair programma of als bijzondere voorwaarde door de rechter worden opgelegd. Door middel van het elektronisch toezicht wordt gecontroleerd of de veroordeelde zich binnen of buiten het bereik van een ontvanger bevindt die is opgesteld in diens huis. Afhankelijk van de totale duur van de opgelegde gevangenisstraf kunnen gedetineerden de laatste fase (vier weken tot een jaar) van hun gevangenisstraf aan een dergelijk persoonlijk programma deelnemen. De reclassering is verantwoordelijk voor de uitvoering van het elektronisch toezicht. Elektronische detentie is een vorm van vrijheidsbeneming met de verplichting om doorlopend thuis te zijn. De aanwezigheid wordt met elektronische middelen gecontroleerd. Met elektronische detentie is geëxperimenteerd als executiemodaliteit onder de verantwoordelijkheid van de Dienst Justitiële Inrichtingen. Naar verwachting treedt binnenkort een wet in werking waarmee de elektronische detentie een door de rechter op te leggen hoofdstraf wordt onder de benaming *thuisdetentie*.

Een veroordeelde met een tijdelijke gevangenisstraf van meer dan een half jaar komt in aanmerking voor *vervroegde invrijheidstelling*. Betreft het een straf van een half jaar tot een jaar, dan gaat de vervroegde invrijheidstelling in nadat van de straf zes maanden plus een derde deel van

het meerdere is ondergaan. Voor een straf van langer dan een jaar geldt dat twee derde van de straf moet zijn ondergaan. In sommige gevallen wordt de vervroegde invrijheidstelling niet verleend of uitgesteld, bijvoorbeeld als een veroordeelde zich tijdens zijn gevangenschap ernstig heeft misdragen of is ontsnapt.

Met ingang van 1 juli 2008 zijn de Wet tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht en enige andere wetten in verband met de wijziging van de vervroegde invrijheidstelling in een *voorwaardelijke invrijheidstelling* in werking getreden.³¹ De regeling van de voorwaardelijke invrijheidstelling is van toepassing op vrijheidsstraffen met een duur van meer dan een jaar, maar niet wanneer de rechter een deels voorwaardelijke vrijheidsstraf heeft opgelegd. De voorwaardelijke invrijheidstelling vindt van rechtswege plaats wanneer twee derde van de door de rechter opgelegde vrijheidsstraf is ondergaan. Voor straffen met een duur van tussen de één en twee jaar vindt voorwaardelijke invrijheidstelling plaats wanneer de vrijheidsbeneming ten minste één jaar heeft geduurd en van het daarna nog ten uitvoer te leggen gedeelte van de straf een derde is ondergaan. De voorwaardelijke invrijheidstelling geschiedt onder de algemene voorwaarde dat de veroordeelde zich tijdens de proeftijd niet schuldig maakt aan een strafbaar feit. Indien de veroordeelde de voorwaarden niet naleeft, kan de voorwaardelijke invrijheidstelling worden herroepen. De Penitentiaire beginselenwet regelt de rechten en plichten van gedetineerden. De wet biedt de mogelijkheid om binnen één inrichting verschillende regimes te voeren, om mannen en vrouwen binnen één inrichting onder te brengen en om extramuraal (dat wil zeggen buiten de muren van de penitentiaire inrichting) een *penitentiair programma* te volgen. Het penitentiaire programma houdt in dat gedetineerden in de laatste fase van hun vrijheidsstraf buiten een justitiële inrichting verplicht deelnemen aan bepaalde activiteiten, bijvoorbeeld arbeidsprojecten, vorming en onderwijs. Een gestrafte kan in aanmerking komen voor een penitentiair programma als hij een gevangenisstraf uitzit die langer is dan zes maanden en daarvan ten minste de helft heeft uitgezeten. Het doel van een penitentiair programma is de gedetineerde beter voor te bereiden op terugkeer naar de samenleving en kan met of zonder elektronisch toezicht worden uitgevoerd.

Het Wetboek van Strafvordering kent enkele voorzieningen voor schade die het gevolg is van de strafvorderlijke activiteiten. Een ervan is de schadevergoeding aan ex-verdachten.³² Een verdachte die in voorlopige hechtenis heeft gezeten zonder dat er een straf of een maatregel is opgelegd, of voor een feit waarvoor geen voorlopige hechtenis is toegelaten, heeft recht op een vergoeding van geleden schade.

31 Kamerstukken II 2005/07, 30 513.

32 Verder kent het Wetboek van Strafvordering de proceskostenvergoedingsregeling, de vergoedingsregeling voor de kosten bij voeging door een benadeelde partij en de kostenvergoedingsregeling in verband met bevelen van justitiële autoriteiten tot uitlevering of overbrenging van voorwerpen.

Behalve vermogensschade (verlies van inkomsten als gevolg van detentie) kan ook immateriële schade vergoed worden.

Sector Justitiële Jeugdinrichtingen (JJI)

Naar plaatsingsgrond kunnen in Justitiële Jeugdinrichtingen drie categorieën jongeren worden onderscheiden. De eerste categorie wordt gevormd door degenen die een jeugd detentie opgelegd hebben gekregen. De tweede categorie wordt gevormd door jongeren die de PIJ-maatregel opgelegd hebben gekregen. De derde categorie zijn jongeren die in een Justitiële Jeugdinrichting zijn geplaatst op grond van een civielrechtelijke maatregel. Met de wijziging van de Wet op de Jeugdzorg per 1 januari 2008 wordt beoogd jongeren met een civielrechtelijke maatregel voortaan te plaatsen binnen de jeugdzorg, die valt onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van VWS. Per 1 januari 2010 moet deze scheiding tussen civiel- en strafrechtelijken voltooid zijn. Een deel van de huidige JJI-capaciteit wordt momenteel omgebouwd tot gesloten jeugdzorg.

Directie Forensische Zorg (DForZo)

Sinds 1 januari 2008 is de naamgeving van de sector tbs gewijzigd in de Directie Forensische Zorg. Deze directie is verantwoordelijk voor de forensische zorg in strafrechtelijk kader en voor de plaatsing van volwassenen die psychiatrische zorg, verslavingszorg of verstandelijk gehandicaptenzorg nodig hebben. Daarnaast is de directie financieel verantwoordelijk voor de inkoop van plaatsen.

Directie Bijzondere Voorzieningen (DBV)

De DBV is ontstaan in 2002 en was in eerste instantie bedoeld voor de detentie van bolletjesslikkers. In 2003 volgden de uitzetcentra voor illegale buitenlanders die naar verwachting op zeer korte termijn worden uitgezet. Inmiddels is de DBV verantwoordelijk voor alle personen in vreemdelingenbewaring en grenslogies.

2.5.2 *Het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB)*

Het Centraal Justitieel Incasso Bureau is een agentschap van het ministerie van Justitie. De belangrijkste taak van het CJIB is het innen van verkeersboetes die door de justitiële instanties aan burgers en bedrijven worden opgelegd. Het CJIB verzorgt het gehele inningstraject, startend met het verzenden van de beschikking en eindigend met dwangmaatregelen als gijzeling. Daarnaast int het CJIB schadevergoedingsmaatregelen, ontnemingsmaatregelen, door de strafrechter opgelegde boetes, politie- en OM-transacties. Rechtbanken, politiekorpsen, de Koninklijke Marechaussee en het OM maken gebruik van de diensten van het CJIB. Ten slotte vervult het CJIB verschillende taken met betrekking tot de coördinatie van taakstraffen en arrestatiebevelen via het LCA.

2.5.3 *De Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) en de Inspectie voor de Sanctietoepassing (ISt)*

De *Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming* (RSJ) is een onafhankelijk orgaan dat de Minister van Justitie adviseert op het gebied van de strafrechtstoepassing en over jeugdigen. Tevens functioneert de Raad als een beroepsinstantie voor gedetineerden, jeugdigen en tbs'ers. De 60 leden van de Raad worden door de Kroon benoemd. Het bestuursreglement, dat de werkwijze en procedures voor de Raad regelt, wordt door de Minister van Justitie vastgesteld.

De *Inspectie voor de Sanctietoepassing* (ISt) bestaat sinds 1 januari 2005. Deze organisatie is onafhankelijk van het ministerie van Justitie, maar maakt organisatorisch wel onderdeel uit van het departement. De belangrijkste taak van de Inspectie is het toezicht op de effectiviteit en de kwaliteit van de uitvoering van sancties, in het bijzonder op de aspecten bejegening en beveiliging. Het werkterrein van de Inspectie omvat alle vestigingen van de reclassering en alle onder de Dienst Justitiële Inrichtingen ressorterende landelijke diensten en inrichtingen.

2.6 Personen en organen die zijn betrokken bij de strafrechtstelsel

In de opeenvolgende fasen van de strafrechtstelsel zijn verschillende personen en organen betrokken. In het onderstaande wordt hierop kort ingegaan.

2.6.1 *De raden voor rechtsbijstand*

De raden voor de rechtsbijstand maken het mogelijk dat mensen met een laag inkomen gebruik kunnen maken van rechtsbijstand. De rechtsbijstandsverlener vraagt ten behoeve van de rechtzoekende een toevoeging aan, dat wil zeggen dat aan de rechtzoekende kosteloos een rechtshulpverlener wordt toegewezen. Het recht op rechtsbijstand is afhankelijk van het fiscale inkomen en vermogen van de rechtzoekende. De verdachte die in bewaring wordt gesteld of wiens gevangenhouding wordt bevolen krijgt ambtshalve een raadsman toegevoegd. De rechtsbijstand van de ambtshalve toegevoegde raadsman is kosteloos voor de verdachte.

2.6.2 *Deskundigen*

De rechter kan, met het oog op de waarheidsvinding, behoefte hebben aan het oordeel van een deskundige, bijvoorbeeld een reclasseringswerker, een technicus, een ballistische deskundige, een financiële deskundige, een psychiater of een psycholoog. Zowel de zittingsrechter als de rechter-commissaris is bevoegd deskundigen in te schakelen. Soms is de rechter verplicht een deskundige in te schakelen, bijvoorbeeld als de rechter tbs wil

opleggen. De deskundige treedt overigens ook vaak als getuige op in het voorbereidend onderzoek of ter terechtzitting. De verdachte kan zelf ook deskundigen laten horen.

Met het wetsvoorstel ter verbetering van de positie van deskundigen in strafzaken wordt beoogd de deskundige een eigen positie met rechten en plichten toe te kennen. Verder is er een landelijk, onafhankelijk, openbaar register van vaste gerechtelijke deskundigen in voorbereiding. Dit register is bedoeld om de kwaliteit van de inbreng van deskundigen tijdens de rechtspleging te vergroten.

Het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) en het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP) zijn twee, onder het ministerie van Justitie vallende instellingen. Zij hebben deskundigheid 'in huis' die relevant is voor de beantwoording van de vragen die in een strafrechtelijk onderzoek centraal staan.

Het NFI voert technisch, medisch-biologisch en natuurwetenschappelijk onderzoek uit op verzoek van opsporingsinstanties, het OM en de zittende magistratuur. Het NIFP adviseert de rechterlijke macht in strafzaken over:

- de noodzaak van onderzoek naar de persoon van de verdachte in relatie tot toerekeningsvatbaarheid;
- de kans op recidive;
- de te volgen behandeling en beveiliging (klinisch en ambulante);
- de ontwikkelingsmogelijkheden van jongeren.

Het Pieter Baan Centrum (PBC) en de activiteiten van de voormalige Forensisch Psychiatrische Dienst (FPD) maken deel uit van het NIFP.

In het PBC vindt klinische observatie van verdachten door forensische psychiaters en psychologen en andere deskundigen plaats. De onderzoeken monden uit in schriftelijke of mondelinge deskundigenverklaringen.

2.6.3 De reclassering

De reclassering is geen orgaan van de strafrechtspleging zoals de politie en het OM dat zijn, maar is wel nauw bij de strafrechtspleging betrokken. Er zijn drie reclasseringsorganisaties aangewezen door de Minister van Justitie: *Reclassering Nederland*, de *Stichting Verslavingsreclassering van de Geestelijke Gezondheidszorg Nederland* en de afdeling *Jeugdzorg en Reclassering van het Leger des Heils*. De werkzaamheden van de reclassering zijn wettelijk geregeld in de *Reclasseringsregeling 1995*. De reclassering heeft drie kerntaken: onderzoek en voorlichting, begeleiding en toezicht, ontwikkeling, organisatie en uitvoering van taakstraffen en andere alternatieve sancties.

- *Onderzoek en voorlichting*. In de voorlichtingsrapporten wordt een beeld geschetst van de persoon van de verdachte, zijn motieven en omstandigheden. Deze informatie kan voor de officier van justitie en/of de rechter van belang zijn voor het bepalen van de strafsoort en de strafmaat.

- *Begeleiding en toezicht.* De reclassering geeft individuele begeleiding aan verdachte of veroordeelde cliënten. De ondersteuning vindt gedurende het gehele strafrechtelijke proces plaats. Begeleiding in de vorm van hulp en bijstand aan de verdachte vindt vooral plaats bij de vroeghulp, dat is het eerste bezoek aan een arrestant op een politiebureau of bij de rechter-commissaris. Volgens de wet moet de reclassering over elke in verzekering gestelde verdachte bericht ontvangen. Indien de rechter-commissaris of de rechtbank de schorsing van de voorlopige hechtenis heeft bevolen, kan daarbij als bijzondere voorwaarde worden gesteld dat de verdachte zich dient te houden aan de aanwijzingen van de reclassering. Tevens kan een veroordeelde die zijn gevangenisstraf heeft uitgezeten, bij zijn terugkeer naar de maatschappij door de rechter verplicht worden zich onder toezicht te stellen van de reclassering. Dit gebeurt dan in het kader van een deels voorwaardelijke gevangenisstraf. Verder is de reclassering verantwoordelijk voor de uitvoering van penitentiaire programma's en begeleidt zij de ter beschikking gestelden die met proefverlof zijn of ten aanzien van wie de tbs met bevel tot verpleging voorwaardelijk is beëindigd of een tbs met voorwaarden is uitgesproken.
- *Ontwikkeling, organisatie en uitvoering van taakstraffen en andere alternatieve sancties.* De reclassering zorgt voor de organisatie en de begeleiding bij de uitvoering van taakstraffen en elektronisch toezicht.

2.6.4 De Raad voor de Kinderbescherming

Voor minderjarigen die in aanraking zijn gekomen met politie en justitie bestaat er, anders dan bij meerderjarigen, geen algemene reclasseringsinstelling. De regie ten aanzien van de jeugdreclassering ligt bij de Raad voor de Kinderbescherming. De Raad voor de Kinderbescherming heeft een landelijk en 22 lokale bureaus. De Raad coördineert de taakstraffen voor jeugdigen. Verder zijn bij de jeugdreclassering de gezinsvoogdijinstellingen en de afdeling Jeugdzorg en Reclassering van het Leger des Heils betrokken. De jeugdreclassering draagt zorg voor de vroeghulp op het politiebureau. Binnen deze vroeghulp kan de raadsmedewerker op basis van het gesprek met de minderjarige vrijwillige jeugdreclassering aanbieden. De jeugdige wordt tevens geïnformeerd over het verdere verloop van de strafrechtelijke procedure. Vervolgens begint het zogenoemde basisonderzoek. De Raad verzamelt informatie betreffende de ontwikkeling en de achtergrond van de verdachte ten behoeve van voorlichting en advies aan de officier van justitie.³³ De raads onderzoeker brengt advies uit aan de officier van justitie over de gewenste afdoening van een zaak, vanuit een pedagogisch perspectief. Als de ontwikkeling van de minderjarige ernstig in het gedrang is, kan de Raad een vervolgonderzoek doen.

33 Artikel 494 en 498 Wetboek van Strafvordering.

Dit onderzoek is diepgaander dan het basisonderzoek. Het vervolgonderzoek, tegenwoordig een uitgebreid strafonderzoek, kan worden afgesloten met een gerichte verwijzing naar een voorziening voor jeugdzorg, met een verzoek tot een maatregel van kindbescherming of met de inschakeling van de jeugdreclassering voor intensieve, niet-vrijblijvende begeleiding. Indien de officier van justitie of de rechter een taakstraf oplegt, is het de taak van de Raad om de opgelegde taakstraf mogelijk te maken door voorbereiding en ondersteuning van de tenuitvoerlegging.

2.6.5 Slachtofferhulp Nederland

Sinds 1984 kent Nederland professioneel georganiseerde slachtofferhulp. Slachtofferhulp Nederland (SHN) is een landelijke organisatie met een landelijk bureau, 13 regiokantoren en ruim 75 lokale bureaus voor slachtofferhulp waar ongeveer 1.500 vrijwilligers slachtofferhulp verlenen. De ondersteuning is vooral praktisch van aard en bestaat uit het invullen van (verzekerings)papieren, het bijstaan van slachtoffers in een rechtszaak en het doorverwijzen naar de juiste instanties. De landelijke organisatie wordt gefinancierd door het ministerie van Justitie, gemeenten en het Fonds Slachtofferhulp, dat fondsen in de maatschappij verwerft.

2.6.6 Het Schadefonds Geweldsmisdrijven

Onder bepaalde voorwaarden kunnen slachtoffers van ernstige geweldsmisdrijven (of hun nabestaanden) in aanmerking komen voor een financiële tegemoetkoming uit het Schadefonds Geweldsmisdrijven. Een uitkering uit dit fonds is altijd een tegemoetkoming in de kosten die het gevolg zijn van letsel dat bij een ernstig geweldsmisdrijf (zoals mishandeling, diefstal met geweld, verkrachting en bedreiging met een wapen) is toegebracht, en niet een schadeloosstelling.

Het Schadefonds Geweldsmisdrijven (een fonds van het ministerie van Justitie, beheerd door een onafhankelijke commissie) is in 1976 opgericht om slachtoffers van ernstige geweldsdelicten die hun schade niet op een andere manier vergoed kunnen krijgen enigszins tegemoet te komen. Een groot deel van de aanvragen komt binnen via Slachtofferhulp Nederland, waarnaar de politie meestal doorverwijst bij aangifte van een geweldsmisdrijf. Een aanvraag kan ook worden ingediend via een advocaat of op eigen initiatief. Krachtens een Europese richtlijn, die alle lidstaten verplicht om vanaf 1 januari 2006 een schadefonds te hebben, kunnen slachtoffers die in Nederland wonen en in een ander EU-land slachtoffer zijn geworden, vanaf die datum via het Nederlandse schadefonds een uitkering aanvragen bij een ander EU-schadefonds.

2.6.7 Het Waarborgfonds Motorverkeer

Ook slachtoffers van schade in het verkeer kunnen in aanmerking komen voor schadevergoeding door een beroep te doen op het Waarborgfonds Motorverkeer. Het gaat daarbij om schade die is veroorzaakt door onbekende, niet-verzekerde of gestolen motorrijtuigen, motorrijtuigen verzekerd bij een onvermogene verzekeraar of toebehorend aan personen aan wie een vrijstelling van verzekering wegens gemoedsbezwaren is afgegeven. In 2007 zijn de richtlijnen aangepast aan de Europese richtlijnen voor motorrijtuigverzekeringen. Daarbij is onder meer ook de maximale dekking verhoogd tot in totaal 6 miljoen euro (5 miljoen euro bij personenschade en 1 miljoen euro bij materiële schade).

3 Criminaliteit en slachtofferschap

H.W.J.M. Huys

In dit hoofdstuk staat de vraag naar de aard, de omvang en de ontwikkeling van de veelvoorkomende criminaliteit¹ centraal zoals die door burgers en bedrijfsleven in Nederland wordt ervaren. Het gaat daarbij in de eerste plaats om de ondervonden criminaliteit en om kenmerken van slachtoffers. In de tweede plaats gaat het om de gevolgen van criminaliteit voor de slachtoffers en om de acties die burgers en bedrijfsleven nemen naar aanleiding van ondervonden delicten en ter voorkoming van criminaliteit. Ten slotte wordt aandacht besteed aan de beleving van criminaliteit door burgers en bedrijven.

Hoe vaak burgers, bedrijven en instellingen slachtoffer worden van veelvoorkomende criminaliteit wordt gemeten met behulp van enquêtes. Die enquêtes verschaffen tevens inzicht in de mate waarin hiervan aangifte wordt gedaan bij de politie. Lang niet alle criminaliteit komt namelijk ter kennis van de politie. De slachtofferenquêtes geven ook inzicht in verschillen in de frequentie waarmee specifieke bevolkingsgroepen of bedrijfstakken slachtoffer worden van verschillende soorten delicten. Doordat personen of bedrijven slachtoffer kunnen worden van verschillende soorten delicten of meermalen slachtoffer van eenzelfde delict, is het aantal ondervonden delicten groter dan het aantal slachtoffers. Verder geven deze enquêtes ook een beeld van de gevolgen voor de slachtoffers, van preventiemaatregelen en van onveiligheidsgevoelens.

Ook andere aspecten die te maken hebben met subjectieve en objectieve criminaliteit, zoals overlast en andere buurtproblemen, de houding van burgers ten opzichte van de politie of onveiligheidsgevoelens, komen in dergelijke enquêtes aan bod. Slachtofferenquêtes vormen daarmee een belangrijke en onafhankelijke databron, die naast de geregistreerde criminaliteitscijfers (zie hoofdstuk 4) een wezenlijk inzicht geven in de aard, omvang en ontwikkeling van de (veelvoorkomende) criminaliteit. Gegevens over slachtofferschap, ondervonden delicten, onveiligheidsgevoelens en dergelijke onder burgers zijn afkomstig uit verschillende bronnen en daardoor onderling moeilijk vergelijkbaar. Daarom kan alleen in grote lijnen iets worden gezegd over ontwikkelingen in de loop van enkele decennia. Voor meer details over slachtofferenquêtes zie bijlage 3.

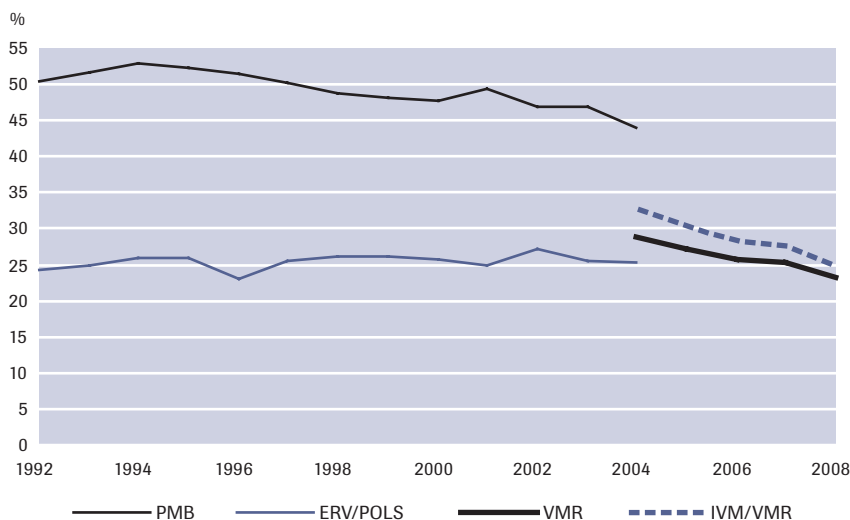
3.1 Ondervonden criminaliteit: aard, omvang en ontwikkeling

In deze paragraaf komt de criminaliteit aan de orde zoals die daadwerkelijk door burgers en bedrijven wordt ondervonden. Daarbij wordt eerst ingegaan op de aard van de criminaliteit waarmee burgers worden

1 Hiertoe behoren delicten die door hun aard en omvang veel overlast voor een groot deel van de bevolking, bedrijven en instellingen veroorzaken. Het gaat vooral om inbraak, fietsdiefstal, autodiefstal, zakkenrollerij, vandalisme, mishandeling en bedreiging.

geconfronteerd (zie paragraaf 3.1.1). Dit gebeurt zowel in de vorm van slachtofferschap (welk deel van de bevolking wordt ten minste eenmaal met één of meer delicten geconfronteerd) als in termen van aantallen door burgers ondervonden delicten. Daarna komt de ondervonden criminaliteit bij bedrijven (slachtofferschap en ondervonden delicten) aan de orde (paragraaf 3.1.2). Ten slotte wordt een totaalbeeld geschetst van de door burgers en bedrijven ondervonden criminaliteit (paragraaf 3.1.3).

Figuur 3.1 Slachtofferschap onder burgers van 15 jaar en ouder*

* De gegevens zijn toegerekend aan het kalenderjaar waarin het zwaartepunt van de onderzochte verslagperiode valt (twaalf maanden voorafgaand aan interviewdatum). Voor de verschillende bronnen geldt:

Bron	Interviewperiode	Verslagperiode	Toegerekend aan	Kalender-ja(a)r(en)
ERV; POLS	(1992-2004)	gehele kalenderjaar	lopende kalenderjaar	(1992-2004)
PMB	(1993-2005)	eerste kwartaal	voorgaande kalenderjaar	(1992-2004)
VMR	(2005-2007; 2008-I)	eerste kwartaal	voorgaande kalenderjaar	(2004-2007)
VMR	(2008-IV)	vierde kwartaal	lopende kalenderjaar	(2008)
IVM	(2008-)	vierde kwartaal	lopende kalenderjaar	(2008-)

Gegevens voor ontbrekende PMB-verslagperiodes (1993, 1995, 1997, 1999) zijn geïnterpoleerd.

De lijn IVM/VMR heeft betrekking op IVM-cijfers (2008) en op (fictieve) 'omgerekende' VMR-cijfers (2004-2007) op basis van de IVM 2008 en de gelijktijdig uitgevoerde VMR 2008-IV.

Verschillen tussen IVM/VMR 2008 en VMR 2004-2007 kunnen voor een deel worden toegeschreven aan een licht seizoenseffect. Door (overige) verschillen in onderzoeksopzet zijn de cijfers uit verschillende bronnen niet onderling vergelijkbaar (zie bijlage 3 voor meer informatie).

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 3.2 t/m tabel 3.4 in bijlage 4.

Bron: ERV; PMB; POLS; VMR; IVM. Bewerking CBS

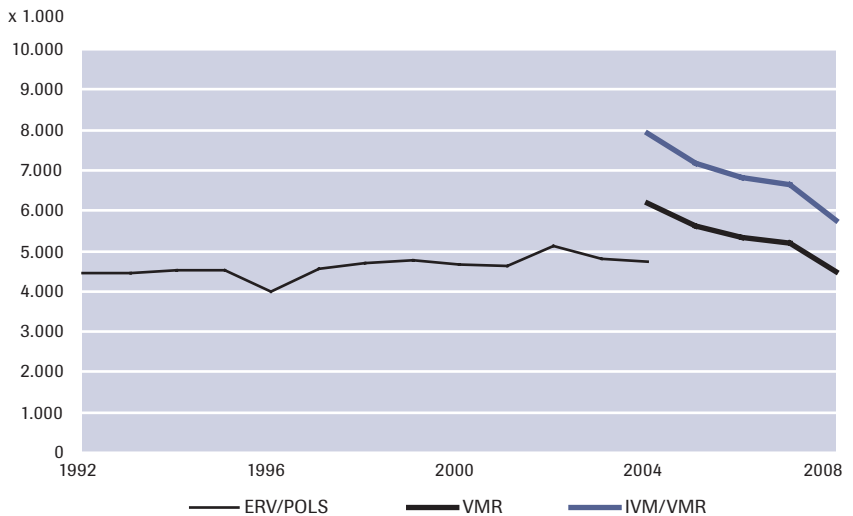
3.1.1 Door burgers ondervonden criminaliteit

Delicten totaal

Een kwart van de Nederlandse burgers van 15 jaar en ouder werd in 2008 eenmaal of vaker slachtoffer van één of meer delicten. Dit aandeel is de laatste jaren geleidelijk gedaald (zie figuur 3.1).

Uitgedrukt in aantallen voorvallen werd de bevolking in Nederland in 2008 geconfronteerd met naar schatting bijna 5,8 miljoen delicten. Ook dit is de laatste jaren geleidelijk en voortdurend gedaald (zie figuur 3.2). Het aantal ondervonden delicten per 100 inwoners (44 in 2008) vertoont een vergelijkbaar patroon.

Figuur 3.2 Door burgers in Nederland ondervonden delicten*

* Zie de toelichting bij figuur 3.1.

Voor de corresponderende cijfers zie de tabellen 3.5 en 3.6 in bijlage 4.

Bron: ERV; POLS; VMR; IVM. Bewerking CBS

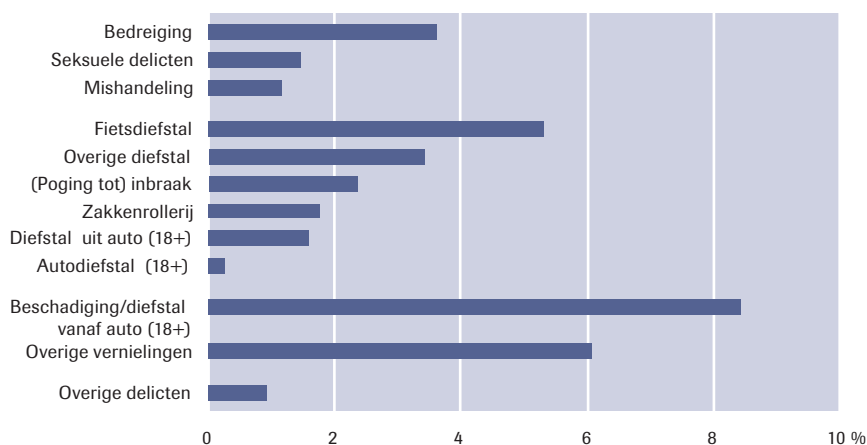
Gewelddelicten

Van de bevolking van 15 jaar en ouder werd 5% in 2008 slachtoffer van één of meer gewelddelicten (mishandeling, seksuele delicten, bedreiging). Dit aandeel is de laatste jaren vrijwel constant gebleven. Van deze gewelddelicten komt bedreiging het meest voor, gevolgd door mishandeling. Seksuele delicten komen minder voor (zie figuur 3.3). Van de bijna 5,8 miljoen delicten waarmee de bevolking van Nederland in 2008 in totaal werd geconfronteerd, ging het bijna 1,2 miljoen keer om een gewelddelict (zie figuur 3.4). Dit is niet wezenlijk anders dan in de drie voorgaande jaren. In de jaren 2002 en 2003 is er een piek waar te nemen in het aantal ondervonden gewelddelicten.

Vermogensdelicten

In 2008 werd 13% van de bevolking slachtoffer van één of meer vermogensdelicten, zoals inbraak, diefstal en zakkenrollerij. Net als het totale slachtofferpercentage daalde ook het aandeel dat slachtoffer werd van vermogensdelicten in de laatste jaren. Van de afzonderlijke vermogensdelicten komt fietsdiefstal het meeste voor, op afstand gevolgd door – afgezien van de restcategorie overige diefstal – inbraak, diefstal uit de auto en zakkenrollerij. Autodiefstal komt relatief weinig voor (zie figuur 3.3).

Figuur 3.3 Slachtofferschap onder burgers in 2008 naar soort delict

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 3.4 in bijlage 4.

Bron: IVM

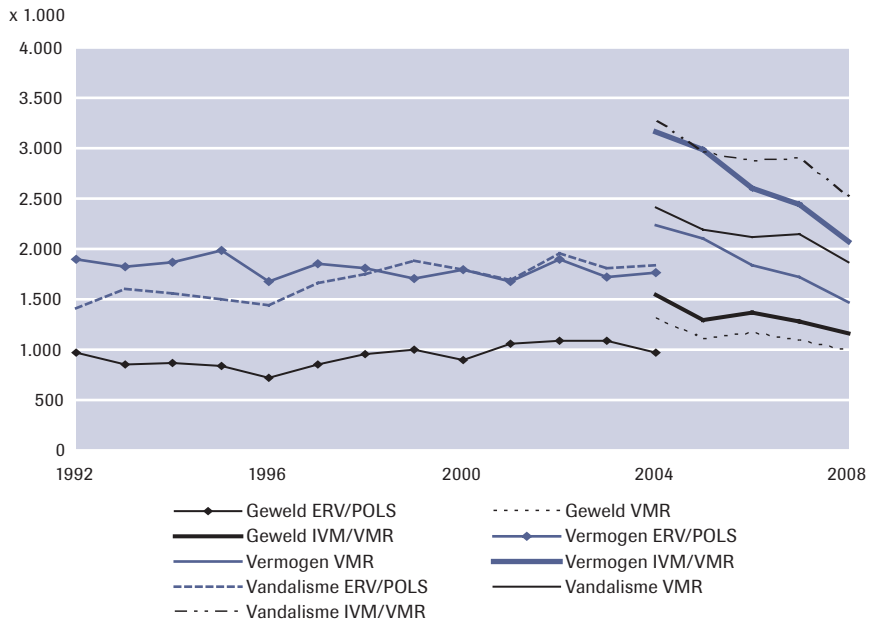
Van alle in 2008 ondervonden delicten hadden naar schatting bijna 2,1 miljoen gevallen betrekking op vermogensdelicten (zie figuur 3.4). Dit aantal is de laatste jaren vrijwel voortdurend gedaald.

Vandalismedelicten

Rond 13% van de bevolking had in 2008 te maken met vandalismedelicten (diefstal vanaf of beschadiging aan de auto en overige vernielingen). Dit aandeel is in de periode 2004-2008 niet wezenlijk veranderd. Autovandalisme telt hiervan de meeste slachtoffers (zelfs van alle afzonderlijke onderscheiden delictsoorten). Ook van andere vernielingen dan aan de auto worden relatief veel inwoners slachtoffer (zie figuur 3.3). Uitgedrukt in aantallen voorvallen werd de bevolking in 2008 met ruim 2,5 miljoen vandalismedelicten geconfronteerd (zie figuur 3.4). Ten opzichte van de voorgaande jaren lijkt dit aantal echter niet wezenlijk veranderd.²

² De lagere meting van eind 2008 kan te wijten zijn aan een seizoenseffect.

Figuur 3.4 Door burgers in Nederland ondervonden gewelds-, vermogens- en vandalismedelicten*

* Zie de toelichting bij figuur 3.1.

Voor de corresponderende cijfers zie de tabellen 3.5 en 3.6 in bijlage 4.

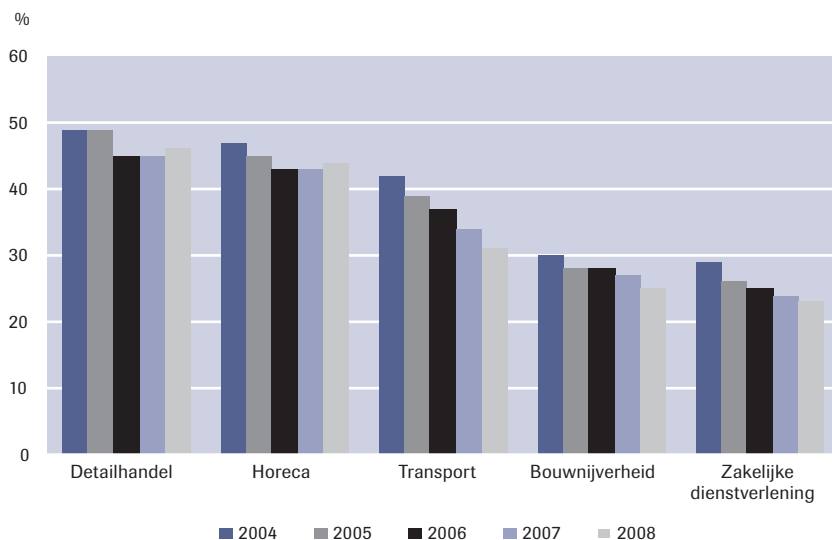
Bron: ERV; POLS; VMR; IVM. bewerking CBS

3.1.2 Door bedrijven ondervonden delicten

Delicten totaal

In 2008 had één op de drie bedrijfsvestigingen te maken met één of meer gevallen van criminaliteit. De mate waarin en de aard van de criminaliteit waarvan bedrijven slachtoffer worden, verschillen sterk per sector. In de zakelijke dienstverlening en in de bouw werd een kwart of minder van de vestigingen ermee geconfronteerd, tegen rond 45% van de vestigingen in de detailhandel en in de horeca (zie figuur 3.5). In alle sectoren is het aandeel dat slachtoffer werd lager dan in 2004.

Eén op de tien vestigingen werd slachtoffer van meer dan één type delict. Ook dit meervoudig slachtofferschap verschilt per sector. Vooral horeca en detailhandel worden relatief vaak geconfronteerd met meer soorten delicten; in de bouw en de zakelijke dienstverlening komt dit relatief weinig voor. Ook het aandeel meervoudige slachtoffers is in alle sectoren lager dan in 2004. In de bouw, de transportsector en de algemene dienstverlening was dit ook lager dan in 2007.

Figuur 3.5 Slachtofferschap onder bedrijven naar sector

Weergegeven is slachtofferschap in het kalenderjaar waarin het zwaartepunt van de onderzochte verslagperiode valt (voorgaande 12 maanden).

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 3.7 in bijlage 4.

Bron: MCB

Gewelddelicten

Gewelddelicten komen vooral voor in de horeca. Rond één op de tien horecazaken heeft hiermee te maken. In de transportsector, de zakelijke dienstverlening en de detailhandel is het percentage slachtoffers van geweld in 2008 lager dan in 2004. In de transportsector gebeurde dit bij vestigingen die met gewelddelicten te maken hadden gemiddeld bijna elf keer, in de andere sectoren twee tot zes keer per getroffen vestiging. In geen enkele sector wijkt het gemiddelde in 2008 af van dat in 2004; in de detailhandel ligt het gemiddelde aantal gewelddelicten hoger dan in het voorgaande jaar. Er zijn geen betrouwbare schattingen over het totale aantal gewelddelicten per sector.

Vermogensdelicten

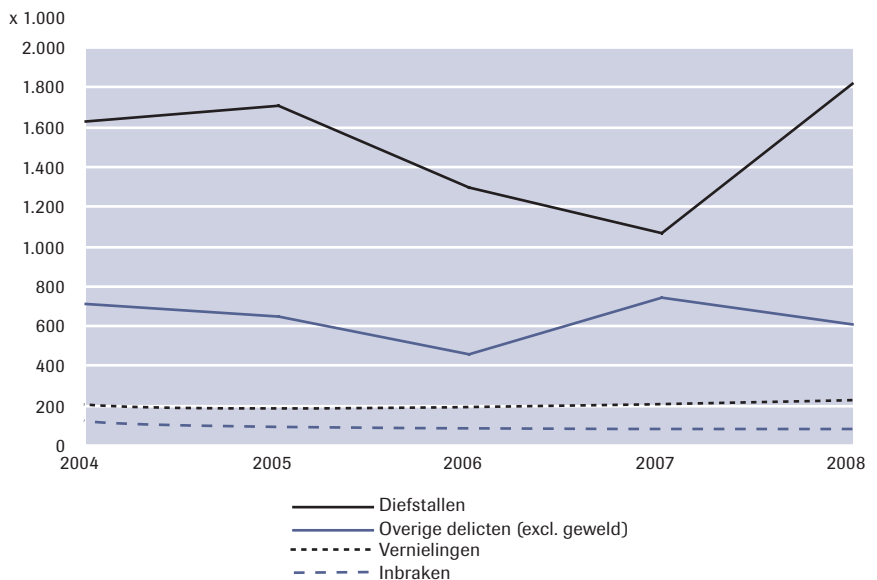
De meest voorkomende vorm van vermogensdelicten is diefstal. Vooral in de detailhandel komt dit relatief vaak voor. Ruim een kwart (28%) van alle detailhandelsvestigingen had hiermee in 2008 te maken, vrijwel evenveel als in beide voorgaande jaren. Per getroffen detailhandelsvestiging gebeurde dit gemiddeld bijna 38 keer. In de overige sectoren ligt dit gemiddelde (met drie tot zes keer) veel lager. Ten opzichte van 2004 is het aantal diefstallen per getroffen vestiging in de bouwnijverheid en in de transportsector duidelijk gedaald; in de detailhandel is dit echter aanzienlijk hoger dan in 2007, ondanks een dalende trend in periode

2004-2007.³ Het geschatte aantal diefstaldelicten ligt daarmee in de detailhandel ook hoger en in de sectoren horeca, transport en zakelijke dienstverlening lager dan in 2004. In alle sectoren samen kwamen in 2008 ruim 1,8 miljoen diefstaldelicten voor (zie figuur 3.6).

Inbraak komt het meeste voor bij transportbedrijven en de horeca (beide 14% in 2008). Slachtofferschap van inbraak is in 2008 in alle sectoren lager dan in 2004; in de bouw, de transportsector en de zakelijke dienstverlening is dit ook lager dan in het voorgaande jaar. Als er wordt ingebroken, dan gebeurt dit in bedrijven van de transportsector bijna drie keer per jaar; in vestigingen van de andere sectoren is dit minder. In 2008 kwamen voor alle sectoren samen naar schatting rond 95.000 inbraken voor.

Bedrijven kunnen ook te maken hebben met interne vermogenscriminaliteit (dit is diefstal van geld of goederen door eigen personeel). Dit varieert sterk per sector: in de zakelijke dienstverlening komt dit relatief weinig voor (2%), maar relatief veel in de horeca en in de detailhandel (beide 8%). In de detailhandel is dit aandeel gestegen ten opzichte van 2006.

Figuur 3.6 Door bedrijven ondervonden delicten

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 3.8 in bijlage 4.

Bron: MCB

3 Deze toename in de detailhandel is vooral te wijten aan een stijging van het aantal diefstallen in bepaalde typen vestigingen die ook al in eerdere jaren hiermee werden geconfronteerd.

Vandalismedelicten

Vernielingen komen veel voor in de horeca (bijna een kwart werd hiervan in 2008 slachtoffer) en bij de detailhandel (18%). In de bouwnijverheid, de transportsector en de zakelijke dienstverlening is slachtofferschap van vernielingen vergeleken met 2004 gedaald; in de zakelijke dienstverlening ook in vergelijking met het voorgaande jaar. Bedrijven die hiermee te maken hebben, werden daar in 2008 ruim twee tot ruim vier keer (horeca) mee geconfronteerd. In totaal had het bedrijfsleven in 2008 met naar schatting bijna 220.000 vernielingen te maken. In de transportsector daalde het totale aantal vernielingen; in de zakelijke dienstverlening nam dit aantal juist toe.

Overige criminaliteit

Tussen 3% (bouw) en 6% (horeca, zakelijke dienstverlening) van alle bedrijfsvestigingen had in 2008 te maken met andere dan de al genoemde vormen van criminaliteit.⁴ De frequentie waarmee bedrijven hiermee worden geconfronteerd varieerde van rond drie keer in de bouw tot bijna veertig keer in de zakelijke dienstverlening. In de detailhandel, de horeca, de transportsector en de zakelijke dienstverlening is het percentage slachtoffers van overige vormen van criminaliteit in 2008 lager dan in 2004; in de horeca en de transportsector geldt dit ook voor het gemiddelde aantal voorvallen. Ook voor de bouw is dit gemiddelde lager dan in 2004. In totaal werden bedrijven in 2008 met naar schatting ruim 600.000 gevallen van andere vormen van criminaliteit geconfronteerd.

3.1.3 Door burgers en bedrijven ondervonden delicten totaal

Onder de veronderstelling dat de hiervoor genoemde ondervonden delicten vergelijkbaar zijn in periode en soort delict en een zo volledig mogelijk beeld geven van de werkelijkheid, kan een voorzichtige schatting worden gemaakt van de totale omvang van de door burgers en bedrijven ondervonden criminaliteit. Deze schattingen zijn overigens vanwege de beperkte data alleen mogelijk voor de meest recente jaren 2004-2008. De schattingen moeten bovendien met grote terughoudendheid worden beschouwd vanwege verschillen in onderzoeksmethoden, verslagperiodes en dekkingsgraden (zie ook bijlage 3).

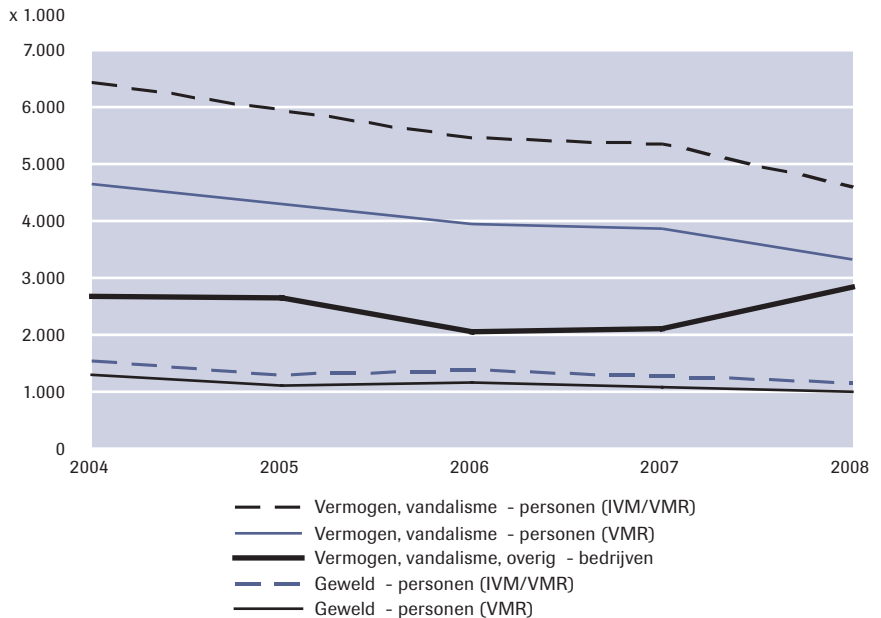
In 2008 werden bevolking en bedrijfsleven onder deze voorbehouden naar schatting met in totaal 8,5 miljoen delicten geconfronteerd.⁵ Rond 5,8 miljoen voorvallen betroffen delicten tegen burgers, ruim 2,7 miljoen keer ging het om delicten tegen bedrijven. De meeste van de in 2008 ondervonden delicten zijn vermogensdelicten (4 miljoen), gevolgd door vandalismedelicten (ruim 2,7 miljoen). Vooral tussen 2004 en 2006 is het totale aantal ondervonden delicten afgenomen; daarna is dit vrijwel stabiel

4 Hiertoe zijn delicten gerekend als oplichting, flessentrekkerij, valse rekeningen, acquisitiefraude, vals geld, bekladden van voorwerpen, niet betalen van goederen, drugsoverlast en computercriminaliteit.

5 Dit is exclusief 'overige delicten' onder burgers.

gebleven. Deze daling doet zich in de gehele periode vooral voor onder vermogensdelicten bij personen. Bij bedrijven treedt na een sterke daling in 2006 weer een stijging op in 2008, vooral onder vermogensdelicten⁶ (zie figuur 3.7).

Figuur 3.7 Door burgers en bedrijven ondervonden delicten

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 3.10 in bijlage 4.

Bron: VMR, IVM, MCB. Bewerking CBS

3.2 Kenmerken van slachtoffers van criminaliteit

Niet alle burgers en bedrijven hebben evenveel te maken met slachtofferschap van criminaliteit. De kans op slachtofferschap onder burgers hangt zowel samen met kenmerken van de persoon of het huishouden waartoe hij behoort als met kenmerken van de omgeving waarin hij vertoeft. Ook voor bedrijven gelden verschillen in slachtofferrisico. In de volgende subparagrafen wordt aandacht besteed aan dergelijke achtergrondkenmerken die een rol spelen bij de kans van burgers (paragraaf 3.2.1) en van bedrijven (paragraaf 3.2.2) om slachtoffer te worden.⁷

6 De stijging van het aantal vermogensdelicten bij bedrijven in 2008 valt toe te schrijven aan een verdubbeling van het aantal diefstaldelicten onder de detailhandel (zie paragraaf 3.1.2).

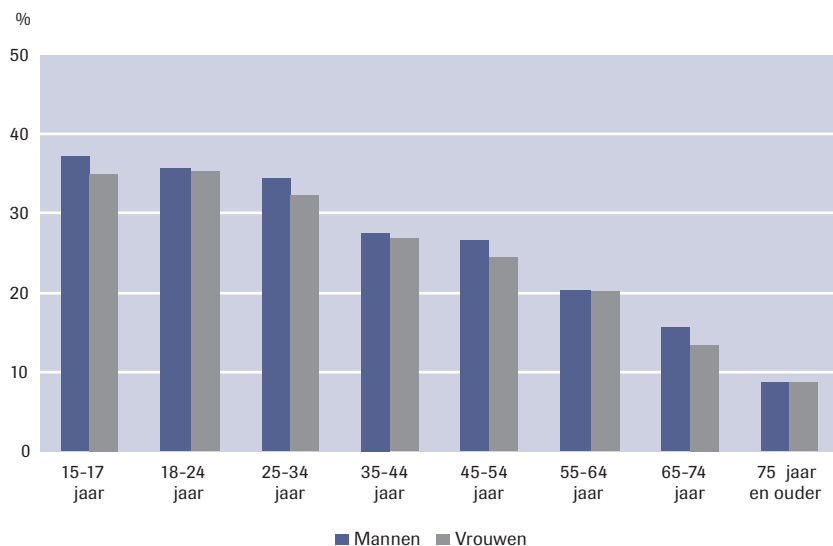
7 De belangrijkste gegevens over de relatie tussen kenmerken van personen (leeftijd, geslacht, herkomst, samenstelling van het huishouden, inkomen, opleiding, stedelijkheid van de woongemeente) en slachtofferschap zijn gebaseerd op nadere analyses van de VMR 2007 (zie *Veiligheidsmonitor Rijk 2007 Landelijke Rapportage*, hoofdstuk 9). Voor de belangrijkste kenmerken van personen zijn hier alleen ongecorrigeerde gegevens uit de meest recente bron (IVM 2008) gepresenteerd.

3.2.1 Kenmerken van burgers als slachtoffer

Leeftijd en geslacht

Leeftijd speelt een belangrijke rol bij slachtofferschap. Veel meer jongeren dan ouderen worden slachtoffer van veelvoorkomende criminaliteit (zie figuur 3.8). Vooral personen tussen 15 en 34 jaar hebben hiermee te maken. Vanaf 35 jaar neemt het aandeel slachtoffers af met toenemende leeftijd. Mannen worden over het algemeen iets vaker slachtoffer dan vrouwen, al lijkt er in 2008 voor sommige leeftijdsgroepen geen duidelijk verschil tussen mannen en vrouwen.⁸

Figuur 3.8 Slachtofferschap onder burgers (totaal) in 2008 naar geslacht en leeftijd

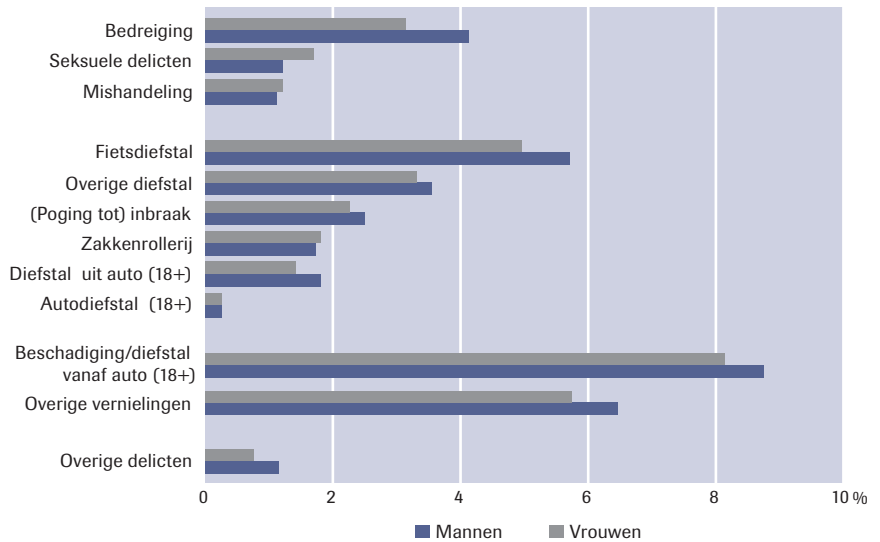

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 3.11 in bijlage 4.

Bron: IVM

Hoewel meer mannen dan vrouwen slachtoffer worden van alle delicten samen, geldt dit niet voor alle afzonderlijke delicten. Mannen werden in 2008 meer dan vrouwen slachtoffer van bedreiging, fietsdiefstal, diefstal uit de auto en overige vernielingen. Omgekeerd hebben meer vrouwen dan mannen te maken met seksuele delicten (zie figuur 3.9).

⁸ In de VMR waren in alle leeftijdsgroepen relatief meer mannen dan vrouwen slachtoffer.

Figuur 3.9 Slachtofferschap in 2008 naar geslacht en soort delict

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 3.12 in bijlage 4.

Bron: IVM

Stedelijkheid

Slachtofferschap hangt ook duidelijk samen met de stedelijkheid van de woongemeente.⁹ Inwoners van zeer sterk stedelijke gemeenten worden vaker slachtoffer dan inwoners van niet-stedelijke gebieden. Dit geldt voor zowel alle delicten samen als afzonderlijke delicten en delictgroepen.

Burgerlijke staat

Gehuwde personen en verweduwden zijn naar verhouding veel minder vaak slachtoffer dan personen die nooit gehuwd zijn geweest. Dit geldt ook wanneer rekening wordt gehouden met leeftijd en stedelijkheid (nooit gehuwden zijn grotendeels jongeren, die op zichzelf al vaker slachtoffer worden; gescheiden personen wonen iets vaker in de stad, gehuwden juist minder vaak), maar de verschillen zijn dan kleiner. Dit geldt vooral

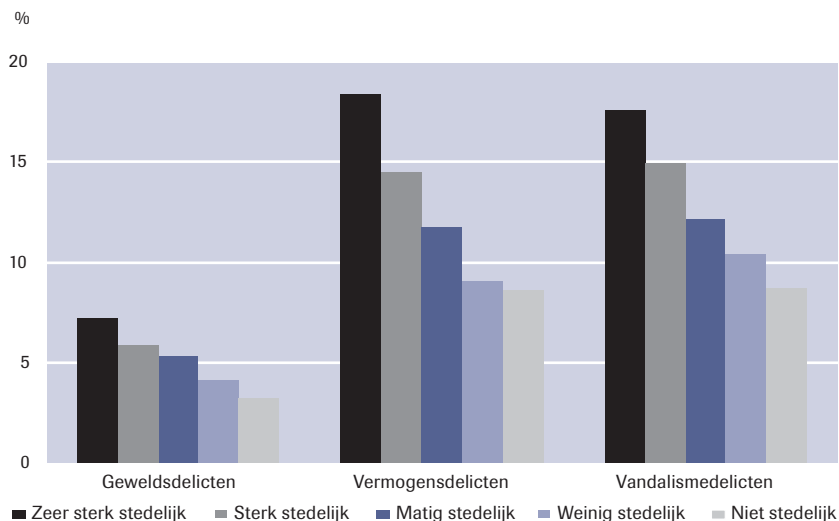
9 De indeling naar stedelijkheid is gebaseerd op de omgevingsadressendichtheid van de gemeente. Voor ieder adres binnen een gemeente is de adressendichtheid vastgesteld van een gebied met een straal van 1 km rondom dat adres. De omgevingsadressendichtheid van een gemeente is de gemiddelde waarde hiervan voor alle adressen binnen die gemeente. De volgende vijf stedelijkheidsklassen worden onderscheiden:

- zeer sterk stedelijk (omgevingsadressendichtheid van 2.500 of meer);
- sterk stedelijk (omgevingsadressendichtheid van 1.500 tot 2.500);
- matig stedelijk (omgevingsadressendichtheid van 1.000 tot 1.500);
- weinig stedelijk (omgevingsadressendichtheid van 500 tot 1.000);
- niet-stedelijk (omgevingsadressendichtheid van minder dan 500).

Meer informatie is opgenomen in de *Maandstatistiek van de bevolking*, juli 1992, en het *Statistisch magazine* nr. 3, 1992.

voor gewelds- en vandalismedelicten. Voor vermogensdelicten is er geen wezenlijk verschil naar burgerlijke staat na correctie voor leeftijd en stedelijkheid.

Figuur 3.10 Slachtofferschap in 2008 naar stedelijkheid en delictgroep

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 3.13 in bijlage 4.

Bron: IVM

Samenstelling huishouden

De samenhang tussen type huishouden en slachtofferschap is in lijn met die tussen burgerlijke staat en slachtofferschap: eenpersoonshuishoudens en eenoudergezinnen zijn vaker slachtoffer van een delict dan (on)gehuwd samenwonenden.

Herkomst

Niet-westerse allochtonen worden over het algemeen vaker slachtoffer dan autochtonen, vooral van gewelds- en vermogensdelicten. Maar na correctie voor leeftijd en stedelijkheid (onder niet-westerse allochtonen komen veel jongeren voor en zij wonen vooral in stedelijke gebieden) blijken juist autochtonen in totaal een grotere kans te hebben om slachtoffer te worden dan niet-westerse allochtonen. Westerse allochtonen worden na correctie even vaak slachtoffer als autochtonen; niet-westerse allochtonen worden minder vaak slachtoffer van gewelds- en vandalismedelicten en even vaak van vermogensdelicten.

Inkomen

Personen uit de laagste 20%-inkomensgroep worden in totaal relatief vaak slachtoffer van één of meer delicten, ook na correctie voor leeftijd en stedelijkheid. Personen in huishoudens met een pensioen als belangrijkste bron zijn veel minder vaak slachtoffer dan personen in huishoudens met een uitkering of inkomen uit arbeid, maar na correctie voor leeftijd en stedelijkheid vertoont de inkomensbron nauwelijks een relatie met slachtofferschap.

Deze relaties gelden vooral voor gewelds- en vermogensdelicten: personen uit de laagste inkomensgroep of met een uitkering worden hiervan vaker slachtoffer. Ook na correctie voor leeftijd en stedelijkheid blijft het verschil met hogere inkomensgroepen bestaan. Met slachtofferschap van vandalismedelicten blijkt geen verband te zijn.

Opleiding

Naast inkomen speelt ook opleiding een rol in de kans op slachtofferschap in totaal. Hoogopgeleiden worden in totaal vaker slachtoffer dan laagopgeleiden, ook na correctie voor leeftijd en stedelijkheid. Dit patroon geldt ook voor vermogens- en vandalismedelicten, maar niet voor geweldsdelicten.

3.2.2 Kenmerken van bedrijven als slachtoffer

Bedrijven verschillen niet alleen naar soort delict en naar sector in de kans om slachtoffer te worden van criminaliteit. Ook verschillen binnen sectoren (branches), de ligging binnen een agglomeratie en de regio kunnen een rol spelen. Hierna volgt een zeer globale schets van dergelijke verschillen.

Branche

Bedrijven in de burgerlijke en utiliteitsbouw en in de grond-, wegen- en waterbouw zijn in 2008 meer, en klus- en afwerkingbedrijven minder slachtoffer dan gemiddeld binnen de sector bouw als geheel. Binnen de detailhandel hebben vooral supermarkten en warenhuizen relatief veel met criminaliteit te maken; in de horeca geldt dat voor cafés, terwijl restaurants relatief weinig slachtoffer worden. In de transportsector komt slachtofferschap meer dan gemiddeld voor onder communicatiebedrijven (post- en koeriersdiensten en telecommunicatiebedrijven), en in de zakelijke dienstverlening geldt dit voor kleinere bedrijven als reisbureaus.

Agglomeratie

Voor de meeste sectoren worden bedrijven in het centrum van de stad meer dan gemiddeld slachtoffer. Dit geldt niet voor de bouw, waar bedrijven aan de rand van de stad meer kans maken om slachtoffer te worden. Ook bedrijven in de transportsector aan de rand van de stad lopen meer risico. Bedrijven in de bouw, in de transportsector en in de zakelijke

dienstverlening in het buitengebied lopen minder risico dan gemiddeld in de betreffende sector.

Regio

Binnen alle sectoren behalve de horeca is slachtofferschap in de Randstad hoger dan gemiddeld. Bij de detailhandel en de zakelijke dienstverlening komt slachtofferschap relatief minder voor in het oosten van het land; in de horeca geldt dat voor het noorden van het land.

3.3 Gevolgen van criminaliteit: aard, omvang en ontwikkeling

Voor burgers en bedrijven die met criminaliteit worden geconfronteerd kan dit aanzienlijke gevolgen hebben. Dit geldt niet alleen voor directe fysieke en materiële gevolgen, maar ook voor psychologische en emotionele gevolgen op wat langere termijn. In deze paragraaf komen eerst de gevolgen voor personen aan de orde (paragraaf 3.3.1); daarna wordt aandacht besteed aan gevolgen voor bedrijven (paragraaf 3.3.2).

3.3.1 Gevolgen voor burgers

De geestelijke en materiële hulpverlening aan slachtoffers van criminaliteit bij het verwerken van wat hen is overkomen krijgt ook in het beleid steeds meer aandacht. Daarvoor is meer inzicht nodig in de gevolgen die slachtoffers van criminaliteit ondervinden. In de volgende onderdelen komen enkele aspecten daarvan aan de orde, voor zover het (privé)-personen betreft. Vooral de emotionele gevolgen staan daarbij voorop. Gevolgen voor slachtoffers hangen niet alleen samen met de vermeende ernst van een misdrijf (bijvoorbeeld in termen van geweld of schending van lichamelijke integriteit), maar ook met demografische, sociaal-economische of psychologische kenmerken van het slachtoffer. Bovendien kunnen lichamelijke, fysieke, financiële, sociale en psychologische gevolgen pas op latere termijn tot uiting komen. Dergelijke gevolgen voor slachtoffers kunnen ernstig zijn en lang aanhouden. Deze gevolgen kunnen worden ingedeeld in lichamelijke, financiële, psychische/emotionele en sociale/ge gedragsmatige gevolgen.¹⁰ Het gaat dan vooral om gevolgen op korte of middellange termijn (binnen een jaar). Naar gevolgen op langere termijn (meer dan een jaar) is relatief weinig onderzoek gedaan.¹¹

10 De volgende beschrijving is grotendeels gebaseerd op nader onderzoek door het SCP (Lamet & Wittebrood, 2009).

11 Slachtofferenquêtes hebben uiteraard beperkingen om dergelijke gevolgen adequaat te kunnen analyseren. Zo kunnen vergeet- en vergissequenties optreden, gaat het meestal om door vreemden gepleegde delicten (behalve bij huiselijk geweld) en kunnen alleen gevolgen op korte en middellange termijn worden vastgesteld, die meestal aan het delict zelf zijn gekoppeld (financiële schade, letsel). Wel kunnen relaties tussen kenmerken van het delict of het slachtoffer en de ondervonden gevolgen in kaart worden gebracht.

Lichamelijke gevolgen

Uit eerdere enquêtes blijkt dat lichamenlijk letsel zelden voorkomt, behalve bij geweldsdelicten en bij doorrijden na ongeval.¹² Voor zover er sprake is van letsel, gaat het meestal om licht letsel, waarvoor zelden medische behandeling nodig is. Ook is dit letsel in de meeste gevallen slechts van korte duur.

Lichamelijke gevolgen, zowel direct (letsel) als langdurige of ernstige vormen (chronisch slaaptekort, hoofdpijn), komen eveneens vooral voor bij geweldsslachtoffers, maar ook bij andere delicten. Vaak hangen deze gevolgen samen met psychologische klachten als spanningen en angsten.

Psychische/emotionele gevolgen

Veelvoorkomende criminaliteit kan voor de personen die ermee te maken krijgen gevolgen hebben in de emotionele sfeer. Rond 9% van alle delicten leidt volgens eerdere enquêtes tot emotionele gevolgen voor de slachtoffers: deze slachtoffers moesten er ten tijde van het interview nog vaak aan denken (6%), piekerden er nog steeds over (2%), of hun hele doen en laten werd erdoor beheerst (1%). In absolute aantallen gaat het om jaarlijks rond 500.000 delicten waarbij slachtoffers emotionele problemen ervaren, van wie ruim 150.000 met serieuze problemen.

Uit de nadere analyse van het SCP blijkt dat slachtofferschap algemene psychische gevolgen kan hebben als angst, onveiligheidsgevoelens, boosheid en schuldgevoelens. Dit komt voor bij vermogens- en vooral bij geweldsdelicten. Dergelijke gevoelens kunnen bovendien lang aanhouden. Langdurige ernstige psychische gevolgen als depressie en posttraumatisch stresssyndroom komen vooral voor bij geweldsslachtoffers of bij slachtoffers van misdrijven die langer duren en/of met ernstige dreiging gepaard gaan (huiselijk geweld, stalking). De mate van emotionele gevolgen kan uiteraard verschillen.

Emotionele gevolgen komen relatief vaak voor bij geweldsdelicten (vooral mishandelingen), maar ook bij inbraken en autodiefstallen. Maar ook zonder lichamenlijk letsel of financiële schade kunnen serieuze emotionele gevolgen optreden, vooral onder fysiek en sociaal meer kwetsbare groepen (vrouwen, ouderen, slachtoffers met een lage sociaal-economische status). Ook misdrijven die in een vertrouwde omgeving van het slachtoffer plaatsvinden (thuis, werk, buurt) of waarbij het slachtoffer de dader kent, hebben vaak ernstiger gevolgen. Omgekeerd komen ook delicten met letsel of schade voor zonder emotionele gevolgen voor de slachtoffers. Hoewel de emotionele gevolgen voor de meeste slachtoffers minder ingrijpend zijn (bijna twee op de drie slachtoffers dachten helemaal niet meer aan wat er gebeurd is; ruim een kwart dacht er nog wel eens aan),

12 Gegevens over letsel en andere gevolgen zijn gebaseerd op (de ERV en) POLS. In de VMR zijn bij geweldsdelicten alleen enkele vragen opgenomen over materiële schade (is er iets gestolen of vernield); bij seksuele delicten is ook gevraagd naar de aard van het voorval. In de IVM worden geen vragen gesteld over lichamenlijke, materiële of emotionele gevolgen.

blijkt (uit aanvullende gesprekken) dat dergelijke gebeurtenissen voor de meeste slachtoffers blijvende emotionele consequenties kunnen hebben in de sfeer van meer alertheid voor incidenten, meer wantrouwen ten opzichte van onbekenden, een groter bewustzijn van eigen kwetsbaarheid en het vertonen van meer vermijdingsgedrag: zij voelen zich kortom 'nooit meer dezelfde'. In veel gevallen komen slachtoffers de ervaren problemen in korte tijd te boven. Een kleine (maar onbekende) groep slachtoffers heeft te maken met ernstiger gevolgen op langere termijn, zoals slaapproblemen, concentratieproblemen, al dan niet in samenhang met andere psychische problemen. Ook kunnen mede hierdoor financiële problemen ontstaan, zoals verlies van werk.

Sociale gevolgen

Over sociale gevolgen (gezinsleven, werk, uitgaan) is relatief weinig bekend. Wel zijn er aanwijzingen dat kinderen van gezinnen waar geweld voorkomt op latere leeftijd zelf ook problemen ervaren. Verder lijken vrouwen, gescheidenen, alleenstaanden en kinderen meer en/of ernstiger psychische gevolgen te ondervinden dan anderen, vooral bij geweldsdelicten. Daarnaast kunnen ook anderen dan de eigenlijke slachtoffers te maken krijgen met de gevolgen van criminaliteit. Nabestaanden van slachtoffers van dodelijk geweld kunnen ernstige psychische gevolgen ondervinden.

3.3.2 Gevolgen voor bedrijven

Gegevens over gevolgen van criminaliteit voor bedrijven hebben vrijwel uitsluitend betrekking op de ondervonden materiële schade. In 2008 bedroeg deze geschatte schade voor het bedrijfsleven als geheel circa 622 miljoen euro¹³ (zie tabel 3.9 in bijlage 4). Dit bedrag betreft voor alle sectoren opgeteld zowel de directe als de indirecte schade als gevolg van ondervonden criminaliteit. Dit is minder dan in 2004.

Vooral de detailhandel heeft veel met financiële schade te maken. In 2008 bedroeg dit rond 255 miljoen euro, ofwel ruim 40% van de totale schade van alle sectoren samen. Diefstal vormt voor de detailhandel de belangrijkste schadepost, gevolgd door inbraak. In de andere sectoren is inbraak de belangrijkste post. Ten opzichte van voorgaande jaren is deze financiële schade gedaald. De afname van de schade is echter niet in alle sectoren en voor alle soorten delicten hetzelfde. In relatieve zin is vooral sprake van een daling bij de transportsector (vernielingen, inbraak, diefstal). Bij de detailhandel is de schade door inbraak gedaald. Dit geldt ook voor de zakelijke dienstverlening, maar daar is tegelijk de schade door vandalisme gestegen ten opzichte van 2004. In de bouw is de schade door inbraak toegenomen. In de detailhandel is de schade door diefstal hoger dan in 2007.

¹³ Exclusief schade door geweldsdelicten.

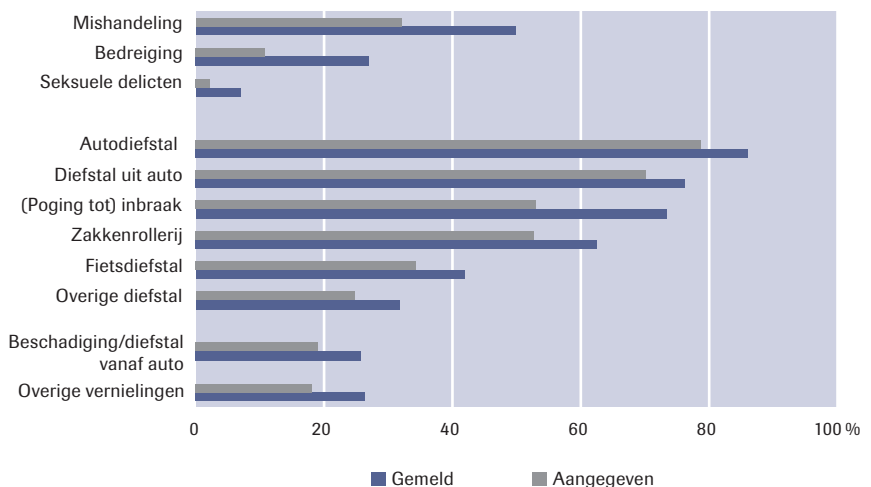
3.4 Reacties op ondervonden criminaliteit: aard, omvang en ontwikkeling

Slachtoffers van criminaliteit kunnen als reactie daarop verschillende acties ondernemen. In strafrechtelijke zin is vooral de meldings- en aangiftebereidheid van belang. Ook kunnen slachtoffers een beroep doen op instanties die een rol kunnen spelen bij de verwerking van materiële, psychische of emotionele gevolgen of bij mogelijke tegemoetkomingen in de ondervonden schade. In de volgende subparagrafen wordt allereerst aandacht besteed aan de meldings- en aangiftebereidheid van slachtoffers, zowel van burgers (paragraaf 3.4.1) als van bedrijven (paragraaf 3.4.2). In paragraaf 3.4.3 staat de dienstverlening door Slachtofferhulp Nederland centraal. Ten slotte komen in paragraaf 3.4.4 enkele specifieke schadevergoedingsinstellingen zoals het Schadefonds Geweldsmisdrijven en het Waarborgfonds Motorverkeer aan de orde.

3.4.1 Melding en aangifte van door burgers ondervonden delicten

Van alle door burgers in Nederland ondervonden delicten werd in 2008 ruim een derde (36%) door of namens de slachtoffers bij de politie gemeld. Dit aandeel is sinds 2004 niet wezenlijk veranderd. Aan het eind van de jaren negentig van de vorige eeuw lag dit aandeel iets lager dan aan het begin van dat decennium. Tussen 1998 en 2004 nam dit meldingspercentage weer iets toe.

Figuur 3.11 Melding en aangifte bij de politie in 2008 van door burgers ondervonden delicten

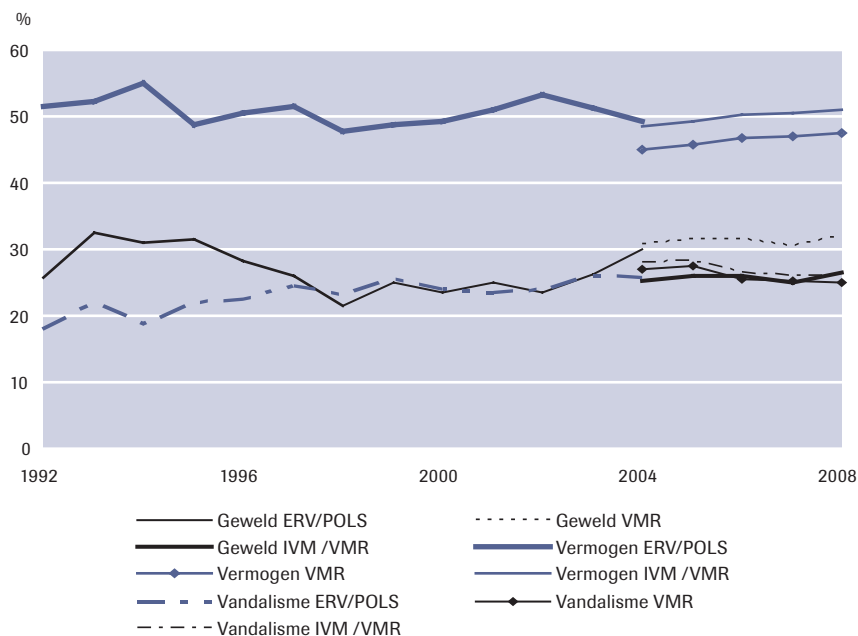
Voor de corresponderende cijfers zie de tabellen 3.16 en 3.18 in bijlage 4.

Bron: IVM

Het merendeel van de veelvoorkomende criminaliteit tegen burgers wordt dus niet bij de politie gemeld, en blijft daarmee dus 'verborgen' voor de opsporingsinstanties. Als belangrijkste reden voor het niet melden werd in 2008 genoemd dat aangifte doen toch niets helpt (39%). In bijna een kwart van de gevallen (23%) was het gebeurde volgens de slachtoffers niet belangrijk genoeg om aan de politie te melden.

Er zijn wel verschillen in meldingsbereidheid tussen delicten (zie figuur 3.11). Van alle geweldsdelicten werd in 2008 een kwart bij de politie gemeld. Dit is minder dan gemiddeld. Bedreigingen en vooral seksuele delicten worden relatief weinig gemeld; mishandelingen worden relatief vaak gemeld. De meldingsbereidheid van geweldsdelicten lijkt na een daling in het midden van de jaren negentig en een lichte toename rond het begin van dit decennium sindsdien niet wezenlijk veranderd (zie figuur 3.12).

Figuur 3.12 Melding van door burgers ondervonden gewelds-, vermogens- en vandalismedelicten*

* Zie de toelichting bij figuur 3.1.

Voor de corresponderende cijfers zie de tabellen 3.15 en 3.16 in bijlage 4.

Bron: ERV; POLS; VMR; IVM. Bewerking CBS

In 2008 werd 51% van alle in Nederland ondervonden vermogensdelicten bij de politie gemeld. Dit aandeel is duidelijk hoger dan gemiddeld. Vooral inbraak, diefstal van en uit de auto en gevallen van zakkenrollerij met geweld worden relatief vaak gemeld; fietsdiefstallen en overige diefstallen

iets minder vaak. Afgezien van incidentele schommelingen is de meldingsbereidheid van vermogensdelicten sinds 1992 niet wezenlijk veranderd. Van alle vandalisedelicten werd in 2008 rond een kwart (26%) bij de politie gemeld. Dit is evenals bij geweldsdelicten duidelijk lager dan gemiddeld. Tussen het melden van autovandalisme (beschadiging aan of diefstal vanaf de auto) en overige vernielingen is geen wezenlijk verschil. Na een trendmatige stijging sinds het begin van de jaren negentig van de vorige eeuw is dit aandeel sinds 2004 nauwelijks veranderd.

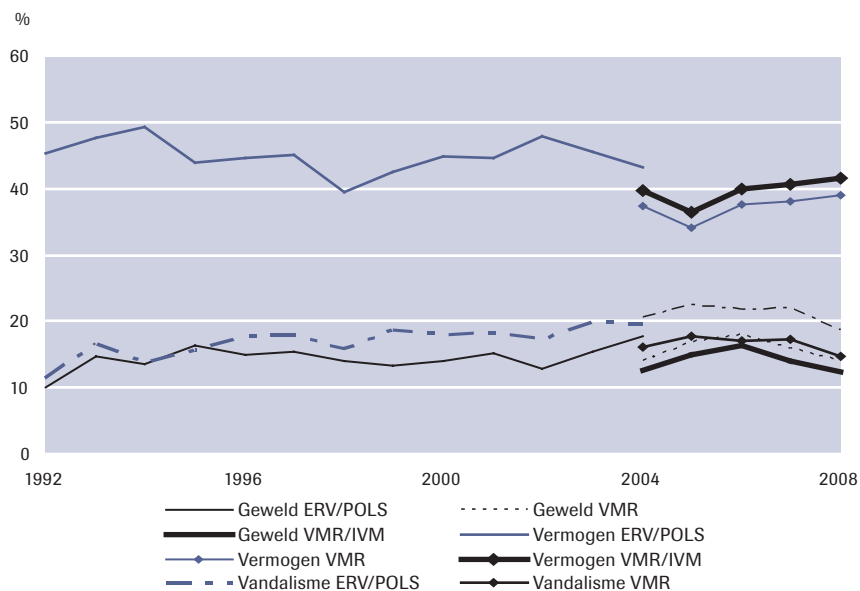
Van alle door burgers ondervonden delicten wordt meer dan een kwart daadwerkelijk aangegeven. In 2008 gebeurde dit bij 27% van alle ondervonden delicten, deels via internet (7%), maar vooral in de vorm van een bij de politie ondertekent document, zoals een proces-verbaal (20%).¹⁴ Dit betekent dat bijna drie kwart (73%) van de bij de politie bekende delicten ook wordt aangegeven. Als belangrijkste redenen voor aangifte noemen slachtoffers dat de politie dit volgens de slachtoffers moest weten (24%), vanwege de verzekering (21%), en dat de dader moet worden gepakt (eveneens 21%).¹⁵ Het aandeel in Nederland ondervonden delicten tegen burgers waarbij aangifte is gedaan is in de periode 2004-2008 niet wezenlijk veranderd. Ook in de periode daarvoor (vanaf 1992) is er geen sprake van een duidelijke toe- of afname. In vergelijking met de bij de politie gemelde delicten bleef het aandeel waarbij aangifte werd gedaan eveneens redelijk constant. Ook bij aangifte doen zich verschillen voor naar soort delict. Van de ondervonden geweldsdelicten werd in 2008 12% aangegeven (zie figuur 3.11). Dit is duidelijk minder dan gemiddeld. Vergeleken met alle bij de politie bekende geweldsdelicten is dit minder dan de helft. Vooral seksuele delicten en bedreigingen worden relatief weinig aangegeven; het aandeel aangegeven mishandelingen wijkt niet wezenlijk af van het gemiddelde. In het aandeel aangegeven geweldsdelicten is in de periode 1992-2002 geen duidelijke ontwikkeling waarneembaar. Wel lijkt tussen 2002 en 2006 sprake van een licht stijgende tendens, die daarna stagneert (zie figuur 3.13). Ondervonden vermogensdelicten krijgen relatief meer dan gemiddeld een vervolg in de vorm van een aangifte. In 2008 bedroeg dit aandeel voor alle vermogensdelicten samen 41%. Dit komt overeen met rond 80% van de bij de politie bekende vermogensdelicten. Voor vrijwel alle soorten vermogensdelicten is het aandeel groter dan gemiddeld; van inbraken, diefstallen van of uit de auto worden zelfs rond twee op de drie voorvallen aangegeven. In de periode 2004-2008 is het aandeel aangegeven vermogensdelicten niet wezenlijk veranderd. Ook in eerdere jaren vertoont dit percentage – afgezien van een piek in 1994 en een dal in 1998 – geen duidelijke trend.

14 In de IVM worden ook aangiften via internet meegeteld als aangifte. In eerdere CBS-enquêtes (ERV, POLS, VMR) werden alleen delicten waarbij een document is ondertekend als aangiften geteld.

15 De kans dat slachtoffers de hen overkomen delicten ook daadwerkelijk bij de politie melden wordt overigens niet alleen bepaald door de gepercipieerde ernst van het delict, maar ook – zij het in mindere mate – door de context waarin het voorval plaatsvindt (privé – publieke ruimte) en de sociale kaders van het slachtoffer (Goudriaan, 2006).

Van de vandalismedelicten resulteerde in 2008 rond één op de vijf ondervonden voorvallen (19%) in een aangifte, ofwel 70% van alle bij de politie bekende vandalismedelicten. Dit geldt zowel voor autovandalisme als voor overige vernielingen. Het aandeel ondervonden vandalismedelicten dat bij de politie werd aangegeven is in de jaren 2004-2008 niet wezenlijk veranderd. Wel is dit percentage tussen 1992 en 2004 vrijwel voortdurend licht gestegen.

Figuur 3.13 Aangifte van door burgers ondervonden gewelds-, vermogens- en vandalismedelicten*

* Zie de toelichting bij figuur 3.1.

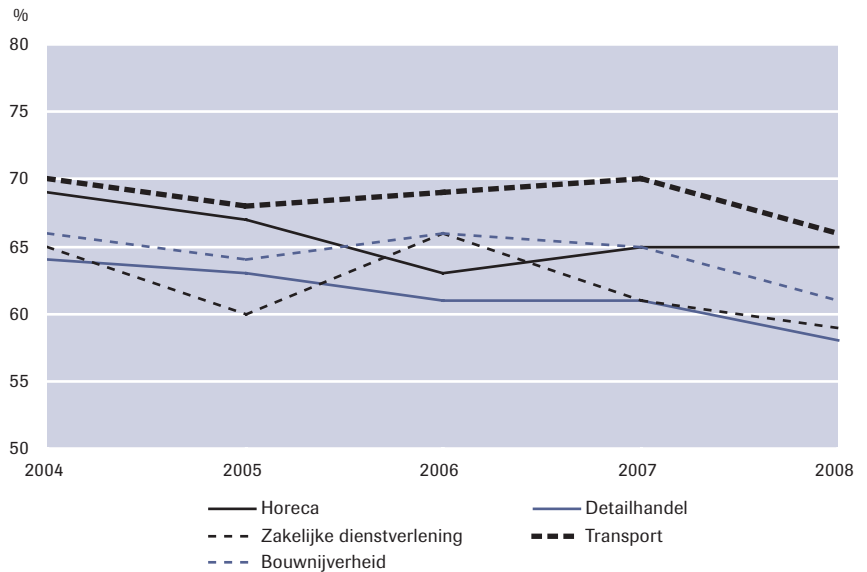
Voor de corresponderende cijfers zie de tabellen 3.17 en 3.18 in bijlage 4.

Bron: ERV; POLS; VMR; IVM. Bewerking CBS

3.4.2 Melding en aangifte van door bedrijven ondervonden delicten

Rond zes op de tien bedrijven die in 2008 te maken hadden met criminaliteit, hebben één of meer delicten bij de politie gemeld (zie figuur 3.14). Dit meldingspercentage varieert van 58% in de detailhandel tot 66% in de transportsector. Het totale meldingspercentage voor alle sectoren samen is lager dan in 2004, maar per sector is er geen duidelijk verschil.

Inbraak wordt in alle sectoren veel vaker gemeld dan andere vormen van criminaliteit. In 2008 werd inbraak door tussen 80% en 88% van de getroffen bedrijven gemeld; de verschillen tussen sectoren zijn beperkt. Bij vernielingen, geweldsdelicten en diefstallen ligt dit aandeel tussen 36%

Figuur 3.14 Melding van door bedrijven ondervonden delicten

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 3.19 in bijlage 4.

Bron: MCB

en 67%. Overige vormen van criminaliteit worden in de horeca en de transportsector relatief vaak gemeld (rond 50%). In de bouw en de zakelijke dienstverlening gebeurt dit relatief minder (rond 28%). Vergelijken met 2004 is in de bouw het percentage gemelde geweldsdelicten afgenomen; in de detailhandel geldt dit voor het aandeel gemelde diefstallen.

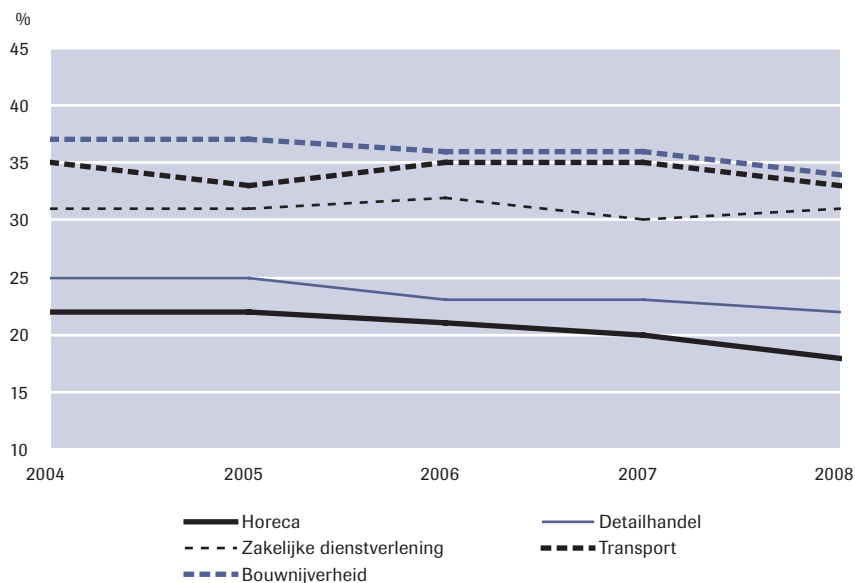
Aangifte

Tussen rond één op de vijf en één op de drie getroffen bedrijven deed in 2008 ook daadwerkelijk aangifte van één of meer delicten (zie figuur 3.15).

In de bouw en de transportsector kwam dit het meeste voor, in de detailhandel en de horeca gebeurde dit het minst. Ten opzichte van 2004 is dit in alle sectoren lager, behalve in de zakelijke dienstverlening. Net als bij het percentage meldingen is per sector ook het aandeel aangegeven inbraken over het algemeen hoger dan dat van andere soorten delicten. Voor inbraak varieert dit aandeel in 2008 tussen 15% (horeca) en 43% (bouw). Bij diefstal ligt de aangifte in de bouw, de transportsector en de zakelijke dienstverlening relatief hoog; in de detailhandel en de horeca is dit aandeel veel lager, al is dit aandeel in de horeca hoger dan dat van inbraak. Van vernielingen wordt in de bouw en de zakelijke dienstverlening rond een kwart aangegeven; in de horeca ligt dit aandeel met 13% aanzienlijk lager. Voor geweldsdelicten en overige vormen van crimina-

liteit ligt het aangiftepercentage in alle sectoren op minder dan 20%. Ten opzichte van 2004 is in de horeca het aangiftepercentage voor inbraak en geweld afgenomen; ook voor de bouw is de aangifte van geweld gedaald.

Figuur 3.15 Aangifte van door bedrijven ondervonden delicten

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 3.19 in bijlage 4.

Bron: MCB

Het verschil tussen het aandeel bedrijven dat melding maakt en het aandeel dat aangifte doet is relatief groot. Dit verschil (wel gemeld maar niet aangegeven, ook wel aangeduid met de term 'verval') doet zich bij alle delictsoorten en alle sectoren voor. Vooral in de horeca maken veel bedrijven wel melding, maar is het aandeel daarvan dat uiteindelijk geen aangifte doet relatief groot (ruim 70%). Ook in de detailhandel is dit verschil (met ruim zes op de tien gemelde delicten) relatief groot. In de bouw is dit verval met 44% het kleinst; bij inbraken en geweldsdelicten in de horeca en de detailhandel is dit met meer dan 80% het grootst.

3.4.3 Beroep op slachtofferhulp

Slachtoffers kunnen bij emotionele, lichamelijke of materiële gevolgen zo nodig een beroep doen op instanties om hulp te krijgen. Over het algemeen doen maar weinig slachtoffers een beroep op een hulpverlenende instantie. Als zij dit al doen, betreft het vooral delicten waarbij vaker sprake is van lichamelijk letsel, van financiële schade of van ernstige emotionele gevolgen. Slachtoffers van geweldsdelicten, inbraken en doorrijden na een

ongeval doen dit vaker dan slachtoffers van andere delicten. Bij fietsdiefstal, diefstal uit de auto, overige diefstal en vandalisme wordt zelden een beroep gedaan op een hulpverlenende instantie.

Volgens de richtlijn-Terwee moet de politie bij aangifte de slachtoffers op de mogelijkheid van slachtofferhulp wijzen. Het wijzen door de politie op de mogelijkheid van slachtofferhulp gebeurt de laatste jaren veel vaker. In 1993 werd bij 11% van alle aangiften door de politie hierop gewezen, in 2002 was dit aandeel bijna verdrievoudigd. Daarna is het percentage weer wat gedaald, tot 29% in 2005.¹⁶

Het al dan niet doorverwijzen hangt samen met de gevolgen voor en de behoefte aan hulp en opvang van de slachtoffers. Het gebeurt relatief vaak bij geweld (vooral mishandeling), beroving, inbraak en autodiefstal.

Slachtofferhulp Nederland

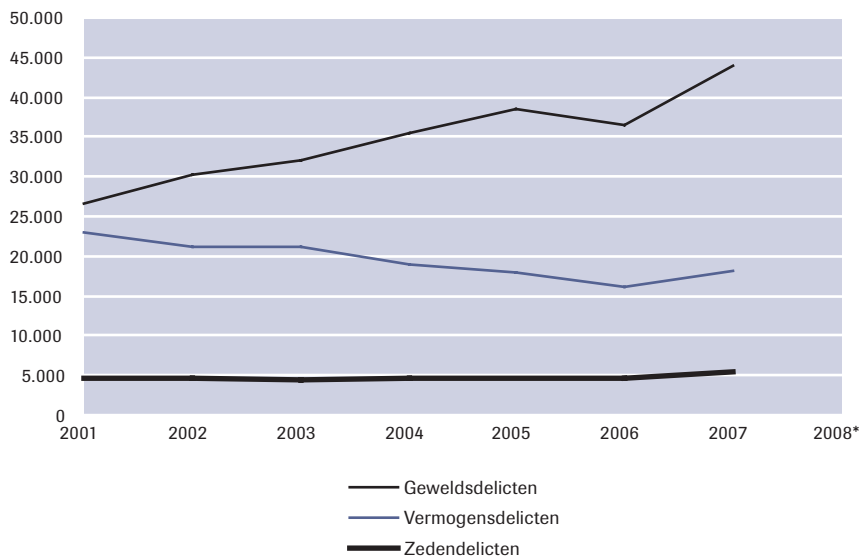
Gegevens over daadwerkelijk verleende slachtofferhulp zijn gebaseerd op data van Slachtofferhulp Nederland (zie ook hoofdstuk 2; zie bijlage 3 voor meer informatie over de gebruikte gegevens). De aard van de hulpverlening aan (alle) slachtoffers (inclusief verkeersongevallen en overige zaken) bestaat zowel uit juridische begeleiding als uit emotionele ondersteuning en praktische dienstverlening. Het meest genoemd worden daarbij het (laten) vertellen en structureren van het gebeurde (in 80% van de verstrekte hulpverleningen), het verstrekken van algemene informatie (57%), het geven van informatie over het verwerkingsproces (48%) en algemene informatie over het strafrechtelijke aspect (34%).

Slachtofferhulp Nederland verleende in 2007 in ruim 96.000 zaken hulp aan slachtoffers van een misdrijf of een verkeersongeval¹⁷ (zie figuur 3.16). In meer dan twee van de drie keer (bijna 68.000 gevallen) ging het daarbij om hulp aan slachtoffers van delicten. Het aandeel hulpverleningen vanwege slachtofferschap van delicten in het totale aantal hulpverleningen is tussen 2001 en 2006 licht gestegen, van 67% naar 71%. Daarvan is vooral het aantal hulpverleningen voor slachtoffers van geweldsdelicten sterk gestegen, tot bijna 44.000 in 2007 (zie figuur 3.16). Dat is bijna de helft van alle hulpverleningen aan slachtoffers van delicten. Het aantal hulpverleningen aan slachtoffers van vermogensdelicten (onder meer diefstal en inbraak) is echter tussen 2001 en 2006 vrijwel voortdurend licht gedaald, maar is daarna weer iets gestegen tot ruim 18.000 in 2007. Het (beperkte) aantal hulpverleningen aan slachtoffers van zedendelicten ligt met bijna 5.400 in 2007 hoger dan in voorgaande jaren, toen dit steeds schommelde rond 4.600 zaken.

16 Gegevens zijn gebaseerd op de PMB. In de VMR en de IVM zijn geen vragen opgenomen over het wijzen op de mogelijkheid van slachtofferhulp.

17 Meer recente gegevens zijn (nog) niet beschikbaar.

Figuur 3.16 Door Slachtofferhulp Nederland verleende hulpverlening (beëindigde zaken)

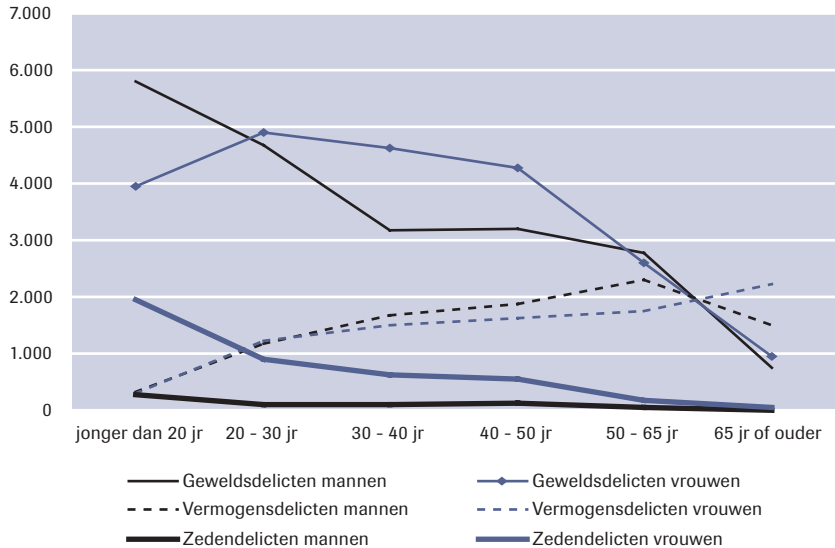
* Cijfers 2008 zijn nog niet beschikbaar.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 3.20 in bijlage 4.

Bron: Slachtofferhulp Nederland/CBS

Er zijn duidelijke verschillen naar leeftijd en geslacht in het aantal verstrekte hulpverleningen. Het aantal hulpverleningen aan vrouwen vanwege zedendelicten is in elke leeftijdsgroep hoger dan aan mannen. Ook voor hulpverlening vanwege gewelddelicten is dit hoger voor vrouwen, behalve in de jongste leeftijdsgroep en in de groep 50-65-jarigen. Omgekeerd is het aantal hulpverleningen vanwege vermogensdelicten aan mannen binnen alle leeftijdsgroepen groter dan aan vrouwen, behalve in de groep 20-30-jarigen en in de groep 65-plussers. Voor gewelds- en zedendelicten neemt het aantal hulpverleningen duidelijk af met de leeftijd. Wel ligt de meeste geboden hulp voor gewelddelicten bij vrouwen tussen 20 en 30 jaar. Voor vermogensdelicten neemt het aantal hulpverleningen juist toe met de leeftijd; voor mannen ligt dit absolute aantal vanaf 65 jaar of ouder echter lager dan tussen 30 en 65 jaar.

Figuur 3.17 Door Slachtofferhulp Nederland in 2007 verleende hulpverlening (beëindigde zaken) naar geslacht, leeftijd en type delict*

* Cijfers van 2008 zijn nog niet beschikbaar.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 3.22 in bijlage 4.

Bron: Slachtofferhulp Nederland/CBS

3.4.4 Schadevergoeding

Slachtoffers kunnen op verschillende manieren en in speciale omstandigheden hun geleden schade vergoed krijgen. Buiten het strafproces kan dit bijvoorbeeld via eigen schade- of zorgverzekering, via sociale verzekeringen, of via een beroep op (mede) door de overheid gefinancierde instanties als het Schadefonds Gewelddelicten en het Waarborgfonds Motorverkeer. Binnen het strafproces is schadebemiddeling of -vergoeding mogelijk als bijzondere voorwaarde of maatregel, als toegewezen vordering of als teruggave van in beslag genomen goederen. Welke mogelijkheden voor het slachtoffer relevant zijn, hangt af van de aard van de schade, van het al dan niet bekend zijn van de dader(s), van de stand van het strafproces en van de opties binnen het strafrechtelijke kader (vergelijk ook hoofdstuk 2).¹⁸

18 Zie Van Wingerden et al. (2007).

Financiële schade wordt echter lang niet altijd vergoed. Dit komt vooral omdat slachtoffers hiertoe maar in een beperkt aantal gevallen een poging doen, bijvoorbeeld omdat het in veel gevallen om geringe bedragen gaat (vergelijk ook paragraaf 3.3.1). Uit eerdere enquêtes blijkt dat slachtoffers met schade in ruim één op de drie gevallen hebben geprobeerd om deze schade vergoed te krijgen. In een kwart van alle schadegevallen was er sprake van een gehele of gedeeltelijke vergoeding of was er nog een zaak in behandeling. Bij inbraken, diefstallen van of uit de auto, doorrijden na een ongeval en mishandelingen – waarbij de schade meestal relatief hoog is – werd de schade vaker vergoed; bij inbraken zelfs zes van de tien keer.

Schadefonds Geweldsmisdrijven

In 2007 werden 6.877 nieuwe aanvragen ingediend bij het Schadefonds, iets minder dan in het jaar daarvoor (7.222), maar meer dan in de jaren daarvoor.¹⁹ In 2000 lag het aantal verzoeken nog op 3.648. De aanvragen hadden vooral betrekking op mishandeling (32%), diefstal met geweld (18%) en zedenmisdrijven (15%). In totaal werden 8.157 aanvragen (7.776 eerste aanvragen, 381 bezwaarzaken) afgehandeld, tegen 6.628 afhandelingen in 2006. In totaal besliste het fonds in 2007 over 6.015 (eerste) aanvragen, een duidelijke toename tegenover 2006 (4.117 beslissingen). Aan 4.689 aanvragers werd een uitkering toegewezen, dit is 78% van het totale aantal beslissingen. In de meeste gevallen gaat het om een combinatie van materiële en immateriële schade (voor de toegekende bedragen zie hoofdstuk 10). In 2007 werd via het Nederlandse schadefonds een beperkt aantal uitkeringen aangevraagd (19) bij een ander EU-schadefonds. Ook in het jaar daarvoor was dit aantal (10) beperkt.

Waarborgfonds Motorverkeer

In 2008 werden in totaal rond 56.500 claims ingediend bij het Waarborgfonds Motorverkeer. Ruim de helft (53%) heeft betrekking op parkeerschade. Rond een derde van de claims betreft wegmeubilair, terwijl rond één op de tien claims betrekking heeft op overige zaken. Slechts 2 à 3% heeft betrekking op claims rond personen. Het totale uitgekeerde schadebedrag bedroeg ruim 57,1 miljoen euro. De verdeling van de uitgekeerde bedragen komt niet overeen met het aandeel claims: voor parkeerschades ligt deze lager (36%) en voor uitgekeerde bedragen ten behoeve van personen hoger (rond 24%) dan het overeenkomstige aandeel schadeclaims in het totaal. Verreweg de meeste schadegevallen hebben betrekking op gevallen waarin de dader onbekend is gebleven. Hetzelfde geldt voor de uitgekeerde schade.

¹⁹ Meer recente gegevens zijn (nog) niet beschikbaar.

Het totale aantal claims in 2008 ligt hoger dan in beide voorgaande jaren, na een daling sinds 2004.²⁰ Het totale uitgekeerde schadebedrag is echter nauwelijks gestegen. Het aantal claims vanwege parkeerschade is echter gedaald ten opzichte van 2007; voor het totale schadebedrag vanwege parkeerschade geldt dit nog sterker. Deze daling kan voor een deel worden toegeschreven aan een verhoging van het eigen risico en aan een stringenter toetsing van de ingediende verzoeken tot schadevergoeding.²¹ Het aantal schadeclaims waarbij sprake is van letsel of overlijden van slachtoffers is in 2008 (opnieuw) duidelijk gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar, maar het totale uitgekeerde schadebedrag ligt op eenzelfde niveau (voor de toegekende bedragen zie hoofdstuk 10).

Overige wijzen om schade vergoed te krijgen

Naast het beroep op de eigen verzekering en het inschakelen van slachtofferhulp of het beroep op een schadefonds kan een slachtoffer van een misdrijf zich voegen als benadeelde partij in de strafzaak. Ook kan een slachtoffer een beroep doen op de civiele rechter (vergelijk hoofdstuk 2). Over schadebemiddeling door politie en OM zijn geen eenduidige cijfers voorhanden. Wel hebben slachtoffers in de periode 1996-2005 in steeds meer strafzaken schadevergoeding gekregen, hetzij door een toename van schadevergoedingstransacties (van 200 naar 4.400; in ruim drie kwart van de gevallen geaccepteerd door de dader), hetzij door toewijzing van schadevergoeding aan de benadeelde partij (van ruim 1500 in 1996 tot ruim 13.250 in 2005). Ook wordt schadevergoeding steeds vaker als maatregel opgelegd (van 2.700 naar 14.000 in 2005), vooral als 'losse' maatregel. Overigens is er geen eenduidigheid in de wijze van schadebemiddeling bij politie en OM, en ook niet bij voeging van de benadeelde partij.²²

3.5 Beveiliging tegen criminaliteit: aard, omvang en ontwikkeling

In deze paragraaf gaat het om de maatregelen die door burgers en bedrijven kunnen worden genomen om te voorkomen dat zij slachtoffer worden van criminaliteit of om de mogelijke gevolgen ervan te beperken, en om welke diensten op dit terrein beschikbaar zijn. Allereerst komen maatregelen aan de orde die burgers kunnen treffen (paragraaf 3.5.1). Vervolgens wordt ingegaan op maatregelen van bedrijven (paragraaf 3.5.2). In paragraaf 3.5.3 staat de professionele dienstverlening op dit terrein centraal.

20 De toename in 2008 en de eerdere daling in voorgaande jaren wordt volledig verklaard door het inhalen van achterstanden van schades rond wegmeubilair ten opzichte van 2007 en eerdere jaren.

21 De benadeelde dient onder meer al het mogelijke te hebben gedaan om de identiteit van de veroorzaker te achterhalen en binnen 14 dagen een aantoonbare aangifte te hebben gedaan.

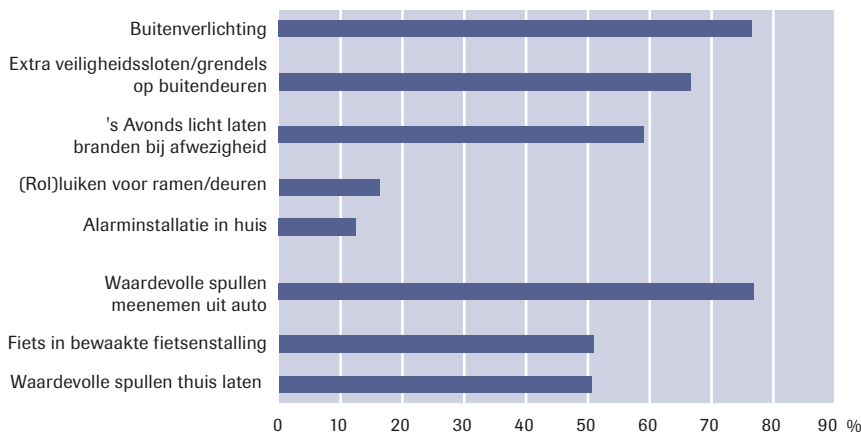
22 Zie Van Wingerden et al. (2007).

3.5.1 Maatregelen van burgers

Maatregelen tegen inbraak

Buitenverlichting vormt de meest voorkomende 'technische' maatregel tegen inbraak (zie figuur 3.18). In 2008 is deze voorziening bij meer dan drie op de vier burgers thuis aanwezig (77%). Extra hang- en sluitwerk (67%) en 's avonds bij afwezigheid het licht laten branden (59%) komen eveneens vaak bij burgers thuis voor. Luiken voor ramen en deuren (16%) en een alarminstallatie (13%) komen aanzienlijk minder vaak voor.²³ Voor vrijwel al deze maatregelen is het aandeel sinds 2005 licht gestegen. Ook in de jaren daarvoor is sprake van een lichte toename van maatregelen als extra hang- en sluitwerk, buitenverlichting en inbraakalarm.

Figuur 3.18 Maatregelen van burgers in 2008 tegen criminaliteit

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 3.26 in bijlage 4.

Bron: IVM

Overige maatregelen

Maatregelen tegen criminaliteit (vooral tegen diefstal) zijn ook mogelijk door daarmee in bepaalde situaties rekening te houden. Zo neemt meer dan drie kwart van de burgers (77%) waardevolle spullen mee uit de auto om diefstal te voorkomen, en zet ruim de helft hun fiets in een bewaakte fietsstalling. Een vrijwel even groot deel laat waardevolle spullen thuis om diefstal of beroving te voorkomen.

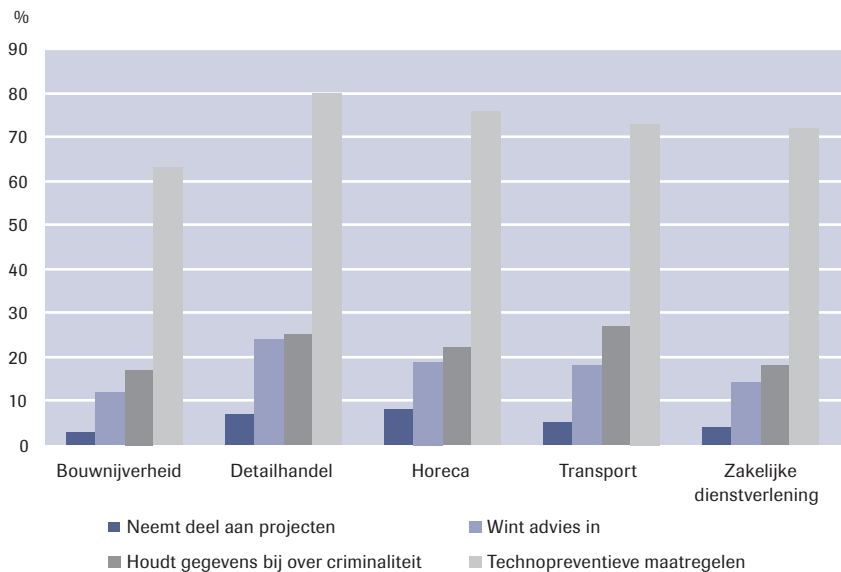
²³ Het zijn overigens niet altijd de inwoners zelf die de maatregelen treffen. In huurwoningen bijvoorbeeld gebeurt dit vaak door woningbouwcorporaties. Ook kunnen sommige voorzieningen (zoals luiken voor ramen en deuren) standaard al aanwezig zijn (bijvoorbeeld op boerderijen) zonder dat deze speciaal zijn aangebracht ter voorkoming van inbraak. Omgekeerd kunnen sommige maatregelen (zoals eveneens luiken voor ramen en deuren) in bepaalde (stedelijke) gebieden niet overal genomen worden.

Uit eerdere enquêtes blijkt dat het aandeel fietsen met een diefstalpreventiechip, en het aandeel autogebruikers met een alarminstallatie of een startonderbreker in hun auto, in de jaren 2004-2007 niet wezenlijk is veranderd. Dit laatste aandeel is tussen 1997 en 2004 wel duidelijk gestegen.

3.5.2 Maatregelen van bedrijven

Van alle bedrijven geeft bijna drie kwart (73%) in 2008 aan dat zij maatregelen nemen tegen criminaliteit. Dit aandeel varieert wel per sector. Onder de bouwbedrijven is dit iets minder dan twee derde; in de andere sectoren (detailhandel, horeca, transport en zakelijke dienstverlening) ligt dit aandeel hoger (zie figuur 3.19). In de bouw en de zakelijke dienstverlening is dit aandeel lager dan in 2004.

Figuur 3.19 Maatregelen van bedrijven in 2008 tegen criminaliteit

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 3.27 in bijlage 4.

Bron: MCB

Technopreventieve maatregelen

De maatregelen bij de meeste bedrijven bestaan uit technische hulpmiddelen, zoals een alarminstallatie. In de detailhandel en de horeca heeft de helft of meer van de vestigingen in 2008 een 'luid alarm' (zie tabel 3.28 in bijlage 4). Meer dan vier op de tien detailhandelsvestigingen hebben (ook) een 'stil alarm'; in de horeca, de transportsector en de zakelijke dienstverlening is dit aandeel ruim één op de drie. Het percentage vestigingen met 'extra sloten op de deur' varieert van 21% (transport) tot 31%

(bouw). Een kwart van de detailhandel- en horecavestigingen heeft (infra-
rood)camera's. In de bouw en in de transportsector worden ook relatief
vaak extra hekwerken geplaatst. In de transportsector wordt (ook) relatief
veel gebruikgemaakt van een beveiligingsdienst of van een speciale por-
tier.

Organisatorische maatregelen

Op organisatorisch gebied worden minder vaak maatregelen getroffen.
Dit varieert per sector en met de ernst van het probleem. Het aandeel
vestigingen dat zegt advies over criminaliteitspreventie te hebben inge-
wonnen varieert tussen 12% (bouw) en 24% (detailhandel). In de horeca en
de zakelijke dienstverlening is dit aandeel in 2008 iets lager dan in 2004.
Een andere manier om criminaliteit tegen te gaan is het deelnemen aan
projecten, bijvoorbeeld van de politie of de gemeente. Dit biedt bedrijven
bovendien de mogelijkheid om kennis te nemen van nieuwe vormen van
preventie. Het aandeel dat hieraan meedoet, is relatief beperkt. In 2008
varieert dit van 3% (bouw) tot 8% (horeca). In alle sectoren is dit aandeel
vrijwel hetzelfde als in 2004.

Rond één op de vijf bedrijven geeft aan gegevens bij te houden over crimi-
naliteit. Dit varieert per sector van 18% (bouw) tot 28% (transport). In de
detailhandel en de horeca is dit aandeel in 2008 hoger dan in 2004.

3.5.3 De beveiligingsbranche

Niet alleen nemen burgers en bedrijven zelf actief maatregelen ter voor-
koming van (gevolgen van) criminaliteit, maar zij kunnen voor deze doel-
einden ook gebruikmaken van professionele diensten. Deze activiteiten
zijn uitgedoed tot een volwassen bedrijfstak: de 'beveiligingsbranche'.
Het gaat in deze branche vooral om organisatorische dienstverlening.
Dit gebeurt in de vorm van (meestal) geüniformeerde en ongewapende
diensten die tegen betaling worden verricht, in opdracht van zowel private
als publieke opdrachtgevers.

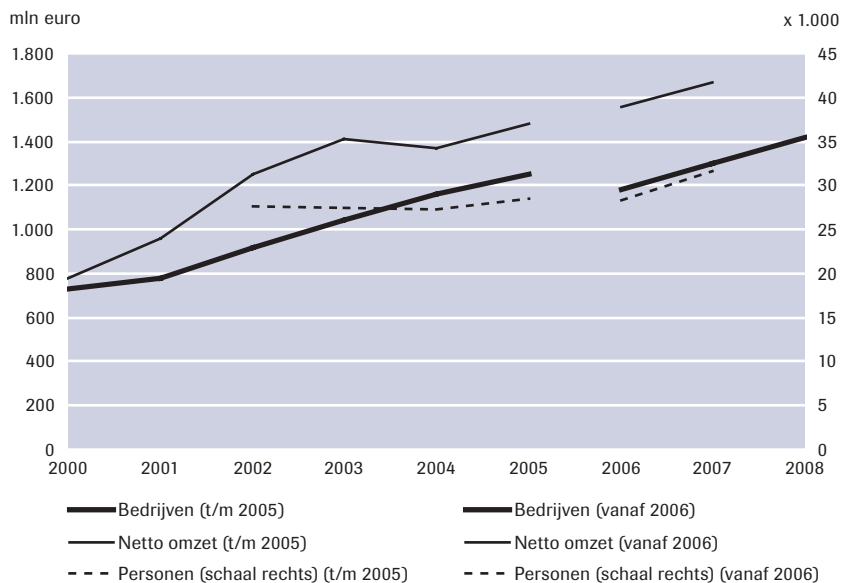
In 2008 waren ruim 1.400 bedrijven actief in deze branche, met (in 2007)
een totale omzet van bijna 1,7 miljard euro. Rond de helft van de bedrij-
ven zijn eenpersoonsbedrijven; van de meeste bedrijven, rond zes op de
tien, is de rechtsvorm een natuurlijke persoon. In totaal waren in 2007
bijna 32.000 personen (fte's) werkzaam in deze branche. Zowel het aantal
bedrijven als de omzet is in de laatste tien jaar aanzienlijk toegenomen.

Het bedrijfsleven is qua omzet de grootste klant van de beveiligingssector:
70% van de omzet in deze branche had in 2005 betrekking op bedrijfs-
beveiliging (zie tabel 3.30 in bijlage 4).²⁴ Toegangscontroles vormden
daarvan het grootste deel, naast winkelbeveiliging en surveillance.

24 Over meer recente jaren zijn geen vergelijkbare gegevens beschikbaar.

Rond 5% van de omzet betrof ordediensten bij openbare evenementen. Andere beveiligingsactiviteiten als sleutelbewaring, parkeerplaatsen en -garages en persoonsbeveiliging namen elk rond 1% van de totale omzet in (zie figuur 3.20). Overige, niet nader genoemde, beveiligingsactiviteiten omvatten ruim 20% van de omzet. Vooral in deze overige beveiligingsactiviteiten is de omzet in de laatste jaren sterk gestegen. Hierdoor is ook het relatieve aandeel hiervan in de totale omzet gestegen en dat van de bedrijfsbeveiligingsactiviteiten (vooral het aandeel vanwege toegangscontrole), ondanks beperkte veranderingen in de absolute omzet, juist gedaald.

Figuur 3.20 Ontwikkelingen in de beveiligingsbranche

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 3.29 in bijlage 4.
Bron: CBS

3.6 De beleving van criminaliteit: aard, omvang en ontwikkeling

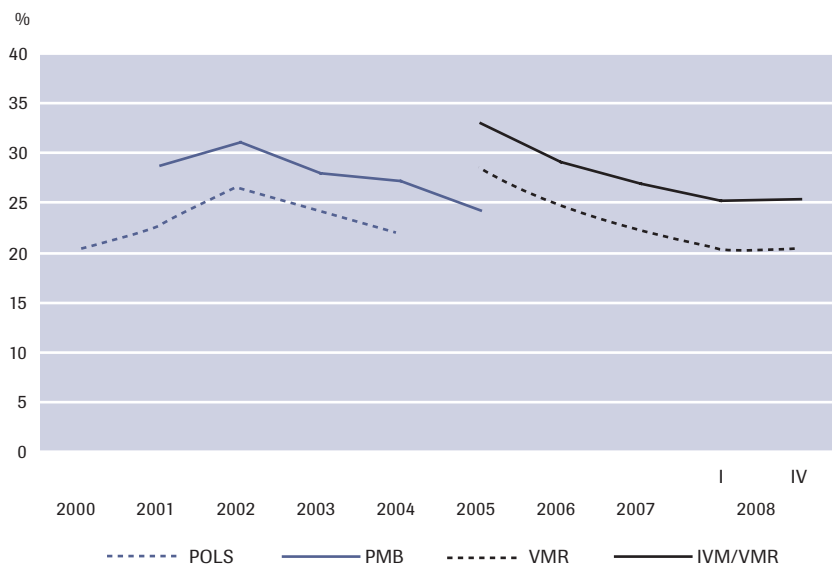
Behalve de feitelijk ondervonden criminaliteit, de gevolgen ervan en de reacties hierop speelt ook de beleving van criminaliteit een belangrijke rol in het handelen van burgers en bedrijven. In de komende paragrafen staat deze perceptie van criminaliteit centraal. Paragraaf 3.5.1 is gewijd aan gevoelens van onveiligheid onder burgers, terwijl in paragraaf 3.5.2 de perceptie van criminaliteit door bedrijven aan de orde komt.²⁵

²⁵ Mogelijke verklaringen van verschillen in onveiligheidsgevoelens blijven in dit kader buiten beschouwing. Zie hiervoor bijvoorbeeld Oppelaar en Wittebrood (2006).

3.6.1 Onveiligheidsgevoelens onder burgers

In 2008 voelde een kwart van de Nederlanders van 15 jaar en ouder (25%) zich wel eens onveilig. Daarmee heeft de sinds 2002 dalende trend in het gevoel van onveiligheid zich niet verder doorgezet (zie figuur 3.21).

Figuur 3.21 Onveiligheidsgevoelens onder burgers: aandeel dat zich wel eens onveilig voelt*

* De gegevens zijn toegerekend aan het kalenderjaar of het kwartaal (I-IV) waarin het onderzoek is uitgevoerd. Voor de verschillende bronnen geldt (vergelijk de toelichting bij figuur 3.1).

Bron	Interviewperiode	Toegerekend aan jaar/ kwartaal	
POLS	(2000-2004)	gehele kalenderjaar	(2000-2004)
PMB	(2001-2005)	eerste kwartaal	(2001-2005)
VMR	(2005-2005-7; 2008-I)	eerste kwartaal	(2005-2007; 2008-I)
VMR	(2008-IV)	vierde kwartaal	(2008-IV)
IVM	(2008-IV)	vierde kwartaal	(2008-IV)

De lijn IVM/VMR heeft betrekking op IVM-cijfers (2008-IV) en op (fictieve) 'omgerekende' VMR-cijfers (2005-2008) op basis van de IVM 2008 (IV) en de gelijktijdig uitgevoerde VMR 2008-IV.

Verschillen tussen IVM/VMR 2008 en VMR 2005-2008 kunnen voor een deel worden toegeschreven aan een licht seizoenseffect.

Door (overige) verschillen in onderzoeksopzet zijn de cijfers uit verschillende bronnen niet onderling vergelijkbaar.

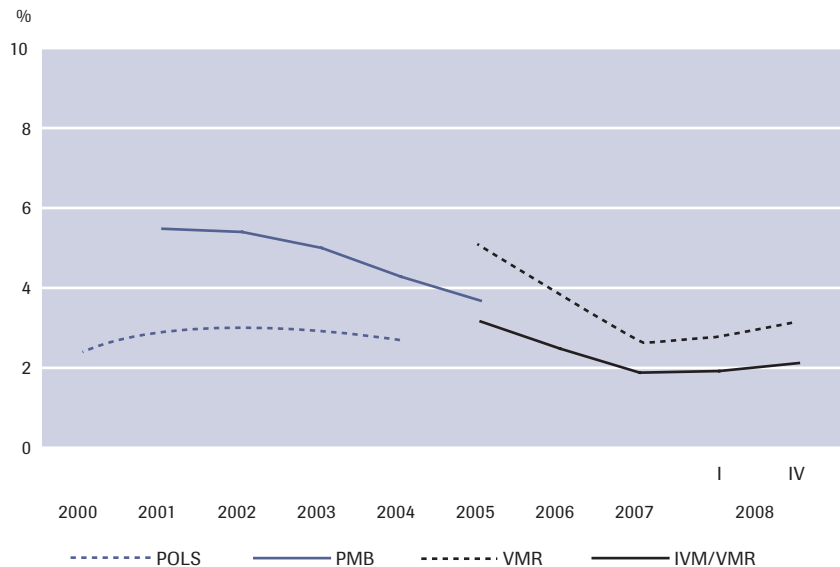
Zie bijlage 3 voor meer informatie.

Voor de corresponderende cijfers zie de tabellen 3.31 t/m 3.33 in bijlage 4.

Bron: PMB; POLS; VMR; IVM. Bewerking CBS

Slechts 2% voelt zich vaak onveilig. Ook dit percentage is na een daling tussen 2005 en 2007 gestabiliseerd (zie figuur 3.22).

Figuur 3.22 Onveiligheidsgevoelens onder burgers: aandeel dat zich vaak onveilig voelt*

* Zie de toelichting bij figuur 3.21.

Voor de corresponderende cijfers zie de tabellen 3.31 t/m 3.33 in bijlage 4.

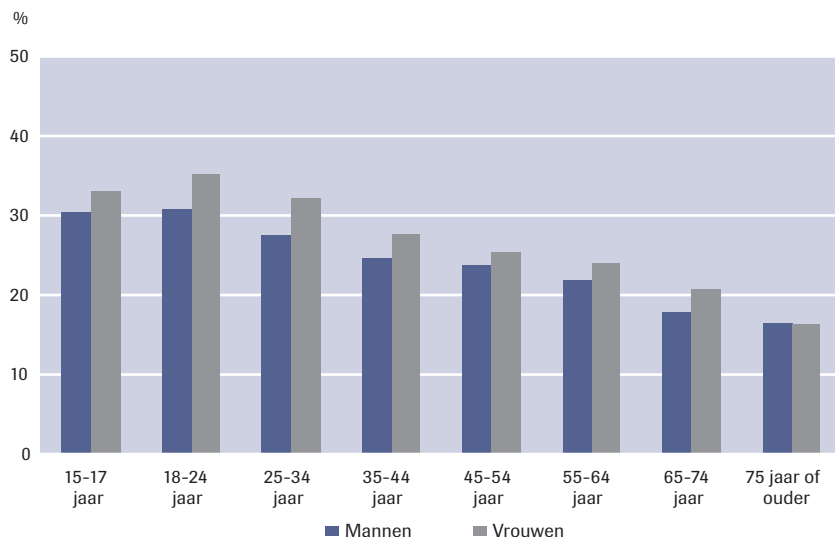
Bron: PMB; VMR; IVM. Bewerking CBS

Evenals bij slachtofferschap van criminaliteit zijn er verschillen in onveiligheidsgevoelens tussen bevolkingsgroepen. Onveiligheidsgevoelens hangen het sterkst samen met leeftijd en geslacht van de persoon en de stedelijkheid van zijn woonbuurt. Dit geldt ook wanneer rekening wordt gehouden met andere persoons-, huishouden- en omgevingskenmerken (burgerlijke staat, herkomst, samenstelling huishouden, opleidingsniveau, huishoudinkomen, inkomensbron huishouden en slachtofferschap van criminaliteit).²⁶ Ook personen die slachtoffer zijn geweest van een delict (vooral van een geweldsdelict) voelen zich naar verhouding meer onveilig dan niet-slachtoffers. Deze verbanden tussen onveiligheidsgevoelens en slachtofferschap blijven bestaan na correctie voor leeftijd en stedelijkheid.

²⁶ Via multivariate analyses (multipel regressie-analyse, ANOVA) zijn de relaties van deze kenmerken met 'wel eens onveilig', 'vaak onveilig' en 'beleving van onveiligheid' onderzocht voor de VMR 2007 (zie *Veiligheidsmonitor Rijk 2007; Landelijke Rapportage*, hoofdstuk 9). Alleen de relaties met 'wel eens onveilig' en 'vaak onveilig' zijn hier beschreven; weergegeven zijn de ongecorrigeerde cijfers uit de IVM 2008.

Meer jongeren dan ouderen voelen zich onveilig, en meer vrouwen dan mannen. In 2008 voelde 32% van de jongeren tussen 15 en 24 jaar zich wel eens onveilig, tegen minder dan 20% van de 65-plussers. Van alle vrouwen voelde 27% zich onveilig, tegen 24% van de mannen (zie figuur 3.23).

Figuur 3.23 Onveiligheidsgevoelens in 2008 naar geslacht en leeftijd

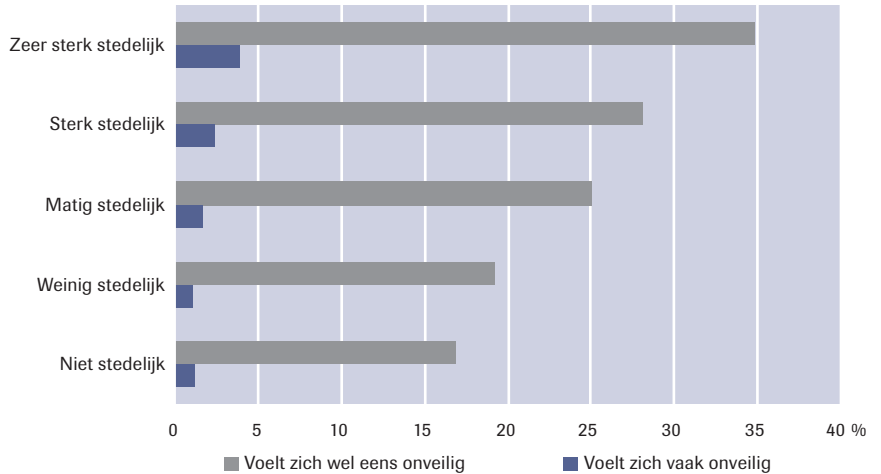
Voor de corresponderende cijfers zie tabel 3.34 in bijlage 4.

Bron: IVM

Naarmate de stedelijkheid van de woongemeente hoger is, voelen meer inwoners zich wel eens onveilig. Van de inwoners van zeer sterk stedelijke gebieden voelt ruim een op de drie inwoners (35%) zich wel eens onveilig, tegenover de helft hiervan (17%) van de inwoners in niet-stedelijke gebieden (zie figuur 3.24). Ook inwoners die zich vaak onveilig voelen komen meer voor in zeer sterk stedelijke gebieden (4%) dan in weinig of niet stedelijke gebieden (1%).

Behalve van algemene gevoelens van onveiligheid kunnen burgers ook last hebben van onveiligheidsgevoelens in specifieke omstandigheden of op bepaalde locaties. Zo voelt 4% van alle inwoners zich 's avonds in de buurt onveilig; bijna 3% voelt zich niet op zijn gemak als zij 's avonds alleen thuis zijn (zie figuur 3.25). Ook kunnen burgers bepaalde acties doen of juist nalaten omdat zij zich anders – al dan niet terecht – onveilig voelen. Zo doet bijna één op de tien inwoners 's avonds of 's nachts thuis niet open en rijdt of loopt rond 4% om vanwege onveilige plekken.

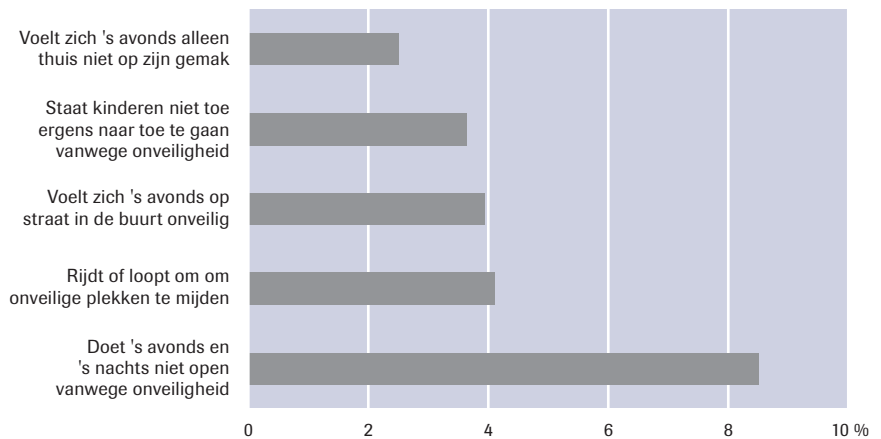
Figuur 3.24 Onveiligheidsgevoelens in 2008 naar stedelijkheid woongemeente

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 3.35 in bijlage 4.

Bron: IVM

Figuur 3.25 Onveiligheidsgevoelens in specifieke situaties, percentage 'komt vaak voor', 2008

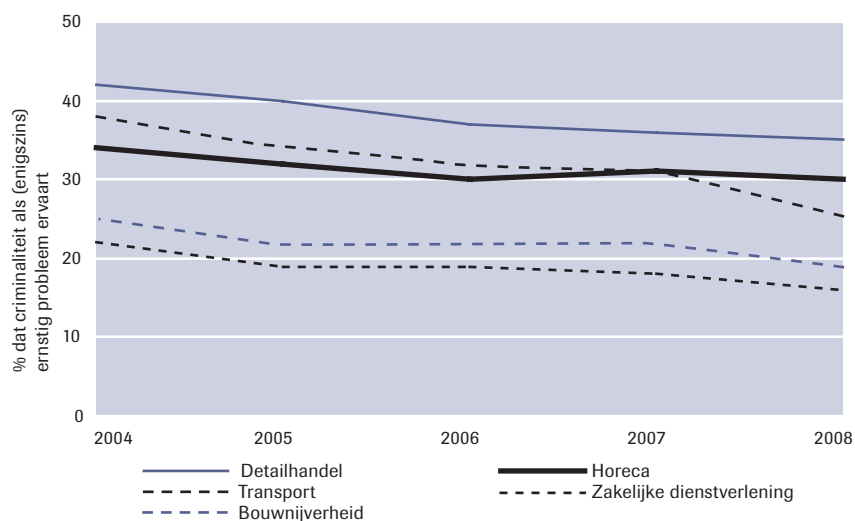
Voor de corresponderende cijfers zie tabel 3.33 in bijlage 4.

Bron: IVM

3.6.2 Perceptie van criminaliteit onder bedrijven

De perceptie van criminaliteit onder bedrijven komt onder meer tot uiting in de mate waarin bedrijven criminaliteit als een probleem ervaren. Het aandeel bedrijven dat criminaliteit als een (enigszins) ernstig probleem ervaart, varieert van 16% tot meer dan het dubbele. Vooral in de detailhandel (35%) en in de horeca (30%) ervaren relatief veel bedrijven criminaliteit in 2008 als een probleem; in de bouw (19%) en de zakelijke dienstverlening (16%) is dit aandeel veel lager (zie figuur 3.26). In alle sectoren is deze bezorgdheid over criminaliteit sinds 2004 afgenomen.

Figuur 3.26 Perceptie van criminaliteit door bedrijven

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 3.36 in bijlage 4.

Bron: MCB

3.7 Resumé

In 2008 werden naar schatting in totaal ongeveer 8,5 miljoen delicten gepleegd waarmee burgers en bedrijfsleven werden geconfronteerd. Het merendeel had betrekking op delicten tegen burgers. Het totale aantal delicten is na een daling tot in 2006 vrijwel stabiel gebleven. Onder burgers doet zich over deze gehele periode een daling voor, vooral bij vermogensdelicten. Het totale aantal delicten onder bedrijven is na een daling in 2006 in 2008 juist weer gestegen, vooral door een toename van het aantal diefstallen in de detailhandel. Het geschatte aantal vermogensdelicten bij bedrijven is daarmee in 2008 ook hoger dan in voorgaande jaren.

Ruim een kwart van de bevolking van 15 jaar en ouder werd in 2008 slachtoffer van één of meer vormen van veelvoorkomende criminaliteit. Dat komt overeen met in totaal ruim 3,3 miljoen slachtoffers (personen). Van de inwoners was ruim 13% slachtoffer van vandalismedelicten (diefstal vanaf/beschadiging aan de auto en overige vernielingen). Bijna 13% had te maken met vermogensdelicten, zoals inbraak, fietsdiefstal en zakkenrollerij, en ruim 5% werd slachtoffer van één of meer geweldsdelicten (seksuele delicten, mishandeling, bedreiging). In totaal had de bevolking te maken met naar schatting bijna 5,8 miljoen delicten. Slachtofferschap als geheel van delicten onder burgers is de laatste jaren gedaald. Slachtofferschap van geweldsdelicten en van vandalisme is daarbij vrijwel stabiel gebleven, terwijl het percentage slachtoffers van vermogensdelicten vrijwel voortdurend is gedaald.

Onder bedrijven is slachtofferschap van alle sectoren (bouw, detailhandel, horeca, transport, zakelijke dienstverlening) het grootst in de detailhandel. Van alle detailhandelsvestigingen werd 46% hiermee in 2008 geconfronteerd. Bedrijven in de zakelijke dienstverlening en in de bouw hadden hiermee het minst vaak te maken. In de sectoren bouw, transport en zakelijke dienstverlening is het aandeel dat slachtoffer werd in vergelijking met 2004 gedaald. Diefstal is de meest voorkomende vorm van criminaliteit waarmee het bedrijfsleven wordt geconfronteerd.

Rond 9% van alle door burgers ondervonden delicten (rond 500.000 delicten) leidt jaarlijks tot meer of minder ernstige emotionele gevolgen voor de slachtoffers. In ruim 154.000 gevallen betreft dit zeer serieuze problemen, met mogelijk blijvende psychische consequenties. Gevolgen van criminaliteit voor bedrijven betreffen vooral materiële schade. In 2008 bedroeg deze geschatte schade voor het bedrijfsleven als geheel circa 622 miljoen euro; dit is minder dan in 2004. Vooral de detailhandel heeft veel met financiële schade te maken.

De totale (directe en indirecte) schade voor het bedrijfsleven als gevolg van criminaliteit bedroeg in 2008 circa 622 miljoen euro. Dit is meer dan in beide voorgaande jaren, maar minder dan in 2004.

Ruim een derde van de door de bevolking ondervonden delicten wordt door of namens de slachtoffers bij de politie gemeld. Gewelds- en vandalismedelicten worden minder dan gemiddeld bij de politie gemeld; vermogensdelicten juist meer dan gemiddeld. Ruim een kwart van het totale aantal ondervonden delicten tegen burgers leidt tot een aangifte, via internet of in de vorm van een proces-verbaal. Het aandeel aangegeven delicten is in de recente jaren niet wezenlijk veranderd.

Rond zes op de tien bedrijven die slachtoffer werden van criminaliteit maken hiervan melding. Dit aandeel is de laatste jaren iets afgenomen. Inbraken worden door bedrijven veel vaker gemeld dan andere vormen van criminaliteit.

Minder dan één op de drie bedrijven doet ook daadwerkelijk aangifte van één of meer misdrijven. Ook het aandeel aangegeven inbraken ligt in de meeste sectoren hoger dan voor andere delicten. Vooral in de horeca en de detailhandel maken veel bedrijven wel melding, maar is het aandeel dat uiteindelijk geen aangifte doet relatief groot.

Slachtofferhulp Nederland verleende in 2007 in bijna 68.000 gevallen hulp aan slachtoffers van delicten. Vooral het aantal hulpverleningen voor slachtoffers van geweldsdelicten is tussen 2001 en 2007 sterk gestegen.

Extra hang- en sluitwerk en extra buitenverlichting zijn bij meer dan twee op de drie huishoudens aanwezig. Andere voorzieningen komen aanzienlijk minder voor.

Rond drie kwart van alle bedrijven geeft in 2008 aan maatregelen tegen criminaliteit te hebben genomen, meestal in de vorm van technische hulpmiddelen, zoals een alarminstallatie.

Het aantal bedrijven in de beveiligingsbranche is de laatste jaren sterk gegroeid, tot ruim 1.400 in 2008. In totaal zijn meer dan 40.000 personen (fte's) werkzaam in deze branche. In 2007 bedroeg de omzet bijna 1.700 miljoen euro.

Het grootste deel van de omzet in deze branche wordt gerealiseerd in de bedrijfsbeveiliging, zoals toegangscontrole, beveiliging van winkels en surveillance. Wel neemt het relatieve aandeel van de bedrijfsbeveiliging in de totale omzet af ten gunste van andere beveiligingsactiviteiten.

Eind 2008 voelde ruim een kwart van de Nederlanders van 15 jaar en ouder zich wel eens onveilig. De dalende trend sinds 2005 is daarmee gestopt. Slechts 2% voelt zich vaak onveilig.

Het aandeel bedrijven dat criminaliteit als een probleem ervaart varieert tussen sectoren van 16% tot 35%. In alle sectoren is dit aandeel sinds 2004 afgenomen.

4 Geregistreeerde criminaliteit

A.Th.J. Eggen

In dit hoofdstuk staat centraal de vraag naar de aard, de omvang en de ontwikkeling van de door de politie geregistreeerde criminaliteit. De gegevens voor dit hoofdstuk zijn ontleend aan de CBS Politiestatistiek.

Er bestaan a priori verschillen tussen de aantallen geschatte delicten uit de slachtofferenquêtes (zie hoofdstuk 3) en de aantallen geregistreeerde misdrijven volgens de Politiestatistiek.

Allereerst wordt in slachtofferenquêtes niet naar alle delicten gevraagd. Zo ontbreken de zogenoemde slachtofferloze delicten. Voorbeelden van deze 'slachtofferloze' criminaliteit zijn 'drugshandel', 'vuurwapencriminaliteit' en 'rijden onder invloed'. Deze delicten komen – uiteraard voor zover ze door de politie zijn geconstateerd – wel in de politieregistratie terecht. Daarnaast ontbreken relatief weinig voorkomende delicten, omdat het door het beperkte aantal waarnemingen niet mogelijk is daarvan betrouwbare schattingen te krijgen. Ook veroorzaken verschillen in de omschrijving en de keuze van delicten verschillen in uitkomsten van slachtofferenquêtes en politiecijfers. In de Politiestatistiek staat de overtreding van een wetsartikel centraal, ongeacht of daarbij slachtoffers zijn betrokken. In enquêtes gaat het echter primair om zo duidelijk en eenduidig mogelijk omschreven gebeurtenissen die personen hebben meegemaakt. De overtreder(s) van de wetsartikelen zijn daarbij minder van belang. Voor de CBS Politiestatistiek vormt bovendien een (ondertekend) proces-verbaal het criterium voor een geregistreeerd misdrijf. Voor een slachtoffer kan de vraag naar een ondertekend document een andere betekenis hebben. Een dergelijk document is namelijk niet altijd een proces-verbaal, maar kan bijvoorbeeld ook een verklaring zijn geweest voor de verzekering. Door al de bovengenoemde factoren zijn de geregistreeerde criminaliteitscijfers lager dan de door de bevolking in slachtofferenquêtes aan de politie gemelde delicten.

Verschillen in uitkomsten zijn ook toe te schrijven aan methodologische factoren die inherent zijn aan slachtofferenquêtes. Het gaat daarbij vooral om verschillen in de verslag- en onderzoeksperiode, geheugeneffecten bij respondenten, weegfactoren en dergelijke. Fluctuaties in het geschatte aantal ondertekende aangiften op basis van slachtofferenquêtes hangen samen met het beperkte aantal waarnemingen in de steekproef en met de dienovereenkomstige, soms grote betrouwbaarheidsmarges.

Ten slotte speelt ook nog een rol dat in de geschatte aantallen delicten alleen door personen ondervonden delicten worden meegeteld en niet die waarmee bedrijven te maken hebben.

Niet alle gepleegde criminaliteit komt dus onder de aandacht van de politie en wordt geregistreeerd. Geschat wordt dat ongeveer een derde van de ondervonden delicten wordt gemeld bij de politie. Van de vermogensdelicten wordt iets minder dan de helft gemeld, van de geweldsdelicten ongeveer een derde en van de vandalismedelicten ongeveer een kwart. Slachtoffers zeggen geen aangifte te doen omdat het toch niet helpt of

omdat het niet belangrijk genoeg was. Als men *wel* aangifte doet, is dat vaak voor de verzekering (vooral bij vermogensdelicten) of omdat men wil dat de dader wordt gepakt. Ook resulteert een melding of een aangifte niet automatisch in een proces-verbaal. Als de politie meent dat er geen sprake is (geweest) van een misdrijf, dan wordt geen proces-verbaal opgemaakt. Van alle ondervonden delicten komt dus uiteindelijk maar een deel in de politieregistraties terecht.

Het hoofdstuk is als volgt opgebouwd. Paragraaf 4.1 geeft een beschrijving van de aard, omvang en ontwikkeling van de door de politie¹ geregistreerde criminaliteit en de daarbij opgehelderde misdrijven. In paragraaf 4.2 wordt het verband tussen criminaliteit en stedelijkheid van gemeenten en de criminaliteit binnen de grote gemeenten geïllustreerd. Het hoofdstuk sluit af met een resumé in paragraaf 4.3.

Ten tijde van het schrijven van dit hoofdstuk ontbraken de politiecijfers van 2008 (zie ook hoofdstuk 1). Daarom gaan de gepresenteerde cijfers niet verder dan 2007.

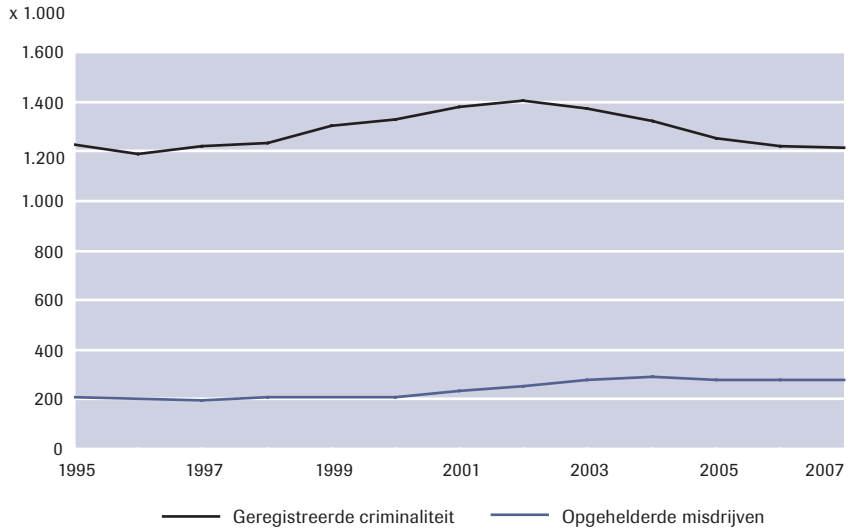
4.1 Geregistreerde criminaliteit: aard, omvang en ontwikkeling

In de periode 1980-2002 is het totale aantal geregistreerde misdrijven in Nederland bijna jaarlijks gestegen, van minder dan drie kwart miljoen in 1980 naar 1,4 miljoen in 2002. Vanaf dat jaar daalt het aantal geregistreerde misdrijven geleidelijk tot 1,2 miljoen in 2006 (zie tabel 4.1 in bijlage 4). In 2007 registreerde de politie bijna evenveel misdrijven als in 2006. Daarmee stagneert de daling van de geregistreerde criminaliteit die in 2002 is ingezet (zie figuur 4.1).

Het ophelderingspercentage is gedaald van 30% in 1980 tot 23% in 2007 (zie tabel 4.1 in bijlage 4). In dit laatste jaar heeft de politie bijna 276.000 misdrijven opgehelderd (zie figuur 4.1). In de CBS Politiestatistiek wordt een misdrijf als opgehelderd beschouwd indien van het desbetreffende misdrijf ten minste één verdachte bij de politie bekend is. Het ophelderingspercentage is dan het aantal opgehelderde misdrijven in een jaar in verhouding tot het aantal geregistreerde misdrijven in datzelfde jaar.

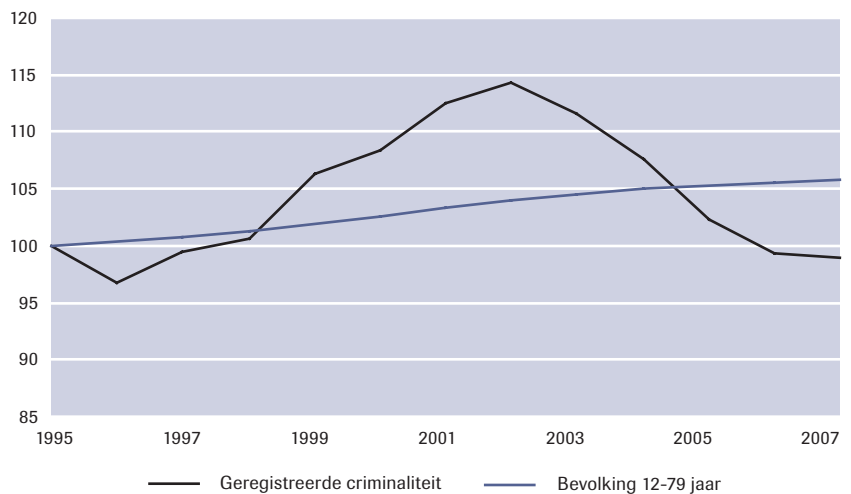
De stijging van de geregistreerde criminaliteit die zich vanaf de tweede helft jaren negentig voltrok en de daling daarna vanaf 2002 wordt geïllustreerd in figuur 4.2. Deze figuur bevat indexcijfers van de bevolking van 12-79 jaar en de geregistreerde criminaliteit voor de periode 1995-2007. De bevolking nam in deze periode met 6% toe, terwijl de geregistreerde criminaliteit tot 2002 met bijna 15% toenam, om daarna scherp te dalen.

1 Omdat de criminaliteit die door de bijzondere opsporingsdiensten (zie ook hoofdstuk 2) niet in de CBS Politiestatistiek is opgenomen, blijft dit deel van de geregistreerde criminaliteit in dit hoofdstuk buiten beschouwing.

Figuur 4.1 Geregisteerde criminaliteit en opgehelderde misdrijven

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 4.1 in bijlage 4.

Bron: CBS

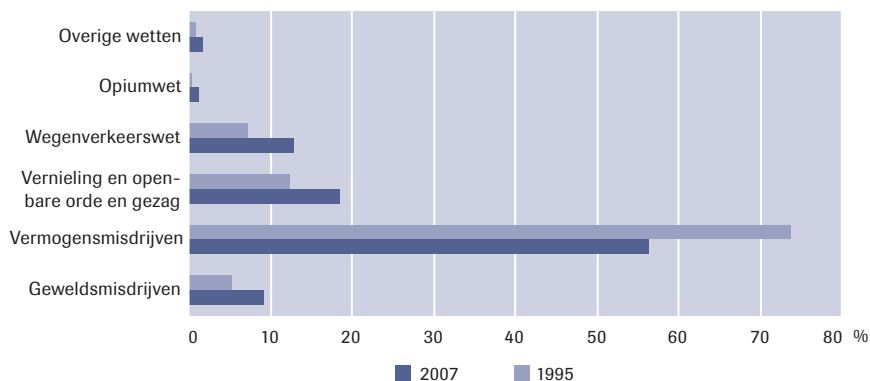
Figuur 4.2 Geregisteerde criminaliteit en bevolking (index: 1995=100)

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 4.1 in bijlage 4.

Bron: CBS

De geregistreerde criminaliteit bestond in 2007 voor ruim de helft uit vermogensmisdrijven, waaronder diefstal en woninginbraak. In 1995 was nog bijna drie kwart van de geregistreerde criminaliteit een vermogensmisdrijf. Ongeveer één op de vijf geregistreerde misdrijven was een vernieling of openbare orde misdrijf (tegen één op de acht in 1995). Ook het aandeel van de geweldscriminaliteit is gestegen. Van één op de twintig in 1995 naar één op de elf in 2007 (zie figuur 4.3). Voor het overige bestaat de geregistreerde criminaliteit vooral uit verkeersmisdrijven (13%). Opiumwet- en Wet wapens en munitie-misdrijven nemen samen nog geen 2% van het totaal voor hun rekening.

Figuur 4.3 Geregistreerde criminaliteit naar aandeel van soort misdrijf

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 4.9 in bijlage 4.

Bron: CBS

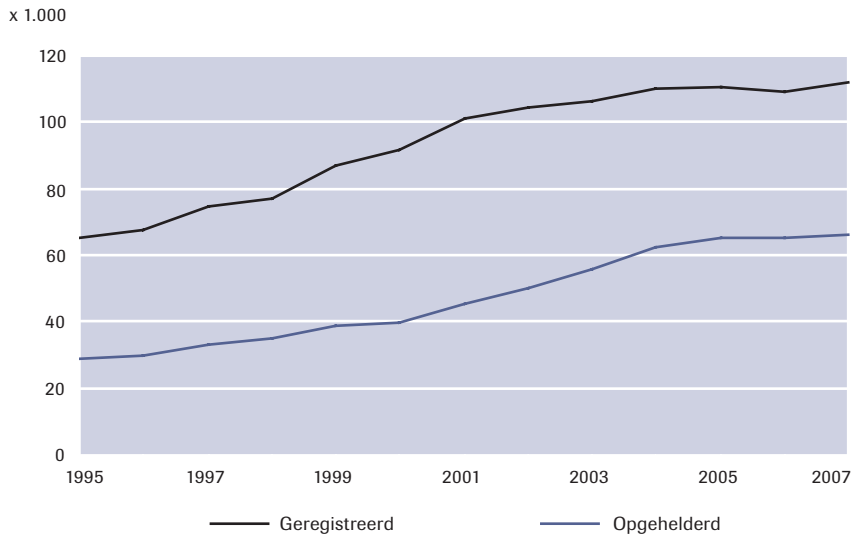
In het navolgende wordt ingegaan op de ontwikkeling van de verschillende misdrijfcategorieën.

4.1.1 Geweldsmisdrijven

De geweldsmisdrijven worden onderverdeeld in mishandeling, diefstal met geweld, afpersing, misdrijven tegen het leven en de persoon (bedreiging, moord en doodslag en dood door schuld) en seksuele geweldsdelicten (verkrachting, aanranding en overige seksuele misdrijven). Openlijke geweldplegingen worden hiertoe niet gerekend, maar vallen in de categorie vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde en gezag. In de afgelopen 25 jaar is het aantal geregistreerde geweldsmisdrijven meer dan verviervoudigd: van 26.000 in 1980 naar 112.000 in 2007. De geweldsmisdrijven zijn, berekend per 1.000 inwoners van 12-79 jaar, in de periode 1995-2007 gestegen van 5 in 1995 naar 8 in 2007. De laatste

jaren lijkt het aantal geregisteerde geweldsmisdrijven zich te stabiliseren (zie figuur 4.4).

Figuur 4.4 Geregisteerde en opgehelderde geweldsmisdrijven

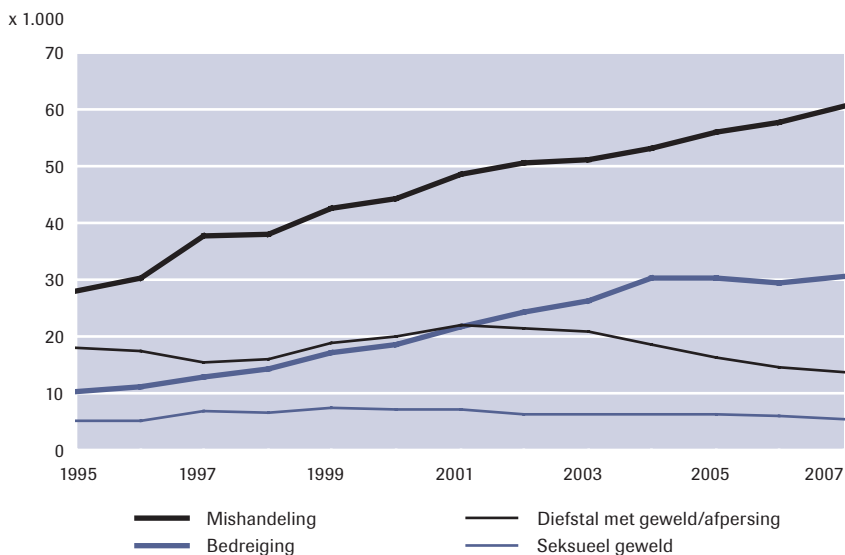

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 4.2 in bijlage 4.

Bron: CBS

Geweldsmisdrijven hebben een hoger opklaringspercentage dan andere misdrijfcategorieën. Het feit dat er bij geweldsmisdrijven sprake is van contact tussen dader en slachtoffer (meer aanwijzingen voor de politie) speelt hierbij een belangrijke rol. Gerelateerd aan het aantal opgemaakte processen-verbaal van geregisteerde geweldsmisdrijven, daalt het percentage opgehelderde misdrijven van 66% in 1980 tot 59% in 2007.

Figuur 4.5 laat de ontwikkeling van de verschillende typen geregisteerde geweldsmisdrijven zien. Al jaren is *mishandeling* veruit het meest voorkomende geweldsdelict. In 2007 had meer dan 50% van de geweldsmisdrijven hierop betrekking. In de periode 1995-2007 is het aantal geregisteerde mishandelingen meer dan verdubbeld tot bijna 61.000. Ongeveer twee derde hiervan wordt opgehelderd.

Figuur 4.5 Geregistreerde geweldsmisdrijven naar type

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 4.7 in bijlage 4.

Bron: CBS

Tot *diefstal met geweld* worden onder meer overvallen op winkels, afpersing en gevallen van straatroof gerekend. Hierbij kan men denken aan bijvoorbeeld tasjesroof of diefstal van een mobiele telefoon. In 2001 is een einde gekomen aan de stijging van het aantal geregistreerde diefstallen met geweld en afpersing sinds 1997. Het aantal diefstallen met geweld bedroeg in 2001 ruim 21.000. Sindsdien is deze geregistreerde vorm van criminaliteit met een derde afgenomen. Ongeveer een kwart hiervan wordt opgehelderd.

Het aantal geregistreerde bedreigingen is in de periode 1995-2007 verdrievoudigd. Het aantal opgemaakte processen-verbaal bedraagt in 2007 ruim 30.000. In 1995 lag dit iets boven 10.000. Van deze delicten wordt rond 60% opgehelderd.

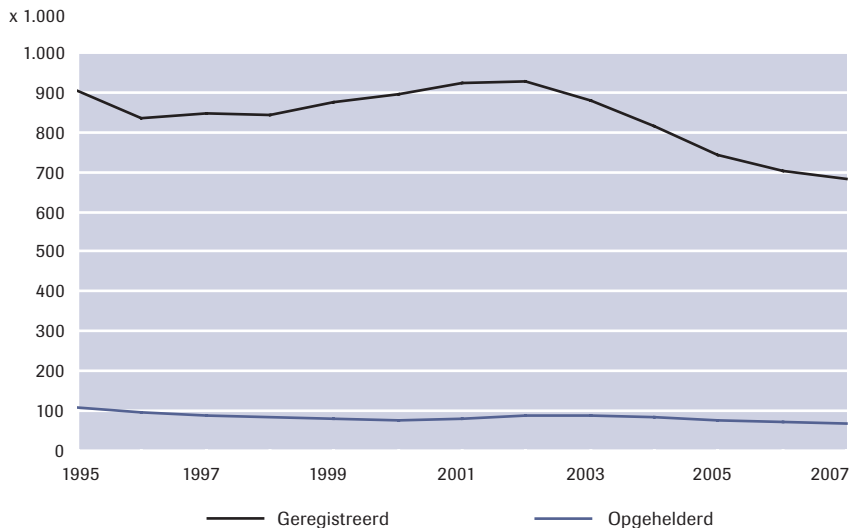
Het aantal geregistreerde *seksuele misdrijven* is in de periode 1995-2007 aanvankelijk gestegen van 5.000 in 1995 tot ruim 7.000 in 1999. Daarna is een daling ingezet. In 2007 werden in verband met seksuele delicten 5.400 processen-verbaal opgemaakt. Van de seksuele misdrijven zijn de ophelderingspercentages verschillend: bij aanranding ongeveer 50%, bij verkrachting ongeveer 60%.

4.1.2 Vermogensmisdrijven

Het totale aantal geregisteerde vermogensmisdrijven is in de periode 1980-1994 bijna verdubbeld: van een half miljoen in 1980 tot bijna 1 miljoen in 1994 (zie tabel 4.3 in bijlage 4). Daarna treedt een daling op van 8% in 1995 en nog eens 8% in 1996. In de periode 1996-2002 is het aantal vermogensmisdrijven weer toegenomen en bedroeg in het topjaar 2002 ruim 900.000 geregisteerde misdrijven. Nadien is wederom een sterke daling ingetreden (zie figuur 4.6). Vermogensmisdrijven zijn, berekend per 1.000 inwoners van 12-79 jaar, in de periode 1995-2007 gedaald van 72 in 1995 tot 51 in 2007.

Het ophelderingspercentage voor vermogensmisdrijven is laag. In 2007 is één op de tien van deze geregisteerde misdrijven opgehelderd. In 1980 was dat nog bijna één op de vijf.

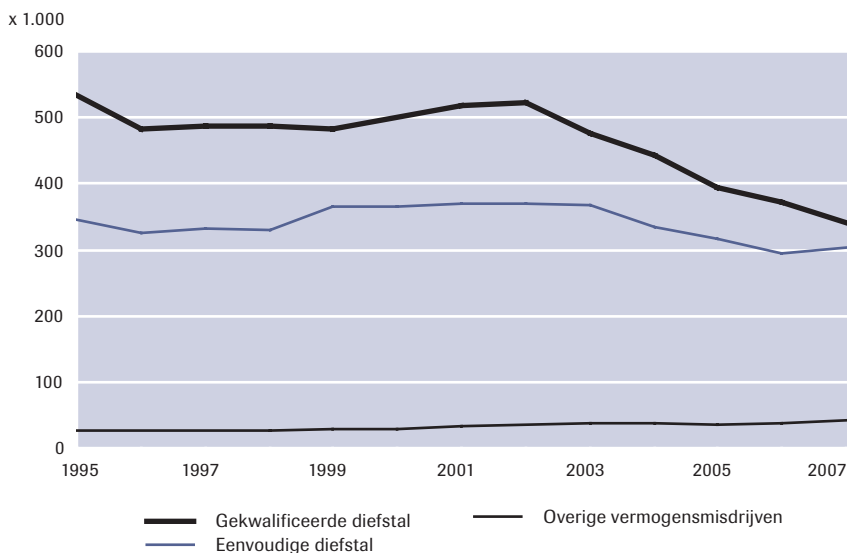
Figuur 4.6 Geregisteerde en opgehelderde vermogensmisdrijven

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 4.3 in bijlage 4.

Bron: CBS

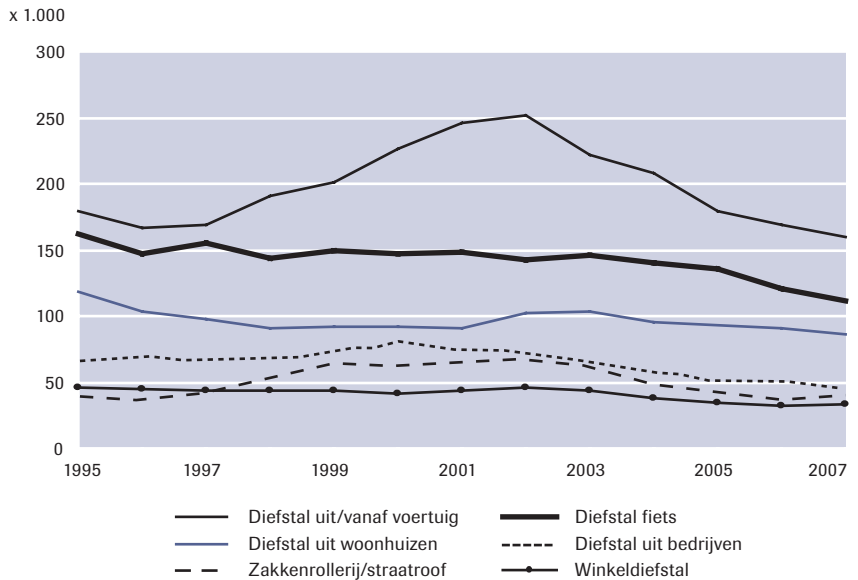
Binnen de groep vermogensmisdrijven onderscheiden we eenvoudige diefstal, gekwalificeerde diefstal (diefstal waarbij onder andere sprake is van twee of meer personen en/of door middel van braak) en overige vermogensmisdrijven (verduistering, heling/schuldheling, valsheidsmisdrijven en bedrog). Figuur 4.7 geeft een overzicht van het aantal vermogensmisdrijven naar type.

Figuur 4.7 Geregistreerde vermogensmisdrijven naar type

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 4.7 in bijlage 4.

Bron: CBS

In de periode 1995-2006 daalde de eenvoudige diefstal van 346.000 tot 294.000. In 2007 stijgt het aantal eenvoudige diefstallen voor het eerst weer. De gekwalificeerde diefstal nam tussen 1995 en 2007 af van 533.000 naar 340.000. De overige vermogensmisdrijven laten in deze periode een stijging zien, van 26.000 in 1995 naar 42.000 in 2007. Hier van zijn valsheidsmisdrijven en bedrog het grootst in aantal. De dalende tendens in de vermogensmisdrijven vanaf 2002 komt voor een groot deel voor rekening van de gekwalificeerde diefstallen en spooft met de dalende lijn in het aantal diefstallen uit/vanaf voertuigen en woonhuizen. Ook de waargenomen stijging in de periode voor 2002 kan worden toegeschreven aan de gekwalificeerde diefstallen. Deze stijging werd vooral veroorzaakt door de toegenomen diefstallen uit/vanaf voertuigen (zie figuur 4.8). Het aantal gevallen van zakkenrollerij is in 2007 met 19% gestegen ten opzichte van een jaar eerder. Deze stijging doet zich in vrijwel alle politieregio's voor.

Figuur 4.8 Geregisteerde diefstallen naar type

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 4.11 in bijlage 4.

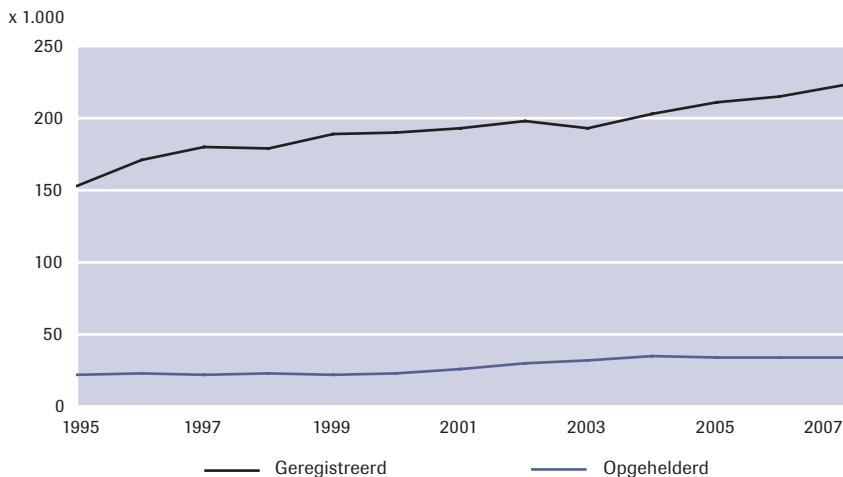
Bron: CBS

4.1.3 Vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde en gezag

Het aantal vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde en gezag (hierna aangeduid met 'vernielingen') vormt in de periode 1980-2007 de snelst stijgende categorie misdrijven (zie figuur 4.9). In 2007 zijn tweeënhalve keer zoveel vernielingen geregistreerd als in 1980: 223.000 in 2007 tegen 85.000 in 1980.

Binnen de groep vernielingen onderscheiden we de categorieën vernielingen van auto's, van het openbaar vervoer en van gebouwen, overige vernielingen, en misdrijven tegen de openbare orde en gezag en overig (te weten discriminatie, schennis der eerbaarheid en gemeengevaarlijke misdrijven, waaronder vooral brandstichting). In de periode 1995-2007 is deze groep misdrijven met 46% gestegen. Per 1.000 inwoners van 12-79 jaar zijn de vernielingen gestegen van 12 in 1995 naar 17 in 2007. Het aantal opgehelderde zaken laat een veel minder sterke groei zien, wat resulteert in een dalend ophelderingspercentage. Het ophelderingspercentage was in 1980 nog 27%, in 2007 is dit teruggelopen tot 15%.

Figuur 4.9 Geregistreeerde en opgehelderde vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag

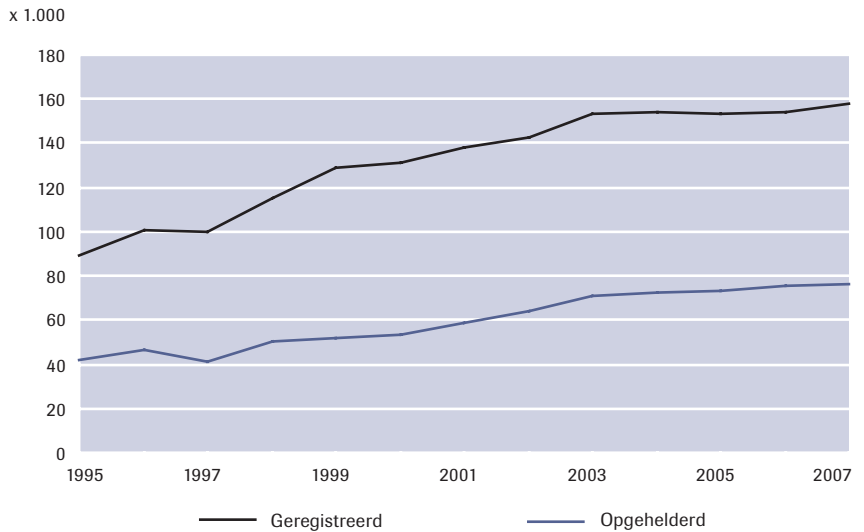
Voor de corresponderende cijfers zie tabel 4.4 in bijlage 4.

Bron: CBS

4.1.4 *Wegenverkeerswet*

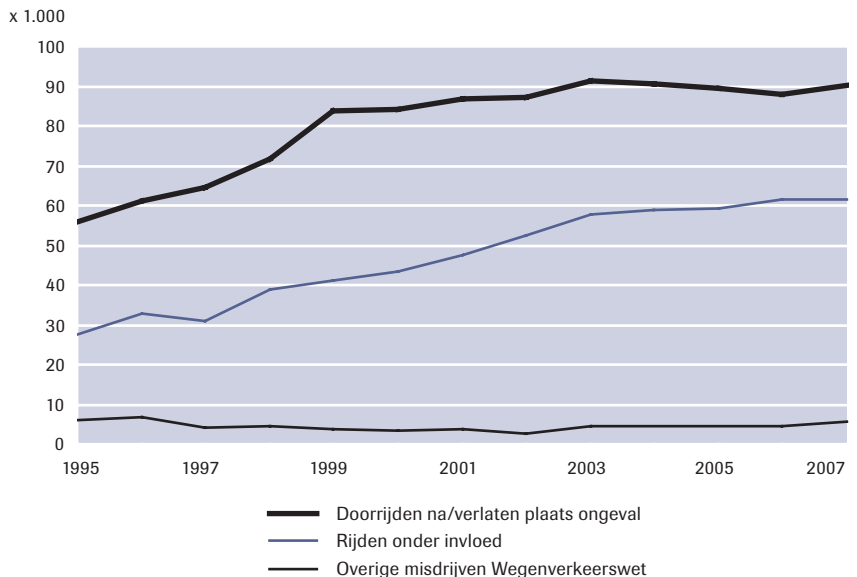
Een deel van de misdrijven uit de Wegenverkeerswet, zoals rijden onder invloed, het besturen van een motorrijtuig na ontzegging van de rijbevoegdheid en het weigeren van medewerking aan een bloedproef, kan slechts geconstateerd worden na een gerichte controle van de politie. Het aantal processen-verbaal voor deze misdrijven zegt dan feitelijk meer over de opsporingsintensiteit van de politie dan over het werkelijke aantal automobilisten in overtreding. Het doorrijden na een ongeval is echter een voorbeeld van een verkeersmisdrijf waarbij het slachtoffer mogelijk aangifte doet en waarvan de politie een proces-verbaal van aangifte opmaakt. Sinds 1980 is het aantal geregistreeerde verkeersmisdrijven verdubbeld (zie figuur 4.10). Met nadruk zij hier vermeld dat verkeersovertredingen zoals te hard rijden of door rood licht rijden in dit hoofdstuk buiten beschouwing blijven. Informatie hierover is opgenomen in hoofdstuk 8. Was het ophelderingspercentage in 1980 nog 74%, vanaf dan daalt het snel tot 41% in 2000, waarna het stijgt tot 48% in 2007. Dit komt vooral door het misdrijf doorrijden na een ongeval.

Figuur 4.11 geeft een overzicht van het aantal geregistreeerde verkeersmisdrijven naar type. Het aantal geregistreeerde gevallen van rijden onder invloed stijgt sinds 2003 minder hard dan in de voorgaande jaren, maar is zoals gezegd sterk afhankelijk van de opsporingsactiviteiten van de politie. Het aantal geregistreeerde gevallen van 'doorrijden na ongeval' is de laatste jaren gestabiliseerd en vertoonde tot 2007 zelfs een licht dalende trend. In 2007 is het aantal gevallen van 'doorrijden' echter weer wat gestegen.

Figuur 4.10 Geregisteerde en opgehelderde verkeersmisdriven

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 4.5 in bijlage 4.

Bron: CBS

Figuur 4.11 Geregisteerde verkeersmisdriven naar type

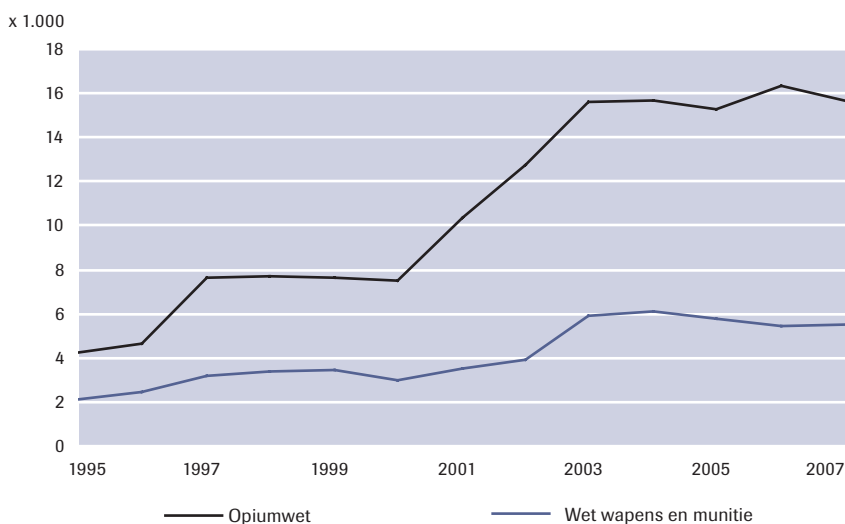
Voor de corresponderende cijfers zie tabel 4.7 in bijlage 4.

Bron: CBS

4.1.5 Misdrijven tegen de Opiumwet en tegen de Wet wapens en munitie

Ook de delicten die vallen onder de Opiumwet en de Wet wapens en munitie (WWM) worden meestal 'ontdekt' door gerichte opsporingsactiviteiten van de politie. Evenals bij verkeersmisdrijven weerspiegelt de ontwikkeling van deze vormen van criminaliteit dus deels de aandacht van de politie hiervoor. In figuur 4.12 is te zien dat vooral het aantal geregistreerde misdrijven tegen de Opiumwet (hard- en softdrugshandel en/of -bezit) sterk en schoksgewijs is gestegen in de periode 1995-2003. Ten opzichte van 1995 is sprake van bijna een verviervoudiging. Het aantal geregistreerde Wet wapens en munitie-misdrijven is in die periode meer dan verdubbeld.

Figuur 4.12 Geregistreerde misdrijven tegen de Opiumwet en de Wet wapens en munitie

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 4.6 in bijlage 4.

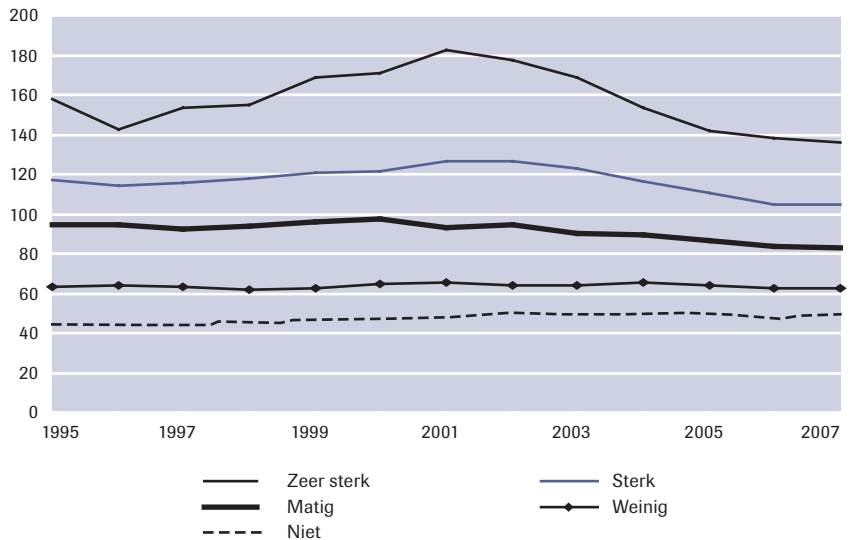
Bron: CBS

4.2 Geregistreerde criminaliteit naar stedelijkheid en in de 25 grote gemeenten

Er is een duidelijke samenhang tussen de geregistreerde criminaliteit en de mate van stedelijkheid van een gemeente. Het aantal geregistreerde misdrijven per 1.000 inwoners van 12-79 jaar is het hoogst in de sterk en zeer sterk stedelijke gemeenten en neemt af naarmate de stedelijkheid afneemt (zie figuur 4.13).

In 2007 hebben de zeer sterk stedelijke gemeenten 136 geregisteerde misdrijven per 1.000 inwoners en de sterk stedelijke gemeenten 105. Die aantallen liggen ruim boven die van de minder sterk verstedelijkte gemeenten. In figuur 4.13 is goed te zien dat na 2002 in de (zeer) sterk verstedelijkte gemeenten het geregisteerde criminaliteitsniveau is gedaald.

Figuur 4.13 Geregisteerde criminaliteit* naar stedelijkheid**

* Per 1.000 inwoners van 12-79 jaar.

** Stedelijkheid van een gemeente: op basis van aantal adressen per oppervlakte-eenheid.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 4.12 in bijlage 4.

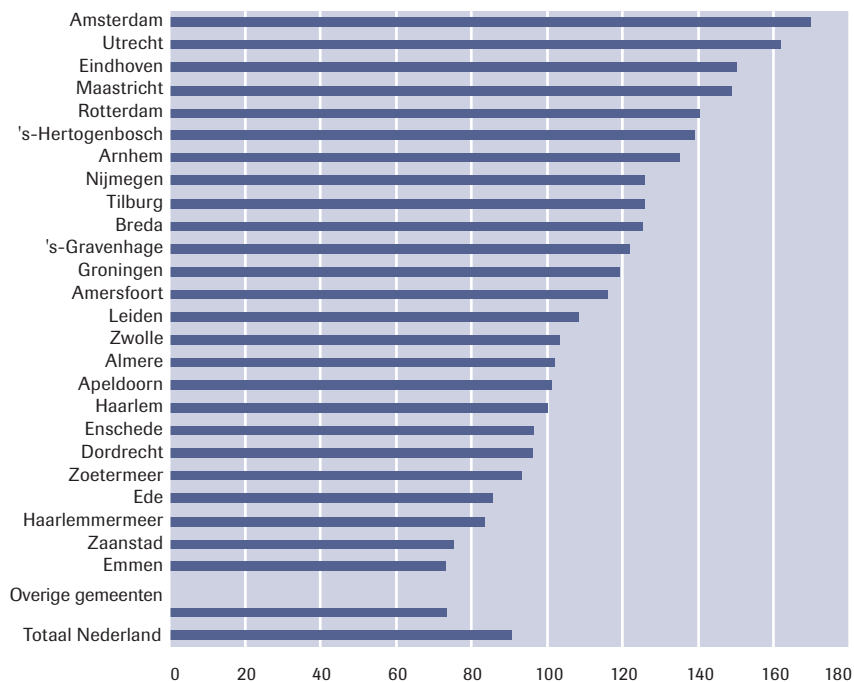
Bron: CBS

Vermogensmisdrijven, geweldsmisdrijven en verkeersmisdrijven kennen hogere criminaliteitscijfers naarmate de gemeente sterker verstedelijkt is. Voor vernielingen gaat dit ook op, zij het dat de cijfers van de 'zeer sterk' en 'sterk' stedelijke gemeenten nagenoeg op hetzelfde niveau liggen. Nederland kent 25 gemeenten met meer dan 100.000 inwoners. In deze gemeenten, die samen ongeveer een derde van het totale aantal inwoners in Nederland vertegenwoordigen, is bijna de helft van alle in 2007 door de politie geregisteerde misdrijven gepleegd. Dit is een daling van 19%, vergeleken met 2002.² Voor de overige gemeenten samen was de daling 8%. In de gemeente Utrecht daalde het aantal geregisteerde misdrijven per 1.000 inwoners het sterkst: van 269 in 2002 naar 162 in 2007. Hiermee is Utrecht niet langer de gemeente met de meeste misdrijven per

2 Zie ook: 'Daling geregisteerde criminaliteit stagneert' in *CBS Webmagazine* van 21 juli 2008.

1.000 inwoners. Met 170 misdrijven per 1.000 inwoners heeft Amsterdam in 2007 die positie van Utrecht overgenomen. Ook in Eindhoven, Maastricht en Rotterdam lag het aantal misdrijven per 1.000 inwoners hoog. In deze gemeenten liggen de relatieve cijfers meer dan anderhalf keer boven het landelijke cijfer (zie figuur 4.14).

Figuur 4.14 Geregistreeerde criminaliteit* in de 25 grote gemeenten in 2007

* Per 1.000 inwoners van 12-79 jaar.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 4.14 in bijlage 4.

Bron: CBS

4.3 Resumé

Dit hoofdstuk geeft een beschrijving van de aard, omvang en ontwikkeling van de door de politie geregistreeerde criminaliteit. De gegevens in dit hoofdstuk zijn ontleend aan de CBS Politiestatistiek. Deze statistiek, gestart in 1948, is gebaseerd op gegevens uit de registraties van de politie. De gegevens betreffen door de politie opgemaakte processen-verbaal van aangifte en ambtshalve opgemaakte processen-verbaal op grond van eigen opsporingsactiviteiten. De gegevens beslaan de periode 1995-2007.

Belangrijkste bevindingen

In de periode 1980-2002 is het totale aantal geregistreeerde misdrijven in Nederland bijna jaarlijks gestegen, van minder dan drie kwart miljoen in 1980 naar 1,4 miljoen in 2002. Vanaf dat jaar daalt het aantal geregistreeerde misdrijven geleidelijk tot 1,2 miljoen in 2006. In 2007 registreerde de politie bijna evenveel misdrijven als in 2006. Daarmee stagneert de daling van de geregistreeerde criminaliteit die in 2002 is ingezet. Het opheldeeringspercentage ligt in 2007 op 23%. In 1980 was dat nog 30%.

De geregistreeerde criminaliteit bestaat in 2007 voor ruim de helft uit vermogensmisdrijven. In 1995 was nog bijna drie kwart van de geregistreeerde criminaliteit een vermogensmisdrijf. Bijna één op de vijf geregistreeerde misdrijven is een vernieling (inclusief een misdrijf tegen de openbare orde en gezag), tegen één op de acht in 1995. Ook het aandeel van geweldscriminaliteit is gestegen. Van één op de twintig in 1995 naar één op de elf in 2007. De trend voor vermogensmisdrijven is dalend, die van vernielingen is stijgend. Vooral het aantal woninginbraken en autokraken neemt af. Het aantal geregistreeerde geweldsmisdrijven is de afgelopen 25 jaar weliswaar gestegen, maar lijkt zich de laatste jaren te stabiliseren.

Er bestaat een sterke samenhang tussen de 'grootte' of 'stedelijkheid' van gemeenten en de hoogte van het criminaliteitscijfer. In gemeenten die meer stedelijk zijn of meer inwoners tellen, liggen de criminaliteitscijfers per 1.000 inwoners van 12-79 jaar hoger. De geregistreeerde criminaliteit, gecorrigeerd voor de bevolkingsomvang, was jarenlang het hoogst in de gemeente Utrecht. Met 170 geregistreeerde misdrijven per duizend inwoners heeft Amsterdam in 2007 de koppositie van Utrecht overgenomen.

5 Verdachten van criminaliteit

H. Goudriaan en A.Th.J. Eggen

In het voorgaande hoofdstuk zijn de aard, omvang en ontwikkeling van de door de politie geregistreerde criminaliteit beschreven. Bij ongeveer een kwart van de geregistreerde misdrijven worden één of meer verdachten door de politie gehoord. Wie zijn deze verdachten? Wat is bekend over hun criminele carrières? Om hoeveel personen gaat het? En hoe ontwikkelt dit zich over de tijd? Deze vragen naar de aard, omvang en ontwikkeling van de verdachtenpopulatie staan centraal in dit hoofdstuk. Hierbij moet telkens in gedachten worden gehouden dat het gaat om geregistreerde verdachten; dus personen die op de een of andere manier in aanraking zijn gekomen met de politie omdat zij (op enig moment) worden verdacht van het plegen van één of meer delicten. Deze verdachtenpopulatie overlapt slechts deels met de populatie waar de criminoloog veelal in is geïnteresseerd: de populatie van personen die criminaliteit plegen. Een groot deel van de populatie van plegers blijft buiten de waarneming van de politie en is dus niet terug te vinden in de verdachtenpopulatie. Omgekeerd bevinden zich tussen de verdachtenpopulatie personen die niet schuldig zijn aan het plegen van criminaliteit en dus niet tot de populatie van plegers behoren.

Dit hoofdstuk is als volgt opgebouwd. Paragraaf 5.1 bevat een globale beschrijving van de populatie *gehoorde* verdachten van misdrijven. De gegevens die in deze paragraaf worden gebruikt, zijn, net als in het vorige hoofdstuk, ontleend aan de CBS Politiestatistiek. Een gehoorde verdachte in de Politiestatistiek is een persoon van wie de politie een redelijk vermoeden heeft dat hij een strafbaar feit heeft begaan, en die op grond daarvan is gehoord (zie ook hoofdstuk 2). Doordat bij een delict soms meer dan één verdachte wordt gehoord, is het totale aantal gehoorde verdachten hoger dan het totale aantal opgehelderde misdrijven (misdrijven waarbij ten minste één verdachte bij de politie bekend is). Bovendien telt een persoon die binnen één jaar verschillende keren is gehoord voor verschillende delicten, evenzoveel maal mee in de Politiestatistiek. In paragraaf 5.2 wordt dieper ingegaan op kenmerken van de populatie *aangehouden* verdachten. Hiervoor is gebruikgemaakt van een tweede databron: het HKS/SSB van het CBS. Na afronding van het opsporingsonderzoek, waar ook het verhoren van verdachten onderdeel van uitmaakt, legt de politie gegevens van verdachten vast in het zogenoemde Herkenningsdienstsysteem (HKS) dat de basis is voor verdere vervolgactiviteiten. Door koppeling van gegevens uit het HKS aan het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) van het CBS komt aanvullende sociaaldemografische achtergrondinformatie over de verdachten beschikbaar. Anders dan in de Politiestatistiek zijn verdachten in het HKS/SSB tot unieke personen herleid, zodat alleen unieke personen worden geteld – ook wanneer zij binnen één jaar meerdere keren zijn aangehouden voor verschillende delicten. Het aantal aangehouden verdachten in het HKS/SSB valt mede daardoor bijna de helft lager uit dan het aantal gehoorde

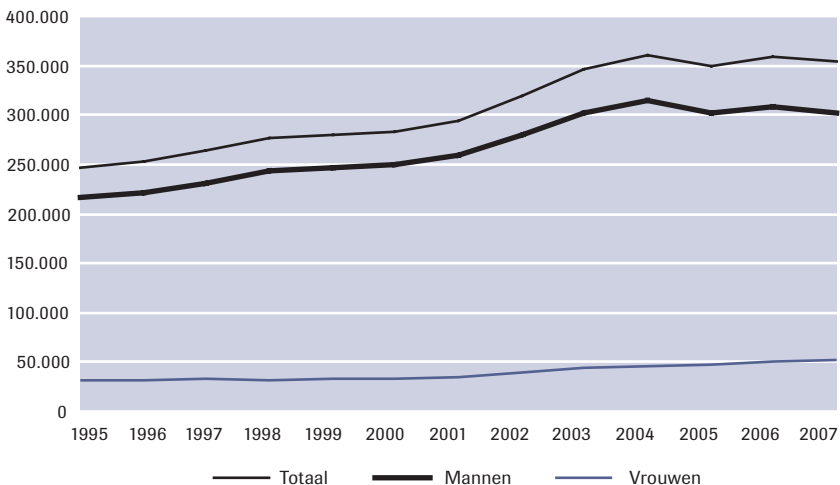
verdachten volgens de Politiestatistiek. Bovendien worden in het HKS/SSB alleen personen geteld die in het betreffende kalenderjaar volgens de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA) ingezetene van Nederland waren. Voor een uitgebreidere beschrijving van zowel de Politiestatistiek als het HKS/SSB en de verschillen tussen beide bronnen wordt verwezen naar bijlage 3.

Paragraaf 5.3 besteedt apart aandacht aan de aard, omvang en ontwikkeling van de deelpopulatie minderjarige verdachten – zowel minderjarige gehoorde verdachten volgens de Politiestatistiek als minderjarige aangehouden verdachten volgens het HKS/SSB. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een resumé (paragraaf 5.4).

5.1 Gehoorde verdachten

Evenals in voorgaand hoofdstuk over geregistreerde criminaliteit op basis van de Politiestatistiek wordt de populatie van gehoorde verdachten beschreven tot en met 2007. Het aantal gehoorde verdachten is in de periode 1980-2007 gestegen van 210.000 in 1980 naar 354.000 in 2007. In 2004 is een recordaantal van 361.000 verdachten gehoord. Het aantal gehoorde vrouwelijke verdachten steeg in deze periode van 20.000 naar 52.000. Dit aantal neemt de laatste jaren nog steeds toe, terwijl het aantal mannelijke verdachten sinds 2004 jaarlijks daalt. Was in 1980 nog één op de tien gehoorde verdachten een vrouw, in 2007 is dat één op de zeven (zie figuur 5.1).

Figuur 5.1 Gehoorde verdachten naar geslacht

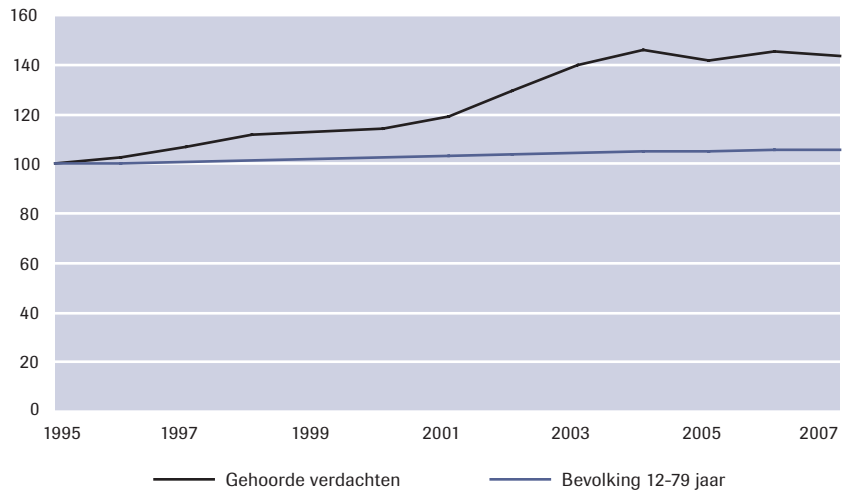

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 4.1 in bijlage 4.

Bron: CBS

De ontwikkeling van het aantal verdachten dat door de politie wordt gehoord houdt ook verband met demografische ontwikkelingen. Een stijging van het aantal gehoorde verdachten kan deels het gevolg zijn van een stijging van de totale bevolkingsomvang. Vergeleken met 1995 is de totale populatie in 2007 toegenomen met 6%. Het percentage gehoorde verdachten steeg in deze periode met 43% (zie figuur 5.2).

Figuur 5.2 Gehoorde verdachten en bevolking (index: 1995=100)

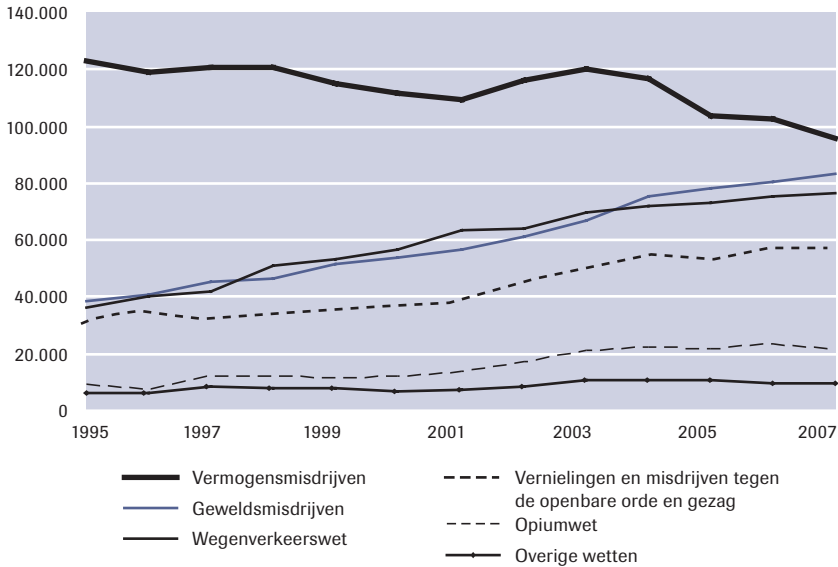

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 4.1 in bijlage 4.

Bron: CBS

Ruim 90% van alle verdachten is gehoord voor een vermogensmisdrijf, een geweldsmisdrijf, een verkeersmisdrijf, een misdrijf in de categorie vernieling en openbare orde en gezag (hierna aangeduid met 'vernielingen'), of een misdrijf tegen de Opiumwet. Gerelateerd aan het aantal inwoners van 12-79 jaar blijkt in de periode 1995-2007 het aantal gehoorde verdachten wegens geweldsmisdrijven te zijn verdubbeld van 3 per 1.000 inwoners naar 6,2 per 1.000 inwoners. Ook voor vernielingen is dit verhoudingscijfer sterk gestegen: van 2,4 in 1995 naar 4,3 in 2007. Een sterke stijging zien we eveneens bij de verkeersmisdrijven (van 2,9 naar 5,7) en bij de misdrijven tegen de Opiumwet (van 0,7 naar 1,6). Alleen voor vermogensmisdrijven is het aantal gehoorde verdachten per 1.000 inwoners gedaald: van 9,7 in 1995 naar 7,1 in 2007.

In figuur 5.3 zijn de trends van verschillende misdrijfcategorieën voor de periode 1995 tot en met 2007 weergegeven. Over de hele periode is de categorie vermogensmisdrijf de grootste, gevolgd door de categorieën geweldsmisdrijven en verkeersmisdrijven. Vanaf 2003 is de trend voor de categorie vermogensmisdrijven dalend. De trends van de overige misdrijf-categorieën zijn voor de gehele periode stijgend.

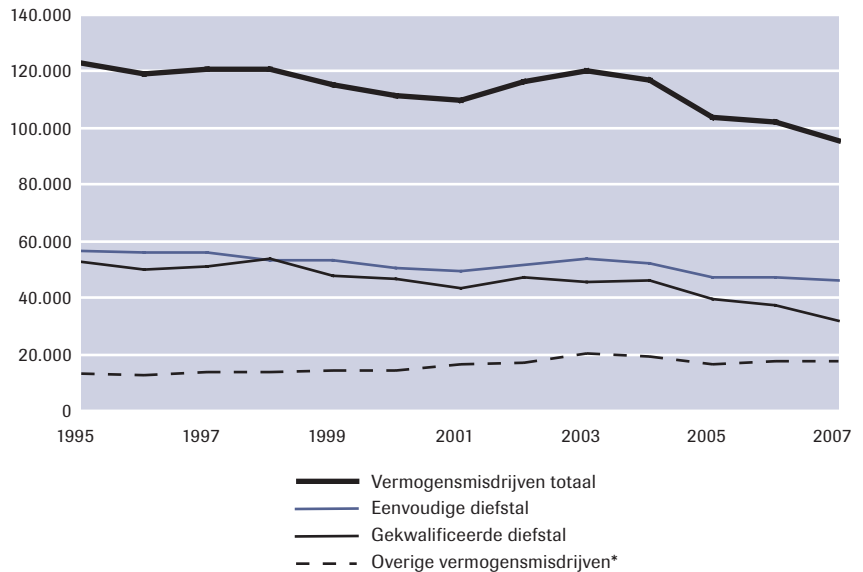
Figuur 5.3 Gehoorde verdachten naar soort misdrijf

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.1 in bijlage 4.
Bron: CBS

Van de vrouwelijke verdachten is ruim 95% gehoord voor een vermogensmisdrijf, een geweldsmisdrijf, een verkeersmisdrijf, een vernieling of een misdrijf tegen de Opiumwet. De aandelen vrouwen in het totaal van verdachten variëren per misdrijfcategorie. Voor vermogensmisdrijven is dit aandeel 23%, voor misdrijf tegen de Opiumwet 15%, voor geweldsmisdrijven 12%, voor verkeersmisdrijven 11% en voor vernielingen 10%. Deze laatste aandelen zijn sinds 1980 fors gestegen (zie tabellen 4.1-4.6 en 4.10 in bijlage 4).

Vermogensmisdrijven

In figuur 5.4 zijn de trends weergegeven voor de verschillende typen vermogensmisdrijven. Vooral het aantal gehoorde verdachten wegens gekwalificeerde diefstal is na 2003 sterk gedaald. De trend voor de categorie 'overige vermogensmisdrijven', waaronder verduistering, bedrog en heling, is licht stijgend. Voor 2007 geldt dat 27% van de door de politie gehoorde personen verdacht wordt van het plegen van een vermogensmisdrijf. In 1995 was dit percentage nog 50% (zie tabel 5.3 in bijlage 4).

Figuur 5.4 Gehoorde verdachten wegens vermogensmisdrijven

* Valsheidsmisdrijven, verduistering, bedrog, heling en schuldheling.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.1 in bijlage 4.

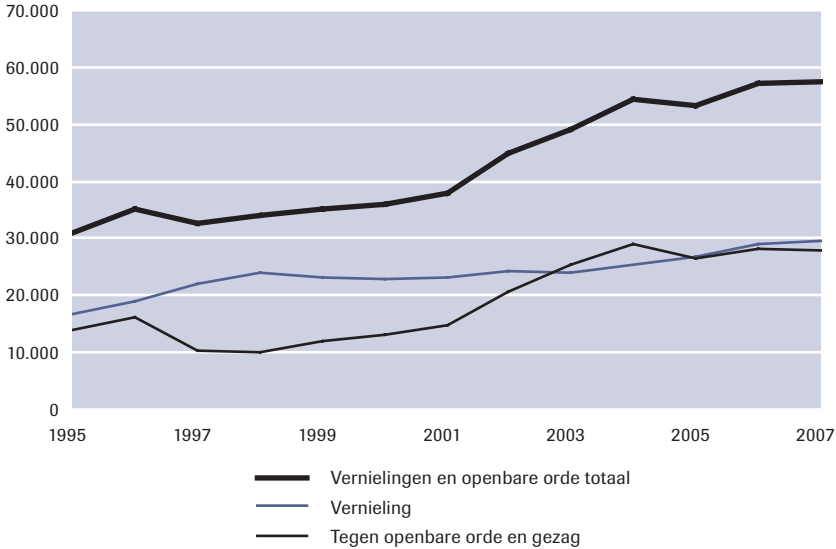
Bron: CBS

Vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde en gezag

Het aantal gehoorde verdachten wegens vernielingen (inclusief openbare orde en gezag-misdrijven) steeg in de periode 1995-2007 van bijna 31.000 naar ruim 57.000. Voor 2007 betekent het dat 16% van de door de politie gehoorde personen verdacht wordt van het plegen van een vernieling. In 1995 was dit percentage 13% (zie tabel 5.3 in bijlage 4).

Naar verhouding steeg vooral het aantal gehoorde verdachten voor misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag (zie figuur 5.5). Binnen de categorie vernielingen steeg vooral het aantal gehoorde verdachten wegens vernieling van/aan auto (zie tabel 5.1 in bijlage 4).

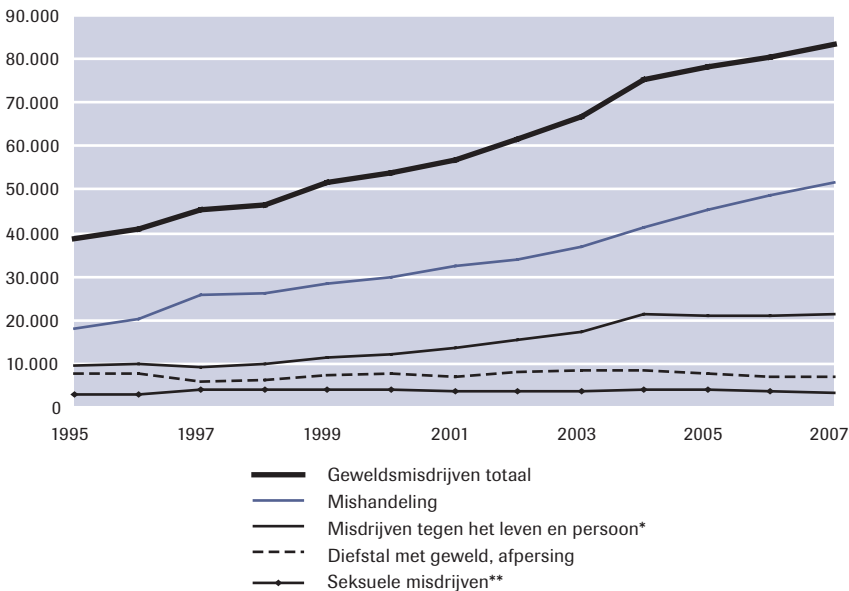
Figuur 5.5 Gehoorde verdachten wegens vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde en gezag

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.1 in bijlage 4.

Bron: CBS

Figuur 5.6 Gehoorde verdachten wegens geweldsmisdrijven

* Bedreiging, (poging) doodslag/moord, overige misdrijven tegen het leven, en dood en lichamelijk letsel door schuld.

** Verkrachting, feitelijke aanranding der eerbaarheid en overige seksuele misdrijven.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.1 in bijlage 4.

Bron: CBS

Geweldsmisdrijven

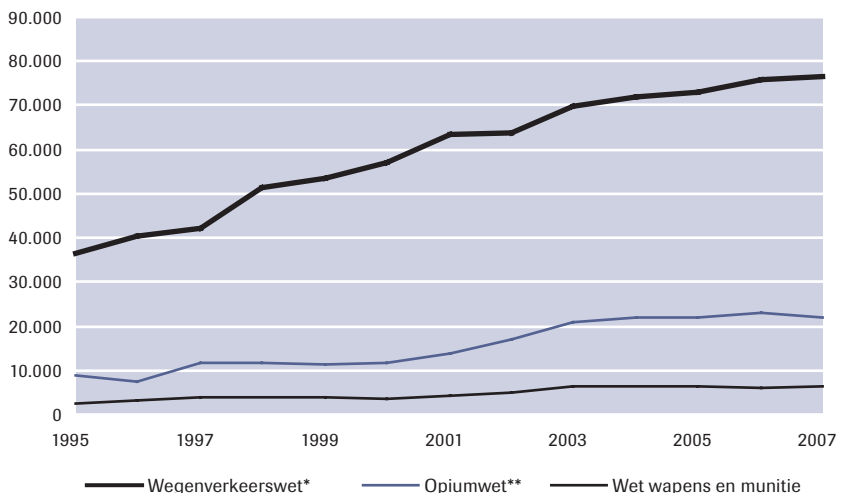
In figuur 5.6 is te zien dat het aantal gehoorde verdachten voor geweldsmisdrijven sterk is toegenomen in de periode 1995-2007. In 1995 werden ruim 38.000 verdachten gehoord, in 2007 ruim 83.000. Voor 2007 komt dit erop neer dat 24% van de door de politie gehoorde personen verdacht wordt van het plegen van een geweldsmisdrijf. In 1995 was dit percentage nog 16% (zie tabel 5.3 in bijlage 4).

De twee grootste categorieën delicttypen bij geweldsmisdrijven zijn mishandeling en misdrijven tegen leven en persoon (waaronder bedreiging). In 2007 zijn ruim 51.000 personen gehoord voor mishandeling en ruim 21.000 personen voor misdrijven tegen leven en persoon. Vooral de trend bij mishandeling is stijgend.

Misdrijven volgens overige wetboeken

Het aantal verdachten dat in 2007 is gehoord voor een misdrijf uit de Wegenverkeerswet (WVW), Opiumwet en Wet wapens en munitie (hierna aangeduid met 'WWM'), bedraagt respectievelijk 22%, 6% en 2% van het totale aantal gehoorde verdachten. Daarmee is in 2007 één op de drie verdachten gehoord voor een misdrijf uit een van deze categorieën. In 1995 was dit nog één op de vijf. Het aantal gehoorde verdachten wegens opium- en vuurwapenmisdrijven stabiliseert de laatste jaren (zie figuur 5.7).

Figuur 5.7 Gehoorde verdachten wegens verkeersmisdrijven, misdrijven tegen de Opiumwet en WWM

* Rijden onder invloed, doorrijden na/verlaten plaats ongeval, overig WVW.

** Harddrugs, softdrugs.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.1 in bijlage 4.

Bron: CBS

5.2 Aangehouden verdachten

In deze paragraaf wordt dieper ingegaan op kenmerken van aangehouden verdachten volgens het HKS/SSB. Het HKS/SSB is een bestand over aangehouden verdachten dat koppelbaar is aan allerlei andersoortige informatie over de betrokken personen. De cijfers die in het HKS/SSB beschikbaar zijn, beslaan de periode 2000-2006. Dit is een veel kortere periode dan die van de Politiestatistiek, en bovendien ontbreken zeer recente gegevens. Voor het nog niet publiceren over 2007 is gekozen omdat gegevens in het HKS nog aan tamelijk sterke veranderingen onderhevig kunnen zijn in de eerste periode na registratie. Wanneer een verdachte verderop in het proces bijvoorbeeld vrijgesproken wordt of van verdere vervolging wordt afgezien, wordt hij uit het HKS verwijderd. Cijfers tot en met 2005 worden daarom als definitieve cijfers gepubliceerd, terwijl recentere cijfers, dus ook over 2006, nog als voorlopig beschouwd moeten worden. Bovendien worden cijfers over 2007 nu nog niet meegenomen in de analyses omdat ten tijde van het schrijven van dit hoofdstuk voor deze jaren achtergrondinformatie uit het SSB nog niet (volledig) beschikbaar was.¹

Algemeen

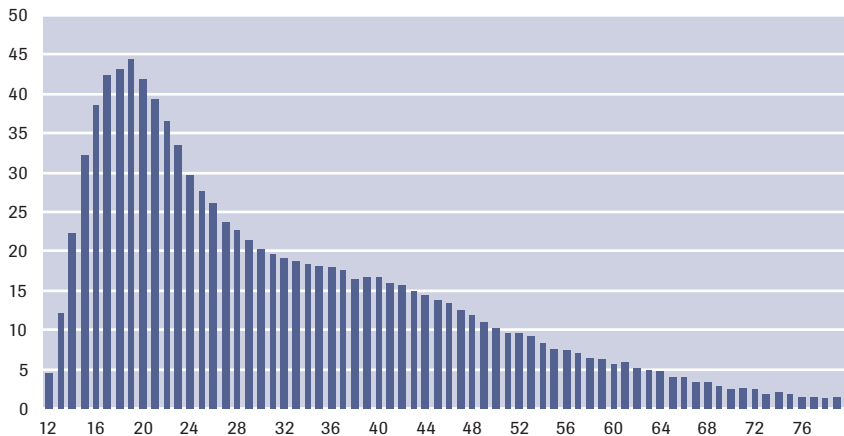
Volgens het HKS/SSB zijn in 2006 bijna 214.000 unieke personen aangehouden die werden verdacht van het plegen van één of meer misdrijven (die ook vóór 2006 gepleegd kunnen zijn) en die in dit jaar ingezetene waren van Nederland. Dit komt overeen met 16 aangehouden verdachten per 1.000 inwoners van 12-79 jaar. Tegen deze personen is gemiddeld 1,2 keer proces-verbaal van aanhouding opgemaakt. Een proces-verbaal kan meer dan één misdrijf betreffen. Het gemiddelde aantal misdrijven per proces-verbaal van aanhouding is in 2006 gelijk aan 1,4. En doordat verdachten in één jaar meerdere keren kunnen worden aangehouden, is het gemiddelde aantal geregistreerde misdrijven per aangehouden verdachte in 2006 gelijk aan 1,7. Wanneer het aantal geregistreerde misdrijven per verdachte wordt opgeteld, komt men op 372.000 misdrijven. Dit is niet gelijk aan het totale aantal door deze verdachten gepleegde misdrijven, aangezien geen rekening is gehouden met het feit dat een deel van de misdrijven door meerdere personen samen is gepleegd. Van deze misdrijven is 28% een vermogensmisdrijf en bijna een kwart een geweldsmisdrijf. Het aandeel vernielingen en openbare orde en gezag-misdrijven (hierna te noemen: vernielingen) en het aandeel verkeersmisdrijven zijn beide ruim één op de zes. Bij 6% van de misdrijven ging het om een misdrijf tegen de Opiumwet en bij 7% om een 'overig' misdrijf.

¹ Momenteel ontbreken in het SSB 2006 nog gegevens over gemeentegrootte en stedelijkheid van de woongemeenten van verdachten. Voor informatie over deze onderwerpen wordt verwezen naar Criminaliteit en rechtshandhaving 2007 (Eggen & Kalidien, 2008).

Leeftijd en geslacht

Figuur 5.8 geeft de leeftijdsverdeling van verdachten in 2006 per 1.000 inwoners. Ruim een kwart van alle in 2006 aangehouden verdachten is tussen de 16 en 22 jaar oud. Aangezien 10% van de 12-79-jarige bevolking tussen de 16 en 22 jaar oud is, is het percentage aangehouden verdachten ruim 2,5 keer hoger dan men zou verwachten wanneer er geen samenhang is tussen leeftijd en de kans verdacht te worden van een misdrijf. Evenals in eerdere jaren ligt de piek bij 19-jarigen. De gemiddelde leeftijd van de in 2006 aangehouden verdachten is 32 jaar en 3 maanden, terwijl dit voor de bevolking van 12-79 jaar gelijk is aan 42 jaar en 4 maanden. Ook in voorgaande jaren lag de gemiddelde leeftijd van aangehouden verdachten rond 32 jaar. Voor deze in 2006 aangehouden verdachten was het niet altijd de eerste keer dat een proces-verbaal van aanhouding tegen hen werd opgemaakt. De gemiddelde leeftijd waarop deze verdachten namelijk voor het eerst werden aangehouden was 27 jaar en 4 maanden. De in 2006 aangehouden verdachten hebben een criminele carrière die op dat moment gemiddeld 4 jaar en 10 maanden aan de gang is (men is gemiddeld 4 jaar en 10 maanden actief).

Figuur 5.8 Aangehouden verdachten naar leeftijd* in jaren in 2006

* Per 1.000 inwoners van de betreffende leeftijd.

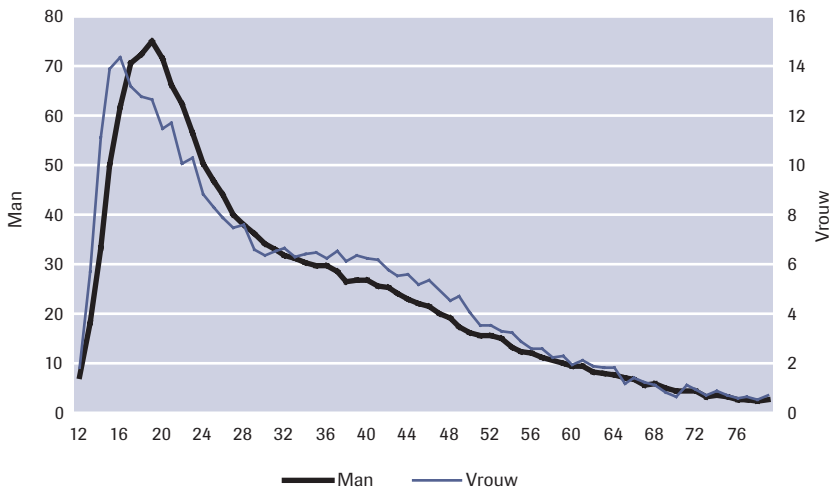
Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.4 in bijlage 4.

Bron: HKS/SSB, CBS

Bijna 83% van de in 2006 aangehouden verdachten is man. Criminaliteit is dus vooral een mannenzaak, hoewel het aandeel vrouwelijke verdachten geleidelijk aan toeneemt. In de periode 2000-2006 steeg het percentage vrouwen in de verdachtenpopulatie jaarlijks met een paar tienden van een procent, van 14,7% naar 17,1%.

Analoog aan figuur 5.8 is in figuur 5.9 de leeftijdsverdeling van in 2006 aangehouden verdachten per 1.000 inwoners voor mannen en vrouwen apart weergegeven. Om de verschillen in leeftijdsverdeling inzichtelijk te maken geeft de verticale as aan de linkerkant het aantal mannelijke verdachten per 1.000 mannen aan en de rechteras het aantal vrouwelijke verdachten per 1.000 vrouwen. De figuur laat zien dat de modus bij vrouwen lager is dan bij mannen: de piek bij vrouwen ligt op 16 jaar en bij mannen op 19 jaar. De gemiddelde leeftijd en ook de startleeftijd van vrouwelijke verdachten ligt echter iets hoger dan bij mannen. Vrouwelijke verdachten zijn in 2006 gemiddeld bijna 33 jaar, mannelijke verdachten 32 jaar. De gemiddelde startleeftijd van in 2006 aangehouden vrouwen is ruim 30 jaar, die van mannen 26 jaar en 9 maanden. De gemiddelde duur van de criminele carrière van deze vrouwen is dus korter dan die van hun mannelijke 'collega's'; namelijk 2 jaar en 9 maanden versus 5 jaar en 4 maanden.

Figuur 5.9 Aangehouden verdachten naar leeftijd in jaren en geslacht* in 2006

* Per 1.000 inwoners van de betreffende leeftijd en het betreffende geslacht.

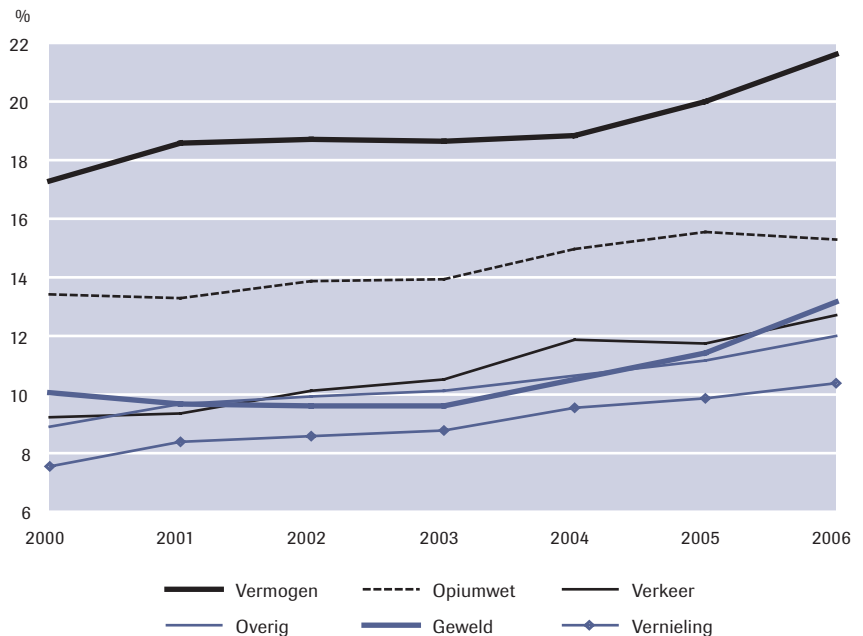
Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.4 in bijlage 4.

Bron: HKS/SSB, CBS

Hoewel bij alle typen misdrijven het merendeel van de verdachten man is, is bij elk type het aandeel met een vrouwelijke verdachte sinds 2000 toegenomen. Bovendien varieert het aandeel mannelijke en vrouwelijke verdachten per misdrijfcategorie (zie figuur 5.10). Figuur 5.10 is gebaseerd op het totaal aantal misdrijven waarvan de aangehouden verdachten in het HKS/SSB zijn verdacht. Vermogensmisdrijven blijken relatief het vaakst een vrouwelijke verdachte te kennen: de geregistreerde vrouwelijke verdachten hadden in 2006 bijna 22% van deze in het HKS/SSB geregis-

treerde misdrijven op hun naam staan. Dit aandeel vrouwen is in zes jaar tijd met een kwart gestegen. Een tweede categorie misdrijven met relatief veel vrouwelijke verdachten is de categorie misdrijven tegen de Opiumwet: hiervan hebben zij in 2006 gezamenlijk ruim 15% gepleegd. Dit aandeel vrouwelijke verdachten is, anders dan bij de andere misdrijf-categorieën, iets afgenomen tussen 2005 en 2006.

Figuur 5.10 Percentage geregistreerde misdrijven* met vrouwelijke verdachte naar misdrijf-categorie

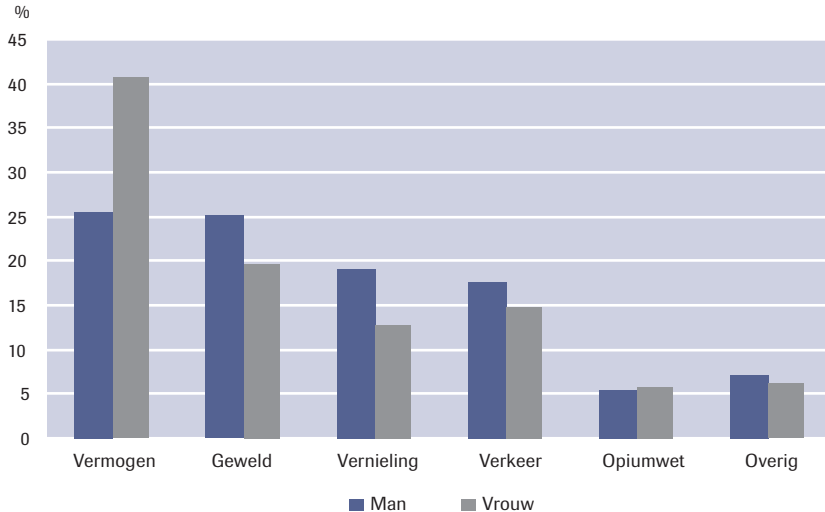

* Dit betreft de misdrijven waarvan de volgens het HKS/SSB aangehouden verdachten zijn verdacht. Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.8 in bijlage 4.

Bron: HKS/SSB, CBS

Het hogere percentage vrouwelijke verdachten binnen de categorie vermogensmisdrijven en in mindere mate Opiumwet-misdrijven wijst erop dat vrouwen relatief vaker een dergelijk misdrijf plegen dan mannen dat doen. Figuur 5.11 geeft voor mannelijke en vrouwelijke verdachten apart de verdeling over delictcategorieën weer. In 2006 is 41% van de door aangehouden vrouwelijke verdachten gepleegde misdrijven een vermogensmisdrijf. Voor mannen is dit 26%. In de periode 2000-2006 nam het aandeel vermogensmisdrijven overigens zowel bij mannen als bij vrouwen af. In 2000 was onder vrouwelijke verdachten nog 52% van alle misdrijven een vermogensmisdrijf, bij mannen 34%. In diezelfde periode groeide het aandeel geweldsmisdrijven bij vrouwen van 14% naar 20% en bij mannen van 19% naar 25%.

Figuur 5.11 Procentuele verdeling over misdrijfcategorieën voor mannelijke en vrouwelijke verdachten in 2006

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.8 in bijlage 4.

Bron: HKS/SSB, CBS

Herkomstgroepering

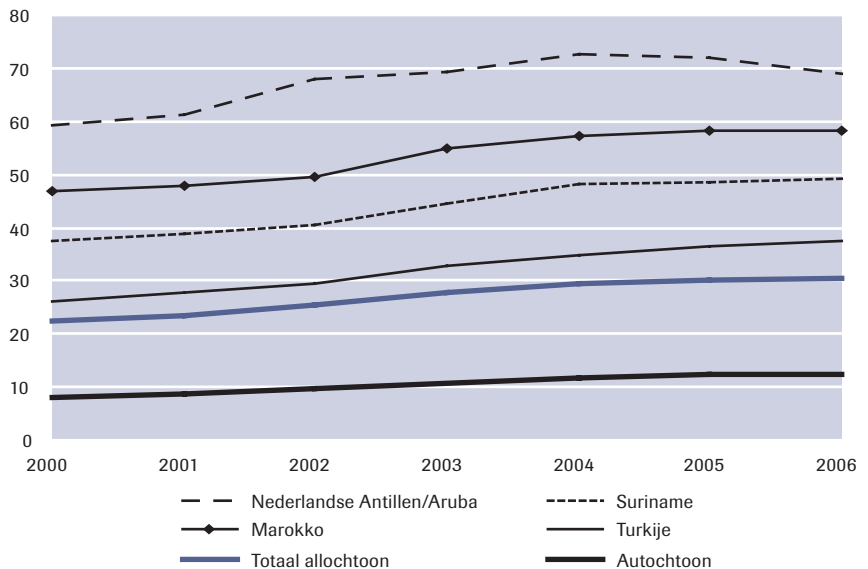
Van alle in 2006 aangehouden verdachten is 63% autochtoon.²

Dit percentage is sinds 2000 ongeveer gelijk gebleven. Personen met een Marokkaanse of Surinaamse herkomst vormen in absolute zin de grootste groepen onder de allochtone verdachten. Wanneer het aantal verdachten echter wordt gerelateerd aan de bevolkingsomvang van de betreffende herkomstgroep van 12-79 jaar, blijken personen met een Antilliaanse/Arubaanse herkomst het sterkst vertegenwoordigd te zijn (zie figuur 5.12). In 2006 zijn bijna 70 van elke 1.000 personen met een Antilliaanse/Arubaanse herkomst op enig moment als verdachte aangehouden. Dit aantal is iets gedaald ten opzichte van 2004; toen was het nog bijna 73. Opgemerkt dient te worden dat deze cijfers niet zijn gewogen naar geslacht, leeftijdsopbouw en generatie binnen de verschillende herkomst-

2 Autochtoon: een persoon van wie beide ouders in Nederland zijn geboren. Allochtoon: een persoon van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar eerste en tweede generatie allochtonen. Eerste generatie: een in het buitenland geboren persoon met ten minste één in het buitenland geboren ouder. Het land van herkomst is het land waar de persoon zelf in kwestie is geboren. Tweede generatie: een in Nederland geboren persoon met ten minste één in het buitenland geboren ouder. Bij één in het buitenland geboren ouder is het geboorteland van deze ouder bepalend voor de herkomst van de persoon in kwestie, bij twee in het buitenland geboren ouders is het geboorteland van de moeder bepalend. Ontbreekt informatie over het geboorteland van een van de ouders, dan wordt verondersteld dat het geboorteland van deze ouder hetzelfde is als dat van de andere ouder. Als informatie over het geboorteland van beide ouders ontbreekt, wordt verondersteld dat de ouders hetzelfde geboorteland hebben als de persoon in kwestie.

groeperingen.³ De bevolkingsopbouw van de allochtone herkomstgroeperingen verschilt onderling en wijkt ook af van die van de autochtone deelpopulatie. Zo zijn veel allochtone herkomstgroeperingen in Nederland relatief jong in vergelijking met autochtonen (dit geldt zeker voor de Antilliaanse/Arubaanse bevolking). Aangezien criminaliteit sterk samenhangt met leeftijd en geslacht (zie figuren 5.8 en 5.9) verklaart dit een deel van de verschillen tussen herkomst.

Figuur 5.12 Aangehouden verdachten naar herkomstgroepering*

* Per 1.000 inwoners van 12-79 jaar van de betreffende herkomstgroepering.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.5 in bijlage 4.

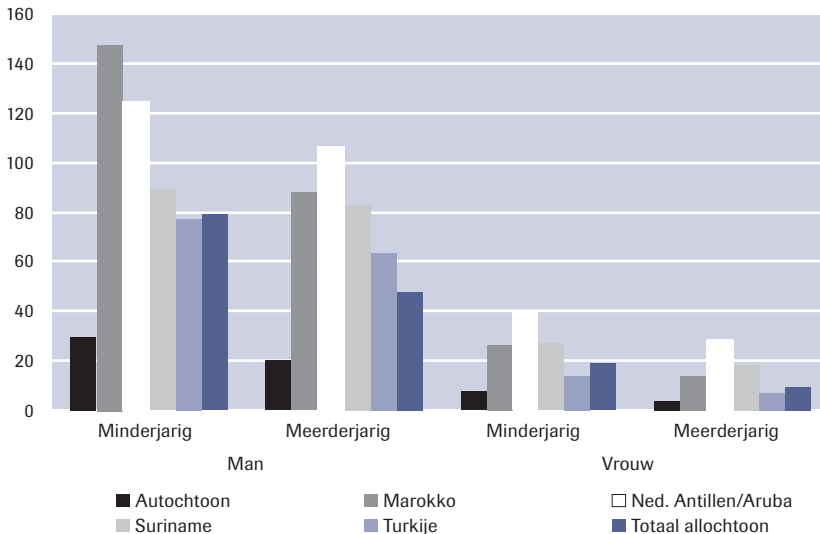
Bron: HKS/SSB, CBS

In figuur 5.13 is de oververtegenwoordiging van minderjarige Marokkaanse en Antilliaanse/Arubaanse jongens in de verdachtenpopulatie te zien. Bijna 148 van elke 1.000 Marokkaanse minderjarige jongens zijn in 2006 op enig moment aangehouden als verdachte. Van de meerderjarige Marokkaanse mannen waren dit er 88 van elke 1.000. Van elke 1.000 minderjarige jongens met een Antilliaanse/Arubaanse herkomst zijn er 125 aangehouden in 2006, bij de meerderjarigen zijn dit er 107. Het verschil in de kans om aangehouden te worden voor het plegen van criminaliteit is tussen minderjarige en meerderjarige Antillianen/Arubanen

3 In eerdere versies van de publicatie Criminaliteit en rechtshandhaving werd wel gewogen naar bevolkingsopbouw (leeftijd, geslacht en generatie) binnen herkomstpopulaties. Tabellen werden zowel ongewogen als gewogen gepresenteerd. Omdat dit soms onduidelijkheid opleverde, is ervoor gekozen alleen ongewogen cijfers te presenteren.

dus kleiner dan bij jongens en mannen met een Marokkaanse herkomst. Over het geheel genomen is het relatieve aantal verdachten binnen de Marokkaanse en Antilliaanse/Arubaanse herkomstgroeperingen bijna twee keer hoger dan dat binnen de totale allochtone herkomstgroepen, en vier tot vijf keer hoger dan dat binnen de autochtone groepen. Bij zowel de minderjarige als de meerderjarige vrouwelijke verdachten zijn personen met een Antilliaanse/Arubaanse herkomst relatief het sterkst vertegenwoordigd in 2006. Met 39 van elke 1.000 minderjarige en 29 van elke 1.000 meerderjarige vrouwen is het relatieve aantal verdachten respectievelijk twee en drie keer hoger dan binnen de totale vrouwelijke allochtonenpopulatie en vijf en zeven keer hoger dan binnen de autochtone vrouwenpopulatie. Ook vrouwen van Surinaamse herkomst zijn in 2006 relatief vaak aangehouden als verdachte van criminaliteit, wanneer zij worden vergeleken met andere herkomstgroeperingen. Zowel van de minderjarige als van de meerderjarige vrouwen met een Surinaamse herkomst is in 2006 relatief gezien een groter deel aangehouden dan van vrouwen van Marokkaanse herkomst.

Figuur 5.13 Aangehouden verdachten naar herkomstgroepering, geslacht en strafrechtelijke minder- en meerderjarigheid* in 2006

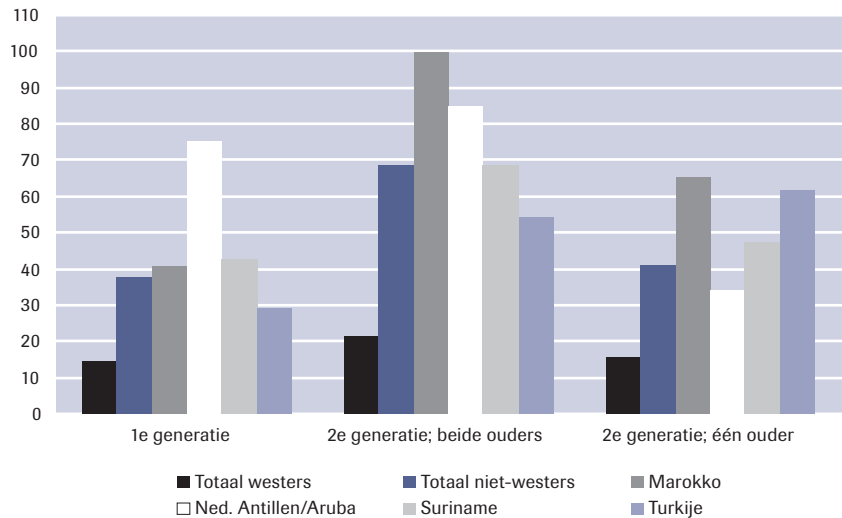
* Per 1.000 inwoners van 12-17 en 18-79 jaar van de betreffende herkomstgroepering en het betreffende geslacht.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.5 in bijlage 4.

Bron: HKS/SSB, CBS

Meer dan de helft van de in 2006 aangehouden verdachten van allochtone herkomst behoort tot de eerste generatie. Drie kwart van alle allochtone verdachten heeft een niet-westerse herkomst.⁴

Figuur 5.14 Aangehouden allochtone verdachten naar herkomst-groepering en generatie* in 2006

* Per 1.000 inwoners van 12-79 jaar van de betreffende herkomstgroepering en generatie.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.6 in bijlage 4.

Bron: HKS/SSB, CBS

Tweede generatie allochtonen zijn in 2006 over het geheel genomen relatief vaker als verdachte aangehouden dan eerste generatie allochtonen: 32 op de 1.000 versus 30 op de 1.000 (zie tabel 5.6 in bijlage 4). Hierbij dient te worden opgemerkt dat de leeftijdsopbouw van de populatie van eerste generatie allochtonen anders is dan die van tweede generatie allochtonen: de laatste groep is gemiddeld jonger. Dit geldt in het bijzonder voor niet-westerse allochtonen. Dat is ook terug te zien in de cijfers: voor niet-westerse allochtonen is dit verschil in relatieve aantallen verdachten tussen de eerste en tweede generatie groter dan voor westerse allochtonen (zie figuur 5.14). Voor personen met een Antilliaanse/Arubaanse herkomst geldt dat het relatieve aantal verdachten in de tweede generatie, wanneer één ouder in het land van herkomst is geboren en één ouder in Nederland, beduidend lager is dan in de eerste generatie of in de tweede generatie met beide ouders geboren in het land van herkomst (34 versus 75 of

4 Westerse allochtoon: persoon afkomstig uit Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika, Oceanië, Indonesië of Japan. Niet-westerse allochtoon: persoon afkomstig uit Turkije, Afrika, Latijns-Amerika of Azië (exclusief Indonesië en Japan).

85 op de 1.000). In het algemeen worden tweede generatie allochtonen relatief minder vaak verdachte van criminaliteit wanneer slechts een van de ouders geboren is in het buitenland dan wanneer dit het geval is voor beide ouders. Uitzondering hierop zijn de tweede generatie Turken: 54 van elke 1.000 personen van wie beide ouders in Turkije zijn geboren versus 62 van elke 1.000 personen van wie één ouder in Turkije is geboren en de ander in Nederland. Verder geldt dat zowel eerste als tweede generatie niet-westerse allochtonen relatief vaker aangehouden worden als verdachte van een misdrijf dan westerse allochtonen.

De 25 grote gemeenten

In figuur 5.15 is het aantal processen-verbaal tegen aangehouden verdachten per 1.000 inwoners in 2006 voor de 25 grote gemeenten apart weergegeven. Hierbij gaat het telkens om de woongemeente van de verdachten. Dit is niet noodzakelijkerwijs dezelfde gemeente als de gemeente waarin het misdrijf is gepleegd.

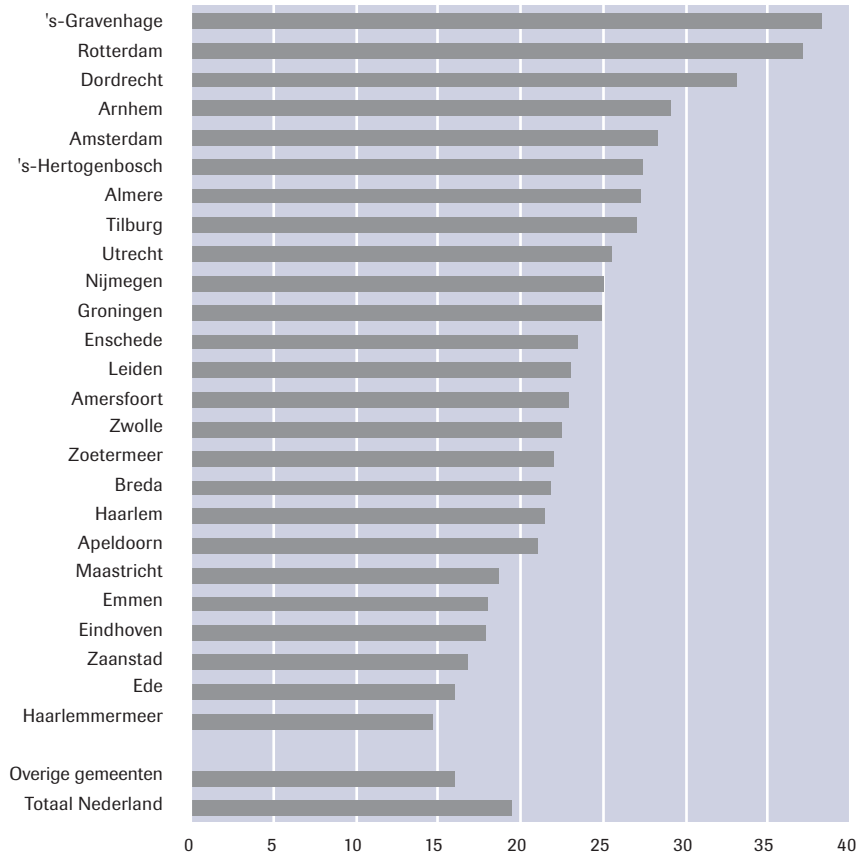
Net als in 2005 kent de gemeente Haarlemmermeer in 2006 relatief het laagste aantal tegen verdachten opgemaakte processen-verbaal, namelijk 15 per 1.000 inwoners. Dit is lager dan het gemiddelde over alle Nederlandse gemeenten, ook wanneer de 25 grote gemeenten buiten beschouwing worden gehouden. En net als in 2005 kennen in 2006 de gemeenten Den Haag (38) en Rotterdam (37) het hoogste aantal per 1.000 inwoners. Dordrecht (33) en Arnhem (29) staan net als het jaar ervoor op de derde en vierde plek. Amsterdam, dat het jaar ervoor op plek 9 stond, onder respectievelijk Tilburg, Utrecht, Nijmegen en Almere, staat in 2006 op de vijfde plaats, en Den Bosch is gestegen van de tiende naar de zesde plaats.

Pleegcarrière

Met behulp van het aantal processen-verbaal van aanhouding per individu zijn alle verdachten gecategoriseerd als first offender, meerpleger of veelpleger.⁵ In 2006 zijn er, net als het jaar ervoor, circa 90.000 first offenders geregistreerd. Van alle in 2006 aangehouden verdachten was 43% first offender, 45% meerpleger en 12% veelpleger (zie figuur 5.16). Wanneer naast de pleegcarrière van verdachten onderscheid wordt gemaakt naar herkomst (autochtoon, westerse allochtoon en niet-westerse allochtoon), dan blijken autochtone first offenders de grootste groep te vormen, gevolgd door respectievelijk autochtone meerplegers, allochtone

5 Een first offender is een verdachte tegen wie niet eerder een proces-verbaal van aanhouding is opgemaakt. Een meerpleger is een verdachte tegen wie 2-5 processen-verbaal (voor strafrechtelijk minderjarigen) of 2-10 processen-verbaal (voor strafrechtelijk meerderjarigen) zijn opgemaakt. Wanneer iemand in een bepaald kalenderjaar voor het eerst als verdachte wordt aangehouden en in hetzelfde jaar nogmaals, dan wordt hij in de jaarcijfers als meerpleger gecategoriseerd. Bij respectievelijk meer dan 5 of meer dan 10 processen-verbaal is men veelpleger. Deze indeling sluit aan bij de gangbare definities in het veelplegersbeleid van de overheid. De processen-verbaal van aanhouding worden 5 tot 30 jaar bewaard. Deze bewaringstermijn is afhankelijk van de aard van het feit/de feiten waarvan men wordt verdacht. Als binnen deze periode geen nieuwe processen-verbaal tegen een persoon zijn opgemaakt, worden de bestaande gegevens vernietigd. Misdrijven in het buitenland gepleegd zijn niet in Nederland geregistreerd en worden derhalve niet meegeteld.

Figuur 5.15 Processen-verbaal tegen aangehouden verdachten woonachtig in de 25 grote gemeenten* in 2006

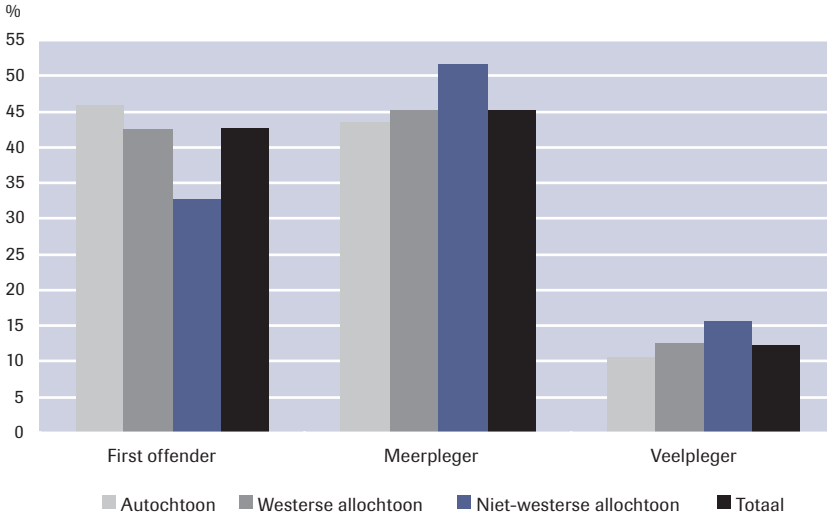
* Per 1.000 inwoners van 12-79 jaar in de betreffende gemeente op 1 januari 2006.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.7 in bijlage 4.

Bron: HKS/SSB, CBS

meerplegers met een niet-westerse herkomst en niet-westerse first offenders (zie tabel 5.9 in bijlage 4). Uit figuur 5.16 valt verder op te maken dat allochtone verdachten relatief vaker meerpleger of veelpleger zijn dan autochtone verdachten. Dit verschil in de pleegcarrière van allochtone verdachten ten opzichte van autochtone verdachten geldt met name voor niet-westerse allochtone verdachten: het percentage meerplegers is in deze groep in 2006 gelijk aan 52% en het percentage veelplegers aan 16%, terwijl dit voor autochtone verdachten gelijk is aan respectievelijk 44% en 11%.

Figuur 5.16 Percentage aangehouden verdachten naar herkomst-groepering en pleegcarrière in 2006

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.9 in bijlage 4.

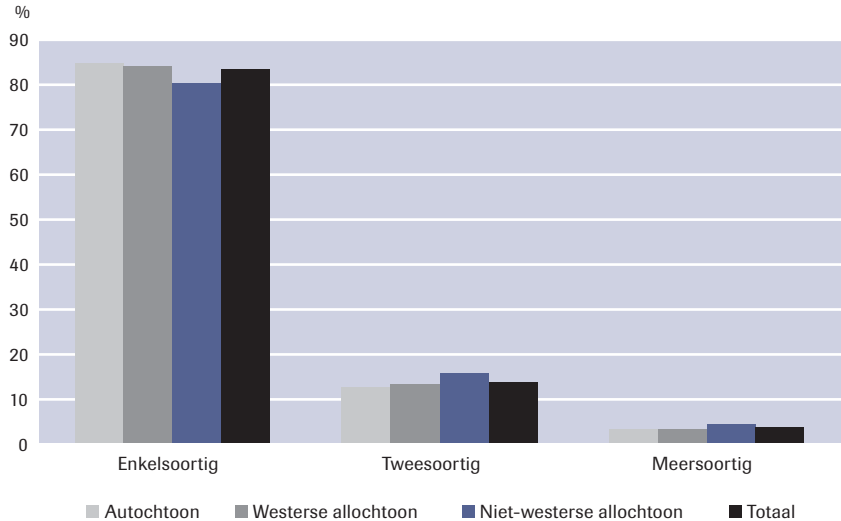
Bron: HKS/SSB, CBS

Pleegprofiel

Met behulp van informatie over de variatie in de aard van de delicten waarvan men wordt verdacht, is het pleegprofiel van verdachten samengesteld. Wanneer iemand in een peiljaar van slechts één delict wordt verdacht, of wanneer de aard van alle delicten waarvan men is verdacht gelijk is, is sprake van een enkelsoortige verdachte. Behoren de delicten waarvan men wordt verdacht binnen één peiljaar tot twee verschillende categorieën, dan wordt de verdachte aangeduid als tweesoortige verdachte, en bij meer dan twee delictcategorieën wordt de verdachte bestempeld als meersoortige verdachte.

In 2006 is van de totale verdachtenpopulatie 83% gecategoriseerd als enkelsoortige verdachte, 13% als tweesoortige verdachte en 3% als meersoortige verdachte. Figuur 5.17 laat apart voor autochtonen en westerse en niet-westerse allochtonen het percentage enkelsoortige, tweesoortige en meersoortige verdachten zien. Verdachten met een niet-westerse allochtone herkomst zijn relatief iets minder vaak een enkelsoortige verdachte en iets vaker tweesoortig of meersoortig dan de overige verdachten.

Figuur 5.17 Percentage aangehouden verdachten naar herkomst-groepering en pleegprofiel in 2006

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.10 in bijlage 4.

Bron: HKS/SSB, CBS

5.3 Minderjarige verdachten

In deze paragraaf wordt apart aandacht besteed aan de aard, omvang en ontwikkeling van de deelpopulatie van (strafrechtelijk) minderjarige verdachten – zowel minderjarige gehoorde verdachten volgens de Politiestatistiek (paragraaf 5.3.1) als minderjarige aangehouden verdachten volgens het HKS/SSB (paragraaf 5.3.2). Hierbij wordt telkens aandacht gegeven aan opvallende verschillen met de totale verdachtenpopulatie. Onder (strafrechtelijk) minderjarige verdachten worden jongeren verstaan in de leeftijdscategorie 12 tot en met 17 jaar.⁶ Op deze jongeren is in principe het jeugdstrafrecht van toepassing.

5.3.1 Gehoorde minderjarige verdachten

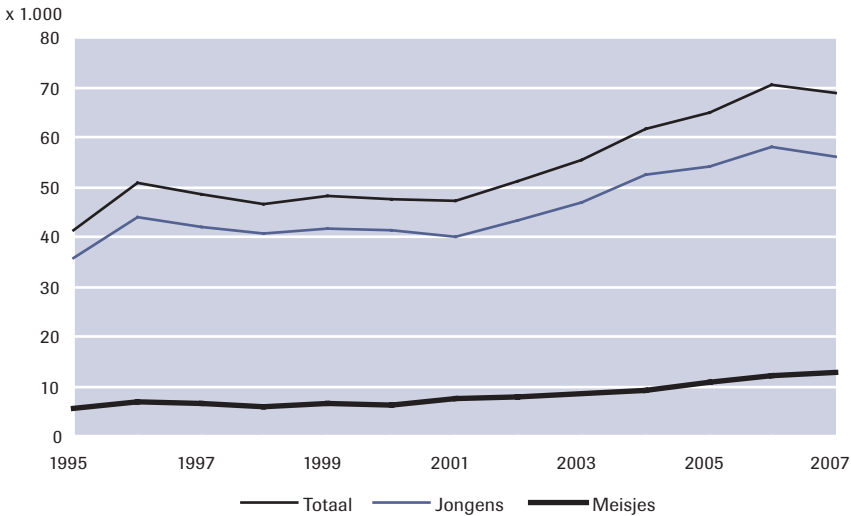
Algemeen

Het aantal gehoorde minderjarige verdachten is sinds 1980 gestegen van 42.000 naar 69.000 in 2007. Voor het eerst sinds jaren is in 2007 het aantal gehoorde minderjarige mannelijke verdachten gedaald. Het aantal gehoorde minderjarige vrouwelijke verdachten is echter wederom

⁶ De Politiestatistiek bevat een onbekend aantal gehoorde verdachten die jonger zijn dan 12 jaar. In het HKS/SSB zijn alleen verdachten van 12 jaar en ouder opgenomen.

gestegen. Was in 1980 nog één op de tien gehoorde minderjarige verdachten een meisje, in 2007 is dit aandeel bijna verdubbeld (zie figuur 5.18). Vooral vanaf 2001 is er sprake van een relatief sterke toename van het aantal meisjes. Was in 1980 de verhouding meisje-jongens nog één op tien, in 2007 is dit bijna één op vijf.

Figuur 5.18 Gehoorde minderjarige verdachten naar geslacht

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.11 in bijlage 4.

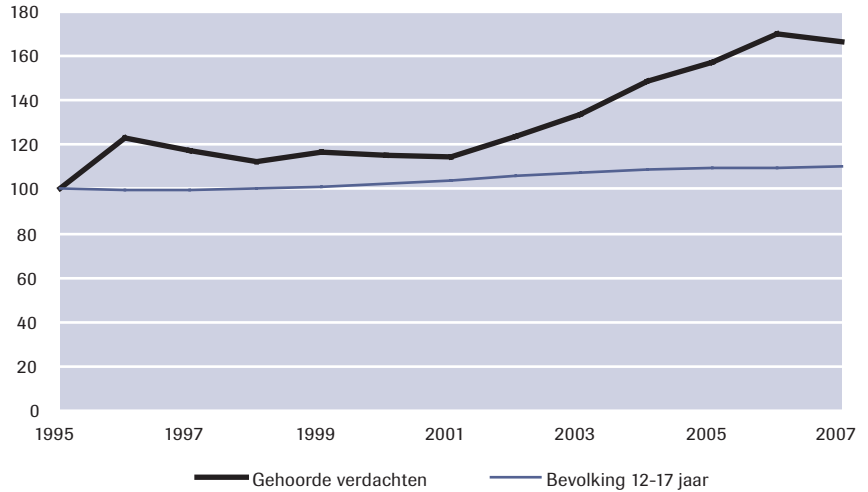
Bron: CBS

De ontwikkeling van het aantal strafrechtelijk minderjarige verdachten dat door de politie wordt gehoord, houdt ook verband met demografische ontwikkelingen. Demografische veranderingen in het aantal 12-17-jarigen hebben gevolgen voor het aantal gehoorde minderjarige verdachten. In figuur 5.19 is te zien dat in 2007 de totale populatie jongeren in de leeftijd 12-17 jaar in vergelijking met 1995 met 10% is toegenomen, terwijl het percentage jeugdige verdachten in deze periode veel sterker is gestegen.

Verdachten en hun misdrijven

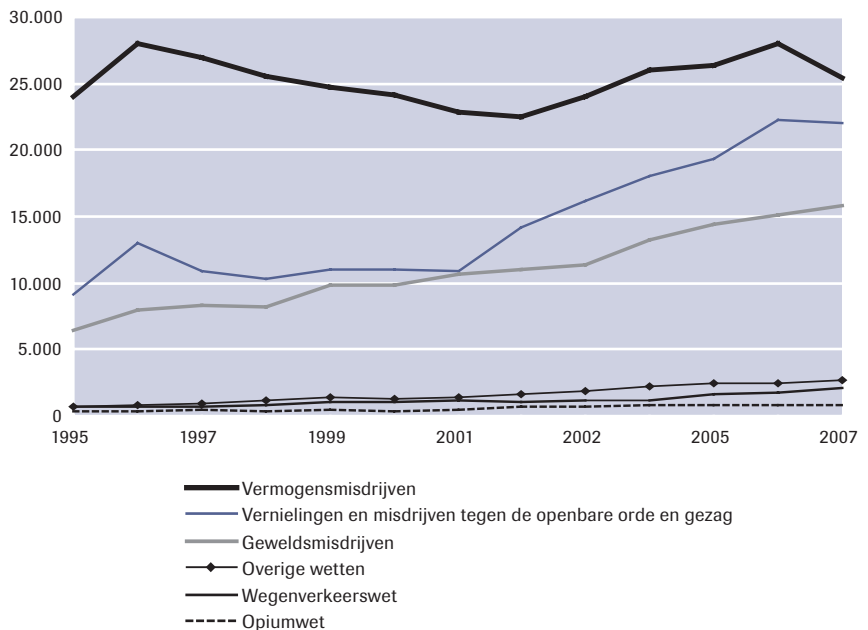
De meeste minderjarige verdachten zijn gehoord voor een vermogensmisdrijf (25.000), een vernieling (22.000) of een geweldsmisdrijf (16.000). In figuur 5.20 worden de trends van verschillende misdrijf-categorieën voor de periode 1995 tot en met 2007 weergegeven. In de periode 2002-2006 was de trend voor de categorie vermogensmisdrijven stijgend. In 2007 zijn er minder gehoorde verdachten voor dit soort misdrijven. De trends van de overige misdrijf-categorieën zijn, met uitzondering van vernieling, voor de gehele periode stijgend.

Figuur 5.19 Gehoorde minderjarige verdachten en bevolking (index: 1995=100)

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.11 in bijlage 4.
Bron: CBS

Figuur 5.20 Gehoorde minderjarige verdachten naar soort misdrijf

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.17 in bijlage 4.
Bron: CBS

De aandelen van minderjarige vrouwelijke verdachten in het totaal variëren per misdrijfcategorie. Voor vermogensmisdrijven is dit aandeel 29%, voor geweldsmisdrijven 17% en voor vernieling 10%. Voor minderjarige vrouwelijke verdachten geldt dat hun aandeel in de verschillende misdrijf-categorieën naar verhouding nog sterker steeg dan voor de vrouwelijke verdachten totaal (zie tabellen 4.1-4.6 en 4.10 in bijlage 4).

Vermogensmisdrijven

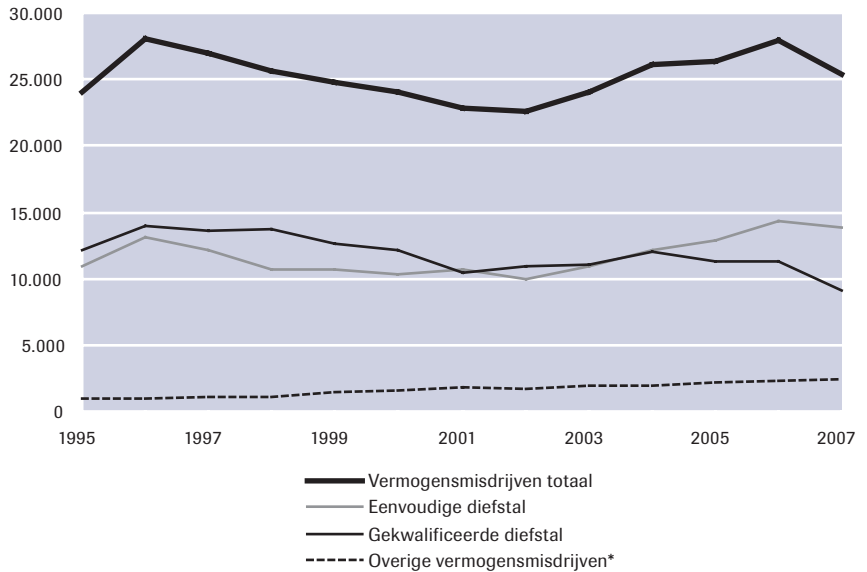
In figuur 5.21 zijn de trends weergegeven voor de verschillende typen vermogensmisdrijven. Het aantal gehoorde minderjarige verdachten hiervoor schommelt in de periode 1995-2006 tussen de 24.000 en 28.000. Na de piek in 1996 vertoont het aantal minderjarige verdachten van een vermogensmisdrijf in de periode tot aan 2001 een licht dalende tendens. Vanaf 2002 tot en met 2006 is er weer een stijging te signaleren in het aantal gehoorde minderjarige verdachten van vermogensmisdrijven. In 2007 daalt het aantal echter. Werd in 1995 nog bijna 60% van alle gehoorde minderjarigen verdacht van een vermogensmisdrijf, in 2007 is dit aandeel 40%. Voor de gehele verdachtenpopulatie inclusief de meerderjarige verdachten zijn deze percentages respectievelijk 50% en 27% (zie tabel 5.3 in bijlage 4). De trendschommeling kan voor een groot deel worden toegeschreven aan het aantal gehoorde verdachten wegens eenvoudige en gekwalificeerde diefstal. Er is een lichte stijging in het aantal overige vermogensmisdrijven. Daarbij gaat het om valsheidsmisdrijven, verduistering, bedrog, heling en schuldheling. Het aantal gehoorde minderjarigen voor deze categorieën misdrijven is toegenomen. De sterkste stijgingen zijn te zien bij heling of schuldheling. Het betreft hier echter delicten die in verhouding tot het totale aantal delicten weinig voorkomen.

Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag

Tussen 1997 en 2001 schommelt het jaarlijkse aantal gehoorde minderjarigen naar aanleiding van een vernieling rond de 11.000 (zie figuur 5.22). Vanaf 2002 is er een sterke stijging te zien. In 2007 zijn 22.000 minderjarigen gehoord omdat ze werden verdacht van een delict uit deze categorie. Dit is een derde van het totale aantal gehoorde minderjarigen. In 1995 was dat nog een vijfde. Voor de gehele verdachtenpopulatie inclusief de meerderjarige verdachten zijn deze percentages respectievelijk 16% en 12% (zie tabel 5.3 in bijlage 4).

De stijging in de periode 2001-2007 komt voor een groot deel voor rekening van het aantal minderjarigen dat vanwege een delict tegen de openbare orde en gezag werd gehoord (+ 4.000). Het aantal misdrijven tegen de openbare orde daalde tussen 1996 en 1999 sterk. Daarna volgen enkele jaren van stijging tot aan 2001. In de periode 2001-2004 is het aantal gehoorde minderjarigen naar aanleiding van een delict tegen de openbare orde verdrievoudigd tot 7.100 in 2007.

Figuur 5.21 Gehoorde minderjarige verdachten wegens vermogensmisdrijven

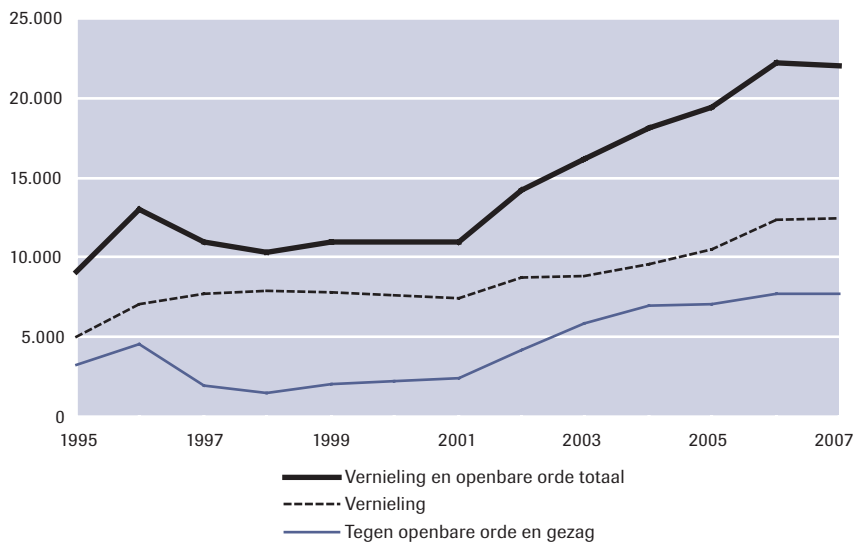

* Valsheidsmisdrijven, verduistering, bedrog, heling en schuldheling.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.17 in bijlage 4.

Bron: CBS

Figuur 5.22 Gehoorde minderjarige verdachten wegens vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.17 in bijlage 4.

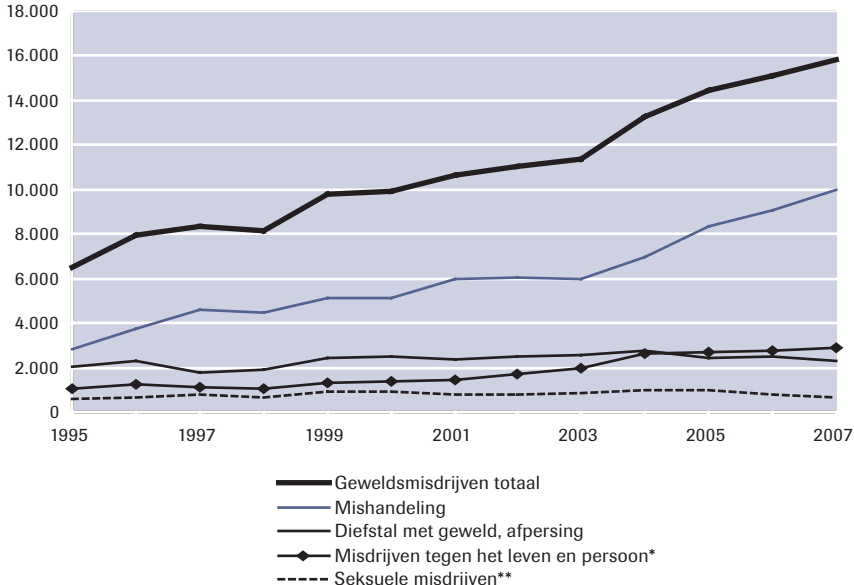
Bron: CBS

Het aantal minderjarigen dat wegens vernieling werd gehoord, is in de periode 1995-2007 toegenomen van bijna 5.000 tot ruim 12.000. Tot aan 1997 is er een sterke stijging in het aantal vernielingen, daarna stabiliseert de trend zich tot en met 2001 en schommelt het aantal rond de 7.500-7.800. Vanaf 2002 is er een flinke stijging in het aantal gehoorde minderjarigen wegens een vernieling. Vooral de vernielingen aan auto's namen toe. Maar in 2007 daalt het aantal minderjarige verdachten voor dit misdrijf met 16%.

Geweldsmisdrijven

Voor geweldsmisdrijven is er sprake van een continue stijgende trend in het aantal gehoorde minderjarige verdachten: in 1995 werden ruim 6.400 minderjarigen gehoord en in 2007 ging het om bijna 16.000 minderjarigen. Voor 2007 komt dit erop neer dat 23% van de door de politie gehoorde 12-17-jarigen verdacht wordt van het plegen van een geweldsmisdrijf. In 1995 was dit percentage nog 16%. Voor de gehele verdachtenpopulatie inclusief de meerderjarige verdachten zijn deze percentages nagenoeg dezelfde, respectievelijk 24% en 16% (zie tabel 5.3 in bijlage 4).

Figuur 5.23 Gehoorde minderjarige verdachten wegens geweldsmisdrijven

* Bedreiging, (poging) doodslag/moord, overige misdrijven tegen het leven, en dood en lichamelijk letsel door schuld.

** Verkrachting, feitelijke aanranding der eerbaarheid en overige seksuele misdrijven.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.17 in bijlage 4.

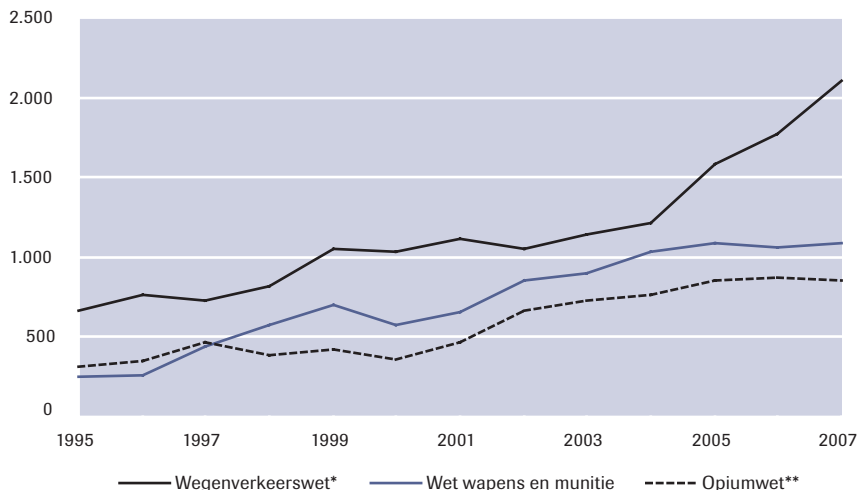
Bron: CBS

De twee grootste categorieën delicttypen bij geweldsmisdrijven zijn mishandeling en diefstal met geweld. In 2007 zijn bijna 10.000 jongeren gehoord voor mishandeling (14% van het totaal) en ruim 2.100 minderjarigen voor diefstal met geweld (3% van het totaal). In figuur 5.23 worden de trends voor de hoofdcategorie van geweldsmisdrijven en voor de specifieke geweldsmisdrijven weergegeven. De toename sinds 1995 is voor een groot deel toe te schrijven aan het aantal minderjarigen dat verdacht is van mishandeling en misdrijven tegen het leven en de persoon (vooral bedreiging).

Misdrijven volgens overige wetboeken

Het aantal minderjarigen dat in 2007 is gehoord voor een misdrijf uit de Wegenverkeerswet, Opiumwet en WWM, bedraagt respectievelijk 3%, 1,2% en 1,6% van het totale aantal gehoorde minderjarige verdachten. In vergelijking met de delicten uit het Wetboek van Strafrecht betreft het dus een relatief klein aantal feiten. Het aantal minderjarigen dat voor een verkeersmisdrijf in aanraking met de politie komt, stijgt de laatste jaren sterk. De niveaus van de drugs- en wapencriminaliteit lijken zich te stabiliseren (zie figuur 5.24).

Figuur 5.24 Gehoorde minderjarige verdachten voor misdrijven vanwege Wegenverkeerswet, Opiumwet en WWM

* Rijden onder invloed, doorrijden na/verlaten plaats ongeval, overig WVV.

** Harddrugs, softdrugs.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.17 in bijlage 4.

Bron: CBS

5.3.2 *Aangehouden minderjarige verdachten*

Algemeen

Het aantal unieke minderjarige personen dat volgens het HKS/SSB wordt verdacht van een misdrijf is in de periode 2000-2006 gestegen van ruim 17.000 in 2000 naar ruim 30.000 in 2006 (zie tabel 5.23 in bijlage 4). Dat komt overeen met een stijging per 1.000 jongeren van 15 naar 25. Ter vergelijking: in de totale bevolking van 12-79 jaar nam het aantal verdachten in deze periode toe van 11 naar 16 op de 1.000. Minderjarigen zijn dus relatief vaak verdacht en hun aandeel in de totale verdachtenpopulatie is in de periode 2000-2006 bovendien in zowel absolute zin als relatieve zin gestegen.

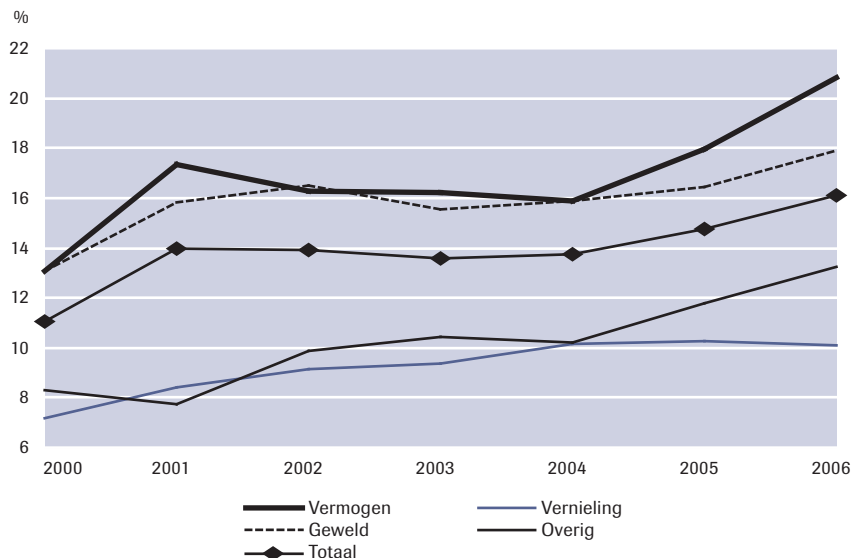
Gemiddeld is tegen elke minderjarige in 2006 ruim 1,2 keer proces-verbaal van aanhouding opgemaakt. Het gemiddelde aantal misdrijven per proces-verbaal van aanhouding tegen een minderjarige is 1,6 en het gemiddelde aantal geregistreerde misdrijven per aangehouden minderjarige verdachte in 2006 is 2,0. Dit laatste is 0,3 hoger dan dit voor de totale verdachtenpopulatie is – een verschil van 17%. Wanneer het aantal geregistreerde misdrijven per in 2006 aangehouden verdachte wordt opgeteld, komt men op ruim 62.000 misdrijven. Hiervan is 37% een vermogensmisdrijf, circa 30% een misdrijf in de categorie vernielingen en 24% een geweldsmisdrijf. Verkeersmisdrijven en misdrijven tegen de Opiumwet maken een klein onderdeel uit van de door de aangehouden minderjarigen gepleegde misdrijven: respectievelijk 2% en 1%. Bij 5% van de misdrijven ging het om misdrijven in de categorie ‘overig’ (zie tabel 5.26 in bijlage 4). Het aandeel geweldsmisdrijven ligt onder minderjarige verdachten even hoog als dit binnen de totale verdachtenpopulatie het geval is. Het aandeel vernielingen en vermogensmisdrijven ligt onder minderjarige verdachten respectievelijk 12% en 11% hoger dan onder de totale verdachtenpopulatie. Verkeersmisdrijven komen daarentegen nauwelijks voor onder minderjarige verdachten, terwijl zij 17% van de misdrijven uitmaken in de totale verdachtenpopulatie. Ook misdrijven tegen de Opiumwet komen relatief minder voor onder de minderjarige verdachten.

Leeftijd en geslacht

Het aantal aangehouden minderjarige mannelijke verdachten per 1.000 jongens nam in de periode 2000-2006 toe van 25 naar 40, en het aantal aangehouden minderjarige vrouwelijke verdachten van 5 naar 10 (zie tabel 5.5 in bijlage 4). Het aandeel van de meisjes in de populatie minderjarige verdachten steeg in deze periode van 15% naar 19% (zie tabel 5.23 in bijlage 4). Binnen de populatie minderjarige verdachten is dus bijna één op de vijf een meisje; in de totale verdachtenpopulatie is het aandeel van vrouwen in 2006 gelijk aan 17% (zie tabel 5.5. in bijlage 4). Overigens plegen deze meisjes samen maar 16% van de misdrijven met een minderjarige verdachte. Dit is te zien in figuur 5.25, waar van de

misdrijven met minderjarige verdachten het percentage met een minderjarige vrouwelijke verdachte staat weergegeven. Alleen bij vermogensmisdrijven is dit boven de 19% (namelijk 21%). Voor geweld is dit 18%, voor vernieling 10% en voor overige misdrijven 13%. Van alle misdrijven met een minderjarige verdachte samen kent in 2006 16% een meisje als verdachte; in 2000 was dit nog 11%. De 18% minderjarige vrouwelijke verdachten onder de geweldsmisdrijven met een minderjarige verdachte is beduidend hoger dan de 12% binnen de totale verdachtenpopulatie. Dit betekent dat wanneer vrouwelijke verdachten van criminaliteit volwassen zijn geworden, zij ten opzichte van andere misdrijfcategorieën relatief minder vaak geweld plegen dan mannelijke verdachten dat doen.

Figuur 5.25 Procentuele verdeling van geregistreerde misdrijven* door minderjarigen met vrouwelijke verdachte naar misdrijfcategorie

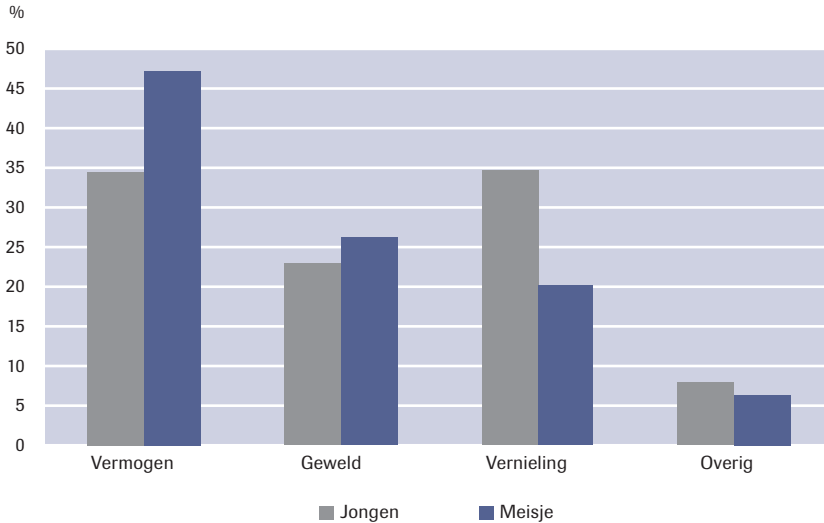

* Dit betreft de misdrijven waarvan de volgens het HKS/SSB aangehouden verdachten zijn verdacht. Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.26 in bijlage 4.

Bron: HKS/SSB, CBS

Het hogere percentage meisjes binnen de categorieën vermogensmisdrijven en geweldsmisdrijven dan binnen de categorie vernieling en de overige misdrijven, wijst erop dat meisjes relatief vaker een dergelijk misdrijf plegen dan jongens dat doen. Dit is ook te zien in figuur 5.26. Hierin wordt voor minderjarige mannelijke en vrouwelijke verdachten apart de verdeling over misdrijfcategorieën weergegeven. In 2006 is 47% van de door de aangehouden meisjes gepleegde misdrijven een vermogensmisdrijf, 26% een geweldsmisdrijf en 20% betreft vernieling. Voor jongens is dit respectievelijk 34%, 23% en 35%.

Figuur 5.26 Procentuele verdeling van misdrijfcategorieën voor minderjarige mannelijke en vrouwelijke verdachten in 2006

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.26 in bijlage 4.

Bron: HKS/SSB, CBS

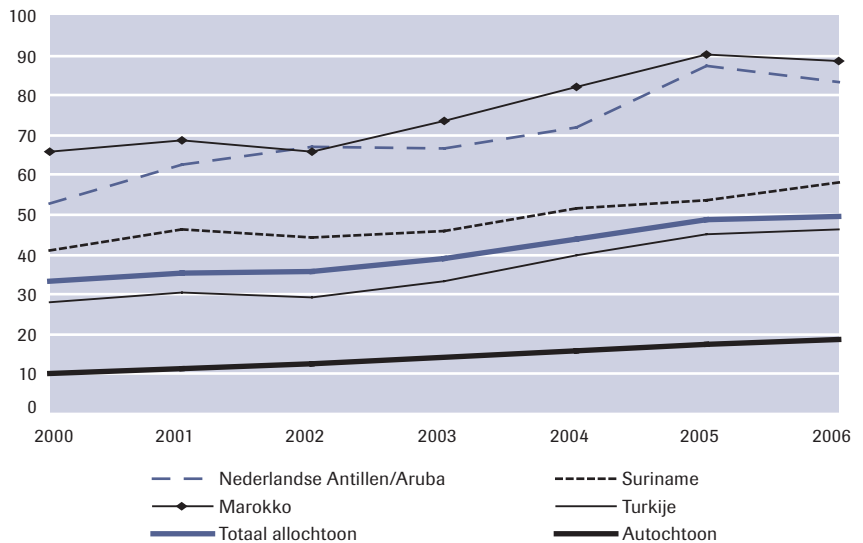
Herkomstgroepering

Van alle in 2006 aangehouden minderjarige verdachten is 43% allochtoon. Dit aandeel is hoger dan dat het in de totale verdachtenpopulatie is: 37%. Ter vergelijking: het aandeel allochtonen in de totale bevolking van 12-17 jaar is in 2006 gelijk aan 22%, en het aandeel allochtonen in de totale bevolking van 12-79 jaar aan 19%. Het aandeel allochtonen in de minderjarige verdachtenpopulatie is sinds 2000 overigens gedaald van 46% naar 43%, terwijl hun aandeel in de totale bevolking van 12-17 jaar in dezelfde periode ruim een procent steeg.

Jongeren met een Marokkaanse herkomst vormen in 2006 in absolute zin de grootste groep onder de aangehouden minderjarige allochtone verdachten (zie tabel 5.23 in bijlage 4). Wanneer het aantal verdachten wordt gerelateerd aan de bevolkingsomvang van de betreffende herkomstgroep van 12-17 jaar, blijken jongeren met een Marokkaanse herkomst ook relatief het sterkst vertegenwoordigd te zijn in 2006 (zie figuur 5.27). In 2006 zijn 89 van elke 1.000 jongeren met een Marokkaanse herkomst op enig moment als verdachte aangehouden. Dit aantal is tussen 2000 en 2005 gestegen van 66 naar 90 op elke 1.000 en is dus in 2006 weer iets gedaald. In de totale verdachtenpopulatie zijn, anders dan bij de minderjarigen, personen met een Antilliaanse/Arubaanse herkomst relatief het sterkst vertegenwoordigd (zie figuur 5.12). Jongeren met een Antilliaanse/Arubaanse herkomst zijn ook relatief sterk vertegenwoordigd in

de populatie van minderjarige verdachten. In 2006 zijn dit 83 van elke 1.000 jongeren met een Antilliaanse/Arubaanse herkomst; in 2005 waren dit er 87. Jongeren met een Turkse herkomst worden over het geheel genomen relatief minder vaak aangehouden als verdachte van criminaliteit dan in de totale minderjarige allochtonenpopulatie gemiddeld het geval is.

Figuur 5.27 Aangehouden minderjarige verdachten naar herkomst-groepering*

* Per 1.000 inwoners van 12-17 jaar van de betreffende herkomstgroepering.

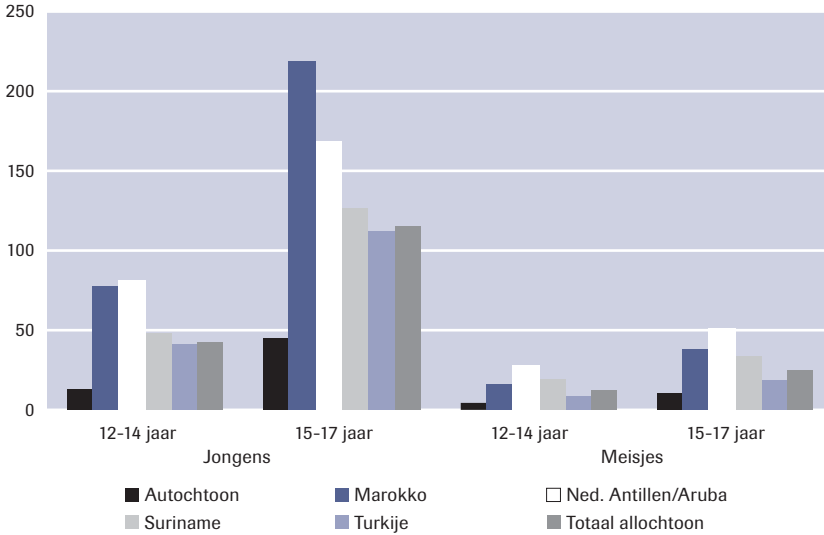
Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.23 in bijlage 4.

Bron: HKS/SSB, CBS

In figuur 5.28 worden de relatieve verdachtenaantallen naar herkomstgroepering opnieuw gegeven voor 2006, maar nu met extra onderscheid naar geslacht en naar jongeren in de leeftijdscategorieën 12-14 jaar en 15-17 jaar. De relatieve oververtegenwoordiging van Marokkaanse jongeren in de verdachtenpopulatie blijkt voornamelijk veroorzaakt te worden door jongens in de categorie 15-17 jaar. Van elke 1.000 Marokkaanse jongeren tussen de 15 en 17 jaar zijn er 218 (dus meer dan 1 op 5) in 2006 op enig moment als verdachte aangehouden. Van de meerderjarige Marokkaanse mannen waren dit er 88 van elke 1.000.

Bij zowel de jongens als de meisjes van 12-14 jaar zijn personen met een Antilliaanse/Arubaanse herkomst relatief het sterkst vertegenwoordigd in 2006. In 2006 zijn dit 81 van elke 1.000 12-14-jarige jongens, 28 van elke 1.000 12-14-jarige meisjes en 51 van elke 1.000 15-17-jarige meisjes.

Figuur 5.28 Aangehouden minderjarige verdachten naar herkomst-groepering, geslacht en leeftijdscategorie* in 2006

* Per 1.000 inwoners van het betreffende geslacht en de betreffende leeftijdscategorie en herkomst-groepering.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.23 in bijlage 4.

Bron: HKS/SSB, CBS

Meer dan 80% van de aangehouden minderjarige allochtone verdachten in 2006 heeft een niet-westerse herkomst, tegenover drie kwart van de totale allochtone verdachtenpopulatie. Daarnaast behoort een kwart van de in 2006 aangehouden minderjarige verdachten met een allochtone herkomst tot de eerste generatie; van de totale allochtone verdachtenpopulatie behoort meer dan de helft tot de eerste generatie.

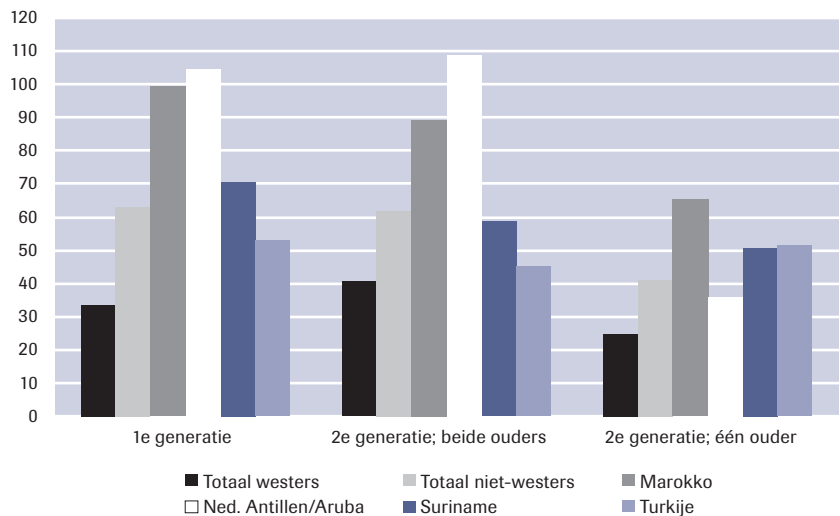
Minderjarige allochtonen van de tweede generatie zijn in 2006 over het geheel genomen relatief minder vaak als verdachte aangehouden dan minderjarige eerste generatie allochtonen: 48 op de 1.000 versus 54 op de 1.000 (zie tabel 5.24 in bijlage 4). Voor de totale allochtonenpopulatie is dit andersom.

Net als bij de totale allochtonenpopulatie valt op dat met name de eerste generatie jongeren met een Antilliaanse/Arubaanse herkomst, maar ook de tweede generatie Antilliaanse/Arubaanse jongeren van wie beide ouders in het buitenland zijn geboren, het sterkst zijn vertegenwoordigd van de in figuur 5.29 weergegeven herkomstgroeperingen, terwijl dit duidelijk niet het geval is voor jongeren met een Antilliaanse/Arubaanse herkomst met één in het buitenland geboren ouder. Ruim 10% van de minderjarige eerste generatie Antillianen/Arubanen is in 2006 op enig moment aangehouden als verdachte. Voor de tweede generatie minderjarige Antillianen/Arubanen met twee in het buitenland

geboren ouders is dit percentage nog iets hoger. Bij de tweede generatie minderjarige Antillianen/Arubanen is dit echter minder dan 4% en daarmee lager dan het gemiddelde voor minderjarige tweede generatie allochtonen met één in het buitenland geboren ouder met een niet-westerse herkomst.

In het algemeen worden tweede generatie allochtonen relatief minder vaak verdachte van criminaliteit wanneer slechts een van de ouders geboren is in het buitenland dan wanneer dit het geval is voor beide ouders. Uitzondering hierop zijn de tweede generatie allochtonen met een Turkse herkomst. Dit geldt niet alleen voor de totale bevolking van tweede generatie allochtonen, maar ook wanneer we alleen de minderjarigen in beschouwing nemen: 45 van elke 1.000 personen van wie beide ouders in Turkije zijn geboren versus 51 van elke 1.000 personen van wie één ouder in Turkije is geboren en de ander in Nederland.

Figuur 5.29 Aangehouden minderjarige allochtone verdachten naar herkomstgroepering en generatie* in 2006

* Per 1.000 inwoners van 12-17 jaar van de betreffende herkomstgroepering en generatie.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.24 in bijlage 4.

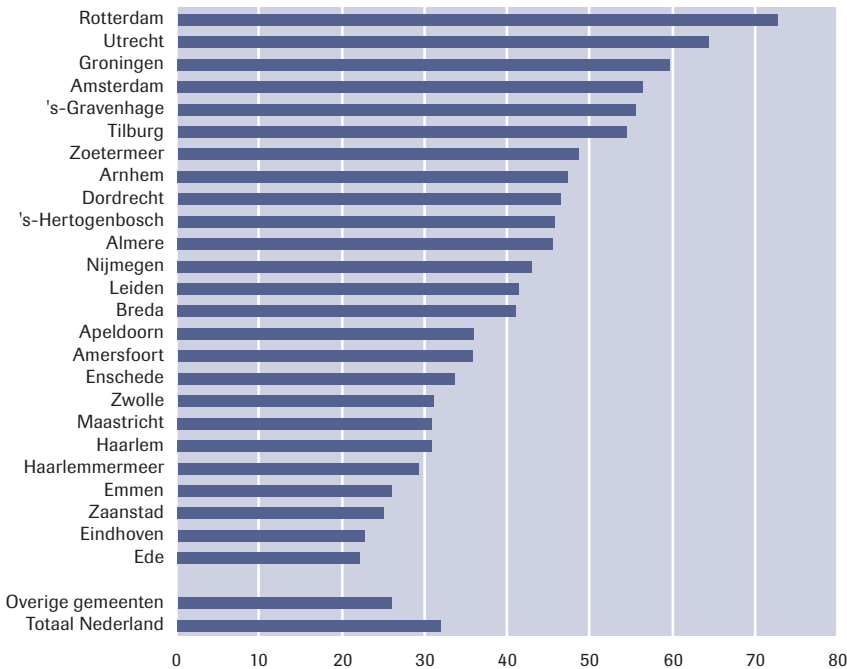
Bron: HKS/SSB, CBS

De 25 grote gemeenten

In figuur 5.30 is het aantal processen-verbaal tegen aangehouden minderjarige verdachten per 1.000 minderjarige inwoners in 2006 voor de 25 grote gemeenten apart weergegeven. Het gaat hierbij om de woongemeente van de verdachte. Misdrijven kunnen elders zijn gepleegd. In 2006 kent van de 25 grote gemeenten de gemeente Ede relatief het laagste aantal tegen minderjarige verdachten opgemaakte processen-verbaal, namelijk

22 per 1.000 inwoners van 12-17 jaar. Dit is lager dan het gemiddelde over alle Nederlandse gemeenten, ook wanneer de 25 grote gemeenten buiten beschouwing worden gehouden. Wanneer we de verdachtenpopulatie in haar geheel beschouwen, sluit de gemeente Haarlemmermeer de lijst af (zie figuur 5.15). De gemeente Rotterdam (73) kent relatief het hoogste aantal tegen minderjarige verdachten opgemaakte processen-verbaal per 1.000 inwoners, gevolgd door Utrecht (64) en Groningen (60). Bij de totale verdachtenpopulatie stonden respectievelijk Den Haag, Rotterdam en Dordrecht bovenaan. Den Haag en Dordrecht staan, wanneer we alleen het relatieve aantal processen-verbaal tegen minderjarige verdachten in beschouwing nemen, respectievelijk op de 5e en 9e plek, en omgekeerd staan in de totale verdachtenpopulatie Utrecht en Groningen op de 9e en 11e plek.

Figuur 5.30 Processen-verbaal tegen aangehouden minderjarige verdachten woonachtig in de 25 grote gemeenten* in 2006

* Per 1.000 inwoners van 12-17 jaar van de betreffende gemeente op 1 januari 2006.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.25 in bijlage 4.

Bron: HKS/SSB, CBS

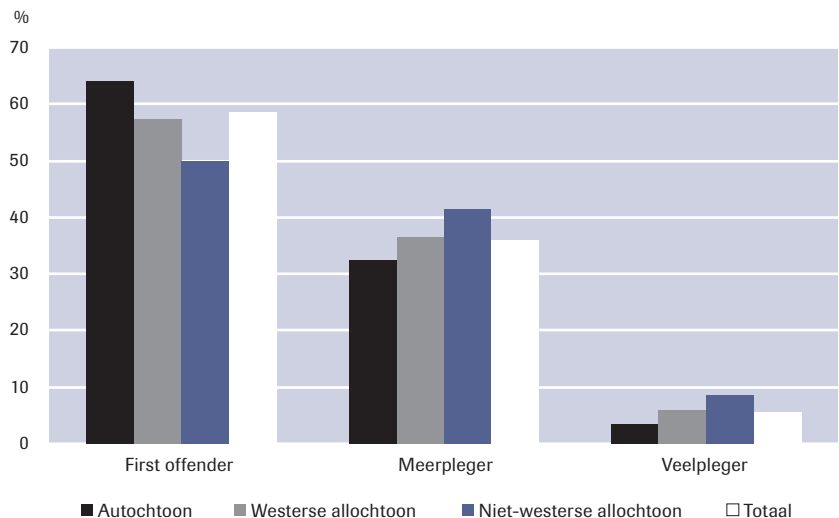
Een ander opvallend verschil tussen de totale verdachtenpopulatie en de populatie van minderjarige verdachten is dat de range van relatieve aantallen processen-verbaal in de 25 grote gemeenten voor de totale verdachten-

populatie ruim de helft kleiner is dan wanneer enkel de minderjarige verdachten in beschouwing worden genomen (15-38 processen-verbaal tegen verdachten per 1.000 inwoners van 12-79 jaar versus 22-73 processen-verbaal tegen minderjarige verdachten per 1.000 inwoners van 12-17 jaar).

Pleegcarrière

Met behulp van het aantal processen-verbaal van aanhouding zijn alle minderjarige verdachten gecategoriseerd als first offender, meerpleger of veelpleger.⁷ In 2006 zijn er bijna 18.000 minderjarige first offenders geregistreerd. Van alle in 2006 aangehouden minderjarige verdachten was 59% first offender, 36% meerpleger en 6% veelpleger (zie figuur 5.31). Het zal geen verrassing zijn dat onder jongeren een relatief groter deel first offender is dan onder de totale verdachtenpopulatie: 43% van de totale verdachtenpopulatie is in 2006 first offender, 45% is meerpleger en 12% veelpleger (zie figuur 5.16).

Figuur 5.31 Percentage minderjarige aangehouden verdachten naar herkomstgroepering en pleegcarrière in 2006

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.9 in bijlage 4.

Bron: HKS/SSB, CBS

Wanneer naast de pleegcarrière van minderjarige verdachten onderscheid wordt gemaakt naar herkomst (autochtoon, westerse allochtoon en niet-westerse allochtoon), dan blijken autochtone first offenders in absolute

⁷ Een minderjarige verdachte behoort tot de meerplegers wanneer in totaal 2 tot 5 processen-verbaal tegen hem zijn opgemaakt. Bij meer dan 5 processen-verbaal wordt men als minderjarige ingedeeld in de categorie veelplegers. Deze indeling wijkt af van die bij volwassen verdachten.

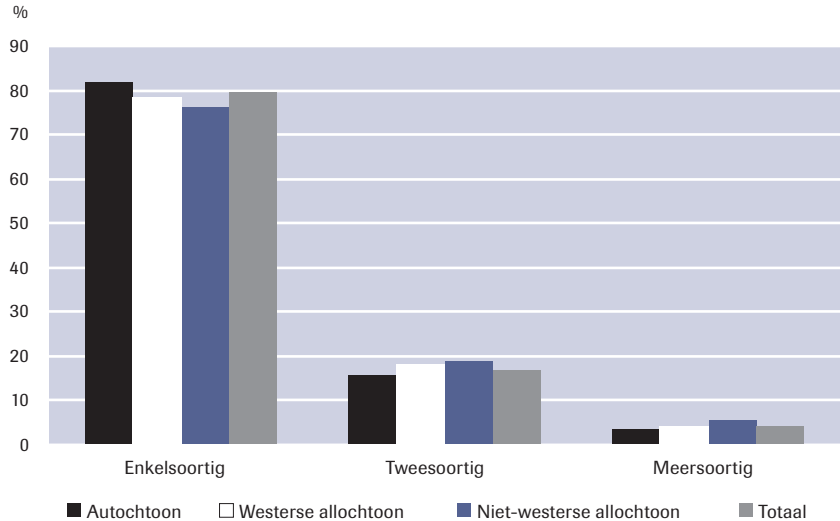
aantallen de grootste groep te vormen, gevolgd door respectievelijk autochtone meerplegers, niet-westerse allochtone first offenders met een niet-westerse herkomst en meerplegers met een niet-westerse herkomst (zie tabel 5.9 in bijlage 4). Uit figuur 5.31 valt op te maken dat, net als dat bij de totale verdachtenpopulatie het geval is, minderjarige allochtone verdachten relatief vaker meerpleger of veelpleger zijn dan minderjarige autochtone verdachten. Dit verschil in de pleegcarrière van minderjarige allochtone verdachten ten opzichte van minderjarige autochtone verdachten geldt sterker voor personen met een niet-westerse herkomst dan voor personen met een westerse herkomst: het percentage meerplegers is in deze groep in 2006 gelijk aan 41% en het percentage veelplegers aan 9%, terwijl van de minderjarige westerse allochtone verdachten 36% meer- en 6% veelpleger is, en van de autochtone verdachten is dit respectievelijk 32% en 4%.

Pleegprofiel

Met behulp van informatie over de variatie in de aard van de delicten waarvan men wordt verdacht, is net als voor de totale verdachtenpopulatie het pleegprofiel van minderjarige verdachten samengesteld. In 2006 is van alle minderjarige verdachten 79% gecategoriseerd als enkelsoortige verdachte, 17% als tweesoortige verdachte en 4% als meersoortige verdachte (zie figuur 5.32). Voor de totale populatie verdachten is dit respectievelijk 83%, 13% en 3%. Jongeren zijn dus relatief minder vaak een enkelsoortige verdachte. Dit lijkt wellicht verrassend, aangezien de vorige alinea heeft laten zien dat jongeren relatief vaker first offender zijn. Om de pleegcarrière te bepalen wordt echter gekeken naar het aantal processen-verbaal en niet naar de gepleegde misdrijven, zoals wordt gedaan voor het bepalen van het pleegprofiel. En op één proces-verbaal van aanhouding kunnen meerdere delicten zijn vermeld – al dan niet van dezelfde aard. Bovendien wordt, om het pleegprofiel te bepalen, alleen gekeken naar de aard van de delicten waarvan men binnen één peiljaar wordt verdacht. Wanneer er langere periodes tussen aanhoudingen zitten, wordt telkens opnieuw een pleegprofiel berekend, terwijl voor de pleegcarrière de volledige justitiële geschiedenis in beschouwing wordt genomen. Voor volwassen verdachten gaat dit vanzelfsprekend vaak over langere perioden dan voor minderjarige verdachten.

Figuur 5.32 geeft apart voor autochtone en westerse en niet-westerse allochtone minderjarige verdachten het percentage enkelsoortige, tweesoortige en meersoortige verdachten. Net als bij de totale groep verdachten zijn minderjarige verdachten met een niet-westerse allochtone herkomst relatief iets minder vaak een enkelsoortige verdachte en iets vaker tweesoortig of meersoortig dan de overige minderjarige verdachten.

Figuur 5.32 Percentage minderjarige aangehouden verdachten naar herkomstgroepering en pleegprofiel in 2006

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 5.10 in bijlage 4.

Bron: HKS/SSB, CBS

5.4 Resumé

Dit hoofdstuk geeft een beschrijving van de populatie van verdachten van misdrijven. De beschrijving gaat deels over gehoorde verdachten volgens de CBS Politiestatistiek en deels over aangehouden verdachten volgens het HKS/SSB (alleen ingezetenen van Nederland). Omdat dit slechts gedeeltelijk overlappende populaties betreft, is een aparte beschrijving gegeven van beide verdachtenpopulaties. Verschillende kenmerken van zowel gehoorde als aangehouden verdachten zijn in beschouwing genomen. Dit is zowel voor de verdachtenpopulatie als geheel gedaan, als apart voor de deelpopulatie van strafrechtelijk minderjarige verdachten (12-17 jaar). De cijfers volgens de CBS Politiestatistiek betreffen de periode tot en met 2007.

Het aantal gehoorde verdachten is in de periode 1980-2007 gestegen van 210.000 in 1980 naar 354.000 in 2007.

Veel gehoorde verdachten zijn 'jong'. Het aantal gehoorde minderjarige verdachten nam toe van 42.000 in 1980 naar 69.000 in 2007. Vanaf midden jaren negentig is het aantal gehoorde minderjarige verdachten jaarlijks toegenomen, met recent een sterke stijging vanaf 2002. Deze sterke stijging in het aantal gehoorde minderjarigen wordt gesignaleerd bij alle drie onderscheiden delict hoofdcategorieën: vernielingen (inclusief

misdrifven tegen de openbare orde en gezag), geweldsmisdrifven en vermogensmisdrifven. Voor het eerst in jaren is in 2007 het aantal gehoorde minderjarige mannelijke verdachten gedaald. Het aantal gehoorde meisjes is echter wederom gestegen. Was in 1980 nog één op de tien gehoorde minderjarige verdachten een meisje, in 2007 is dit aandeel bijna verdubbeld.

Het totale aantal unieke aangehouden personen dat werd verdacht van het plegen van één of meer misdrifven volgens het HKS/SSB is in 2006 bijna 214.000. Dit komt overeen met 16 aangehouden verdachten per 1.000 inwoners van 12-79 jaar. Ruim een kwart van hen is tussen de 16 en 22 jaar oud en de piek ligt op 19-jarige leeftijd. In totaal is 17% van de in 2006 aangehouden verdachten vrouw. Het aandeel vrouwen in de verdachtenpopulatie neemt al een aantal jaar geleidelijk aan toe. Bij vermogensmisdrifven is het aandeel vrouwelijke verdachten het hoogst (22%), bij vernielingen (inclusief de misdrifven tegen de openbare orde en gezag) het laagst (10%). Van alle in 2006 aangehouden verdachten behoort, evenals in voorgaande jaren, 63% tot de autochtone bevolking. Binnen de in dit hoofdstuk onderscheiden allochtone herkomstgroepen zijn personen met een Antilliaanse/Arubaanse herkomst relatief het sterkst vertegenwoordigd, gevolgd door personen met een Marokkaanse herkomst. Onder minderjarigen is het relatieve aantal verdachten echter het grootst onder personen met een Marokkaanse herkomst; dit wordt veroorzaakt door het relatief hoge aantal minderjarige Marokkaanse jongens tussen de 15 en 17 jaar dat is aangehouden als verdachte. Onder minder- en meerderjarige vrouwen zijn vrouwen met een Antilliaanse/Arubaanse herkomst relatief het vaakst verdacht. Wanneer onderscheid wordt gemaakt naar eerste generatie allochtonen en tweede generatie allochtonen met twee ouders versus één ouder die in het land van herkomst is geboren, blijken de relatieve aantallen verdachten het hoogst onder tweede generatie allochtonen van wie beide ouders zijn geboren in het land van herkomst.

Van de 25 grote gemeenten kent Den Haag relatief het hoogste aantal tegen in de gemeente wonende verdachten opgemaakte processen-verbaal van aanhouding, gevolgd door Rotterdam en Dordrecht. Wanneer enkel minderjarige verdachten in beschouwing worden genomen, wordt een ander beeld verkregen: dan voeren Rotterdam, Utrecht en Groningen de lijst aan.

Het grootste deel van de in 2006 aangehouden verdachten is first offender (43%) of meerpleger (45%); 12% van de populatie van aangehouden verdachten is gecategoriseerd als veelpleger. Verreweg het grootste deel van de in 2006 aangehouden verdachten, namelijk 83%, is gecategoriseerd als een enkelsoortige verdachte. Onder de deelpopulatie van minderjarige verdachten is dit percentage iets lager gebleken: 79%.

6 Vervolging

N.E. de Heer-de Lange

Dit hoofdstuk beschrijft de fase van vervolging. Hierbij gaat het om de verdachten die worden vervolgd, de strafbare feiten die de basis vormen voor hun strafzaken, en de manier waarop het Openbaar Ministerie (OM) deze zaken afhandelt.

Paragraaf 6.1 behandelt de vervolging in alle strafzaken, zonder onderscheid tussen strafrechtelijk minderjarigen (12-17 jaar), strafrechtelijk meerderjarigen (18 jaar en ouder) en rechtspersonen. Hierbij komen eerst de ingeschreven en de afgedane zaken aan de orde. De paragraaf sluit af met de manier waarop het Openbaar Ministerie de zaken afdoet. Hierbij wordt dieper ingegaan op sepots, transacties, voeging en overdracht. Paragraaf 6.2 volgt dezelfde opbouw, maar spitst toe op strafzaken tegen strafrechtelijk minderjarigen. In paragraaf 6.3 komen de doorlooptijden aan de orde: de tijd die een strafzaak nodig heeft van inschrijving bij tot afdoening door het Openbaar Ministerie. Paragraaf 6.4 geeft aandacht aan de nieuwe strafbeschikking van het OM, die het afgelopen jaar is ingevoerd. Het hoofdstuk sluit af met een resumé in paragraaf 6.5.

De meeste strafzaken betreffen strafbare feiten uit het Wetboek van Strafrecht. De overige zaken gaan vooral over misdrijven uit de Wegenverkeerswet, de Wet op de economische delicten en de Opiumwet. In dit hoofdstuk wordt de ontwikkeling over het algemeen gevolgd van de misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht. De genoemde percentages zijn dan ook daaraan gerelateerd. Waar nodig worden daarnaast andere wetten ook genoemd.

In de tabellen in bijlage 4 zijn cijfers opgenomen over strafzaken die voortvloeien uit zowel het Wetboek van Strafrecht als andere wetten. Percentages in de tabellen tellen op tot het totaal van alle strafwetten samen.

6.1 Vervolging

In deze paragraaf komen allereerst de strafzaken aan de orde die bij het Openbaar Ministerie zijn ingeschreven. Daarbij wordt kort aandacht besteed aan de verdachten die achter deze zaken schuilgaan: volwassen en minderjarige mannen en vrouwen, en rechtspersonen.

Vervolgens verschuift de focus naar de zaken die door het OM zelf zijn afgedaan. Tot slot komt de manier waarop die zaken zijn afgedaan aan de orde. Het OM kan strafzaken seponeren, een transactie aanbieden, de zaak voegen bij een andere zaak of overdragen aan een ander parket. Sinds medio 2008 kan het OM in bepaalde zaken zelf een straf opleggen via een strafbeschikking (zie hoofdstuk 2). Omdat hierbij, in tegenstelling tot alle andere afdoeningen door het OM, schuld wordt vastgesteld en een straf wordt opgelegd, komt deze wijze van afdoening van een strafzaak apart aan de orde in paragraaf 6.4.

6.1.1 *Bij het Openbaar Ministerie ingeschreven strafzaken*

In de fase van de opsporing (zie hoofdstuk 4) beslissen de opsporingsinstanties of zij een opgemaakt proces-verbaal wel of niet doorzenden naar het OM voor verdere vervolging. Bij minderjarigen kan de gang naar het OM worden voorkomen via een Halt-afdoening of via een politietransactie (zie hoofdstuk 2). Deze zaken worden niet ingeschreven bij het OM. Een strafzaak is een bij het Openbaar Ministerie ter (verdere) afhandeling ingeschreven proces-verbaal tegen één verdachte wegens één of meer strafbare feiten. Een strafzaak tegen een verdachte kan dus meer dan één strafbaar feit bevatten. Daarnaast kunnen bij één strafbaar feit meerdere verdachten zijn betrokken. Strafzaken waarbij de verdachte meer dan één misdrijf heeft gepleegd, worden gerekend bij het misdrijf waarop in de wet de hoogste strafdreiging staat. Bij gelijke strafdreiging is het eerstgenoemde delict gekozen.

Tussen 1995 en 2000 daalde het aantal ingeschreven strafzaken geleidelijk van 258.000 tot 233.000. Daarna liep het aantal snel op tot ruim 272.500 zaken in 2007. In 2008 daalde dit aantal weer en kwam uit op 260.000 zaken. Het gaat daarbij om 166.000 zaken wegens misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht.

Het aantal ingeschreven geweldsmisdrijven is sinds 1995 bijna verdubbeld van 29.000 tot 54.000 in 2008. Het aandeel van de geweldsmisdrijven binnen de bij het OM ingeschreven misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht is daarmee in de periode 1995-2008 toegenomen van 18% naar 32%. Het gaat bij de geweldsmisdrijven vooral om mishandeling en bedreiging. Het grootste deel van de ingeschreven strafzaken uit het Wetboek van Strafrecht zijn vermogensmisdrijven. Absoluut en relatief gezien lopen deze strafzaken echter terug. In 1995 waren er nog ruim 103.000 (66% van de zaken uit het Wetboek van Strafrecht); in 2008 zijn het er 66.000 (40%). Eenvoudige diefstal en gekwalificeerde diefstal maken bij de vermogensmisdrijven het merendeel uit. Juist deze misdrijven zijn sinds 1995 in aantal teruggelopen.

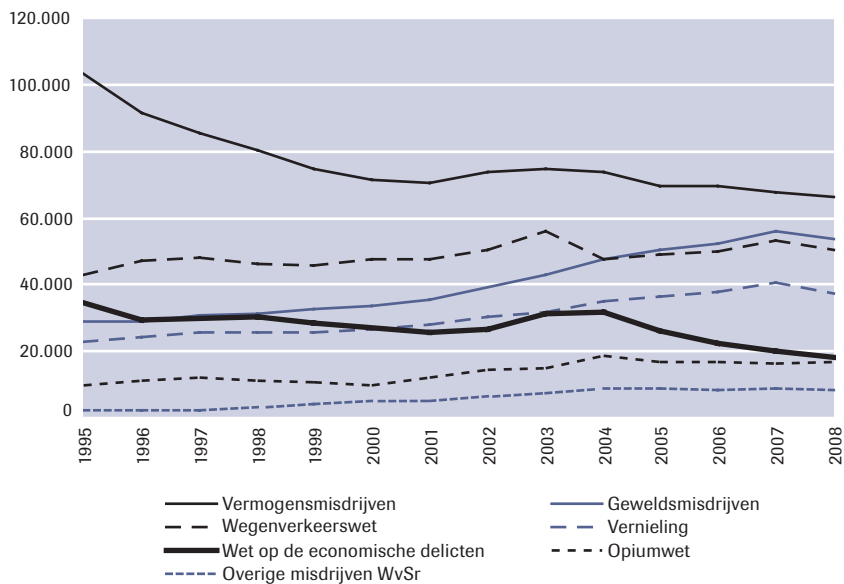
Vernielingen¹ vormen de derde grote groep ingeschreven misdrijven.

Net als de geweldsmisdrijven neemt dit soort zaken toe, van 23.000 (15%) in 1995 tot 37.000 (22%) in 2008 (zie figuur 6.1).

De misdrijven uit de Wegenverkeerswet vormen sinds enkele jaren een iets kleinere groep dan de geweldsmisdrijven. Het aantal economische delicten neemt af, terwijl de drugsdelicten toenemen.

1 Het gaat hier om de misdrijven die zijn geïnclassificeerd onder de noemer 'vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde en gezag'. Omwille van de leesbaarheid wordt deze categorie kortweg 'vernielingen' genoemd.

Figuur 6.1 Bij het Openbaar Ministerie ingeschreven strafzaken naar soort misdrijven

Voor corresponderende cijfers zie tabel 6.3 in bijlage 4.

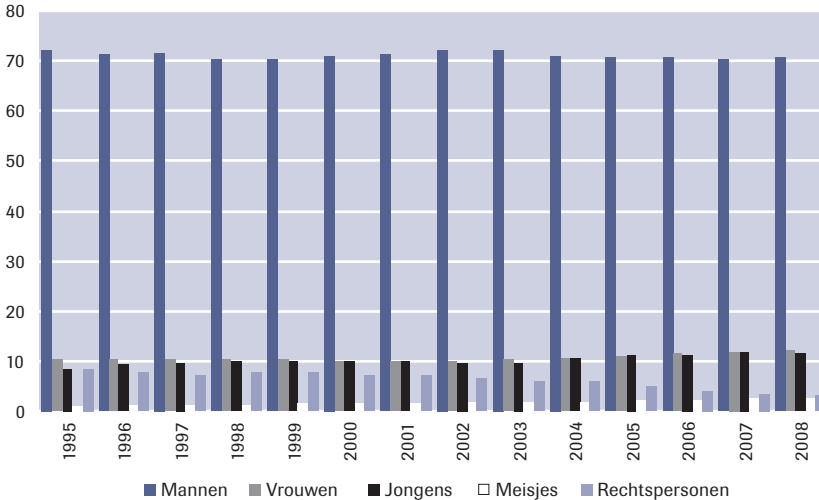
Bron: CBS

Van alle bij het OM ingeschreven verdachten in 2008 is 83% meerderjarig, 14% minderjarig en 3% rechtspersoon. In de periode 1995-2008 is het aandeel minderjarige verdachten toegenomen. Vooral het aantal verdachte meisjes is naar verhouding gestegen. Het aandeel rechtspersonen nam in die periode af: van ruim 8% van de ingeschreven strafzaken in 1995 tot 3% in 2008 (zie figuur 6.2).

De verschillende soorten verdachten plegen verschillende soorten delicten. Mannen plegen vooral gewelds- en vermogensmisdrijven (samen bijna drie kwart van de zaken gebaseerd op het Wetboek van Strafrecht). Jongens plegen vooral vermogensmisdrijven en vernielingen (samen zo'n 70%). De geweldsmisdrijven (ongeveer een kwart van de misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht) nemen weliswaar toe, maar het gaat slechts om enkele procentpunten sinds 1995.

Vrouwen plegen vooral vermogensmisdrijven (rond de 60%), maar dit percentage neemt af doordat de geweldsmisdrijven en de vernielingen toenemen. Ook meisjes plegen vooral vermogensmisdrijven (minder dan

Figuur 6.2 Bij het Openbaar Ministerie ingeschreven strafzaken naar soort verdachte*

* Percentages van het totale aantal verdachten.

Voor corresponderende cijfers zie tabel 6.2 in bijlage 4.

Bron: CBS

de helft van de zaken), maar ook hier nemen de geweldsmisdrijven en vernielingen toe.

Strafzaken tegen rechtspersonen hebben vrijwel altijd betrekking op misdrijven tegen de Wet op de economische delicten (WED). Als ze al een strafzaak hebben die is gebaseerd op een misdrijf uit het Wetboek van Strafrecht, dan gaat het voornamelijk om vermogensmisdrijven.²

6.1.2 Door het Openbaar Ministerie afgedane strafzaken

De arrondissementsparketten van het OM behandelen als eerste de ingeschreven strafzaken. De officier van justitie beslist aan de hand van door het justitiële beleid aangegeven criteria of hij in een bepaalde zaak overgaat tot vervolging. Er bestaat in Nederland geen vervolgingsplicht (zie hoofdstuk 2). Onder afdoeningen door het OM zijn alle beslissingen van het OM begrepen, exclusief de beslissingen tot dagvaarding.³

De ingeschreven zaken in een jaar zijn niet precies dezelfde als de afgedane zaken in dat jaar, omdat het OM en de rechter ook zaken van voorgaande jaren afdoen en sommige zaken pas in het jaar daarna of nog later worden afgedaan. Ook kunnen het OM en de rechter één of meer

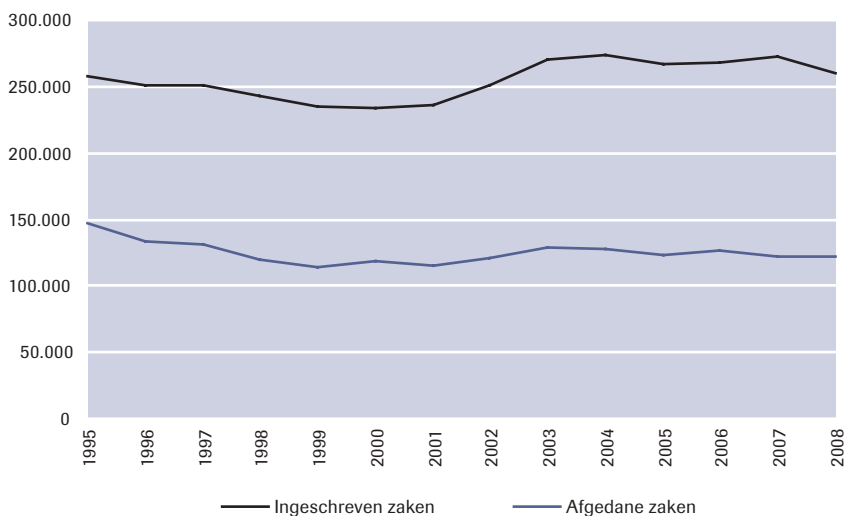
² Bron: CBS, StatLine.

³ Hierbij is nog geen rekening gehouden met de mogelijkheid van het OM om een strafbeschikking op te leggen. Deze mogelijkheid bestaat sinds medio 2008 en wordt besproken in paragraaf 6.4.

oorspronkelijk afzonderlijk ingeschreven zaken tegen een en dezelfde persoon die in voldoende mate met elkaar samenhangen in het vervolg van het traject samenvoegen. Het OM heeft hiervoor de mogelijkheid van de voeging ad informandum en de voeging ter berechting. De rechter kent de voeging ter zitting (zie hoofdstuk 7).

De absolute aantallen ingeschreven en afgedane strafzaken schommelen, maar laten geen sterke daling of stijging zien (zie figuur 6.3). In relatieve zin is het OM in de loop van de tijd iets minder strafzaken zelf gaan afdoen. Dat betekent dat er relatief iets meer zaken via een dagvaarding voor de rechter worden gebracht.

Figuur 6.3 Bij het Openbaar Ministerie ingeschreven en afgedane strafzaken

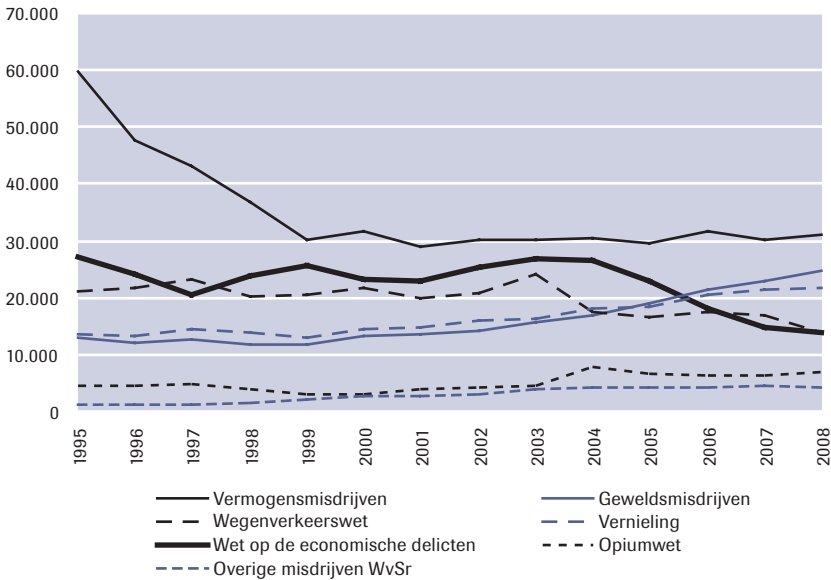
Voor corresponderende cijfers zie tabel 6.1 in bijlage 4.

Bron: CBS

In 2008 deed het OM ruim 81.500 zaken wegens misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht af, minder dan de bijna 87.500 in 1995 (zie figuur 6.4). Het aandeel geweldsmisdrijven daarbinnen is verdubbeld van 15% in 1995 tot 30% in 2008 (ruim 24.500 zaken). De toename in absolute aantallen was aanvankelijk gering, maar is vanaf 2001 gaan stijgen. Hiertegenover staat een daling van het aandeel vermogensmisdrijven: van 68% in 1995 tot 53% in 1999. Daarna bleef het absolute aantal min of meer gelijk; het aandeel lag in 2008 op 38% (31.000) van de afgedane strafzaken. De vernielingen zijn in absolute aantallen sinds 1995 verdubbeld, en maken in 2008 26% (ruim 21.500 zaken) uit van het totaal. Net als bij de ingeschreven strafzaken vormen bij de door het OM afgedane zaken de misdrijven uit de Wet op de economische delicten

en de misdrijven uit de Wegenverkeerswet en Opiumwet qua omvang vergelijkbare groepen.

Figuur 6.4 Door het Openbaar Ministerie afgedane strafzaken naar soort misdrijven

Voor corresponderende cijfers zie tabel 6.5 in bijlage 4.

Bron: CBS

6.1.3 Wijze van afdoening door het Openbaar Ministerie

De afdoening van een strafzaak door het OM gebeurt op diverse wijzen. De belangrijkste daarvan zijn het sepot en de transactie. Daarnaast tellen de voeging ad informandum en de voeging ter berechting mee (zie ook hoofdstuk 2). Ook de overdracht van het ene naar het andere parket is een van de afdoeningen door het OM.⁴

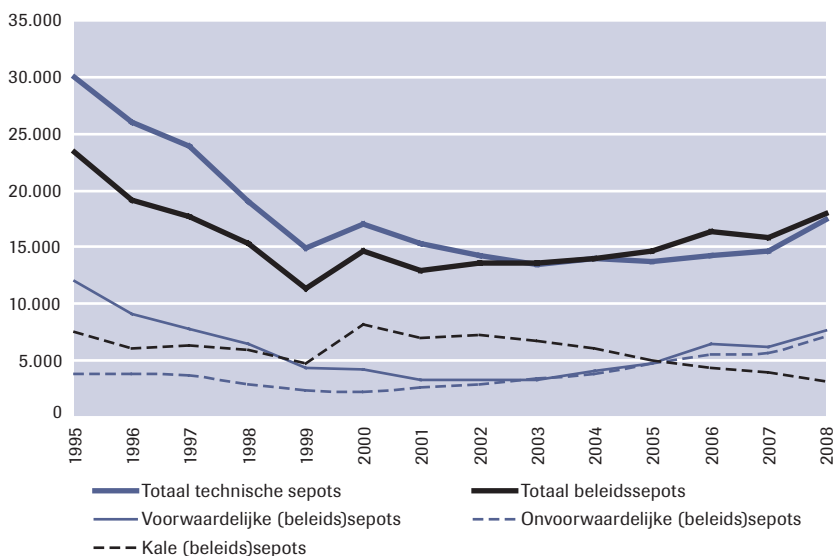
Na een voeging of een overdracht zal het OM een strafzaak in de meeste gevallen uiteindelijk via een dagvaarding aan de rechter voorleggen. Van alle zaken die bij het OM zijn ingeschreven, wordt uiteindelijk ongeveer de helft voor de rechter gebracht middels een dagvaarding. Deze zaken worden daarom niet geteld bij de afdoeningen door het OM.

⁴ De strafbeschikking die het OM sinds medio 2008 kan opleggen, is ook een afdoening door het OM, maar hierover zijn nog geen cijfers beschikbaar.

Sepot

Er zijn twee soorten septs. Bij het technische sepot ziet het OM af van (verdere) vervolging, omdat het meent dat dit niet tot een veroordeling zal leiden, bijvoorbeeld wegens gebrek aan bewijs of omdat het feit of de verdachte niet strafbaar is. Bij het beleidssepot ziet het OM af van vervolging op grond van beleidsrichtlijnen (bijvoorbeeld wegens het algemene belang, de leeftijd of de gezondheidstoestand van de verdachte). In 2008 seponeerde het OM in totaal ruim 35.000 strafzaken (29% van de afdoeningen door het OM). In 1995 ging het nog om 36% (zie figuur 6.5). Tot 2002 waren er jaarlijks meer technische septs dan beleidssepts. De laatste jaren zijn de aantallen vrijwel gelijk. In 2008 is bij iets meer dan de helft van de septs sprake van een beleidssepot (15 van de 29%). Beleidssepts kunnen worden opgesplitst in voorwaardelijke, onvoorwaardelijke en kale septs. Een kaal sepot is een sepot zonder voorwaarden, zonder kennisgeving aan de verdachte en zonder overdracht naar een andere instantie zoals kantonrechter of buitenlandse justitiële autoriteit. In 1995 waren er ruim 7.500 kale septs. Dit aantal kwam in 2008 uit op ruim 3.000 (bijna 3%).

Figuur 6.5 Door het Openbaar Ministerie afgedane strafzaken naar soort sepot

Voor corresponderende cijfers zie tabel 6.6 in bijlage 4.

Bron: CBS

De misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht kennen in 2008 iets meer septs (34%) dan bij het totale aantal strafzaken. De sepotpercentages bij de verschillende soorten misdrijven lopen sterk uiteen. Gewelds-

misdrijven liggen met 46% ver boven het gemiddelde. Vermogens- misdrijven liggen daar juist onder, met 27%. Ook vernielingen worden minder dan gemiddeld geseponneerd (30%).

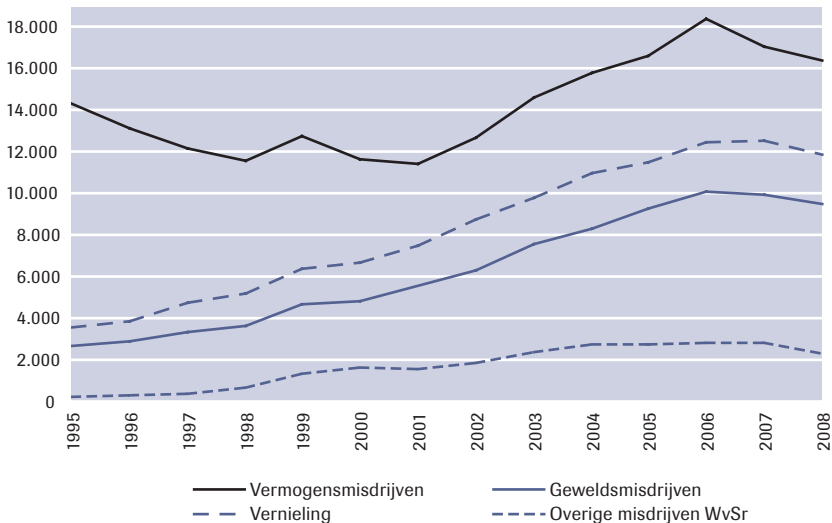
Transactie

Een andere wijze van afdoening door het OM is de transactie (artikel 74 Sr). In de meeste gevallen stelt het OM hierbij als voorwaarde het betalen van een geldsom. Ook het uitvoeren van een taakstraf kan als voorwaarde worden gesteld. In de loop van de tijd kwamen steeds meer misdrijven in aanmerking voor deze afdoening én werd de inhoud van de te stellen voorwaarden verruimd. De transactie gaat als afdoeningmiddel van het OM inmiddels ver aan kop.⁵

In de periode 1995-2008 is er sprake van een relatieve toename van het aantal transacties (zie figuur 6.6). In 1995 deed het OM bijna 21.000 strafzaken wegens een misdrijf uit het Wetboek van Strafrecht (24%) af met een transactie. In 2008 was dit opgelopen tot 49% (40.000 zaken) (zie tabel 6.6 in bijlage 4).

Alleen de geweldsmisdrijven blijven onder dit gemiddelde. Vermogens- misdrijven en vernielingen worden juist relatief vaak afgedaan met een transactie.

Figuur 6.6 Door het Openbaar Ministerie afgedane strafzaken: transacties naar soort misdrijven

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 6.7 in bijlage 4.

Bron: CBS

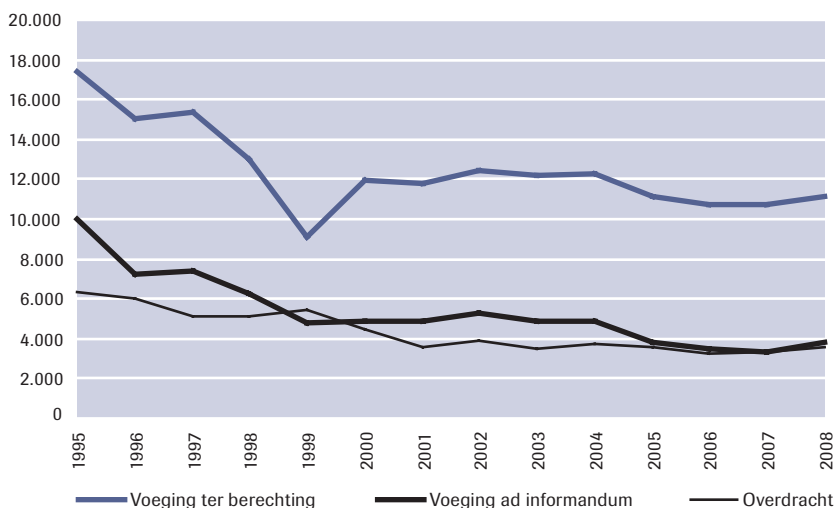
⁵ De strafbeschikking van het OM zal wellicht op termijn de transactie vervangen. Deze strafbeschikking heeft dezelfde reikwijdte als de transactie wat betreft misdrijven en inhoud. Een transactie is een aanbod; de strafbeschikking wordt door het OM opgelegd.

Voeging en overdracht

Behalve te besluiten tot afdoening van een zaak door middel van een sepot of een transactie, kan de officier van justitie een zaak voegen of overdragen aan een ander parket.

Er zijn twee manieren om een zaak te voegen. De voeging ter berechting is het samenvoegen van ingeschreven strafzaken door het OM om de rechter verschillende zaken tegelijk te laten beoordelen. Het gaat dan vaak om meerdere zaken met dezelfde verdachte. In die gevallen is het praktisch en efficiënt om de verschillende feiten gezamenlijk te berechten. Bij een voeging ad informandum voegt het OM een strafzaak zonder tenlastelegging bij een andere zaak die aan de rechter wordt voorgelegd, met het doel de rechter bij de bepaling van de strafmaat rekening te laten houden met de feiten in de gevoegde zaak. Dit laatste kan alleen als de verdachte het strafbare feit dat wordt gevoegd, heeft bekend. Voegingen ter berechting komen bijna driemaal zo vaak voor als voegingen ad informandum. Overdracht naar een ander parket gebeurt in beginsel op procestechnische gronden. Meestal gaat het er dan om dat een zaak is ingeschreven in het ene arrondissement, terwijl een ander arrondissement bevoegd is. Het aantal voegingen en overdrachten is tussen 1995 en 2008 zowel in absolute als in relatieve zin afgenomen (zie figuur 6.7). In 1995 werd 23% van de zaken door het OM afgedaan door een voeging of overdracht. In 2008 was dit afgenomen tot 15%.

Figuur 6.7 Door het Openbaar Ministerie afgedane strafzaken: voeging en overdracht

Voor corresponderende cijfers zie tabel 6.6 in bijlage 4.

Bron: CBS

De strafzaken die gebaseerd zijn op het Wetboek van Strafrecht kennen ongeveer evenveel voegingen en overdrachten (17% in 2008) als bij het totale aantal strafzaken. Hierbij springen de vermogensmisdrijven er juist uit: met 20% liggen deze misdrijven boven het gemiddelde. Gewelddmisdrijven en vernielingen liggen met 15% iets onder het gemiddelde.

6.2 Vervolging van minderjarigen

De vorige paragraaf betrof de vervolging van minder- en meerderjarigen en rechtspersonen samen. In deze paragraaf staat de vervolging van strafrechtelijk minderjarigen centraal. Het betreft personen die op het moment waarop zij een strafbaar feit pleegden tussen de 12 en 18 jaar oud waren. Net als in de voorgaande paragraaf worden hier de bij het OM ingeschreven strafzaken beschreven en de manier waarop het OM deze zaken afdeed.

6.2.1 *Bij het Openbaar Ministerie ingeschreven strafzaken tegen minderjarigen*

Sinds 1995 is er een stijging van het aantal bij het OM ingeschreven strafzaken tegen minderjarige verdachten. In 2008 gaat het om 36.500 ingeschreven strafzaken, waarvan 32.000 zaken wegens misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht, anderhalf keer zoveel als in 1995. Deze stijging volgt logischerwijs op de toename in het aantal door de politie gehoorde minderjarige verdachten (zie hoofdstuk 5).

De strafzaken uit het Wetboek van Strafrecht die bij het OM zijn ingeschreven in 2008, gaan vooral over vermogensmisdrijven en vernielingen. Sinds 1995 zijn er relatief meer gewelddmisdrijven (van 20 naar 27%) en meer vernielingen (van 21 naar 32%) ingeschreven bij het OM. De vermogensmisdrijven namen in die periode af (van 58 naar 38%), al gaat het nog steeds om de grootste groep (zie tabel 6.11 in bijlage 4).

Bij de strafzaken tegen minderjarigen die in 2008 bij het OM zijn ingeschreven, gaat het vooral om jongens, hoewel hun aandeel gestaag afneemt. Het aandeel van de meisjes stijgt. Ging het in 1995 nog in 90% van de jeugdstrafzaken om jongens, in 2008 betreft het 83%. Tegelijk neemt daarmee het percentage zaken tegen meisjes toe: van bijna 10% in 1995 tot 17% in 2008 (zie tabel 6.2 in bijlage 4).

6.2.2 *Door het Openbaar Ministerie afgedane strafzaken tegen minderjarigen*

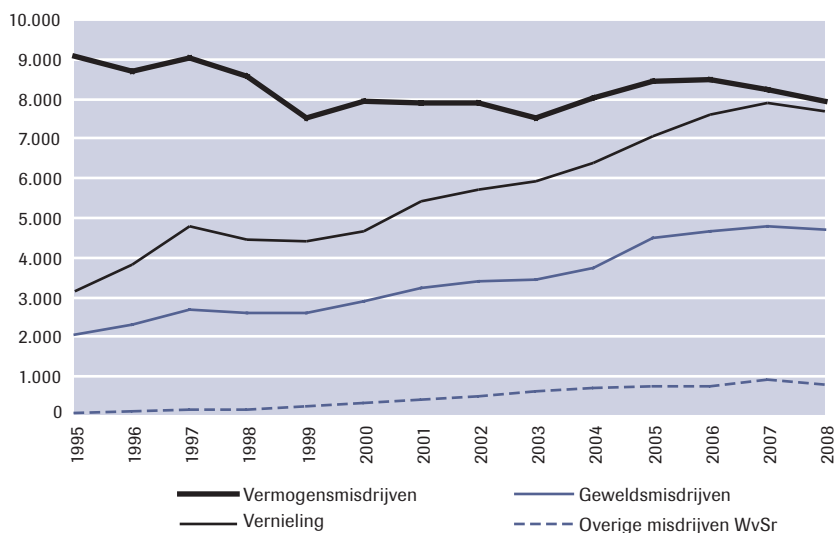
Van de ingeschreven strafzaken tegen minderjarigen doet het OM ongeveer twee derde zelf af. Bij het totale aantal zaken, dus minderjarigen, meerderjarigen en rechtspersonen samen, doet het OM ongeveer de helft

zelf af. Er worden in de afgelopen jaren steeds meer zaken door de rechter afgedaan. Tussen 1995 en 2008 is het aantal jeugdstrafzaken dat jaarlijks door het OM zelf wordt afgedaan (dus exclusief dagvaardingen), gestegen van bijna 14.500 naar ruim 21.000.

Alle soorten misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht namen tot 2007 toe, maar namen in 2008 weer af. Bij deze zaken betrof in 2008 ruim een vijfde (22%) een geweldsmisdrijf. Nadere beschouwing van de geweldsmisdrijven laat vooral een stijging zien van mishandeling en bedreiging. Bij het totale aantal afdoeningen door het OM (dus zaken tegen meerderjarigen, minderjarigen en rechtspersonen samen) was er bij de geweldsmisdrijven ook sprake van een stijging.

Net als bij de volwassenen vormen de vermogensmisdrijven het grootste deel: 38% in 2008. De vernielingen zitten daar dicht op met 36% van de door het OM afgedane jeugdstrafzaken. De toename van het aantal vernielingen komt voor het grootste deel voor rekening van de zaken naar aanleiding van misdrijven tegen de openbare orde (zie figuur 6.8).

Figuur 6.8 Door het Openbaar Ministerie afgedane strafzaken tegen minderjarigen naar soort misdrijven

Voor corresponderende cijfers zie tabel 6.13 in bijlage 4.

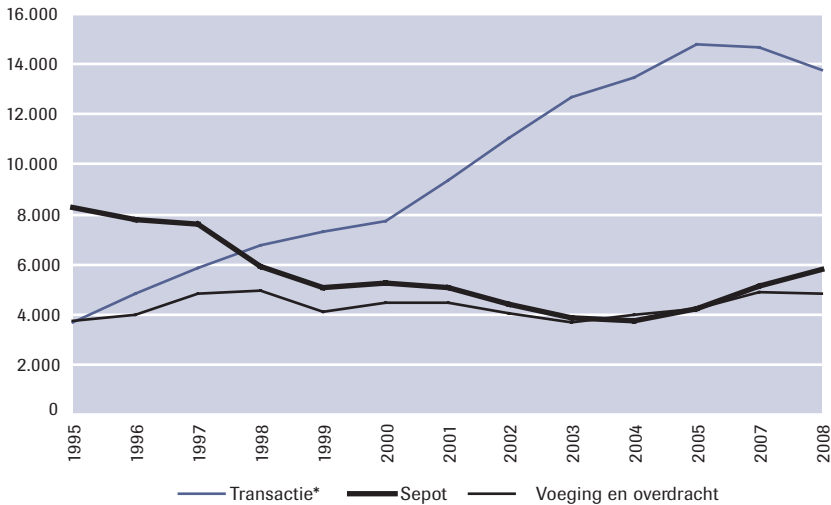
Bron: CBS

6.2.3 Wijze van afdoening door het Openbaar Ministerie

Ook bij jeugdstrafzaken heeft het OM verschillende mogelijkheden om zelf een zaak te beëindigen. De meest voorkomende manier is het aanbieden van een transactie, vaak met een leer- of werkproject als voorwaarde.

Andere mogelijkheden, die veel minder vaak worden toegepast, zijn seponeren en voeging of overdracht van een zaak. In 2008 nam het aantal geseponeerde zaken toe, terwijl de transacties sterk en de voegingen en overdrachten licht daalden.

Figuur 6.9 Door het Openbaar Ministerie afgedane strafzaken tegen minderjarigen naar wijze van afdoening

* Inclusief zaken waarvan het soort misdrijf onbekend is. Met ingang van 2001 worden lik-op-stuk afdoeningen geteld bij 'Transacties'.

Voor corresponderende cijfers zie tabel 6.14 in bijlage 4.

Bron: CBS

Sepot

Het aantal sepot laat tot 2004 een dalende lijn zien, van ruim 8.000 in 1995 tot bijna 4.000 in 2004. Na 2004 neemt het absolute aantal sepot weer toe, tot bijna 6.000 in 2008. Daarmee komt het aandeel jeugdstrafzaken dat het OM in 2008 seponeerde uit op 24%. Het grootste deel hiervan (14 van de 24%) is een beleidsepot. Daartoe werd relatief vaak besloten op gronden samenhangend met de persoon van de verdachte, of op gronden samenhangend met de verhouding tussen de verdachte en de benadeelde (zie tabel 6.14 in bijlage 4).

De misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht namen ruim 5.000 sepot voor hun rekening (25%, tegen 9% in 1995). Alleen geweldsmisdrijven worden meer dan gemiddeld afgedaan met een sepot (33%). Vermogensmisdrijven en vernielingen kennen veel minder sepot.

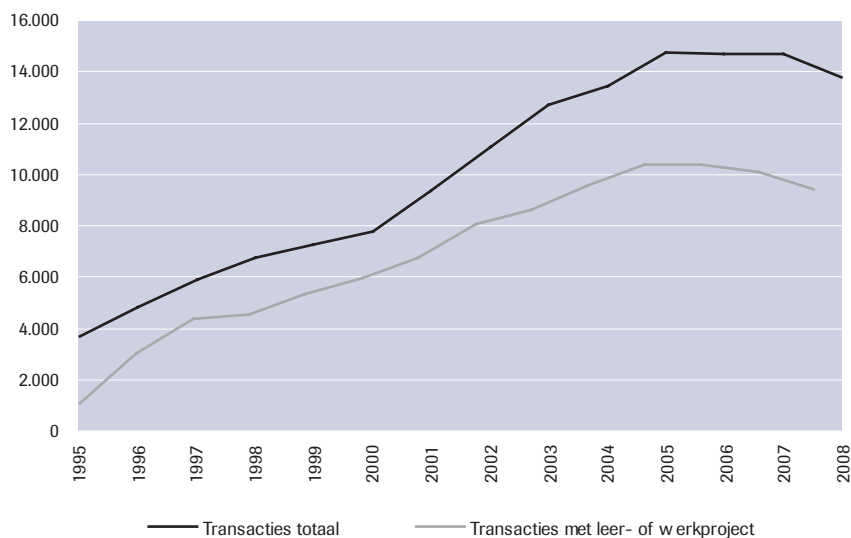
Transactie

De transactie is de meest voorkomende OM-afdoening die aan minderjarigen wordt aangeboden. Het aantal transacties is tussen 1995 en 2005 jaarlijks gestegen. Daarna bleef het twee jaar constant en daalde het in 2008. In 1995 deed het OM 3.000 jeugdstrafzaken uit het Wetboek van Strafrecht af met een transactie. Inmiddels is dit aantal bijna verviervoudigd, tot ruim 11.500 in 2008. Het aandeel transacties steeg hiermee van 21% in 1995 tot 55% in 2008.

Geweldsmisdrijven worden relatief weinig afgedaan met een transactie (46%). Vermogensmisdrijven (58%) en vernielingen (57%) kennen juist relatief veel transacties.

Een groot deel (72%) van de transacties betreft transacties met als voorwaarde een leer- of werkproject.⁶ In 2008 bedroeg dit aantal transacties 8.500 (zie figuur 6.10).

Figuur 6.10 Door het Openbaar Ministerie afgedane strafzaken tegen minderjarigen: transacties met als voorwaarde een leer- of werkproject

* De transacties met als voorwaarde een leer- of werkproject bevatten zowel de transacties die een taakstraf inhouden als de beleidssepots na dienstverlening.

Voor corresponderende cijfers zie tabel 6.14 en 6.16 in bijlage 4.

Bron: CBS

6 Hierbij worden ook de beleidssepots na dienstverlening geteld, het vroegere 'officiersmodel' (zie ook hoofdstuk 2). Het gaat daarbij de laatste jaren om enkele tientallen zaken.

Voeging en overdracht

In de periode 1995-2008 ligt het aantal jeugdstrafzaken dat wordt gevoegd jaarlijks rond de 3.000. Voegingen ter berechting zijn in het afgelopen jaar bijna vijfmaal zo vaak toegepast als voegingen ad informandum. In 2008 betrof 12% van alle afdoeningen door het OM een voeging ter berechting en 3% van de OM-afdoeningen een voeging ad informandum. Overdrachten naar een ander parket vormden in 2008 5% van de afdoeningen door het OM. Dit percentage is iets lager dan in 1995 (6%). In totaal deed het OM in 2008 20% van de zaken af middels een voeging of overdracht, tegen 24% in 1995.

Ditzelfde percentage geldt voor de misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht. De aandelen bij de verschillende soorten misdrijven wijken hier niet sterk van af. Gewelddsmisdrijven (21%) en vermogensmisdrijven (23%) worden iets vaker dan gemiddeld gevoegd of overgedragen, net als in 1995 (respectievelijk 25 en 28%). Vernielingen liggen met 17% (18% in 1995) juist iets onder het gemiddelde.

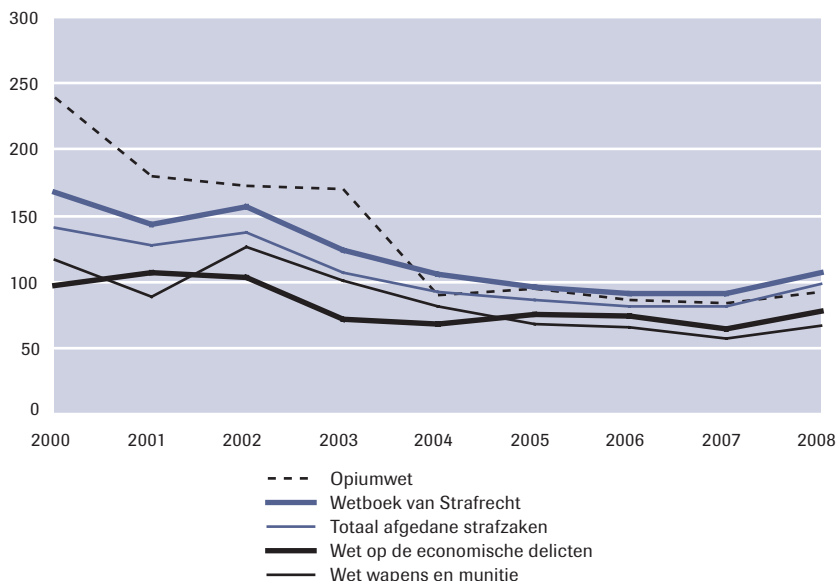
6.3 Doorlooptijd in strafzaken (Openbaar Ministerie)

Een zaak neemt tussen de inschrijving bij en de afdoening door het OM een bepaalde tijd in beslag, de doorlooptijd. In 1995 betrof de doorlooptijd voor zaken op basis van het Wetboek van Strafrecht gemiddeld 131 dagen (ruim 4 maanden). Tot 2002 nam dit toe tot 156 dagen (ruim 5 maanden), om vervolgens af te nemen tot 107 dagen (3,5 maand) in 2008 (zie figuur 6.11).⁷ De verschillen tussen de verschillende soorten delicten zijn klein, en worden vooral bepaald door de complexiteit van de zaak.

Ook bij de zaken gebaseerd op misdrijven uit de Opiumwet (92 dagen in 2008), de Wet op de economische delicten (78 dagen) en de Wet wapens en munitie (67 dagen) namen de doorlooptijden tot 2007 af, om in 2008 weer iets toe te nemen.

⁷ Voor deze vergelijking is een maand gesteld op 30 dagen.

Figuur 6.11 Doorlooptijden in strafzaken (Openbaar Ministerie), in dagen

Voor corresponderende cijfers zie tabel 6.10 in bijlage 4.

Bron: CBS

6.4 Berechting door het Openbaar Ministerie: de OM-strafbeschikking

Sinds februari 2008 mag het OM voor bepaalde delicten, buiten de rechter om, zelf de schuld vaststellen van en straffen opleggen aan verdachten door inwerkingtreding van de Wet OM-afdoening. De strafbeschikking kan diverse straffen, maatregelen en aanwijzingen inhouden: geldboetes, taakstraffen en ontzegging van de rijbevoegdheid. Maar ook het betalen van schadevergoeding aan het slachtoffer behoort tot de mogelijkheden, net als gedragsaanwijzingen zoals deelname aan een afkickprogramma of een straatverbod. Het OM mag geen vrijheidsbenemende straffen opleggen (zie ook hoofdstuk 2). Pas in 2010 of later kan het OM deze strafbeschikking ook aan minderjarigen opleggen.

6.5 Resumé

In 2008 werden in totaal 260.000 strafzaken ingeschreven bij het Openbaar Ministerie, waarvan er 166.000 waren gebaseerd op misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht. Dit aantal zaken ligt na een daling en een

stijging weer op hetzelfde niveau als in 1995. Het OM deed in 2008 ongeveer de helft van de zaken uit het Wetboek van Strafrecht zelf af (ruim 81.500). Ruim een derde van deze zaken seponeerde het OM. Daarnaast werd bijna de helft van deze strafzaken afgedaan met een transactie. De resterende zaken werden afgedaan via een voeging of overdracht naar een ander parket.

Het aantal geweldsmisdrijven dat werd ingeschreven bij het OM is sinds 1995 bijna verdubbeld tot 54.000 in 2008. In 2008 deed het OM ruim 24.500 geweldsmisdrijven zelf af. Bijna de helft van deze zaken werd door het OM geseponoord. Dit percentage ligt boven het gemiddelde. Nog eens twee vijfde van de geweldsmisdrijven werd afgedaan met een transactie. De overige geweldsmisdrijven werden afgedaan middels een voeging of overdracht.

Het grootste deel van de ingeschreven strafzaken (66.000) betreft vermogensmisdrijven, hoewel deze afnemen. Het OM deed in 2008 31.000 vermogensmisdrijven zelf af. Het OM seponeerde minder vermogensmisdrijven dan gemiddeld. Wel worden deze misdrijven relatief vaak afgedaan met een transactie. Vermogensmisdrijven worden meer dan gemiddeld afgedaan via een voeging of overdracht.

Het aantal vernielingen (inclusief misdrijven tegen de openbare orde en gezag) neemt toe, tot 37.000 bij het OM ingeschreven zaken in 2008.

Ook het aantal vernielingen dat door het OM zelf wordt afgedaan (ruim 21.500), neemt toe. Vernielingen worden relatief weinig geseponoord.

Net als vermogensmisdrijven worden vernielingen relatief vaak afgedaan met een transactie. Net als geweldsmisdrijven worden vernielingen iets minder dan gemiddeld gevoegd of overgedragen aan een ander parket.

Het aantal strafzaken tegen minderjarigen neemt toe. In 2008 werden 36.500 jeugdstrafzaken ingeschreven bij het Openbaar Ministerie, waarvan 32.000 zaken wegens misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht. Het OM doet ongeveer twee derde van de jeugdstrafzaken zelf af (ruim 21.000 in 2008). Het grootste, maar kleiner wordende deel betreft vermogensmisdrijven. De geweldsmisdrijven en vernielingen nemen toe. Net als bij de volwassenen worden relatief steeds meer jeugdstrafzaken niet door het OM zelf afgedaan, maar voor de rechter gebracht. Het OM seponeerde tot 2004 steeds minder jeugdstrafzaken, maar de afgelopen jaren stijgt dit aandeel weer. In 2008 werd een kwart van de zaken geseponoord.

Het aandeel transacties steeg jarenlang, maar was stabiel in de afgelopen twee jaar. Bijna drie kwart hiervan had als voorwaarde het volgen van een leer- of werkproject. Het resterende een vijfde deel van de jeugdstrafzaken werd afgehandeld via een voeging of overdracht naar een ander parket.

De doorlooptijd (tijd tussen inschrijving en afdoening door het OM) voor misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht is tussen 1995 en 2002 gestegen. Daarna nam de doorlooptijd weer af, en kwam in 2008 uit op 107 dagen ofwel 3,5 maand.

7 Berechting

N.E. de Heer-de Lange

In dit hoofdstuk komt de berechting van verdachten aan de orde. Hierbij gaat het om verdachten van strafbare feiten waarvan het Openbaar Ministerie vindt dat er een verdere strafrechtelijke reactie moet volgen. De daartoe bevoegde personen moeten vaststellen of er sprake is van schuld en strafbaarheid. Is dat het geval, dan volgt er (meestal) een sanctie. Het gaat in dit hoofdstuk om verdachten, de inhoud van de strafbare feiten die zij pleegden, en de manier waarop de berechting plaatsvindt. Paragraaf 7.1 beschrijft de berechting van minder- en meerderjarige natuurlijke en rechtspersonen samen. Daarbij is er aandacht voor de zaken die in eerste aanleg aan de rechter worden voorgelegd, voor de manier waarop hij die afhandelt en voor de sancties die hij oplegt. Paragraaf 7.2 volgt dezelfde lijn, maar dan specifiek voor strafrechtelijk minderjarigen. Paragraaf 7.3 beschrijft de doorlooptijden van de strafzaken die door de rechter worden afgedaan. Vervolgens kijken we in paragraaf 7.4 naar berechting in hoger beroep en in cassatie. Paragraaf 7.5 behandelt de schadevergoeding die ex-verdachten kunnen vragen als niet is gebleken dat zij schuldig zijn, of als zij al vóór de veroordeling (lang) hebben vastgezeten terwijl daar bij nader inzien geen grond voor was. Het hoofdstuk sluit af met een resumé in paragraaf 7.6.

Jaarlijks gaat bijna twee derde van alle strafzaken bij de rechter over een misdrijf uit het Wetboek van Strafrecht. Net als in het voorgaande hoofdstuk zullen hier vooral deze misdrijven worden besproken. De genoemde percentages zijn dan ook gerelateerd aan het Wetboek van Strafrecht. Waar nodig worden daarnaast andere wetten ook genoemd. In de tabellen in bijlage 4 zijn cijfers opgenomen over strafzaken die voortvloeien uit zowel het Wetboek van Strafrecht als andere wetten. Percentages in de tabellen tellen op tot het totaal van alle strafwetten samen.

7.1 Berechting

In deze paragraaf gaat het over de berechting van strafrechtelijk minderjarigen, meerderjarigen en rechtspersonen samen. We gaan in op de strafzaken die zijn afgedaan door de rechter in eerste aanleg. In de volgende subparagrafen wordt hier dieper op ingegaan door te kijken naar de wijze van die afdoeningen en de opgelegde sancties.

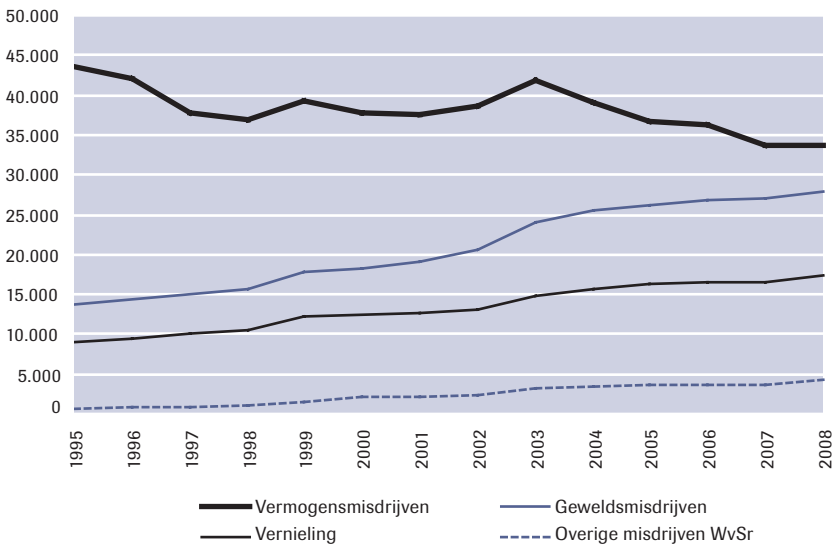
7.1.1 Door de rechter afgedane strafzaken

Tussen 1995 en 2006 nam het aantal strafzaken dat de rechter afdeed, toe van ruim 102.000 tot ruim 134.000 zaken. In 2007 en 2008 daalde dit aantal weer, tot ruim 127.000 strafzaken in 2008. Hiervan ging het bij 65% om misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht, net als in 1995. De hierna

genoemde percentages zijn gerelateerd aan de misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht.

Bij de zaken die de rechter krijgt voorgelegd, zijn de vermogensmisdrijven in de meerderheid. Ook bij de rechter is dit aandeel aan het dalen: van 65% in 1995 naar 40% in 2008. Geweldsmisdrijven zijn in aantal geringer, maar hebben in de rechterlijke afdoeningen van misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht in deze periode een groeiend aandeel: van 20% in 1995 naar 34% in 2008. Ook het aandeel vernielingen¹ nam toe, van 13% in 1995 tot 21% in 2008 (zie figuur 7.1).

Figuur 7.1 Door de rechter in eerste aanleg afgedane strafzaken naar soort misdrijven

Voor corresponderende cijfers zie tabel 7.3 in bijlage 4.

Bron: CBS

Het percentage mannen dat voor de rechter is verschenen, neemt licht af. Tussen 1995 en 2006 ging het steeds om 87% van alle strafzaken. Vervolgens nam dit af tot 85% in 2008. Deze afname bij de mannen gaat gepaard met een toename bij de vrouwen, tot 13% in 2007 en 2008.

Het aandeel strafzaken tegen minderjarigen groeit sterk en is sinds 1995 bijna verdubbeld, tot bijna 12% in 2008. Het grootste deel hiervan (85% in 2008) betreft jongens. Maar de meisjes zijn al jaren bezig aan een inhaalslag: van 8% van de minderjarigen in 1995 tot 15% van de minderjarigen in 2008.

¹ Het gaat hier om de misdrijven die zijn geclassificeerd onder de noemer 'vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde en gezag'. Omwille van de leesbaarheid wordt deze categorie kortweg 'vernielingen' genoemd.

Bij de rechtspersonen is de toename met 0,2% sinds 1995 veel kleiner: 2,9% van alle afgedane strafzaken in 2008 (zie ook tabel 7.1 in bijlage 4).

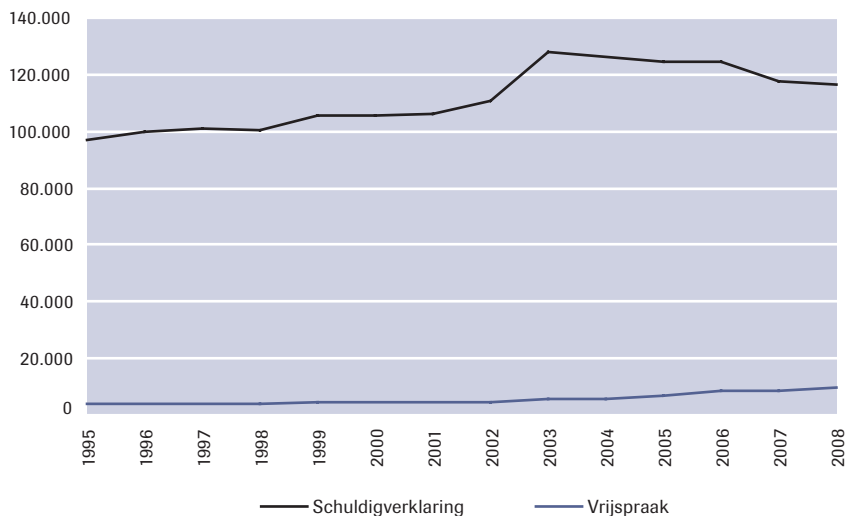
7.1.2 *Wijze van afdoening door de rechter*

Als het OM een zaak niet zelf afdoet, maar besluit te dagvaarden, buigt de rechter in eerste aanleg zich over de zaak. Hij beschikt over diverse mogelijkheden om een strafzaak af te doen. Over elk strafbaar feit neemt de rechter een besluit.

In verreweg de meeste gevallen komt de rechter tot een schuldigverklaring, al is dit percentage aan het dalen. Veel minder vaak wordt de verdachte vrijgesproken, maar dit aandeel stijgt wel. Verder kan de rechter de verdachte ontslaan van rechtsvervolging, het OM niet-ontvankelijk verklaren, of de vervolging schorsen. Deze laatste wijzen van afdoening komen – zeker procentueel gezien – slechts sporadisch voor.

De afdoeningen door de rechter zijn hierna gepresenteerd exclusief de voegingen ter zitting, omdat deze gegevens over de laatste jaren niet volledig zijn.

Figuur 7.2 Door de rechter afgedane strafzaken naar wijze van afdoening

Voor corresponderende cijfers zie tabel 7.4 in bijlage 4.

Bron: CBS

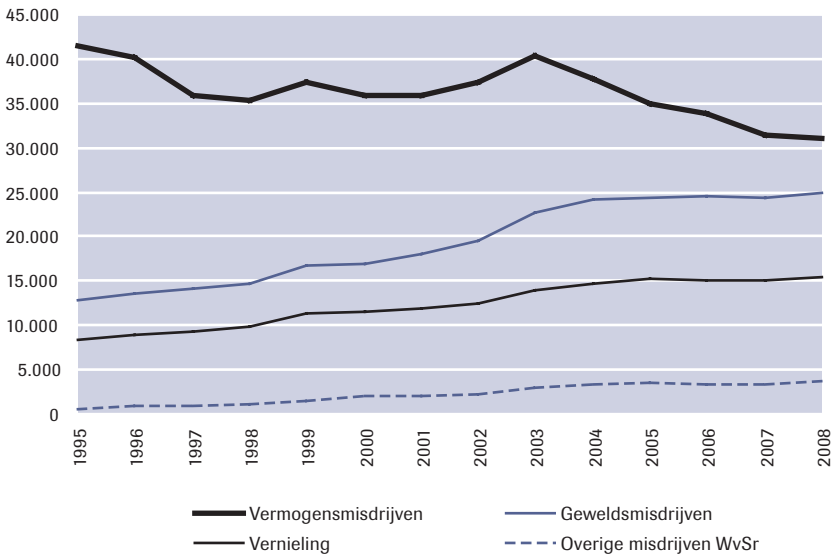
Schuldigverklaring

De rechter verklaart een verdachte in de meeste gevallen schuldig. Van de 83.000 strafzaken uit het Wetboek van Strafrecht die de rechtbanken in eerste aanleg in 2008 hebben afgedaan, eindigden er 75.000 met een

schuldigverklaring. Sinds 2004 is het percentage schuldigverklaringen gedaald tot 90% in 2008.

Bij vermogensmisdriven lag het percentage schuldigverklaringen in 2008 op 92%. Bij geweldsmisdrijven en vernielingen lag het percentage schuldigverklaringen iets lager, op 89% (zie figuur 7.3).

Figuur 7.3 Door de rechter afgedane strafzaken: schuldigverklaringen naar soort misdrijven

Voor corresponderende cijfers zie tabel 7.5 in bijlage 4.

Bron: CBS

Vrijspraak en ontslag van rechtsvervolging

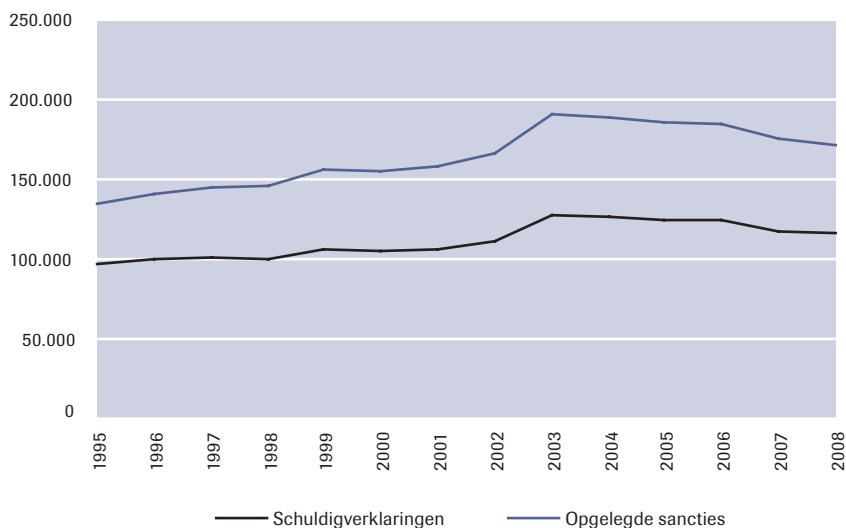
Het OM legt een zaak voor aan de rechter om een uitspraak te verkrijgen over de schuld van de verdachte. Meestal is het doel om tot een veroordeling te komen. De rechter besluit tot vrijspraak als het ten laste gelegde feit niet is bewezen (zie ook hoofdstuk 2). Het OM kan om diverse redenen ook zelf om vrijspraak vragen. De rechter besluit tot ontslag van rechtsvervolging als het ten laste gelegde feit eventueel wel bewezen kan worden, maar dat feit of de verdachte niet strafbaar is.

In 2008 kwam de rechter in 7.500 zaken tot vrijspraak of ontslag van rechtsvervolging. Het percentage ontslagen van rechtsvervolging ligt al jaren op nul. Het aandeel vrijspraken lag tussen 1995 en 2004 op 4 à 5%, maar steeg daarna tot 9% in 2008. Bij geweldsmisdrijven (10%) en vernielingen (11%) volgt relatief vaak een vrijspraak. De vermogensmisdriven liggen met 7% net onder het gemiddelde (zie tabel 7.6 in bijlage 4).

7.1.3 Door de rechter in eerste aanleg opgelegde sancties

Wanneer de rechter de verdachte schuldig verklaart, legt hij in de meeste gevallen een sanctie op. In hoofdstuk 2 zijn de sancties beschreven. Veelal legt de rechter een combinatie van straffen op. Daardoor ligt het aantal opgelegde sancties hoger dan het aantal schuldigverklaringen. In de periode 1995-2008 is het totale aantal opgelegde sancties gegroeid van bijna 135.000 in 1995 tot bijna 172.000 in 2008 (zie figuur 7.4). Sinds 1995 worden jaarlijks 1,5 keer zoveel sancties opgelegd als dat er schuldigverklaringen worden uitgesproken.

Figuur 7.4 Door de rechter afgedane strafzaken: schuldigverklaringen en opgelegde sancties

Voor corresponderende cijfers zie tabellen 7.5 en 7.9 in bijlage 4.

Bron: CBS

Naast de hoofdstraffen, die hierna worden besproken, kan de rechter een bijkomende straf of een maatregel opleggen. De ontzegging van de rijbevoegdheid is de meest voorkomende bijkomende straf. In 2008 werd deze straf bijna 17.000 keer opgelegd. De betaling aan de Staat, de schadevergoeding en het ontnemen van wederrechtelijk verkregen voordeel zijn de meest voorkomende maatregelen: ruim 16.000 keer in 2008. Deze maatregelen vormen 9% van alle opgelegde sancties. De maatregelen tbs en ISD worden relatief weinig opgelegd door de rechter. In 2008 ging het om 200 respectievelijk bijna 400 zaken (zie tabel 7.9 in bijlage 4).

Vrijheidsstraf

De rechter legt steeds minder vaak een (gedeeltelijk) onvoorwaardelijke gevangenisstraf of hechtenis op. In 1995 ging het nog om 31% van de afgedane strafzaken uit het Wetboek van Strafrecht. Daarna steeg dit aandeel tot 35% in 2003, maar daarna daalde dit weer tot 21% in 2008. In 2008 ging het om 18.000 strafzaken uit het Wetboek van Strafrecht.

Geweldsmisdrijven liggen met hun aandeel opgelegde vrijheidsstraffen op het gemiddelde: 20% van deze zaken werd in 2008 op deze manier afgedaan. Vermogensmisdrijven worden relatief vaak (29%) bestraft op deze manier. Vernielingen worden minder vaak bestraft met een vrijheidsstraf: 11% in 2008 (zie tabel 7.12 in bijlage 4).

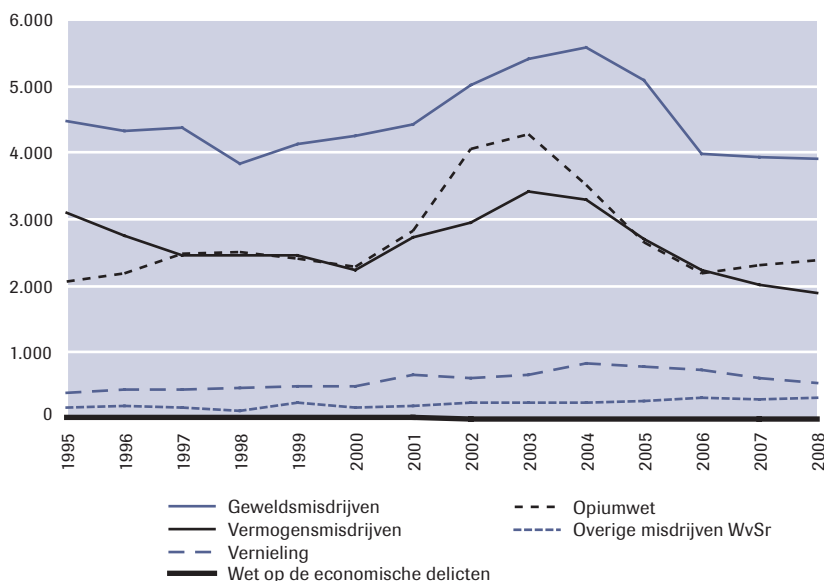
Iets meer dan de helft (56%) van alle in 2008 door de rechter opgelegde (gedeeltelijk) onvoorwaardelijke gevangenisstraffen is korter dan drie maanden; 4% heeft een duur van drie jaar of meer. Tussen 1995 en 2008 zijn er schommelingen geweest in de strafduur. Tot 2000 namen de korte vrijheidsstraffen toe tot 64%, tegelijk met een afname van de langere vrijheidsstraffen. Daarna maakte deze schommeling weer een tegengestelde beweging. In 2008 was de situatie weer vrijwel gelijk aan die in 1995 (zie tabel 7.10 in bijlage 4).

Door de combinatie van het aantal opgelegde straffen en de gemiddelde strafduur die daarbij wordt opgelegd, is het aantal detentiejaren uit te rekenen. Van de opgelegde vrijheidsstraffen (gevangenisstraf, hechtenis en jeugd detentie) worden de opgelegde strafduur en het voorwaardelijke deel daarvan geregistreerd. Door van het onvoorwaardelijke deel de tijd af te trekken die op grond van de regeling van vervroegde of de voorwaardelijke invrijheidstelling² (waarschijnlijk) niet zal worden uitgezeten, wordt (een benadering van) de werkelijk uit te zitten tijd verkregen. Waar hier over detentiejaren en gemiddelde strafduur wordt gesproken, is dat berekend op basis van deze werkelijk uit te zitten tijd. Het aantal opgelegde detentiejaren ligt tussen 1995 en 2000 redelijk constant rond de 10.000 detentiejaren. Van 2000 tot 2003 stijgt het aantal sterk tot bijna 15.000, maar daarna daalt het weer. In 2008 ligt dit aantal met bijna 9.500 opgelegde detentiejaren weer op het niveau van de periode 1995-2000. Deze sterke stijging en daling zijn vooral bij vermogens- en geweldsmisdrijven duidelijk terug te zien.

2 Bij de vervroegde invrijheidstelling hoefde standaard een deel van de straf niet te worden uitgezeten. Voor straffen tot en met twaalf maanden gold dat de eerste zes maanden geheel werden uitgezeten en van het restant een derde deel. Van straffen langer dan een jaar werd twee derde deel uitgezeten (artikel 9a Sr). De regeling van vervroegde invrijheidstelling gold niet voor jeugddetentie. Medio 2008 is de vervroegde invrijheidstelling vervangen door de voorwaardelijke invrijheidstelling. Hierdoor is het niet langer standaard dat een deel van de straf niet wordt uitgezeten, maar zijn hier voorwaarden aan verbonden. Uit praktische overwegingen is gekozen om alle vrijheidsstraffen die tot en met 2008 zijn opgelegd, op dezelfde manier om te rekenen naar detentiejaren. Hierbij wordt dus uitgegaan van de berekening van de uit te zitten tijd volgens de regeling van de vervroegde invrijheidstelling.

Het grootste aantal detentie jaren wordt opgelegd vanwege geweldsmisdrijven (bijna 4.000 in 2008), gevolgd door vermogensmisdrijven (bijna 2.000). Een andere groep misdrijven die een groot aantal opgelegde detentie jaren voor zijn rekening neemt, zijn de misdrijven tegen de Opiumwet. Voor deze misdrijven legde de rechter in 2008 vrijheidsstraffen op met een totaal aan bijna 2.400 detentie jaren. Misdrijven uit de Wet op de economische delicten kennen juist relatief weinig detentie jaren (5 in 2008; zie figuur 7.5).

Figuur 7.5 Door de rechter afgedane strafzaken: vrijheidsstraffen* in detentie jaren en naar soort misdrijven

* Gevangenisstraf, hechtenis en jeugddetentie.

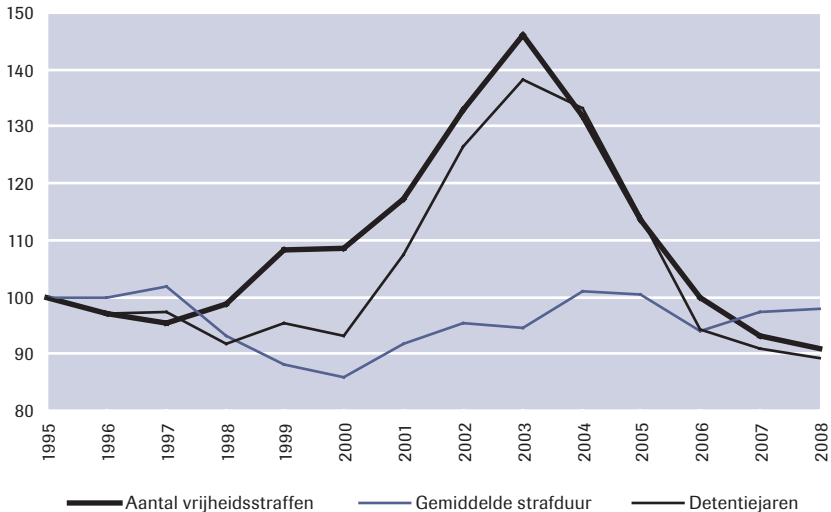
Voor corresponderende cijfers zie tabel 7.14 in bijlage 4.

Bron: CBS

Uiteraard is de hoogte van de opgelegde straffen afhankelijk van de maximale strafduur die in de wet is bepaald. De maximale vrijheidsstraf die voor geweldsmisdrijven kan worden opgelegd, ligt vaak hoger dan bij vermogensmisdrijven en vernielingen.

Ontwikkelingen in het aantal detentie jaren kunnen het gevolg zijn van ontwikkelingen in het aantal vrijheidsstraffen, in de gemiddelde strafduur of in een combinatie van beide. Zowel de groei als de afname van het aantal detentie jaren is in overwegende mate toe te schrijven aan de groei van het aantal (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen (zie figuur 7.6).

Figuur 7.6 Door de rechter afgedane strafzaken: vrijheidsstraffen* naar aantal, gemiddelde duur en detentie jaren (index: 1995=100)

* Gevangenisstraf, hechtenis en jeugddetentie.

Voor corresponderende cijfers zie tabellen 7.10, 7.13 en 7.14 in bijlage 4.

Bron: CBS

Taakstraf

De taakstraf behoort vanaf 2001 tot de hoofdstraffen en is sindsdien sterk groeiend. In 2008 werden ruim 33.000 taakstraffen opgelegd voor misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht. In 1995 ging het nog om 11.500 taakstraffen.

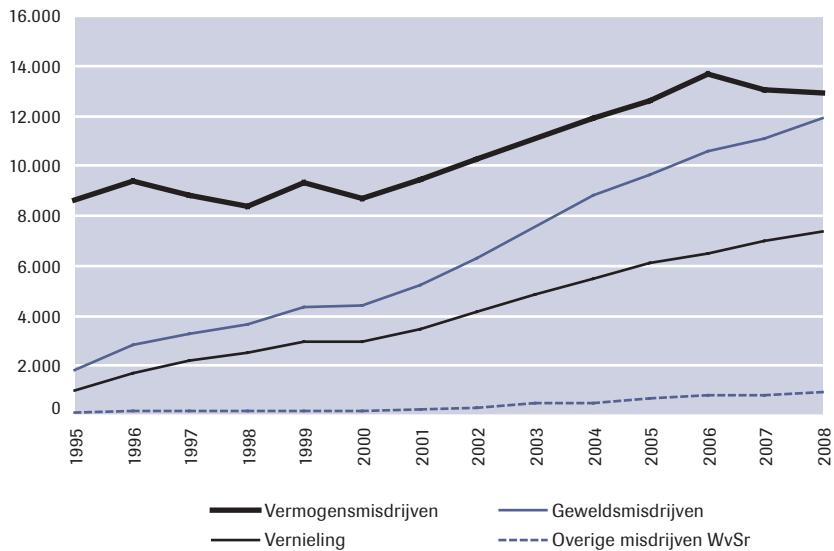
Twee vijfde (40%) van de misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht bestrafte de rechter in 2008 met een taakstraf. In 1995 lag dit nog op 17%. Gewelddmisdrijven (42%) en vernielingen (43%) werden relatief vaak afgedaan met een taakstraf. Vermogensmisdrijven lagen met 38% iets onder het gemiddelde (zie figuur 7.7).

Geldboete

In 2008 is het aantal opgelegde boetes voor misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht uitgekomen op ruim 17.000, iets minder dan de 21.000 in 1995. Dat betekent dat 21% van deze strafzaken in 2008 door de rechter is afgedaan met een geldboete. In 1995 ging het nog om 31%.

Geweldd- en vermogensmisdrijven worden relatief weinig afgedaan met een geldboete: respectievelijk 16% en 18% in 2008. Vernielingen halen het gemiddelde omhoog: bij 26% van deze misdrijven legde de rechter een geldboete op (zie figuur 7.8).

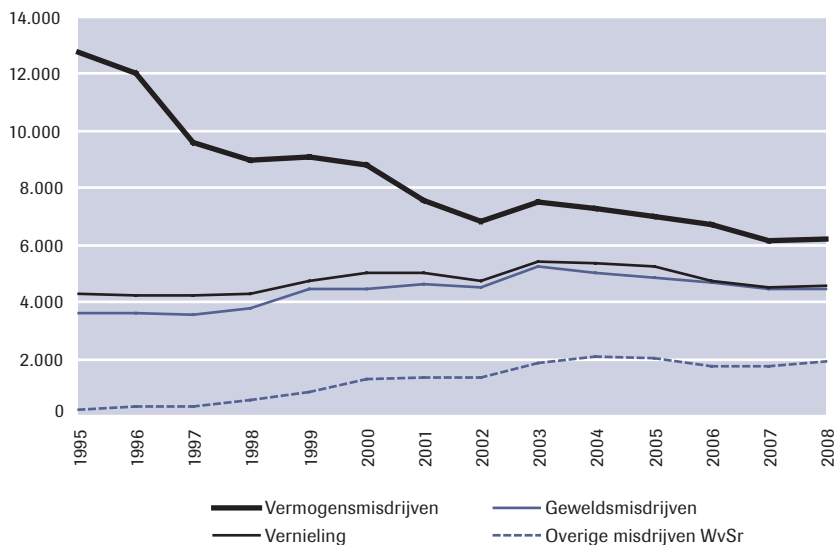
Figuur 7.7 Door de rechter afgedane strafzaken: taakstraffen naar soort misdrijven

Voor corresponderende cijfers zie tabel 7.15 in bijlage 4.

Bron: CBS

Figuur 7.8 Door de rechter afgedane strafzaken: geldboetes naar soort misdrijven

Bron: CBS, StatLine

Het grootste deel (52%) van de boetes die de rechter in 2008 oplegde, bedroeg 300 tot 1.000 euro. Nog eens 40% van de opgelegde boetes was lager dan 300 euro. Slechts bij een klein deel (9%) van de opgelegde boetes ging het om meer dan 1.000 euro. In 1995 lagen de boetebedragen iets lager. Toen ging het bij de helft van de boetes om bedragen tot 300 euro. Nog eens 45% van de boetes lag tussen de 300 en 1.000 euro. Boetes van 1.000 euro of meer vormden slechts 5% van het totaal (zie tabel 7.11 in bijlage 4).

Veranderingen in de hoogte van opgelegde (geheel of gedeeltelijk) onvoorwaardelijke geldboetes worden beïnvloed door inflatie-effecten, door aanpassingen van maximale boetebedreigingen in de wet en door strafoplegging door de rechter.

7.2 Berechting van minderjarigen

Deze paragraaf beschrijft de berechting van strafrechtelijk minderjarigen. Daarbij wordt dezelfde lijn gevolgd als in de eerste paragraaf. We zien hoeveel en wat voor soort zaken de rechter afdeed, op welke manier, en welke sancties de rechter heeft opgelegd.

7.2.1 Door de rechter afgedane strafzaken tegen minderjarigen

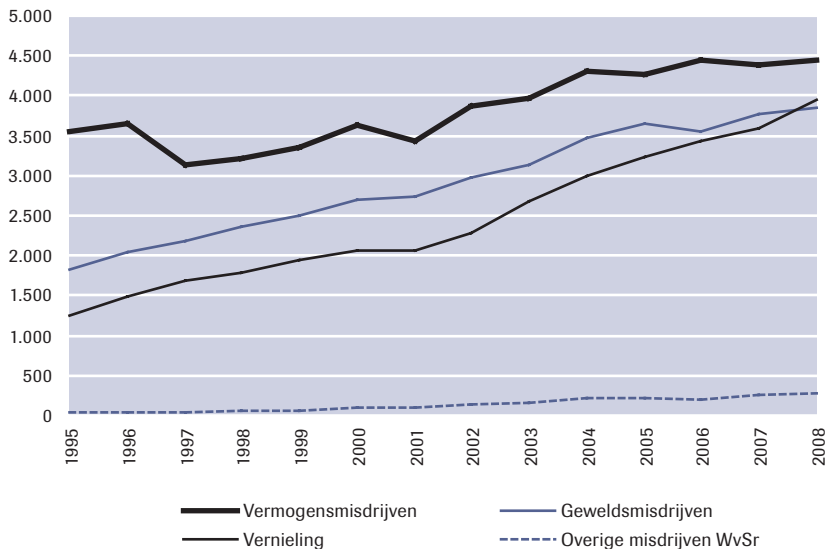
Het aantal jeugdstrafzaken dat in eerste aanleg door de rechter wordt afgedaan, vertoont een geleidelijke stijging van ruim 6.500 in 1995 naar ruim 12.500 in 2008. Dit is bijna een verdubbeling van het aantal door de rechter afgedane jeugdstrafzaken wegens misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht. Dit houdt gelijke tred met de stijging van de door de politie gehoorde minderjarige verdachten (zie hoofdstuk 5).

Van de jeugdstrafzaken die in 2008 door de rechter werden afgedaan, was 31% wegens een geweldsmisdrijf, 36% voor een vermogensmisdrijf en 31% wegens vernieling. In 1995 waren er relatief meer vermogensmisdrijven (53%), maar vooral het aantal vernielingen is sterk gestegen (19% in 1995). Dat komt vooral door de toename van het aantal misdrijven tegen de openbare orde (zie figuur 7.9).

7.2.2 Wijze van afdoening door de rechter

Doet het OM een strafzaak niet zelf af, dan zal uiteindelijk de rechter een uitspraak doen. Hij kan de verdachte schuldig verklaren, wat het meest voorkomt, of de verdachte vrijspreken of ontslaan van rechtsvervolging. Ook kan hij zichzelf onbevoegd verklaren of de vervolging schorsen. Deze laatste twee soorten uitspraken komen niet vaak voor.

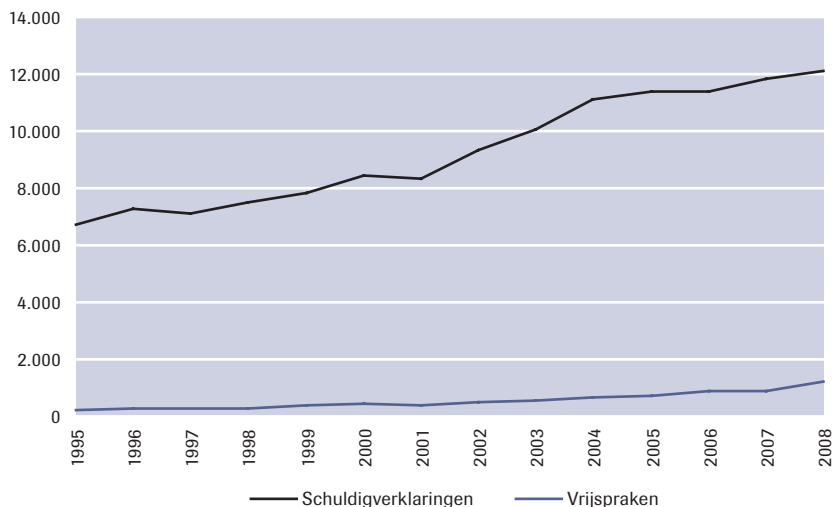
Figuur 7.9 Door de rechter afgedane strafzaken tegen minderjarigen naar soort misdrijven

Voor corresponderende cijfers zie tabel 7.16 in bijlage 4.

Bron: CBS

Figuur 7.10 Door de rechter afgedane strafzaken tegen minderjarigen naar wijze van afdoening

Voor corresponderende cijfers zie tabel 7.17 in bijlage 4.

Bron: CBS

Schuldigverklaring

Van de 12.500 uitspraken op basis van het Wetboek van Strafrecht die de rechter in 2008 deed, ging het bij ruim 11.000 (90%) om een schuldigverklaring. Dit percentage lag tussen 1995 en 2000 nog rond de 95%, maar neemt nu af.

De verschillen tussen schuldigverklaringen van de soorten misdrijven zijn erg klein. Vermogensmisdrijven worden iets vaker dan gemiddeld (91%) afgedaan met een schuldigverklaring; vernielingen juist iets minder vaak (89%). Ook in 1995 werden vernielingen iets minder vaak afgedaan met een schuldigverklaring dan andere soorten zaken (zie tabel 7.18 in bijlage 4).

Vrijspraak en ontslag van rechtsvervolging

Net als bij de volwassenen komen bij de strafzaken tegen minderjarigen vrijspraken steeds vaker voor. In 2008 ging het om 1.100 vrijspraken (10%) wegens misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht, tegen 200 (3%) in 1995. De afname van de schuldigverklaringen gaat dus gelijk op met de toename van vrijspraken. Ontslag van rechtsvervolging komt zeer weinig voor; in 2008 ging het in totaal om enkele tientallen zaken. Toch ging het in 2008 om ruim tweemaal zoveel ontslagen van rechtsvervolging als in recente voorgaande jaren.

Net als bij de schuldigverklaringen zijn de verschillen in de vrijspraken voor de diverse soorten delicten klein. Vermogensmisdrijven worden iets minder vaak afgedaan met een vrijspraak of ontslag van rechtsvervolging; vernielingen juist iets vaker (zie tabel 7.19 in bijlage 4).

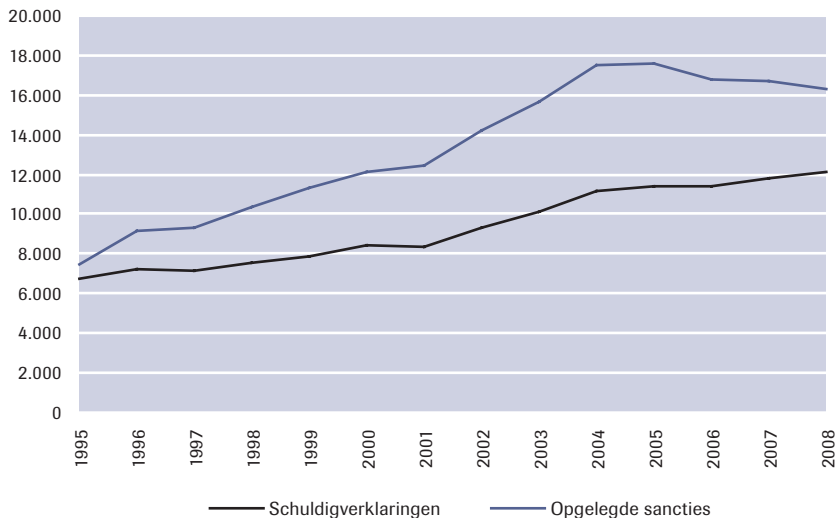
7.2.3 Door de rechter opgelegde sancties aan minderjarigen

Als een verdachte schuldig wordt bevonden, kan de rechter besluiten een enkele straf of maatregel op te leggen of diverse sancties te combineren (zie ook hoofdstuk 2).

Omdat de rechter de mogelijkheid heeft sancties te combineren, is het totale aantal straffen en maatregelen dat door de rechter is opgelegd groter dan het aantal afdoeningen. In 2008 werden ruim 12.000 schuldigverklaringen uitgesproken. In hetzelfde jaar werden ruim 16.300 straffen en maatregelen opgelegd (zie figuur 7.11). Grofweg kan worden gesteld dat in 2008 per twee afdoeningen drie sancties worden opgelegd, net als bij de strafzaken tegen alle soorten verdachten samen.

Naast de hoofdstraffen, die hierna worden besproken, kan de rechter bijkomende straffen en maatregelen opleggen aan jeugdigen. Net als bij de volwassenen vormt de betaling aan de Staat een maatregel die vaak wordt opgelegd. In 2008 ging het om ruim 2.200 zaken, ofwel 14% van alle opgelegde sancties. De plaatsing in een inrichting voor jeugdigen

Figuur 7.11 Door de rechter afgedane strafzaken tegen minderjarigen: schuldigverklaringen en opgelegde sancties

Voor corresponderende cijfers zie tabellen 7.18 en 7.22 in bijlage 4.

Bron: CBS

(PIJ-maatregel, zie ook hoofdstuk 2) wordt steeds minder vaak opgelegd. In 2008 ging het om minder dan 1% van het totale aantal opgelegde sancties. In de afgelopen jaren is dit aantal bijna gehalveerd (zie tabel 7.22 in bijlage 4).

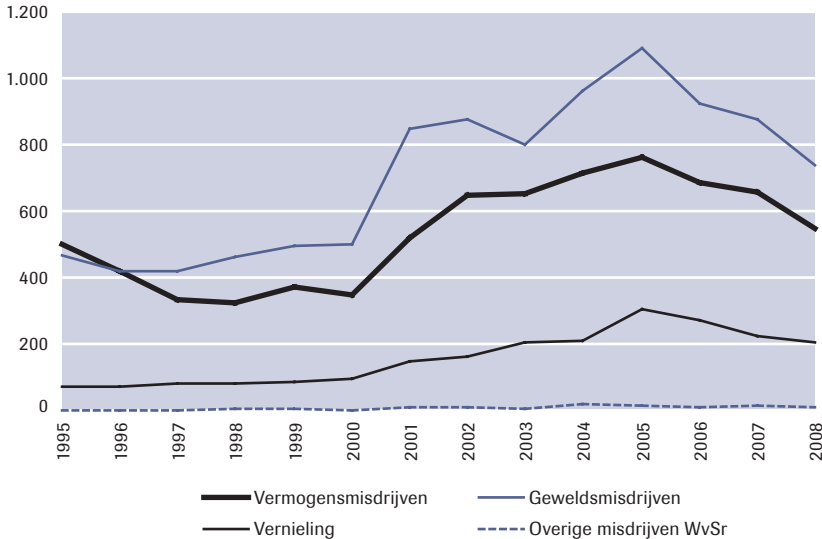
Vrijheidsstraf

Vrijheidsstraffen bij jeugdigen kunnen een jeugddetentie inhouden of een gevangenisstraf. In dat laatste geval is de minderjarige berecht volgens het volwassenenstrafrecht, een uitzonderingsgeval (zie hoofdstuk 2). Jeugddetentie is de op een na meest voorkomende sanctie. In 2008 betreft het een vijfde (20%) van het totale aantal sancties dat is opgelegd door de rechter aan minderjarigen (zie tabel 7.22 in bijlage 4).

In 2008 volgde in 1.500 jeugdstrafzaken op basis van het Wetboek van Strafrecht die de rechter afdeed, een (deels) onvoorwaardelijke jeugddetentie (zie tabel 7.24 in bijlage 4). Het gaat dan om 12% van de afgedane zaken. Alleen vermogensmisdrijven volgen dit gemiddelde. Geweldd misdrijven worden relatief vaak (19%) afgedaan met een jeugddetentie; vernielingen juist relatief weinig (5%). In 1995 was deze verdeling hetzelfde.

In 2008 werd iets meer dan 100 keer een gevangenisstraf opgelegd aan minderjarigen. De daling van de voorgaande jaren wordt hiermee voortgezet.

Figuur 7.12 Door de rechter afgedane strafzaken tegen minderjarigen: vrijheidsstraffen naar soort misdrijven

Voor corresponderende cijfers zie tabel 7.24 in bijlage 4.

Bron: CBS

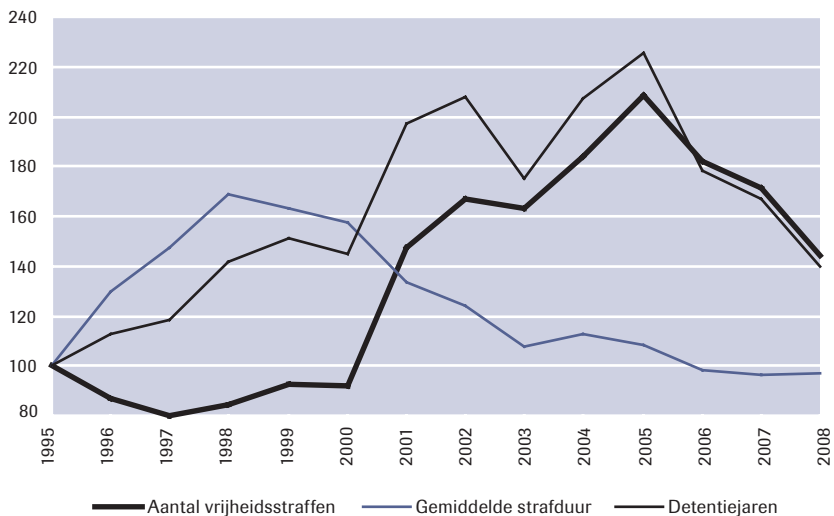
Net als bij de volwassenen is bij de minderjarigen het aantal detentiejaren uit te rekenen (zie paragraaf 7.1.4). Tussen 1995 en 2005 nam het aantal detentiejaren voor misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht flink toe tot 501 in 2005, een stijging van 126% ten opzichte van 1995. Daarna daalde dit weer, om in 2008 uit te komen op 310, nog altijd 40% hoger dan in 1995. Het aantal detentiejaren wordt bepaald door het aantal opgelegde straffen en de gemiddelde duur daarvan (zie figuur 7.13). De gemiddelde duur van de straf is sterk afhankelijk van het soort misdrijven dat door de rechter wordt berecht.

Taakstraf

De straf die door de rechter het meest en steeds vaker wordt opgelegd aan minderjarigen, is de taakstraf. Deze straf is in 2008 opgelegd in 71% van de zaken wegens misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht. Tussen 1995 en 2008 is er een sterke toename in het aantal opgelegde taakstraffen, van 600 naar 9.000 taakstraffen.

De verdeling naar misdrijftypen die aanleiding vormen voor een taakstraf opgelegd door de rechter, is vergelijkbaar met de verdeling van het aantal transacties met als bijzondere voorwaarde een leer- of werkproject die door het Openbaar Ministerie zijn toegepast (zie paragraaf 6.2.3). Geweldsmisdrijven worden relatief minder vaak afgedaan met een taakstraf dan vermogensmisdrijven en vernielingen (zie figuur 7.14).

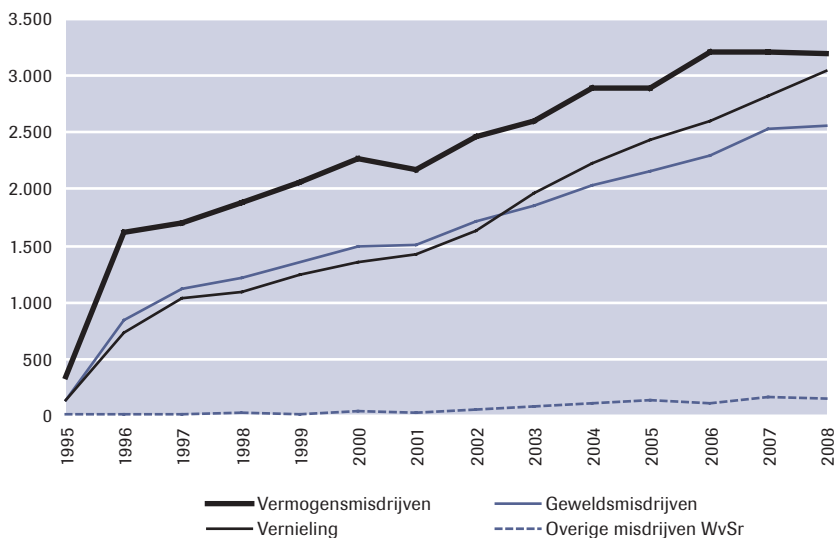
Figuur 7.13 Door de rechter afgedane strafzaken tegen minderjarigen: vrijheidsstraffen naar aantal, gemiddelde strafduur en detentiejaren (index: 1995=100)

Voor corresponderende cijfers zie tabellen 7.24, 7.25 en 7.26 in bijlage 4.

Bron: CBS

Figuur 7.14 Door de rechter afgedane strafzaken tegen minderjarigen: taakstraffen naar soort misdrijven

Voor corresponderende cijfers zie tabel 7.27 in bijlage 4.

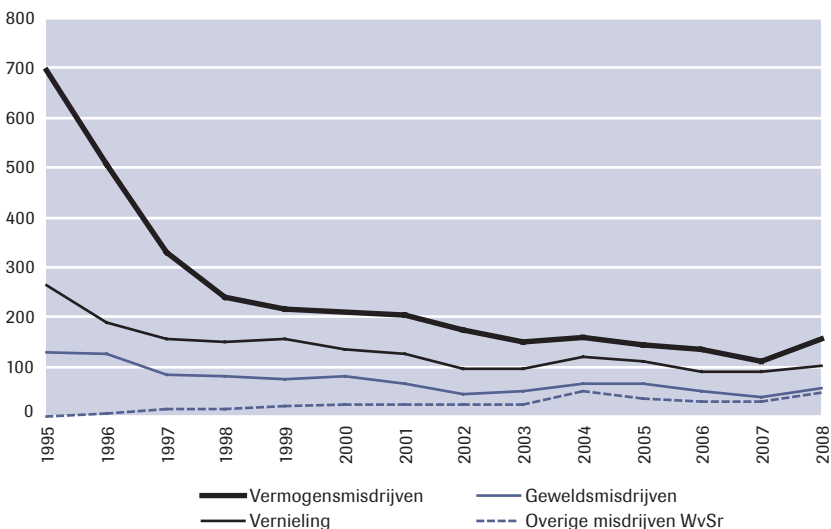
Bron: CBS

Geldboete

Geldboetes worden steeds minder vaak opgelegd. In 1995 werd nog bijna een derde (31%) van de misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht door de rechter bestraft met een geldboete. In 2008 is dit afgenomen tot 21% (ruim 17.000 zaken).

Net als bij de volwassenen volgt bij gewelds- en vermogensmisdrijven minder vaak een geldboete (respectievelijk 16 en 18%). Vernielingen worden juist iets vaker dan gemiddeld (26%) afgedaan met een boete (zie figuur 7.15).

Figuur 7.15 Door de rechter afgedane strafzaken tegen minderjarigen: geldboetes naar soort misdrijven

Bron: CBS, StatLine

7.3 Doorlooptijden in strafzaken

Vanaf het moment van inschrijving bij het parket van het OM tot aan de einduitspraak van de rechter gaat vaak geruime tijd voorbij. Deze doorlooptijden worden onder meer beïnvloed door de complexiteit van de strafzaak en de ernst van het gepleegde feit, en niet door het soort misdrijf waar de zaak op is gebaseerd. Een onderverdeling van doorlooptijden naar soort misdrijven is daarom minder van belang. De doorlooptijden zijn sinds 1995 afgenomen, maar nemen de laatste één tot twee jaar weer toe.

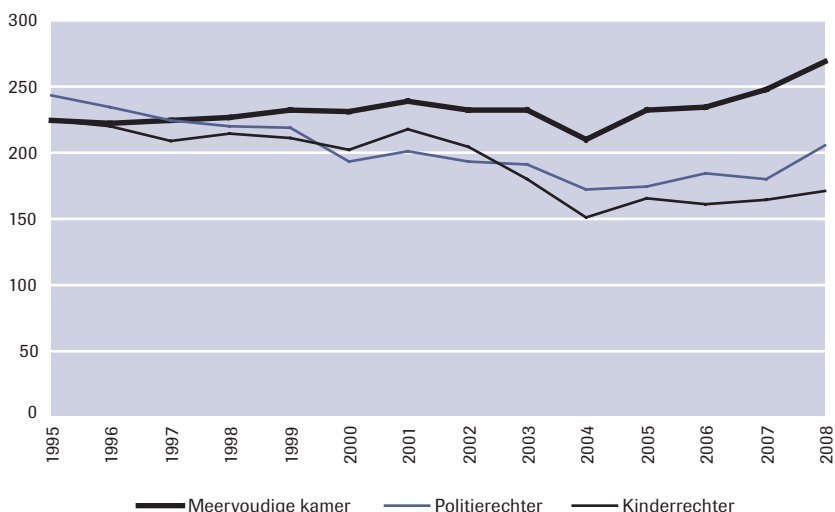
Het overgrote deel van de zaken die in 2008 door de rechter zijn afgedaan, 103.000 van de ruim 127.000 zaken in totaal, is door de politierechter

behandeld. De politierechter behandelt die zaken waarbij als criteria gelden de 'eenvoudigheid' van de zaak en het voornemen van het OM in de zaak niet meer dan één jaar gevangenisstraf te eisen. De doorlooptijd bij de politierechter nam tussen 1995 en 2007 af, maar nam in 2008 weer licht toe tot 206 dagen (bijna 7 maanden).

De meervoudige kamer, die de meer complexe en ernstigere zaken behandelt, deed in 2008 ruim 12.000 zaken af. Deze zaken hadden in de periode 1995-2006 een doorlooptijd van tussen de 225 en 240 dagen. Daarna nam de doorlooptijd toe, tot 269 dagen (bijna 9 maanden) in 2008, 21 dagen meer dan in 2007.

De kinderrechter ten slotte deed in 2008 eveneens ruim 12.000 zaken af. Hier nam de doorlooptijd tussen 1995 en 2008 af, tot 171 dagen (ruim 5,5 maand). Vergeleken met 2007 gaat het om een toename van 7 dagen (zie figuur 7.16).

Figuur 7.16 Doorlooptijden in strafzaken (rechtbank), in dagen

Voor corresponderende cijfers zie tabel 7.29 in bijlage 4.

Bron: CBS

7.4 Berechting in hoger beroep en in cassatie

Tegen de uitspraak van de rechter in eerste aanleg kan de verdachte of het OM hoger beroep instellen bij het gerechtshof (zie hoofdstuk 2). Het hof behandelt de strafzaak dan helemaal opnieuw.

In 2008 handelden de gerechtshoven ruim 36.000 strafzaken af. Het aantal beroepszaken nam tussen 2002 en 2005 toe tot bijna 40.000, en neemt sindsdien af.^{3,4}

De Hoge Raad toetst of in een rechtszaak de geldende wet- en regelgeving op de juiste manier is toegepast. Deze rechter behandelt de zaak niet opnieuw inhoudelijk (zie hoofdstuk 2). Ook hier kan zowel de verdachte als het OM cassatieberoep instellen.

In 2008 deed de Hoge Raad bijna 3.000 cassatieberoepen af. Het aantal afgedane strafzaken nam tussen 2002 en 2005 toe, en daarna af. In het merendeel van de zaken volgt een niet-ontvankelijkverklaring, hoewel dit aandeel de laatste jaren licht is afgenomen tot iets minder dan 60%. In rond de 30% van de zaken volgt verwerping van het cassatieberoep. Het aantal zaken waarin de uitspraak van de eerdere rechter wordt vernietigd, neemt de afgelopen jaren licht toe (13% in 2008, tegenover 9% in 2005).⁵

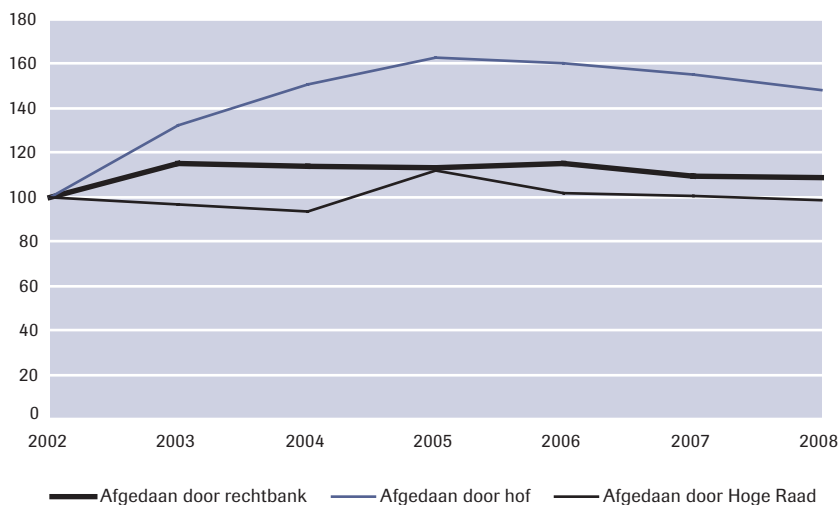
Om de ontwikkeling van afgehandelde zaken in eerste aanleg, in hoger beroep en in cassatie in onderlinge samenhang te zien, is het beter om indexcijfers te vergelijken dan absolute aantallen. Op die manier kunnen de gegevens over uitspraken (gegevens van het CBS en de Hoge Raad) worden vergeleken met de producten (cijfers van de Raad voor de rechtspraak over de gerechtshoven). Hierbij dient overigens rekening te worden gehouden met de soms langdurige periodes tussen de behandeling in eerste aanleg, in hoger beroep en in cassatie.

Vanaf 2002 zijn er gegevens beschikbaar van alle drie onderscheiden soorten gerechten. De rechtbanken deden in 2003 tot 2006 iets meer zaken af dan in 2002. In 2007 en 2008 nam dit aantal weer wat af, maar het bleef boven het niveau van 2002. De gerechtshoven deden tussen 2002 en 2005 steeds meer zaken af. Sinds 2005 daalt dit aantal, maar het niveau ligt nog fors boven het aantal zaken in 2002. De Hoge Raad ten slotte deed in 2003 en 2004 juist minder zaken af dan in 2002. In 2005 werd een flinke inhaal-

- 3 Bron: Jaarverslagen Raad voor de rechtspraak 2004, 2005, 2006, 2007 en 2008. Eerdere cijfers zijn niet direct beschikbaar.
De Raad voor de rechtspraak hanteert een andere methode dan het CBS om rechtszaken te tellen. Het CBS, waarvan de voorgaande cijfers in dit hoofdstuk afkomstig zijn, telt einduitspraken. De Raad voor de rechtspraak presenteert aantallen producten, vanwege wettelijke verplichtingen en aansluiting bij politieke verantwoording. Deze producten zijn alle onderdelen van een zaak die apart financiering vereisen. Elke zaak (in de zin van het CBS) kent minimaal één product (in de zin van de Raad), zoals verzoeken tot raadkamerzitting, tussenvonnissen en het uitwerken van het vonnis ten behoeve van hoger beroep. De aantallen producten die in deze paragraaf worden gepresenteerd, zijn daarom niet vergelijkbaar met de aantallen zaken zoals die elders in dit hoofdstuk zijn genoemd. Omwille van de leesbaarheid wordt in deze paragraaf gesproken over 'zaken', ook waar 'producten' worden bedoeld.
- 4 Deze afname kan mede een gevolg zijn van de invoering van het verlofstelsel per 1 juli 2007 (artikel 410a Wetboek van Strafvordering). Deze regeling heeft als doel het indammen van zaken in hoger beroep. Bij veroordeling wegens overtredingen en lichte misdrijven, waarbij een geldboete is opgelegd van maximaal 500 euro, moet de veroordeelde bij het hof verlov vragen om in hoger beroep te mogen gaan. De reden om hoger beroep in te stellen moet meer omvatten dan alleen de strafhoogte of slechts het verkrijgen van een 'second opinion'.
- 5 Bron: Jaarverslagen Hoge Raad 2003/2004, 2005/2006, 2005/2007 en 2007/2008.

slag gemaakt, maar sindsdien daalt het aantal zaken weer. In 2008 ligt het aantal zaken weer ongeveer op het niveau van 2002 (zie figuur 7.17).

Figuur 7.17 Door de rechter afgedane strafzaken in eerste aanleg, in hoger beroep en in cassatie (index: 2002=100)

Voor corresponderende cijfers zie tabel 7.2 in bijlage 4, de jaarverslagen van de Raad voor de rechtspraak, en de jaarverslagen van de Hoge Raad.

Bron: CBS, Raad voor de rechtspraak, Hoge Raad

7.5 Schadevergoeding aan ex-verdachten

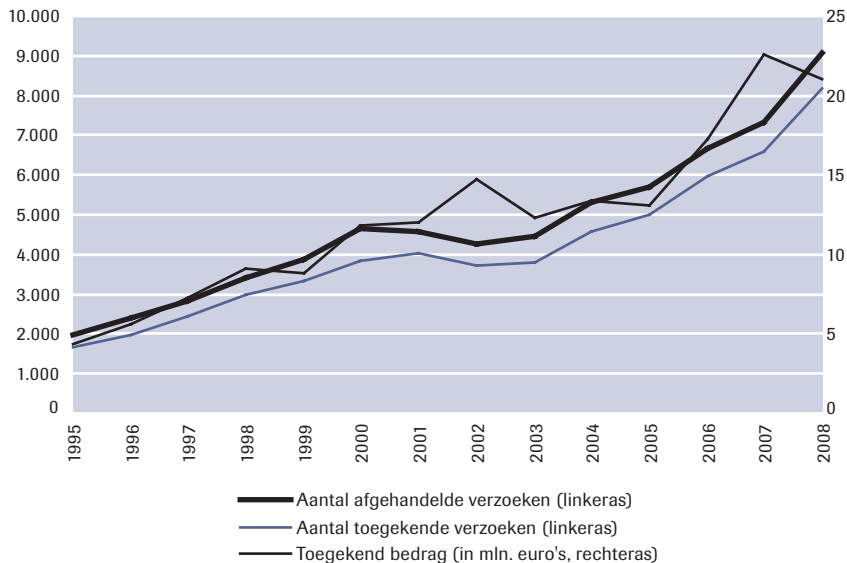
Personen die ten onrechte hechtenis hebben ondergaan, kunnen, als ze daartoe een verzoek indienen, van de overheid een vergoeding ontvangen voor geleden schade en voor gemaakte kosten. Deze regeling is gebaseerd op de artikelen 89 e.v. en 591 e.v. van het Wetboek van Strafvordering (zie ook hoofdstuk 2).

Wanneer een zaak eindigt zonder oplegging van straf, als de rechter wel straf oplegt maar voor een strafbaar feit waarvoor geen voorlopige hechtenis is toegelaten, of als die hechtenis langer heeft geduurd dan de later opgelegde straf, heeft een gewezen verdachte recht op vergoeding van de schade die hij ten gevolge van ondergane inverzekeringstelling, klinische observatie of voorlopige hechtenis heeft geleden (artikel 89 e.v. Sv).

Artikel 591 e.v. Sv regelen de vergoeding van door gewezen verdachten gemaakte kosten (zoals proceskosten, reis- en verblijfskosten) en vergoeding van de schade die hij ten gevolge van tijdverzuim door het gerechtelijk vooronderzoek en de behandeling van de zaak ter terechtzitting werkelijk heeft geleden, evenals de kosten van een raadsman.

Zowel het aantal beslissingen op verzoeken op basis van de artikelen 89 e.v. en 591 e.v. Sv als het aantal toegekende verzoeken is tussen 1995 en 2008 fors gestegen. In 2008 werden ruim 8.000 verzoeken om schadevergoeding toegekend. Het totale bedrag dat daarmee was gemoeid (in 1995 nog 4,4 miljoen euro) bedroeg in 2008 21 miljoen euro (zie figuur 7.18).

Figuur 7.18 Schadevergoeding aan ex-verdachten

Voor corresponderende cijfers zie tabel 7.30 in bijlage 4.
Bron: CBS

7.6 Resumé

In 2008 deed de strafrechter ruim 127.000 zaken af, waarvan 65% gebaseerd is op het Wetboek van Strafrecht. Het aantal schuldigverklaringen neemt sinds 2004 af en lag in 2008 op 90%. Het aantal vrijspraken nam in de afgelopen jaren juist toe tot 9%. Tussen 1995 en 2003 nam het percentage opgelegde vrijheidsstraffen toe, maar dit daalde vervolgens tot 21% in 2008. Het aandeel opgelegde taakstraffen stijgt nog steeds sterk: in 2008 is twee vijfde van de misdrijven bestraft met een taakstraf. Geldboetes worden iets minder vaak opgelegd: 21% van de strafzaken uit het Wetboek van Strafrecht eindigde met een geldboete.

Geweldsmisdrijven maken een steeds groter deel uit van de strafzaken die door de rechter worden afgedaan: 40% in 2008. Geweld kent iets minder vaak dan gemiddeld een schuldigverklaring en iets vaker vrijspraak of ontslag van rechtsvervolging. Wat betreft de straf wordt een vijfde van de geweldsmisdrijven afgedaan met een vrijheidsstraf, ongeveer

het gemiddelde percentage. Taakstraffen werden iets vaker dan gemiddeld opgelegd. Geldboetes worden relatief weinig opgelegd bij geweldsmisdrijven.

Vermogensmisdrijven vormden in 2008 twee vijfde deel van de strafzaken die de rechter afdoet. Deze misdrijven worden iets vaker dan gemiddeld afgedaan met een schuldigverklaring, en iets minder vaak met een vrijspraak. Vermogensmisdrijven worden relatief vaak bestraft met een vrijheidsstraf en juist iets minder vaak met een taakstraf. Net als geweldsmisdrijven worden vermogensmisdrijven relatief weinig bestraft met een geldboete.

Vernielingen (inclusief misdrijven tegen de openbare orde en gezag) vormen een groeiende groep zaken die voor de rechter komen: 21% van de afgedane zaken in 2008. Net als geweldsmisdrijven worden vernielingen iets minder vaak dan gemiddeld afgedaan met een schuldigverklaring en iets vaker met vrijspraak of ontslag van rechtsvervolgning. Vernielingen worden relatief weinig afgedaan met een vrijheidsstraf en vaak met een taakstraf. Geldboetes worden juist relatief vaak opgelegd bij vernielingen. Het aantal door de rechter afgedane strafzaken tegen minderjarigen wegens misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht neemt toe, tot ruim 12.500 in 2008. Net als bij het totale aantal strafzaken lag het aandeel schuldigverklaringen bij minderjarigen op 90%, en ook hier betekent dat een daling ten opzichte van eerdere jaren. Net als bij het totale aantal zaken nemen bij de minderjarigen de vrijspraken toe, tot 9% in 2008. Vrijheidsbenemende sancties werden in 12% van de jeugdstrafzaken opgelegd. Het aantal taakstraffen stijgt sterk en werd in 2008 in 71% van de jeugdstrafzaken opgelegd, meer dan bij volwassenen. Geldboetes nemen in aantal af: in een vijfde van de zaken volgde een geldboete.

De doorlooptijden van strafzaken nemen sinds 1995 af, maar kennen juist de laatste één tot twee jaar een stijging. De doorlooptijd van de politierechter, die het grootste deel van de strafzaken afdoet, ligt met 206 dagen nog onder het niveau van 1995, net als bij de kinderrechter (171 dagen in 2008). De meervoudige kamer, die meer complexe en ernstigere zaken behandelt, kende in 2008 met 269 dagen een doorlooptijd die hoger lag dan in 1995.

Het aantal strafzaken dat in hoger beroep door de gerechtshoven wordt afgedaan, is sinds 2005 afgenomen tot ruim 36.000 zaken in 2008. Deze daling is ook te zien bij de cassatieberoepen bij de Hoge Raad. Hier werden bijna 3.000 zaken afgedaan in 2008.

Zowel het aantal afgehandelde als het aantal toegekende (ruim 8.000) verzoeken om schadevergoeding aan ex-verdachten nam in 2008 opnieuw toe. Het totale toegekende bedrag lag met 21 miljoen euro in 2008 iets lager dan in 2007.

8 Tenuitvoerlegging van sancties

S.N. Kalidien

In het voorgaande hoofdstuk hebben we gezien welke sancties zijn opgelegd. Dit hoofdstuk gaat over de tenuitvoerlegging van sancties. Centraal staan in dit hoofdstuk de vragen: welke sancties zijn ten uitvoer gelegd, door wie en op welke wijze zijn ze ten uitvoer gelegd?

In dit hoofdstuk zijn de sancties onderverdeeld in drie groepen, te weten: intramurale sancties, extramurale sancties en financiële sancties.

Paragraaf 8.1 beschrijft de tenuitvoerlegging van de intramurale sancties apart voor meerderjarigen en minderjarigen. Paragraaf 8.2 behandelt vervolgens de extramurale sancties, eveneens apart voor meerder- en minderjarigen. Paragraaf 8.3 gaat in op de tenuitvoerlegging van de financiële sancties aan meerder- en minderjarigen samen. In paragraaf 8.4 volgt tot slot een resumé van dit hoofdstuk.

8.1 Intramurale straffen¹

Deze paragraaf beschrijft de tenuitvoerlegging van de intramurale straffen die zijn opgelegd aan meerderjarigen en minderjarigen. De gepresenteerde gegevens hebben uitsluitend betrekking op *strafrechtelijk* gedetineerden. Vreemdelingenbewaring is hier buiten beschouwing gelaten. De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) is verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging van de intramurale straffen. DJI kent drie sectoren:² de sector Gevangeniswezen, DForZo,³ en de Justitiële Jeugdinstellingen (JJI). Deze zijn elk verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging van een bepaalde sanctie of sancties. Voor zover de sancties onder dezelfde sector vallen, staan ze in dezelfde subparagraaf beschreven. Voor een beschrijving van DJI en de verschillende sectoren wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

8.1.1 Tenuitvoerlegging van sancties in het gevangeniswezen

De sector Gevangeniswezen is verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging van gevangenisstraffen, ISD-maatregelen en hechtenissen. Deze sancties worden doorgaans opgelegd aan meerderjarigen en worden over het algemeen uitgezeten in penitentiaire inrichtingen (PI's). Ook de tenuitvoerlegging van de voorlopige en vervangende hechtenissen valt onder deze sector, hoewel ze strikt genomen geen sancties zijn.

In het gevangeniswezen stromen drie categorieën personen in: voorlopig gehechten, zelfmelders en arrestanten. Voorlopig gehechten zijn verdachten van (ernstige) misdrijven die door de politie zijn gearresteerd en aan de officier van justitie (OvJ) zijn voorgeleid. De rechter-commissaris (rc)

1 Met medewerking van Paul Linckens, Nol van Gemmert en Hans Valstar van DJI.

2 De Directie Bijzondere Voorzieningen (DBV), die over vreemdelingenbewaring gaat, is ook een sector van DJI, maar valt buiten het bestek van dit hoofdstuk.

3 Per 1 januari 2008 is de tbs-sector vervangen door de Directie Forensische Zorg (DForZo).

kan op vordering van de OvJ beslissen tot voorlopige hechtenis als het gaat om misdrijven met een strafdreiging van 4 jaar of meer. Naar schatting wordt bijna 50% van de voorlopig gehechten die instromen in het gevangeniswezen (9.000 in 2008) al vóór de zitting ontslagen uit voorlopige hechtenis, veroordeeld tot een straf gelijk dan wel korter dan het voorarrest, of uiteindelijk door de rechter niet-schuldig verklaard. Ook is het mogelijk dat de rechter uiteindelijk een andere straf oplegt dan een gevangenisstraf. Dit deel van de voorlopig gehechten krijgt niet de status van veroordeelde bij DJI.⁴ Mede daarom zijn tenuitvoerleggingcijfers niet zonder meer aan straftoemetingcijfers te relateren.

Zelfmelders zijn veroordeelden die een gevangenisstraf of hechtenis opgelegd hebben gekregen en vervolgens zijn opgeroepen om zich te melden bij een PI.

Arrestanten zijn in de meerderheid personen die door de politie zijn aangehouden omdat ze onder de executie van hun straf probeerden uit te komen. Er zijn verschillende subgroepen arrestanten. De belangrijkste zijn: personen die hun boete(s) niet hebben betaald; personen van wie de taakstraf is mislukt; personen die niet zijn teruggekeerd naar de inrichting die ze met toestemming tijdelijk mochten verlaten; en personen die uit een inrichting zijn ontvlucht. Daarnaast zijn er personen met een lopend vonnis die niet zijn geselecteerd voor de zelfmeldprocedure, bijvoorbeeld omdat ze geen bekend (vast) adres hebben, of personen die wel voor de oproepprocedure zijn geselecteerd, maar die zich niet hebben gemeld.

Uit figuur 8.1 blijkt dat in 2004 in totaal circa 37.500 personen het gevangeniswezen zijn ingestroomd.⁵ In 2008 is dit aantal opgelopen tot 41.600 personen. Overigens vlakkt de totale instroom na 2006 af. Het aantal personen dat in deze periode instroomde als zelfmelder, schommelde rond de 3.000. Drie kwart van de zelfmelders zit de vrijheidsstraf thuis uit in elektronische detentie (ED). Elektronische detentie is een alternatief voor plaatsing in een beperkt beveiligde inrichting (BBI). Sinds eind 2003 wordt door DJI geëxperimenteerd met ED thuis. Rechters leggen alleen elektronische detentie op bij een vrijheidsstraf korter dan drie maanden en onder bepaalde voorwaarden (zie ook hoofdstuk 2).

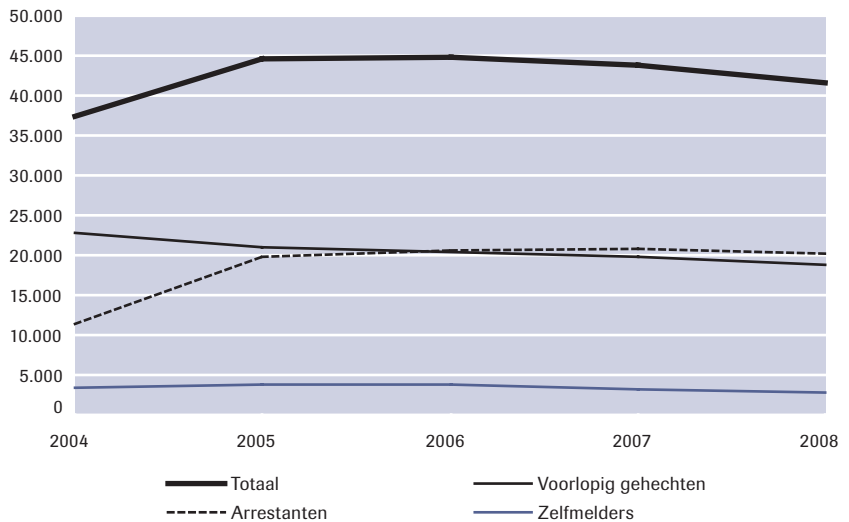
Het aantal voorlopig gehechten dat instroomt in het gevangeniswezen loopt sinds 2004 terug. Ging het in 2004 nog om 22.800 personen, in 2008 zijn dat er circa 4.000 minder. Het aantal ingestroomde arrestanten kent nagenoeg dezelfde ontwikkeling als dat van de voorlopig gehechten, met uitzondering van het jaar 2004. In dat jaar was er nog sprake van strafonderbrekingen uit politiebureaus (SOB's). Arrestanten die meerdere dagen op het politiebureau hadden gezeten, werden toen vrijgelaten

4 Dit deel van de voorlopig gehechten wordt direct door de PI's uitgeschreven op last van het OM.

5 Iemand kan meerdere keren in een jaar instromen.

vanwege plaatsgebrek in een penitentiaire inrichting. Wanneer er weer plaats was, moest de straf alsnog worden uitgezeten. In 2004 ging het om bijna 1.400 strafonderbrekingen (zie tabel 8.8 in bijlage 4).

Figuur 8.1 Instroom in het gevangeniswezen naar categorie

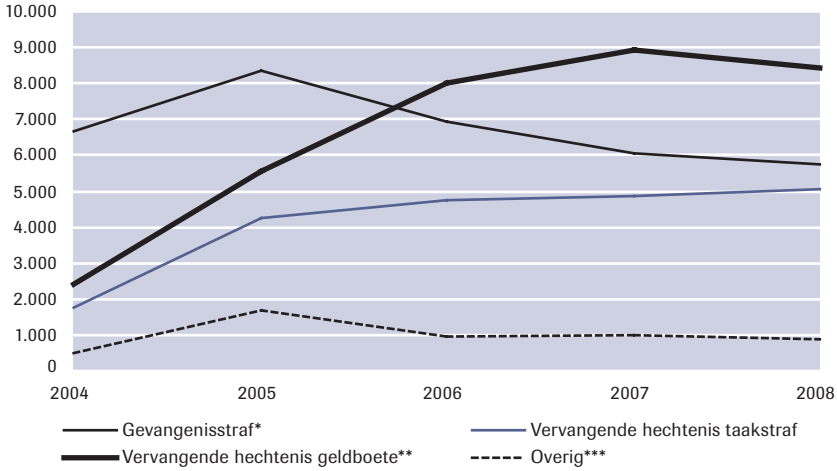
Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.1 in bijlage 4.

Bron: DJI

Figuur 8.2 geeft de instroom van het aantal arrestanten uitgesplitst naar aard weer. In 2008 stroomde ongeveer twee vijfde van de arrestanten in in een PI vanwege een niet-betaalde boete. Van 2004 tot 2007 nam het aantal arrestanten van deze groep toe; in 2008 is er echter een afname te zien. Een kwart van de arrestanten stroomde in omdat een opgelegde taakstraf (deels) was mislukt. Ook het aantal personen dat gearresteerd werd voor een niet-geslaagde taakstraf, steeg sinds 2004. De laatste jaren is wel sprake van een afvlakking van de groei.

Figuur 8.3 toont de ontwikkeling van de *strafrechtelijke* detentiecapaciteit van het gevangeniswezen voor de periode 1998-2008. Na een periode van groei tot en met 2005 daalt de detentiecapaciteit voor strafrechtelijk gedetineerden. In 2008 is de detentiecapaciteit 14.730 plaatsen.

Figuur 8.2 Instroom arrestanten naar aard

* Incl. hechtenis.

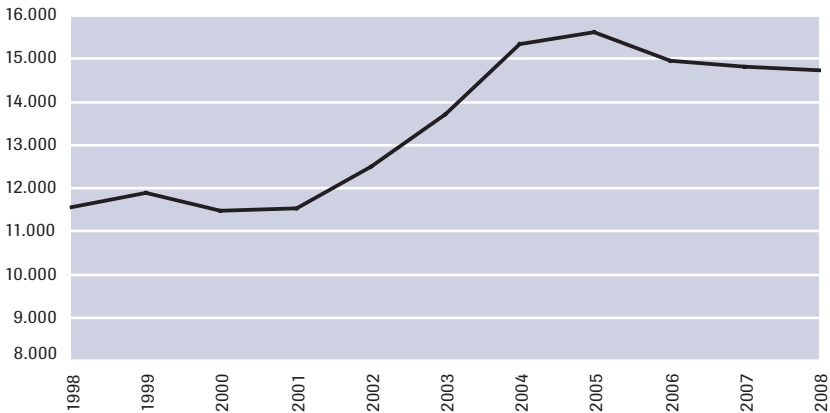
** Incl. gijzelingen niet-betaalde verkeersboetes (Wet Mulder) en niet-betaalde schadevergoedingsmaatregelen (Wet Terwee) en ontnemingsmaatregel ('pluk ze').

*** Incl. SOV/ISD, tbs-passanten, jeugddetentie, bewaring uitlevering, bewaring i.h.k.v. WOTS, overig en onbekend.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.2 in bijlage 4.

Bron: DJI

Figuur 8.3 Detentiecapaciteit strafrechtelijk gedetineerden in het gevangeniswezen,*/ ultimo jaar*****

* Het betreft hier de gemiddelde gerealiseerde capaciteit. Ook plaatsen die door renovatie, technische mankementen, vernieling of andere bijzondere redenen tijdelijk niet beschikbaar zijn of om organisatorische redenen tijdelijk zijn onttrokken, worden meegerekend.

** De personen die een penitentiaal programma volgen (met of zonder elektronisch toezicht) en de personen die in de vorm van 'kale' elektronische detentie thuis verblijven, zijn niet meegeteld, net zomin als de personen die zich in de laatste extramurale fase van de SOV- of ISD-maatregel bevinden.

*** Ultimo jaar is de laatste dinsdag van het jaar.

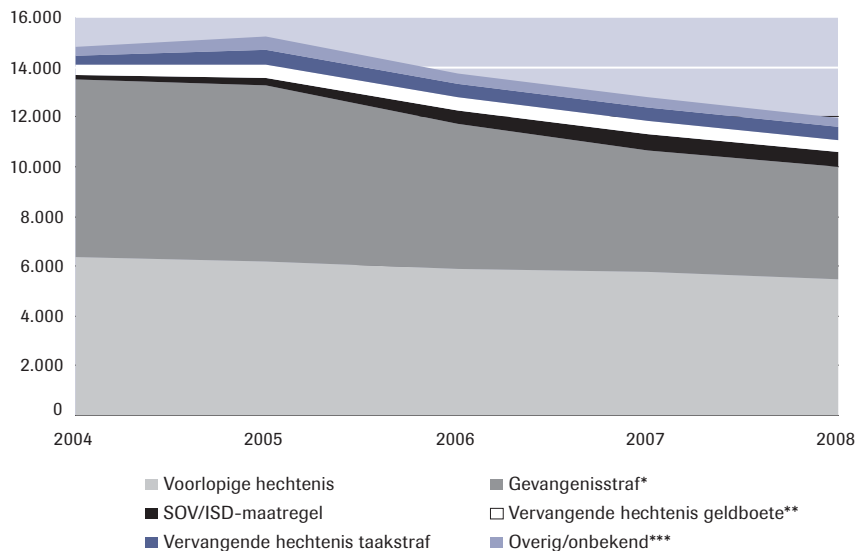
Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.3 in bijlage 4.

Bron: DJI

Het aantal gedetineerde personen in het gevangeniswezen is gedurende de laatste jaren gedaald. Op 30 september 2008 telde het gevangeniswezen bijna 12.000 gedetineerde personen. In 2004 ging het op dezelfde peildatum nog om bijna 15.000 personen. Twee derde van de gedetineerden was in 2008 tussen 20 en 40 jaar oud en rond de 7% was vrouw (zie tabel 8.5 in bijlage 4).

Wanneer in meer detail wordt gekeken naar het aantal voorlopig gehechten op 30 september, blijkt dat deze groep licht in omvang is afgenomen, van circa 6.350 in 2004 tot 5.450 in 2008. Daarmee is dit nog wel de grootste categorie in het gevangeniswezen. Ook het aantal personen met een gevangenisstraf daalde. Ging het in 2004 nog om 7.000 personen met een gevangenisstraf, in 2008 is dit gedaald tot 4.400 personen. Het aantal personen met een SOV/ISD-maatregel⁶ is daarentegen sinds 2004 gestegen van 160 tot 600 in 2008. Het aantal gedetineerden vanwege het niet betalen van een geldboete schommelt in deze periode rond de 500. Ook het aantal gedetineerden van wie de taakstraf is mislukt, schommelt rond de 500 per jaar, terwijl dit er in 2005 nog 600 waren en in 2004 circa 350 (zie figuur 8.4).

Figuur 8.4 Populatie gevangeniswezen naar verblijfstitel, peilmoment 30 september

* Incl. hechtenis.

** Incl. gijzelingen niet-betaalde verkeersboetes (Wet Mulder), niet-betaalde schadevergoedingsmaatregelen (Wet Terwee) en ontnemingsmaatregel ('pluk ze').

*** Tbs-passanten, plaatsing in een psychiatrische inrichting, bewaring uitlevering, bewaring i.h.k.v. WOTS, overig en onbekend.

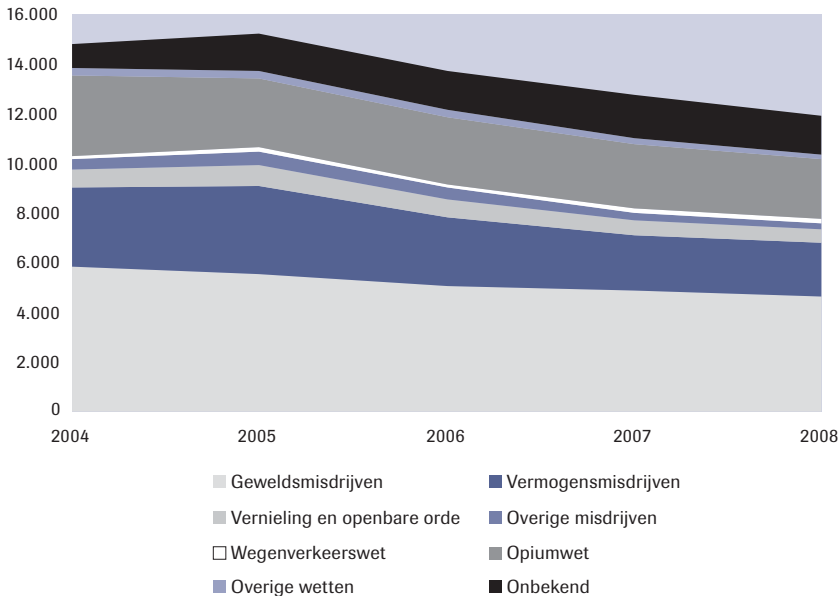
Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.5 in bijlage 4.

Bron: DJI

6 De ISD-maatregel is sinds 2004 ingevoerd. Voor 2004 was dit de SOV-maatregel. De ISD-maatregel kent een bredere doelgroep dan de SOV-maatregel; zie hoofdstuk 2).

In figuur 8.5 is te zien dat ruim een derde van de personen in het gevangeniswezen zit vanwege een geweldsdelict. Ongeveer een vijfde van de personen komt daarin terecht vanwege een Opiumwet-delict en eveneens een vijfde voor een vermogensdelict.

Figuur 8.5 Populatie gevangeniswezen naar delicttype, peilmoment 30 september

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.5 in bijlage 4.
Bron: DJI

Ruim 40% van de veroordeelde gedetineerden zit in de gevangenis voor een straf korter dan een jaar. Een nadere uitsplitsing laat zien dat het aantal gedetineerden met een strafdure tot 3 maanden licht stijgt vanaf 2007. Het aantal gedetineerden met een strafdure van 1 tot 4 jaar daalt van 2004 tot en met 2008. Ook het aantal gedetineerden met een strafdure van 4 tot 8 jaar daalt gedurende deze periode. Het aantal gedetineerden dat een straf van 8 jaar of meer uitzit, schommelt van 2004-2008 rond 700 (zie tabel 8.5 in bijlage 4).

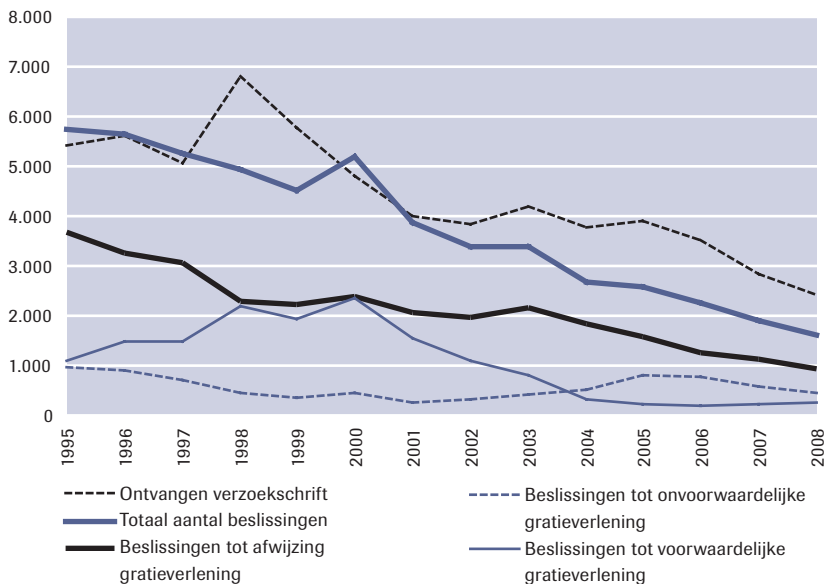
Uit de uitstroomgegevens blijkt dat een kwart van de gedetineerde personen minder dan twee weken in een PI⁷ verbleef, terwijl een vijfde een verblijfsduur had tussen de 2 weken en 3 maanden. Eveneens een vijfde had een verblijfsduur van 3 tot 6 maanden. Minder dan één op de

7 Een extramuraal verblijf wordt hier ook onder gerekend.

tien gedetineerden verbleef een half jaar tot een jaar in een gevangenis. Eveneens nog geen tiende verbleef langer dan een jaar in een gevangenis (zie tabel 8.6 in bijlage 4).

Gevangenisstraffen worden om verschillende redenen niet altijd volledig uitgezeten. Bij gevangenisstraffen van langer dan een half jaar is dat wettelijk geregeld door middel van de vervroegde invrijheidstelling. Sinds 1 juli 2008 geldt daarnaast de *voorwaardelijke* invrijheidstelling. De voorwaardelijke invrijheidstelling vindt van rechtswege plaats wanneer twee derde van de door de rechter opgelegde vrijheidsstraf is ondergaan, en is van toepassing op onvoorwaardelijk opgelegde vrijheidsstraffen met een duur van meer dan een jaar (zie hoofdstuk 2). Strafvermindering kan ook door gratie plaatsvinden. Sinds 1995 is het aantal gratieverzoeken afgenomen. In 1995 waren er nog 5.700 beslissingen, maar in 2008 is dit aantal gedaald tot 1.600 (zie figuur 8.6). Ongeveer twee derde van de genomen beslissingen tot gratie is een afwijzing.

Figuur 8.6 Beslissingen op gratieverzoeken

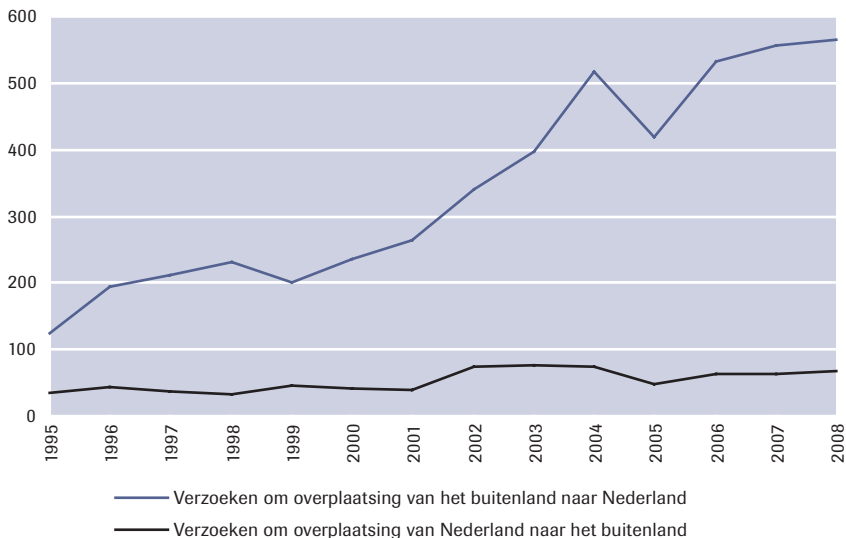
Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.7 in bijlage 4.

Bron: CBS

In het buitenland gevonniste Nederlandse gedetineerden kunnen hun gevangenisstraf ook in hun eigen land uitzitten. Hierop van toepassing zijnde verdragen zijn geïmplementeerd in de Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen (WOTS). De gedachte achter deze wet is dat het zowel uit een oogpunt van resocialisatie als op humanitaire gronden de

voorkeur verdient om gedetineerden een vrijheidssanctie in hun eigen land te laten ondergaan. Het aantal gedetineerden dat in het kader van de WOTS een verzoek doet om vanuit het buitenland naar Nederland te worden overgebracht, is aanzienlijk groter dan omgekeerd. In 2008 waren er ongeveer 565 verzoeken om overplaatsing van het buitenland naar Nederland. Deze verzoeken kwamen vooral uit Duitsland (146) en Spanje (110). België staat op de derde plaats met bijna 60 verzoeken (zie tabel 8.10 in bijlage 4). Omgekeerd ging het om circa 65 verzoeken (zie figuur 8.7). Lang niet alle verzoeken worden gehonoreerd. In 1999 (het laatste jaar waarover dit gegeven bekend is) werden 83 gedetineerden in het kader van de WOTS naar Nederland overgebracht. Dit was 41% van het totale aantal verzoeken in 1999.

Figuur 8.7 Verzoeken om overplaatsing in het kader van de WOTS

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.9 in bijlage 4.

Bron: Directie Juridische & Operationele Aangelegenheden

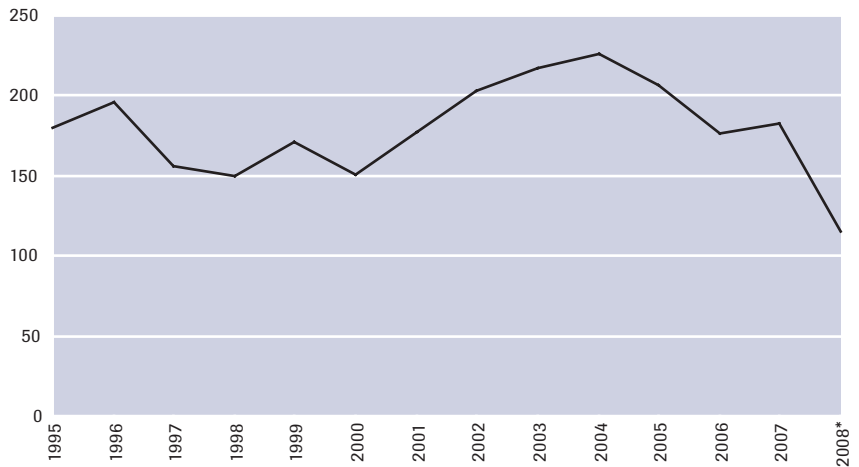
8.1.2 Tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel

Een rechter kan tbs opleggen wanneer op een delict een minimumstraf van 4 jaar of meer staat en er is aangetoond dat iemand (deels) ontoerekeningsvatbaar is. Vaak is er dan sprake van een persoonlijkheidsstoornis en/of ernstige psychische ziekte. Doorgaans wordt de maatregel opgelegd aan meerderjarigen. De sector DForZo van DJI voert deze maatregel uit. Er bestaan twee vormen van tbs, namelijk die met voorwaarden en die met bevel tot verpleging. Bij tbs met bevel tot verpleging gaat het om gedwongen opname in een FPC. Tbs met voorwaarden houdt in dat

een veroordeelde slechts onder voorwaarden vrijkomt. Een voorwaarde is bijvoorbeeld dat de veroordeelde zich laat behandelen in een psychiatrisch ziekenhuis (jaarbericht DJI, 2009). Omdat ze geen onderdeel vormt van de strafrechtsketen, valt tbs met voorwaarden buiten het bestek van dit hoofdstuk. Deze paragraaf beperkt zich verder tot tbs met bevel tot verpleging.

Eind jaren negentig schommelde de instroom van het aantal tbs-gestelden met bevel tot verpleging rond 150. Van 2000 tot 2004 steeg dit aantal tot circa 225, om vervolgens weer te dalen tot 115 in 2008. Dit is aanzienlijk lager dan voorgaande jaren (zie figuur 8.8).

Figuur 8.8 Instroom van tbs-gestelden met bevel tot verpleging

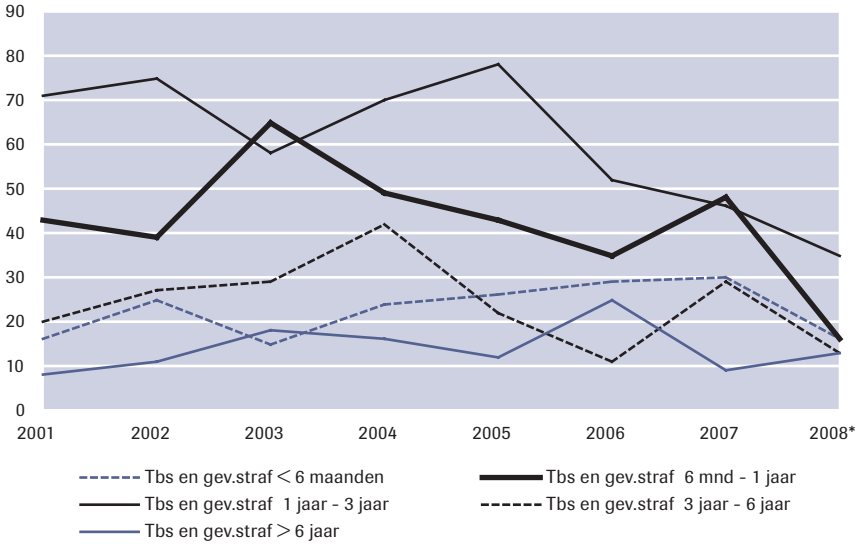
* 2008 betreft een voorlopig cijfer. Dit cijfer kan nog veranderen als gevolg van na-ijfeffect.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.11 in bijlage 4.

Bron: DJI

Tbs kan ook worden opgelegd in combinatie met een gevangenisstraf. De tbs gaat dan in nadat de veroordeelde de gevangenisstraf heeft uitgezeten. Wanneer een derde van de opgelegde gevangenisstraf is uitgezeten, komt de veroordeelde al in aanmerking voor overplaatsing in een FPC. De instroom van het aantal tbs-gestelden met een gevangenisstraf van 1 tot 3 jaar daalt sinds 2005. Ook de instroom van de groep met een gevangenisstraf van 6 maanden tot een jaar is gedaald van ruim 60 in 2003 tot circa 15 in 2008. Van 2003 tot 2007 groeide het aantal instromers met een gevangenisstraf van minder dan 6 maanden tot 30, maar in 2008 is dit aantal weer gedaald tot circa 15. Alleen de groep met een gevangenisstraf van 6 jaar of meer nam in 2008 toe (zie figuur 8.9).

Figuur 8.9 Instroom tbs-gestelden in combinatie met gevangenisstraf

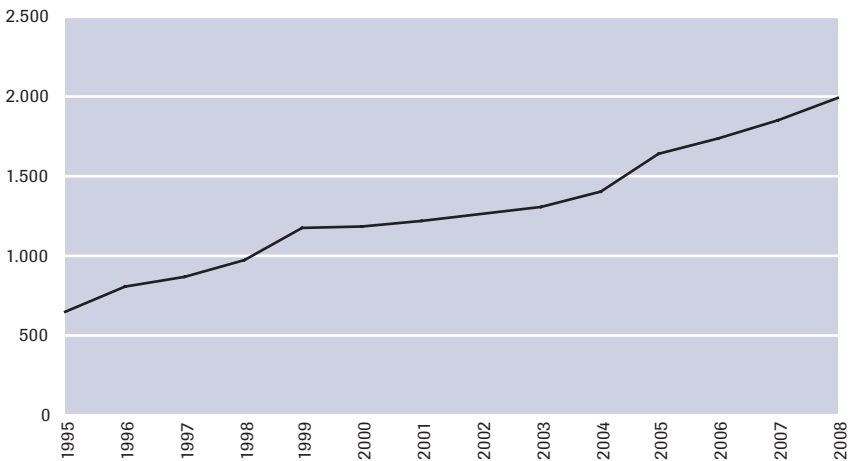

* De instroom in 2008 betreft een voorlopig cijfer. Dit cijfer kan nog veranderen als gevolg van na-ijleffect.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.12 in bijlage 4.

Bron: DJI

Figuur 8.10 Gerealiseerde capaciteit van de FPC's

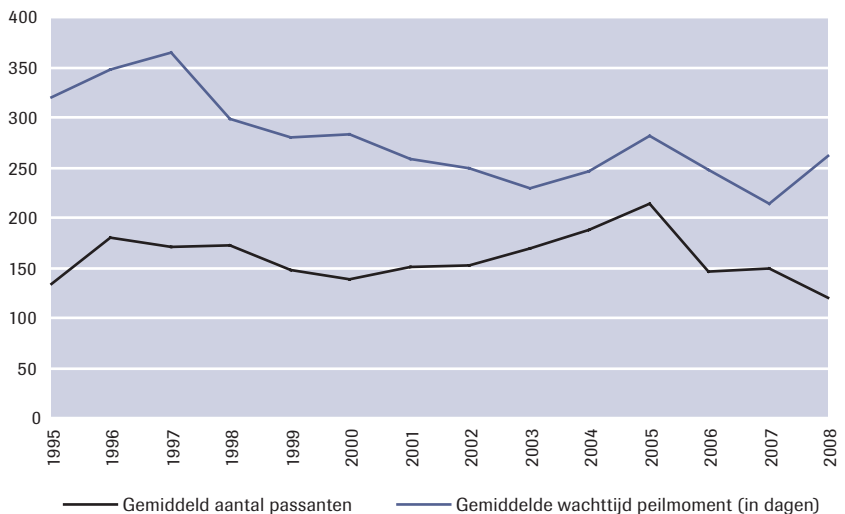
Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.11 in bijlage 4.

Bron: DJI

Sinds 1995 is er een stijging van de capaciteit van de FPC's. In 2008 is de capaciteit met meer dan 1.000 plaatsen toegenomen ten opzichte van 1995 (zie figuur 8.10). Desondanks is er in 2008 nog altijd een (beperkt) tekort aan plaatsen in een FPC.

Wanneer er een tekort aan plaatsen in een FPC is, verblijven personen na de aanvang van de termijn van tbs in een huis van bewaring of een gevangenis, in afwachting van de daadwerkelijke plaatsing in een FPC. Deze personen krijgen de status tbs-passant in het gevangeniswezen. Na een daling eind jaren negentig steeg het gemiddelde aantal tbs-passanten van 2000 tot 2005 (zie figuur 8.11). Nadien is er sprake van een nagenoeg dalende trend tot 120 in 2008. De gemiddelde wachttijd volgt nagenoeg dezelfde ontwikkeling als het aantal tbs-passanten. Alleen in 2008 steeg de gemiddelde wachttijd weer na een paar jaren van daling. In 2008 is de wachttijd circa 260 dagen.

Figuur 8.11 Gemiddeld aantal tbs-passanten en gemiddelde wachttijd

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.13 in bijlage 4.

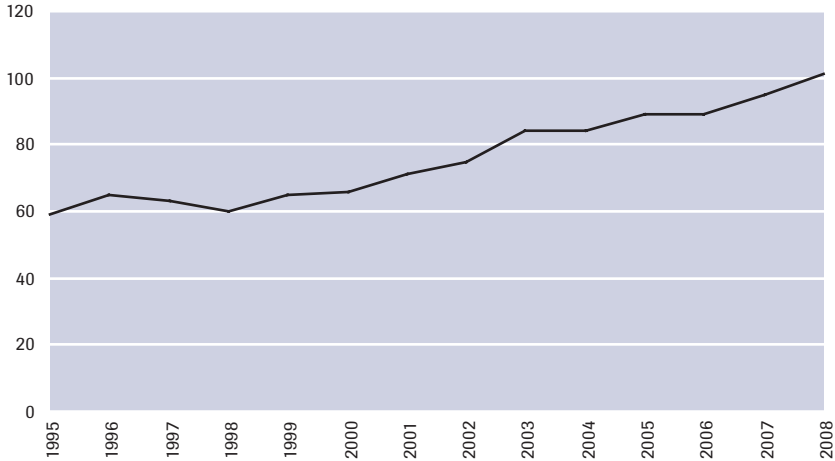
Bron: DJI

Het aantal tbs-gestelden dat in behandeling was in een FPC, nam sinds 1995 voortdurend toe. In 2008 is dit aantal opgelopen tot 2.100 (zie tabel 8.15 in bijlage 4).

De gemiddelde leeftijd van de personen in een FPC schommelde de afgelopen tien jaar tussen 35 en 40 jaar, en 5% is vrouw. Dit percentage is in de laatste tien jaar nagenoeg onveranderd gebleven (zie tabel 8.16 in bijlage 4).

De gemiddelde intra- en transmurale verblijfsduur⁸ is sinds 1995 toegenomen. De verblijfsduur van de personen die zijn uitgestroomd in het jaar 1995 kwam uit op gemiddeld 5 jaar. In 2008 is de verblijfsduur op basis van uitstroomgegevens opgelopen tot gemiddeld 8,5 jaar (zie figuur 8.12).

Figuur 8.12 Gemiddelde verblijfsduur in een FPC in maanden

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.14 in bijlage 4.

Bron: DJI

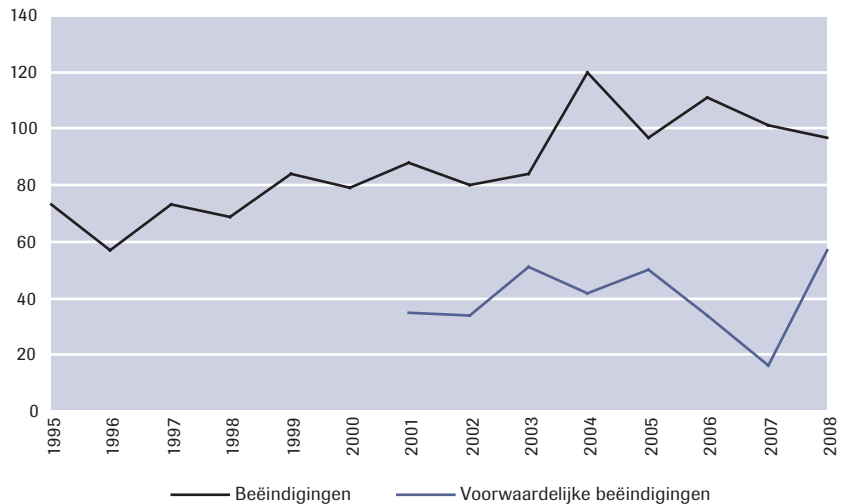
Wanneer het verantwoord wordt geacht dat een tbs-gestelde buiten de kliniek verblijft, omdat hij niet meer als delictgevaarlijk wordt gezien, mag deze met proefverlof. De tbs-gestelde woont dan met toestemming buiten het FPC (extramuraal). Wel moet hij zich houden aan de voorwaarden uit het proefverlofplan. De reclassering begeleidt het proefverlof, maar de persoon valt onder verantwoordelijkheid van het FPC (tbs in getal, 2009). Het aantal tbs-gestelden dat met proefverlof was per 31 december 2008, bedroeg 85. Het jaar ervoor bedroeg het aantal tbs-gestelden met proefverlof bijna 95. De gemiddelde duur van de proefverloven is echter toegenomen. In 2008 bedroeg deze 865 dagen, tegenover 562 dagen in het jaar ervoor (zie tabel 8.11 in bijlage 4).

Het aantal beëindigingen van tbs is al jaren lager dan de instroom, maar in 2008 werd het verschil tussen instroom en uitstroom kleiner. Bijna 100 personen stroomden dat jaar uit, tegenover een instroom van 115. Een deel van de beëindigingen is overigens voorwaardelijk. In 2008 nam

⁸ De verblijfsduur kan ook worden gemeten op een peilmoment of via instroomcohorten. Op basis van het peilmoment januari 2008 kan een duur van 5,5 jaar worden gemeten. Het betreft dan de zittende populatie op dat moment. Er komt voor al deze tbs-gestelden nog een verblijfsduur achteraan, voor één enkeling een dag, voor andere jaren. Volgens het meten via instroomcohorten bedraagt de meest recente verblijfsduur (na correctie passantenduur) circa 9,5 jaar. Bron: *TBS in getal 2008* (DJI, 2009).

het aantal voorwaardelijke beëindigingen toe ten opzichte van voorgaande jaren (zie figuur 8.13).

Figuur 8.13 Ontwikkeling aantal tbs beëindigingen

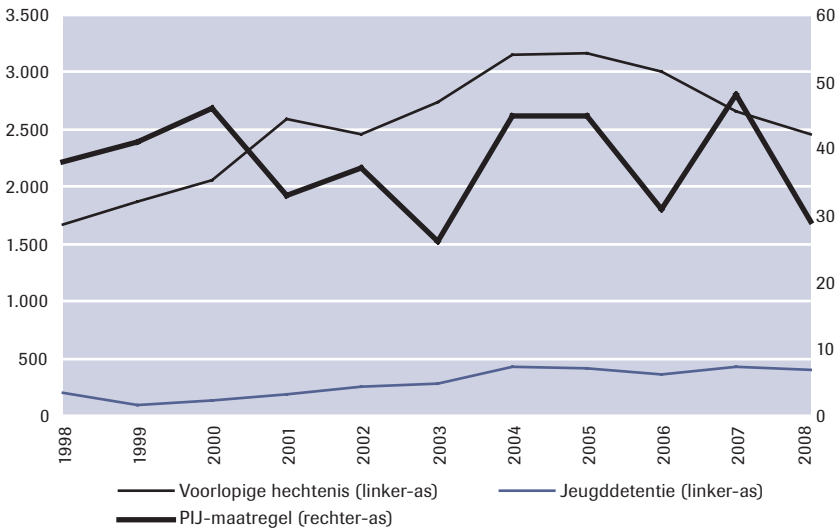
Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.11 in bijlage 4.

Bron: DJI

8.1.3 Tenuitvoerlegging van sancties in de Justitiële Jeugdinrichtingen

De tenuitvoerlegging van de jeugd detentie en PIJ-maatregel valt onder de sector Justitiële Jeugdinrichtingen (JJI) van DJI. Deze sancties worden doorgaans opgelegd aan minderjarigen.

De instroom van het aantal minderjarigen in jeugd detentie schommelt sinds 2004 rond de 400, na een aanvankelijke stijging (zie figuur 8.14). Het aantal instromers met een PIJ-maatregel schommelde tussen de 30 en 50 in de periode van 1998 tot 2008. Net als bij het gevangeniswezen stromen ook voorlopig gehechten in in de JJI. Hun aantal steeg tot 2004, waarna de instroom weer afnam. In 2008 ging het nog om 2.500 voorlopig gehechten. In verreweg de meeste gevallen wordt de voorlopige hechtenis omgezet in een PIJ-maatregel dan wel een jeugd detentie. Een groot deel van de minderjarigen zit in het verlengde van de voorlopige hechtenis het restant van de opgelegde sanctie uit.

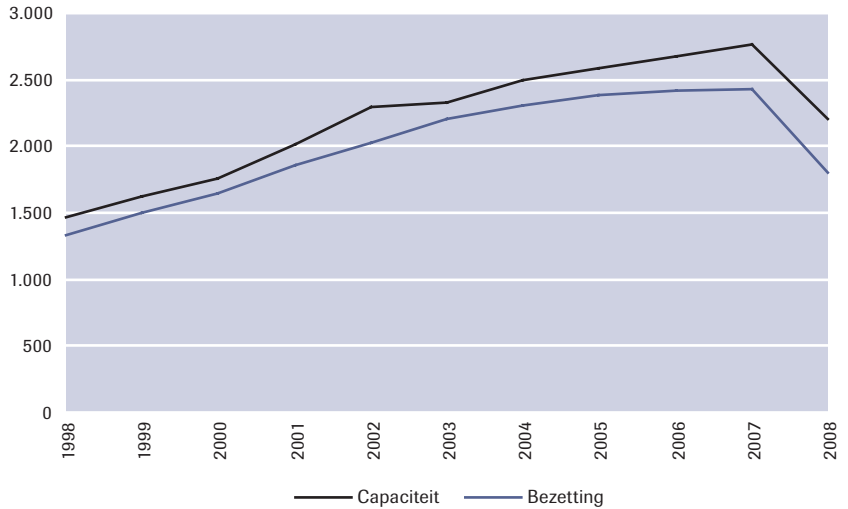
Figuur 8.14 Instroom in de JJI

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.17 in bijlage 4.

Bron: DJI

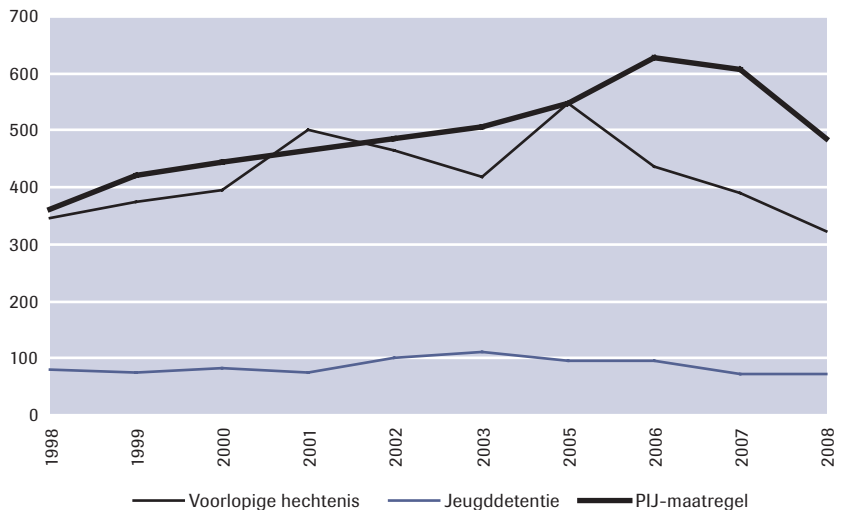
De totale gerealiseerde capaciteit van de JJI is ten opzichte van 1998 gestegen. Was de capaciteit in 1995 nog circa 1.500 plaatsen, in 2007 was dit opgelopen tot 2.700 plaatsen (zie figuur 8.15). In 2008 bedroeg de capaciteit van de JJI nog maar 2.300 plaatsen. Deze daling is (deels) het gevolg van de wijziging van de Wet op de Jeugdzorg per 1 januari 2008 (zie hoofdstuk 2). Momenteel werkt men aan een afbouw van de samenplaatsing van minderjarigen met een straf- of civiele achtergrond in de JJI. Per 1 januari 2010 moet deze afbouw voltooid zijn. Het aantal plaatsen voor de civielrechtelijken wordt deels gerealiseerd door delen van de bestaande JJI om te bouwen tot gesloten jeugdzorginstellingen, die vallen onder het ministerie van VWS. Hierdoor zijn de aantallen in 2008 niet zonder meer te vergelijken met de voorgaande jaren.

Figuur 8.16 geeft de ontwikkeling van de gemiddelde bezetting van het aantal minderjarige strafrechtelijken in de JJI weer naar verblijfstitel. Het aantal minderjarigen met een PIJ-maatregel nam toe tot 2006, waarna het daalde tot 490 in 2008. Het beeld van het aantal minderjarigen in voorlopige hechtenis is grillig van 1998 tot 2005; na 2005 treedt er een daling op tot circa 325 in 2008. Het aantal minderjarigen dat in jeugddetentie zat bereikte zijn piek in 2004, om vervolgens eveneens af te nemen.

Figuur 8.15 Gemiddelde bezetting en capaciteit van de JJI

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.19 in bijlage 4.

Bron: DJI

Figuur 8.16 Populatie strafrechtelijk minderjarigen in de JJI naar verblijfstitel

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.19 in bijlage 4.

Bron: DJI

Het aantal jeugdigen met een PIJ-maatregel die gaande is in een JJI, bedroeg ruim 500 in het jaar 2008. De jaren hiervoor schommelde het aantal jeugdigen met een PIJ-maatregel rond de 600 (zie tabel 8.18 in bijlage 4).

8.2 Extramurale sancties

Naast de sancties die intramuraal ten uitvoer worden gelegd onder de verantwoordelijkheid van de verschillende sectoren van DJI, zijn er ook sancties die extramuraal ten uitvoer worden gelegd. Het gaat dan om de taakstraf, de gedragsbeïnvloedende maatregel, de Halt-afdoening en de Stop-reactie. De rechter kan de eerste twee sancties opleggen aan zowel meerderjarigen als minderjarigen; de laatste twee sancties zijn specifiek gericht op minderjarigen. Omdat de gedragsbeïnvloedende maatregel per 1 januari 2008 is ingegaan, zijn er nog geen cijfers beschikbaar. Voor een beschrijving van de uitvoerende instanties wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

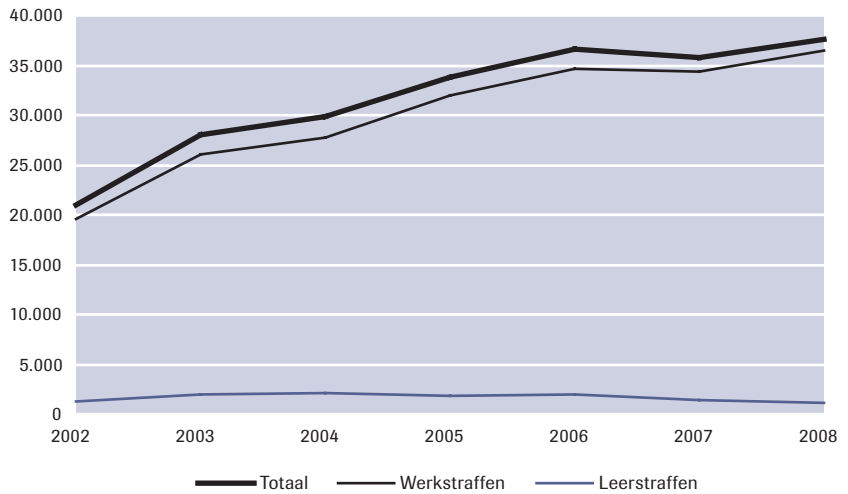
8.2.1 Tenuitvoerlegging van de taakstraf aan meerderjarigen

De tenuitvoerlegging van de taakstraf aan meerderjarigen geschiedt onder verantwoordelijkheid van de reclassering.

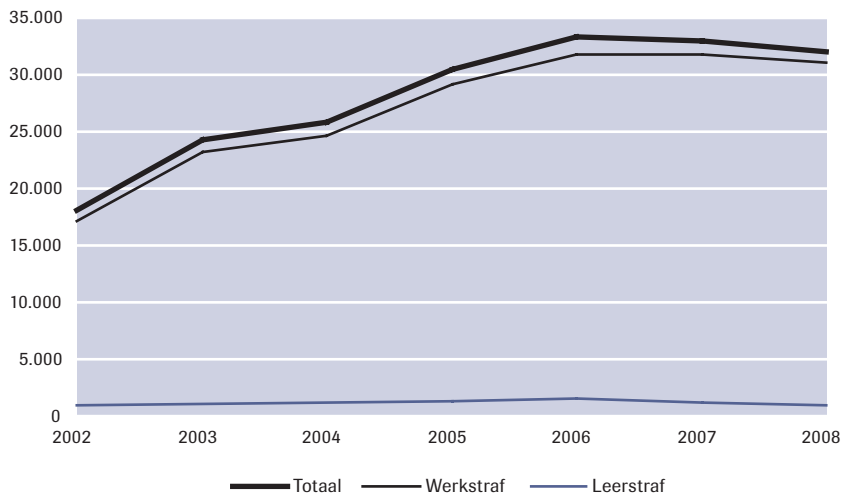
Figuur 8.17 geeft de ontwikkeling van het totale aantal afgesloten taakstraffen bij de reclassering van 2002-2008. Het betreft hier overigens zowel voltooide taakstraffen als voortijdig beëindigde taakstraffen. Dat laatste is bijvoorbeeld het geval als de reclassant de afspraken niet nakomt. Het totale aantal bij de reclassering afgesloten taakstraffen liep van 2002 tot 2008 op van bijna 21.000 taakstraffen tot ruim 37.000. Daarvan was 95% een werkstraf. De terugloop van het aantal leerstraffen ten opzichte van voorgaande jaren is het gevolg van een beleidswijziging binnen de reclassering. In plaats van leerstraffen biedt de reclassering steeds vaker erkende gedragsinterventies⁹ aan. In de toekomst is het de bedoeling dat de leerstraffen volledig plaatsmaken voor erkende gedragsinterventies. De reclassering adviseert rechters ook om minder vaak leerstraffen op te leggen (bron: RN).

Het aantal succesvol afgeronde taakstraffen is in 2008 bijna verdubbeld ten opzichte van 2002. Ging het in 2002 nog om 18.100 succesvol afgeronde taakstraffen, in 2008 is dit aantal gestegen tot 32.000. Overigens is er sinds 2006 wel sprake van een afvlakking (zie figuur 8.18). Het mislukkingpercentage schommelt de afgelopen jaren rond 15%.

9 Gedragsinterventies treden buiten het bestek van dit hoofdstuk.

Figuur 8.17 Afgesloten taakstraffen* meerderjarigen

* Het betreft de afgesloten taakstraffen van de drie reclasseringsorganisaties tezamen. Voor de corresponderende gegevens zie tabel 8.20 in bijlage 4.
Bron: Reclassering Nederland

Figuur 8.18 Voltooide taakstraffen meerderjarigen*

* Het betreft de voltooide taakstraffen van de drie reclasseringsorganisaties tezamen. Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.22 in bijlage 4.
Bron: RN

Wanneer een opgelegde taakstraf mislukt, bijvoorbeeld omdat betrokkene zich niet aan de afspraken houdt tijdens de uitvoering van de taakstraf, kan deze in opdracht van het OM worden omgezet in vervangende hechtenis. Dat dit voorkomt in de praktijk, blijkt onder meer uit de cijfers van het gevangeniswezen, zoals eerder gepresenteerd in figuur 8.4.

In 2008 was ongeveer 85% van de taakgestraften man en ruim 40% in de leeftijd van 18-30 jaar. Het merendeel van de taakstraffen (85%) die ten uitvoer worden gelegd bij de reclassering, is afkomstig van de rechter (zie tabel 8.21 in bijlage 4).

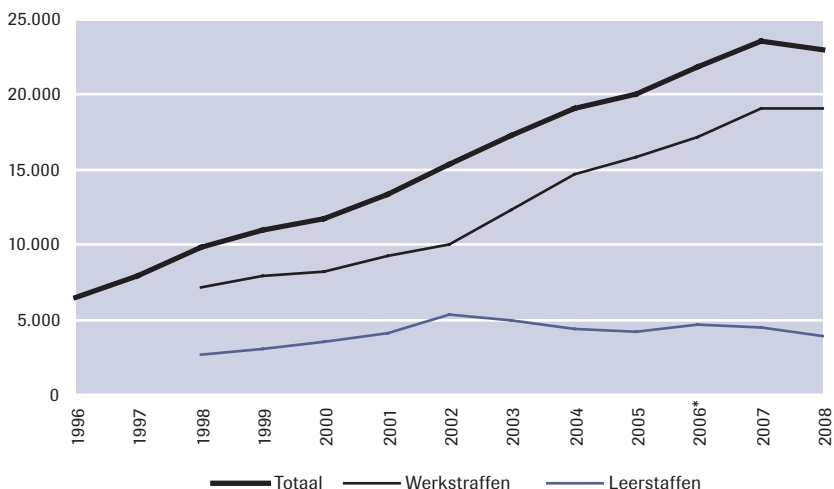
Ook komt het voor dat iemand een voorwaardelijke straf krijgt. Een voorwaarde kan zijn dat iemand onder (eventueel elektronisch) toezicht van de reclassering komt te staan voor een periode van twee jaar. Worden de voorwaarden niet nageleefd, dan moet de persoon de straf alsnog uitzitten.

8.2.2 Tenuitvoerlegging van de taakstraf aan minderjarigen

De Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) is verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging van de taakstraf aan minderjarigen.

Tot 2007 steeg het aantal gestarte taakstraffen voortdurend (zie figuur 8.19), maar in 2008 zet zich een daling in. In dit jaar bedroeg het aantal taakstraffen circa 23.000, ten opzichte van bijna 6.500 taakstraffen in 1996. Terwijl het aantal werkstraffen over de hele periode gezien toenam, vlakte het aantal leerstraffen af. Het misluktingspercentage bedroeg 13% in 2008. In de jaren hiervoor schommelde dit percentage tussen de 14 en 20% (zie tabel 8.24 in bijlage 4).

Figuur 8.19 Gestarte taakstraffen minderjarigen bij de RvdK

* De aantallen van 2006 zijn een schatting op basis van 83% van de taakstraffen.

In 1997 en 1998 zijn er geen cijfers beschikbaar naar type straf.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.23 in bijlage 4.

Bron: RvdK

Het OM en de rechter leggen ongeveer evenveel taakstraffen op aan minderjarigen. Alleen in de periode 2002-2007 was het aantal taakstraffen afkomstig van het OM (OM-transactie) hoger dan dat van de rechter (zie tabel 8.24 in bijlage 4). Taakstraffen volgens het officiersmodel onderscheiden zich van die volgens het rechtersmodel doordat ze doorgaans voor lichtere vergrijpen worden opgelegd en daarom gemiddeld relatief kort zijn, vaak een werkstraf zijn en zelden een combinatiestraf. Ook kennen ze een lager misluktingspercentage.

Wanneer een jongere weer in de fout gaat, wordt de taakstraf stopgezet en volgt hierover berichtgeving aan de OvJ. In het geval de taakstraf was opgelegd door de rechter, kan de OvJ de tenuitvoerlegging van de vervangende jeugddetentie bevelen. Mislukte OM-taakstraffen gaan retour naar het parket, waar men besluit wat er met de zaak gaat gebeuren (bijvoorbeeld dagvaarden of herkansen van de taakstraf).

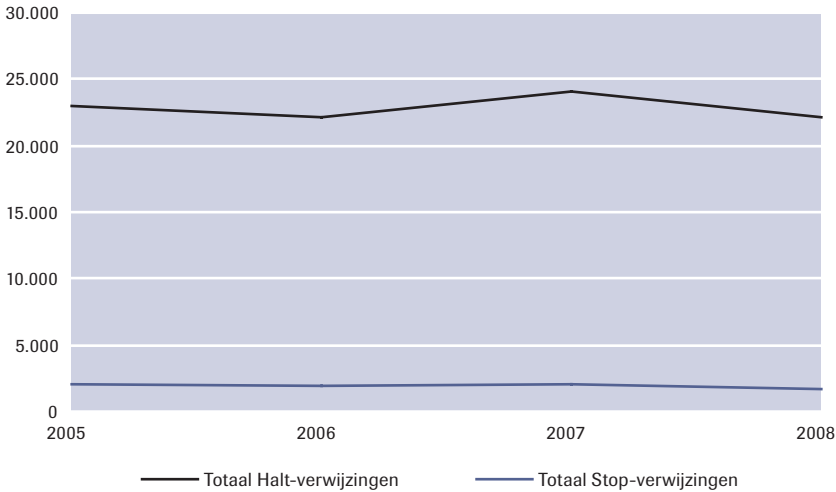
8.2.3 Halt-afdoening en Stop-reactie

Minderjarigen komen ook in aanmerking voor de Halt-afdoening (onder de 12 jaar is dit de Stop-reactie). Een Halt-afdoening is een sepotbevoegdheid van de politie onder verantwoordelijkheid van het OM, en is bedoeld om verdere vervolging te voorkomen. Bureau Halt verzorgt de tenuitvoerlegging.

De politie verwijst gemiddeld de helft van de jongeren die zij aanhoudt naar een Halt-bureau voor een Halt-afdoening of een Stop-reactie. In totaal ontving Halt in 2008 21.430 Halt-verwijzingen. Dat is minder dan in 2007, toen het nog om 23.340 verwijzingen ging. Het aantal ontvangen Stop-verwijzingen is ten opzichte van 2007 gedaald met 380. In totaal kwamen er in 2008 1.640 Stop-verwijzingen binnen bij de Halt-bureaus (Jaarbericht Halt, 2009). Er werden in totaal 22.085 Halt-verwijzingen afgedaan in 2008, ten opzichte van 24.000 verwijzingen in 2007. Het totale aantal afgedane Stop-verwijzingen is sinds 2005 licht afgenomen. In 2008 ging het om 1.700 afgedane Stop-verwijzingen, in 2005 waren dit er 2.100 (zie figuur 8.20).

Van de afgedane Halt-verwijzingen werd 4% niet in behandeling genomen. Circa 90% van de Halt-verwijzingen is geslaagd. Het zijn nog altijd vooral jongens die bij Halt binnenkomen voor een Halt-afdoening of een Stop-reactie (resp. 75% en 90%). Maar het aantal meisjes dat bij Halt binnenkwam, is de laatste jaren wel licht gestegen (zie tabellen 8.25 en 8.26 in bijlage 4).

Minderjarigen komen vooral naar aanleiding van vernieling, vermogens- of vuurwerkdelicten bij Halt terecht (zie tabellen 8.25 en 8.26 in bijlage 4). Daarnaast is het sinds 2007 ook mogelijk om minderjarigen naar Halt te verwijzen voor een geweldsdelict of voor spijbelen.

Figuur 8.20 Afgedane Halt- en Stop-verwijzingen

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 8.25 en 8.26 in bijlage 4.

Bron: CBS/Halt Nederland

8.2.4 Tenuitvoerlegging van de gedragsbeïnvloedende maatregel

Sinds 1 januari 2008 kan de rechter ook een gedragsbeïnvloedende maatregel opleggen aan minderjarigen. De RvdK kan daartoe in een vroeghulp-rapportage of voorlichtingsrapportage adviseren. De maatregel wordt niet uitgevoerd door de Raad, maar door de jeugdreclassering. Momenteel zijn hierover nog geen cijfers bekend.

8.3 Financiële sancties

Naast de intra- en extramurale sancties kunnen ook financiële sancties, zoals een geldboete, worden opgelegd. Het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) (zie hoofdstuk 2) is verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging van deze sancties. Zowel meerderjarigen als minderjarigen komen voor financiële sancties in aanmerking. Deze paragraaf maakt daarin echter geen uitsplitsing, vanwege de kleine aantallen bij minderjarigen.

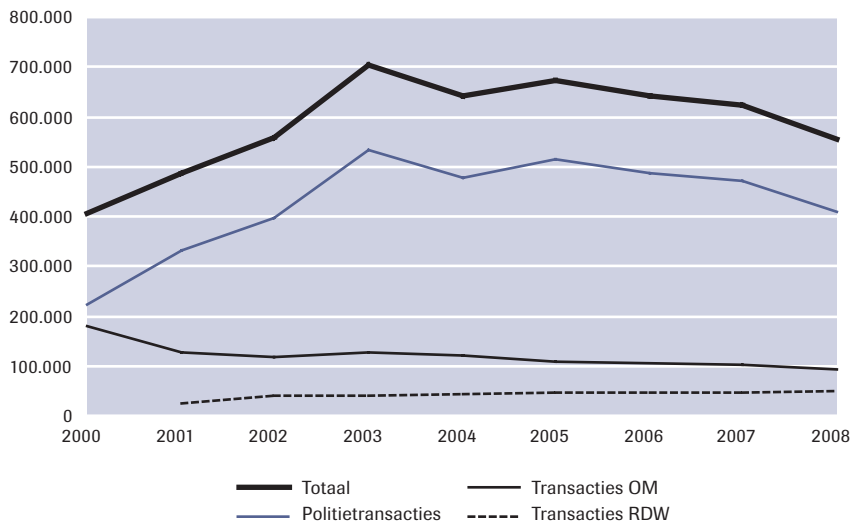
8.3.1 Tenuitvoerlegging van de transactie

Een transactie houdt in dat de verdachte een geldsom betaalt ter voorkoming van verdere vervolging. Met de invoering van de Wet OM-afdoening in februari 2008 kan het OM een (lichte) strafzaak afdoen in de vorm van een OM-strafbeschikking. De OM-strafbeschikking zal de transactie geleidelijk aan vervangen. Bij deze strafbeschikking kan

het zowel om een geldboete als een taakstraf gaan. De cijfers die in deze paragraaf worden gepresenteerd, betreffen nog alleen de transacties. Naast het OM kan ook de politie een transactie aanbieden. Sinds 1 maart 2000 int het CJIB alle transacties. Het betreft hier in meerderheid transacties naar aanleiding van een overtreding. Hoewel overtredingen eigenlijk buiten het bereik van dit rapport vallen, komen ze hier toch in beeld omdat de cijfers niet kunnen worden uitgesplitst naar overtredingen en misdrijven.

Figuur 8.21 geeft de ontwikkeling van het aantal geregistreerde transacties bij het CJIB weer van 2000-2008. Na een aanvankelijke stijging van het aantal geregistreerde transacties van 2000-2005 is er vanaf 2006 sprake van een daling in dit aantal. Deze daling wordt vooral veroorzaakt door de daling van het aantal politietransacties. Drie op de vier transacties zijn politietransacties. De overige transacties komen van het OM (16%) en de Rijksdienst voor Wegverkeer (RDW) (8%).

Figuur 8.21 Geregistreerde transacties bij het CJIB

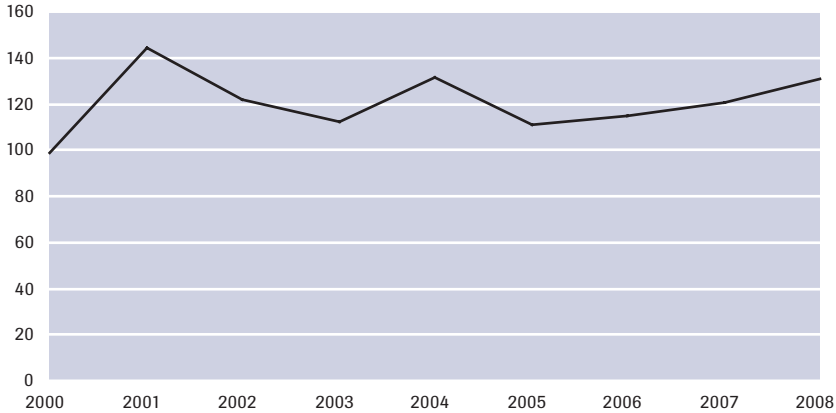
Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.27 in bijlage 4.

Bron: CJIB

Het totale geïncasseerde bedrag aan transacties bedroeg in 2008 bijna 75 miljoen euro. In 2000 was dit bedrag nog circa 40 miljoen euro (zie tabel 8.27 in bijlage 4).

Figuur 8.22 geeft het gemiddelde geïncasseerde geldbedrag aan transacties weer van 2000-2008. Na een grillig verloop van 2000 tot 2004 is er vanaf 2005 sprake van een toename. In 2008 bedroeg het gemiddelde geïncasseerde geldbedrag bijna 140 euro per transactie.

Figuur 8.22 Gemiddeld geïncasseerd geldbedrag (in euro) inzake transacties

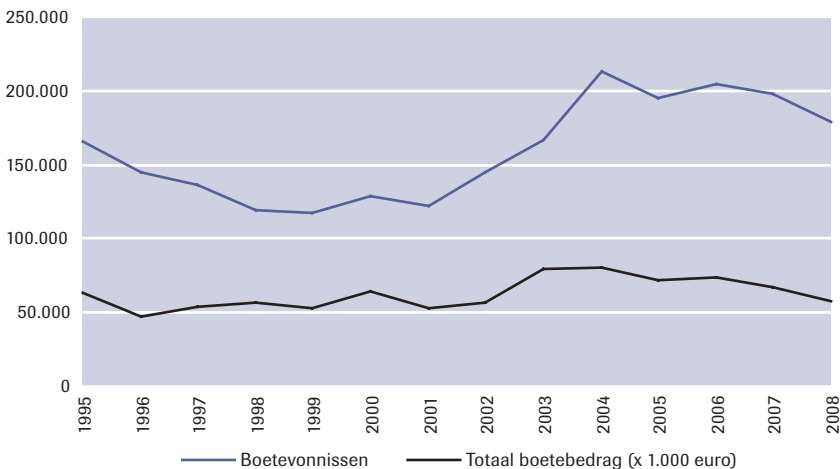
Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.27 in bijlage 4.

Bron: CJIB

8.3.2 Tenuitvoerlegging van de geldboete

In 2008 zijn in totaal ruim 179.000 geldboetes ter inning binnengekomen bij het CJIB. Het totaal te innen bedrag aan boetes bedroeg bijna 60 miljoen euro. Figuur 8.23 geeft de ontwikkeling van het totaal ter inning binnengekomen geldboetes weer bij het CJIB en het totaal te innen bedrag van 1995 tot 2008.

Figuur 8.23 Binnengekomen geldboetes bij het CJIB en totaal te innen boetebedrag

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.28 in bijlage 4.

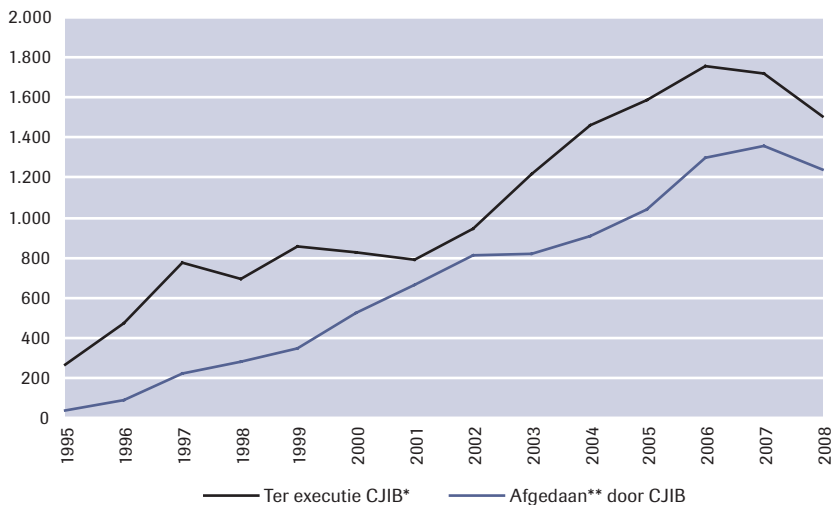
Bron: CJIB

Het gemiddeld te innen boetebedrag fluctueert tussen de 325 en 500 euro van 1995-2008. Het merendeel van de te innen geldboetes wordt binnen twee jaar betaald. Wel is het aantal geldboetes dat niet werd betaald, met als gevolg een vervangende hechtenis, sinds 2001 overwegend toegenomen (zie tabel 8.28 in bijlage 4).

8.3.3 Tenuitvoerlegging van de ontnemingsmaatregel

Sinds de invoering van de 'Plukze'-wetgeving in 1993 kunnen rechters wederrechtelijk verkregen voordeel aan veroordeelden ontnemen (zie hoofdstuk 2). Het aantal ter executie aangeboden ontnemingsmaatregelen is na jarenlange stijging tot en met 2006, vanaf 2007 gedaald (zie figuur 8.24).

Figuur 8.24 Ter executie aangeboden en afgedane ontnemingsmaatregelen bij het CJIB

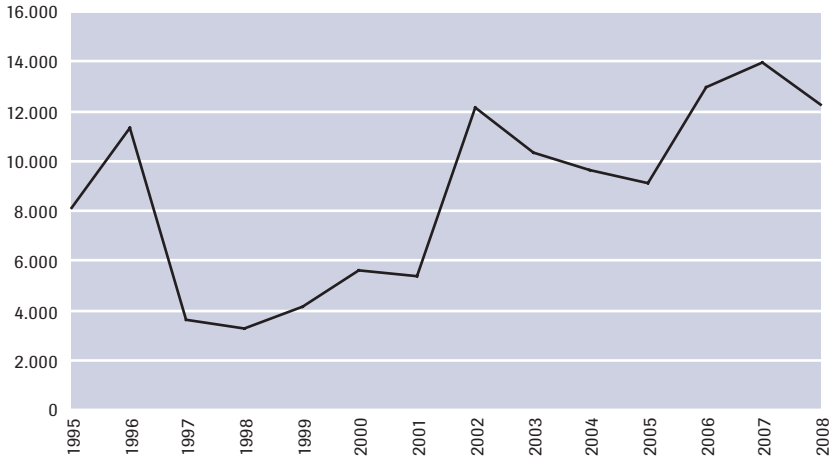
* Voor 1995-1997 zijn de door arrondissementsparketten en ressortparketten geïnde ontnemingen buiten beschouwing gelaten. Vanaf 1998 worden ontnemingen alleen nog geïnd door het CJIB.

** Alle afdoeningen, inclusief die als 'oninbaar' zijn geboekt, bijvoorbeeld als de persoon is overleden. Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.29 in bijlage 4.

Bron: CJIB

Het percentage ontnemingsmaatregelen dat werd afgedaan met een inning is sinds 1995 doorlopend gestegen. In 2008 bedroeg dit percentage ruim 80%, terwijl dat in 1995 nog 15% was (zie tabel 8.29 in bijlage 4). De ontwikkeling van het gemiddelde initiële vorderingsbedrag inzake een ontnemingsmaatregel verloopt grillig, zoals is te zien in figuur 8.25, maar vertoont vanaf 1997 over het geheel genomen een opwaartse trend.

Figuur 8.25 Gemiddeld initieel vorderingsbedrag inzake ontnemingsmaatregelen in euro*

* Het betreft het gemiddelde initiële vorderingsbedrag van alle afgedane zaken, incl. afgedaan door vervangende hechtenis, als oninbaar afgeboekt, enz.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.29 in bijlage 4.

Bron: CJIB

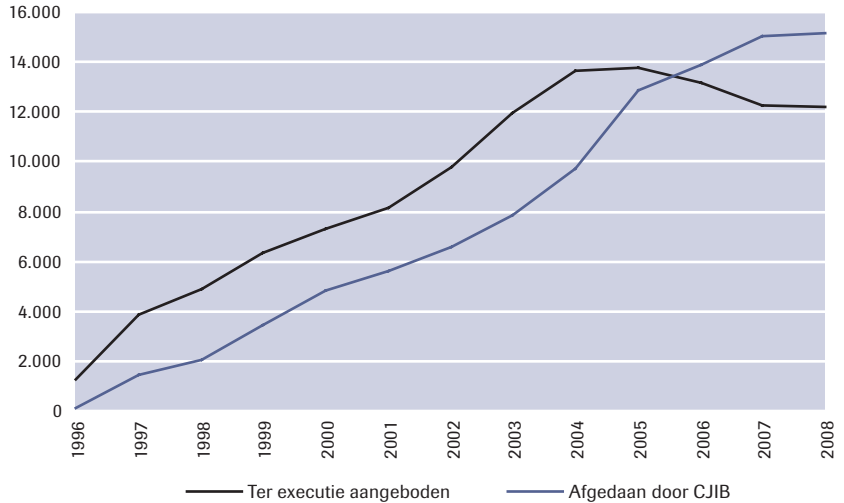
8.3.4 Tenuitvoerlegging van de schadevergoedingsmaatregel

Sinds de invoering van de Wet Terwee in 1995 kan de rechter een schadevergoedingsmaatregel opleggen (zie hoofdstuk 2). Het jaar daarop werd het CJIB belast met de inning van de schadevergoedingen. Het aantal ter executie aangeboden schadevergoedingsmaatregelen steeg vervolgens ieder jaar. Vanaf 2005 is er echter sprake van een daling. Het aantal schadevergoedingsmaatregelen dat werd afgedaan door het CJIB volgde lange tijd de ontwikkeling van het aanbod, maar sinds 2006 is het aantal afgedane schadevergoedingsmaatregelen zelfs hoger dan het aantal dat binnenkomt door het wegwerken van achterstallige zaken (zie figuur 8.26).

Het gemiddelde initiële vorderingsbedrag voor schadevergoedingsmaatregelen daalt na een aanvankelijke stijging vanaf 2005 tot ruim 1.600 euro in 2008. Daarvan werd 80% betaald. Het aantal personen dat vervangende hechtenis onderging omdat ze niet aan de betaling voldeden, is toegenomen van 5% in 2002 tot circa 15% in 2008 (zie tabel 8.31 in bijlage 4).

Naast bovengenoemde sancties is er nog een restcategorie. Het betreft de verbeurdverklaring en de ontzegging rijbevoegdheid. Wegens gebrek aan cijfers zijn deze onderdelen buiten beschouwing gelaten.

Figuur 8.26 Ter executie aangeboden en afgedane schadevergoedingsmaatregelen

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 8.30 in bijlage 4.

Bron: CJIB

8.4 Resumé

In dit hoofdstuk is de tenuitvoerlegging van sancties beschreven. Achtereenvolgens is de tenuitvoerlegging van de sancties in het gevangeniswezen (paragraaf 8.1.1), de tbs-maatregel in de FPC's (paragraaf 8.1.2) en die van de vrijheidsstraffen in de JJI (paragraaf 8.1.3) beschreven. In paragraaf 8.2 volgden de extramurale sancties (de taakstraf aan meerderen minderjarigen) en de Halt-afdoening en Stop-reactie. Tot slot kwamen in paragraaf 8.3 de financiële sancties aan de orde.

Na een periode van stijging van de instroom van gedetineerden in het gevangeniswezen is er sinds 2006 sprake van een daling. In 2008 stroomden 41.600 gedetineerden in ten opzichte van 44.800 in 2006. Ook de strafrechtelijke detentiecapaciteit daalde na een periode van groei. In 2008 bedroeg het aantal strafrechtelijke plaatsen 14.730, terwijl het in 2005 om 15.600 plaatsen ging. Het aantal personen in het gevangeniswezen is eveneens gedurende de laatste jaren gedaald. Nederland telde op 30 september 2008 bijna 12.000 strafrechtelijk gedetineerden, tegenover 15.200 gedetineerden in 2005. De voorlopig gehechten vormen met 46% van de gedetineerden in 2008 nog steeds de grootste groep.

Ook de instroom van het aantal tbs-gestelden is in 2008 flink afgenomen. Ging het in dit jaar om 115 tbs-gestelden, in 2007 waren dit er nog 183. Net als de instroom daalt ook het aantal tbs-passanten. In 2008 daalde hun aantal tot 120. Tegelijkertijd nam de gemiddelde intramurale verblijfsduur sinds 1995 toe. In het uitstroomcohort 2008 bedroeg deze verblijfsduur gemiddeld 8,5 jaar. Hoewel de gemiddelde wachttijd doorgaans de ontwikkeling van het aantal passanten volgt, steeg de gemiddelde wachttijd in 2008 weer tot 260 dagen.

De capaciteit van de FPC's was, in tegenstelling tot de ontwikkelingen in het gevangeniswezen, in 2008 meer dan 1.000 plaatsen groter dan in 1995. Ook de capaciteit van de JJI groeide fors. Was de capaciteit in 1995 nog onder de 1.000 plaatsen, in 2008 is deze opgelopen tot ruim 2.300 plaatsen. Overigens bedroeg de totale gerealiseerde capaciteit van de JJI in 2007 nog 2.700 plaatsen. De daling in 2008 is (deels) het gevolg van de wijziging van de Wet op de Jeugdzorg per 1 januari 2008, die scheiding van de civiel- en strafrechtelijk geplaatste jongeren nastreeft. De instroom van het aantal minderjarigen in een JJI neemt sinds 2005 af, terwijl de instroom van het aantal minderjarigen in jeugddetentie al enige jaren rond de 400 schommelt, en de instroom van het aantal minderjarigen met een PIJ-maatregel in 2008 is gedaald ten opzichte van 2007. Zowel het aantal minderjarigen dat verbleef in een JJI met een jeugddetentie als het aantal minderjarigen met een PIJ-maatregel daalde na 2006.

Het totale aantal afgesloten taakstraffen aan meerderjarigen dat ten uitvoer werd gelegd bij de reclassering, nam tussen 2002 en 2008 toe. Het aantal succesvol afgeronde taakstraffen verdubbelde in die periode. Tot en met 2007 steeg bij de minderjarigen het aantal gestarte taakstraffen bij de RvdK eveneens, maar in 2008 zette hier een daling in. Zowel bij de meerderjarigen als bij de minderjarigen slaagde in 2008 circa 85% van de taakstraffen.

Het aantal afgedane Halt-verwijzingen bij Bureau Halt daalde in 2008 ten opzichte van 2007, evenals het aantal afgedane Stop-verwijzingen.

Sinds 2006 registreert het CJIB minder transacties. In 2008 bedroeg het totale geïncasseerde bedrag aan transacties bijna 75 miljoen euro, waarvan boetes bijna 60 miljoen uitmaakten. Het gemiddelde aantal ter inning binnengekomen geldboetes in dat jaar was bijna 180.000. Het gemiddeld te innen boetebedrag fluctueert sinds 1995 tussen de 325 en 500 euro. Het aantal ter executie aangeboden ontnemingsmaatregelen is na jarenlange stijging tot en met 2006, vanaf 2007 gedaald, evenals het aantal afdoeningen.

Het aantal ter executie aangeboden schadevergoedingsmaatregelen aan het CJIB is sinds 1996 gestegen. Vanaf 2005 daalde dit aantal echter, terwijl het aantal afdoeningen bleef stijgen. Het gemiddeld te vorderen bedrag bedroeg ruim 1.600 euro in 2008.

9 De strafrechtsketen in samenhang

E.C. Leertouwer en S.N. Kalidien

In de hoofdstukken 3, 4, 5, 6 en 7 zijn de verschillende onderdelen van de strafrechtsketen beschreven. Zij geven achtereenvolgens een beeld van slachtoffers en criminaliteit, de geregistreerde criminaliteit, de opsporing en de vervolging en berechting van verdachten.¹ Ontwikkelingen die reeds in de voorgaande hoofdstukken zijn besproken, worden in dit hoofdstuk nog eens naast elkaar gelegd. Een aandachtspunt hierbij is dat de verschillende onderdelen in de keten niet zonder meer naast elkaar kunnen worden gelegd, omdat de gegevens van de verschillende onderdelen van de keten afkomstig zijn uit verschillende informatiebronnen. In bijlage 3 wordt een overzicht gegeven van een aantal redenen waarom een volledige vergelijking niet mogelijk is. Wanneer rekening wordt gehouden met de vertekeningen en beperkingen die in bijlage 3 worden genoemd, kunnen de ketenschakels wel degelijk naast elkaar worden gelegd, waardoor inzicht ontstaat in de ontwikkelingen en samenhangen tussen de onderdelen van de strafrechtsketen.

De opbouw van dit hoofdstuk is als volgt. De samenhang in de strafrechtsketen wordt eerst belicht voor het totaalbeeld, dat wil zeggen misdrijven van meerder- en minderjarigen samen (paragraaf 9.1). Daarna worden de misdrijven die zijn gepleegd door minderjarigen nog eens apart belicht (paragraaf 9.2). In het resumé (paragraaf 9.3) worden de meest in het oog springende ontwikkelingen nogmaals benadrukt. Alle in dit hoofdstuk gepresenteerde gegevens over vervolging en berechting betreffen strafzaken in eerste aanleg. Bij combinaties van straffen zijn alle bij deze combinaties betrokken straffen apart meegeteld.

Zoals reeds in de inleiding (zie hoofdstuk 1) van deze publicatie is weergegeven, beperken de gegevens van de geregistreerde criminaliteit en de gehoorde verdachten zich tot en met 2007.

9.1 De strafrechtsketen in samenhang

Deze paragraaf beschrijft de ontwikkelingen in de verschillende onderdelen van de strafrechtsketen in de periode 1995-2008 voor het totaalbeeld, dus misdrijven gepleegd door zowel meerderjarigen als minderjarigen samen. Criminaliteit omvat hier, evenals elders in deze publicatie, vrijwel uitsluitend misdrijven met uitzondering van de Halt-waardige delicten voor minderjarigen, die ook betrekking kunnen hebben op een overtre-

¹ De tenuitvoerlegging van sancties komt hierbij niet aan bod, omdat de huidige gegevens met betrekking tot de tenuitvoerlegging niet toereikend zijn om zinvolle vergelijkingen met de opgelegde sancties te maken. Een reden is dat een groot deel van de opgelegde sancties al in voorlopige hechtenis wordt uitgezeten en ook als zodanig in de informatiesystemen van DJI wordt doorgevoerd (zie ook hoofdstuk 8).

ding.² In de rest van dit hoofdstuk wordt, om redenen van eenvoud, verder de term misdrijven gebruikt.

9.1.1 Misdrijven in de strafrechtsketen

Figuur 9.1 brengt de verschillende onderdelen van de strafrechtsketen in 2008 in beeld. Voor een beschrijving van de diverse fasen van de strafrechtelijke verwerking van misdrijven wordt verwezen naar hoofdstuk 2. Het schema laat zien dat er in elke fase van de keten een selectieproces plaatsvindt.³ Dat begint al bij de registratie door de politie.⁴ Lang niet alle misdrijven worden bij de politie gemeld en niet alle meldingen worden door de politie geregistreerd. Slechts een deel van de misdrijven wordt opgehelderd. Het aantal verdachten dat de politie hoort, ligt dan ook aanzienlijk onder het aantal geregistreerde misdrijven.⁵ Van de verdachten die de politie hoort, wordt het merendeel ingeschreven bij het Openbaar Ministerie. De politie kan zelf bepaalde zaken met een minderjarige verdachte afdoen door middel van een 'politiesept' of een verwijzing naar een Halt-bureau (zie hoofdstuk 2). Ook kan de politie sinds 1993 met meerderjarige verdachten van kleine winkeldiefstallen een transactie overeenkomen (politietransactie).⁶ In de andere gevallen legt de politie bij voldoende grond voor verdenking en vervolging een proces-verbaal over de verdachte en de betreffende misdrijven voor aan het OM. Ongeveer 6% van de instroom bij het OM is overigens afkomstig van andere instanties dan de politie.⁷ Over het algemeen zijn dat de bijzondere opsporingsdiensten.⁸

2 In de cijfers van het CJIB weergegeven in hoofdstuk 8 zitten voor een deel ook overtredingen begrepen.

3 Bij de interpretatie van dit selectieproces dienen de kanttekeningen in bijlage 3 in ogenschouw te worden genomen. Zo kunnen uitspraken als 'X% van ketenonderdeel A stroomt door naar ketenonderdeel B' op grond van dit schema niet worden gedaan.

4 Inclusief Koninklijke Marechaussee.

5 Overigens kan een verdachte meer dan één misdrijf op zijn kerfstok hebben. Een relatief kleine groep verdachten is verantwoordelijk voor relatief veel geregistreerde misdrijven (Wartna & Tollenaar, 2004). Daartegenover staat dat een misdrijf door meer dan één dader kan zijn gepleegd. Voor de precieze definitie van gehoorde verdachte wordt verwezen naar hoofdstuk 5.

6 Tot 1 januari 2004 bestond die mogelijkheid ook voor lichtere gevallen van rijden onder invloed. Vanaf deze datum kunnen zaken naar aanleiding van rijden onder invloed via de politie direct naar het CJIB worden gestuurd, zonder tussenkomst van het OM.

7 Bron: OMDATA.

8 Met ingang van 1 januari 2002 kent Nederland vier zogenoemde bijzondere opsporingsdiensten, elk met een eigen specifieke opsporingstaak: de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst/Economische Controledienst, de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst, de Algemene Inspectiedienst en de VROM Inlichtingen- en Opsporingsdienst.

Figuur 9.1 Misdrijven in de strafrechtsketen, 2008*

Slachtofferschap		ondervonden delicten	
	geschat aantal delicten tegen burgers (a)		5.800.000
	geschat aantal delicten tegen bedrijven (b)		2.700.000
	overige delicten (c)		onbekend
Geregistreerde misdrijven		door de politie geregistreerde misdrijven (d)	
	opgemaakte processen-verbaal		1.214.500
	gehoorde verdachten		354.000
		Politietransacties misdrijven (e)	28.170
		Halt-verwijzingen (f)	21.430
Vervolg en berechting		strafzaken (g)	
		instroom	260.200
		afgedaan	249.700
	OM		122.300
	technisch sepot		17.400 14%
	beleidssepot		17.900 15%
	transactie		68.400 56%
	overige afdoeningen		18.600 15%
		rechter	127.400
		schuldigverklaring	116.300 91%
		vrijspraak en ontslag rechtsvervolgving	10.200 7%
		overige afdoeningen	900 1%
		15.400 taakstraffen	
		39.700 betalen geldsom	
		13.300 overige transacties	
Bestraffingen		door de rechter opgelegde (deels) onvoorwaardelijke sancties (h)	
			144.700
	geldboetes		44.300 31%
	vrijheidsbenemende		24.700 17%
	sancties ¹		
	taakstraffen		41.800 29%
		ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel en schadevergoeding	16.300 11%
		ontzegging rijbevoegdheid	9.000 6%
		overige straffen	8.500 6%

* De cijfers betreffende opgemaakte processen-verbaal en gehoorde verdachten betreffen het jaar 2007.

- a Bron: Veiligheidsmonitor Rijk 2008 (VMR). Het geschatte aantal misdrijven tegen burgers heeft enige overlap met het geschatte aantal misdrijven tegen bedrijven. De omvang van deze overlap is niet bekend.
- b Bron: Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven 2007 (MCB). Het geschatte aantal misdrijven tegen bedrijven heeft enige overlap met het geschatte aantal misdrijven tegen burgers. De omvang van deze overlap is niet bekend.
- c Misdrijven die buiten bereik van de VMR en MCB blijven: misdrijven zonder direct slachtoffer (bijv. drugssmokkel en heling), misdrijven tegen overheidsinstellingen, misdrijven tegen 15-minners, enz.
- d Bron: CBS Politiestatistiek: inclusief misdrijven tegen bedrijven en instellingen, en inclusief 'slachtofferloze misdrijven'. Cijfers betreffende opgemaakte processen-verbaal en gehoorde verdachten betreffen het jaar 2007.
- e Bron: CJIB.
- f Bron: Halt Nederland. In deze cijfers zitten ook de Halt-verwijzingen voor een overtreding, die naar schatting een derde van alle Halt-verwijzingen uitmaken. De gepresenteerde cijfers van door de politie gehoorde minderjarige verdachten hebben uitsluitend betrekking op misdrijven.
- g Bron: CBS Rechtbankstrafzakenstatistiek. De taakstraffen OM zijn exclusief de sepotgrond met als voorwaarde dienstverlening.
- h Bron: CBS Rechtbankstrafzakenstatistiek. De voorwaardelijke sancties zijn buiten beschouwing gelaten. Bij combinaties van sancties zijn alle sancties afzonderlijk geteld. Daardoor is het aantal (deels) onvoorwaardelijke sancties hoger dan het aantal schuldigverklaringen.

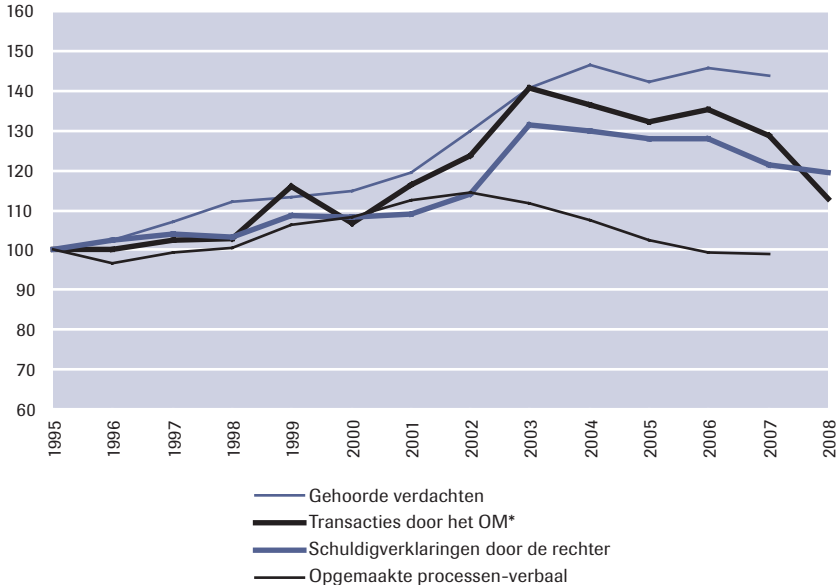
Bij het OM vindt een verdere selectie plaats. Het OM kan besluiten een zaak betreffende een verdachte (van één of meer misdrijven) te seponeren, omdat voldoende bewijs ontbreekt (technisch sepot) of omdat vervolging niet opportuun wordt geacht (beleidssepot).

Tevens kunnen zaken bij elkaar worden gevoegd. Bovendien kan het OM sinds 1983 in bepaalde misdrijfzaken een transactie aanbieden aan de verdachte. Als deze bereid is aan bepaalde voorwaarden te voldoen, ziet het OM van verdere vervolging af. Die voorwaarden hebben de vorm van de betaling van een geldbedrag, het ondergaan van een taakstraf en dergelijke.

De rest van de zaken brengt het OM via een dagvaarding voor de rechter. Deze kan de verdachte vrijspreken of schuldig verklaren.⁹ In dat laatste geval zal de rechter meestal een straf of maatregel opleggen (zie hoofdstuk 2).

Figuur 9.2 geeft een beeld van de ontwikkeling van het aantal geregistreerde misdrijven, de opsporing en de vervolging en berechting van verdachten.

Figuur 9.2 Misdrijven: van registratie tot afdoening in eerste aanleg (index: 1995=100)

* Inclusief lik-op-stuk-zaken vanaf 2001 en zaken met een onbekende wijze van afdoening.

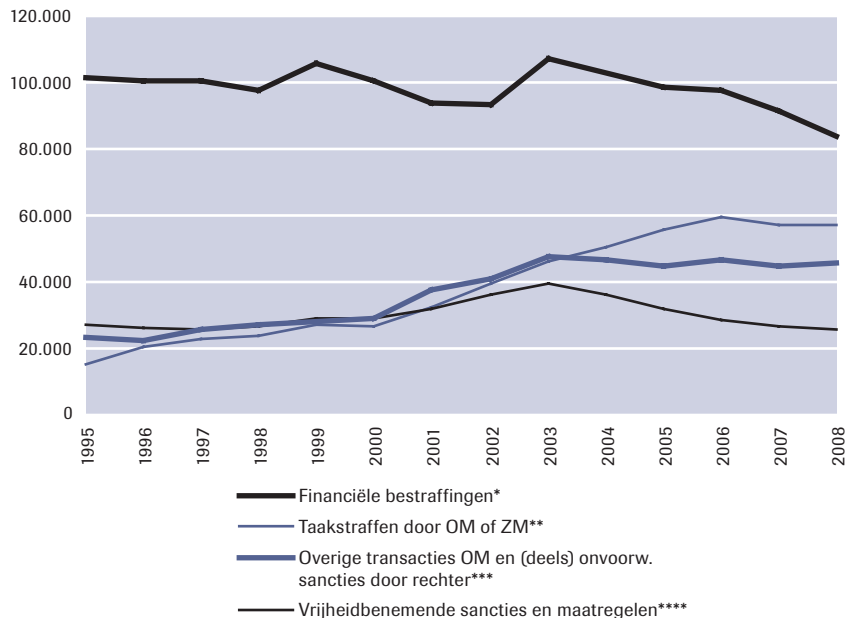
Voor de corresponderende cijfers zie tabel 6.7 en tabel 9.1 in bijlage 4.

Bron: CBS

9 Ook kan de rechter een verdachte ontslaan van rechtsvervolging (zie hoofdstuk 2).

Opmerkelijk zijn de sinds 2001 sterk uiteenlopende ontwikkelingen van de aantallen geregistreerde misdrijven en gehoorde verdachten. Terwijl het aantal geregistreerde misdrijven tussen 2001 en 2007 daalt met 12%, stijgt het aantal gehoorde verdachten in die periode met 20%. Een nadere uitsplitsing naar type misdrijf leert dat de daling van het aantal geregistreerde misdrijven vooral heeft plaatsgevonden bij de vermogensmisdrijven (zie tabel 4.7 in bijlage 4). De groei van het aantal gehoorde verdachten sinds 2001 heeft zich met name voorgedaan bij de misdrijfcategorieën bedreiging, mishandeling en misdrijven tegen openbare orde en gezag (zie tabel 4.15 in bijlage 4). Overigens is het aantal gehoorde verdachten in 2007 licht gedaald. Ook het aantal transacties en schuldigverklaringen neemt vanaf 2001 eerst aanmerkelijk toe, om na 2006 te gaan dalen. Figuur 9.3 laat zien hoe de verschillende soorten bestraffing zich hebben ontwikkeld.

Figuur 9.3 (Deels) onvoorwaardelijke bestraffingen in eerste aanleg

* Hieronder wordt verstaan: OM-transacties 'betalen geldsom' en door de rechter opgelegde (deels) onvoorwaardelijke geldboetes.

** Dit zijn de OM-taakstraffen en taakstraffen opgelegd door de rechter. De OM-taakstraffen zijn incl. dienstverlening.

*** Hieronder wordt onder meer verstaan: lik-op-stuk (OM-transactie), schadevergoeding (OM-transactie en door rechter opgelegde maatregel), ontzegging rijbevoegdheid, verbeurdverklaring, ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel, en onttrekking aan het verkeer.

**** Hieronder wordt verstaan: gevangenisstraf, hechtenis, militaire detentie, jeugddetentie, tuchtschool, arrest, tbs, plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (PIJ), plaatsing in een psychiatrische inrichting, alle (deels) onvoorwaardelijk.

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 6.6, 6.8, 7.9 en 9.1 in bijlage 4.

Bron: CBS

De financiële bestraffingen zijn in de periode 1995-2008 de meest voorkomende sanctie. Na 2003 nemen ze echter gestaag in aantal af. Dit geldt zowel voor OM-transacties 'betalen geldsom' als voor door de rechter opgelegde boetes (zie tabel 9.1 in bijlage 4).

Taakstraffen zijn vanaf 1995 fors in aantal gegroeid, maar de groei lijkt inmiddels een plafond te hebben bereikt. OM-taakstraffen (OM-transactie met een taakstraf als voorwaarde) zijn na een aanvankelijke groei in 2008 gedaald tot 15.500. Ook het aantal door de rechter opgelegde taakstraffen groeide aanvankelijk tot en met 2006, om daarna te stagneren. In 2008 legde de rechter, net als in 2006, 41.800 taakstraffen op.

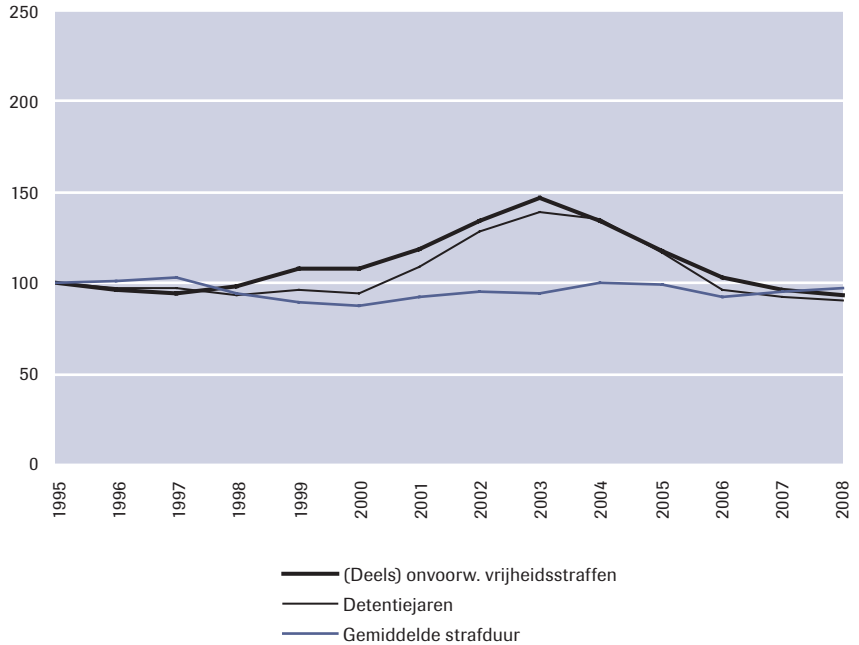
Terwijl in 2000 (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsbenemende sancties en maatregelen (onder meer gevangenisstraffen, jeugddetenties, terbeschikkingstellingen en PIJ-maatregelen) nog net iets vaker werden toegepast dan taakstraffen, bedraagt het aantal vrijheidsbenemende sancties en maatregelen in 2008 minder dan de helft van het totale aantal opgelegde taakstraffen, namelijk 25.100. Naast de forse stijging van het aantal taakstraffen is met name de opmerkelijke daling van het aantal (deels) onvoorwaardelijke gevangenisstraffen na 2003 hieraan debet (zie tabel 7.9 in bijlage 4). Het aantal opgelegde jeugddetenties neemt na 2005 eveneens af (zie paragraaf 9.2).

Figuur 9.4 toont de ontwikkeling van de (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen (hechtenissen, gevangenisstraffen en jeugddetenties), de gemiddelde strafduur en het aantal detentiejaren. De gemiddelde strafduur en het aantal detentiejaren zijn zodanig berekend dat rekening is gehouden met de regeling van vervroegde invrijheidstelling.¹⁰ Voor de berekening van de gemiddelde strafduur en het aantal detentiejaren wordt verwezen naar hoofdstuk 7.

Het aantal opgelegde vrijheidsstraffen en detentiejaren vertoont na een aantal jaren van stijging in 2003 een piek, waarna zich een forse daling inzet. De gemiddelde strafduur vertoont in de periode 1995-2008 geringe schommelingen. Zowel het aantal vrijheidsstraffen als de gemiddelde strafduur en het aantal detentiejaren liggen in 2008 iets onder het niveau van 1995.

10 Vanaf 1 juli 2008 is de vervroegde invrijheidstelling vervangen door de voorwaardelijke invrijheidstelling. Hierdoor is het niet langer standaard dat een deel van de straf niet wordt uitgezeten, maar zijn hier voorwaarden aan verbonden. Uit praktische overwegingen is gekozen om alle vrijheidsstraffen die tot en met 2008 zijn opgelegd, op dezelfde manier om te rekenen naar detentiejaren. Hierbij wordt dus uitgegaan van de berekening van de uit te zitten tijd volgens de regeling van de vervroegde invrijheidstelling (zie ook hoofdstuk 7).

Figuur 9.4 (Deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen in aantal, strafduur en detentiejaren (index: 1995=100)

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 7.12, 7.13, 7.14, 7.24, 7.25, 7.26 in bijlage 4.
Bron: CBS

In het vervolg van deze paragraaf worden vier misdrijfcategorieën en hun gang door de strafrechtsketen in de periode 1995-2008 naast elkaar gelegd. Het betreft de geweldsmisdrijven, de vermogensmisdrijven, vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag (hierna te noemen 'vernielingen') en de misdrijven tegen de Opiumwet.¹¹ De misdrijven tegen de Opiumwet worden als aparte categorie belicht, aangezien ze als slachtofferloos misdrijf een beperkte rol spelen aan het begin van de strafrechtsketen, terwijl ze een relatief groot beslag leggen op de capaciteit van het gevangeniswezen.

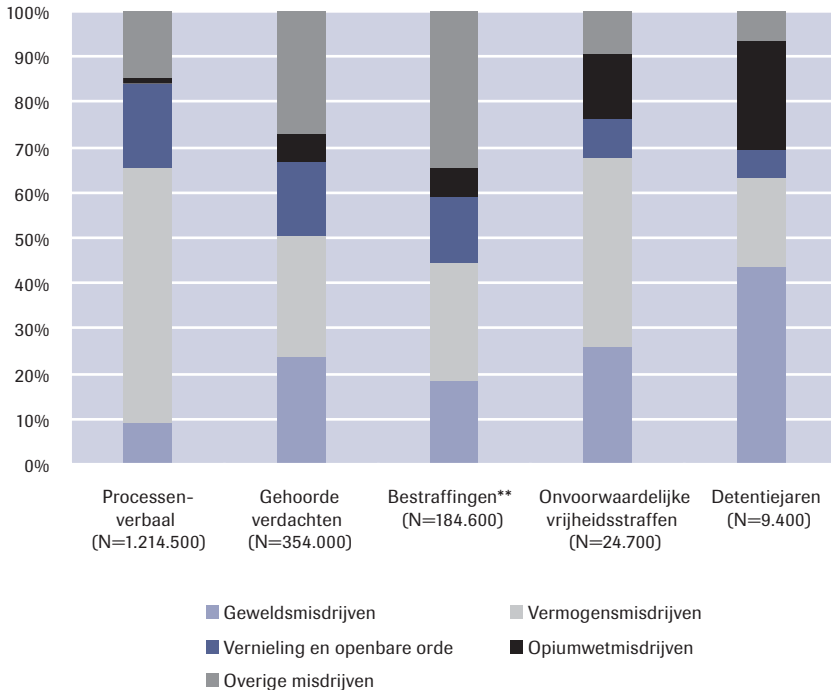
Figuur 9.5 laat het relatieve aandeel zien van deze vier misdrijfcategorieën plus een restcategorie¹² in de verschillende fasen van de strafrechtsketen in 2008. Aangezien cijfers omtrent processen-verbaal en gehoorde verdachten voor 2008 nog niet beschikbaar zijn, zijn hiervoor in figuur 9.5 – ter illustratie – de relatieve aandelen in 2007 weergegeven.

¹¹ Zie bijlage 2 voor een gedetailleerde beschrijving van de misdrijfcategorieën.

¹² In deze restcategorie zitten onder meer de delicten tegen de Wegenverkeerswet, de Wet op de economische delicten en de Wet wapens en munitie.

Omdat schuldigverklaringen bijna altijd gepaard gaan met strafoplegging, en een transactie in feite een bestrafing zonder tussenkomst van de rechter is, wordt hier over 'bestrafingen' gesproken waar het gaat om transacties door het OM en schuldigverklaringen door de rechter. De (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen bestaan uit hechtenissen, gevangenisstraffen en jeugdetenties.

Figuur 9.5 Aandeel misdrijfcategorieën in de strafrechtsketen, 2008*

* De cijfers van het aantal processen-verbaal en de gehoorde verdachten betreffen het jaar 2007.

** OM-transacties en schuldigverklaringen door de rechter.

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 4.10, 6.7, 7.5, 7.12, 7.14, 7.24, 7.26 in bijlage 4.

Bron: CBS

In 2007 werd 9% van het totale aantal processen-verbaal van aangifte naar aanleiding van een geweldsmisdrijf opgemaakt. Het aandeel van geweldsmisdrijven in het totale aantal gehoorde verdachten lag met 24% al een stuk hoger, aangezien het ophelderingspercentage voor deze misdrijfcategorie aanzienlijk hoger is dan gemiddeld. In 2008 bedroeg het aandeel van geweldsmisdrijven in het totale aantal bestrafingen 19%. Het aandeel van geweldsmisdrijven in de onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen was met 26% iets hoger. Doordat de gemiddelde strafduur relatief hoog is, hadden de geweldsmisdrijven met 44% het grootste aandeel in het aantal opgelegde detentiejaren in 2008.

De vermogensmisdrijven bewegen zich op een geheel andere manier door de keten dan de geweldsmisdrijven. In 2007 was het aandeel in de processen-verbaal met 56% groot. Naast het feit dat vermogenscriminaliteit een veelvoorkomend misdrijftype is, speelt waarschijnlijk ook de eis van aangifte die verzekeringsmaatschappijen stellen aan uitkering van een schadebedrag een rol. Doordat het ophelderingspercentage het laagste is van de in dit hoofdstuk behandelde misdrijftypen, was in 2007 het aandeel vermogensmisdrijven bij de gehoorde verdachten met 27% aanzienlijk kleiner dan bij de pv's. Het aandeel vermogensmisdrijven was in 2008 wat de bestrafningen betreft iets hoger dan dat van geweld, namelijk 26%. Opvallend is vervolgens het grote aandeel in de (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen: 42%. Wanneer men eenmaal door de rechter schuldig is bevonden, is de kans op een (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraf dus aanzienlijk. De gemiddelde strafduur is relatief laag, waardoor het aandeel in het totale aantal detentiejaren uiteindelijk minder dan de helft bedraagt van dat bij de geweldsmisdrijven, namelijk 20% in 2008.

De gang door de strafrechtssketen van vernielingen ziet er weer volledig anders uit. In 2007 had dit type misdrijf een aandeel van 18% in de processen-verbaal, en 16% in de gehoorde verdachten. In 2008 bedroeg het aandeel van vernielingen in de bestrafningen 15%, om te dalen via 8% in de (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen naar 6% in het aantal opgelegde detentiejaren.

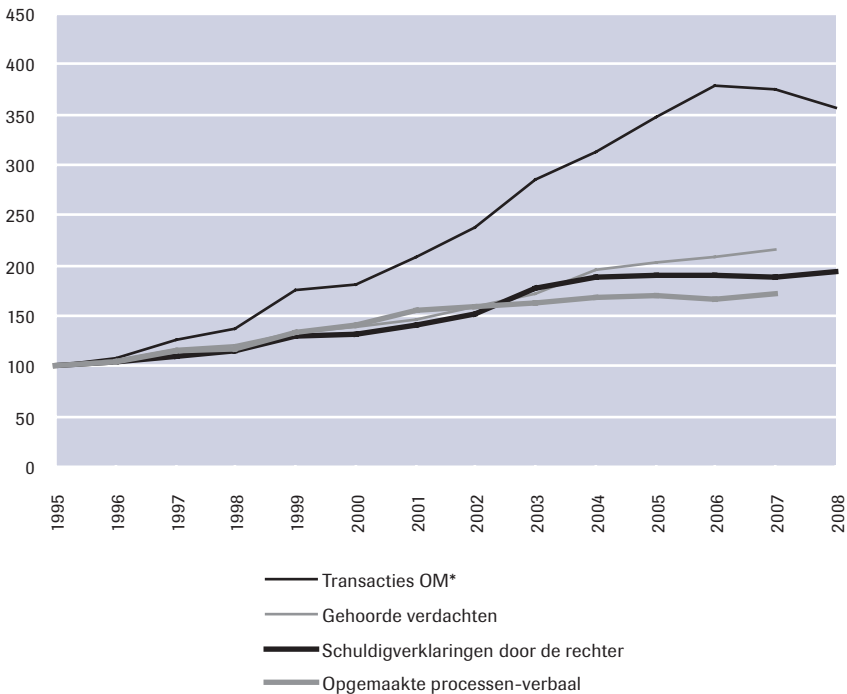
Van misdrijven tegen de Opiumwet wordt bijna nooit aangifte gedaan: in 2007 bedroeg het aandeel in de processen-verbaal slechts 1%. Bij de gehoorde verdachten ligt het aandeel misdrijven tegen de Opiumwet al hoger, op 6% in 2007. Misdrijven tegen de Opiumwet hebben ook een bescheiden aandeel in het aantal bestrafningen, 7% in 2008. Personen die door de rechter schuldig zijn verklaard, hebben echter een vrij grote kans op een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf. Het aandeel misdrijven tegen de Opiumwet in de (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen lag daardoor in 2008 met 14% fors hoger dan bij de bestrafningen. Aangezien er voor misdrijven tegen de Opiumwet relatief lange straffen worden opgelegd, komt het aandeel in de opgelegde detentiejaren uiteindelijk uit op 24%. Ten slotte valt in figuur 9.5 het grote aandeel overige misdrijven in het aantal bestrafningen op (34% in 2008), tegenover een fors kleiner aandeel in aan de ene kant processen-verbaal (15% in 2007) en gehoorde verdachten (27% in 2007) en aan de andere kant de onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen (9% in 2008) en opgelegde detentiejaren (7% in 2008). Het gaat hier veelal om verkeersmisdrijven, die vaak worden bestraft door middel van een transactie of een schuldigverklaring. Onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen worden hiervoor niet vaak opgelegd en zijn daarbij over het algemeen van korte duur.

In de subparagrafen 9.1.2 tot en met 9.1.5 wordt de gang van de verschillende misdrijfcategorieën in de strafrechtsketen beschreven van 1995-2008.

9.1.2 Geweldscriminaliteit, 1995-2008

Figuur 9.6 brengt de ontwikkeling van de geregistreeerde geweldscriminaliteit en de justitiële reactie daarop in beeld voor de periode 1995 tot en met 2008.

Figuur 9.6 Geweldsmisdrijven: processen-verbaal van aangifte, gehoorde verdachten, transacties en schuldigverklaringen (index: 1995=100)

* Inclusief lik-op-stuk-zaken vanaf 2001 en zaken met een onbekende wijze van afdoening.

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 4.2, 6.7, 7.5 in bijlage 4.

Bron: CBS

Het aantal door de politie opgemaakte processen-verbaal naar aanleiding van geweldsmisdrijven stijgt in de periode 1995-2007 met 71%. Met name de groei van het aantal mishandelingen heeft hiertoe bijgedragen (zie tabel 4.7 in bijlage 4). Overigens vlakt de groei van het aantal pv's met betrekking tot een geweldsmisdrijf de laatste jaren af. Het aantal door de

politie gehoorde verdachten van een geweldsmisdrijf steeg van 38.400 in 1995 naar 83.400 in 2007.

De stijging van de geregistreerde geweldscriminaliteit zou (deels) kunnen worden veroorzaakt doordat de aangiftebereidheid ten aanzien van geweld mogelijk is toegenomen. Daarom is het goed om ook naar ontwikkelingen volgens de slachtofferenquêtes te kijken. Volgens de laatst verschenen Politie Monitor Bevolking (PMB 2005) was de aangiftebereidheid ten aanzien van geweldsmisdrijven in 2004 juist iets lager dan in 1995.¹³ De CBS-slachtofferenquêtes ERV en POLS¹⁴ (zie hoofdstuk 3) laten tussen 1995 en 2004 wel een toename van de aangiftebereidheid zien, maar deze is veel kleiner dan de toename van geregistreerde geweldsmisdrijven in deze periode. Volgens de Veiligheidsmonitor Rijk (VMR 2007) en in 2008 de Integrale Veiligheidsmonitor (IVM 2008) is het meldingspercentage voor geweldsmisdrijven de laatste jaren constant (zie ook hoofdstuk 3). Ondanks onderlinge verschillen schetsen enquêtes onder de bevolking kortom het beeld dat het aantal slachtoffers van geweldscriminaliteit aanzienlijk minder is gestegen dan de groei van het aantal pv's doet vermoeden. Een grotere aandacht van politie en justitie voor de verschillende vormen van geweldscriminaliteit, en daarmee gepaard gaande een verschuiving van de grenzen van wat als geweldscriminaliteit gezien wordt, kan dit verschijnsel wellicht verklaren. In figuur 9.6 valt ten slotte vooral de explosieve groei van het aantal transacties in de periode 1995-2006 op. Deze groei wordt voor de helft veroorzaakt door de groei van het aantal taakstraffen volgens het transactiemodel.¹⁵ Het betreft hier in hoofdzaak transacties wegens bedreiging. Vanaf 2007 treedt een lichte daling van het aantal transacties op, onder meer doordat het aantal voor geweldsmisdrijven opgelegde taakstraffen volgens het transactiemodel voor het eerst daalt. Het totale aantal bestraffingen in geweldszaken verdubbelde bijna tussen 1995 en 2008.

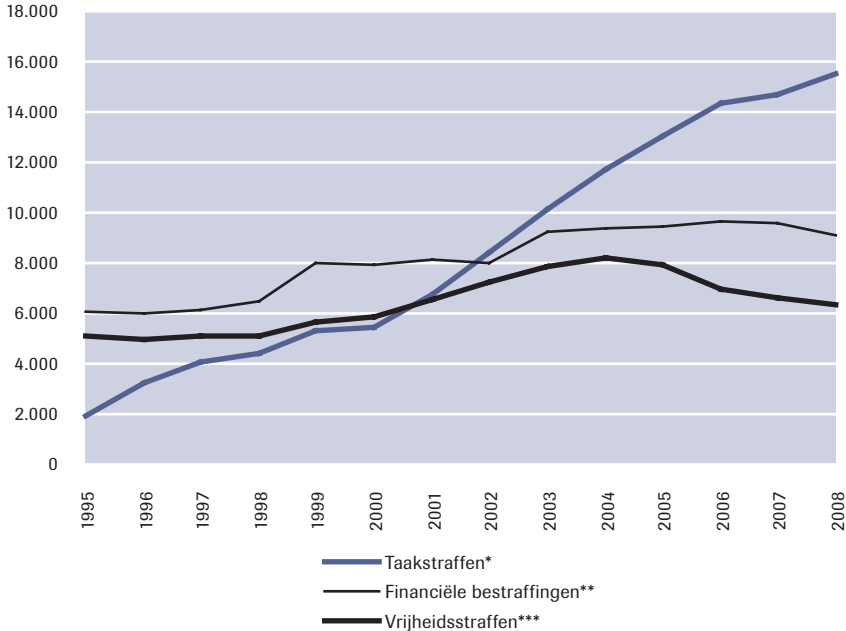
Dat geweldsmisdrijven sinds 1995 in toenemende mate worden bestraft met een taakstraf, is ook duidelijk zichtbaar in figuur 9.7.

13 Waar in deze paragraaf melding wordt gemaakt van cijfers uit de Politie Monitor Bevolking (PMB), gaan die niet verder dan 2004 (afkomstig uit de laatste PMB 2005) (zie hoofdstuk 3).

14 In ERV en POLS wordt geweld overigens iets anders gedefinieerd dan in de Politiestatistieken.

15 Vanaf 1995 kan de taakstraf als OM-transactie aan minderjarigen worden opgelegd, aan meerderjarigen is dat pas sinds 2001 het geval (zie ook hoofdstuk 2).

Figuur 9.7 (Deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen, taakstraffen en financiële bestraffingen voor geweldsmisdrijven

* OM-taakstraffen en taakstraffen opgelegd door de rechter.

** OM-transacties 'betalen geldsom' en door de rechter opgelegde (deels) onvoorwaardelijke geldboetes.

*** Gevangenisstraffen, hechtenissen en jeugddetenties.

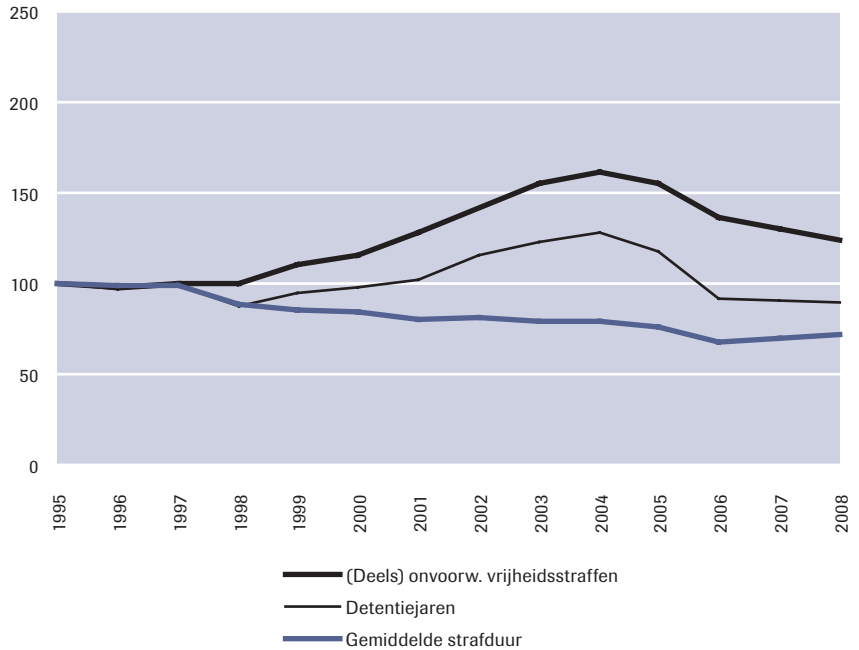
Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 6.8, 7.15, 7.12, 7.24 in bijlage 4. Van de financiële bestraffingen uitgesplitst naar misdrijfcategorie zijn geen tabellen opgenomen.

Bron: CBS

Het aantal taakstraffen (OM-taakstraffen en opgelegd door de rechter) neemt over de gehele periode fors toe. Ook het aantal financiële bestraffingen stijgt gestaag tussen 1995 en 2006, maar vanaf 2007 zet een lichte daling in. Het aantal (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen (jeugddetenties, gevangenisstraffen en hechtenissen) stijgt van 1995 tot 2004 van 5.100 naar 8.200. Daarna zet een daling in. In 2008 is het aantal (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen gedaald tot 6.300.

Deze daling is ook goed zichtbaar wanneer het aantal vrijheidsstraffen in indexcijfers wordt uitgezet tegen de gemiddelde duur en het aantal detentiejaren (zie figuur 9.8). Doordat de gemiddelde strafduur ten aanzien van geweldsmisdrijven in 2008 (237 dagen) aanzienlijk lager is dan in 1995 (329 dagen), komt het aantal detentiejaren in 2008 lager uit dan in 1995. De gemiddelde strafduur neemt in 2007 en 2008 echter voor het eerst sinds 1995 toe, met zo'n 3% per jaar.

Figuur 9.8 (Deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen voor geweldsmisdrijven, in aantal, strafduur en detentie jaren (index: 1995=100)

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 7.12, 7.13, 7.14, 7.24, 7.25, 7.26 in bijlage 4.
Bron: CBS

9.1.3 Vermogenscriminaliteit, 1995-2008

Figuur 9.9 brengt de ontwikkelingen van de processen-verbaal van aangifte, het aantal gehoorde verdachten, OM-transacties en de schuldigverklaringen tussen 1995 en 2008 in beeld voor de vermogensmisdrijven. Deze ontwikkelingen verlopen veel grilliger dan de ontwikkelingen voor de geweldsmisdrijven.

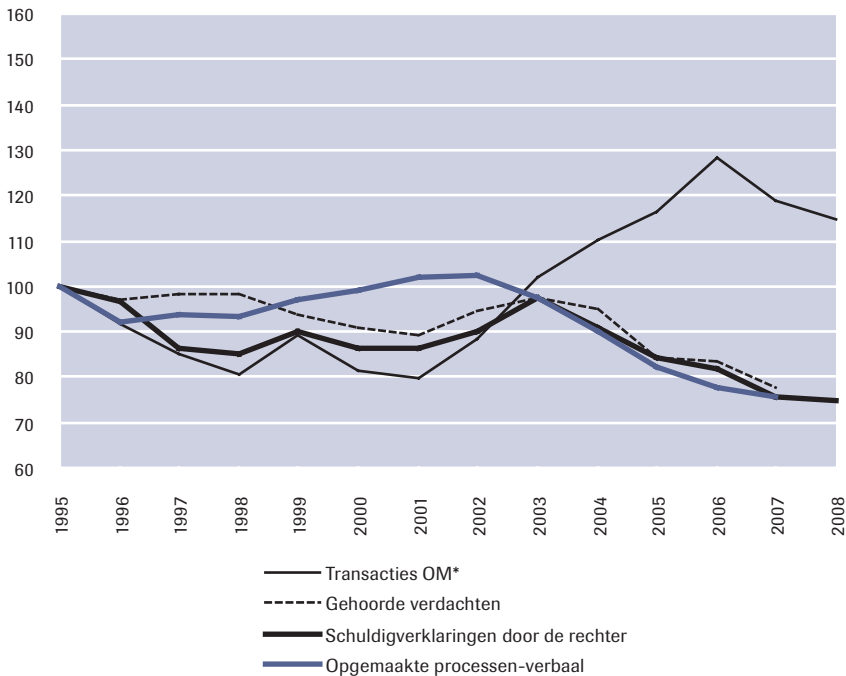
In de afgelopen vijf à zes jaar treedt een gestage daling op van het aantal processen-verbaal, gehoorde verdachten en schuldigverklaringen. Van de grote misdrijfcategorieën is de categorie 'vermogensmisdrijven' de enige waarbij het aantal processen-verbaal en het aantal gehoorde verdachten in de laatste jaren afneemt (zie tabellen 4.7 en 4.15 in bijlage 4). De vermogensmisdrijven bestaan in hoofdzaak uit eenvoudige diefstallen en gekwalificeerde diefstallen (diefstal waarbij onder andere sprake is van twee of meer personen en/of van braak). De daling van het aantal processen-verbaal is voor het grootste deel toe te schrijven aan een daling bij de gekwalificeerde diefstallen. Volgens de IVM 2008 is het aantal slachtoffers

van een vermogensmisdrif in de afgelopen jaren eveneens gedaald (zie ook hoofdstuk 3).

Figuur 9.9 laat verder een sterke stijging van het aantal transacties zien tussen 2001 en 2006, waarna een daling optreedt in 2007 en 2008. Deze ontwikkelingen worden voor een belangrijk deel veroorzaakt door de ontwikkeling van het aantal taakstraffen dat is overeengekomen met het OM (zie tabellen 6.7 en 6.8 in bijlage 4).

Figuur 9.10 laat zien hoe vaak plegers van een vermogensmisdrif worden veroordeeld tot een financiële bestraffing, een taakstraf of een vrijheidsstraf.

Figuur 9.9 Vermogensmisdrijven: processen-verbaal van aangifte, gehoorde verdachten, transacties en schuldigverklaringen (index: 1995=100)

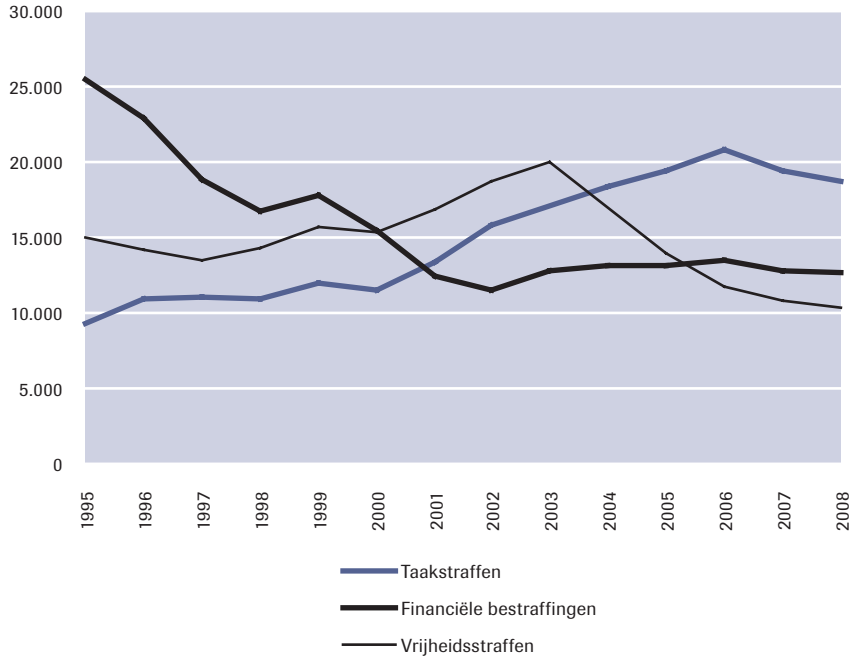

* Inclusief lik-op-stuk-zaken vanaf 2001 en zaken met een onbekende wijze van afdoening.

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 4.3, 6.7, 7.5 in bijlage 4.

Bron: CBS

Figuur 9.10 (Deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen, taakstraffen en financiële bestraffingen* voor vermogensmisdrijven

* Zie voetnoten als in figuur 9.7

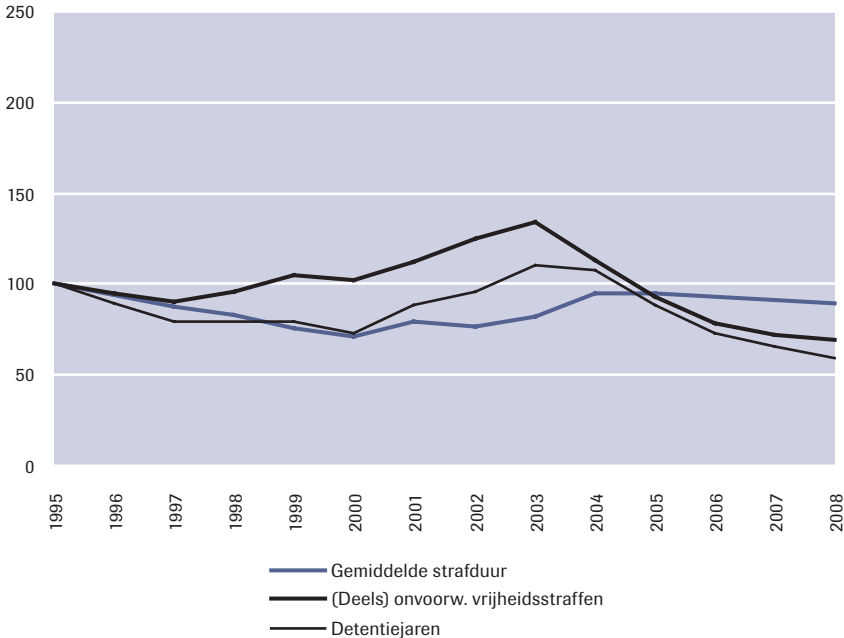
Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 6.8, 7.12, 7.15, 7.24 in bijlage 4.

Bron: CBS

Net als bij de andere misdrijfcategorieën is de stijging van het aantal opgelegde taakstraffen (OM-transacties en opgelegd door de rechter) ook te zien bij de vermogensmisdrijven. Vanaf 2007 treedt echter een daling op. Het aantal vermogensmisdrijven dat met een financiële sanctie wordt bestraft, is sinds 1995 bijna gehalveerd. Ook het aantal (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen en detentiejaren voor vermogensmisdrijven is in 2008 lager dan in 1995. In figuur 9.10 is voor wat betreft de vrijheidsstraffen, na een initiële toename vanaf 1995, een piek te zien in 2003, gevolgd door een scherpe daling.

Figuur 9.11 laat zien dat de daling van het aantal detentiejaren voor vermogensmisdrijven sinds 2003 vooral wordt veroorzaakt door de daling van het aantal vrijheidsstraffen. De gemiddelde strafduur daalt sinds 2004 weliswaar ook, maar in veel mindere mate. De daling doet zich dus vooral voor bij de korte vrijheidsstraffen.

Figuur 9.11 (Deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen voor vermogensmisdrijven, in aantal, strafduur en detentie-jaren (index: 1995=100)

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 7.12, 7.13, 7.14, 7.24, 7.25, 7.26 in bijlage 4.

Bron: CBS

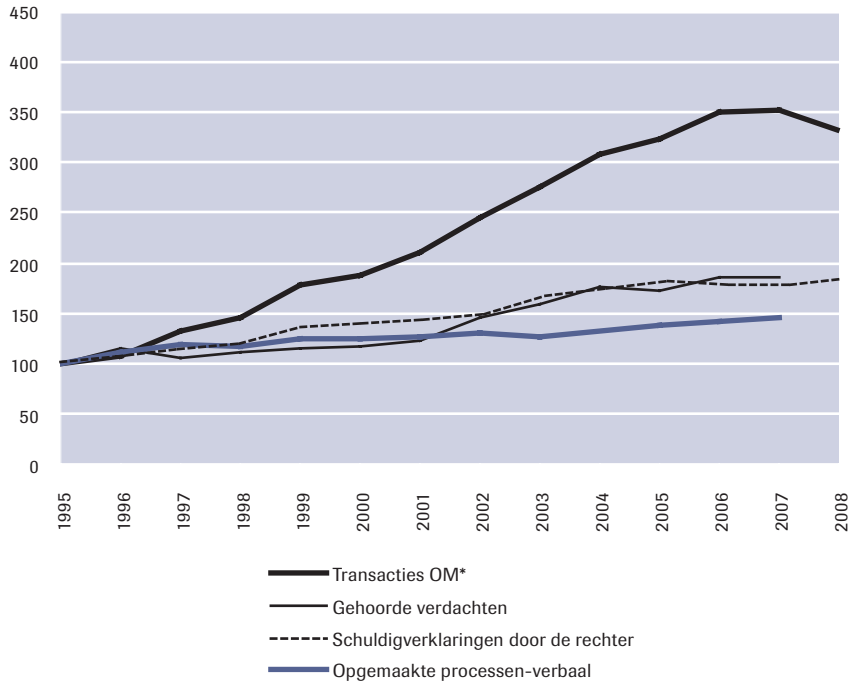
9.1.4 Vernielingen,¹⁶ 1995-2008

De ontwikkelingen tussen 1995 en 2008 in de categorie ‘vernielingen’ worden weergegeven in figuur 9.12.

De figuur lijkt sterk op die van de geweldsmisdrijven (zie figuur 9.6). De ontwikkelingen zijn weliswaar wat gematigder, maar gaan wel in dezelfde richting als die van de geweldsmisdrijven. De aantallen processen-verbaal, gehoorde verdachten, transacties en schuldigverklaringen laten in vrijwel de gehele periode een groei zien. In de figuur is overigens duidelijk te zien dat deze groei, behalve voor de processen-verbaal, in 2007 afvlakt. Het aantal transacties daalt in 2008 (zelfs voor het eerst sinds 1995) met 6% ten opzichte van 2007.

¹⁶ Inclusief misdrijven tegen de openbare orde en gezag.

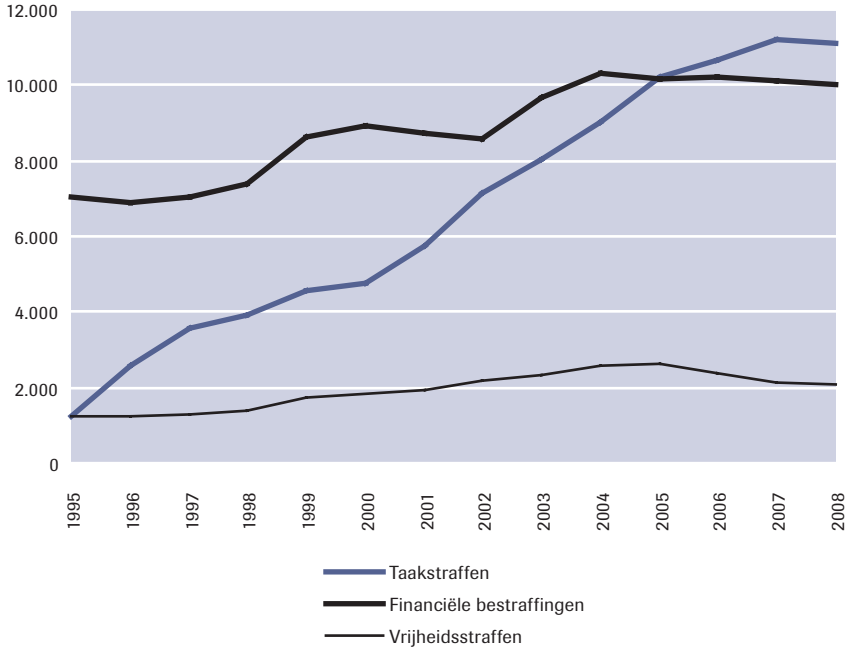
Figuur 9.12 Vernielingen: processen-verbaal van aangifte, gehoorde verdachten, transacties en schuldigverklaringen (index: 1995=100)

* Inclusief lik-op-stuk-zaken vanaf 2001 en zaken met een onbekende wijze van afdoening.
 Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 4,4, 6,7, 7.5 in bijlage 4.
 Bron: CBS

De eerdere groei van het aantal transacties wordt ook bij deze misdrijf-categorie vooral veroorzaakt door de groei van het aantal OM-taakstraffen. De verdubbeling van het aantal financiële transacties (betalen geldsom) heeft eveneens aan die groei bijgedragen. De sterke stijging van het totale aantal taakstraffen sinds 1995 is goed zichtbaar in figuur 9.13, waarin de bestraffingen OM en rechter voor vernielingen worden weergegeven.

Figuur 9.13 (Deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen, taakstraffen en financiële bestraffingen* bij vernielingen

* Zie voetnoten als in figuur 9.7.

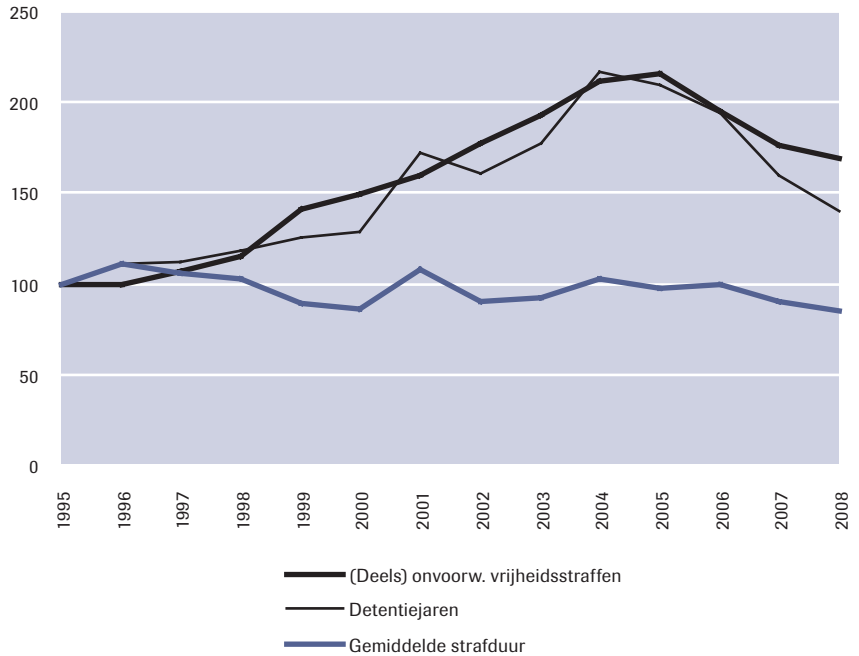
Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 6.8, 7.12, 7.15, 7.24 in bijlage 4.

Bron: CBS

Ten opzichte van de gewelds- en vermogensmisdrijven worden vernielingen relatief vaak bestraft met een financiële sanctie en weinig met een vrijheidsstraf. Het aantal opgelegde (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen is sinds 1995 overigens wel behoorlijk gestegen. Na 2005 daalt dit aantal echter licht.

Doordat de gemiddelde duur van (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen vanaf 1995 ongeveer gelijk bleef, groeide ook het aantal detentiejaren in eerste instantie. Vanaf 2005 daalt het aantal detentiejaren echter. Overigens gaat het slechts om 6% van het totale aantal opgelegde detentiejaren. Het aandeel vernielingen in het aantal bij het OM ingeschreven misdrijfstrafzaken is met 14% aanzienlijk hoger.

Figuur 9.14 (Deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen vanwege vernielingen, in aantal, strafduur en detentiejaren (index: 1995=100)

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 7.12, 7.13, 7.14, 7.24, 7.25, 7.26 in bijlage 4.
Bron: CBS

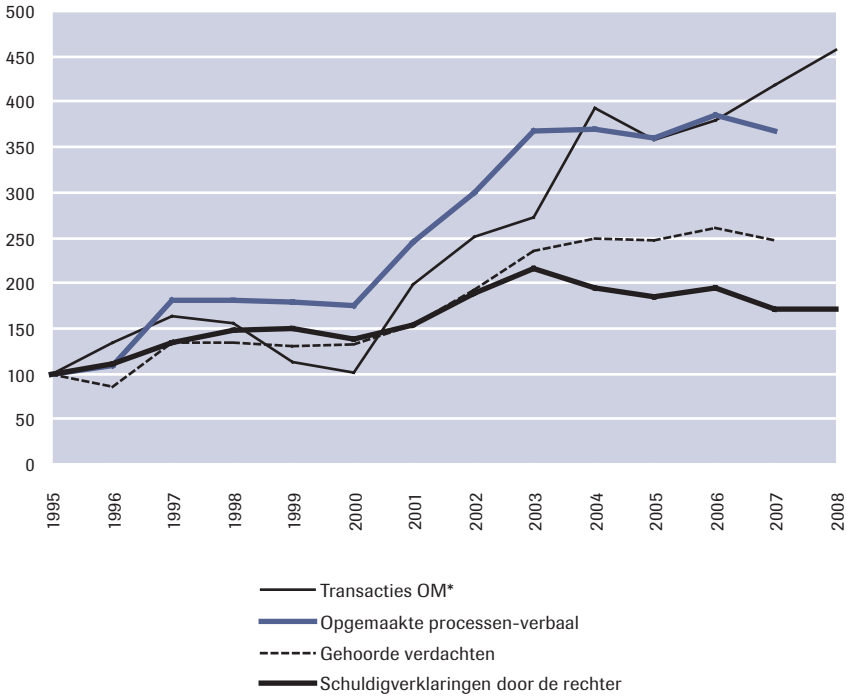
9.1.5 Misdrijven tegen de Opiumwet, 1995-2008

Bij de meeste misdrijfcategorieën is het aantal processen-verbaal groter dan het aantal gehoorde verdachten. Bij de zogenoemde 'slachtofferloze' misdrijven is dat vaak andersom, zo ook bij de misdrijven tegen de Opiumwet.¹⁷ In de periode 1995-2007 is het aantal pv's fors gestegen (van 4.200 naar 15.700), evenals het aantal gehoorde verdachten (van 8.800 naar 21.800). Het aantal pv's en het aantal gehoorde verdachten van dit type misdrijf dalen echter in 2007 ten opzichte van 2006.

Ook het aantal transacties voor misdrijven tegen de Opiumwet is gestegen, in 2008 is dit ruim vier keer zo groot als in 1995. Toch wordt deze misdrijfcategorie nog steeds relatief weinig afgedaan door middel van een transactie. In 2008 gebeurde dat 4.200 keer. Het aantal afdoeningen door de rechter was met 8.500 aanzienlijk groter.

17 Misdrijven tegen de Opiumwet worden doorgaans zelf door de politie opgespoord.

Figuur 9.15 Misdriften tegen de Opiumwet: processen-verbaal van aangifte, gehoorde verdachten, transacties en schuldigverklaringen (index: 1995=100)

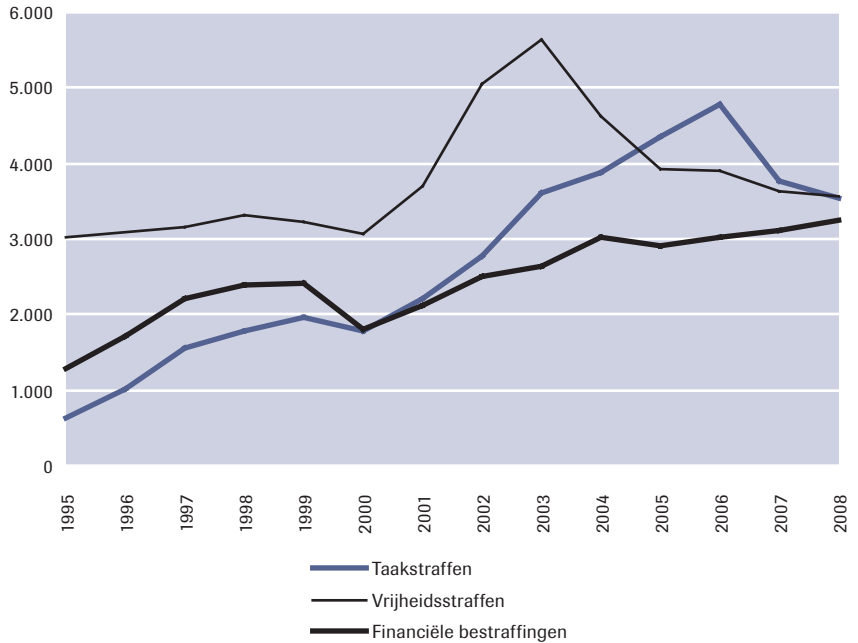

* Inclusief lik-op-stuk-zaken vanaf 2001 en zaken met een onbekende wijze van afdoening.
 Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 4.6, 6.7, 7.5 in bijlage 4.
 Bron: CBS

Het aantal opgelegde taakstraffen (OM en ZM) voor misdrijven tegen de Opiumwet is sinds 1995 enorm gestegen, hoewel net als bij de vermogensmisdrijven vanaf 2007 een daling in dit aantal optreedt.

Ten opzichte van de geweldsmisdrijven, de vermogensmisdrijven en de vernielingen worden de misdrijven tegen de Opiumwet relatief vaak afgedaan door middel van een (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraf (zie figuur 9.16).

Figuur 9.16 (Deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen, taakstraffen en financiële bestraffingen* voor misdrijven tegen de Opiumwet

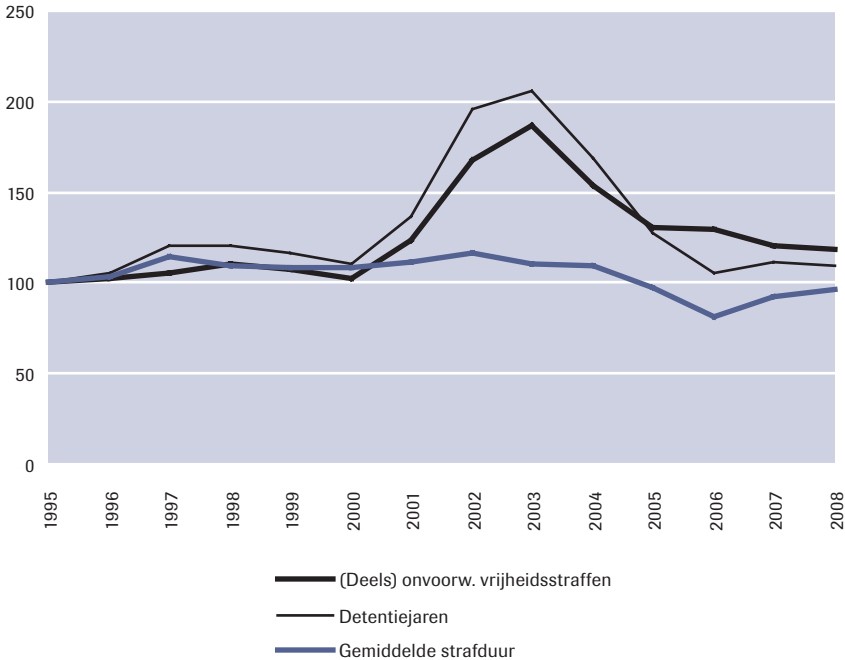
* Zie voetnoten als in figuur 9.7.

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 6.8, 7.12, 7.15, 7.24 in bijlage 4.

Bron: CBS

Doordat misdrijven tegen de Opiumwet relatief vaak met een vrijheidsstraf worden bestraft en doordat deze vrijheidsstraffen gemiddeld relatief lang zijn, is het totale aantal vanwege deze misdrijfcategorie opgelegde detentiejaren aanzienlijk groter dan men op grond van het aantal gehoorde verdachten zou verwachten. De ontwikkeling van het aantal detentiejaren heeft dan ook een belangrijke bijdrage in de ontwikkeling van het totale aantal door de rechter opgelegde detentiejaren. Mede vanwege de vanaf 2001 doorgevoerde beleidswijzigingen met betrekking tot de opsporing en vervolging van drugskoeriers op Schiphol, heeft het aantal gevangenisstraffen voor deze misdrijfcategorie een spectaculaire ontwikkeling meegemaakt, zoals te zien is in figuur 9.17.

Figuur 9.17 (Deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen vanwege misdrijven tegen de Opiumwet, in aantal, strafduur en detentiejaren (index: 1995=100)

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 7.12, 7.13, 7.14, 7.24, 7.25, 7.26 in bijlage 4.

Bron: CBS

Het totale aantal detentiejaren (voor alle misdrijfcategorieën samen) steeg van 2000 tot 2003 met 47% om vervolgens tot 2008 met 37% te dalen (zie figuur 9.4). Iets minder dan de helft van deze toe- en afname kan aan de misdrijven tegen de Opiumwet worden toegeschreven (zie tabel 5.17 in bijlage 4). Figuur 9.17 laat zien dat de ontwikkeling van het aantal detentiejaren vanaf 2006 behoorlijk stabiel is. Dit komt doordat het aantal (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen nog steeds daalt, maar de gemiddelde duur na 2006 weer toeneemt.

9.2 Misdrijven gepleegd door minderjarigen

In deze paragraaf worden de ontwikkelingen in de verschillende onderdelen van de strafrechtstketen voor de minderjarigen beschreven. Eerst wordt een algemeen beeld gegeven van minderjarigen in de strafrechtstketen van 1995-2008. Daarna wordt de gang van enkele delicttypen door de strafrechtstketen beschreven voor deze zelfde periode. De 'processen-verbaal'

zijn in de beschrijving van de minderjarigen weggelaten, omdat aantallen processen-verbaal van aangifte niet zijn uit te splitsen naar minder- en meerderjarigen (immers, bij aangifte van een misdrijf is de dader vaak niet eens bekend). Zoals reeds in de inleiding van dit hoofdstuk is aangegeven, zijn de cijfers van de minderjarige gehoorde verdachten tot en met 2007 weergegeven.

9.2.1 *Minderjarigen in de strafrechtsketen*

Figuur 9.18 geeft schematisch de strafrechtsketen voor minderjarigen van 12 tot en met 17 jaar weer voor het jaar 2008. De kanttekeningen die bij figuur 9.1 zijn gemaakt (zie paragraaf 9.1.1), gelden ook voor figuur 9.18.

In 2008 betreft 14% van de bij het OM instromende zaken minderjarige verdachten (zie tabellen 6.1 en 6.11 in bijlage 4). Dit percentage is ten aanzien van 2007 onveranderd gebleven. Het percentage minderjarige verdachten dat in 2007 werd gehoord door de politie, bedroeg 20% van alle door de politie gehoorde verdachten (zie tabellen 5.1 en 5.11 in bijlage 4). Een deel van de door de politie gehoorde minderjarigen wordt naar een Halt-bureau verwezen. Overigens waren niet alle 21.430 Halt-verwijzingen in 2008 het gevolg van een gepleegd misdrijf. Ook bepaalde overtredingen kunnen aanleiding zijn voor een Halt-verwijzing, zoals baldadigheid en vuurwerkdelicten.¹⁸

Het OM deed bijna twee derde van de rechtbankstrafzaken tegen minderjarigen af, en de rechter ruim een derde. Bij de minder- en meerderjarigen samen werd ruim de helft van alle strafzaken afgedaan door de rechter (zie figuur 9.1).

Ruim de helft van de OM-afdoeningen betreft een taakstraf. Daarvan bestaat ruim twee derde uit een taakstraf. De meest door de rechter aan minderjarigen opgelegde sanctie is eveneens de taakstraf: 9.470 in 2008. Naast de taakstraf legde de rechter in 2008 1.550 (deels) onvoorwaardelijke jeugd-detenties en 3.385 andere (deels) onvoorwaardelijke sancties op, zoals een geldboete (zie tabel 9.2 in bijlage 4).

Figuur 9.19 geeft een beeld van de ontwikkeling van het totale aantal gehoorde minderjarige verdachten, de afdoeningen door rechter en OM, en het aantal Halt-verwijzingen in indexcijfers, met 1995 als basisjaar.

18 Naar schatting is één op de drie Halt-waardige delicten een overtreding.

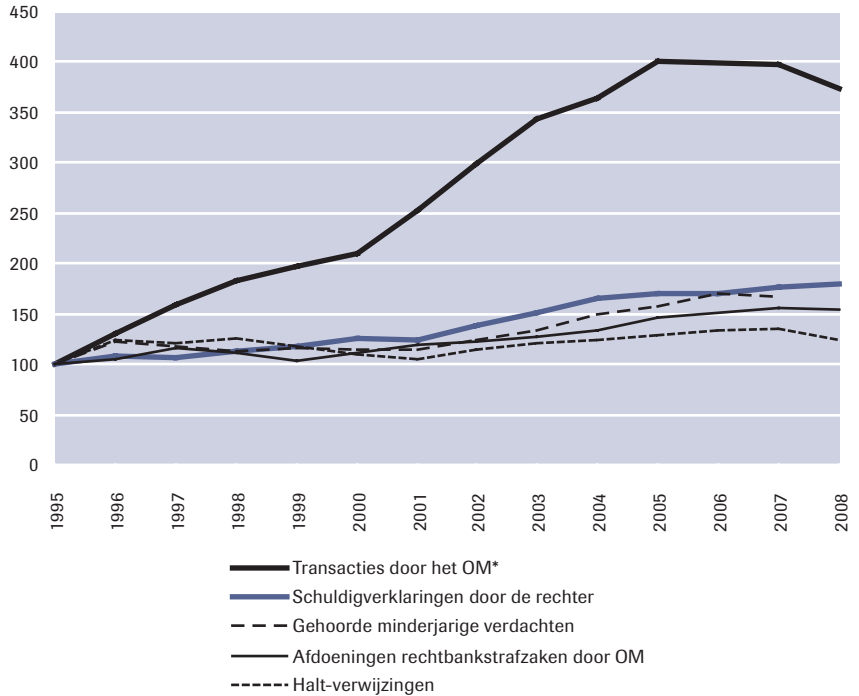
Figuur 9.18 Misdrijven minderjarigen in de strafrechtsketen, 2008

Slachtofferschap	ondervonden delicten (a)				
	geschat aantal delicten tegen burgers (a)			5.800.000	
	geschat aantal delicten tegen bedrijven (b)			2.700.000	
	overige delicten (c)			onbekend	
Geregistreerde misdrijven	door de politie geregistreerde misdrijven (d)				
	opgemaakte processen-verbaal			1.214.500	
	gehoorde verdachten			354.000	
	waarvan minderjarigen				
	gehoorde minderjarige verdachten			68.900	
	Politietransacties misdrijven(e)			435	
	HALT-verwijzingen (f)			21.430	
Vervolg en berechting	strafzaken (g)				
	instroom			36.600	
	afgedaan			37.920	
	OM	24.400			
	technisch sepot	2.360	10%		
	beleidssepot	3.430	14%		
	transactie	13.800	56%		
	voeging, overig	4.800	20%		
	overige afdoeningen				
	9.300 taakstraffen				
	1.575 betalen geldsom				
	2.850 overige transacties				
	rechter			13.510	
	schuldigverklaring			12.090	90%
	vrijspraak en ontslag			1.275	9%
	rechtsvervolgning			140	1%
	overige afdoeningen				
Bestrafingen	door de rechter opgelegde (deels) onvoorwaardelijke sancties (h)			14.405	
	geldboete	550	4%		
	jeugd detentie	1.550	11%		
	taakstraffen	9.470	66%		
	ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel en schadevergoeding			2.220	15%
	ontzegging rijbevoegdheid			140	1%
	overige straffen			475	3%

* De cijfers betreffende gehoorde verdachten betreffen het jaar 2007.

- a Bron: Veiligheidsmonitor Rijk 2008 (VMR). Het geschatte aantal delicten tegen burgers heeft enige overlap met het geschatte aantal delicten tegen bedrijven. De omvang van deze overlap is niet bekend (zie noot b).
- b Bron: Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven 2007 (MCB). Het geschatte aantal delicten tegen bedrijven heeft enige overlap met het geschatte aantal delicten tegen burgers. De omvang van deze overlap is niet bekend (zie noot a).
- c Delicten die buiten bereik van de VMR en MCB blijven: delicten zonder direct slachtoffer (bijv. drugsmokkel en heling), delicten tegen overheidsinstellingen, delicten tegen 15-minners, enz.
- d Bron: CBS Politiestatistiek: inclusief misdrijven tegen bedrijven en instellingen, en inclusief 'slachtofferloze delicten'. De aantallen opgemaakte processen-verbaal en gehoorde verdachten betreffen het jaar 2007.
- e Bron: CJIB.
- f Bron: Halt Nederland. In deze cijfers zitten ook de Halt-verwijzingen voor een overtreding, die naar schatting een derde van alle Halt-verwijzingen uitmaken. De gepresenteerde cijfers van door de politie gehoorde minderjarige verdachten hebben uitsluitend betrekking op misdrijven.
- g Bron: CBS Rechtbankstrafzakenstatistiek. De taakstraffen OM zijn excl. de sepotgrond met als voorwaarde dienstverlening.
- h Bron: CBS Rechtbankstrafzakenstatistiek. De voorwaardelijke sancties zijn buiten beschouwing gelaten. Bij combinaties van sancties zijn alle sancties afzonderlijk geteld. Daardoor is het aantal (deels) onvoorwaardelijke sancties hoger dan het aantal schuldigverklaringen.

Figuur 9.19 Van gehoorde minderjarige verdachte tot afdoening in eerste aanleg (index: 1995=100)

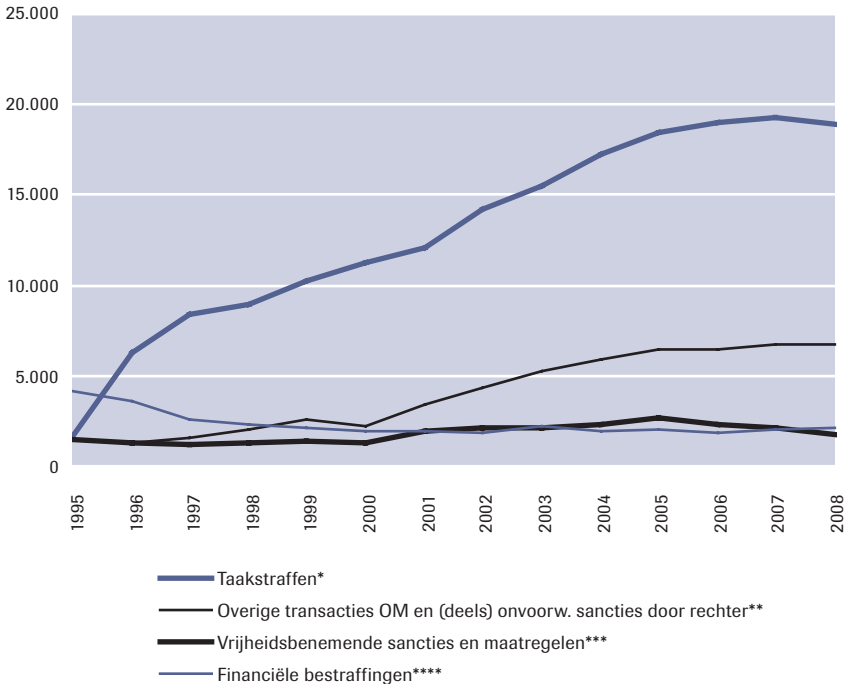

* Inclusief lik-op-stuk-zaken vanaf 2001 en zaken met een onbekende wijze van afdoening. Voor de corresponderende cijfers zie tabel 6.15 en tabel 9.2 in bijlage 4. Bron: CBS

De meest opvallende ontwikkeling is die van de transacties door het OM. Na een aanvankelijke groei van 1995-2005 stabiliseerde het aantal transacties zich, om vervolgens na 2007 te dalen. Het aantal transacties OM aan minderjarigen bedraagt 13.835 in 2008, ten opzichte van 14.741 transacties in 2007. Ook het aantal Halt-verwijzingen daalde met bijna 3.000 verwijzingen in 2008 ten opzichte van 2007. Het aantal afdoeningen van rechtbankstrafzaken door het OM daalde eveneens licht in 2008, maar het aantal schuldigverklaringen door de rechter steeg juist in dit jaar. Het aantal gehoorde minderjarige verdachten is vanaf 2001 tot en met 2007 gegroeid met 46%. In 2007 is er echter een daling in dit aantal opgetreden ten opzichte van 2006, hetgeen ook al zichtbaar was in het totaalbeeld. De daling van het aantal gehoorde minderjarige verdachten is vooral toe te schrijven aan het aantal eenvoudige en gekwalificeerde diefstallen en aan het aantal vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag (hierna te noemen 'vernielingen'). Het aantal gehoorde minderjarige verdachten van geweldsmisdrijven steeg echter ook nog in 2007 (zie tabel 5.12 in bijlage 4).

In figuur 9.20 wordt de ontwikkeling van de verschillende soorten bestraffing weergegeven. De geheel voorwaardelijke straffen zijn buiten beschouwing gelaten.

Figuur 9.20 (Deels) onvoorwaardelijke bestraffingen minderjarigen (in eerste aanleg)

* Dit zijn de OM-taakstraffen (een taakstraf overeengekomen met het OM) en de taakstraffen opgelegd door de rechter.

** Hieronder wordt onder meer verstaan: lik-op-stuk (OM-transactie), schadevergoeding (OM-transactie en door rechter opgelegde maatregel), ontzegging rijbevoegdheid, verbeurdverklaring, ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel, en onttrekking aan het verkeer.

*** Hieronder wordt verstaan: gevangenisstraf, jeugddetentie, tuchtschool, arrest, plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (PIJ), alle (deels) onvoorwaardelijk.

**** Hieronder wordt verstaan: OM-transacties 'betaling geldsom' en door de rechter opgelegde (deels) onvoorwaardelijke geldboetes.

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 6.14, 7.22, 7.27 en tabel 9.2 in bijlage 4.

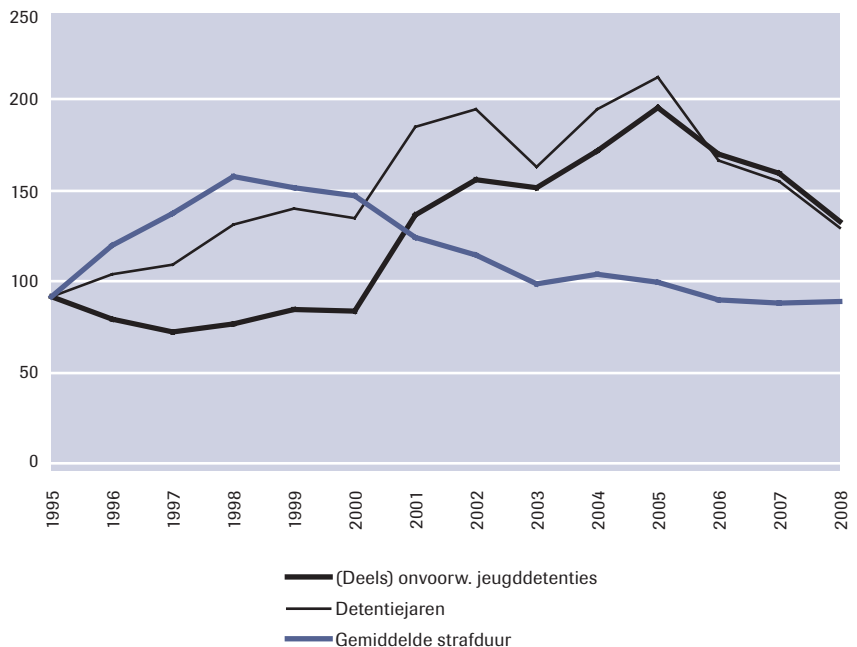
Bron: CBS

Taakstraffen (door OM en rechter) zijn vanaf 1995 fors in aantal gegroeid, echter na 2007 neemt het totale aantal taakstraffen af. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt door de daling van het aantal taakstraffen opgelegd door het OM. Het aantal taakstraffen opgelegd door het OM is in 2008 overigens iets kleiner in aantal dan het aantal taakstraffen opgelegd door de rechter, dit in tegenstelling tot 2007, toen het het aantal OM-taakstraffen

nog een stuk hoger was dan het aantal taakstraffen opgelegd door de rechter. De taakstraf blijft de meest voorkomende sanctie bij de minderjarigen. Het totale aantal financiële bestraffingen is licht gestegen in 2008 ten opzichte van 2006: 2.120 tegenover 2.030. Wanneer er onderscheid wordt gemaakt naar OM en rechter, dan is de daling van het aantal financiële sancties terug te zien in het aantal geldsomtransacties dat het OM overeenkomt en niet zozeer in het aantal boetes opgelegd door de rechter. Voor 2008 was het beeld nog omgekeerd. Overigens is het aantal geldsomtransacties overeengekomen met het OM nog altijd hoger dan het aantal boetes opgelegd door de rechter: 1.575 tegenover 545.

Het totale aantal vrijheidsbenemende sancties en maatregelen opgelegd aan minderjarigen is net als bij het totale aantal opgelegde taakstraffen afgenomen. Deze daling is reeds sinds 2006 ingezet. De daling is zowel bij de jeugddetentie als bij de PIJ-maatregel te zien. Opvallend is de forse daling van het aantal jeugddetenties; in 2008 waren dit er 1.560, in het jaar ervoor waren dit er nog 1.860. Het aantal opgelegde PIJ-maatregelen daalde in 2008 met bijna 70 ten opzichte van 2007 tot bijna 140 maatregelen. In figuur 9.21 wordt de ontwikkeling van de (deels) onvoorwaardelijke jeugddetenties weergegeven, evenals de gemiddelde strafduur en de detentiejaren.

Figuur 9.21 Door de rechter opgelegde (deels) onvoorwaardelijke jeugddetenties, in aantal, strafduur en detentiejaren (index: 1995=100)

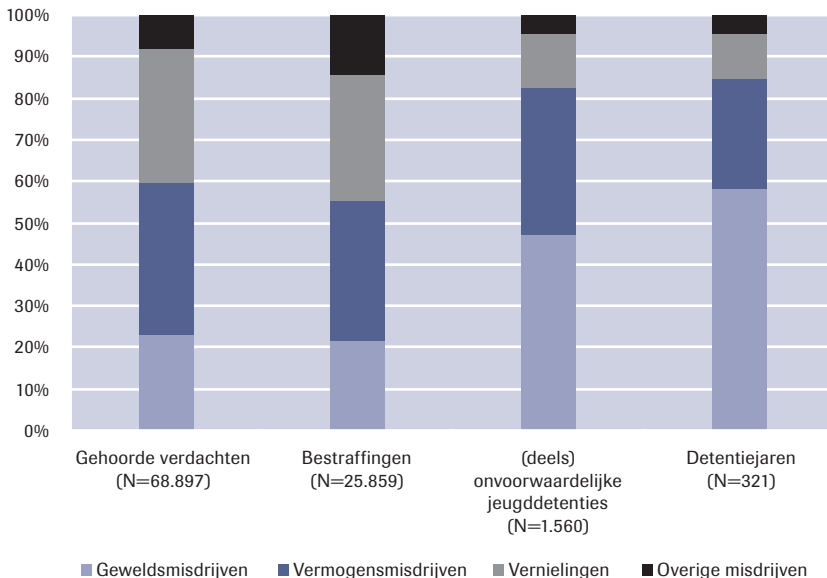
Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 7.24, 7.25, 7.26 in bijlage 4.

Bron: CBS

Na een sterke stijging van het aantal (deels) onvoorwaardelijke jeugd-detenties na 2000 vindt er na 2005 een daling plaats die doorgaat tot en met 2008. De ontwikkeling van het aantal detentiejaren volgt min of meer hetzelfde beeld als het aantal jeugddetenties. De gemiddelde strafduur lijkt zich te stabiliseren de laatste drie jaar.

In de rest van deze paragraaf wordt de keten nader belicht per misdrijf-categorie. Eerst wordt voor 2008 het relatieve aandeel van een aantal misdrijf-categorieën in de verschillende schakels van de strafrechtsketen belicht. Daarna wordt ingegaan op de ontwikkeling van de misdrijf-categorieën in de periode 1995-2008. Het betreft de categorieën 'geweld', 'vermogen', 'vernielingen' en de categorie 'overige misdrijven'.¹⁹ Figuur 9.5 liet het relatieve aandeel van de misdrijf-categorieën in de verschillende schakels van de strafrechtsketen zien voor minder- en meerderjarigen samen. Figuur 9.22 doet dit alleen voor de minderjarigen in de keten. Aangezien cijfers omtrent (minderjarige) gehoorde verdachten voor 2008 nog niet beschikbaar zijn, zijn hiervoor in figuur 9.22 – ter illustratie – de relatieve aandelen in 2007 weergegeven.

Figuur 9.22 Aandeel misdrijf-categorieën in de strafrechtsketen van minderjarigen in 2008*

* De cijfers van het aantal gehoorde verdachten betreffen het jaar 2007.

** Bij 'bestraffingen' gaat het om OM-transacties en schuldigverklaringen door de rechter.

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 5.17, 6.15, 7.8, 7.24, 7.26 in bijlage 4.

Bron: CBS

19 In de categorie overige misdrijven zitten misdrijven tegen de Opiumwet, Wegenverkeerswet-misdrijven, misdrijven tegen de Wet wapens en munitie, overige misdrijven Wetboek van Strafrecht en overige wetten. De misdrijven tegen de Opiumwet zijn ook in deze categorie opgenomen en niet in een aparte categorie, omdat minderjarigen weinig vanwege dit misdrijf met justitie in aanraking komen.

Wanneer minderjarigen in 2007 door de politie worden gehoord, is dat in ruim een derde van de gevallen vanwege een vermogensmisdrif (meestal eenvoudige en gekwalificeerde diefstal). In de instroom rechtbankstrafzaken bij het OM voor het jaar 2008 is het aandeel vermogensmisdrijven eveneens een derde, terwijl van de opgelegde detentiejaren in ditzelfde jaar nog maar 26% is bestemd voor de vermogensdelicten. Het tegenovergestelde beeld zien we bij de geweldsmisdrijven. Dat wil zeggen, het aandeel is groter aan het einde van de keten dan aan het begin. Bij de gehoorde minderjarigen is het aandeel geweldsmisdrijven 23% in 2007. Bij de instroom rechtbankstrafzaken bij het OM is het aandeel geweldsmisdrijven 24%, maar bij de jeugddetenties is het aandeel al 47% in het jaar 2008. Doordat de gemiddelde duur van jeugddetentie voor geweldsmisdrijven relatief lang is (92 dagen in 2008), is het aandeel geweld in de detentiejaren hoger dan in het aantal jeugddetenties (60%). Overigens krijgen minderjarige geweldsdelinquenten veel vaker een taakstraf dan een (deels) onvoorwaardelijke jeugddetentie: in 2008 is het aantal taakstraffen volgens het OM-transactiemodel vanwege een geweldsmisdrijf circa 1.670, en het aantal door de rechter opgelegde taakstraffen bedraagt 2.550 (zie tabellen 6.6 en 7.27 in bijlage 4), tegenover 740 jeugddetenties. Ongeveer 30% van de minderjarige verdachten is gehoord voor vernielingen in 2007. Het gaat hierbij in het merendeel om vernielingen aan een auto of in het openbaar vervoer. In de instroom rechtbankstrafzaken bij het OM is het aandeel vernielingen bijna 30% in 2008. Zowel het OM als de rechter deed elk in 2008 een derde van dit type misdrijf af met een taakstraf, terwijl 13% een (deels) onvoorwaardelijke jeugddetentie kreeg opgelegd. Van de opgelegde detentiejaren komt ruim 10% op rekening van de vernielingen.

De categorie 'overige misdrijven' beslaat 8% van het totale aantal gehoorde minderjarige verdachten in 2007, waarbij het overgrote deel betrekking heeft op verkeersmisdrijven (30%). De instroom rechtbankstrafzaken bij het OM beslaat 15% in 2008. Slechts 6% van deze verdachten wordt uiteindelijk bestraft door middel van een transactie of een schuldigverklaring.

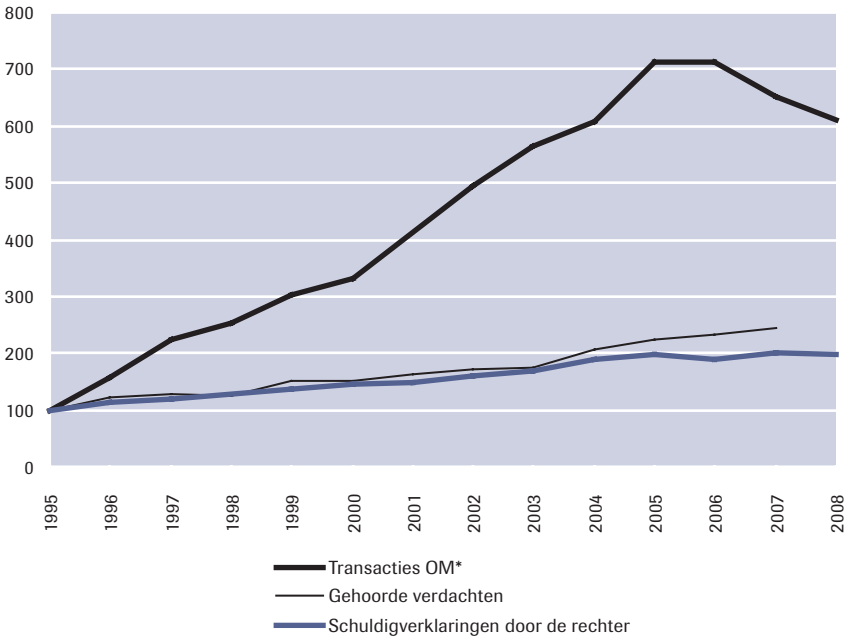
In het vervolg van deze paragraaf worden de drie hierboven genoemde delictgroepen (vermogen, geweld en vernielingen) en hun gang door de strafrechtsketen weergegeven voor de periode 1995-2008.

9.2.2 Gewelddriminaliteit en minderjarigen, 1995-2008

Het aantal door de politie gehoorde minderjarige verdachten van een geweldsmisdrijf steeg van 6.500 in 1995 tot 15.800 in 2007. Het totale aantal bestraffingen in geweldszaken steeg tussen 1995 en 2005 met 180%. Na 2005 treedt er een daling op in het aantal bestraffingen; in 2008 is dit aantal gedaald tot 5.600. Deze daling wordt voor een deel veroorzaakt door de daling van het aantal transacties, dat eerst fors groeide van

1995 tot en met 2005, om vervolgens weer te dalen (zie figuur 9.23). Deze daling wordt voor een groot deel verklaard door de daling van het aantal OM-transacties voor mishandeling (zie tabel 6.15 in bijlage 4).

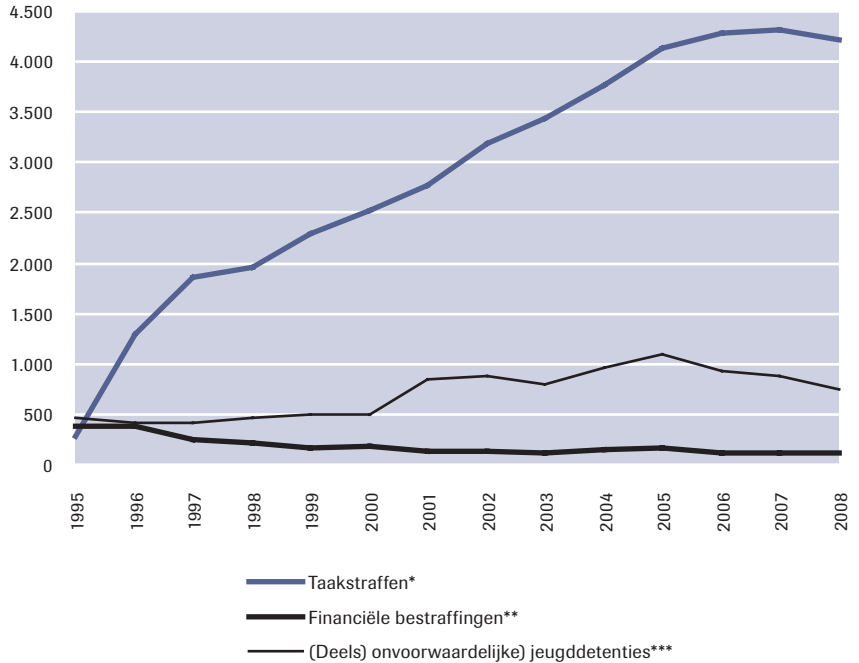
Figuur 9.23 Geweldsmisdrijven: gehoorde minderjarige verdachten, transacties en schuldigverklaringen (index: 1995=100)

* Incl. lik-op-stuk-zaken vanaf 2001 en zaken met een onbekende wijze van afdoening.
Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 5.17, 6.15, 7.18 in bijlage 4.
Bron: CBS

In figuur 9.24 zijn de verschillende soorten bestraffing weergegeven. Geweldsmisdrijven worden in toenemende mate bestraft met een taakstraf. In 2008 is er echter een lichte daling te zien van het aantal taakstraffen dat wordt opgelegd voor een geweldsmisdrijf. Tegenover een aantal van 8.600 bij het OM ingeschreven geweldsmisdrijven in 2008 waren er in totaal 4.200 taakstraffen (OM-taakstraffen en opgelegd door de rechter). Onderscheid tussen OM en rechter laat zien dat de daling in 2008 het gevolg is van de daling in het aantal OM-taakstraffen. Het aantal opgelegde taakstraffen door de rechter voor een mishandeling neemt juist, in tegenstelling tot de OM-taakstraffen, toe. Terwijl het aantal financiële bestraffingen nagenoeg gelijk blijft, zet de daling van het aantal jeugddetenties sinds 2006 door.

Figuur 9.24 (Deels) onvoorwaardelijke jeugddetenties, taakstraffen en financiële bestraffingen voor geweld

* OM-taakstraffen en taakstraffen opgelegd door de rechter.

** OM-transacties 'betalen geldsom' en door de rechter opgelegde (deels) onvoorwaardelijke geldboetes.

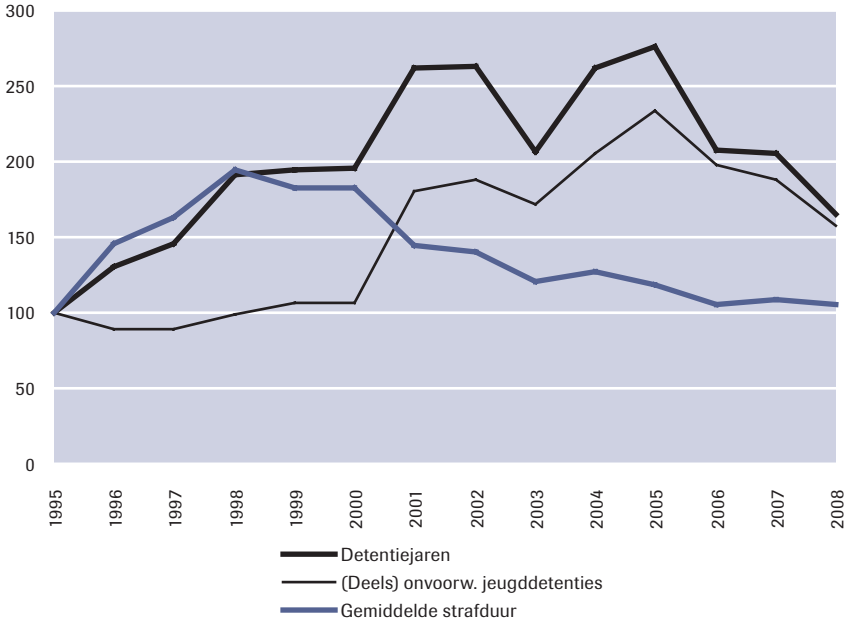
*** De gegevens zijn inclusief opgelegde tuchtschoolstraffen en arresten. De jeugddetentie is in 1995 in de plaats gekomen van deze straffen. De cijfers zijn inclusief jeugddetenties opgelegd aan meerderjarige verdachten.

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 6.16, 7.24, 7.27 in bijlage 4. Van de financiële bestraffingen uitgesplitst naar misdrijfcategorie zijn geen tabellen opgenomen.

Bron: CBS

In figuur 9.25 wordt de ontwikkeling van het aantal (deels) onvoorwaardelijke jeugddetenties, van de gemiddelde duur en van de detentiejaren weergegeven voor een geweldsmisdrijf. Het aantal (deels) onvoorwaardelijke jeugddetenties stijgt van 1995 tot 2005 van 470 naar 1.100. Daarna zet een daling in, waardoor het aantal in 2008 uitkomt op 740. Doordat de gemiddelde strafduur ten aanzien van geweldsmisdrijven in 2008 (92 dagen) iets hoger is dan in 1995 (88 dagen), komt het aantal detentiejaren in 2008 hoger uit dan in 1995.

Figuur 9.25 (Deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen voor geweld, in aantal, strafduren en detentiejaren (index: 1995=100)

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 7.24, 7.25, 7.26 in bijlage 4.

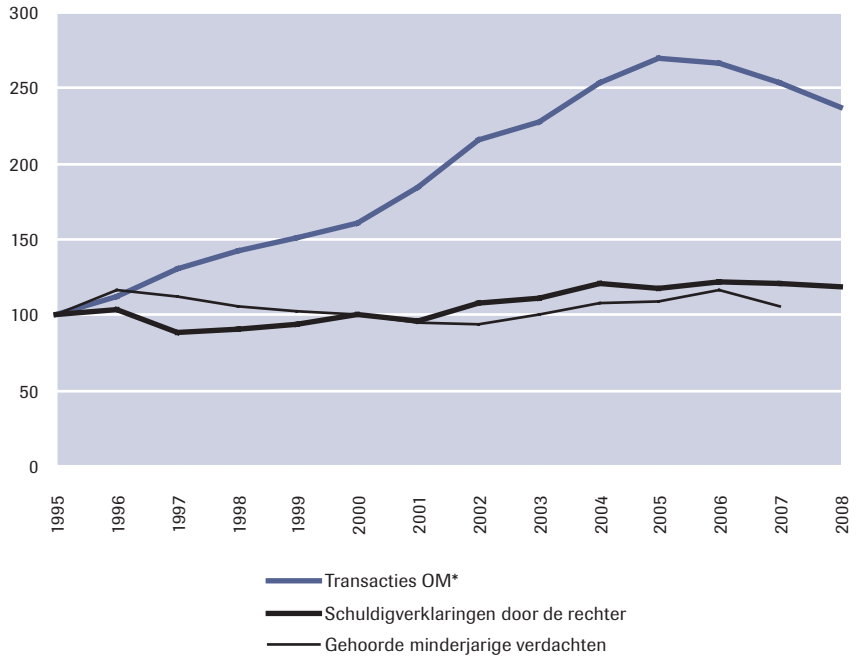
Bron: CBS

9.2.3 Vermogenscriminaliteit en minderjarigen, 1995-2008

Figuur 9.26 geeft de ontwikkelingen van het aantal gehoorde verdachten, transacties OM en de schuldigverklaringen door de rechter weer voor de vermogensmisdrijven.

Anders dan bij het aantal gehoorde minderjarige verdachten van een geweldsmisdrijf, dat sinds 1995 stijgt, daalt het aantal gehoorde minderjarigen van vermogensmisdrijven in 2007 na een periode van groei. Het aantal schuldigverklaringen stijgt tot en met 2007; in 2008 is echter sprake van een lichte daling. Bij de transacties OM is eerst een forse groei waar te nemen van 1995 tot 2005 (+170%), waarna een daling inzet die doorgaat tot en met 2008 (-12%).

Figuur 9.26 Vermogensmisdrijven minderjarigen: gehoorde verdachten, transacties en schuldigverklaringen (index: 1995=100)

* Incl. lik-op-stuk-zaken vanaf 2001 en zaken met een onbekende wijze van afdoening.

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 6.15, 7.18 in bijlage 4.

Bron: CBS

Figuur 9.27 laat zien hoeveel plegers van een vermogensmisdrijf worden veroordeeld tot een financiële bestraffing, een taakstraf of een jeugd-detentie.

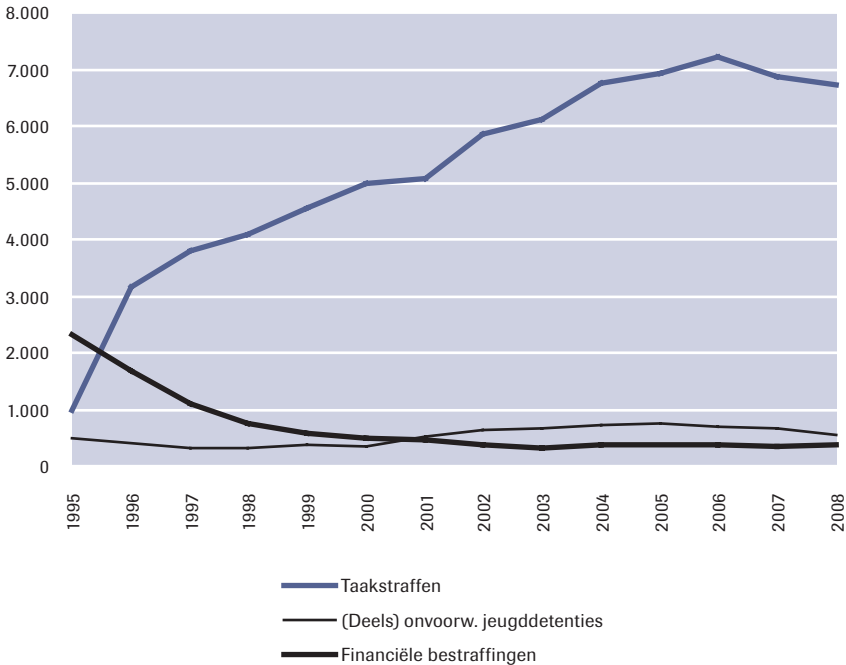
Het aantal vermogensdelinquenten dat met een financiële sanctie wordt bestraft, is vergeleken met 1995 flink gedaald tot en met 2008. Sinds 2002 schommelt het aantal financiële bestraffingen voor dit type delict rond de 300.

Het aantal taakstraffen (OM-taakstraffen en taakstraffen opgelegd door de rechter) stijgt fors van 1995 tot en met 2006. Na 2006 treedt er echter een daling op in het aantal taakstraffen (-7%). Net als bij de geweldsmisdrijven wordt deze daling veroorzaakt door de daling van het aantal opgelegde taakstraffen door het OM en niet zozeer door de taakstraffen opgelegd door de rechter. De daling van het aantal OM-transacties wordt voornamelijk veroorzaakt door de daling van het aantal gekwalificeerde en eenvoudige diefstallen.

Het aantal (deels) onvoorwaardelijke jeugddetenties voor vermogensmisdrijven groeit eerst in de periode van 1995-2005. Na 2005 is er echter

een lichte afname te zien van het aantal opgelegde jeugddetenties. Vooral het aantal opgelegde jeugddetenties voor eenvoudige en gekwalificeerde diefstallen neemt af na 2005.

Figuur 9.27 (Deels) onvoorwaardelijke jeugddetenties, taakstraffen en financiële bestraffingen* voor vermogensmisdrijven

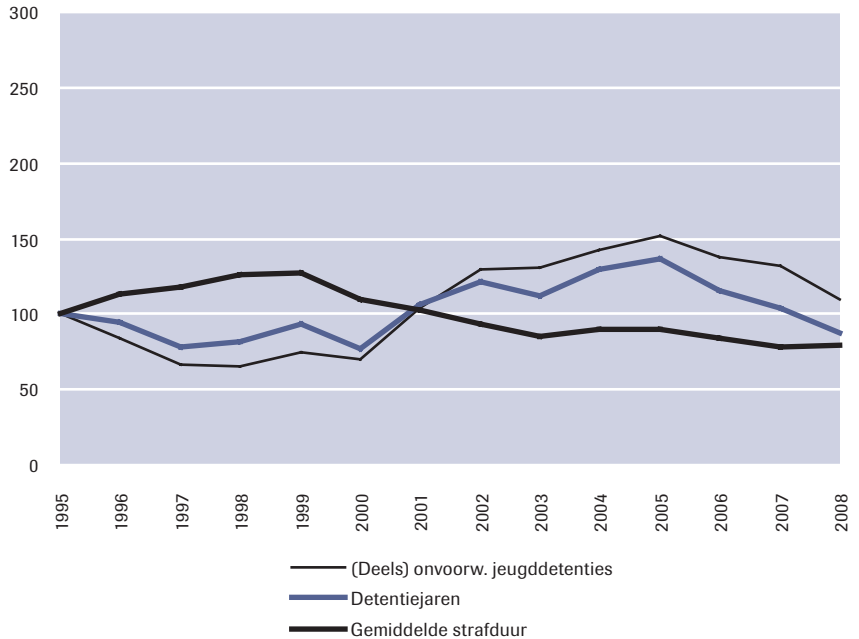
* Zie voetnoten als in figuur 9.24.

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 6.16, 7.27, 7.24 in bijlage 4.

Bron: CBS

In figuur 9.28 wordt de ontwikkeling van het aantal (deels) onvoorwaardelijke jeugddetenties, van de gemiddelde duur en van de detentiejaren weergegeven vanwege een vermogensmisdrijf. Vanaf 2005 is er sprake van een daling van het aantal detentiejaren, wat wordt veroorzaakt door de daling van het aantal jeugddetenties. De strafduur lijkt zich min of meer te stabiliseren de laatste paar jaar.

Figuur 9.28 (Deels) onvoorwaardelijke jeugddetenties voor vermogensmisdrijven, in aantal, strafduur en detentie-jaren (index: 1995=100)

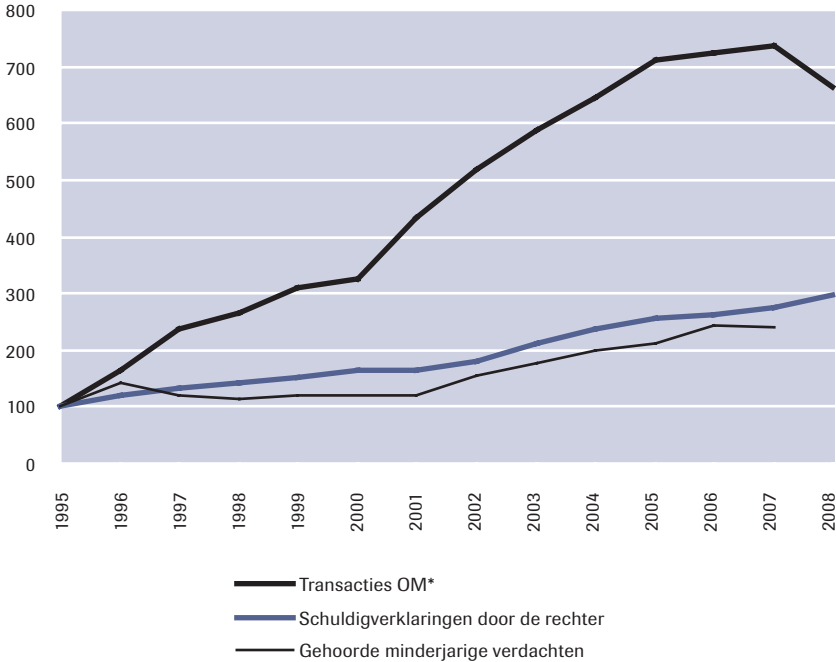

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 7.24, 7.25, 7.26 in bijlage 4.
Bron: CBS

9.2.4 Vernielingen en minderjarigen, 1995-2008

Figuur 9.29 schetst de ontwikkelingen bij de misdrijfcategorie vernielingen. Opvallend is de stijging van het aantal minderjarige gehoorde verdachten van 2001 tot en met 2006 (+143%). In 2007 zet echter een lichte daling in. Vooral het aantal jeugdigen dat is gehoord voor een gemeengevaarlijk misdrijf (zoals brandstichting) is gedaald in 2007. Hoewel het totale aantal gehoorde minderjarige verdachten van vernielingen is gedaald in 2007, blijft het aantal verdachten van vernielingen nog stijgen in dit jaar, maar het aantal vernielingen aan/van auto's is juist flink gedaald in 2007 na een periode van groei (zie tabel 5.17 in bijlage 4). De transacties OM stijgen eerst fors van 1995-2007, in 2008 is er echter sprake van een afname. Het aantal schuldigverklaringen door de rechter blijft echter stijgen van 1995-2008. In 2008 is dit aantal opgelopen tot 3.500 ten opzichte van bijna 1.200 in 1995.

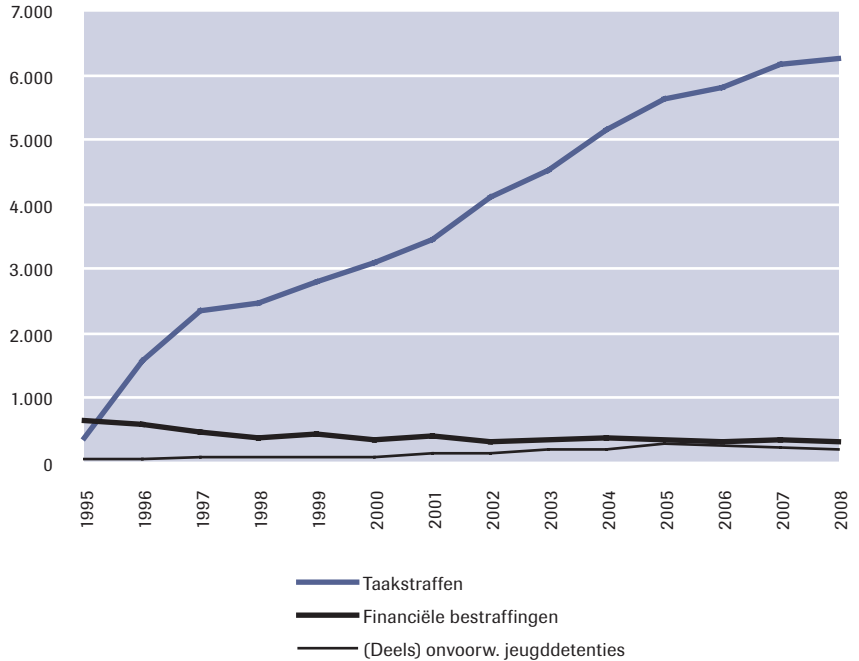
Figuur 9.29 Vernielingen: gehoorde verdachten, transacties en schuldigverklaringen (index: 1995=100)

* Incl. lik-op-stuk-zaken sinds 2001 en zaken met een onbekende wijze van afdoening.
 Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 5.17, 6.15, 7.18 in bijlage 4.
 Bron: CBS

Figuur 9.30 laat zien hoe vaak plegers van vernielingen worden veroordeeld tot een financiële bestraffing, een taakstraf of een jeugddetentie. Anders dan bij de geweldsmisdrijven is er een doorgaande stijging van het aantal taakstraffen (OM en rechter) zichtbaar tot en met 2008. Het aantal financiële bestraffingen verandert nauwelijks de afgelopen jaren, terwijl (deels) onvoorwaardelijke jeugddetenties stijgen sinds 1995, maar vanaf 2005 licht dalen. In 2008 bedraagt het aantal jeugddetenties 200. Hoewel misdrijven met betrekking tot 'vernielingen' relatief weinig worden bestraft met een jeugddetentie, is het aantal sinds 1995 wel bijna drie keer zo hoog in 2008.

Figuur 9.30 (Deels) onvoorwaardelijke jeugddetenties, taakstraffen en financiële bestraffingen* voor vernielingen

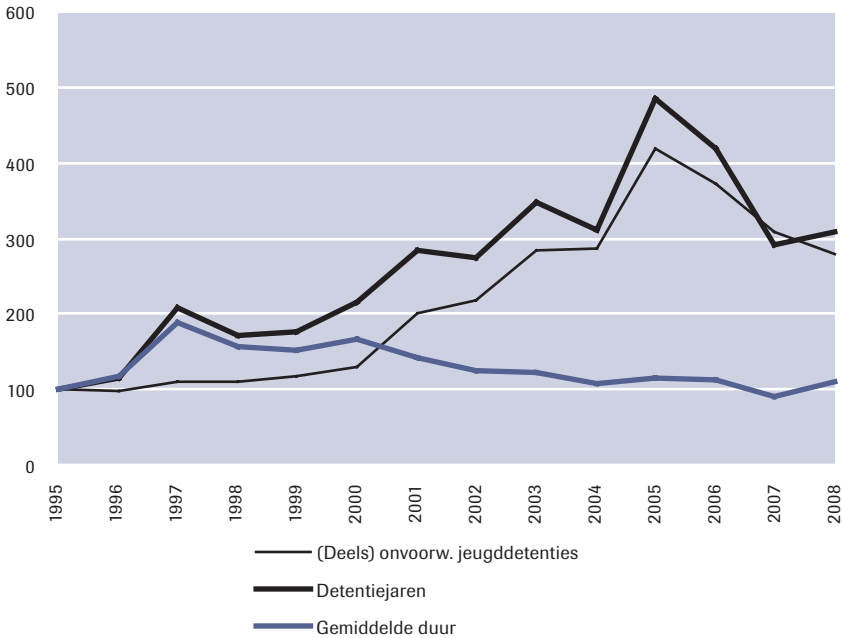
* Zie voetnoten als in figuur 9.24.

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 6.16, 7.24, 7.27 in bijlage 4.

Bron: CBS

In figuur 9.31 wordt de ontwikkeling van het aantal (deels) onvoorwaardelijke jeugddetenties, van de duur en van de gemiddelde aantallen detentiejaren weergegeven vanwege vernielingen. De jeugddetenties die opgelegd worden voor dit type misdrijf, dalen scherp na 2005, hetgeen ook al zichtbaar was bij de gewelds- en de vermogensmisdrijven. Het aantal detentiejaren daalt aanvankelijk na 2005, maar stijgt weer iets in 2008. De gemiddelde strafduur neemt in 2008 weer licht toe ten opzichte van 2007.

Figuur 9.31 (Deels) onvoorwaardelijke jeugddetenties voor vernielingen, in aantal, strafduur en detentiejaren (index: 1995=100)

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 7.24, 7.25, 7.26 in bijlage 4.

Bron: CBS

9.3 Resumé

In dit hoofdstuk zijn in paragraaf 9.1 de belangrijkste ontwikkelingen in de verschillende ketenschakels bijeengebracht en beschreven voor het totaalbeeld voor de periode 1995-2008. In paragraaf 9.2 zijn de minderjarigen nog eens apart belicht voor deze zelfde periode. De ontwikkelingen van de geregistreeerde criminaliteit en gehoorde verdachten zijn beschreven tot en met 2007.

In Nederland worden jaarlijks miljoenen misdrijven gepleegd. In 2008 bedraagt het aantal door burgers ondervonden misdrijven bijna 5 à 6 miljoen en het aantal door bedrijven ondervonden misdrijven ongeveer 2,5 miljoen. Daarnaast zijn er nog vele andere misdrijven die niet kunnen worden gekwantificeerd. Van de meeste misdrijven wordt geen aangifte gedaan.

In 1995 bedroeg het aantal door de politie opgemaakte processen-verbaal van aangifte (pv's) iets meer dan 1,2 miljoen. Dit aantal is in 2002 gestegen

tot 1,4 miljoen en vervolgens weer gezakt tot iets meer dan 1,2 miljoen in 2007. Het aantal gehoorde verdachten is toegenomen; in 2007 is dit aantal gestegen tot 354.000. Het aantal bestraffingen door het OM en de rechter groeide van 1995-2006, maar sinds 2007 is er een daling zichtbaar van het aantal bestraffingen. In 2008 bedraagt het totale aantal bestraffingen 185.000.

Het totale aantal taakstraffen is vanaf 1995 fors in aantal gegroeid, maar de groei lijkt inmiddels een plafond te hebben bereikt. Zowel het aantal OM-taakstraffen als de door de rechter opgelegde taakstraffen groeiden aanvankelijk fors tot 2006. In 2008 is het aantal OM-taakstraffen echter gedaald, terwijl het aantal door de rechter opgelegde taakstraffen lijkt te stagneren. Ook het aantal financiële sancties is de laatste jaren in aantal afgenomen, zowel bij het OM als bij de rechter.

Terwijl in 2000 (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsbenemende sancties en maatregelen nog net iets vaker werden toegepast dan taakstraffen, bedraagt het aantal vrijheidsbenemende sancties en maatregelen in 2008 minder dan de helft van het totale aantal opgelegde taakstraffen. Met name de opmerkelijke daling van het aantal (deels) onvoorwaardelijke gevangenisstraffen na 2003 is hieraan debet.

Het aantal gehoorde minderjarige verdachten is na een periode van groei gedaald in 2007. Deze daling is grotendeels toe te schrijven aan de daling van het aantal gehoorde minderjarige verdachten van vermogensmisdrijven en vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag. De transacties door het OM opgelegd aan minderjarigen groeide aanvankelijk fors tot en met 2005, waarna een stabilisatie in dit aantal optrad, om vervolgens na 2007 te dalen. Ook het aantal Halt-verwijzingen daalde met bijna 3.000 verwijzingen in 2008 ten opzichte van 2007. Het aantal afdoeningen van rechtbankstrafzaken door het OM daalde eveneens licht in 2008, maar het aantal schuldigverklaringen door de rechter steeg juist in dit jaar. Taakstraffen aan minderjarigen (door OM en rechter) zijn vanaf 1995 fors in aantal gegroeid, echter na 2007 neemt het totale aantal taakstraffen af. In 2008 bedraagt het totale aantal taakstraffen 18.875. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt door de daling van het aantal taakstraffen opgelegd door het OM. De taakstraf blijft de meest voorkomende sanctie bij de minderjarigen. Het totale aantal financiële bestraffingen lijkt de laatste paar jaar te stagneren, zowel bij het OM als bij de rechter. Het totale aantal vrijheidsbenemende sancties en maatregelen opgelegd aan minderjarigen is net als bij het totale aantal opgelegde taakstraffen aan minderjarigen afgenomen. Deze daling is reeds sinds 2006 ingezet.

10 Overheidsuitgaven aan criminaliteitsbestrijding en strafrechtshandhaving

D.E.G. Moolenaar

In de voorgaande hoofdstukken is beschreven hoe de overheid reageert op criminaliteit. Deze reactie is nodig om de veiligheid te verhogen en de rechtsstaat in stand te houden. Hieraan hangt wel een prijskaartje. De vragen die dan ook centraal staan in dit hoofdstuk zijn: hoeveel geeft de overheid jaarlijks uit aan criminaliteitsbestrijding en strafrechtshandhaving en hoe hebben deze uitgaven zich in de periode 1995-2008 ontwikkeld?

Bij uitgaven aan criminaliteitsbestrijding en strafrechtshandhaving moet worden gedacht aan de uitgaven van allerlei overheidsinstanties die zich op een of andere manier met slachtofferzorg, preventie, opsporing, vervolging, berechting, tenuitvoerlegging en ondersteuning bezighouden. In Nederland vallen deze taken onder de verantwoordelijkheid van de ministeries van Justitie (MvJ), Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), Financiën, Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM), Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), en Defensie, en daaraan gelieerde organisaties. Daarnaast dragen ook gemeenten en provincies een steentje bij. De overheidsuitgaven zijn zo veel mogelijk ontleend aan de (toelichting op de) slotwet, najaarsnota, voorjaarsnota of begroting van de betrokken ministeries, eventueel aangevuld met gegevens uit jaarverslagen van gerelateerde instanties.

Bij de beantwoording van de centrale vragen doen zich twee belangrijke methodologische problemen voor. Allereerst houden veel organisaties op het justitierrein zich niet exclusief bezig met criminaliteitsbestrijding en strafrechtshandhaving, maar hebben ook andere taken, zoals het waarborgen van de veiligheid, het handhaven van de openbare orde, het afhandelen van overtredingen, civiele rechtspraak, bestuursrechtelijke rechtspraak en dergelijke. In de aan die organisaties toegekende budgetten wordt het onderscheid naar taak niet altijd gemaakt. Waar mogelijk is op basis van andere gegevens (zoals werklasmetingen en kostprijzen) een toerekening gemaakt naar misdrijven. De overtredingen zijn dus buiten beschouwing gelaten. Het tweede probleem is dat de meeste uitgaven in de loop der jaren niet constant zijn gebleven. Om een indicatie te krijgen of het een wijziging van de volumes betreft of dat het slechts om prijsaanpassingen gaat, moet worden gecorrigeerd voor inflatie.¹ Alle figuren en

1 De meest gangbare deflator is het consumptieprijsindexcijfer. Hieraan kleven echter enige nadelen (zie Eurostat, 2001) en bovendien kennen de prijzen van overheidsdiensten doorgaans een andere ontwikkeling dan het algemene consumptieprijsindexcijfer. Daarom worden in dit hoofdstuk de overheidsuitgaven gecorrigeerd met de deflator voor collectieve overheidsuitgaven van het CBS. De niet-overheidsuitgaven worden, bij gebrek aan een meer toegespitst prijsindexcijfer, wel gecorrigeerd met het algemene consumptieprijsindexcijfer.

getallen in de tekst zijn uitgedrukt in prijzen van 2008. Indien er sprake is van groei of daling in de uitgaven, komt dit door wijzigingen in de volumes en niet door prijsaanpassingen. In de tabellen in bijlage 4 zijn ook de ongecorrigeerde bedragen vermeld. Ondanks de toegepaste inflatiecorrectie zijn er soms toch grote sprongen zichtbaar. Vaak heeft dit te maken met gewijzigde definities of veranderde begrotingssystematiek. Zo is in 2002 de opbouw van de rijksoverheidsbegroting sterk gewijzigd.

Dit hoofdstuk beperkt zich tot de overheidsuitgaven aan misdrijven. Uitgaven aan preventiemaatregelen van bedrijven en particulieren zijn in dit bestek weggelaten, omdat deze niet volledig inzichtelijk te maken zijn. Ook de geleden schade aan burgers en bedrijven komt niet aan bod in dit hoofdstuk, omdat geleden schade als gevolg van criminaliteit moeilijk in geld is uit te drukken (bijvoorbeeld emotionele schade, maar ook ziekteverzuim). Voor gegevens over particuliere preventiemaatregelen en geleden schade wordt verwezen naar hoofdstuk 8 van de vorige versie van *Criminaliteit en rechtshandhaving* (Eggen & Kalidien, 2008).

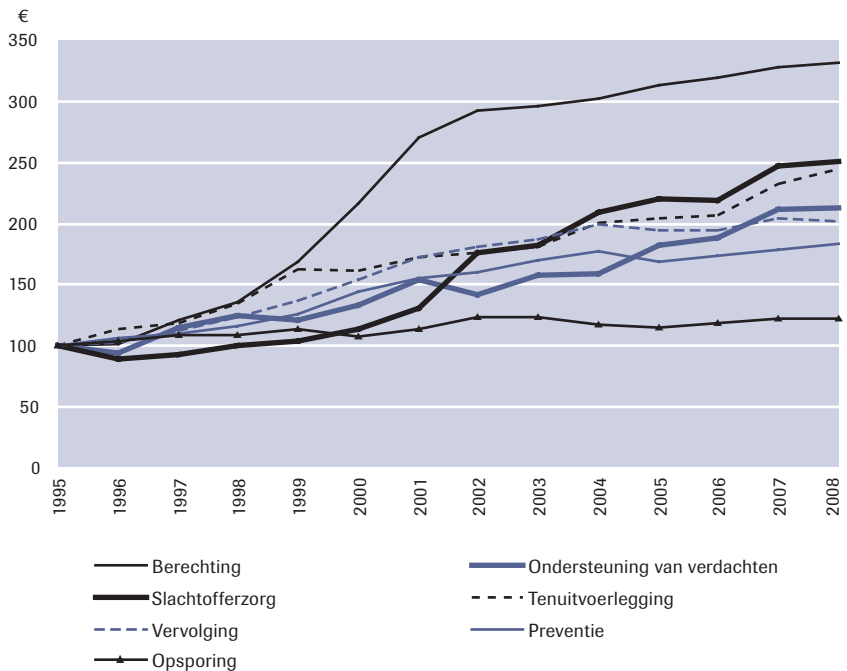
De baten van strafrechtshandhaving komen in dit hoofdstuk ook niet aan bod. Om hierover een uitspraak te doen moeten de effecten van justitieel beleid in kaart worden gebracht. Dit is niet altijd eenduidig te meten. Ten eerste is het lastig om het effect van justitiebeleid te onderscheiden van het effect van andere maatschappelijke ontwikkelingen. Neemt de criminaliteit bijvoorbeeld af omdat er meer politie op straat surveilleert, of omdat er meer aandacht voor normen en waarden is? Ten tweede rijst onherroepelijk de vraag wat wel en wat niet als effect meegeteld gaat worden. Bijvoorbeeld, afnemende criminaliteit leidt tot minder druk op de justitiële keten, maar ook tot toenemende gevoelens van veiligheid bij burgers en minder claims bij verzekeringsmaatschappijen. Moeten al deze effecten worden meegeteld, en hoe tel je die bij elkaar op? Ten derde moeten de effecten echter ook worden uitgedrukt in geld. Dit is zo mogelijk nog gecompliceerder. Want hoe ken je een geldelijke waarde toe aan toegenomen gevoelens van veiligheid?

De opbouw van het hoofdstuk is als volgt. In paragraaf 10.1 worden de uitgaven aan criminaliteitsbestrijding en strafrechtshandhaving zo veel mogelijk uitgesplitst naar de verschillende onderdelen van de strafrechtsketen, namelijk slachtofferzorg, preventie, opsporing, vervolging, berechting, tenuitvoerlegging en ondersteuning van verdachten. In paragraaf 10.2 worden overheidsuitgaven aan criminaliteitsbestrijding en strafrechtshandhaving ten behoeve van minderjarigen weergegeven. Paragraaf 10.3 geeft een samenvatting van dit hoofdstuk.

10.1 Totale uitgaven van de overheid

De overheidsuitgaven voor criminaliteitsbestrijding en strafrechtshandhaving zijn naar schatting gegroeid van 4,0 miljard euro in 1995 tot 7,5 miljard euro in 2008. Dit is een stijging van 89%. Per hoofd van de bevolking komt dit neer op 458 euro. Dit is 200 euro meer dan in 1995. Uit figuur 10.1 blijkt hoe de uitgaven per hoofd van de bevolking zijn toegenomen, verdeeld over de diverse beleidsterreinen.

Figuur 10.1 Overheidsuitgaven voor criminaliteitsbestrijding en strafrechtshandhaving per hoofd van de bevolking (index: 1995=100)*

* 2008: voorlopige cijfers; indexcijfers op basis van prijzen 2008.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 10.1 in bijlage 4.

Bron: rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen, ministerie van Justitie. Bewerking WODC

Het meeste geld gaat naar preventie, opsporing en tenuitvoerlegging, het minste naar slachtofferzorg. De uitgaven per hoofd van de bevolking voor strafrechtspleging zijn de afgelopen veertien jaar het sterkst gestegen,

gevolgd door ondersteuning van verdachten. Opvallend is dat de kleinste post, namelijk de uitgaven voor slachtofferzorg, na een initiële daling ook fors gestegen is. Ondanks de toegenomen aandacht voor veiligheid van de afgelopen jaren zijn de uitgaven per hoofd van de bevolking voor opsporing nauwelijks toegenomen. De volgende paragrafen gaan nader in op de diverse beleidsterreinen.

10.1.1 Slachtofferzorg

In Nederland zijn er diverse organisaties die zich bezighouden met slachtofferzorg, zoals Slachtofferhulp Nederland en het Schadefonds Geweldsmisdrijven (SGM). Daarnaast verzorgt het Centraal Justitieel IncassoBureau (CJIB) de inning van de schadevergoedingsmaatregelen die aan slachtoffers van strafbare feiten zijn toegekend (zie ook hoofdstuk 2 en hoofdstuk 8).

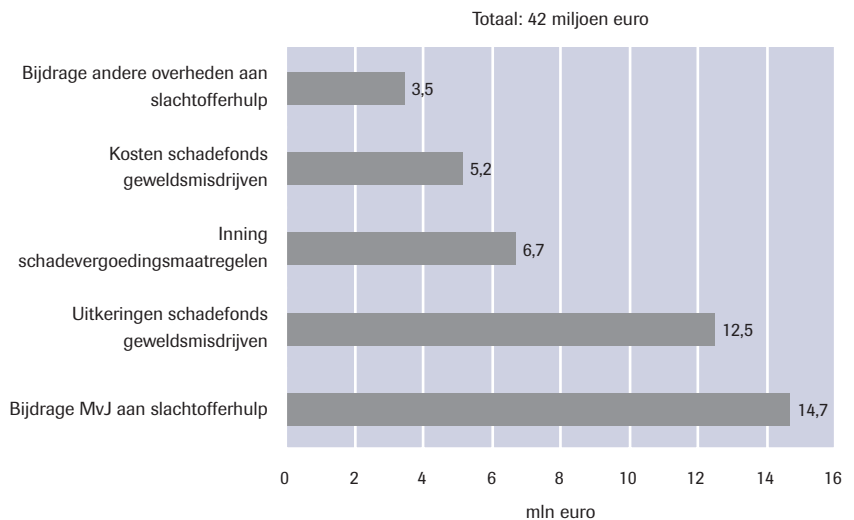
Slachtofferhulp Nederland wordt grotendeels gefinancierd door het ministerie van Justitie. De uitgaven van het MvJ aan slachtofferhulp zijn in de periode 1995-2008 met 88% gestegen tot 14,7 miljoen euro. Daarnaast is een belangrijk deel van de inkomsten van Slachtofferhulp Nederland afkomstig van het Fonds Slachtofferhulp. Dit fonds werft gelden bij bedrijven en particulieren voor Slachtofferhulp Nederland. Deze uitgaven zijn hier niet vermeld aangezien het geen overheidsuitgaven betreft. Overigens geeft Slachtofferhulp Nederland ook ondersteuning aan mensen die slachtoffer zijn geworden van een ongeluk (zonder schuldige) of van een ramp. Daarom is het totale bedrag een overschatting.

Het Schadefonds Geweldsmisdrijven heeft tot doel het leed van slachtoffers van geweldsdelicten die in Nederland zijn gepleegd enigszins te verzachten door middel van een geldelijke uitkering. De uitkering is een tegemoetkoming in de schade die niet op andere wijze kan worden vergoed. Het totale uitgekeerde bedrag is in de gehele periode 1995-2008 met 100% gestegen tot 12,5 miljoen euro. De stijging is onder andere veroorzaakt door het toegenomen aantal aanvragen. Als gevolg van de toegenomen werklast zijn ook de kosten van het schadefonds zelf ruim 2,5 keer zo groot geworden.

De positie van het slachtoffer is met de invoering in 1995 van de Wet en Richtlijn Terwee (zie hoofdstuk 2) aanzienlijk versterkt. Indien de rechter aan het slachtoffer een schadevergoeding heeft toegewezen, kan het CJIB in het kader van de Wet Terwee deze schadevergoeding bij de dader innen. De uitgaven voor de inning van deze schadevergoedingsmaatregelen zijn de afgelopen veertien jaar sterk toegenomen tot 6,7 miljoen euro. Dit zijn alleen de uitgaven voor inning. De feitelijke schadevergoeding is hierin niet verwerkt. Deze schadevergoeding is namelijk afkomstig van de dader en is dus geen overheidsuitgave. De stijging wordt niet veroorzaakt door een toegenomen kostprijs, maar door het toegenomen aantal schadevergoedingsmaatregelen sinds de invoering van de Wet Terwee.

In totaal werd in 2008 door de overheid 42 miljoen euro uitgegeven aan slachtofferzorg. Dit is een stijging van ongeveer 167% ten opzichte van 1995. Figuur 10.2 geeft aan hoe dit bedrag over de diverse organisaties is verdeeld. In 2008 werd per hoofd van de bevolking 2,58 euro uitgegeven aan slachtofferzorg. Dat is een stijging van ongeveer 151% ten opzichte van 1995. De overheidsuitgaven per slachtoffer zijn met een vergelijkbare veelvoud toegenomen. Er is dus in financieel opzicht steeds meer aandacht voor het slachtoffer. Tabel 10.2 in bijlage 4 geeft een overzicht.

Figuur 10.2 Overheidsuitgaven slachtofferzorg, 2008*

* Voorlopige cijfers.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 10.2 in bijlage 4.

Bron: rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen desbetreffende organisaties. Bewerking WODC

10.1.2 Preventie

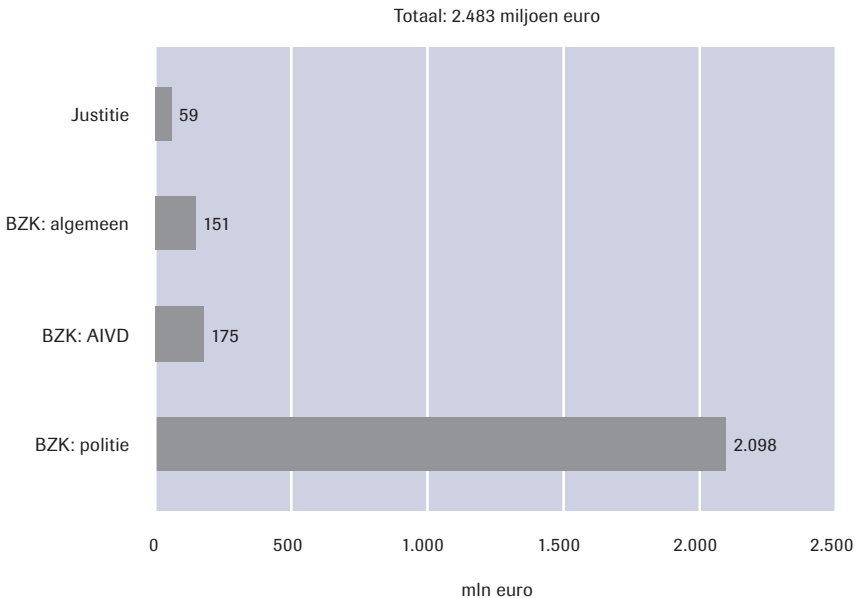
Onder preventie wordt hier verstaan alle activiteiten met het oog op het voorkomen van criminaliteit. Preventie is een activiteit die zich vaak moeilijk laat onderscheiden van andere activiteiten. Pas vanaf de begroting 2002 is preventie een apart beleidsartikel op de begroting van het ministerie van Justitie. Daarvoor waren de uitgaven aan preventie verspreid over meerdere beleidsartikelen. Op begrotingen van andere ministeries is preventie niet altijd als aparte begrotingspost weergegeven. Het ministerie van BZK geeft het meeste geld uit aan preventie, namelijk 2.098 miljoen euro (zie figuur 10.3). Het grootste gedeelte hiervan gaat naar de politie. In 2006 is in het kader van het opstellen van een nieuw budgetverdeelsysteem onderzocht hoeveel tijd de politie kwijt is aan de diverse taken (AEF, 2006). Het blijkt dat de politie ongeveer 44% van haar

budget kwijt is aan preventie (inclusief surveilleren, netwerken, interveniëren en adviseren). De activiteiten van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) zijn apart op de begroting van het ministerie van BZK te onderscheiden.

Het ministerie van Justitie gaf in 2008 59 miljoen euro uit aan preventieactiviteiten. Dit is bijna dertien keer zoveel als in 1995. Deels is deze stijging een vertekening, omdat met ingang van de nieuwe begrotings-systematiek een aantal algemene posten ten laste van de post preventie is gekomen. Maar een deel van deze stijging is reëel. Met name door het grootstedenbeleid, het programma Jeugd Terecht (MvJ, 2003), de Nota Criminaliteitsbeheersing (MvJ/BZK, 2001), het Veiligheidsprogramma (Kamerstukken II 2002/03) en de instelling van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding (NCTb) in 2005 is meer geld beschikbaar gekomen voor preventieprojecten.

In totaal werd in 2008 ruim 2,5 miljard euro door de overheid aan preventie uitgegeven. Ten opzichte van 1995 is dit een stijging van 95%. Figuur 10.3 geeft een uitsplitsing naar de diverse actoren. De overheidsuitgaven per hoofd van de bevolking bedragen in 2008 151 euro. Tabel 10.3 in bijlage 4 geeft een overzicht.

Figuur 10.3 Overheidsuitgaven preventie, 2008*

* Voorlopige cijfers.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 10.3 in bijlage 4.

Bron: rijksbegroting/slotwet. Bewerking WODC

10.1.3 Opsporing

Een grote verscheidenheid aan overheidsinstanties houdt zich bezig met activiteiten op het terrein van opsporing. Vaak geldt echter dat ze onderdeel zijn van een meer omvattende begrotingspost en dat de opsporingsactiviteiten qua tijdsbesteding of uitgaven vaak moeilijk te onderscheiden zijn van de andere activiteiten van de desbetreffende begrotingspost.

De belangrijkste actor op het gebied van opsporing is de politie. Opsporing kan plaatsvinden binnen een opsporingsonderzoek. Maar ook als de politie tijdens de surveillance een misdrijf op het spoor komt, is er sprake van opsporing. Daarom is het moeilijk om activiteiten als veiligheidswaarborging, preventie en opsporing van elkaar te onderscheiden. Ook de literatuur biedt weinig houvast. Goudriaan et al. (1989) schatten op basis van tijdschrijfgegevens uit 1987 in dat de politie ongeveer een derde van haar tijd kwijt is aan de registratie en opheldering van misdrijven. Maas (2002) concludeert op basis van diverse bronnen dat de politie ongeveer 5 à 7,5% van haar tijd aan opsporing besteedt. Uit gegevens over de politieformatie (BZK, 2007) blijkt dat ongeveer 16% van de fte's bij de politie een recherchefunctie heeft, waarbij aangetekend dient te worden dat opsporingsactiviteiten ook uitgevoerd worden door personeel dat geen recherchefunctie heeft. Uit het eerdergenoemde onderzoek van AEF (AEF, 2006) blijkt dat de politie ongeveer 28% van haar budget kwijt is aan opsporingsactiviteiten. Daarnaast besteedt zij ook nog eens 8% aan intake, dat wil zeggen opnemen van aangiften en (telefonisch) contact met burgers. In totaal is de politie dus ongeveer 36% van haar budget kwijt aan misdrijfgerelateerde taken. Dit is enigszins een overschatting, omdat (telefonisch) contact met burgers niet direct aan criminaliteit gerelateerd hoeft te zijn.

Er is dus weinig overeenkomst tussen de diverse bronnen. Dit kan te maken hebben met definitieverschillen. Uit vornoemde publicaties is niet altijd goed af te leiden of leidinggeven aan een opsporingsteam ook tot opsporingsactiviteiten wordt gerekend. Daarnaast is niet altijd duidelijk hoe overhead wordt toegerekend aan opsporingsactiviteiten, en hoe de activiteiten van het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) en bovenregionale rechteerteams worden meegerekend. Uitgaande van het feit dat 16% van de fte's bij de politie een recherchefunctie betreft en dat daarnaast gewone politieagenten ook opsporingsactiviteiten verrichten, lijken de schattingen van Goudriaan et al. en AEF het dichtst in de buurt van de werkelijkheid te komen. Daarom wordt in dit hoofdstuk een derde van het budget van de politie toegerekend aan opsporing van misdrijven. Bij de uitgaven van het ministerie van Defensie speelt hetzelfde probleem. Het blijkt niet mogelijk om militaire onderdelen, veiligheidstaken of ondersteunings- of reddingswerkzaamheden uit de politie- en veiligheidstaken van de Koninklijke Marechaussee (KMar) en de kustwacht te

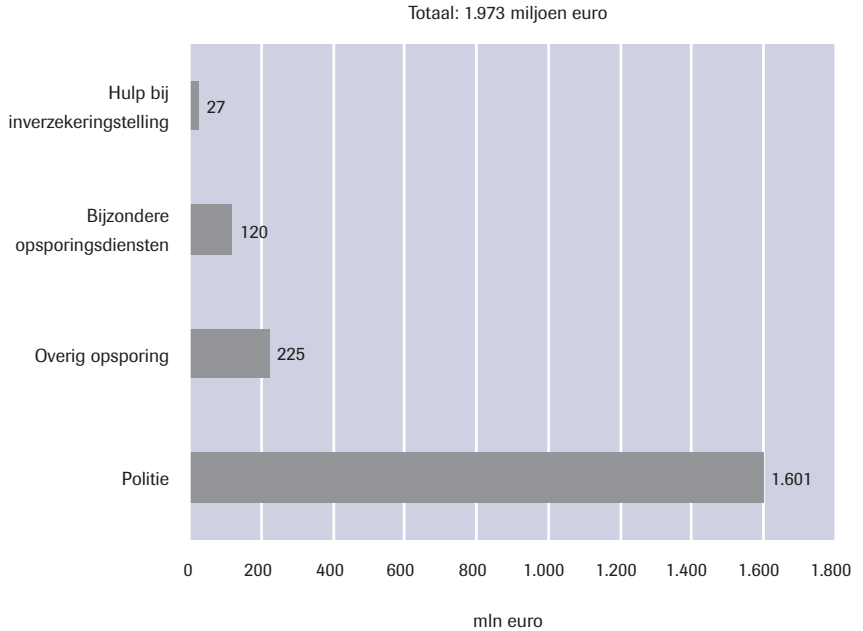
filteren. Dit betekent dat de hier gehanteerde bedragen in enige mate een overschatting zijn van de werkelijke uitgaven.

Als we het totale terrein van opsporing beschouwen, wordt de grootste uitgavenpost gevormd door de uitgaven voor de politie inclusief de KLPD (door BZK en MvJ). Deze uitgaven bedragen naar schatting in 2008 ruim 1,6 miljard euro en zijn in de periode 1995-2008 gestegen met ongeveer 30%. De uitgaven van de bijzondere opsporingsdiensten (BOD), zoals de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD), Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst/Economische Controledienst (FIOD-ECD), Algemene Inspectiedienst (AID) en de Inlichtingen- en Opsporingsdienst van het ministerie van VROM (VROM-IOD), nemen de tweede plaats in. Hun gezamenlijke uitgaven zijn in de periode 1995-2008 ruim verdubbeld tot 120 miljoen euro. Hiervan neemt de FIOD-ECD de grootste brok voor zijn rekening. De uitgaven voor politie- en veiligheidstaken van de KMar zijn met 91% gestegen en de uitgaven voor de kustwacht zijn met 569% gestegen. De kustwacht speelt vooral een belangrijke rol bij de opsporing van economische delicten in de scheepvaart en visserij, zoals smokkel en illegale lozingen.

Naast de organisaties die direct op opsporing gericht zijn, zoals de politie, de bijzondere opsporingsdiensten en de KMar, is er ook een aantal organisaties die indirect met opsporing te maken krijgen. Het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) levert een belangrijke bijdrage aan opsporingsonderzoek (zie hoofdstuk 2). In 2008 waren de uitgaven voor het NFI 67 miljoen euro. Dit is een stijging ten opzichte van 1995 met 194%.

Als een verdachte in verzekering wordt gesteld, komt een reclasseringsmedewerker op bezoek om de verdachte te informeren over de hulp die de reclassering kan bieden. Naar schatting is hiermee in 2008 10 miljoen euro gemoeid. Dit bedrag is de afgelopen veertien jaar verdrievoudigd. Als een verdachte in verzekering wordt gesteld, heeft hij tevens recht op een advocaat. Voor deze vorm van eerste hulp door een advocaat kan de verdachte ongeacht zijn inkomen een beroep doen op de piketdienst. Dit wordt gefinancierd uit de middelen voor de gesubsidieerde rechtsbijstand. Hiermee is in 2008 18 miljoen euro gemoeid, een verdubbeling ten opzichte van 1995.

In totaal zijn de uitgaven voor opsporing sinds 1995 gestegen met 31% tot een bedrag van bijna 2 miljard euro in 2008. Figuur 10.4 geeft aan hoe dit bedrag verdeeld is over de diverse actoren. Per hoofd van de bevolking gaat het om 120 euro per persoon. Ten opzichte van 1995 is dit een stijging van 23%. Tabel 10.4 in bijlage 4 geeft een overzicht.

Figuur 10.4 Overheidsuitgaven opsporing, 2008*

* Voorlopige cijfers.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 10.4 in bijlage 4.

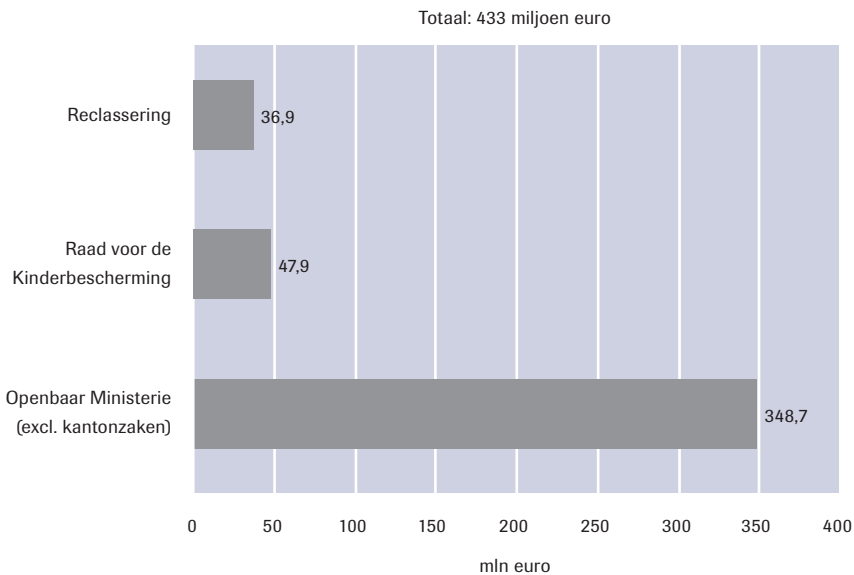
Bron: rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen, ministerie van Justitie. Bewerking WODC

10.1.4 Vervolgning

De vervolging van verdachten is de exclusieve taak van het OM (zie hoofdstuk 2). Dat maakt het OM op het terrein van vervolging de enige actor. In de huidige begroting wordt het OM als één beleidsartikel opgevoerd, zonder een onderscheid te maken naar overtredingen, misdrijven, rechtbanken, gerechtshoven en landelijke diensten. Daarom worden de uitgaven aan het OM op basis van werklasmetingen uitgesplitst naar bovengenoemde categorieën. Kantonzaken zijn hier buiten beschouwing gelaten, omdat deze meestal overtredingen betreffen. De totale uitgaven voor het OM ten behoeve van rechtbankstrafzaken zijn in de periode 1995-2008 verdubbeld tot bijna 349 miljoen euro. Deels is de stijging in de uitgaven het gevolg van het Veiligheidsprogramma (Kamerstukken II 2002/03), waarin is afgesproken om in de periode 2003-2006 de instroom van rechtbankstrafzaken bij het OM gradueel te laten oplopen tot 40.000 extra zaken. Bovendien bevat het Veiligheidsprogramma tal van andere maatregelen waarbij een actieve bemoeienis van het OM wordt verwacht.

Zijdelings zijn ook andere instanties betrokken bij de vervolging van verdachten. Zo geven de drie reclasseringsorganisaties en de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) advies over het te volgen justitiële traject voor respectievelijk meerderjarigen en minderjarigen, waarbij een goede re-integratie in de maatschappij centraal staat (zie hoofdstuk 2). De uitgaven voor basis- en uitgebreide strafonderzoeken door de RvdK bedragen 48 miljoen euro in 2008. Dit is een stijging van 151% ten opzichte van 1995. De uitgaven van de reclassering voor diverse rapportages bedragen naar schatting in 2008 37 miljoen euro. Dit is een stijging van 153% ten opzichte van 1995.

Figuur 10.5 Overheidsuitgaven vervolging, 2008*

* Voorlopige cijfers.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 10.5 in bijlage 4.

Bron: rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen, ministerie van Justitie. Bewerking WODC

In 2008 zijn de totale uitgaven voor vervolging van misdrijven ruim 433 miljoen euro. Dit is ruim twee keer zo hoog als in 1995. Figuur 10.5 geeft aan hoe dit bedrag is verdeeld over de verschillende organisaties. De uitgaven per hoofd van de bevolking voor vervolging van misdrijven zijn in deze periode verdubbeld. In 2008 waren de uitgaven 26 euro per hoofd van de bevolking voor de vervolging van verdachten. De uitgaven per ingestroomde rechtbankstrafzaak zijn toegenomen van 784 euro per zaak in 1995 tot 1.666 euro per zaak in 2008. Tabel 10.5 in bijlage 4 geeft een overzicht.

10.1.5 Berechting

De uitgaven voor berechting in misdrijfzaken kunnen in drie categorieën worden gesplitst, namelijk de misdrijfzaken bij de Hoge Raad der Nederlanden, misdrijfzaken bij de gerechtshoven en misdrijfzaken bij de rechtbanken. De laatste twee categorieën vallen onder de verantwoording van de Raad voor de rechtspraak (Rvdr) (zie ook hoofdstuk 2). Bijkomende uitgaven, zoals de uitgaven voor reclasseringsactiviteiten of gesubsidieerde rechtsbijstand ten behoeve van een rechtszaak, zijn hier niet meegenomen omdat deze niet altijd aan een specifieke rechtszaak kunnen worden toegerekend. Deze posten komen in paragraaf 10.1.7 aan bod.

Net als bij de begroting van het OM speelt ook hier het probleem dat de begrotingen voor de Hoge Raad en de Raad voor de rechtspraak niet uitgesplitst worden naar de diverse onderdelen. Er wordt geen onderscheid gemaakt naar overtredingen en misdrijven, en naar civiele zaken, bestuursrechtelijke zaken en strafzaken. Gerechtskosten worden niet altijd apart benoemd. In de begroting van de Raad voor de rechtspraak wordt ook geen onderscheid gemaakt tussen rechtbanken, gerechtshoven en landelijke diensten. Om dit onderscheid wel te maken moet van andere bronnen gebruik worden gemaakt.

Voor de rechtbanken en de gerechtshoven zijn voor de periode 1994-1998 de werklasmetingen gebruikt en voor de periode 2001-2008 de verhouding tussen de kostprijzen zoals vermeld in het jaarverslag van de Rvdr. De tussenliggende jaren zijn geïnterpoleerd. Het bleek niet mogelijk om de werklasmetingen ook op latere periodes toe te passen of de kostprijzen op eerdere periodes, omdat in 2001 op een andere telmethodiek is overgegaan. Tot en met 2000 werd het aantal zaken geteld, terwijl vanaf 2001 het aantal uitspraken wordt geteld. Aangezien er meerdere uitspraken in één zaak kunnen zijn, bijvoorbeeld een schuldigverklaring met strafoplegging en een ontnemingsmaatregel, is de periode voor 2001 niet goed vergelijkbaar met de periode erna. De gegevens in tabel 10.6 in bijlage 4 geven door deze gewijzigde systematiek een enigszins vertekend beeld van de feitelijke ontwikkeling.

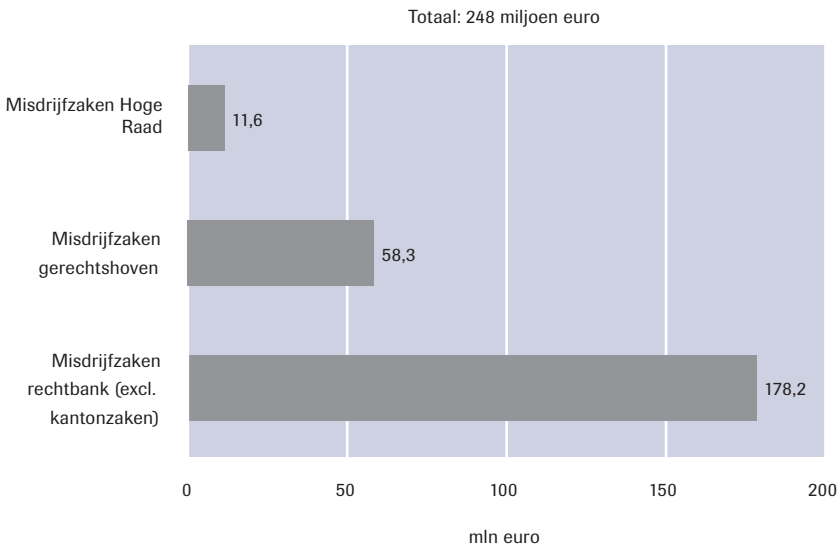
Van de Hoge Raad is niet veel bekend over de werklasmetingen van de verschillende soorten zaken. Daarom is de verhouding tussen de kostprijzen voor de gerechtshoven uit het jaarverslag van de Rvdr gebruikt als indicatie voor de werklasmetingen van de diverse zaken bij de Hoge Raad.

De uitgaven voor strafrechtspraak in misdrijfzaken zijn in de periode 1995-2008 met 252% gestegen. Figuur 10.6 geeft aan hoe de verdeling tussen de gerechten is in 2008. Procentueel gezien deed de kleinste stijging zich voor bij de Hoge Raad. In 2008 gaf de Hoge Raad naar schatting 12 miljoen euro uit aan misdrijfzaken. Dit is een verdubbeling ten opzichte van 1995. De uitgaven voor misdrijfzaken bij de gerechtshoven zijn in 2008 58 miljoen euro. Dat is een stijging van 262% ten opzichte van

1995. Bij de rechtbanken zijn de uitgaven aan misdrijfzaken in de periode 1995-2008 met 267% gestegen tot 178 miljoen euro. Voor de rechtbanken geldt dat de stijging mogelijksterwijs vertekend is door de wijziging in telmethodiek. In de periode 1994-1998 en in de periode 2004-2005 was de stijging van de werklast van misdrijfzaken echter reëel. Voor de gerechtshoven lijkt de wijziging in telmethodiek echter geen effect te hebben gehad op de budgetverdeling.

In 2008 bedragen de totale uitgaven voor de berechting van misdrijven 248 miljoen euro. Omgerekend komt dat neer op 15 euro per hoofd van de bevolking. Dit is drie keer zoveel als in 1995. Per afgedane rechtbankzaak in eerste aanleg zijn de uitgaven 1.947 euro. Dit is bijna een verdrievoudiging ten opzichte van 1995, toen de uitgaven per afgedane rechtbankzaak in eerste aanleg nog maar 689 euro bedroegen. Tabel 10.6 in bijlage 4 geeft een overzicht.

Figuur 10.6 Overheidsuitgaven berechting, 2008*

* Voorlopige cijfers.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 10.6 in bijlage 4.

Bron: rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen, werklastmetingen. Bewerking WODC

10.1.6 Tenuitvoerlegging

De tenuitvoerlegging van de diverse maatregelen en straffen is verspreid over een groot aantal uitvoeringsorganisaties (zie hoofdstuk 2 en hoofdstuk 8). De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) is verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen. Met ruim 1,1 miljard euro in 2008 is het gevangeniswezen (exclusief vreemdelingenbewaring en

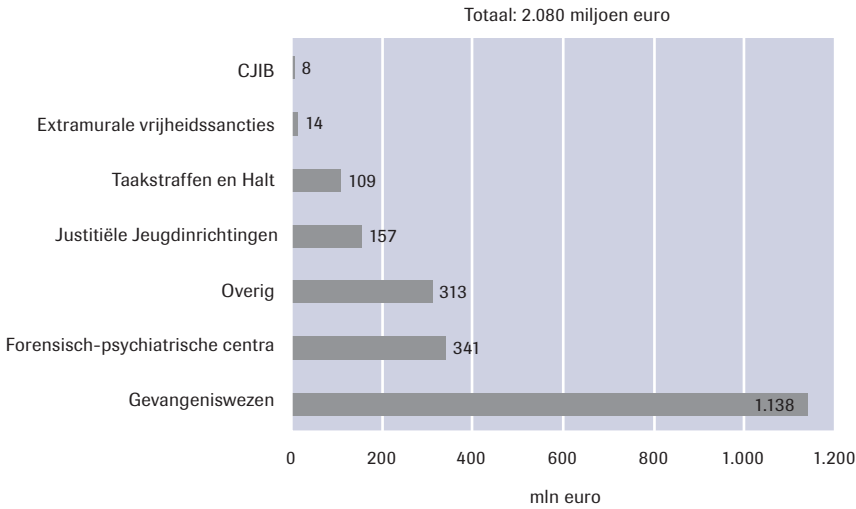
uitzetcentra) de grootste uitgavenpost. Deze uitgaven zijn in de periode 1995-2008 bijna verdubbeld. Op de tweede plaats staan de forensisch-psychiatrische centra (FPC's, voorheen tbs-klinieken). De uitgaven hiervoor zijn 341 miljoen euro in 2008. Deze sector heeft van alle intramurale voorzieningen de grootste groei doorgemaakt in de periode 1995-2008, namelijk 265%. Qua omvang van de uitgaven staan de jeugdinstellingen op de derde plaats met ruim 157 miljoen euro in 2008. Ook de uitgaven voor extramurale voorzieningen (elektronisch toezicht/elektronische detentie, penitentiaire programma's) zijn sterk gegroeid.

Het CJIB is verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging van de boetes, transacties en ontnemingsmaatregelen en voor de administratieve afhandeling van taakstraffen en nog niet uitgezeten vrijheidsstraffen (zie hoofdstuk 2 en hoofdstuk 8). Vanwege de grote mate van automatisering van bovengenoemde activiteiten zijn de uitgaven relatief laag. De groei in de uitgaven van het CJIB is enerzijds het gevolg van toegenomen werklast, anderzijds van een steeds moeizamer verloop van het inningstraject, waarbij vaker dan voorheen een deurwaarder moet worden ingeschakeld. Naast DJI en CJIB is er nog een aantal andere instellingen actief op het terrein van tenuitvoerlegging. Zo is Halt Nederland verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging van de Halt-verwijzing door de politie (zie hoofdstuk 2). In 2008 werd hieraan bijna 13 miljoen euro uitgegeven. Dit is een stijging van 65% ten opzichte van 1995. De tenuitvoerlegging van taakstraffen voor minderjarigen valt onder de verantwoordelijkheid van de RvdK. De uitgaven hiervoor zijn in de periode 1995-2008 ruim verzesvoudigd tot zo'n 50 miljoen euro. Dit is met name het gevolg van de forse groei van het aantal OM-taakstraffen voor minderjarigen. De tenuitvoerlegging van taakstraffen voor meerderjarigen valt onder de verantwoordelijkheid van de reclassering. De uitgaven hiervoor zijn in de periode 1995-2008 toegenomen met 56% tot 46 miljoen euro. Tot slot wordt er steeds meer uitgekeerd voor onrechtmatige detentie. Dit betreft verdachten die ten onrechte zijn gedetineerd, bijvoorbeeld omdat er na een voorlopige hechtenis geen onherroepelijke vrijheidsstraf is opgelegd. Deze post is ruim verdrievoudigd in de periode 1995-2008 tot 9 miljoen euro.

De totale uitgaven voor tenuitvoerlegging komen daarmee op 2,1 miljard euro. Dit is een stijging van 161% ten opzichte van 1995. Figuur 10.7 geeft weer hoe dit is verdeeld over de diverse instanties. In 2008 komt dit neer op 126 euro per hoofd van de bevolking, een stijging van 145% ten opzichte van 1995. De uitgaven per straf of maatregel zijn gestegen tot bijna 7.907 euro in 2008. Tabel 10.7 in bijlage 4 geeft een overzicht.

Uit figuur 10.8 blijkt dat de kostprijzen van DJI de laatste veertien jaar redelijk constant zijn gebleven. Zowel de kostprijs van het gevangeniswezen als die van de strafrechtelijke plaatsen in jeugdinstellingen is in de periode 1995-2008 slechts 19% gestegen, terwijl de kostprijs van FPC-plaatsen zelfs met 6% gedaald is als gevolg van de toename van het aantal long-stay plaatsen.

Figuur 10.7 Overheidsuitgaven tenuitvoerlegging, 2008*

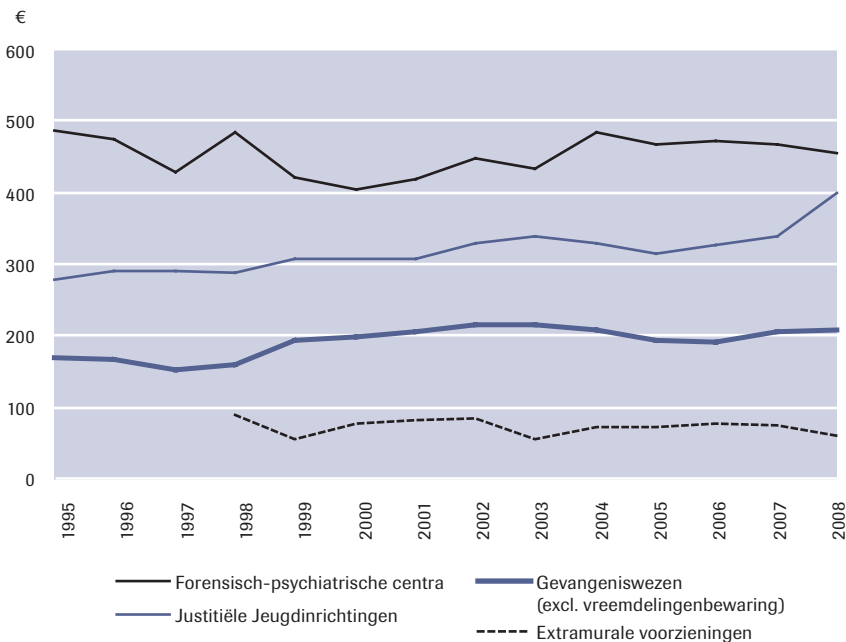

* Voorlopige cijfers.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 10.7 in bijlage 4.

Bron: rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen. Bewerking WODC

Figuur 10.8 Kostprijzen DJI (per plaats per dag)*

* Prijzen 2008

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 10.8 in bijlage 4.

Bron: rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen. Bewerking WODC

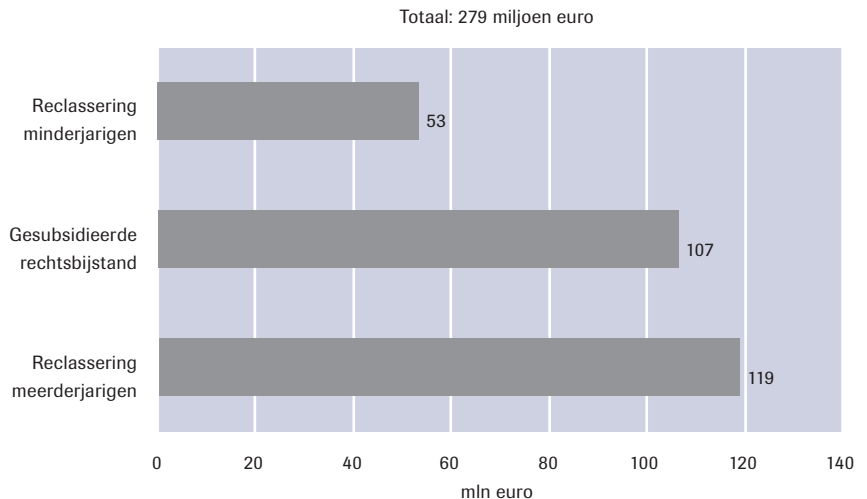
10.1.7 Ondersteuning van verdachten

Tijdens het gehele justitiële traject kan de verdachte op diverse manieren worden ondersteund, bijvoorbeeld door de reclassering of door middel van gesubsidieerde rechtsbijstand (zie hoofdstuk 2). De uitgaven aan reclassering zijn in de periode 1995-2008 meer dan verdubbeld tot 119 miljoen euro. De uitgaven voor jeugdreclassering zijn bijna verdrievoudigd tot 53 miljoen euro.

Als het OM besluit vervolging in te stellen, kan de verdachte een beroep doen op de gesubsidieerde rechtsbijstand. In 2008 werd bijna 107 miljoen euro uitgegeven aan door de overheid gefinancierde rechtsbijstand in strafzaken (exclusief de piketdiensten ten behoeve van in verzekering gestelden en exclusief toevoegingen in het kader van bijzondere opnames in psychiatrische ziekenhuizen (BOPZ) en vreemdelingenbewaring). Dit is een verdubbeling ten opzichte van 1995.

In totaal werd in 2008 279 miljoen euro uitgegeven aan ondersteuning van de verdachte tijdens het justitiële traject (zie figuur 10.9). Per hoofd van de bevolking is dit 17 euro, een ruime verdubbeling ten opzichte van 1995. Per ingestroomde rechtbankzaak bij het OM gaat het om een bedrag van 1.072 euro. Ook dit is een ruime verdubbeling ten opzichte van 1995. Tabel 10.9 in bijlage 4 geeft een overzicht.

Figuur 10.9 Overheidsuitgaven ondersteuning van verdachten, 2008*

* Voorlopige cijfers.

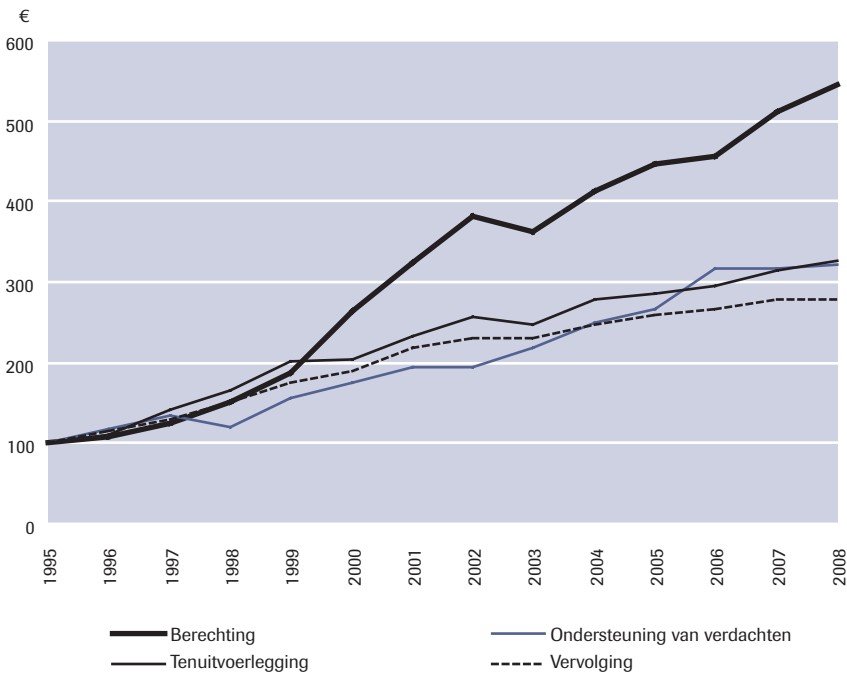
Voor de corresponderende cijfers zie tabel 10.9 in bijlage 4.

Bron: rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen, ministerie van Justitie. Bewerking WODC

10.2 Uitgaven van de overheid ten behoeve van minderjarigen

De aanpak van jeugdcriminaliteit is een belangrijk speerpunt in het huidige overheidsbeleid. In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de overheidsuitgaven ten behoeve van de bestrijding van jeugdcriminaliteit. Helaas zijn de uitgaven aan slachtofferzorg, preventie en opsporing moeilijk toe te rekenen aan criminele activiteiten van minderjarigen. Bij slachtoffers is niet altijd bekend of de dader meerder- of minderjarig was. In het geval van preventie is niet vast te stellen of het voorkomen delict gepleegd zou zijn door een minder- of een meerderjarige. Bij opsporing van een delict is vooraf niet bekend of het delict door een minderjarige of een meerderjarige is gepleegd. Daarom beperkt deze paragraaf zich tot die onderdelen van de justitieketen waarin minderjarigen duidelijk kunnen worden onderscheiden van de meerderjarigen, dat wil zeggen vervolging, berechting, tenuitvoerlegging en ondersteuning.

Figuur 10.10 Overheidsuitgaven voor criminaliteitsbestrijding en strafrechtshandhaving t.b.v. minderjarigen per hoofd van de minderjarige bevolking*

* 2008: voorlopige cijfers; indexcijfers op basis van prijzen 2008 (1995=100).

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 10.10 in bijlage 4.

Bron: rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen, ministerie van Justitie. Bewerking WODC

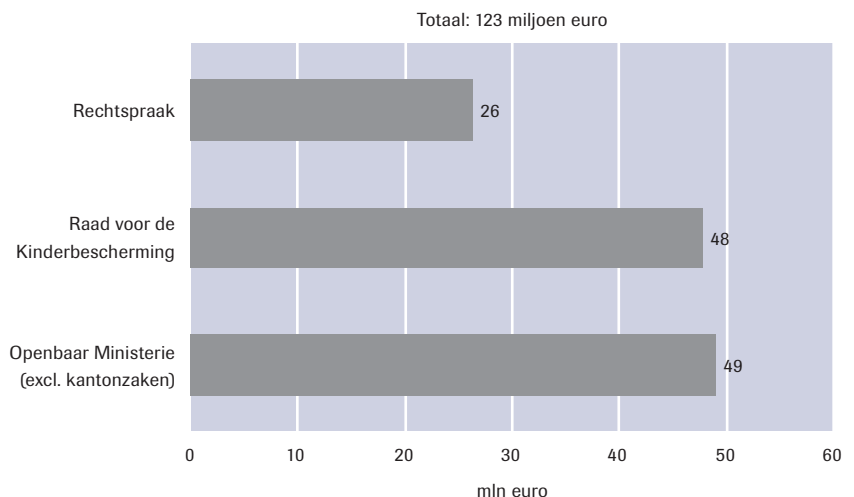
Tabel 10.10 in bijlage 4 geeft een samenvatting van de totale (herleidbare) overheidsuitgaven aan de bestrijding van jeugdcriminaliteit en de bijbehorende strafrechtshandhaving. Deze uitgaven zijn gegroeid van 132 miljoen euro in 1995 tot bijna 423 miljoen euro in 2008. Dit is een ruime verdrievoudiging. Dit komt neer op 26 euro per hoofd van de bevolking en 120 euro per hoofd van de minderjarige bevolking. Uit figuur 10.10 blijkt hoe deze uitgaven per hoofd van de minderjarige bevolking zijn toegenomen, verdeeld over de diverse beleidsterreinen.

Het meeste geld gaat naar tenuitvoerlegging, het minste naar berechting. Maar de uitgaven per hoofd van de minderjarige bevolking voor berechting van minderjarigen zijn de afgelopen veertien jaar wel het sterkst gestegen. De volgende paragrafen gaan nader in op de diverse beleidsterreinen.

10.2.1 Vervolg en berechting van minderjarigen

Aan de vervolging van strafzaken tegen minderjarigen (inclusief onderzoeken door de Raad voor de Kinderbescherming) heeft de overheid in 2008 97 miljoen euro uitgegeven, een stijging van 179% ten opzichte van 1995 (zie tabel 10.11 in bijlage 4). De uitgaven aan rechtbankzaken tegen minderjarigen zijn in de periode 1995-2008 ruim vervijfvoudigd en bedragen in 2008 26 miljoen euro. Dit is een forsere groei dan bij volwassenen. De voornaamste reden is dat het aantal zaken tegen minderjarige verdachten in de afgelopen jaren sterker gestegen is dan het aantal zaken tegen meerderjarige verdachten. Figuur 10.11 geeft de verhoudingen weer.

Figuur 10.11 Overheidsuitgaven aan vervolging en berechting van minderjarigen, 2008*

* Voorlopige cijfers.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 10.11 in bijlage 4.

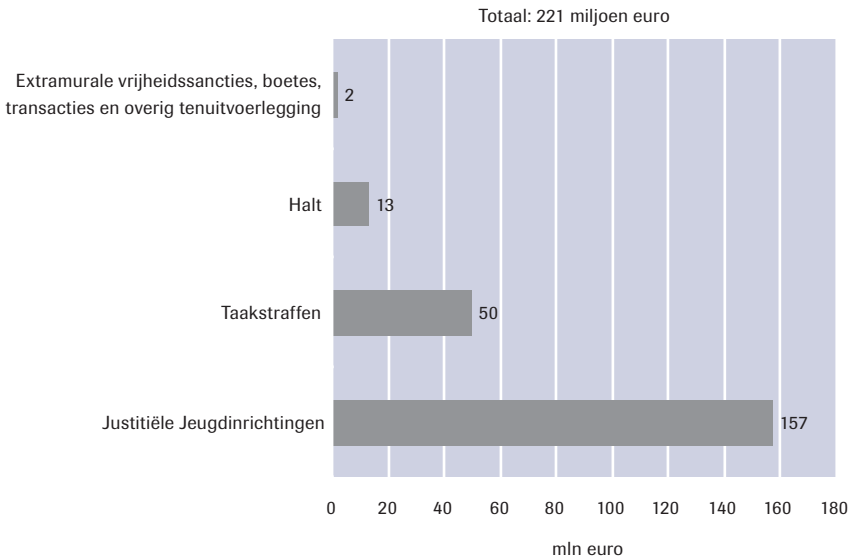
Bron: rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen, ministerie van Justitie. Bewerking WODC

10.2.2 Tenuitvoerlegging van sancties voor minderjarigen

Ook de kosten van de tenuitvoerlegging van sancties tegen minderjarigen zijn sterk gestegen. De uitgaven aan strafrechtelijke plaatsen in jeugdinrichtingen bedragen 157 miljoen euro in 2008, hetgeen een verdrievoudiging is van deze uitgaven in 1995. Boetes en transacties spelen niet zo'n belangrijke rol in het jeugdstrafrecht, aangezien de betaling hiervan meestal voor rekening van de ouders komt en niet van de minderjarige zelf. Taakstraffen, en met name die van het OM, hebben echter een grote vlucht genomen en de uitgaven daarvoor zijn gestegen van 8 miljoen euro in 1995 naar bijna 50 miljoen euro in 2008. Dit is ruim zes keer zoveel. De kosten Halt zijn met circa 65% gestegen van 8 miljoen euro in 1995 naar 13 miljoen euro in 2008.

De totale uitgaven voor tenuitvoerlegging van sancties tegen minderjarigen komen neer op 221 miljoen euro. Dit is een stijging van 228% ten opzichte van 1995. Figuur 10.12 geeft aan hoe dit is verdeeld over de diverse instanties. In 2008 komt dit neer op 63 euro per hoofd van de minderjarige bevolking, bijna een verdrievoudiging ten opzichte van 1995. De uitgaven per straf of maatregel zijn gestegen tot bijna 4.174 euro in 2008. Tabel 10.12 in bijlage 4 geeft een overzicht.

Figuur 10.12 Overheidsuitgaven aan tenuitvoerlegging minderjarigen, 2008*

* Voorlopige cijfers.

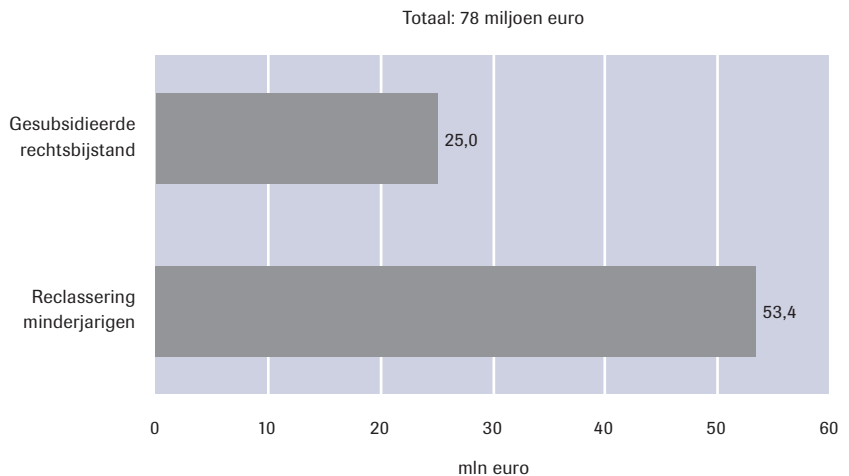
Voor de corresponderende cijfers zie tabel 10.12 in bijlage 4.

Bron: rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen. Bewerking WODC

10.2.3 Ondersteuning van minderjarige verdachten

De uitgaven aan jeugdreclassering en rechtsbijstand voor minderjarigen zijn in de periode 1995-2008 gestegen met 221% tot 78 miljoen euro. Dit is ongeveer 22 euro per hoofd van de minderjarige bevolking (zie tabel 10.13 in bijlage 4). Figuur 10.13 geeft aan hoe de uitgaven in 2008 verdeeld zijn over de organisaties die actief zijn op dit terrein. De overheid besteedde in 2008 53 miljoen euro aan de reclassering van minderjarigen, bijna een verdrievoudiging ten opzichte van 1995. Aan gesubsidieerde rechtsbijstand ten behoeve van minderjarigen werd 25 miljoen euro uitgegeven, ruim vier keer zoveel als in 1995.

Figuur 10.13 Overheidsuitgaven aan ondersteuning van minderjarigen, 2008*

* Voorlopige cijfers.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 10.13 in bijlage 4.

Bron: rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen. Bewerking WODC

10.3 Resumé

In dit hoofdstuk is per onderdeel van de strafrechtsketen aangegeven wat de geschatte uitgaven zijn van de overheid voor criminaliteitsbestrijding en strafrechtshandhaving. Dit beeld is geenszins volledig. Er is op sommige onderdelen sprake van overschatting en op andere onderdelen van onderschatting. Civiele zaken, bestuurszaken en overtredingen (kantonzaken) zijn bewust buiten beschouwing gelaten. Het gevolg is echter dat bij het toedelen van kostenposten naar onderdelen van de strafrechtsketen soms aannames zijn gemaakt.

Daarnaast zijn de uitgaven van gemeenten en provincies aan criminaliteit en strafrechtshandhaving doorgaans niet meegeteld vanwege de sterke versnippering van gegevensbronnen hieromtrent. Het CBS is momenteel bezig met een analyse hiervan, maar de resultaten zijn nog niet beschikbaar. Ook de uitgaven van bijzondere opsporingsambtenaren, toezicht-houders, het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), Sociale Verzekeringsbank (SVB), douane, Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst (MIVD) en arbeidsinspectie zijn niet meegenomen. De uitgaven aan criminaliteit en strafrechtshandhaving van deze instellingen zijn vaak moeilijk als aparte post op de begroting te onderscheiden.

Met deze voorbehouden kunnen we concluderen dat de overheidsuitgaven voor criminaliteitsbestrijding en strafrechtshandhaving naar schatting zijn gegroeid van 4,0 miljard euro in 1995 tot 7,5 miljard euro in 2008. Dit is een stijging van 89%. Per hoofd van de bevolking komt dit neer op een stijging van 258 euro in 1995 naar 458 euro in 2008. De totale uitgaven aan de bestrijding van jeugdcriminaliteit en strafrechtshandhaving op dit terrein zijn gegroeid van 132 miljoen euro in 1995 tot bijna 423 miljoen euro in 2008. Dit is een ruime verdrievoudiging. Per hoofd van de minderjarige bevolking komt dit neer op een stijging van 39 euro in 1995 naar 120 euro in 2008.

11 Nederland in internationaal perspectief

P.R. Smit

Dit hoofdstuk geeft voor zover mogelijk een vergelijking van de criminaliteit in een aantal Europese landen, Australië, de Verenigde Staten, Canada en Japan. De meeste EU-lidstaten worden met elkaar vergeleken, waarbij in het bijzonder telkens aandacht wordt besteed aan een vergelijking tussen Nederland en de meest nabijgelegen landen België, Denemarken, Duitsland, Engeland,¹ Frankrijk en Luxemburg (hierna, alhoewel strikt gesproken niet geheel juist, als 'buurlanden' aangeduid). Welke landen precies in een tabel of figuur in dit hoofdstuk voorkomen, hangt af van welke informatie beschikbaar is en kan dus per tabel of figuur verschillen. De belangrijkste gegevensbron in dit hoofdstuk is het European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics (Aebi et al., 2006). Deze bron is aangevuld met recente, voorlopige gegevens die verzameld en gevalideerd zijn door de European Sourcebook-projectgroep, maar nog niet gepubliceerd zijn. Ook zijn waar dat mogelijk en zinvol was, enkele gegevens geactualiseerd met de criminaliteitsstatistieken van Eurostat (Tavares & Thomas, 2009). Een andere bron voor internationale vergelijkingen is de internationale slachtofferenquête ICVS (Van Dijk, Van Kesteren & Smit, 2007). Omdat deze internationale slachtofferenquête niet is geactualiseerd sinds de vorige editie van Criminaliteit en rechtshandhaving (Eggen & Kalidien, 2008), zal de paragraaf over slachtofferschap in grote lijnen overeenkomen met de vorige editie van dit hoofdstuk. Voor een beschrijving van de internationale gegevensbronnen wordt verwezen naar bijlage 3. Het gebruik van andere bronnen die speciaal opgezet zijn voor internationale vergelijkingen houdt overigens in dat de informatie voor Nederland, zoals die in dit hoofdstuk gepresenteerd wordt, op sommige punten kan afwijken van de in de andere hoofdstukken gepresenteerde gegevens.

In paragraaf 11.1 wordt eerst ingegaan op een aantal kanttekeningen bij het maken van internationale vergelijkingen, omdat het vergelijken van criminaliteit tussen landen onderling niet zonder problemen is. In de daaropvolgende paragrafen worden de landen vergeleken wat betreft slachtofferschap en onveiligheidsgevoelens (paragraaf 11.2), opsporing (paragraaf 11.3), vervolging en berechting (paragraaf 11.4) en tenuitvoerlegging (paragraaf 11.5). Het hoofdstuk sluit af met een resumé (paragraaf 11.6).

1 Waar in de tekst gesproken wordt over Engeland, wordt Engeland en Wales bedoeld. Noord-Ierland en Schotland zijn hier niet bij inbegrepen.

11.1 Kanttekeningen bij het maken van internationale vergelijkingen

Het vergelijken van de criminaliteit tussen landen onderling is niet zonder problemen. De definitie van wat precies criminaliteit is, hoe de reactie daarop vanuit de samenleving georganiseerd is en de manier waarop deze gemeten wordt, verschillen van land tot land. In deze paragraaf worden vier belangrijke factoren genoemd die deze verschillen veroorzaken en wordt tevens aangegeven hoe, ondanks deze verschillen, vergelijkingen toch vaak zinvol zijn.

Diversiteit in de gehanteerde bronnen

Over het algemeen komen gegevens uit bronnen die specifiek voor één land samengesteld zijn. Dit feit alleen al maakt dat de gegevens niet zonder meer te vergelijken zijn. Ook komt het voor dat gegevens over een bepaald onderdeel van de strafrechtsketen niet in elk land door dezelfde soort instantie verzameld worden. In Spanje bijvoorbeeld worden de gegevens over het vervolgingstraject, in de regel het terrein van het OM, door de rechtbanken verzameld. Ook kan het verschil maken of gegevens uit een 'onafhankelijke' bron komen, zoals in sommige landen de nationale statistische bureaus, of door 'belanghebbenden' worden verzameld, zoals in sommige landen een ministerie van Justitie.

Verschillende definities van (juridische) begrippen

De Wetboeken van Strafrecht zijn voor elk land verschillend. Dit komt op verschillende manieren tot uitdrukking. Zo wordt in vrijwel alle landen een onderscheid gemaakt tussen 'misdrijven' en 'overtredingen'. In sommige landen is er zelfs sprake van een driedeling, zoals in Frankrijk. Ook zijn sommige gedragingen in het ene land wel strafbaar gesteld en in het andere land niet, bijvoorbeeld prostitutie, abortus en euthanasie. Bovendien is de grens tussen misdrijven en overtredingen niet in elk land hetzelfde. Ook kunnen de precieze definities van delictcategorieën verschillen. Waar ligt de grens tussen moord/doodslag en dood door schuld? Wordt onder 'inbraak' alleen inbraak in een woning verstaan of ook in een auto, een schuur enzovoort?

Verschillen in de rechtssystemen

Hoe de rechtshandhaving is georganiseerd en in de praktijk wordt uitgevoerd, verschilt per land. Vooral de precieze rol van de politie en die van het OM hebben een grote invloed op de gegevens. Of een melding van een misdrijf ook daadwerkelijk geregistreerd wordt, is in de praktijk afhankelijk van de verplichting die de politie heeft om misdrijven voor te leggen aan de vervolgingsautoriteiten, ook als er nog geen verdachte is. In Nederland is dit niet het geval (zie hoofdstuk 2), in Frankrijk wel. In sommige landen geldt bij de vervolging het legaliteitsprincipe, waarbij de vervolgingsautoriteit verplicht is elk misdrijf te vervolgen. In andere

landen geldt het opportuniteitsprincipe, waarbij de vervolgingsautoriteit een discretionaire bevoegdheid heeft en dus ook kan beslissen zaken niet te vervolgen. Ook dit is van invloed op de registratie door de politie en op de beslissing die de politie neemt om een zaak over te dragen aan het OM.

Verschillen in de gemaakte statistische keuzes

Een laatste kanttekening is van statistische aard. Bij het maken van statistieken moeten bepaalde keuzes worden gemaakt. In het geval van criminaliteitsstatistieken zijn de belangrijkste keuzes de teleenheid en het telmoment. De teleenheid kan zowel verdachten/daders betreffen, als strafbare feiten of strafzaken. Deze keuze wordt niet door elk land op dezelfde manier gemaakt. Bij het telmoment gaat het er vooral om op welk moment bepaalde kenmerken aan een zaak worden toegekend. Een feit dat in de politieregistratie is vastgelegd als ‘poging tot moord’, kan na beoordeling door de officier van justitie veranderen in ‘zware mishandeling’.

Vergelijkingsmethoden

Ondanks bovengenoemde verschillen zijn er ruwweg twee manieren om landen onderling te vergelijken. De eerste manier betreft het soort (vergelijkende) analyse die wordt toegepast. Daarbij zijn er in principe nog drie mogelijkheden om te vergelijken.

- Niveauvergelijkingen. Bij dit soort vergelijkingen wordt gekeken naar de verschillen in de niveaus. Een voorbeeld is de vraag waar het aantal diefstallen per 100.000 inwoners het hoogst is. Op deze manier vergelijken is echter zeer riskant en vaak weinig zinvol. Alle vier hiervoor genoemde kanttekeningen kunnen hierbij de uitkomsten beïnvloeden.
- Verdelingsvergelijkingen. Hier wordt gekeken naar verhoudingen binnen bepaalde onderverdelingen, zoals tussen delictcategorieën. Zo kan het relatieve aandeel van de jeugdcriminaliteit in internationaal perspectief geplaatst worden. Met dit soort vergelijkingen weegt diversiteit in bronnen minder zwaar. Hetzelfde geldt voor de gemaakte statistische keuzes.
- Trendvergelijkingen. Hierbij wordt er alleen gekeken naar ontwikkelingen in de tijd. Bijvoorbeeld is te zien welke delictcategorieën in welke landen stijgen of dalen.

In dit hoofdstuk ligt de nadruk op de verdelings- en de trendvergelijkingen.

De tweede manier om zinvolle vergelijkingen te maken is de gegevens zo te verzamelen dat de vier bovenstaande kanttekeningen geheel of gedeeltelijk worden ondervangen. De ICVS – die als gegevensbron dient in paragraaf 11.2 – is hiervan een goed voorbeeld. In deze enquête worden door middel van een gestandaardiseerde vragenlijst definitieverschillen en verschillen in statistische keuzes zo veel mogelijk geneutraliseerd. En het

probleem van de verschillende rechtssystemen weegt hier minder zwaar omdat het gaat om een slachtofferenquête waarbij (nog) geen sprake is van een justitiële reactie.

11.2 Criminaliteit en slachtofferschap; veiligheidsgevoelens

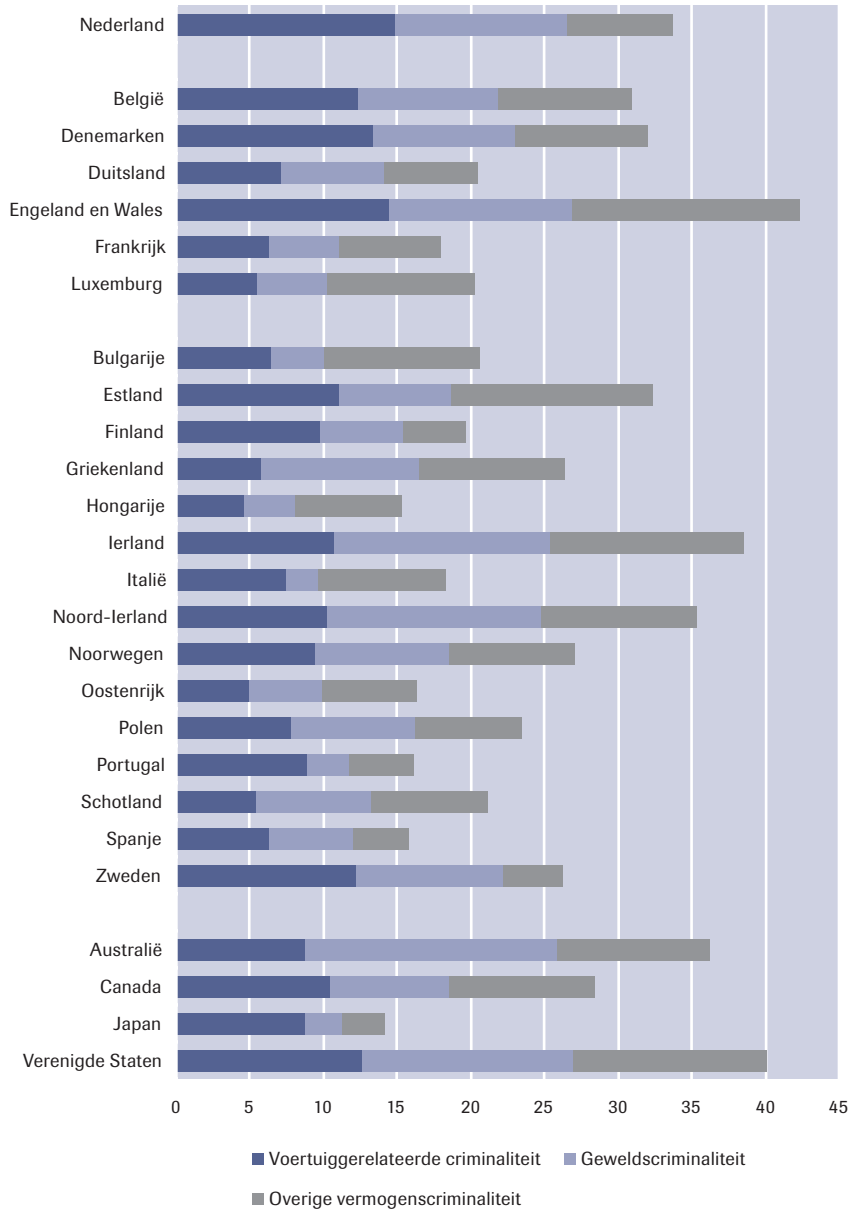
Aard en omvang van de ondervonden criminaliteit

De ICVS meet en vergelijkt de omvang van door slachtoffers ondervonden criminaliteit in verschillende landen.² Nederland heeft vergeleken met andere landen een tamelijk hoge kans op slachtofferschap. Figuur 11.1 geeft het slachtofferschap in 2004 weer, uitgesplitst naar drie hoofdcategorieën van misdrijven. De hoge positie van Nederland wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de zogenoemde ‘voertuiggerelateerde’ criminaliteit: auto- en motordiefstal, diefstal uit auto en fietsdiefstal. Vooral vanwege het grote aantal fietsdiefstallen kent Nederland de hoogste voertuiggerelateerde criminaliteit. Naast de specifieke gelegenheidsfactor – er zijn in Nederland veel meer fietsen dan elders – speelt hierbij mogelijk de hoge graad van verstedelijking in combinatie met het (hogere) welvaartsniveau een rol. Voor andere vermogensdelicten is het beeld duidelijk anders. Bij inbraak (en pogingen daartoe) staat Nederland onder het gemiddelde, bij misdrijven tegen personen (diefstal met geweld, mishandeling en seksuele misdrijven) iets boven het gemiddelde, vooral vanwege het relatief hoge aantal bedreigingen en mishandelingen.

Van de buurlanden heeft Engeland duidelijk het hoogste niveau van door slachtoffers ondervonden criminaliteit, gevolgd door België en Denemarken, die onderling nauwelijks verschillen. Het verschil tussen Engeland en Nederland is grotendeels gelegen in de (pogingen tot) inbraak. Duitsland, Frankrijk en Luxemburg, met een duidelijk lager niveau van ondervonden criminaliteit ten opzichte van Nederland, verschillen onderling ook niet veel.

2 Bij de interpretatie van de cijfers van de ICVS is het goed te beseffen dat slachtoffers ook in een ander land een delict kunnen ondervinden. Gemeten wordt dus niet exact de criminaliteit in een bepaald land, maar de criminaliteit zoals ondervonden door slachtoffers uit een bepaald woonland.

Figuur 11.1 Aantal ondervonden misdrijven per 100 respondenten, 2004

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 11.1 in bijlage 4.

Bron: ICVS

Ontwikkelingen in de ondervonden criminaliteit

Figuur 11.2 geeft de percentuele daling of stijging in de ondervonden criminaliteit weer voor de landen waar de ICVS in 1999 en in 2004 is afgenomen.

Figuur 11.2 Percentuele verandering ondervonden criminaliteit, 2004 vergeleken met 1999

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 11.1 in bijlage 4.

Bron: ICVS

In vrijwel alle in figuur 11.2 weergegeven landen is de ondervonden criminaliteit substantieel gedaald.³ Nederland kent een daling van 17%. De daling in Nederland wordt vrijwel uitsluitend veroorzaakt door een daling in de vermogenscriminaliteit. De geweldscriminaliteit is ongeveer hetzelfde gebleven. Van de buurlanden kent Frankrijk een grotere afname

³ Aangezien het hier om slechts twee meetmomenten gaat, moeten in deze paragraaf de termen 'daling' en 'toename' niet gezien worden als trends.

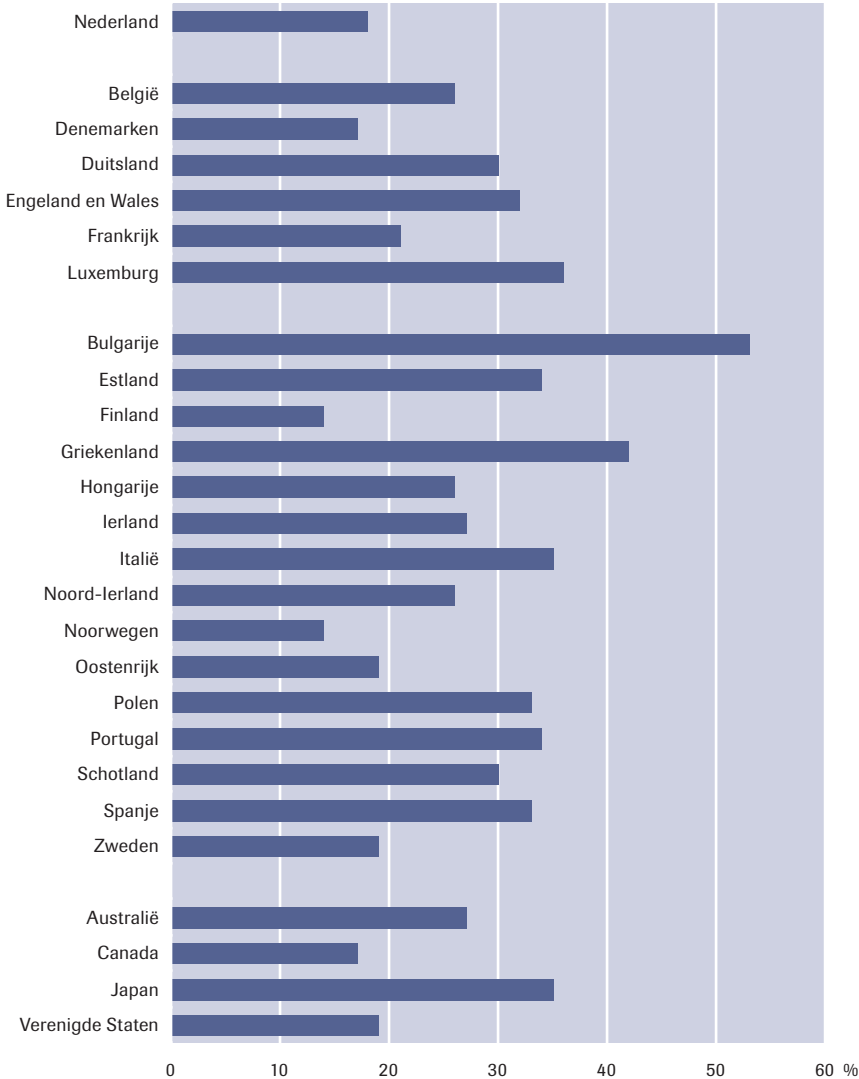
in de criminaliteit. België is een van de weinige landen waar de criminaliteit gestegen is. De daling in de ondervonden criminaliteit lijkt een voortzetting te zijn van een trend die al eerder is ingezet. In de meeste landen waar de ICVS ook in 1995 is uitgevoerd daalde het slachtofferschap in de periode 1995-1999 ook al.

Bij het kijken naar de ontwikkelingen in de tijd past nog wel een kanttekening. De resultaten van opeenvolgende enquêtes zijn niet helemaal vergelijkbaar. Dit heeft onder meer te maken met verschillen in externe ontwikkelingen, vooral de verminderde bereidheid om aan enquêtes mee te werken. Maar ook met verschillen in technische ontwikkelingen (mobiele telefonie), die bijvoorbeeld invloed hebben op de bereikbaarheid van respondenten. Deze ontwikkelingen hebben mogelijk effect op de selectiviteit van de respons. Voor de ICVS-meting van 2004 geldt daarbij nog dat er enkele methodische wijzigingen hebben plaatsgevonden die ook van invloed kunnen zijn geweest op de uitkomsten en daarmee op de vergelijkbaarheid met eerdere metingen. Hoewel analyses op de gegevens (zie de analyse in hoofdstuk 1 van Van Dijk, Van Kesteren & Smit, 2007) geen directe aanleiding geven om aan de betrouwbaarheid en de vergelijkbaarheid van de ICVS 2004 te twijfelen en het gebruik van de gegevens in deze publicatie derhalve gerechtvaardigd is, zijn er toch sommige cijfers die moeilijk te verklaren zijn. Voor Nederland is bijvoorbeeld het aantal autodiefstallen (1 per 100 respondenten in 2004) meer dan verdubbeld ten opzichte van 1999. Deze stijging wordt niet gezien in andere slachtofferenquêtes (zie hoofdstuk 3) en ook niet in de registratie van de autodiefstallen. Ook de stijging van de geweldscriminaliteit in de Verenigde Staten vindt geen bevestiging in hun nationale slachtofferenquête. Het is mogelijk dat deze verschillen te maken hebben met een andere vraagstelling, steekproeftrekking en meetperiode, of met oversampling van respondenten in grote steden. Ook moet beseft worden dat de betrouwbaarheidsintervallen, vanwege de kleine kansen op slachtofferschap en de beperkte steekproefomvang, tamelijk groot zijn.

Veiligheidsgevoelens

In de ICVS worden respondenten ook gevraagd of zij zich, in het donker en buitenshuis, veilig voelen. De resultaten van de laatste ICVS in 2004 worden weergegeven in figuur 11.3. Met 18% is het percentage van de bevolking van Nederland dat zich onveilig of zeer onveilig voelt, laag vergeleken met de andere deelnemende landen. Dit geldt ook voor de Scandinavische landen. In Zuid- en Oost-Europa zijn de onveiligheidsgevoelens daarentegen beduidend hoger.

Figuur 11.3 Percentage van de bevolking dat zich buitenshuis en in het donker (zeer) onveilig voelt (2004)

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 11.1 in bijlage 4.

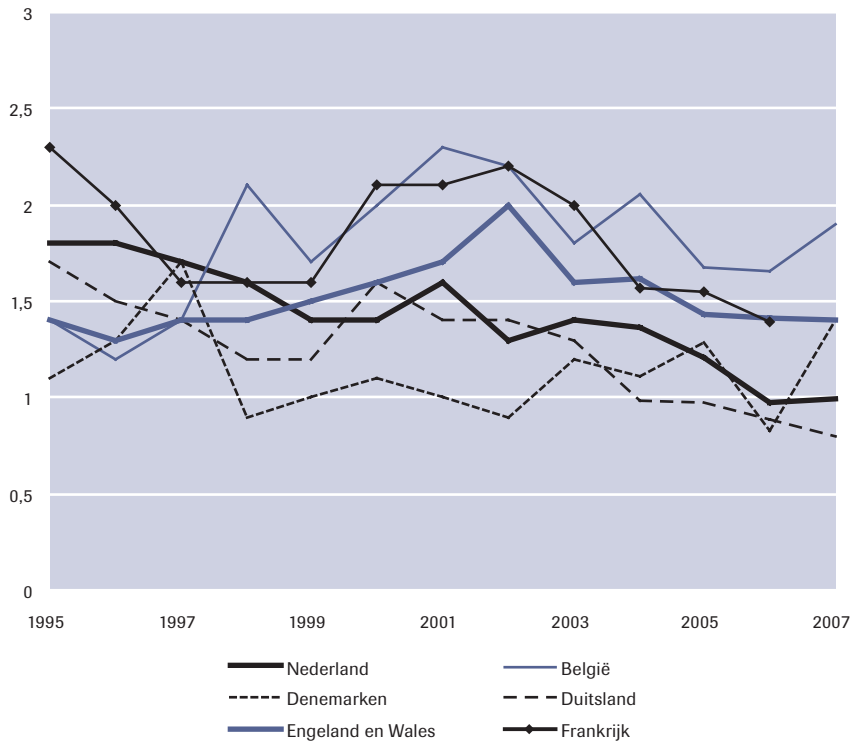
Bron: ICVS

Moord en doodslag

Het moord- en doodslagcijfer, gerelateerd aan de bevolkingsomvang, verschilt binnen de EU-landen en de vier niet-Europese landen weinig. Een uitzondering hierop vormen de Baltische landen en de VS, waar het niveau aanzienlijk hoger ligt. Ook in de tijd gezien zijn de verschillen

per land gering. Van de buurlanden heeft alleen Duitsland een wat lager moordcijfer dan Nederland. Daarentegen kent Frankrijk over het algemeen een hoger aantal moorden. De daling van het aantal moorden in Nederland sinds het midden van de jaren negentig is in de buurlanden minder duidelijk (zie tabel 11.2 in bijlage 4). Zie voor een ontwikkeling sinds 1995 figuur 11.4.

Figuur 11.4 Aantal slachtoffers van voltooide moord en doodslag per land (per 100.000 inwoners), 1995-2007

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 11.2 in bijlage 4.

Bron: European Sourcebook, Home Office, Nationale Statistische Bureau Eurostat (voor de jaren 2004-2007)

11.3 Criminaliteit en opsporing

Voor deze paragraaf worden hoofdzakelijk gegevens uit het European Sourcebook gebruikt (zie bijlage 3). Het Sourcebook bevat gedetailleerde informatie over een groot aantal Europese landen over de periode

1995-2007.⁴ In deze paragraaf worden gegevens uit de jaren 1995, 2000, 2003 en 2006 gebruikt. Voor deze jaren zijn meer gedetailleerde gegevens beschikbaar dan voor de andere jaren.

11.3.1 Aard en omvang geregistreeerde criminaliteit

In vrijwel alle landen worden veel minder misdrijven door de politie geregistreerd dan door slachtoffers ondervonden. Twee effecten spelen hierbij een belangrijke rol, die in de diverse landen verschillend kunnen uitpakken: de aangiftebereidheid van de slachtoffers en de mate waarin de politie ter kennis gekomen zaken ook daadwerkelijk registreert.

Tabel 11.3 in bijlage 4 geeft het totale aantal geregistreeerde misdrijven per 100.000 inwoners en voor een zestal delictsoorten weer. Voor Nederland vallen, in vergelijking met andere landen, het lage aantal drugsdelicten (hoewel er sprake is van een verdubbeling in 2003 ten opzichte van 2000) en het hoge aantal bij moord en doodslag op. Het lage aantal drugsdelicten is te verklaren uit het gedoogbeleid hier te lande, waarbij drugsbezit (voor eigen gebruik) niet vervolgd wordt, maar alleen de handel in verdovende middelen. Het hoge aantal bij moord en doodslag is wat minder duidelijk verklaarbaar. De categorie bevat ook de pogingen en als we alleen naar voltooide moord en doodslag kijken, zit Nederland duidelijk onder het gemiddelde (zie tabel 11.2 in bijlage 4). Het relatief hoge aantal pogingen in Nederland wordt mogelijk voor een groot deel verklaard door het vervolgingsbeleid van het Nederlandse OM. De Nederlandse officier van justitie vervolgt eerder voor poging tot moord en doodslag waar zijn buitenlandse collega (zware) mishandeling of bedreiging ten laste legt (Duijn, Smit & Bijleveld, nog te verschijnen).

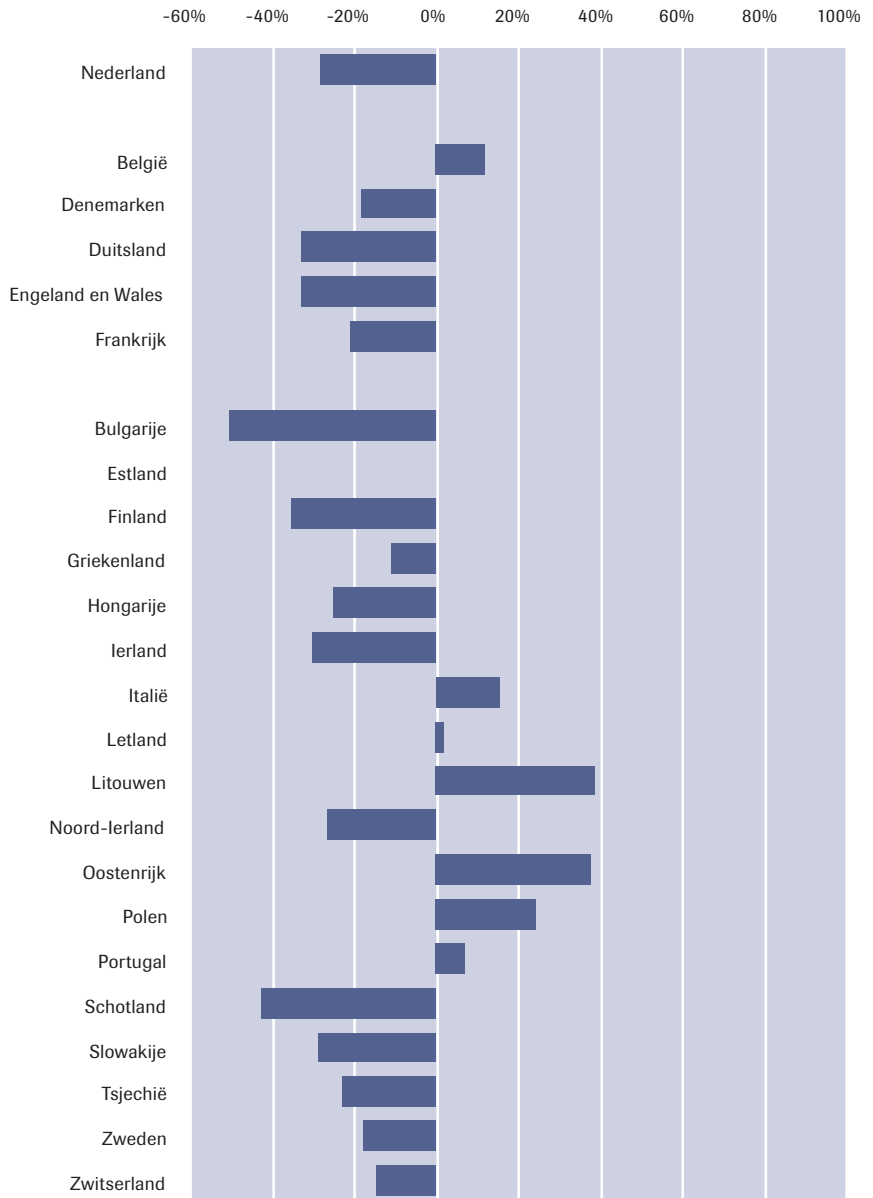
11.3.2 Ontwikkelingen in de geregistreeerde criminaliteit

De figuren 11.5 en 11.6 geven een overzicht van de ontwikkeling van de geregistreeerde vermogens- en geweldscriminaliteit in de tijd. Voor de vermogenscriminaliteit is alleen het delict diefstal genomen, dat in vrijwel alle landen het vermogensdelict is dat verreweg het meeste voorkomt. Voor de geweldsdelicten is de som genomen van diefstal met geweld, mishandeling, moord en doodslag en verkrachting.⁵

⁴ Voor een beperkt aantal landen zijn ook gegevens vanaf 1990 beschikbaar.

⁵ Voor Engeland en Wales, Griekenland, Estland, Noorwegen en Slowakije is voor de ontwikkeling in de geweldscriminaliteit het delict mishandeling buiten beschouwing gelaten. Voor Portugal en Zweden geldt dit voor het delict moord en doodslag. Dit is gedaan vanwege missing data bij deze delicten en deze landen.

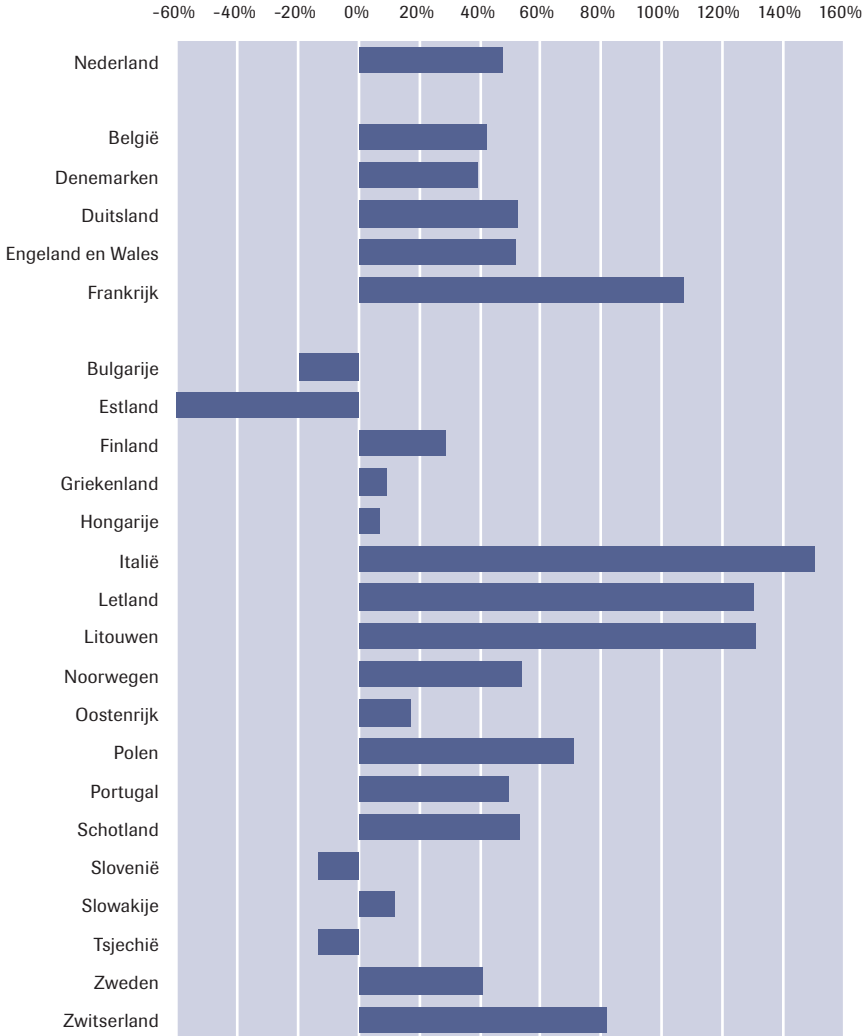
Figuur 11.5 Percentuele verandering geregistreerde diefstal, 2006
vergeleken met 1995

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 11.3 in bijlage 4.

Bron: European Sourcebook

Figuur 11.6 Percentuele verandering geregistreeerde gewelds-criminaliteit, 2006 vergeleken met 1995

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 11.3 in bijlage 4.

Bron: European Sourcebook

De geregistreeerde vermogenscriminaliteit (zie figuur 11.5) vertoont in de meeste landen een daling. Deze trend komt overeen met die gemeten in de slachtofferenquêtes, hoewel de periode niet precies gelijk is. Dit geldt in het bijzonder voor Nederland en de nabijgelegen landen, met uitzondering

van België, waar een stijging van 12% waargenomen wordt.⁶ Bij geweldscriminaliteit (zie figuur 11.6) is de situatie geheel anders. Op een enkele uitzondering na is er sprake van een vaak forse stijging in de geregistreerde geweldscriminaliteit. Hier wijken de bevindingen af van die in de slachtofferenquêtes, waar gemiddeld genomen voor de geweldsmisdrijven een ongeveer even grote afname gemeten wordt als voor vermogenscriminaliteit.⁷

11.3.3 Verdachten van misdrijven

Voor een overzicht van verdachten⁸ van misdrijven is er de registratie van verdachten bij de politie. Op zich zou het aantal gevonden verdachten, gerelateerd aan het aantal geregistreerde misdrijven, een maat kunnen geven voor het ophelderingspercentage in een land. Echter, vele externe factoren beïnvloeden dit ophelderingspercentage (Smit et al., 2003), waarmee het twijfelachtig is of het zinvol is dit te gebruiken voor internationale vergelijkingen. Wel is het zinvol te kijken naar het aandeel van specifieke groepen verdachten, zoals bijvoorbeeld minderjarige en vrouwelijke verdachten. Voor een overzicht hiervan, uitgesplitst naar delictgroep, zie de tabellen 11.4 en 11.5 in bijlage 4.

Zowel bij minderjarige als bij vrouwelijke verdachten is het beeld zeer divers en afhankelijk van de delictsoort. Bij diefstal en diefstal met geweld is het aandeel van minderjarige verdachten hoog, bij drugsdelicten daarentegen laag. Vrouwelijke verdachten worden relatief vaak gevonden bij diefstal (winkeldiefstal) en bij drugsdelicten.

Vergeleken met Duitsland, Engeland en Frankrijk kent Nederland een vergelijkbaar aandeel minderjarige verdachten. Dit geldt ook voor vrouwelijke verdachten, met uitzondering van drugsdelicten, waar Nederland een duidelijk groter aandeel vrouwelijke verdachten kent.⁹

De figuren 11.7 en 11.8 laten het aandeel van minderjarige verdachten zien in de jaren 1995 en 2006 voor twee specifieke delicten: het vermogensdelict 'diefstal' en het geweldsdelict 'diefstal met geweld'. Bij diefstal vermindert in iets meer dan de helft van de getoonde landen het aandeel minderjarige verdachten; Nederland en enkele nabijgelegen landen vormen hierop een uitzondering. Bij diefstal met geweld is er juist sprake van een groter aandeel van minderjarige verdachten. Dit geldt ook voor Nederland.

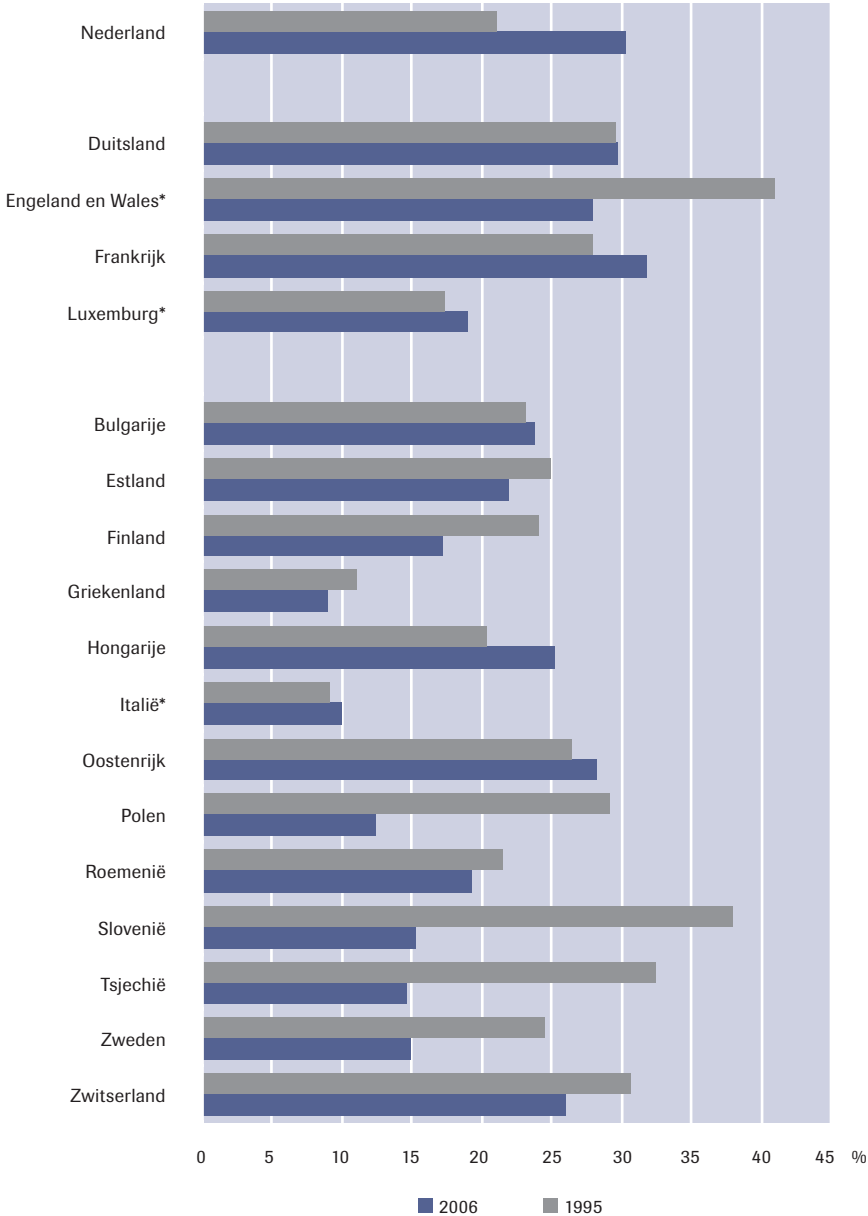
6 Overigens is de toename van geregistreerde diefstal in België veroorzaakt door een forse stijging in 2000. Na dat jaar daalt het ook in België.

7 Behalve dan voor Nederland, waar uit de ICVS blijkt dat de geweldscriminaliteit ongeveer gelijk blijft. Wel is er ook voor Nederland een verschil met de geregistreerde geweldscriminaliteit, die sterk stijgt.

8 De definitie van 'verdachte' verschilt van land tot land. Meestal is er bij de politieregistratie nog alleen sprake van 'verdachte'. Voor Nederland gaat het hier om 'gehoorde verdachte' (zie ook hoofdstuk 5).

9 Wellicht wordt dit veroorzaakt door de zogenoemde 'bolletjesslikkers'.

Figuur 11.7 Percentage minderjarige verdachten van diefstal, 1995 en 2006

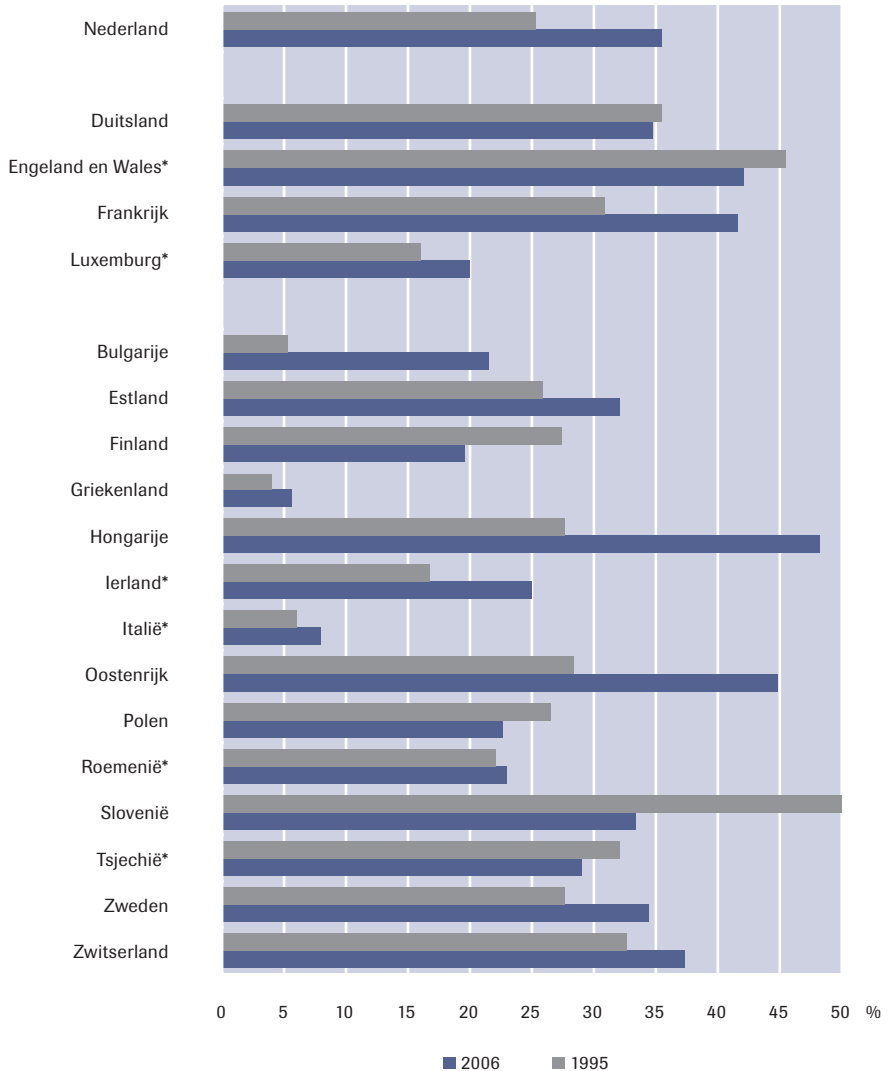

* 2003 in plaats van 2006.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 11.4 in bijlage 4.

Bron: European Sourcebook

Figuur 11.8 Percentage minderjarige verdachten van diefstal met geweld, 1995 en 2006

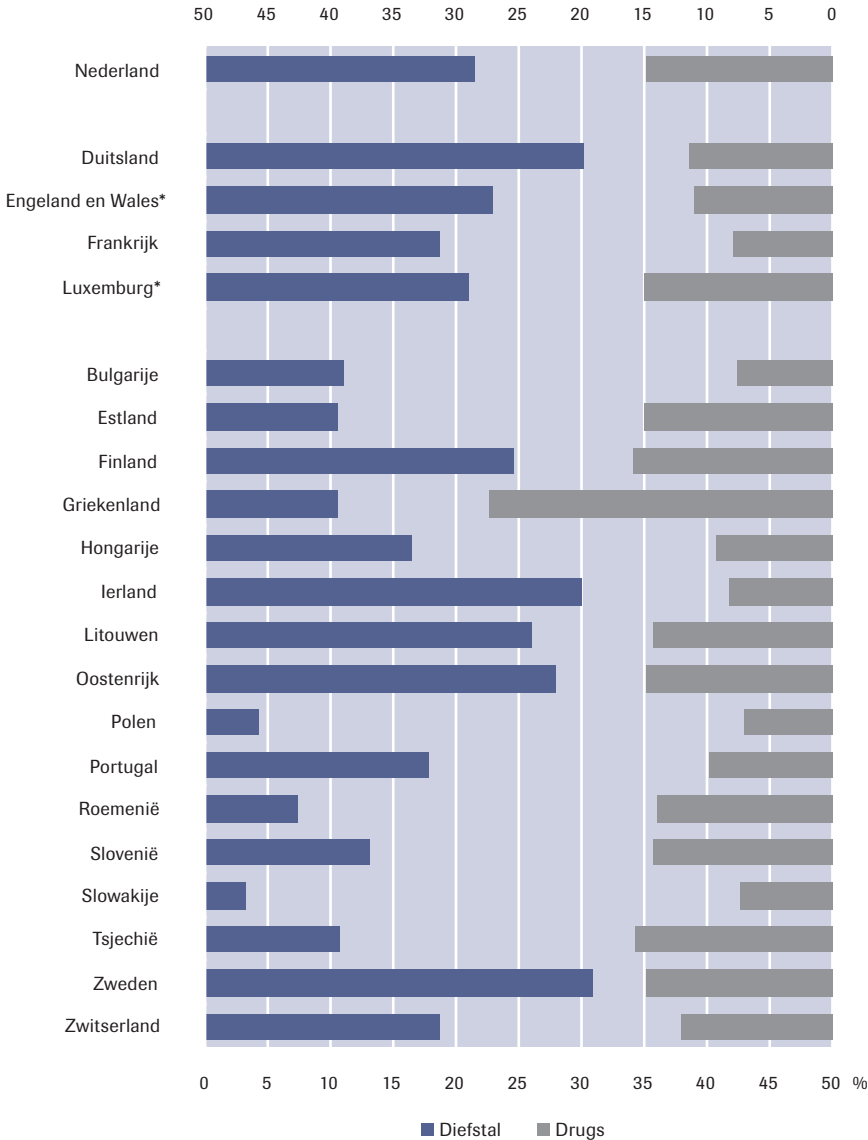
* 2003 in plaats van 2006.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 11.4 in bijlage 4.

Bron: European Sourcebook

In figuur 11.9 wordt het aandeel vrouwelijke verdachten getoond voor de twee delicten waar in het algemeen de meeste vrouwelijke verdachten te vinden zijn, namelijk diefstal en drugsdelicten. Bij diefstal is het aantal vrouwelijke verdachten vooral in de West-Europese landen hoog. Bij drugsdelicten is de verdeling minder duidelijk.

Figuur 11.9 Percentage vrouwelijke verdachten van diefstal en drugsdelicten, 2006

* 2003 in plaats van 2006.

Voor de corresponderende cijfers zie tabel 11.4 in bijlage 4.

Bron: European Sourcebook

11.4 Criminaliteit en vervolging en berechting

Zoals eerder in dit hoofdstuk is aangestipt, is de manier waarop het vervolgingstraject is georganiseerd per land zeer verschillend. In sommige landen heeft de politie de bevoegdheid zaken zelfstandig af te handelen. In Nederland zijn dit bijvoorbeeld de Halt-zaken: een voorwaardelijke sepotbevoegdheid voor jongeren van 12-18 jaar onder verantwoordelijkheid van het OM (zie hoofdstuk 2). Maar ook de wijze waarop de vervolgingsautoriteiten zelfstandig zaken kunnen afdoen verschilt van land tot land. Het is daarom lastig om vergelijkingen tussen landen te maken over de verschillende aspecten van het vervolgingstraject (verschillende soorten van sepot, transacties enzovoort). Wel enig houvast biedt een confrontatie van de door de politie gehoorde verdachten (als maat voor ‘vervolgingsrijpe’ zaken) en de personen die ofwel door het OM, ofwel door de rechter een sanctie, straf of maatregel opgelegd hebben gekregen (als maat voor succesvol vervolgte zaken). Figuur 11.10 geeft het aantal opgelegde straffen of maatregelen (door OM of rechter) als percentage van het aantal verdachten. Van slechts een beperkt aantal landen zijn alle gegevens (verdachten, opgelegde straffen) beschikbaar. In Nederland krijgt 75% van de verdachten een transactie/taakstraf van het OM of een straf van de rechter. Dit is hoog in vergelijking met de meeste andere landen.

Tabel 11.6 in bijlage 4 geeft het totale aantal veroordeelde¹⁰ verdachten per 100.000 inwoners (in 1995, 2000, 2003 en 2006) over de verschillende delictcategorieën weer. Vergeleken met de buurlanden en dan vooral Denemarken en Engeland worden er in Nederland minder verdachten door de rechter veroordeeld. Dit wordt mede veroorzaakt door het hoge aantal OM-transacties in Nederland. Opvallend is dat van de veroordeelde verdachten er relatief veel (ongeveer een kwart) voor diefstal veroordeeld worden. Dit is beduidend hoger dan in de buurlanden.

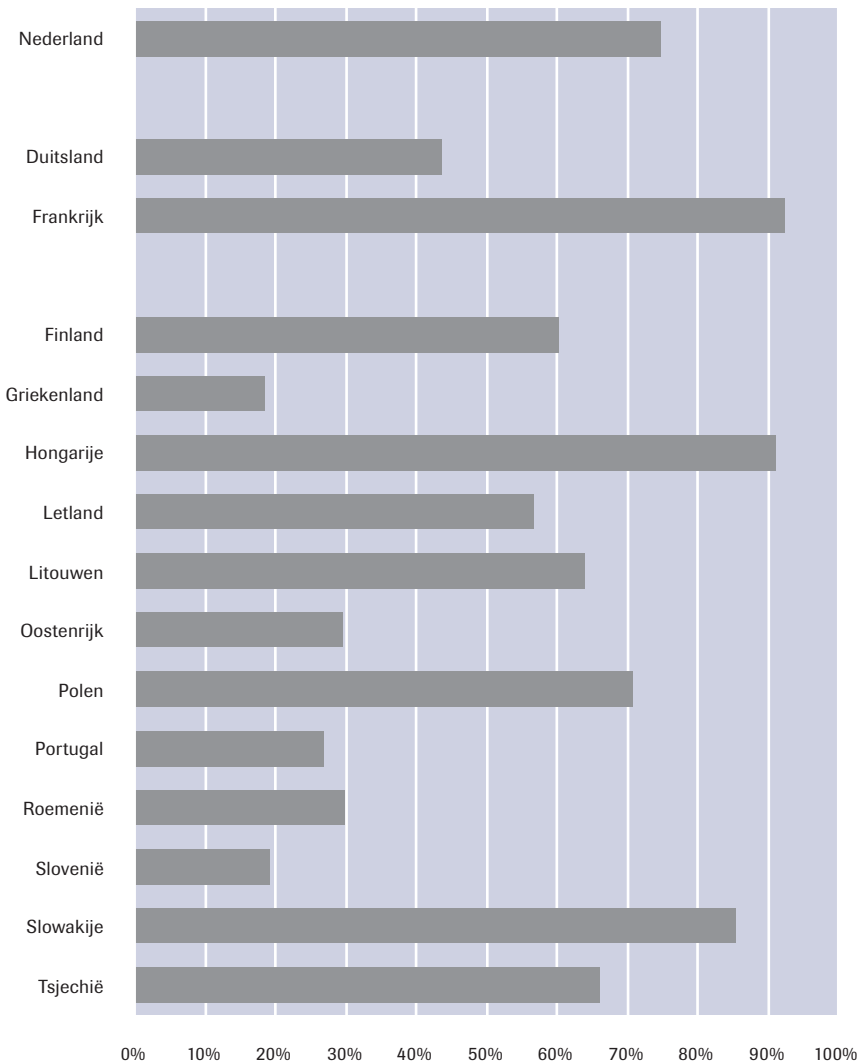
Na een veroordeling zijn er verschillende soorten straffen mogelijk: vrijheidsstraffen, geldboetes, taakstraffen enzovoort. Tabel 11.7 in bijlage 4 geeft het aantal straffen (als percentage van het aantal veroordeelde verdachten), uitgesplitst in volwassenen en jeugd weer in vijf hoofdcategorieën: onvoorwaardelijke gevangenisstraffen, boetes, andere onvoorwaardelijke straffen (zoals taakstraffen), voorwaardelijke straffen en ‘vermaningen/waarschuwingen’ (in Nederland ‘schuldig zonder straf’). Bij combinaties van straffen hebben de meeste landen een keus gemaakt welke straf in deze statistiek vermeld wordt, waardoor de percentages optellen tot 100%. Maar bijvoorbeeld België heeft hier alle straffen vermeld, in het bijzonder de kennelijk veelvoorkomende combinatie van

10 Het gaat hier om de door een rechter veroordeelde verdachten. De straffen en maatregelen van het OM zijn hier dus niet meegenomen. In bijna geen enkel land is het mogelijk om voor de OM-beslissingen een uitsplitsing naar delict te maken.

een boete en een andere onvoorwaardelijke straf. In Griekenland is vaak de formeel opgelegde straf een voorwaardelijke, dit is echter een impliciete combinatie: meestal wordt deze omgezet in een boete.

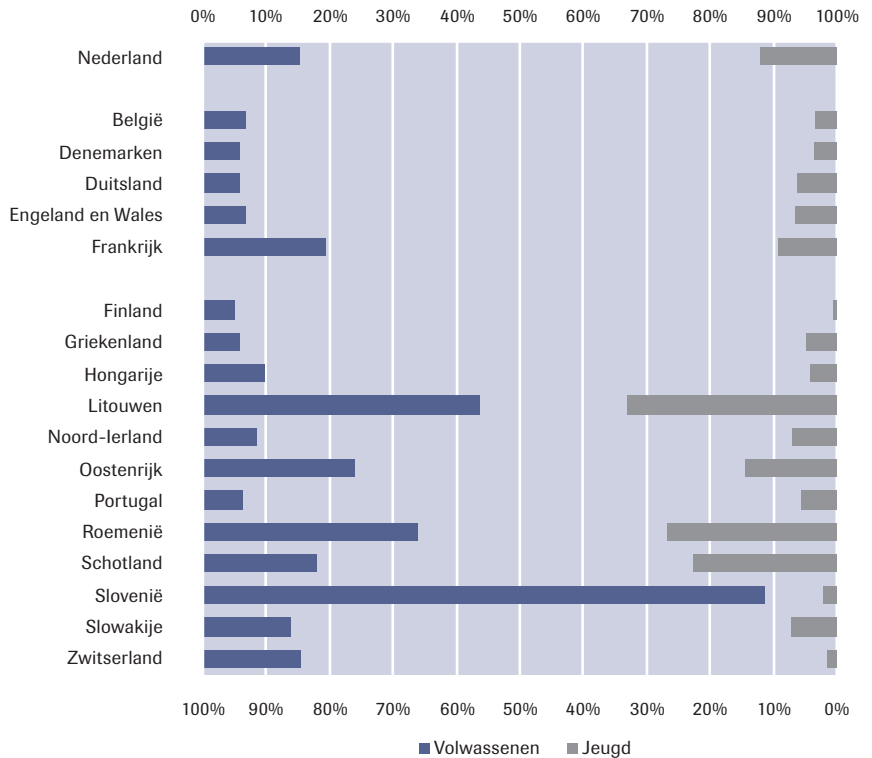
Vergeleken met de buurlanden kent Nederland een hoog percentage gevangenisstraffen (alleen in Frankrijk is dit percentage hoger), een laag percentage boetes en meer overige onvoorwaardelijke straffen (taakstraffen).

Figuur 11.10 Percentage van verdachten die een straf of maatregel opgelegd hebben gekregen door rechter of OM, 2006

Bron: European Sourcebook

Figuur 11.11 Opgelegde gevangenisstraffen als percentage van veroordeelde verdachten, volwassenen en jeugd, 2006

Bron: European Sourcebook

Figuur 11.11 toont de opgelegde gevangenisstraffen, uitgesplitst naar volwassenen en jeugd, als percentage van het aantal veroordeelde verdachten. Vooral bij de jeugd kent Nederland een relatief hoog percentage gevangenisstraffen, in ieder geval hoger dan bij de buurlanden.

11.5 Criminaliteit en tenuitvoerlegging

Voor een inzicht in de onvoorwaardelijke gevangenisstraf is ook tabel 11.8 in bijlage 4 van belang, met daarin een opgave van het totale aantal gevangenen, inclusief voorlopig gehechten (per 100.000 inwoners). Opvallend is de grote toename van het aantal gevangenen in Nederland vanaf het eind van de jaren negentig. Van de buurlanden kent alleen Luxemburg een dergelijke (zelfs een wat grotere) toename. Wel ligt het niveau van het aantal gevangenen in Oost-Europese landen, maar ook en vooral in de Verenigde Staten, nog veel hoger dan in Nederland.

Het 'strafklimaat' in een land – onder de veronderstelling dat een gevangenisstraf beschouwd kan worden als de zwaarste straf – is afhankelijk van de kans dat een gevangenisstraf opgelegd wordt en de lengte van de daadwerkelijk uitgevoerde gevangenisstraf. De laatste kan echter niet direct gemeten worden, over het algemeen is alleen de opgelegde straf bekend. Maar een goede benadering van het strafklimaat kan gevonden worden door het aantal gevangenen op een bepaald moment te delen door het aantal veroordeelden.¹¹

Figuur 11.12 geeft de resultaten, waarbij de uitkomsten geïndiceerd zijn. De waarde van Nederland in 1995 is op 100 gesteld. Opvallend is de duidelijke stijging van Nederland en de hoge positie ten opzichte van de buurlanden. Alleen in Duitsland is ook een stijging waar te nemen. Het niveau in de Scandinavische landen is lager, wat kan duiden op een milder strafklimaat. In Oost- en Zuid-Europa is het niveau vaak een stuk hoger, alhoewel er in een aantal van die landen sprake is van een daling tussen 2000 en 2006.

Het lijkt er in ieder geval op dat Nederland een streng strafklimaat kent in vergelijking met andere West- en Noord-Europese landen. In de tijd gezien wordt het strafklimaat in Nederland strenger (zie ook Van Tulder, 2005), een ontwikkeling die niet of minder duidelijk in andere landen gezien wordt.

11 Het aantal gevangenen op een bepaald meetmoment (G), zoals gepresenteerd in tabel 11.8 in bijlage 4, wordt bepaald door twee factoren: het aantal gevangenisstraffen (S) en de feitelijke lengte van de uitgevoerde straf (L). Oftewel: G is evenredig aan het product van S en L. Dus:

$$(1) G \approx S * L$$

De eerste factor, het aantal gevangenisstraffen, is zelf weer afhankelijk van twee grootheden, namelijk het aantal veroordeelde daders (D) (zie tabel 9.6 in bijlage 4) en het percentage gevangenisstraffen binnen de veroordelingen (P). Dus:

$$(2) S = P * D$$

En uit (1) en (2) volgt:

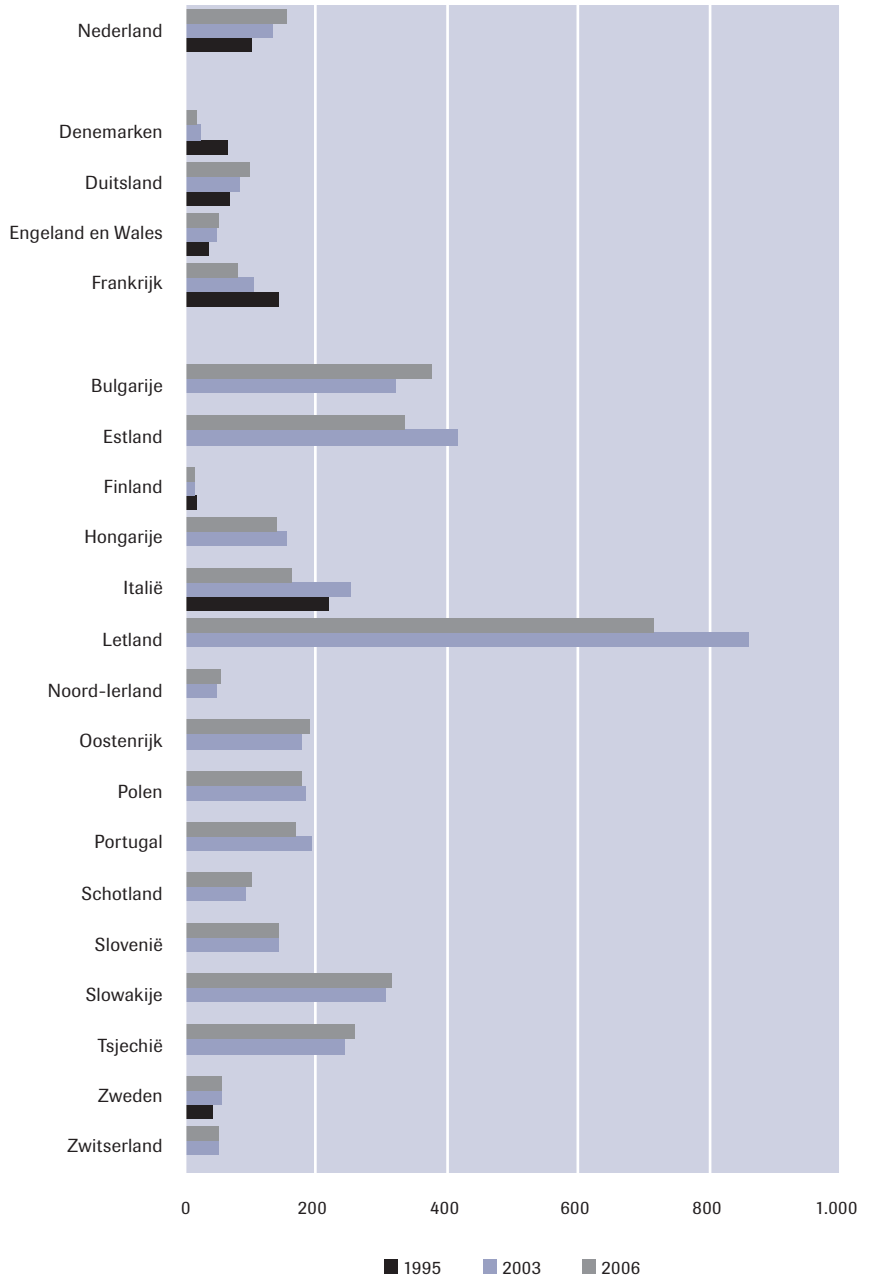
$$(3) G \approx P * D * L$$

Als we nu het aantal gevangenen delen door het aantal veroordeelden, zal de uitkomst de combinatie van het percentage gevangenisstraffen van de veroordelingen en de lengte van de uitgevoerde straf weergeven. Direct uit (3) volgt immers:

$$(4) G / D \approx P * L$$

Dit kan een indicatie zijn van het strafklimaat in een land. Gesimplificeerd voorgesteld: een hoge uitkomst is een teken van veel en/of lange gevangenisstraffen. Helemaal zuiver is het niet. Zo zijn voorlopig gehechten die uiteindelijk geen (onvoorwaardelijke) gevangenisstraf krijgen ook meegeteld. En ook externe factoren zoals zaaksaanbod kunnen van invloed zijn: bij relatief veel geweldsdelicten zullen gemiddeld zwaardere straffen gegeven worden.

Figuur 11.12 Aantal gevangenen per veroordeelde (geïndiceerd: Nederland 1995=100)

Voor de corresponderende cijfers zie tabellen 11.6 en 11.8 in bijlage 4.

Bron: European Sourcebook

11.6 Resumé

Onder het voorbehoud, eigen aan het internationaal vergelijken van criminaliteit, is Nederland vergeleken met een aantal (voornamelijk Europese) landen. In het bijzonder is steeds aandacht besteed aan de geografisch dicht bij Nederland gesitueerde landen. Als bronnen zijn hoofdzakelijk de Internationale Slachtofferenquête ICVS en het European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics gebruikt.

Nederland kent een vrij hoog aantal door slachtoffers ondervonden delicten. Hoofdzakelijk is dit gelegen in de zogenoemde 'voertuiggerelateerde' criminaliteit en dan vooral vanwege het aantal fietsdiefstallen. Bij de andere vermogensdelicten en bij geweldsdelicten staat Nederland op of iets onder het internationale gemiddelde. De internationaal gesignaleerde neergaande trend in door slachtoffers ondervonden criminaliteit is ook in Nederland zichtbaar. De daling in Nederland wordt vooral veroorzaakt door een daling in de vermogenscriminaliteit. Met 18% is het percentage Nederlanders dat zich buiten in het donker onveilig voelt, laag vergeleken met andere landen.

Ook bij de door de politie geregistreerde criminaliteit worden in Nederland relatief veel vermogens- en relatief minder geweldsdelicten waargenomen. Daarnaast is het aantal drugsdelicten laag. Voor wat betreft de trend in de geregistreerde criminaliteit in de periode 1995-2006 doet Nederland mee met de internationale trend: een dalende vermogenscriminaliteit en een stijgende geweldscriminaliteit. Het aantal moorden en doodslagen in Nederland is vergelijkbaar met dat in de omringende landen, maar de dalende trend die zich in Nederland lijkt voor te doen wordt minder in andere landen waargenomen.

Nederland kent, in vergelijking met Duitsland, Engeland en Frankrijk, voor de meeste delicten een vergelijkbaar aandeel minderjarige daders. Dit geldt ook voor vrouwelijke daders, met uitzondering van drugsdelicten. Er zijn geen grote veranderingen in het aandeel van minderjarige daders. Het aandeel minderjarigen bij diefstal lijkt in veel landen wat te dalen, maar niet in Nederland.

Door het veelvuldig gebruik van transacties door het OM kent Nederland relatief minder verdachten die een veroordeling door de rechter krijgen. De kans op een gevangenisstraf bij een veroordeling is daarentegen relatief hoog, in het bijzonder bij minderjarigen. Het aantal gevangenen is mede daardoor hoog en, in tegenstelling tot de meeste andere landen, sinds eind jaren negentig sterk stijgend. Dit is het gevolg van het strafklimaat, hier gedefinieerd als de combinatie van de kans dat een veroordeling een vrijheidsstraf is en de lengte van die vrijheidsstraf. Volgens deze definitie kent Nederland het strengste strafklimaat van de West- en Noord-Europese landen, vooral dankzij een sterke stijging in de laatste elf jaar.

Literatuur

- Aanwijzing elektronisch toezicht (2005). *Staatscourant*, nr. 253.
- Aanwijzing slachtofferzorg (2004). *Staatscourant*, nr. 80.
- Aebi, M.F., Aromaa, K., Aubusson de Cavarlay, B., Barclay, G., Gruszczynska, B., Hofer, H. von, Hysi, V., Jehle, J.-M., Killias, M., Smit, P., & Tavares, C. (2006). *European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics (3e ed.)*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 241.
- AEF (2006). *Budgetverdeling Nederlandse Politie*. Den Haag: AEF/Ministerie van BZK.
- Bac, J.R., & Mijnders, E.M., m.m.v. Bruijn-Lückers, M.L.C.C. de (2000). *De jeugdige delinquent en het recht*. 's-Gravenhage: Elsevier.
- Beijer, A., Bokhorst, R.J., Brants, C., Boone, M., & Lindeman, J. (2004). *De Wet bijzondere opsporingsbevoegdheden: Eindevaluatie*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 222.
- Biesma, S., Zwieten, M. van, Snippe, J., & Bieleman, B. (2006). *ISD en SOV vergeleken: Eerste inventarisatie meerwaarde Inrichting voor Stelselmatige Daders boven eerdere Strafrechtelijke Opvang Verslaafden*. Groningen: IntraVal.
- Blad, J.R., & Doelder, H. de (2007). Rechtshandhaving door het Openbaar Ministerie. In J.R. Blad (red.) & J. van der Hulst (medew.), *Strafrechtelijke rechtshandhaving: Aspecten en actoren voor het academisch onderwijs belicht*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers.
- BZK (2007). *Kerngegevens Nederlandse Politie 2006*. Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- CJIB (Centraal Justitieel Incasso Bureau) (2008). *Jaarbericht 2007*. Leeuwarden: CJIB.
- Corstens, G.J.M. (2005). *Het Nederlands strafprocesrecht*. Deventer: Kluwer.
- Davidovic, M., & Rodrigues, P.R. (2007). *Monitor racisme & extremisme: Opsporing en vervolging in 2006*. Amsterdam: University Press.
- Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) (2009). *Jaarbericht 2008*. Den Haag: DJI.
- Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) (2009). *TBS in getal 2008*. Den Haag: DJI.
- Dijk, J.J.M. van, & Steinmetz, C.H.D. (1979). *De WODC-slachtoffer-enquêtes 1974-1979*. Den Haag: WODC. Onderzoek en beleid 13.
- Dijk, J.J.M. van, Manchin, R., Kesteren, J. van, & Hideg, G. (2007). *The burden of crime in the EU, a comparative analysis of the European Survey of Crime and Safety (EU ICS 2005)*. Brussel: Gallup Europe.
- Dijk, J.J.M. van, Kesteren, J. van, & Smit, P.R. (2007). *Criminal victimisation in international perspective; Key findings from the 2004-2005 ICVS and EU-ICS*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 257.
- Doorenbos, D. (2005). Kroniek van het straf(proces)recht. *Nederlands Juristenblad (NJB)*, 80(4).
- Dorst, A.J.A. van (2004). *Cassatie in strafzaken*. Deventer: Kluwer. Studiepockets strafrecht, nr. 9.
- Duijn, P., Smit, P., & Bijleveld, C. (nog te verschijnen). Differences between convicted violent offenders II: Completed and attempted homicides. In *Proceedings of the 2006 Annual Meeting of the Homicide Research Working Group*.

- Eggen, A.Th.J., & Heide, W. van der (red.) (2005). *Criminaliteit en rechtshandhaving 2004: Ontwikkelingen en samenhangen*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 237.
- Eggen, A.Th.J., & Kalidien, S.N. (2008). *Criminaliteit en rechtshandhaving 2007: Ontwikkelingen en samenhangen*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en Beleid 271.
- Eggen, H. (2008). Daling geregistreerde criminaliteit stagneert. *CBS Webmagazine*, 21 juli 2008.
- Emmerik, J.L. van (2001). *De terbeschikkingstelling in maat en getal*. Den Haag: Ministerie van Justitie.
- Enschede, Ch.J. (2005). *Beginselen van strafrecht* (bewerkt door mr. M. Bosch). Deventer: Kluwer.
- Eshuis, R., & Voert, M. ter (2003). De onafhankelijkheid en onpartijdigheid van rechters: Van insiders- naar outsiders perspectief. *Justitiële verkenningen*, 29(1), 74-90.
- Europa pakt huiselijk geweld aan* (2007). Geraadpleegd op 18 februari 2007: www.nu.nl.
- Eurostat (2001). *Handbook on price and volume measures in national accounts*. Luxemburg: Europese Commissie.
- Expertisecentrum Kindermishandeling (2006). *Adviezen en Meldingen over Kindermishandeling in 2005*. Utrecht: NIZW.
- Factsheet Huiselijk geweld: feiten en cijfers* (2007). Geraadpleegd november 2007: www.huiselijkgeweld.nl.
- Ferwerda, H. (2007). *Met de deur in huis: Omvang, aard, achtergronden en aanpak van huiselijk geweld in 2006 op basis van landelijke politiecijfers*. Arnhem/Dordrecht: Advies- en onderzoeksgroep Beke.
- Ferwerda, H.B., Leiden, I.M.G.G. van, Arts, N.A.M., & Hauber, A.R. (2006). *Halt: Het Alternatief? De effecten van Halt beschreven*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 244.
- Geveke, H., Hennekam, O., & Joosten, R. (1996). De paradox van de slachtofferangst. *SEC*, 10(5), 9-11.
- Gommer, H. (2007). De mythe van de trias. *Ars Aequi*, 56(1), 21-27.
- Goudriaan, H. (2006). *Reporting crime: Effects of social context on the decision of victims to notify the police*. Leiden: NSCR.
- Goudriaan, R., Tulder, F. van, Blank, J., Torre, A. van der, & Kuhry, B. (1989). *Doelmatig Dienstverlening*. Rijswijk: Sociaal en Cultureel Planbureau. Sociale en Culturele Studie 11.
- Gritter, E., Knigge, G., & Kwakman, N.J.M. (2005). *De WED op de helling: Een onderzoek naar de wenselijkheid de Wet op de economische delicten te herzien*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 234.
- Groenhuijsen, M.S., & Knigge, G. (red.) (2004). *Afronding en verantwoording: Eindrapport onderzoeksproject Strafvordering 2001*. Deventer: Kluwer.
- Groenhuijsen M.S., & Simmelink, J.B.H.M. (2005). Het wetsvoorstel Omafdoening. In A.H.E.C. Jordaans, P.A.M. Mevis & J. Wöretshofer (red.),

- Praktisch strafrecht: Liber amicorum J.H. Reijntjes* (pp. 171). Nijmegen: Wolf Legal Publishers.
- Halt Nederland (2009). *Jaarbericht Halt Nederland 2008*. Leiden: Halt Nederland.
- Hartmann, A. (2007). De Wet OM-afdoening en de procespositie van de verdachte: Een passende verandering? In J.R. Blad (red.), m.m.v. J. van der Hulst, *Strafrechtelijke rechtshandhaving: Aspecten en actoren voor het academisch onderwijs belicht*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers.
- Heide, W. van der, & Eggen, A.Th.J. (red.) *Criminaliteit en rechtshandhaving 2006: Ontwikkelingen en samenhangen*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 255.
- Heling dupeert winkeliers voor 1,2 miljard euro* (2008). Geraadpleegd op 2 juni 2008: www.platformdetailhandel.nl.
- Hoge Raad (2003-2008). *Jaarverslag 2003/2004, 2005/2006, 2007/2008*.
- Hoogteijling, E. (2002). *Raming van het aantal niet in de GBA geregistreeerden*. Voorburg/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek. CBS-rapport, BPA no. 177-02-SOO.
- Huys, H.W.J.M. (2007). Wie worden slachtoffer van veelvoorkomende criminaliteit? *Sociaaleconomische trends* (1), 24-30.
- Integrale Veiligheidsmonitor 2008: Landelijke rapportage; Tabellenrapport (2009). Den Haag: CBS/Ministerie van Justitie/Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- Kalmthout, A.M. van, & Tak, P.J.P. (2003). *De ups en downs van de minimumstraf: Een verkennende studie naar het voorkomen van minimumstraffen in Frankrijk, België, Duitsland, Engeland en Wales*. Nijmegen: Wolf Legal Publishers.
- Kamerstukken II (2002/03). *Naar een veiliger samenleving*. Vergaderjaar 2002/03, 28 684, nr. 1.
- Kempkens, L., & Wittebrood, K. (2000). Wonen, criminaliteit en leefbaarheid. *Tijdschrift voor de volkshuisvesting*, 6(2), 37-41.
- Kessler, M. (2006). Wet herijking strafmaxima. *Ars Aequi*, 55(4), 213-217.
- Keulen, B.F. (2005). Wet terroristische misdrijven. *Ars Aequi*, 54(2), 97-100.
- KLPD-Dienst Nationale Recherche Informatie (2006). *Overvallen in Nederland: Jaaroverzicht 2005*. Zoetermeer: KLPD.
- Krips, F.J.E (2006). Wet afgeschermdde getuigen. *Ars Aequi*, 55(11), 829-834.
- Kwakman, N.J.M. (2003). *Schadecompensatie in het strafprocesrecht* (proefschrift, Rijksuniversiteit Groningen). Groningen: Rijksuniversiteit Groningen.
- Lamet, W., & Wittebrood, K. (2009). *Nooit meer dezelfde: Gevolgen van misdrijven voor slachtoffers*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Landelijk overvalcoördinator (2008). *Voortgangsrapport no. 8: Het jaar 2007 in beeld*. Houten/Zoetermeer: z.n.
- Maas, C. (2002). Justitie en strafrechtpleging. In SCP, *Sociaal en Cultureel Rapport 2002* (pp. 631-695). Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

- Maas-de Waal, C.J. (2002). *Voorzieningen voor slachtoffers van misdrijven: Gebruik, bereik en draagvlak*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Malsch, M. (2003). De leek als rechter en de rechter als leek. *Justitiële verkenningen*, 29(1), 47-61.
- Malsch, M. (2005). *De openbaarheid van de strafrechtspleging: State of the art*. Leiden: Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving.
- Mevis, P.A.M. (2006). *Capita strafrecht: Een thematische inleiding*. Nijmegen: *Ars Aequi Libri*.
- Mheen, D. van de, & Gruter, P. (2001). *Helingspraktijken onder de loep: Impressies van helingcircuits in Nederland*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 251.
- Ministerie van Justitie (2002). *Privé geweld – Publieke zaak: Een nota over de gezamenlijke aanpak van huiselijk geweld*. Den Haag: Ministerie van Justitie.
- Ministerie van Justitie (2003). *Jeugd Terecht: Actieprogramma aanpak jeugdcriminaliteit 2003-2006*. Den Haag: Ministerie van Justitie, Directie Jeugd en Criminaliteitspreventie.
- Ministerie van Justitie/Ministerie van Binnenlandse Zaken (2001). *Criminaliteitsbeheersing: Investeren in een zichtbare overheid*. Den Haag: Ministerie van Justitie, Directie Algemene Justitiële Strategie.
- NRC (2007, 3 augustus). Helers laten veel Nederlanders koud. *NRC*.
- Oppelaar, J., & Wittebrood, K. (2006). *Angstige burgers? De determinanten van gevoelens van onveiligheid onderzocht*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Openbaar Ministerie (2008). *Openbaar Ministerie in cijfers 2007*. Den Haag: Openbaar Ministerie.
- PMB (Politiemonitor Bevolking) (1993-2005). *Landelijke rapportage: Tabellenrapport*. Den Haag/Hilversum: diverse uitgevers.
- Post, B., Tielemans, L., & Woldringh, C. (2005). *Geboeid door de enkelband: Evaluatie pilot elektronische detentie*. Nijmegen: ITS.
- Put, S. (2008). 'We zijn géén agenten en dat kan lastig zijn'. *Secondant*, 22(1), 48-51.
- Raad voor de rechtspraak (2004-2009). *Jaarverslagen 2004, 2005, 2006, 2007, 2008*. Den Haag: Raad voor de rechtspraak.
- Samen werken samen leven (2007). *Samen werken samen leven: Beleidsprogramma Kabinet Balkenende IV 2007-2011*. Den Haag: Ministerie van Algemene Zaken.
- Schadefonds Geweldsmisdrijven (2009). *Jaarverslag 2008*. Rijswijk: Schadefonds Geweldsmisdrijven.
- Slachtofferhulp Nederland (2009). *Jaarverslag 2008*. Utrecht: Slachtofferhulp Nederland.

- Smeulders, A. (2004). Het Europees aanhoudingsbevel: Consequenties voor de rechtspraktijk en mensenrechtelijke aspecten. *Justitiële verkenningen*, 30(6), 66-85.
- Smit, P.R., Meijer, R.F., Tulder, F.P. van, & Groen, P.P.J. (2003). *Het ophelderingspercentage nader beschouwd*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 213.
- Stamhuis, E.F. (2004). De cassatierechter in strafzaken. In M.S. Groenhuijsen & G. Knigge (red.), *Afronding en verantwoording: Eindrapport onderzoeksproject Strafvordering 2001* (pp. 421-486). Deventer: Kluwer.
- Steden, R. van (2007). *Privatizing policing: Describing and explaining the growth of private security*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers.
- Tavares, C., & Thomas, G. (2008). Crime and criminal justice. *Eurostat: Statistics in focus*, nr. 36/2009.
- Telegraaf (2008, 15 mei). Consument ongewild heler. *Telegraaf*.
- Vanderveen, G. (1999). Stoere mannen, bange vrouwtjes? Over het sprookje van de fear-victimization paradox. *Tijdschrift voor Criminologie*, 41(1), 2-20.
- Verrest, P.A.M. (2007). Wet ter verruiming van de mogelijkheden tot opsporing en vervolging van terroristische misdrijven. *Ars Aequi*, 56(2), 158-163.
- Veiligheidsmonitor Rijk (VMR) (2006, 2007, 2008). *Veiligheidsmonitor Rijk: Landelijke rapportage; Tabellenrapport*. Den Haag: CBS/Ministerie van Justitie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- Waarborgfonds Motorverkeer (2009). *Jaarverslag 2008*. Rijswijk: Waarborgfonds Motorverkeer.
- Wartna, B.S.J., & Tollenaar, N. (2004). *Bekenden van justitie: Een verkennend onderzoek naar de 'veelplegers' in de populatie van vervolgdaders*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 216.
- Wilsem, J. van (2003). *Crime and context: The impact of individual, neighborhood, city and country characteristics on victimization*. Nijmegen: Katholieke Universiteit Nijmegen.
- Wingerden, S. van, Moerings, M., & Wilsem, J. van (2007). *De praktijk van schadevergoeding voor slachtoffers van misdrijven*. Leiden/Den Haag: Universiteit Leiden/Boom Juridische uitgevers.
- WODC (2008). Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven 2007: *Feiten en Trends inzake aard en omvang van criminaliteit in het bedrijfsleven*. Den Haag: WODC.
- WODC (2009). Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven 2008: *Feiten en Trends inzake aard en omvang van criminaliteit in het bedrijfsleven*. Den Haag: WODC.
- www.vpb.nl/media/documents/VPB_branchescan_2006.pdf.

Bijlage 1 Lijst van personen die hebben meegewerkt aan C&R 2008

Stuurgroep

Mw. ir. C.M. Schut (CBS), Taakgroepchef Rechtsbescherming en veiligheid
Dr. ir. R. Choenni (WODC), Hoofd afdeling Statistische Informatievoorziening en Beleidsanalyse

Auteurs (a), review (r) en eindredactie (e)

Mr. R.J. Bokhorst (WODC): r
Drs. A.Th.J. Eggen (CBS): a, e
Mw. B.J.M. Engelhard (CBS): r
Mw. dr. H. Goudriaan (CBS): a, r
Drs. F.W.M. Huls (CBS): r
Ir. H.W.J.M. Huys (CBS): a
Drs. J. de Jong (CBS): r
Mw. mr. W.M. de Jongste (WODC): a
Mw. drs. S.N. Kalidien (WODC): a, e
Drs. R.J. Kessels (CBS): r
Mw. mr. drs. N.E. de Heer-de Lange (CBS): a, r
Dr. E.C. Leertouwer (WODC): a, r
Drs. R.F. Meijer (WODC): r
Mw. dr. D.E.G. Moolenaar (WODC): a, r
Drs. P.R. Smit (WODC): a, r

Dataleverantie

H.G. Aten (CBS)
J. Bos (Centraal Justitiep Bureau)
T. Zuidema (Centraal Justitiep Bureau)
Drs. R. Floor (Raad voor de Kinderbescherming)
Drs. A.A. van Gemert (Dienst Justitiële Inrichtingen)
Drs. F. Ghianni (CBS)
Mw. T.F.W. Kerkvliet-Barentsen (CBS)
Mw. J.M. Korpel (CBS)
P.J. Linckens (Dienst Justitiële Inrichtingen)
L.A.J. Spiessens (Ministerie van Justitie)
Drs. J.A.W. Valstar (Dienst Justitiële Inrichtingen)
M. Vlemmings (CBS)
Mw. drs. M. Wiekerad (Reclassering Nederland)

Bijdrage/ondersteuning

R. Aidala (WODC)
D. Jangbahadoer Sing (WODC)
Mw. drs. M.J. Kok (WODC)
H.J.J. Simons (WODC)
C.J. van Netburg

Bijlage 2 **Standaardclassificatie misdrijven CBS**

Laatstelijk gewijzigd voorjaar 2005

Misdrijven strafbaar gesteld in:

1 Wetboek van Strafrecht

geweldsmisdrijven

- verkrachting (art. 242)
- feitelijke aanranding der eerbaarheid (art. 246)
- overige seksuele misdrijven (art. 243 t/m 245, 247 t/m 249, 250)
- bedreiging (art. 285)
- misdrijven tegen het leven (art. 287 t/m 291, 293, 294, 296)
- mishandeling (art. 300 t/m 304b, 306)
- dood en lichamelijk letsel door schuld (art. 307 t/m 309)
- diefstal met geweld (art. 312)
- afpersing (art. 317)

vermogensmisdrijven

- valsheidsmisdrijven (art. 208 t/m 234)
- eenvoudige diefstal (art. 310)
- gekwalificeerde diefstal (art. 311)
- verduistering (art. 321 t/m 323)
- bedrog (art. 326 t/m 334, 336, 337)
- heling en schuldheling (art. 416 t/m 417)

vernietiging en openbare orde en gezag

- tegen de openbare orde (art. 131 t/m 136, 138 t/m 151a)
- discriminatie (art. 137c t/m 137g)
- gemeengevaarlijke misdrijven (art. 157 en 158)
- tegen het openbaar gezag (art. 177 t/m 182, 184 t/m 206)
- schennis der eerbaarheid (art. 239)
- vernietiging (art. 350 t/m 352)
- overige misdrijven Wetboek van Strafrecht

2 Wegenverkeerswet

- rijden onder invloed (art. 8)
- doorrijden na ongeval (art. 7 lid 1)
- overige misdrijven Wegenverkeerswet

3 Wet op de economische delicten

- milieuhygiënische wetten
- overige misdrijven Wet op de economische delicten

4 Opiumwet

- middelenlijst I (art. 2)
- middelenlijst II (art. 3)

5 Wet wapens en munitie

6 Wetboek Militair Strafrecht

7 Overige wetten

Bijlage 3 Informatiebronnen

In deze publicatie zijn vele verschillende informatiebronnen gebruikt, die allemaal een gedeelte van de strafrechtsketen betreffen: slachtofferenquêtes onder de bevolking, de Politiestatistiek, het Herkenningsdienstsysteem van de politie (registratie van pv's van aangifte van misdrijven), COMPAS (de zaken die uiteindelijk naar het OM gaan en daar ingeschreven worden), en de systemen die de tenuitvoerlegging van straffen en maatregelen registreren. Zoals in hoofdstuk 9 is aangestipt, kunnen deze informatiebronnen niet zonder meer volledig met elkaar worden vergeleken. Onderstaand volgt een aantal redenen waarom dit niet volledig het geval is:

- 1 De gehanteerde definities en de eenheden waarin de aantallen zijn uitgedrukt, kunnen verschillen. Zo komen de definities van misdrijftypen die in de Politiestatistiek en in de slachtofferenquêtes gebruikt worden, niet geheel overeen. Verder registreert de politie misdrijven (processen-verbaal van aangifte), terwijl de rechtbankstatistiek uitgaat van zaken. Een misdrijf kan door meer dan één persoon zijn gepleegd, terwijl een zaak één persoon betreft, maar daarentegen verschillende misdrijven kan omvatten. Bij de verdere afhandeling kunnen verschillende zaken via zogenoemde 'voegingen' in elkaar worden geschoven. De figuren 9.1 en 9.20 laten zien dat het aantal door de rechter in 2008 opgelegde onvoorwaardelijke sancties groter is dan het aantal door de rechter afgedane zaken. Dit is het logische gevolg van het feit dat meerdere sancties per zaak kunnen worden opgelegd.
- 2 De criteria voor het indelen naar delicttype kunnen verschillen. Een slachtoffer kan een delict anders rubriceren dan de politie, en de politie anders dan het OM. Zo kan de politie een tasjesroof als geweldsdelict bestempelen, terwijl het OM besluit het als vermogensmisdrijf in te schrijven. Omdat een zaak verschillende misdrijven kan omvatten, waarbij het zwaarste misdrijf het indelingscriterium vormt, kunnen minder zware misdrijven in de rechtbankstatistiek buiten beeld raken. Zo zal een inbraak niet in de cijfers terug te vinden zijn wanneer deze gepaard gaat met moord.
- 3 Er verstrijkt tijd tussen de behandeling van een misdrijf of zaak in de verschillende onderdelen van de keten. Dit betekent bijvoorbeeld dat een in 2004 aangegeven en geregistreerd misdrijf mogelijk pas in 2005 bij het OM wordt ingeschreven en in 2006 wordt afgehandeld. Dit 'over de jaargrens heen vallen' zal de verhouding tussen cijfers beïnvloeden, vooral daar waar sterke en abrupte stijgingen of dalingen optreden.
- 4 Gebreken in registraties kunnen eveneens een rol spelen. Zo is onduidelijk in hoeverre de automatisering bij de politie de registratie heeft beïnvloed. Veranderingen in beleid (bijvoorbeeld het feit dat de politie de lichtere artikel 8 WvW-zaken sinds een aantal jaren naar het CJIB brengt in plaats van naar de OM-parketten) kunnen eveneens hun invloed op de statistische informatie hebben. De kwaliteit van de statistiek en de onderlinge consistentie is lang niet altijd optimaal.

5 Er zijn verschillen in de reikwijdte van informatiesystemen. Zo gaan de CBS-slachtofferenquêtes over misdrijven met *individuele personen of huishoudens* als slachtoffer en gaat de Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven van het WODC over criminaliteit tegen *bedrijven*. Deze twee informatiebronnen kennen enige overlap, maar niet duidelijk is hoe groot deze overlap is. Hoewel in de slachtofferenquêtes wordt benadrukt dat het gaat om wat respondenten als privépersoon hebben meegemaakt, bestaat de (theoretische) kans dat een geweldsdelict tegen een bedrijfsmedewerker tijdens zijn werk voor het bedrijf in beide enquêtes zal worden gemeld.

In tegenstelling tot de twee genoemde enquêtes bevat de registratie van de politie ook zogenoemde 'slachtofferloze misdrijven' (bijvoorbeeld drugshandel). Anderzijds blijven veel misdrijven buiten de politieregistratie, meestal doordat ze niet worden aangegeven of worden opgespoord. Daarnaast is het zo dat niet alle opgespoorde delicten door de *politie* zijn opgespoord. Er zijn vier zogenoemde 'bijzondere opsporingsdiensten', elk met een eigen specifieke opsporingstaak: de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst/Economische Controledienst, de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst, de Algemene Inspectiedienst en de VROM Inlichtingen- en Opsporingsdienst.

Bij het bekijken van de samenhang tussen de verschillende onderdelen van de strafrechtsketen dient rekening te worden gehouden met bovengenoemde vertekeningen en beperkingen.

In de navolgende tekst wordt ingegaan op de gebruikte gegevensbronnen, zoals kenmerken van de bron, informatiegebied, de periodiciteit van de dataverzameling, de relaties met andere informatiesystemen, privacyaspecten, beperkingen, eigendom en beheer van de databron.

1 De slachtofferenquêtes

Er worden veel delicten gepleegd die niet in de officiële registraties worden opgenomen: het slachtoffer heeft besloten om geen aangifte te doen, de politie kan alleen maar een waarschuwing hebben gegeven, of het incident komt nooit aan het licht. Om een beter beeld te krijgen van alle delicten, dus ook van het dark number, kan aan een steekproef uit de bevolking of uit het bedrijfsleven worden gevraagd naar slachtofferschap van criminaliteit. Ook onveiligheidsgevoelens en andere aspecten in verband met criminaliteit kunnen via enquêtes in kaart worden gebracht.

De eerste slachtofferenquête onder de bevolking in Nederland werd in 1973 gehouden (Fiselier). In de periode 1973-1979 werd deze jaarlijks door het WODC uitgevoerd (Van Dijk en Steinmetz). Sinds 1980 heeft het

CBS – tot 1985 in overleg met het WODC – dergelijke enquêtes regelmatig gehouden: in de periode 1981-1985 gebeurde dit jaarlijks, na 1985 telkens in de oneven jaren, via de Enquête Slachtoffers Misdrijven (ESM). Met ingang van 1992 is de Enquête Rechtsbescherming en Veiligheid (ERV) de opvolger van de ESM. Deze continue enquête is in 1997 als module Recht opgenomen in het Permanent Onderzoek Leefsituatie (POLS), een continu CBS-onderzoek naar verschillende aspecten van de leefsituatie van de Nederlandse bevolking. Vanaf 2005 is deze module Recht binnen POLS vervallen. De belangrijkste onderwerpen zijn vanaf 2005 geïntegreerd in de Veiligheidsmonitor Rijk (VMR), die sinds eind 2008 is overgegaan in de Integrale Veiligheidsmonitor (IVM; zie hieronder).

Sinds 1993 is in opdracht van de ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) de Politiemonitor Bevolking (PMB) uitgevoerd. Tot en met 2001 was de PMB een tweejaarlijks onderzoek. Van 2002 tot en met 2005 is de PMB jaarlijks uitgevoerd. Ook de PMB is vanaf 2005 geïntegreerd in de VMR.

Vanaf 2005 zijn de belangrijkste onderwerpen uit de POLS-module Recht en uit de PMB, samen met elementen uit de Enquête Leefbaarheid en Veiligheid (L&V; een periodiek onderzoek naar de omstandigheden van leefbaarheid en veiligheid in de G-31 gemeenten), geïntegreerd in één grote jaarlijkse enquête, de Veiligheidsmonitor Rijk (VMR). Deze VMR werd vanaf 2005 op landelijke en vanaf 2006 tot en met 2008 ook op regionale schaal uitgevoerd. De opvolger hiervan, de Integrale Veiligheidsmonitor (IVM), levert naast landelijke en regionale informatie ook inzicht op subregionaal niveau.

Voor internationale vergelijking wordt sinds 1989 om de drie à vier jaar een slachtofferenquête uitgevoerd in diverse landen in en buiten Europa, de International Crime Victims Survey (ICVS) (zie paragraaf 7 van deze bijlage).

Kenmerken van slachtofferenquêtes

Slachtofferenquêtes vormen een eigen en onafhankelijke bron van gegevens over veelvoorkomende criminaliteit. De slachtofferenquêtes zijn opgezet met als doel inzicht te krijgen in de totale omvang van de criminaliteit, vooral in die criminaliteit die niet in de officiële registraties wordt opgenomen, via een waarnemingsmethode die onafhankelijk is van de politieregistratie. De gegevens uit de slachtofferenquêtes hebben betrekking op het begin van de strafrechtsketen. Elk delict waarvan iemand slachtoffer wordt, kan in principe worden aangegeven bij de politie, en kan daarmee in theorie bijdragen tot opsporing en aanhouding van mogelijke verdachten.

Als men de landelijke slachtofferenquêtes onder de bevolking als een opeenvolgend geheel in de tijd ziet, zijn er vijf momenten aan te wijzen waarop sprake kan zijn van een duidelijke trendbreuk. De eerste trend-

breuk ligt in 1980, bij de overgang van de WODC-slachtofferenquête naar de ESM; de tweede is in 1993, toen de ESM overging in de ERV. Het derde breukmoment valt in 1997, toen de ERV opgenomen werd in het POLS. Het vierde moment ligt in 2005-2006 bij de overgang van de POLS-module Recht (en de daarnaast afzonderlijk bestaande gegevensreeks van de PMB) naar de VMR. De vijfde trendbreuk betreft de overgang van de VMR naar de IVM in 2008. Deze overgangen zijn gepaard gegaan met grotere of minder grote wijzigingen in onderzoeksdesign, vraagstelling, frequentie en/of periodiciteit. Om inzicht te krijgen in de effecten van dergelijke wijzigingen zijn bij enkele overgangen zowel de 'oude' als de nieuwe enquêtes tegelijk ('parallel') uitgevoerd. Dit is onder meer het geval bij de overgang van de ESM naar de ERV en van de VMR naar de IVM.

Beperkingen van slachtofferenquêtes

In de slachtofferenquêtes zijn de definities van een 'delict' niet gelijk aan de strafrechtelijke definities, zoals die in de Politiestatistiek en de justitiële statistieken worden gehanteerd. De betrouwbaarheid van de bevindingen is afhankelijk van (onder andere) het aantal respondenten en het aantal aangetroffen delicten in de steekproef. Ook het (beperkte) geheugen van de geënquêteerden kan de resultaten beïnvloeden, doordat respondenten zich bepaalde gebeurtenissen niet meer juist herinneren of verkeerd in de tijd plaatsen ('telescoping'). Verder wordt alleen over delicten met aanwijsbare slachtoffers gerapporteerd. Gegevens over slachtofferloze delicten (zoals heling en drugshandel) komen niet voor. Zeer zware vormen van geweld, zoals moord, komen per definitie evenmin voor. Verschillende slachtofferenquêtes laten vaak verschillende resultaten in hoogte en ontwikkeling van slachtofferpercentages en andere cijfers zien. Deze verschillen vloeien vooral voort uit verschillen in vraagstelling, in steekproefkader en in verslagperiode. Ook de wijze van enquêteren kan een rol spelen.

Zo zijn de delicten in de CBS-enquêtes vanaf 1992, in de VMR en in de IVM in het algemeen strikter gedefinieerd dan in de PMB en de eerdere CBS- en WODC-enquêtes. Slachtofferschap heeft in de ESM betrekking op twaalf maanden in het voorgaande kalenderjaar, in de CBS-enquêtes vanaf 1992 (POLS en ERV) is dit twaalf maanden voor de interviewdatum (dus 'gemiddeld' zes maanden in het huidige en zes maanden in het voorgaande kalenderjaar). Ook de referentieperiode in de PMB en in de VMR is twaalf maanden vóór de interviewdatum, maar dit komt bij benadering overeen met het voorgaande kalenderjaar. In de IVM, die jaarlijks in het vierde kwartaal wordt uitgevoerd, valt deze referentieperiode grotendeels samen met het lopende kalenderjaar.

Slachtofferschappen worden in deze rapportage toegedeeld aan het kalenderjaar waarin het zwaartepunt van de onderzochte verslagperiode valt. Voor de ERV en POLS wordt voor de verslagperiode het betreffende onder-

zoeksjaar aangehouden, evenals voor de IVM. Gegevens voor ontbrekende jaren zijn in een aantal gevallen geïnterpoleerd.

De respondenten voor de ESM tot en met 1984 werden getrokken uit gemeentelijke personenregisters (voor enkele gemeenten werd uit een adressenregister getrokken), voor de ERV vormde een postafgiftepuntenbestand het steekproefkader en voor POLS werden steekproeven getrokken uit persoonsregisters (GBA: Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens). Voor de PMB werd getrokken uit een telefoonregister, terwijl voor de ICVS willekeurige telefoonnummers worden gegenereerd (met een regionale stratificatie). De steekproef voor de VMR wordt getrokken uit een personenregister (de GBA), waarbij uit telefoonregisters bijbehorende telefoonnummers worden gezocht.

De interviews voor de ESM, de ERV en POLS werden persoonlijk bij de respondenten thuis gehouden, terwijl de PMB-respondenten telefonisch werden geïnterviewd. De VMR-interviews worden voor zover mogelijk telefonisch afgenomen, maar indien dit niet mogelijk is volgt een persoonlijk interview. In de IVM worden vier verschillende interviewmodes gehanteerd: internet, telefonisch, persoonlijk of schriftelijk (zie paragraaf 1.4).

1.1 CBS-slachtofferenquêtes (1980-2004)

Informatiegebied

De bevolking van Nederland van 15 jaar en ouder in particuliere huishoudens vormt de doelpopulatie van de slachtofferenquête. In alle CBS-slachtofferenquêtes wordt van verschillende soorten delicten en delictgroepen vastgesteld hoeveel personen daarvan slachtoffer zijn geworden in het voorgaande kalenderjaar (ESM) of in de twaalf voorgaande maanden (ERV, POLS); hoeveel van deze voorvallen bij de politie zijn gemeld en bij hoeveel een document (pv) is ondertekend. Bij de ERV en het POLS wordt verder nog geschat hoeveel delicten in Nederland hebben plaatsgevonden. Verder worden vragen gesteld over gevoelens van onveiligheid in verband met criminaliteit en over preventiemaatregelen tegen criminaliteit. De ESM onderscheidt handtastelijkheden binnen en buiten, exhibitionisme, bedreigingen binnen en buiten, inbraak, (brom)fiets-/autodiefstal, diefstal uit of vanaf auto, zakkenrollerij, overige diefstal (niet eerder genoemd), beschadiging van auto, overige vernielingen (niet eerder genoemd) en doorrijden na aanrijding.

ERV en POLS onderscheiden geweldsdelicten, zoals seksuele delicten (in de ERV alleen aan vrouwen gevraagd), mishandeling, bedreiging; vermogensdelicten, zoals inbraak, fietsdiefstal, autodiefstal, diefstal uit auto, zakkenrollerij en overige diefstal; vandalisme, zoals diefstal vanaf/beschadiging aan auto, overige vernielingen; doorrijden na ongeval;

kwaadwillige telefoontjes (wordt niet als delict geteld); overige delicten (worden niet verder geanalyseerd).

Kenmerken van respondenten en/of het huishouden zijn in alle CBS-enquêtes: leeftijd, geslacht, burgerlijke staat, huishoudensamenstelling, opleidingsniveau, inkomen, tijdsbesteding en dergelijke. Het belangrijkste geografische kenmerk is de urbanisatiegraad of de stedelijkheid van de woongemeente.

De CBS-slachtofferenquêtes zijn gebaseerd op een steekproef. De in de jaren 1981 en 1982 uitgevoerde ESM bestond hoofdzakelijk uit een personensteekproef, die voor enkele gemeenten werd aangevuld met een adressensteekproef. Vanaf 1983 is voor de ESM, en voor de ERV, het steekproefkader gebaseerd op het postafgiftepuntenbestand van de PTT. Per huishouden werd in de ESM slechts één persoon ondervraagd. Anders dan in de ESM werden in de ERV per huishouden, indien aanwezig, twee personen van 15 jaar en ouder geïnterviewd. De POLS-steekproeven ten slotte zijn personensteekproeven die werden getrokken uit de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA). In de ESM zijn steeds 5.000 à 10.000 personen ondervraagd. De ERV bevat jaarlijks 5.000 respondenten uit circa 3.000 adressen. In het POLS werden jaarlijks circa 50.000 personen voor het gehele onderzoek ondervraagd, van wie 10.000 voor de module Recht (waaronder Slachtofferschap). Vragen over onveiligheidsgevoelens worden aan circa 5.000 respondenten gesteld. Er wordt per soort enquête herwogen naar achtergrondvariabelen als leeftijd, geslacht en mate van verstedelijking.

Alle enquêtes worden mondeling (face to face) afgenomen bij persoonlijk bezoek door een enquêteur.

Periodiciteit van de dataverzameling

De ESM is uitgevoerd in elk van de jaren 1981-1985, en sindsdien tot en met 1993 alleen in de oneven jaren. De ERV is uitgevoerd in elk van de jaren 1992-1996; het POLS werd eveneens jaarlijks uitgevoerd van 1997-2004.

Beperkingen

Door verschillen in onderzoeksdesign, waarnemingsmethode en vraagstelling zijn de resultaten van de CBS-enquêtes niet zonder meer vergelijkbaar met andere slachtofferenquêtes, zoals de Politie-monitor Bevolking en de Internationale Slachtofferenquête (ICVS). Ook de onderlinge vergelijkbaarheid tussen ESM en ERV is beperkt. De vergelijkbaarheid tussen de ERV en het POLS is beter, omdat de vraagstelling nauwelijks is gewijzigd.

Eigendom en beheer

De slachtofferenquêtes worden zelfstandig uitgevoerd door het CBS. Bestanden voor gebruik door derden worden beheerd door DANS (Data Archiving and Networked Services; voorheen WSA) en zijn (tegen betaling) voor derden beschikbaar. De bestanden zijn niet herleidbaar tot personen. Daarom zijn er geen speciale privacyreglementen van toepassing.

1.2 *Politiemonitor Bevolking (1993-2005)*

De PMB is een landelijk bevolkingsonderzoek naar criminaliteit, onveiligheid, preventiegedrag van burgers en de ervaringen van burgers met de politie. In 2004 zijn vragen over verschillende aspecten van veiligheid en het functioneren van de politie aan bijna 50.000 Nederlanders voorgelegd. Deze informatie dient deels als aanvulling op geregistreerde gegevens over criminaliteit, vooral ten behoeve van het beleid op regionaal (politie-regio's) en landelijk niveau, en daarnaast ten behoeve van andere lokale relevante beleidseenheden. Net als de andere slachtofferenquêtes gaan de verzamelde gegevens over criminaliteit aan het begin van de strafrechtsheten. De doelpopulatie van de PMB is de bevolking van 15 jaar en ouder in particuliere huishoudens van Nederland, van de afzonderlijke politie-regio's en van eventuele andere onderscheiden administratieve eenheden.

Informatiegebied

Ook de PMB heeft betrekking op aantallen slachtoffers, het wel of geen (ondertekende) aangifte doen, de reden van eventuele aangifte, en eventuele geleden schade; voorts op het oordeel over het optreden van de politie, redenen van eventuele ontevredenheid, en preventieadviezen en informatie over slachtofferhulp. Daarnaast worden vragen gesteld over problemen in de buurt met betrekking tot diverse vermogensdelicten, verkeersoverlast, dreiging en verloedering, gevoelens van onveiligheid in verband met criminaliteit, preventiemaatregelen tegen inbraak, andere contacten van burgers met de politie en de tevredenheid hierover, en beschikbaarheid, zichtbaarheid, functioneren en optreden van de politie in de eigen buurt. De zogenoemde objectgebonden delicten zijn die delicten die de woning of een voertuig als object hebben: (poging tot) inbraak (woning als object), fietsdiefstal, autodelicten, diefstal uit/vanaf de auto en vernieling aan de auto. Persoonsgebonden delicten zijn: verkeersdelicten (aanrijding met doorrijden); geweldsdelicten, zoals bedreiging, mishandeling, portemonneediefstal met geweld; en overige delicten, zoals portemonneediefstal zonder geweld, overige diefstal, overige vernieling en andere delicten. De achtergrondkenmerken zijn beperkt; standaard worden alleen landelijke en regionale gegevens gepresenteerd.

Periodiciteit van de dataverzameling

In elk van de 25 politieregio's worden ten minste 1.000 personen telefonisch ondervraagd. Het onderzoek is na een beperkt onderzoek in 1990 (in 25 Nederlandse gemeenten) tussen 1993 en 2001 tweejaarlijks en daarna tot en met 2005 jaarlijks uitgevoerd. Gevraagd wordt naar de ervaringen van de respondenten in de twaalf maanden voorafgaand aan de interviewdatum. De (telefonische) interviews zijn geconcentreerd in de maanden januari t/m maart.

Beperkingen

De vergelijkbaarheid met andere slachtofferenquêtes wordt beperkt door verschillen in (onder andere) het steekproefkader (telefoonregister versus personen- versus adressensteekproef), de herweging, de methode van dataverzameling (telefonisch versus persoonlijk), de vraagstelling en -volgorde van (onder andere) delicten, en de presentatie van resultaten (percenteringbasis, (sub)totaalcijfers voor groepen van delicten).

Eigendom en beheer

Het onderzoek werd uitgevoerd in opdracht van de ministeries van BZK en Justitie en een groot aantal politiekorpsen en was primair gericht op de afzonderlijke politieregio's. De politieregio's hadden de mogelijkheid om extra respondenten te laten ondervragen via de zogenoemde 'opstapmethode'. De belangrijkste resultaten van de PMB werden gepresenteerd in twee rapporten: een landelijk rapport, waarin de belangrijkste resultaten, en een tabellenrapport.

1.3 De Veiligheidsmonitor Rijk (2005-2008)*Informatiegebied*

De bevolking van Nederland van 15 jaar en ouder in particuliere huishoudens vormt de doelpopulatie van de Veiligheidsmonitor Rijk. Van verschillende soorten delicten en delictgroepen wordt vastgesteld hoeveel personen daarvan slachtoffer zijn geworden in de twaalf voorgaande maanden, in hoeverre deze voorvallen bij de politie worden gemeld, en of daarbij een document (pv) is ondertekend. Er wordt een schatting gemaakt van het aantal delicten dat de inwoners in Nederland hebben ondervonden. Verder worden vragen gesteld over gevoelens van onveiligheid in verband met criminaliteit, over preventiemaatregelen tegen criminaliteit, over buurtproblemen, over algemene contacten tussen burgers en politie, en over het oordeel over de politie in de woonbuurt.

In de VMR worden de volgende delicten onderscheiden: geweldsdelicten (seksuele delicten, mishandeling, bedreiging); vermogensdelicten, zoals inbraak of een poging daartoe, fietsdiefstal, autodiefstal, diefstal uit auto, zakkenrollerij met of zonder geweld en overige diefstal; vandalisme (beschadiging/diefstal vanaf auto en overige vernielingen); doorrijden na ongeval en overige delicten.

Kenmerken van respondenten of hun huishouden (zoals leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, burgerlijke staat, huishoudensamenstelling, inkomen) worden zo veel mogelijk verkregen via koppeling met (geanonimiseerde) registerdata die bij het CBS via het Sociaal Statistisch Bestand beschikbaar zijn. Ook geografische achtergrondkenmerken (zoals stedelijkheid van de woonomgeving en van de woongemeente) worden via een dergelijke koppeling verkregen. Hierdoor kan de (beperkte) beschikbare interviewtijd maximaal worden benut voor relevante onderwerpgerichte vragen, en ontstaan uitgebreide mogelijkheden tot nadere analyse.

De VMR is gebaseerd op een personensteekproef, die wordt getrokken uit de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA). Jaarlijks worden voor het hoofdonderzoek in het eerste kwartaal per politieregio netto ten minste 750 respondenten ondervraagd, wat resulteert in ten minste 18.750 respondenten.¹ De enquêtes worden in principe telefonisch afgenomen, maar wanneer op het woonadres van de respondent geen telefoonaansluiting beschikbaar is, volgt een mondeling (face to face) interview met een bezoek door een enquêteur.

Periodiciteit van de dataverzameling

De VMR is in de jaren 2005-2008 jaarlijks uitgevoerd.

Beperkingen

Door verschillen in onderzoeksdesign, waarnemingsmethode en vraagstelling zijn de resultaten niet zonder meer vergelijkbaar met eerdere en andere slachtofferenquêtes (PMB, POLS, L&V) en met de Internationale Slachtofferenquête (ICVS). Daarnaast kan er sprake zijn van steekproeffouten, meetfouten en non-responsfouten.

Eigendom en beheer

Oprachtgevers voor de VMR zijn de ministeries van Justitie en BZK en het CBS, die daartoe een samenwerkingsovereenkomst zijn aangegaan. Het onderzoek wordt uitgevoerd door het CBS. Bestanden zijn in principe voor gebruik door de opdrachtgevers; gebruik door derden is na enige tijd mogelijk via DANS (voorheen WSA). Ook via het Centrum voor Beleidsstatistiek van het CBS kunnen externe onderzoekers (onder strikte voorwaarden) onderzoek verrichten op microdata van het CBS. Daarnaast kunnen op aanvraag data beschikbaar worden gesteld (maatwerk). De bestanden zijn niet herleidbaar tot personen. Daarom zijn er geen speciale privacyreglementen van toepassing.

1.4 De Integrale Veiligheidsmonitor (vanaf 2008)

Informatiegebied

De doelpopulatie van de Integrale Veiligheidsmonitor vormt de bevolking van 15 jaar en ouder in particuliere huishoudens in Nederland als geheel, in afzonderlijke regio's of in afzonderlijke gemeenten of delen, of combinaties daarvan. De IVM bestaat uit een landelijke/regionale steekproef en lokale steekproeven, die tegelijkertijd worden uitgevoerd. De landelijke/regionale uitvoering is gericht op betrouwbare gegevens voor Nederland als geheel en voor de 25 afzonderlijke politieregio's; de lokale onderzoeken

¹ Dit geldt voor de standaard-VMR. Het additionele onderzoek, waarbij in de volgende kwartalen ten minste circa 1.000 respondenten per kwartaal worden ondervraagd, blijft hier verder buiten beschouwing. In 2005 is de VMR alleen op (beperkte) landelijke schaal uitgevoerd, met in totaal ruim 5.000 respondenten.

zijn daarnaast gericht op het verkrijgen van (extra) informatie voor afzonderlijke politieregio's of gemeenten, of onderdelen of combinaties daarvan.

De vragenlijst van de IVM is modulair opgebouwd, met verplichte en facultatieve vragenblokken. In het landelijke/regionale deel worden alle vragen opgenomen; op lokaal niveau kunnen facultatieve blokken desgewenst worden weggelaten. Ook kan lokaal een 'vrij blok' worden meegenomen. Verplichte blokken in de IVM zijn: de leefbaarheid van de woonomgeving, buurtproblemen, onveiligheidsgevoelens in verband met criminaliteit, slachtofferschap van criminaliteit, en – indien nodig – achtergrondkenmerken. Vragen over aangifte bij de politie van het meest recente voorval zijn facultatief, evenals vragen over algemene contacten tussen burgers en politie, over het functioneren van de politie in de woonbuurt, over preventiemaatregelen tegen criminaliteit, en (in 2008) over respectloos gedrag en de inzet van de gemeente voor de leefbaarheid en veiligheid. Van verschillende soorten delicten en delictgroepen wordt vastgesteld hoeveel personen daarvan slachtoffer zijn geworden in de twaalf voorgaande maanden. Ook wordt een schatting gemaakt van het aantal delicten dat de inwoners in Nederland hebben ondervonden. De volgende delicten worden onderscheiden: geweldsdelicten (seksuele delicten, mishandeling, bedreiging); vermogensdelicten, zoals inbraak of een poging daartoe, fietsdiefstal, autodiefstal, diefstal uit auto, zakkenrollerij met of zonder geweld en overige diefstal; vandalisme (beschadiging aan/diefstal vanaf auto en overige vernielingen); overige delicten.

Kenmerken van respondenten of hun huishouden (zoals leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, burgerlijke staat, huishoudensamenstelling, inkomen) worden voor het landelijke/regionale deel zo veel mogelijk verkregen via koppeling met (geanonimiseerde) registerdata die bij het CBS via het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) beschikbaar zijn. Ook geografische achtergrondkenmerken (zoals stedelijkheid van de woonomgeving en van de woongemeente) worden via een dergelijke koppeling verkregen. Hierdoor ontstaan niet alleen uitgebreide mogelijkheden tot nadere analyse, maar kan de beperkte beschikbare interviewtijd maximaal worden benut voor relevante onderwerpgerichte vragen.

De IVM is gebaseerd op personensteekproeven, die zowel voor het landelijke/regionale deel als voor de lokale enquêtes door het CBS worden getrokken uit de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA). Jaarlijks worden voor het landelijke/regionale deel in het vierde kwartaal per politieregio netto ten minste 750 respondenten ondervraagd, wat resulteert in ten minste 18.750 respondenten.² Het aantal respondenten voor de lokale onderzoeken varieert.³

2 Vanwege de tegelijkertijd uitgevoerde VMR-extra (alleen landelijk) in het vierde kwartaal van 2008 is dit aantal uitsluitend voor de IVM 2008 aangepast naar netto 670 respondenten per politieregio. In totaal telde deze landelijke/regionale uitvoering bijna 17.000 respondenten.

3 In de IVM 2008 participeerden 7 politieregio's en (grotendeels in combinatie daarmee) rond 80 gemeenten in de lokale uitvoering, met in totaal bijna 46.000 respondenten.

In de IVM worden vier verschillende interviewmodes gehanteerd. De benaderde persoon wordt allereerst verzocht om de vragenlijst via internet te beantwoorden (CAWI). De steekproefpersonen kunnen ook een schriftelijke vragenlijst opvragen en invullen (PAPI). Steekproefpersonen die niet reageren, worden telefonisch herbenaderd (CATI) als het telefoonnummer bij het CBS (of bij de lokale uitvoerenden) bekend is. Als dat niet bekend is of als telefonische benadering niet lukt, worden die personen alsnog persoonlijk benaderd (CAPI). In het landelijke/regionale deel worden alle interviewmodes gebruikt; in de lokale onderzoeken zijn de (relatief dure) mondelinge interviews met een bezoek door een enquêteur niet verplicht. Deze waarnemingsmethode is in de IVM-2008 lokaal slechts op beperkte schaal toegepast.

Periodiciteit van de dataverzameling

De IVM wordt vanaf najaar 2008 jaarlijks uitgevoerd.

Beperkingen

Door verschillen in onderzoeksdesign, waarnemingsmethode en vraagstelling zijn de resultaten niet zonder meer vergelijkbaar met eerdere en andere slachtofferenquêtes (PMB, POLS, L&V, VMR) en met de Internationale Slachtofferenquête (ICVS). Daarnaast kan er sprake zijn van steekproeffouten, meetfouten en non-responsfouten.

Eigendom en beheer

Oprachtgevers voor de IVM zijn de ministeries van Justitie en BZK en het CBS. Het CBS draagt zorg voor de landelijke uitvoering van de IVM; de uitvoering van de lokale enquêtes is ondergebracht bij de eigen statistische onderzoeksbureaus of bij externe veldwerkbureaus. De eerstgenoemde opdrachtgevers hebben een Raad voor de Veiligheidsmonitor ingesteld, die in algemene zin toezicht uitoefent op de uitvoering van de IVM. In deze Raad zijn behalve de opdrachtgevers ook instanties als de G4, de G27, het WODC, de politieorganisatie en het Nicis Institute vertegenwoordigd. Om de regionale en lokale onderzoeken te coördineren en te faciliteren is door de ministeries van BZK en Justitie het bureau Veiligheidsmonitor opgericht, dat is gehuisvest bij het Nicis Institute. De standaardrapportages (door het CBS) zijn gebaseerd op alle (landelijke/regionale plus regionale) enquêtes samen. De lokale deelnemers krijgen hun eigen microdata (waaronder de gevraagde achtergrondkenmerken), aangevuld met de door het CBS verzamelde onderzoeksgegevens voor die regio/gemeente. Omdat alle indicatoren zijn gestandaardiseerd, kunnen lokale instanties daarmee hun eigen rapportages hierop afstemmen.

Bestanden zijn in principe voor gebruik door de opdrachtgevers. In opdracht van het BVM is een tool ontwikkeld waarmee voor lokale beleidsmakers gestandaardiseerde rapportages kunnen worden gege-

nereerd op basis van onderzoeksbestand(en) met outputgerelateerde programmasources die door het CBS via het Centrum voor Beleidsstatistiek (CvB) aan het Bureau veiligheidsmonitor ter beschikking worden gesteld. Het gebruik van deze microdata vindt plaats conform de voorwaarden die hiervoor door het CvB worden gehanteerd.

Gebruik door derden is na enige tijd mogelijk via DANS (voorheen WSA). Ook via het CvB kunnen externe onderzoekers (onder strikte voorwaarden) onderzoek verrichten op microdata van het CBS. Daarnaast kunnen op aanvraag data beschikbaar worden gesteld (maatwerk).

De bestanden zijn niet direct herleidbaar tot personen. Daarom zijn er geen speciale privacyreglementen van toepassing.

1.5 De Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven (MCB)

De belangrijkste informatiebron over de criminaliteit waarmee bedrijven worden geconfronteerd is de Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven (MCB). Deze monitor is vanaf 2004 jaarlijks uitgevoerd in opdracht van de ministeries van Justitie en BZK en is vooral gericht op de criminaliteit binnen vijf afzonderlijke sectoren (detailhandel, bouw, horeca, transport en zakelijke dienstverlening).⁴

De MCB heeft als doel het slachtofferschap van Nederlandse bedrijven vast te stellen en inzicht te verschaffen in de maatregelen die zij nemen om de criminaliteit terug te dringen. Net als de andere slachtofferenquêtes gaan de verzamelde gegevens over het begin van de strafrechtsketen.

Kenmerken

De doelpopulatie van de MCB wordt gevormd door bedrijven en instellingen uit de volgende sectoren:

- bouwnijverheid;
- detailhandel;
- horeca;
- transport;
- zakelijke dienstverlening.

Informatiegebied

In de MCB worden vragen gesteld over inbraak, diefstal, vernieling en geweld. Daarnaast is een categorie 'overige' delicten voorgelegd. In de MCB 2006 is voor het eerst specifiek aandacht besteed aan interne criminaliteit (diefstal van geld of goederen door het eigen personeel).

⁴ Per sector is voor elk van de MCB-edities 2006-2008 een uitgebreide rapportage samengesteld met gedetailleerde gegevens naar (onder andere) branches binnen de sector, ligging, regio en soort delict.

Methoden van dataverzameling

Het veldwerk van de MCB vindt plaats in het najaar. In totaal worden enkele tienduizenden bedrijven op vestigingsniveau telefonisch onderzocht over de criminaliteits- en veiligheidssituatie gedurende de twaalf maanden voorafgaand aan het onderzoek. De respons in 2008 bedroeg 45%.

De structuur van de zakelijke markten kent een scheve verdeling. Er zijn heel veel kleine bedrijven en relatief weinig grote ondernemingen. Ook de verdeling over sectoren en regio's is ongelijkmatig. Om over de afzonderlijke sectoren, grootteklassen en regio's nauwkeurige uitspraken te kunnen doen, is de steekproef disproportioneel gestratificeerd naar sector en bedrijfsgrootte.

Periodiciteit van de dataverzameling

In 1999 startten de ministeries van Justitie en BZK met een initiatief om in de informatiebehoefte rond criminaliteit bij bedrijven en instellingen te voorzien.

Voor dit initiatief – destijds de MBI genoemd – werd in 1999 een pilot-onderzoek uitgevoerd in drie sectoren van het Nederlandse bedrijfsleven. Het doel van deze pilot was het ontwikkelen van een onderzoeksinstrument waarmee een betrouwbaar beeld kan worden verkregen van de criminaliteits- en veiligheidssituatie, de praktijk van de veiligheidsszorg in het Nederlandse bedrijfsleven en de rol die de politie daarbij speelt. Het door middel van deze pilot ontwikkelde onderzoeksinstrumentarium werd in 2002 onder de naam Monitor Bedrijven en Instellingen ingezet om de criminaliteits- en veiligheidssituatie voor het gehele Nederlandse bedrijfsleven te onderzoeken. Vanwege de grote marges rond het aantal delicten is in 2004 besloten tot een verzevenvoudiging van de steekproefomvang, waardoor nauwkeuriger schattingen mogelijk zijn. Omdat vanaf dat moment geen instellingen in het onderzoek zijn meegenomen, is de naam veranderd in Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven. De meting over 2004 fungeert als nulmeting. Sindsdien is het onderzoek jaarlijks herhaald.

Relaties met andere informatiesystemen

Slachtofferenquêtes, en dus ook de MCB, vormen een eigen en onafhankelijke bron van gegevens over veelvoorkomende criminaliteit.

Beperkingen

Methodologische problemen bij dergelijk onderzoek onder bedrijven (en instellingen) liggen onder meer in de grote verscheidenheid in aard en omvang van diverse bedrijfsvestigingen, in de aard van de delicten waarmee verschillende branches te maken hebben, in de beschikbaarheid van de gevraagde informatie, en in de verscheidenheid van vestigingen als functionele commerciële, juridische, economische of andere eenheden

binnen een bedrijf of onderneming. De vergelijkbaarheid met resultaten uit andere slachtofferenquêtes onder bedrijven (waaronder specifieke brancheonderzoeken) is beperkt vanwege verschillen in (onder andere) de aard, detaillering, vraagformulering en -volgorde van de delicten.

Privacyaspecten

Aangezien er geen rapportage plaatsvindt naar individuele kenmerken van bedrijfsvestigingen of ondernemingen, en de bestanden niet beschikbaar zijn voor derden, is op de gegevens uit de MCB geen privacyreglement voor derden van toepassing.

Eigenaar en beheer

Het onderzoek wordt uitgevoerd door TNS NIPO in opdracht van de ministeries van Justitie en BZK. Over het meest recente jaar en van de voorgaande jaren is een samenvattend rapport 'Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven 2008' beschikbaar.

2 De Politiestatistiek

De Politiestatistiek, gestart in 1948, beoogt inzicht te geven in de omvang, samenstelling en ontwikkeling van de geregistreerde criminaliteit en de inspanning van de politie ter bestrijding hiervan. De gegevens in de Politiestatistiek komen rechtstreeks van de politieregiokorpsen. Vanaf 1997 worden de gegevens door de meeste korpsen per incident (misdrijf of andere activiteit) vanuit de geautomatiseerde systemen van incidentenregistratie naar het CBS gestuurd. De overige korpsen leveren tellingen naar type misdrijf of groep van wetsartikelen.

De gegevens worden op gemeenteniveau ontvangen, zodat elke regionale indeling en categorisering van gemeenten kan worden gemaakt.

Informatiegebied

De ontvangen gegevens hebben vooral betrekking op type misdrijf, aangifte, opheldering en gehoorde verdachten. In de publicaties worden de misdrijven onderverdeeld naar wetten en per wetboek eventueel uitgesplitst naar wetsartikelen. De kenmerken van de verdachte zijn geslacht en minder- of meerderjarigheid.

Periodiciteit van de dataverzameling

Tussen 1948 en 1997 werden de gegevens per kwartaal naar het CBS gestuurd. Sinds 1997 wordt een deel per kwartaal en een deel per jaar verzameld.

Relaties met andere informatiesystemen

De Politiestatistiek is een op zichzelf staand informatiesysteem. Vanaf 1997 leveren de politieregio's het grondmateriaal voor de Politiestatistiek vanuit de incidentenregistraties XPOL en BPS. Per incident of activiteit van de politie worden de gegevens uit deze basisprocessensystemen geselecteerd en aangeleverd. De BPS-regio's zenden hun gegevensbestanden per kwartaal. Van de XPOL-regio's ontvangt het CBS een jaarbestand.

Beperkingen

De Politiestatistiek is beperkt tot de door de politie geregistreerde criminaliteit en kent de gangbare beperkingen van registratieregimes en -cultuur. Echter, ze geeft belangrijke informatie over het werkaanbod van de politie en is daarmee ook een bruikbaar instrument bij het voorspellen van de werkdruk van de politie, voor zover veroorzaakt door criminaliteit.

Eigendom en beheer

Het CBS verzamelt, bewerkt en publiceert de politiecijfers. Tevens maakt het bureau een jaarbestand waarvan het eigenaar en beheerder is. Het privacyreglement is niet van toepassing, aangezien diepgaande persoonsgegevens ontbreken.

3 Het Herkenningssysteem en het Sociaal Statistisch Bestand (HKS/SSB) van het CBS

Het Herkenningssysteem (HKS) is een landelijk dekkend systeem dat sinds 1986 door de politie gebruikt wordt om gegevens over verdachten te registreren. Omdat de verschillende politieregio's het systeem beheren, is feitelijk sprake van Herkenningssystemen: voor elke politieregio en de Koninklijke Marechaussee (KMar) één.

Het HKS bevat gegevens over 'het begin' van de strafrechtsketen. Het gaat hier om de registratie door de politie van crimineel gedrag. De in deze publicatie gebruikte HKS-gegevens zijn gekoppeld aan het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) van het CBS. Het SSB bevat informatie over alle personen die sinds 1995 op enig moment in Nederland woonden, een uitkering of pensioen vanuit Nederland ontvangen of een werk- of opleidingsrelatie met ons land hebben.

Informatiegebied

Het HKS bevat zowel de aangiftegegevens van misdrijven als de persoonsgegevens van de verdachten daarvan. Tegen een verdachte kunnen één of meer processen-verbaal van aanhouding zijn opgemaakt. Een proces-verbaal, ook wel antecedent genoemd, kan bestaan uit één of meer misdrijven (delicten). Zo kan een persoon van bijvoorbeeld een (of meerdere) winkeldiefstal(len) en vernieling verdacht zijn. Opgenomen worden

personen die minimaal 12 jaar zijn en tegen wie als verdachte van een misdrijf proces-verbaal is opgemaakt. Ook minderjarigen die door de politie wegens een misdrijf of overtreding naar Halt worden verwezen, moeten sinds 1996 in het HKS worden geregistreerd. Halt-verwijzingen worden overigens in deze publicatie niet gebruikt. Het HKS bevat informatie over bijvoorbeeld een delict waarvan een persoon wordt verdacht, het tijdstip waarop het gepleegd werd, de modus operandi, maar ook persoonskenmerken van de verdachte als geboortedatum, geslacht, nationaliteit en aanwezigheid van verslavingsproblematiek. Het HKS is het enige bestand dat op het niveau van de politie gegevens bevat over alle geregistreerde antecedenten van verdachten in Nederland. Dit biedt de mogelijkheid tot een waardevolle verdieping in informatie over verdachten.

Het SSB van het CBS bestaat uit een kern van een aantal onderling gekoppelde registers, waarin demografische en sociaaleconomische gegevens over de gehele bevolking zijn opgenomen. De demografische gegevens in de SSB-kern, zoals geslacht, geboortedatum, geboorteland, burgerlijke staat en woonplaats, komen voornamelijk uit de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA). Daarnaast wordt onder meer gebruikgemaakt van gegevens uit de Verzekerdenadministratie van het UWV (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen) en loonbelastinggegevens van de Belastingdienst. Op dit moment is de definitieve SSB-kern beschikbaar voor de verslagjaren 1999-2005 en is er een voorlopige versie voor 2006 beschikbaar. Naast deze kern bestaan er SSB-satellieten waarmee een bepaald onderwerp nader wordt beschreven. Momenteel zijn SSB-satellieten beschikbaar voor veiligheid, integratie van allochtonen, gezondheid, ruimtelijke en sociale mobiliteit, sociale dynamiek en onderwijs. Deze satellieten zijn nog in ontwikkeling en er wordt gewerkt aan aanvullende satellieten. Alle gegevens in zowel de SSB-kern als de -satellieten zijn geanonimiseerd.

Het in deze publicatie gebruikte HKS/SSB-bestand van het CBS maakt onderdeel uit van de satelliet Veiligheid en bevat informatie over alle personen die in het betreffende verslagjaar (2000-2006) tot de Nederlandse bevolking behoren. Personen die bijvoorbeeld illegaal of als toerist in Nederland verbleven, of zij die alleen een uitkeringsrelatie met ons land hebben, zijn dus buiten beschouwing gelaten.⁵ Voor wie van toepassing is informatie uit het HKS aangekoppeld.

Periodiciteit van de dataverzameling

In principe wordt elk proces-verbaal van aanhouding in het HKS opgenomen, dus er is sprake van een continue registratie van feiten. Gegevens in

5 In voorgaande edities van *Criminaliteit en rechtshandhaving* werden deze personen voor zover informatie over hen beschikbaar was wel meegenomen in de analyses.

het HKS worden jaarlijks naar het CBS gestuurd en worden als jaarbestanden opgenomen in het SSB.

Relaties met andere informatiesystemen

Het HKS is een op zichzelf staand registratiesysteem. Informatie die in het HKS wordt opgenomen, registreert de politie ook in andere bedrijfsprocessensystemen. Eenmaal opgenomen in het SSB, zijn de gegevens op persoonsniveau koppelbaar aan allerlei andere gegevens.

Beperkingen

Het HKS heeft ook zijn beperkingen. Daders die niet zijn aangehouden, delicten waarvan geen proces-verbaal is opgemaakt en delicten die in het geheel niet ter ore komen van de politie worden niet geregistreerd. Selectiemechanismen kunnen een rol spelen bij de registratie in het HKS en leiden tot vertekeningen. In het HKS worden alleen 'natuurlijke personen' opgenomen; rechtspersonen zijn uitgesloten van opname. Delicten door Nederlandse daders gepleegd in het buitenland worden niet geregistreerd, in Nederland gepleegde delicten door personen die niet in Nederland woonachtig zijn wel (maar deze laatste groep wordt in onderhavige publicatie buiten beschouwing gelaten). Gegevens van de bijzondere opsporingsdiensten (bijvoorbeeld FIOD, ECD, douane) zijn vaak niet opgenomen in de HKS-registratie. Diverse typen misdrijven, zoals economische delicten, milieudelicten of uitkeringsfraude, zijn daarmee ondervertegenwoordigd in het HKS.

Verder zijn de politieregio's niet altijd eenduidig in de registratiewijze van een delict. De registratie is bijvoorbeeld mogelijk niet uniform indien een verdachte naar een andere (politie)regio verhuist, of een delict pleegt in een (politie)regio waar hij niet woonachtig is. In de praktijk blijkt dat de politieregio waarin de verdachte woont, het meest complete beeld van de verdachte heeft. Daarom zijn bij de analyse de gegevens gerangschikt naar de gemeente waarin zij wonen. Overleden verdachten dienen twee jaar na dato uit het bestand gehaald te worden. Gegevens van aangehouden verdachten tegen wie binnen zes maanden na opname in het HKS (voorlopige opname) nog geen proces-verbaal is opgemaakt, worden verwijderd. De verjaring van gegevens levert een beperking op die van invloed kan zijn op de interpretatie van de HKS-uitkomsten. Dit doet zich vooral voor bij de interpretatie van gegevens over het verleden van verdachten. Als regel wordt de informatie over verdachten na verloop van tijd uit het HKS verwijderd indien zij een aantal jaren niet meer voor nieuwe delicten als verdachten geregistreerd worden. De verjaringsregels impliceren een zekere mate van vertekening in het beeld van de in het verleden gepleegde delicten. De gestelde termijnen zijn echter zo lang en lopen zo snel op dat al met al toch een behoorlijk beeld, ook van het delictsverleden, verkregen kan worden. Toch is het mogelijk dat vooral bij oudere verdachten, van wie momenteel slechts één of een beperkt aantal delicten uit het verleden bekend zijn, een incompleet beeld bestaat.

Door koppeling met het SSB komen meer achtergrondgegevens beschikbaar van verdachten en wordt het eenvoudig de verdachtenpopulatie te vergelijken met de gehele Nederlandse populatie. Verdachten die niet tot de Nederlandse bevolking behoren, worden echter buiten beschouwing gelaten, evenals in het buitenland gepleegde criminaliteit door personen die tot de Nederlandse bevolking behoren. Het HKS/SSB geeft hierdoor een onderschatting van de werkelijke populatie van aangehouden verdachten in Nederland.

Eigendom en beheer

De verschillende politieregio's zijn eigenaar van het systeem. Vanuit deze regio's wordt het systeem gevoed. Om gegevens aan het HKS te onttrekken heeft de IT-organisatie van de KLPD de (mede door het WODC gefinancierde) DEX-module (Data-extractie) ontwikkeld. De DEX-module is verder uitgebouwd en verbeterd. Het is daarmee mogelijk geworden om geautomatiseerd een landelijk HKS-bestand te maken. Zo kunnen verdachten die in meerdere politieregio's geregistreerd staan, worden geïdentificeerd en tot één unieke verdachte herleid. Een speciaal daarvoor in het leven geroepen beheersinstantie bewaakt de toegang tot dit bestand. Het HKS valt onder de privacywetgeving. Het CBS koppelt HKS-gegevens aan het SSB. Het is eigenaar en beheerder van de resulterende geanonimiseerde jaarbestanden.

4 De CBS-statistiek Rechtbankstrafzaken

Informatie over de omvang, ontwikkeling en wijze van afhandeling van rechtbankstrafzaken door het OM en de rechter wordt verzameld in de Statistiek Rechtbankstrafzaken.

Tot 1982 is de informatie gepubliceerd in aparte CBS-jaarpublicaties, te weten de Justitiële statistiek, Criminele statistiek, Statistiek Toepassing der Wegenverkeerswet, Statistiek jeugdcriminaliteit, en de (verzamel)publicatie Maandstatistiek politie, justitie en brandweer. Voor de jaren 1982-1995 zijn de relevante onderdelen samengebracht in de publicatie Criminaliteit en Strafrechtspleging.

Vanaf begin jaren negentig komen de gegevens over criminaliteit en strafrechtspleging uit het Communicatiesysteem Openbaar Ministerie Parket Administratie, kortweg COMPAS genoemd. Tot die tijd werd gewerkt met formulieren/vragenlijsten op zaakniveau.

Informatiegebied

In COMPAS zijn gegevens opgenomen over de ingeschreven zaken bij het OM, evenals de afdoening van zaken door OM en rechter. Het systeem bevat een grote hoeveelheid gegevens over het verloop en de afloop van elke strafzaak, inclusief gegevens over de betrokken verdachte/dader.

Periodiciteit van de dataverzameling

Er is sprake van een continue registratie, zij het dat de wijze van verzamelen en verwerken van de gegevens in de loop van de jaren zeer verschillend is geweest. De gegevens zijn gepubliceerd per kalenderjaar. Een strafzaak die binnen een kalenderjaar bij verschillende colleges in behandeling is, is dan ook meer dan eenmaal in de overzichten opgenomen.

Relaties met andere informatiesystemen

Uit COMPAS worden speciaal voor statistische doeleinden ten behoeve van het CBS aparte bestanden vervaardigd waarin elke strafcasus als individueel gegeven traceerbaar is.

Beperkingen

De overgang op COMPAS-gegevens nam enige tijd in beslag en had aanvankelijk negatieve invloed op de beschikbaarheid van statistische gegevens. Een deel van de uitkomsten in de eerste jaren dat het systeem voor statistische doeleinden werd gebruikt (1991, 1992 en 1993) kwam niet (volledig) beschikbaar; bovendien leidde de beschikbaarheid van een elektronisch systeem bij de parketten ertoe dat de inzending van berichtgeving via formulieren sterk terugliep en in enkele gevallen voortijdig werd gestaakt. Op deze wijze is informatie over een deel van de ingeschreven zaken en vrijwel alle afdoeningen door het OM over de jaren 1991 en 1992 verloren gegaan. In mindere mate geldt dit ook voor 1993. Ook de cijfers over afdoeningen door de rechter kenden onderrapportage, waardoor op dit gebied over de periode 1991-1993 alleen de totaalcijfers betrouwbaar genoeg zijn voor statistische analyse. Een deel van de uitkomsten moest worden geschat.

Ook na 1993 bleek de berichtgeving onvolledig te zijn geweest en was er sprake van onderrapportage. Door het CBS is daarop besloten om in samenwerking met de berichtgevers tot een revisie van de basisgegevens over te gaan. Om praktische redenen is gekozen voor 1994 als startjaar van de revisie.

Eigendom en beheer

Het bureau maakt op basis van de COMPAS-informatie en informatie uit andere gerechtelijke registraties een jaarbestand waarvan het eigenaar en beheerder is.

Alle statistische uitkomsten zijn gebaseerd op geanonimiseerde basisgegevens.

5 OMDATA

OMDATA is een informatiesysteem van het Parket-Generaal van het OM. Het maakt gebruik van een ander, al langer bestaand informatiesysteem,

Rapsody genaamd. Rapsody is een gemeenschappelijk informatiesysteem van het OM en de zittende magistratuur, ten behoeve van beleid en beheer. Het systeem kent een aantal modules voor verschillende rechtsgebieden. Voor zowel OMDATA als het onderwerp van dit boek is alleen de strafrechtmodule (Rapsody strafrechtsketen) van belang. Waar in het vervolg Rapsody wordt genoemd, wordt dan ook die strafrechtmodule bedoeld.

Rapsody is gebaseerd op COMPAS, het registratiesysteem dat wordt gebruikt door de arrondissementsparketten en de griffies van rechtbanken. Rapsody onttrekt bepaalde gegevens aan COMPAS die voor beleidsinformatie van belang zijn, en slaat die op in een gemakkelijk bevroegbare vorm. Het is een decentraal systeem met afzonderlijke databases in elk van de negentien arrondissementen, die ieder alleen gegevens over de strafzaken in het eigen arrondissement bevatten. Landelijke beleidsinformatie is daardoor niet direct via Rapsody beschikbaar. Die landelijke informatiefunctie wordt sinds een aantal jaren vervuld door OMDATA. Het doel van het systeem is te voorzien in de landelijke informatiebehoefte van het OM en te voldoen aan de gegevensvraag vanuit het wetenschappelijk onderzoek. OMDATA voegt de gegevens van de negentien Rapsody-systemen samen tot een landelijke gegevensverzameling, waarbij geen noemenswaardige bewerkingen optreden. Wat betreft het soort gegevens dat beschikbaar is, verschilt OMDATA dus niet van Rapsody.

Informatiegebied

OMDATA biedt informatie over de instroom van zaken bij het OM en over de afhandeling van die zaken door het OM en door de rechter. Per zaak is uitgebreide informatie beschikbaar over de aard van de gepleegde feiten, de verschillende handelingen en beslissingen in de zaak door het OM en de rechter, en eventueel de opgelegde straffen.

Periodiciteit van de dataverzameling

Rapsody is in de loop van 1993 ingevoerd, waarbij alle op dat moment nog lopende zaken zijn opgenomen. Vanaf dat moment zijn van alle in COMPAS geregistreerde zaken gegevens in Rapsody gearchiveerd. OMDATA geeft daardoor een volledig beeld van alle afdoeningen sinds 1994. Doordat het onderliggende systeem Rapsody in de loop van de jaren steeds verder is ontwikkeld, is de informatie in OMDATA over recente zaken gedetailleerder dan die over de zaken die in de eerste jaren zijn geregistreerd.

Relaties met andere informatiesystemen

Naast OMDATA bevatten ook de OBJD en de CBS-statistiek Rechtbankstrafzaken gegevens die direct of indirect afkomstig zijn van de registratie in COMPAS. De informatie die door de systemen wordt

geleverd, is vergelijkbaar, maar verschilt op punten door belangrijke verschillen in doel en opzet van de systemen.

De OBJD is gebaseerd op de justitiële documentatie en geeft informatie over onherroepelijke afdoeningen. Bij de andere systemen blijft de informatie beperkt tot de afdoening in eerste aanleg. Bovendien is de informatie in de OBJD op persoonsniveau beschikbaar (zij het geanonimiseerd), terwijl de beide andere systemen alleen informatie op zaakniveau bieden. De OBJD kan daardoor als enig systeem inzicht geven in de mate van recidive. De verschillen tussen OMDATA en de CBS-statistiek Rechtbankstrafzaken zijn minder groot. Verschillen in gehanteerde definities maken dat informatie uit beide bronnen qua absolute aantallen verschilt, maar de orde van grootte en de gesignaleerde trends zijn gelijk.

De CBS-statistiek is gebaseerd op berichten die COMPAS van iedere zaak levert op strikt gedefinieerde momenten bij inschrijving en afdoening. Het CBS verwerkt de gegevens tot jaarbestanden die enige tijd na afloop van het betreffende jaar worden afgesloten. De cijfers zijn dan definitief, eventuele nagekomen berichten worden niet meer verwerkt. Rapsody is vooral ontwikkeld als beleidsinformatiesysteem. Het wordt op gezette tijden geactualiseerd vanuit COMPAS, en weerspiegelt daardoor steeds de laatste stand van zaken. Rapsody en OMDATA bieden een grotere hoeveelheid informatie dan de CBS-statistiek, bovendien is landelijke informatie in de regel eerder beschikbaar via OMDATA dan via de CBS-statistiek. Rapsody en OMDATA zijn als systeem flexibeler in die zin dat het soort gegevens dat wordt verzameld, kan worden aangepast als de informatiebehoefte vanuit het beleid verandert. Door de veranderende gegevensverzameling en de voortdurende actualisering van de data zelf is de bron echter minder geschikt voor officiële statistieken.

Privacyaspecten

Op de gegevens van Rapsody en OMDATA is de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens van toepassing. Het gebruik van gegevens voor onderzoek en statistiek is verder gereguleerd in een circulaire. In beginsel kunnen alleen niet-herleidbare gegevens worden verstrekt, tenzij toestemming van de Minister van Justitie is verkregen voor het verkrijgen van persoonsgegevens.

Beperkingen

Enkele beperkingen van OMDATA ten opzichte van andere bronnen zijn hiervoor genoemd. Een belangrijke beperking van OMDATA is verder dat alleen van de uitspraken in de laatste jaren betrouwbare informatie beschikbaar is over de delicten waarvoor is veroordeeld. Van de uitspraken in jaren daarvoor is alleen informatie beschikbaar over de delicten die (primair) ten laste zijn gelegd.

Eigendom en beheer

OMDATA is eigendom van het College van procureurs-generaal en wordt zelfstandig beheerd door het Parket-Generaal. Rapsody is een gemeenschappelijk systeem van het OM en de zittende magistratuur en wordt beheerd door het ICT-bedrijf Rechterlijke Organisatie (ICTRO).

Toekomst

Een nieuw registratiesysteem ter vervanging van COMPAS is in ontwikkeling. Dit nieuwe systeem, het Geïntegreerd Proces Systeem (GPS), zal volgens de planning in de komende jaren gefaseerd worden ingevoerd. Als sluitstuk van GPS zal een managementinformatiemodule worden ontwikkeld, die Rapsody en OMDATA zal vervangen. Tot die tijd blijft OMDATA operationeel als landelijk informatiesysteem.

6 De informatiesystemen tenuitvoerlegging

Er zijn vele soorten straffen en maatregelen die opgelegd kunnen worden. Elk van die soorten afdoeningen kent zijn eigen registratiesystemen van binnenkomst en tenuitvoerlegging (executie). Zo is er een systeem dat de celcapaciteit en doorstroom van de diverse sancties registreert bij het Centraal Justitieel Incasso Bureau.

6.1 Centraal Justitieel Incasso Bureau

Het CJIB in Leeuwarden heeft een belangrijke taak met betrekking tot de uitvoering van opgelegde sancties. CJIB biedt, in zaken die daarvoor in aanmerking komen, namens het OM en de politie transacties aan en draagt zorg voor de inning van de transactiebedragen. Zaken waarin het transactiebedrag niet is betaald, worden weer doorgestuurd naar het OM ter verdere vervolging. Executie van strafrechtelijke vonnissen met een financiële sanctie (boetes, schadevergoedingsmaatregelen, ontneming WWV) worden zelfstandig door het CJIB afgewikkeld, onder verantwoordelijkheid van het OM. Ook bij de tenuitvoerlegging van andere soorten vonnissen als taakstraffen en bepaalde gevangenisstraffen speelt het CJIB een belangrijke rol. Bij die vonnissen neemt het CJIB een groot deel van het administratieve proces voor zijn rekening, zorgt voor doorgeleiding aan de met tenuitvoerlegging belaste instantie, en bewaakt de voortgang. Sinds het CJIB werd ingesteld als bureau belast met de inning van administratieve sancties bij verkeersovertredingen, is het takenpakket in de loop der jaren uitgebreid met de bovengenoemde processen. Daardoor zijn niet van alle processen gegevens over dezelfde jaren beschikbaar. De inning van strafrechtelijke boetes verzorgt het CJIB vanaf 1994. De gegevens over strafrechtelijke boetes zijn vanaf 1995 volledig. Over inning van schadevergoedingsmaatregelen is vanaf 1996 informatie beschikbaar.

Inning van ontnemingsmaatregelen is sinds 1996 aan het CJIB opgedragen. Overigens geschiedde incassering van ontnemingsmaatregelen ook door het OM, vooral in de overgangperiode na 1996. Het TRIAS-systeem (Transactie Registratie Inning en Informatie Afhandelings Systeem) voor de registratie van (politie)transacties is sinds 2000 operationeel. De gegevens uit dat systeem zijn vanaf het jaar 2001 voldoende betrouwbaar.

Informatiegebied

In deze publicatie betreft de gebruikte informatie de afwikkeling van (politie)transacties en executie van de strafrechtelijke vonnissen waarmee het CJIB is belast: geldboetes, opgelegde maatregelen ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel en schadevergoedingsmaatregelen. De geldboetes betreffen zowel misdrijven als overtredingen. Op basis van de aangeleverde gegevens is het voor het CJIB niet goed mogelijk hierin onderscheid te maken.

Periodiciteit van de dataverzameling

De registratie is continu. Gegevens ten behoeve van de statistiek worden per jaar bij het CBS aangeleverd.

Relaties met andere informatiesystemen

Het CJIB ontvangt langs elektronische weg gegevens over aan te bieden transacties van de politie (Tobias: Totaal Bekeuring Informatie Afhandelings Systeem) en van de arrondissementsparketten (COMPAS: Communicatiesysteem Openbaar Ministerie Parket Administratie). Deze worden vastgelegd in het TRIAS-systeem. TRIAS meldt de afloop weer terug aan deze systemen. Gegevens over te executeren vonnissen ontvangt het CJIB eveneens uit COMPAS en van de vijf ressortsparketten. Verder bestaan koppelingen met systemen van diverse andere ketenpartners van het CJIB (DJI, reclassering). Voor statistiek en onderzoek is de informatie van het CJIB aanvullend ten opzichte van andere informatiebronnen die onder meer op COMPAS zijn gebaseerd (CBS, OMDATA).

Eigendom en beheer

Houder en gegevensbeheerder is het CJIB.

Het systeembeheer COMPAS is deels in handen van het ICT-bedrijf Rechterlijke Organisatie (ICTRO), een gemeenschappelijke ondersteunende organisatie van OM en gerechten. De gegevens in de systemen van het CJIB zijn niet rechtstreeks toegankelijk voor derden zoals het WODC. Het CJIB is bij het beheer en het gebruik van de gegevens waarvan zij houder is, gebonden aan de privacywetgeving.

6.2 *Registratie gevangeniswezen (TULP/GW, TULP/MIR, TULP/SI)*

TULP/GW dient om het primaire proces in de inrichtingen van het gevangeniswezen te ondersteunen. Het is een landelijke applicatie en staat lokaal bij elke inrichting van het gevangeniswezen van de DJI. De landelijke applicatie wordt beheerd door ICT Services DJI te Gouda.

Dagelijks wordt een deel van de gegevens die in TULP/GW worden geregistreerd, 'overgeseind' naar TULP/MIR (MIR = Management Informatie Reservoir). De afdeling Informatieanalyse en Documentatie (ID) van het hoofdkantoor DJI kan TULP/MIR bevragen met de module TULP/SI (SI = Stuurinformatie). Deze module voorziet in de aanmaak van databestanden die voor managementinformatie worden gebruikt. Een aantal van deze databestanden wordt vanaf 2004 door de afdeling ID ook aan het CBS geleverd. Vóór 2004 ontving het CBS vergelijkbare gegevens rechtstreeks van ICT Services in de vorm van de zogenoemde CBS-tapes. Veel informatie over het gevangeniswezen in dit rapport is ontleend aan TULP-SI en de CBS-tapes.

Informatiegebied

De gegevens hebben betrekking op de gedetineerden en op de inrichtingen waarin zij verblijven: personen, zaken, cellen, bestemmingen, doorlooptijden en aantallen dagen straf. Variabelen zijn onder andere: insluitingstitel gedetineerden, geslacht, geboortedatum; zaakgegevens zoals parketnummer, datum uitspraak, opgelegde straf, parket van uitspraak; en inrichtingsgegevens zoals soort inrichting, bestemmingen binnen de inrichting, aantal cellen. Binnen TULP/GW is er een continue registratie.

Relaties met andere systemen

Een aantal basisgegevens van TULP/GW is tevens opgeslagen in de nieuwe DJI-brede Basisregistratie. Deze Basisregistratie ontvangt en levert onder meer gegevens aan VIP (verwijsindex personen).

Beperkingen

Het systeem TULP/GW voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd. In complexe gevallen moeten soms kunstgrepen worden toegepast om het verblijf van gedetineerden administratief te kunnen verwerken en de detentiermijnen te kunnen bewaken. Deze praktijk heeft onvermijdelijk tot gevolg dat de managementinformatie van TULP/SI soms onvolkomenheden bevat.

Eigendom en beheer

Houder van de informatie is de Minister van Justitie, voor hem de directeur Gevangeniswezen. Per inrichting of complex vindt de opslag van de gegevens plaats. Het beheer van het systeem is in handen van ICT Services

DJI te Gouda. Het systeem voldoet aan de eisen van de Wet bescherming persoonsgegevens.

Toekomst

In de komende jaren wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een volledig nieuw systeem (CAJIS = Capaciteit en Justiabelen Informatiesysteem), dat meer tegemoetkomt aan de huidige eisen.

6.3 Registratie Justitiële Jeugdinrichtingen (TULP/JJI)

TULP/JJI is een landelijk geïmplementeerd informatiesysteem waarop alle rijks- en particuliere Justitiële Jeugdinrichtingen zijn aangesloten, alsmede het hoofdkantoor DJI en een aantal niet-justitiële inrichtingen waar het ministerie van Justitie plaatsen heeft ingekocht. Het systeem wordt door de inrichtingen gebruikt voor de pupillenadministratie en het registreren en onderhouden van gegevens betreffende de inrichting zelf. Daarnaast genereert het systeem onder meer capaciteits- en bezettingsgegevens, bevolkingsgegevens en gegevens over de orde en veiligheid (incidenten en maatregelen) binnen de inrichting. TULP/JJI speelt een belangrijke rol bij de centrale selectie en plaatsing van jeugdigen in Justitiële Jeugdinrichtingen. Verder levert TULP/JJI stuur- en beleidsinformatie. DJI beschikt over een speciale module waarmee grotere databestanden kunnen worden samengesteld.

Iedere jeugdige die bij een Justitiële Jeugdinrichting wordt aangemeld, op de wachtlijst wordt geplaatst dan wel in de inrichting wordt opgenomen, wordt geregistreerd in TULP/JJI en krijgt een eigen, uniek registratienummer. Dit nummer wordt bij iedere (nieuwe) opname binnen de sector Justitiële Jeugdinrichtingen gebruikt.

Informatiegebied

De gegevens die in TULP/JJI worden opgenomen, zijn onder andere persoonskenmerken van de jeugdigen, gegevens over de huidige en eventueel vorige (tevens in verband met recidive) en volgende verblijfslocatie(s), verblijfstitel(s), opleggende instantie, gepleegde feiten, reden van uitschrijving. Met behulp van de speciale beleidsinformatiemodule kunnen peildatumbestanden, locatie-historische bestanden (plaatsingen, uitplaatsingen, trajecten van jeugdigen) en titel-historische bestanden (titels/titelwijzigingen) worden samengesteld. Voorts bevat TULP/JJI informatie over onder andere de beschikbare capaciteit, bezetting, wachtlijstplaatsingen enzovoort.

Periodiciteit van de dataverzameling

TULP/JJI is een betrekkelijk nieuw registratiesysteem. In juni 1997 is de laatste Justitiële Jeugdinrichting aangesloten, zodat vanaf dat moment gesproken kan worden van een landelijke dekking. Er is sprake van een continue registratie.

Relaties met andere informatiesystemen

Een aantal basisgegevens van TULP/JJI zijn tevens opgeslagen in de nieuwe DJI-brede Basisregistratie. Deze Basisregistratie ontvangt en levert voor de strafrechtelijke jongeren onder meer gegevens aan VIP (verwijs-index personen).

Eigendom en beheer

Houder van de informatie in TULP/JJI is de Minister van Justitie. De informatie is opgeslagen bij de individuele inrichtingen en centraal op het Hoofdkantoor DJI. Het beheer van de informatie berust bij de inrichtingsdirecteuren en bij het Hoofdkantoor DJI. Het systeem voldoet aan de eisen van de Wet bescherming persoonsgegevens.

7 De internationale gegevensbronnen

7.1 *International Crime Victims Survey*

De ICVS, een internationale slachtofferenquête, geeft informatie over delicten zoals door slachtoffers ondergaan. De enquête wordt gehouden onder auspiciën van het Nederlandse ministerie van Justitie, het Engelse Home Office en de United Nations Interregional Criminal Justice Research Institute (UNICRI). Bij de laatste dataverzameling over 2004 heeft ook Gallup Europe, in opdracht van de EU, een belangrijke bijdrage geleverd (Van Dijk, Manchin, Van Kesteren & Hideg, 2007). De gegevens worden verzameld door middel van een telefonische enquête, met per land tussen de 1.000 en 4.000 respondenten. Circa dertig landen doen mee aan de dataverzameling.

Informatiegebied

De enquête gaat over de ervaringen die mensen hebben met delicten. Slachtofferloze delicten komen per definitie niet voor. Er bestaat uit de aard van de zaak een verschil in definitie tussen de waarneming van het slachtoffer van het delict en de strafrechtelijke definitie ervan. Van de delicten registreert men de kenmerken: ondervonden misdrijf, zoals het soort misdrijf (autodiefstal, vandalisme, diefstal uit auto/huis, diefstal van fiets, inbraak, diefstal met geweld, geweldsmisdrijven, seksuele misdrijven); of het delict is aangegeven bij de politie; enzovoort. Als persoonskenmerken kent de ICVS variabelen als leeftijd, geslacht, burgerlijke staat, maatschappelijke positie, informatie over preventiegedrag, enzovoort.

Periodiciteit van de dataverzameling

De ICVS is tot dusver afgenomen in de jaren 1989, 1992, 1996, 2000 en 2005 en gaat over de jaren 1988, 1991, 1995, 1999 en 2004.

Relaties met andere informatiesystemen

De ICVS is op te vatten als een onafhankelijk systeem. Er bestaat wel overlap met landelijke slachtofferenquêtes. Vergelijking is mogelijk met (nationale en internationale) politiecijfers, omdat aangiftecijfers zijn opgenomen.

Beperkingen

De voornaamste beperking van de ICVS is dat niet alle delicten zijn opgenomen. Ook delicten zonder slachtoffer of met een bedrijf als slachtoffer komen niet voor. Een bron van onzekerheid is voorts het geheugen van de respondent. Weet deze de juiste gebeurtenissen te herinneren en deze ook juist in de tijd te plaatsen? Dat geldt ook bij binnenlandse slachtofferenquêtes.

Eigendom en beheer

De gegevens uit de ICVS zijn opvraagbaar bij het instituut InterVict in Tilburg en bij Gallup Europe in Brussel. Er is geen privacyreglement van toepassing op de ICVS.

Toekomst

Naar verwachting zal deze enquête ook in de toekomst om de drie à vier jaar uitgevoerd worden.

7.2 European Sourcebook

Het European Sourcebook bestaat uit een database en een publicatie, waarin een zo compleet mogelijk beeld van de gehele strafrechtshetketen gegeven wordt. Tot dusver zijn ruim 40 landen in het European Sourcebook opgenomen. Aan de hand van door elk land afzonderlijk ingevulde vragenlijsten wordt de database gemaakt. Waarop de gegevens gebaseerd zijn, is van land tot land verschillend. Sommige landen leveren hun informatie aan op basis van primaire bronssystemen, andere aan de hand van statistische publicaties. Er wordt geen steekproef getrokken.

Informatiegebied

Het informatiegebied omvat in principe de gehele strafrechtshetketen, inclusief slachtofferenquêtes. In de praktijk ligt de nadruk op de gegevens vanaf opsporing tot en met tenuitvoerlegging. Meestal betreft de registratie het aantal misdrijven per delictsoort, vaak ook leveren de landen informatie over aantallen veroordelingen en aantallen gedetineerden. De delictcategorieën zijn moord en doodslag, mishandeling, verkrachting, diefstal met geweld, diefstal, autodiefstal, fietsdiefstal, inbraak en drugsdelicten. Als persoonskenmerken worden gegevens over geslacht, meerder- en minderjarigheid en het al dan niet vreemdeling zijn verzameld. Ook zijn er gegevens over bijvoorbeeld het soort opgelegde straf.

Periodiciteit van de dataverzameling

De gegevens in het European Sourcebook zijn per jaar en beslaan de periode 1990-2003. Informatie over het vervolgingstraject en over soort en lengte van opgelegde straffen ontbreekt voor de jaren 2000-2003.

Beperkingen

De gegevensverzameling is beperkt tot Europese landen. Ook het direct vergelijken is lastig, aangezien strafrechtssystemen op nogal cruciale punten van elkaar kunnen verschillen. Een ander punt is de verschillende wijze van aanleveren van de gegevens: sommige landen baseren hun informatie op feitelijke registraties, andere gebruiken criminele statistieken. Geprobeerd is dit zo veel mogelijk te verhelpen door vaste definities te geven van een aantal goed omschreven delictcategorieën. Ook zijn er nogal wat lacunes in de berichtgeving. Wel kunnen goed trends in verschillende landen met elkaar worden vergeleken, aangezien het om dezelfde periode van veertien jaar gaat.

Eigendom en beheerder

De eigenaar en beheerder van het European Sourcebook is de projectgroep van het European Sourcebook-project. Projectleider is prof. Martin Killias (Universiteit van Zürich).

Toekomst

Naar verwachting zal het European Sourcebook elke drie tot vier jaar geactualiseerd worden.

8 Overige bronnen

8.1 Slachtofferhulp Nederland

Informatiegebied

De statistische gegevens over slachtofferhulp zijn afgeleid van bewerkingen door het CBS van registratiegegevens van Slachtofferhulp Nederland (vergelijk hoofdstuk 2). Doel hiervan is een statistische beschrijving van de personen die met Slachtofferhulp Nederland in contact zijn geweest. De doelpopulatie wordt gevormd door alle personen die van Slachtofferhulp Nederland een hulpaanbod hebben gekregen. De gegevens voor deze statistieken zijn gebaseerd op een extractie uit het registratiesysteem van Slachtofferhulp Nederland (Regas), die jaarlijks aan het CBS wordt geleverd.

Regas bevat gegevens van alle cliënten van Slachtofferhulp Nederland, en vormt daarmee een integrale waarneming. Cliënten kunnen naast slachtoffers ook betrokkenen, veroorzakers, getuigen of nabestaanden zijn. Regas bevat naast informatie over de geboden dienstverlening ook

persoonskenmerken van de cliënt, zoals geboortedatum, geslacht en woonadres. Aan de hand van deze kenmerken koppelt het CBS de Regasgegevens aan gegevens in het Sociaal Statistisch bestand (SSB), zoals herkomstgroepering, geslacht en leeftijd. In de toekomst wordt het onderzoek uitgebreid met aanvullende persoonskenmerken, zoals huishoudtype, het hebben van werk of een uitkering, gegevens over de woonbuurt, enzovoort.

Periodiciteit van de dataverzameling

De gegevens worden jaarlijks door SHN aan het CBS geleverd en door het CBS bewerkt.

Beperkingen

Vanwege het onthullingsrisico worden alleen gegevens over cliënten van Slachtofferhulp Nederland gepubliceerd als de desbetreffende bevolkingsgroep groter is dan 50 en het aantal cliënten in die groep groter is dan 10.

Eigendom en beheer

Het registratiesysteem (Regas), waarvan de statistische gegevens over slachtofferhulp zijn afgeleid, is eigendom van Slachtofferhulp Nederland, die dit systeem ook beheert. Het CBS ontvangt hiervan jaarlijks een extractie.

8.2 De beveiligingsbranche

Informatiegebied

De beveiligingsbranche komt in de CBS-statistieken in grote lijnen overeen met de bedrijfstak beveiliging en opsporing. Bedrijfstakken en branches zijn groepen van bedrijven ingedeeld naar voornaamste activiteit. Hiervoor hanteert het CBS de zogenoemde Standaard Bedrijfsindeling 1993 (SBI '93), een systematische hiërarchische indeling van economische activiteiten in zes niveaus, die in 1993 is vastgesteld.⁶ Tot de bedrijfstak beveiliging en opsporing (SBI-klasse 7460) behoren onder meer opsporings- en bewakingsdiensten, detectives, alarmcentrales, meldkamers, recherchebureaus, geld- en waardetransporten en beveiligingsadviesbureaus; eventueel in combinatie met het geven van adviezen op het gebied van alarm- en inbraakbeveiliging. Installatiebedrijven voor alarmsystemen, alarmcentrales voor persoonlijke hulp in het buitenland en onderzoeksbedrijven ten behoeve van verzekeringen vallen niet onder deze klasse. De indeling naar voornaamste activiteit (hoofdactiviteit) betekent dat er in de categorie dienstverlening bedrijven kunnen voorkomen die naast deze activiteiten ook andere activiteiten (nevenactiviteiten) uitvoeren.

⁶ Deze indeling is met ingang van 2008 herzien (SBI 2008), waarbij de indeling binnen deze branche is gesplitst in drie subklassen (particuliere beveiliging, beveiliging via beveiligingssystemen en opsporing).

De statistieken over (bedrijven in) de beveiligingsbranche zijn gebaseerd op de bedrijfstelling en op productiestatistieken. Op basis van de bedrijfstelling wordt het aantal 'economisch actieve' bedrijven van een branche bepaald. (Bedrijven waar één of meerdere mensen per week 15 uur of langer werken, worden 'economisch actieve' bedrijven genoemd.) Alle actieve bedrijven met 50 of meer werkzame personen worden geënquêteerd. Bedrijven met 5 tot 50 werkzame personen worden steekproefsgewijs bevraagd. Vanaf verslagjaar 2003 worden de cijfers van bedrijven zonder of met minder dan 5 werkzame personen bijgeschat. De productiestatistieken (PS-en) geven een beeld van de werkgelegenheid en de financiële situatie van een bedrijfstak en van de ontwikkelingen daarin. De informatie wordt verkregen uit registraties van de Belastingdienst en door middel van enquêtering; de steekproefomvang varieert sterk per bedrijfstak. De ontvangen enquêtegegevens worden opgehoogd naar het totale aantal bedrijven in een branche.

Periodiciteit van de dataverzameling

De bedrijfstelling is gebaseerd op een jaarlijkse steekproef uit het Algemene bedrijvenregister (ABR) van het CBS onder 35.000 bedrijven met minder dan 20 werkzame personen.

De resultaten van de PS-en worden jaarlijks gepubliceerd, doorgaans binnen 18 maanden na afloop van het verslagjaar.

Beperkingen

Gegevens worden gecorrigeerd voor belangrijke breuken als gevolg van methodewijzigingen en definitiewijzigingen. Dit geldt ook voor achteraf gebleken fouten. Door een ingrijpende wijziging in het ABR zijn de gegevens over het aantal bedrijven vanaf 1 januari 2007 niet meer vergelijkbaar met de gegevens van vóór die peildatum. Omdat de uitkomsten in belangrijke mate gebaseerd zijn op steekproefonderzoek, moet rekening worden gehouden met onbetrouwbaarheidsmarges. Daarom worden de aantallen werknemers en werkzame personen in de tabellen afgerond op duizenden en de bedragen op miljoenen.

Ook is in deze statistiek geen scheiding mogelijk tussen beveiligings- en opsporingsbedrijven.

Privacyaspecten

Aangezien er geen rapportage plaatsvindt naar individuele kenmerken van bedrijfsvestigingen of ondernemingen en de bestanden niet beschikbaar zijn voor derden, is op de gegevens uit de productiestatistieken geen privacyreglement voor derden van toepassing.

Eigendom en beheer

De gegevens over (bedrijven in) de beveiligingsbranche zijn gebaseerd op de bedrijfstelling en op productiestatistieken van het CBS.

Bijlage 4 Tabellen

Tabellen bij hoofdstuk 3

Tabel 3.1 Slachtofferschap van veelvoorkomende criminaliteit onder burgers van 15 jaar en ouder, volgens de ESM*

	1980	1981	1982	1983	1984	1986	1988	1990	1992
(% één of meer keer slachtoffer)									
Geweldsdelicten									
handtastelijkheden buiten	1,0	0,9	0,8	0,8	1,1	0,7	0,6	0,6	0,7
handtastelijkheden binnen	0,9	1,1	1,5	1,1	1,9	1,7	1,3	1,2	1,4
bedreiging buiten	3,4	3,2	3,1	3,0	3,6	2,3	3,3	3,2	3,3
bedreiging binnen	1,6	1,9	2,7	2,4	2,6	2,2	2,1	2,5	2,4
Vermogensdelicten									
inbraak	1,6	1,8	2,2	2,5	2,4	2,7	3,0	2,5	2,9
fietsdiefstal	4,9	5,1	5,5	6,4	5,7	6,3	5,7	5,6	6,0
bromfietsdiefstal	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,5	0,3	0,4	0,4
autodiefstal	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,4	0,3	0,5	0,3
diefstal uit auto	1,9	2,2	2,2	3,3	3,3	3,5	3,3	3,3	3,8
diefstal van portemonnee zonder geweld	2,4	2,5	2,4	2,1	2,8	2,1	2,3	2,2	2,6
overige diefstal	5,5	5,5	6,4	6,0	5,7	5,3	4,7	4,8	5,1
Vandalismedelicten									
diefstal vanaf auto	4,9	5,4	5,1	4,8	5,1	3,8	3,8	3,6	3,7
beschadiging van auto	9,0	9,1	9,8	9,2	9,3	8,7	8,1	8,9	8,9
overige vernielingen	6,7	7,0	6,2	6,5	6,0	6	5,6	5,2	6,7
Doorrijden na aanrijding	1,4	2,0	2,4	1,8	2,4	1,9	2,1	1,7	1,5
Exhibitionisme	1,3	1,6	1,7	1,9	1,8	1,7	1,3	1,1	1,1
Totaal	32,8	34,0	35,5	35,2	36,2	34,3	33,6	32,7	35,1
enkelvoudig**	23,0	22,6	24,0	23,7	23,7	23,5	23,2	23,0	23,9
meervoudig***	9,7	11,4	11,6	11,5	12,5	10,8	10,5	9,7	11,2
(abs.)									
Aantal respondenten	8.475	10.738	10.765	10.931	9.730	9.502	4.686	4.513	4.448

* De gegevens hebben betrekking op het kalenderjaar waarin het zwaartepunt van de onderzochte verslagperiode valt (zie ook bijlage 3).

** Eenmaal of vaker slachtoffer van een delictsoort.

*** Eenmaal of vaker slachtoffer van meer delictsoorten.

Bron: CBS, Enquête Slachtoffers Misdrijven

Tabel 3.2 Slachtofferschap van veelvoorkomende criminaliteit onder burgers van 15 jaar en ouder, volgens de PMB*

	1992	1994	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004
(% één of meer keer slachtoffer)									
Geweldsdelicten	5,1	5,2	5,5	6,2	6,2	6,6	6,4	6,2	5,5
mishandeling	0,9	0,8	1,0	1,1	1,1	1,0	0,9	0,9	1,0
bedreiging	4,4	4,7	4,9	5,7	5,6	6,1	5,9	5,7	4,9
diefstal van portemonnee met geweld**	0,5	0,4	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
Vermogensdelicten									
(poging tot) inbraak***	7,8	8,9	7,7	6,7	5,3	5,6	4,9	4,7	4,1
poging inbraak***	5,3	5,9	5,2	4,5	3,5	3,8	3,2	3,1	2,6
inbraak***	3,1	3,7	3,0	2,6	2,1	2,2	2,0	1,8	1,6
fietsdiefstal****	7,3	7,6	6,6	6,4	5,5	5,7	5,2	5,0	4,5
autodiefstal****	1,1	1,1	1,0	0,9	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6
diefstal uit auto****	10,2	10,2	7,9	7,3	6,9	8,0	7,0	6,4	5,4
diefstal van portemonnee zonder geweld**	4,1	4,7	4,0	3,8	3,5	3,7	3,4	3,1	2,4
overige diefstal	7,9	9,2	8,9	7,3	7,1	7,3	6,5	6,8	6,5
Vandalismedelicten									
vernieling aan/diefstal vanaf auto's****	30,3	31,2	27,4	24,4	25,1	27,5	24,3	23,1	20,5
overige vernielingen	7,8	8,8	9,3	8,0	8,4	9,3	7,9	7,8	7,3
Andere delicten	1,2	1,5	1,4	1,0	1,3	1,4	1,2	1,3	1,2
Autocriminaliteit*****	41,5	42,4	36,2	32,5	32,7	36,2	31,9	30,1	26,5
aanrijding met doorrijden	2,4	2,7	2,6	2,4	2,4	2,7	2,4	2,5	2,1
aanrijding zonder doorrijden	10,1	10,5	10,4	10,2	9,7	9,5	8,8	8,9	7,9
Overig persoonsgebonden slachtofferschap	27,4	29,9	29,3	26,7	26,4	27,6	25,0	25,1	22,9
Totaal slachtofferschap	50,5	53,0	51,5	48,8	47,7	49,5	46,9	47,0	44,0
(abs.)									
Aantal respondenten	50.702	75.560	76.248	77.539	88.608	25.000	90.589	49.037	52.560

* De gegevens hebben betrekking op het kalenderjaar waarin het zwaartepunt van de onderzochte verslagperiode valt (zie ook bijlage 3).

** 1992, 1994 en 1996 beroving met en zonder geweld.

*** In % van aantal woningen.

**** In % van voertuigbezitters.

***** Autodiefstal, diefstal uit auto, vernieling aan/diefstal vanaf auto's.

Bron: Politie-monitor Bevolking

Tabel 3.3 Slachtofferschap van veelvoorkomende criminaliteit onder burgers van 15 jaar en ouder, volgens de ERV en POLS*

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	(% één of meer keer slachtoffer)												
Geweldsdelicten	5,4	5,1	5,2	5,4	4,2	5,0	5,6	5,5	5,0	5,8	6,0	5,7	5,2
seksuele delicten**	1,1	1,1	1,3	1,1	0,7	1,2	1,1	1,1	1,0	1,1	1,2	0,9	0,8
mishandeling	2,0	1,6	1,3	1,8	1,2	1,4	1,8	1,6	1,3	1,8	1,7	1,9	1,6
bedreiging	2,9	2,8	3,1	2,8	2,5	2,7	3,1	3,3	3,0	3,4	3,7	3,5	3,2
Vermogensdelicten	13,5	13,5	13,8	13,9	12,5	13,2	13,0	12,5	12,3	12,0	12,8	11,9	11,9
inbraak	2,2	2,7	2,7	2,8	2,4	2,3	1,6	1,9	1,8	1,6	1,8	1,3	1,5
fietsdiefstal	4,4	4,2	4,7	4,5	4,2	4,8	5,0	4,6	4,9	4,6	4,6	4,6	4,7
autodiefstal	0,4	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,1	0,2	0,1	0,2
diefstal uit auto	1,9	2,2	1,7	1,9	1,7	1,9	1,5	1,8	1,7	2,1	2,6	2,4	2,1
diefstal van portemonnee zonder geweld	2,1	2,2	2,4	2,6	1,8	2,0	2,2	2,0	2,0	1,9	2,0	1,9	1,6
overige diefstal	4,0	3,4	3,3	3,7	3,4	3,3	3,7	3,0	3,1	2,8	3,1	2,7	3,0
Vandalismedelicten	8,7	10,3	9,9	9,7	8,8	10,4	11,1	11,6	11,0	10,5	12,1	11,1	11,4
beschadiging van auto	5,4	6,4	5,9	6,0	5,8	6,2	6,6	7,1	7,0	6,6	7,8	7,6	7,5
overige vernielingen	3,5	4,3	4,3	3,9	3,4	4,8	5,1	5,1	4,8	4,4	5,0	4,2	4,7
Doorrijden na aanrijding	1,5	1,2	1,6	1,4	1,3	1,3	1,2	1,5	1,5	1,3	1,5	1,4	1,3
Totaal	24,3	25,0	26,0	25,9	23,1	25,5	26,2	26,2	25,7	24,9	27,2	25,6	25,4
enkelvoudig***	18,5	19,1	20,8	20,2	18,6	20,4	20,7	20,6	20,7	19,6	21,4	20,5	20,0
meervoudig****	5,9	6,0	5,2	5,7	4,6	5,2	5,4	5,5	5,0	5,4	5,8	5,1	5,3
	(abs.)												
Aantal respondenten	3.949	4.934	5.503	5.936	5.773	8.838	9.007	10.952	8.756	10.326	8.399	10.862	9.989

* De gegevens hebben betrekking op het kalenderjaar waarin het zwaartepunt van de onderzochte verslagperiode valt (zie ook bijlage 3).

** In 1992-1996 alleen aan vrouwen gevraagd.

*** Eenmaal of vaker slachtoffer van een delictsoort.

**** Eenmaal of vaker slachtoffer van meer delictsoorten.

Bron: CBS, Enquête Rechtsbescherming en Veiligheid (1992-1996); Permanent Onderzoek Leefsituatie (1997-2004)

Tabel 3.4 Slachtofferschap van veelvoorkomende criminaliteit onder burgers van 15 jaar en ouder, volgens de VMR en de IVM*

	VMR					IVM
	2004	2005	2006	2007**	2008***	2008***
	(% één of meer keer slachtoffer)					
Slachtofferschap totaal	28,8	27,2	25,8	25,4	23,2	25,3
Gewelddelicten	5,8	5,1	5,3	5,2	5,0	5,3
seksuele delicten	0,9	0,9	1,1	0,9	0,8	1,5
mishandeling	1,5	1,6	1,6	1,5	1,4	1,2
bedreiging	4,1	3,1	3,2	3,2	3,1	3,6
Vermogensdelicten	14,4	13,7	12,3	11,8	10,3	12,7
(poging tot) inbraak	3,0	2,6	2,5	2,4	2,0	2,4
idem, huishoudens	3,3	2,8	2,6	2,4	2,1	2,4
poging tot inbraak	1,9	1,5	1,5	1,4	1,2	1,5
idem, huishoudens	2,1	1,5	1,5	1,5	1,2	1,5
inbraak	1,4	1,3	1,2	1,0	0,9	1,1
idem, huishoudens	1,5	1,4	1,3	1,0	1,0	1,1
fietsdiefstal	5,8	5,6	4,7	4,5	4,4	5,3
idem, fietsbezitters	6,7	6,3	5,3	5,0	4,9	5,6
autodiefstal (18+)	0,4	0,2	0,2	0,2	0,1	0,3
idem, autogebruikers (18+)	0,6	0,3	0,3	0,3	.	.
diefstal uit auto (18+)	2,0	1,7	1,7	1,8	0,9	1,6
idem, autogebruikers (18+)	3,1	2,6	2,5	2,6	.	.
zakkenrollerij	1,4	1,5	1,5	1,4	1,3	1,8
zonder geweld	1,2	1,2	1,4	1,2	1,1	1,7
met geweld	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
overige diefstal	4,0	3,7	3,1	3,0	2,7	3,4
Vandalismedelicten	13,0	12,0	11,7	11,9	10,8	13,1
beschadiging/diefstal vanaf auto (18+)	8,9	8,1	7,9	8,0	7,1	8,4
idem, autogebruikers (18+)	13,4	12,1	11,6	11,9	.	.
overige vernielingen	5,1	4,9	4,7	4,6	4,5	6,1
Doorrijden na aanrijding	1,7	1,6	1,5	1,6	1,4	.
Overige delicten	0,9	1,0	0,8	0,8	0,8	0,9
	(abs.)					
Aantal respondenten	5.242	20.685	19.128	19.798	6.113	62.803

* De gegevens hebben betrekking op het kalenderjaar waarin het zwaartepunt van de onderzochte verslagperiode valt (zie ook bijlage 3). Het gaat telkens om persoonlijk slachtofferschap, tenzij anders vermeld.

** Waarnemingsperiode: 1e kwartaal 2008.

*** Waarnemingsperiode: 4e kwartaal 2008.

Bron: Veiligheidsmonitor Rijk; Integrale Veiligheidsmonitor

Noot: Met de IVM start een nieuwe reeks; de uitkomsten van de IVM zijn dan ook niet zonder meer vergelijkbaar met die van de VMR. Voor ontwikkelingen in de periode 2005-2008 kan alleen de VMR gebruikt worden.

Tabel 3.5 Door burgers in Nederland ondervonden delicten, volgens ESM en ERV/POLS*

	Totaal **	Gewelds- delicten	Vermogens- delicten	Vandalisme- delicten	Totaal **	Gewelds- delicten	Vermogens- delicten	Vandalisme- delicten
	(x 1.000)				(per 100 inwoners van 15 jaar en ouder)			
1980	3.569	654	1.385	1.370	32,7	6,0	12,7	12,6
1982	4.381	919	1.704	1.501	39,1	8,2	15,2	13,4
1984	4.563	1.077	1.791	1.416	39,8	9,4	15,6	12,4
1986	4.225	890	1.834	1.283	36,0	7,6	15,6	10,9
1988	4.105	886	1.708	1.281	34,2	7,4	14,2	10,7
1990	4.180	937	1.756	1.273	34,6	7,7	14,5	10,5
1992	4.460	972	1.895	1.408	36,8	8,0	15,6	11,6
1993	4.439	849	1.819	1.609	36,6	7,0	15,0	13,3
1994	4.530	866	1.871	1.559	37,0	7,1	15,3	12,7
1995	4.506	842	1.980	1.497	36,6	6,8	16,1	12,2
1996	4.008	722	1.674	1.447	32,4	5,8	13,5	11,7
1997	4.544	860	1.853	1.656	36,4	6,9	14,9	13,3
1998	4.687	954	1.812	1.755	37,4	7,6	14,5	14,0
1999	4.781	998	1.703	1.887	37,9	7,9	13,5	15,0
2000	4.674	896	1.791	1.796	36,8	7,1	14,1	14,1
2001	4.614	1.058	1.678	1.693	36,0	8,3	13,1	13,2
2002	5.141	1.081	1.892	1.961	39,8	8,4	14,7	15,2
2003	4.808	1.093	1.716	1.815	37,0	8,4	13,2	14,0
2004	4.748	964	1.761	1.844	36,4	7,4	13,5	14,1

* De gegevens hebben betrekking op het kalenderjaar waarin het zwaartepunt van de onderzochte verslagperiode valt (zie ook bijlage 3).

De gegevens voor 1980-1990 zijn teruggerekend naar vergelijkbare ERV-cijfers.

** Exclusief overige delicten.

Bron: CBS, Enquête Slachtoffers Misdrijven (1980-1990; bewerking); Enquête Rechtsbescherming en Veiligheid (1992-1996); Permanent Onderzoek Leefsituatie (1997-2004)

Tabel 3.6 Door burgers in Nederland ondervonden delicten, volgens de VMR en de IVM*

	VMR					IVM	VMR					IVM
	2004	2005	2006	2007**	2008***	2008***	2004	2005	2006	2007**	2008***	2008***
	(x 1.000)						(per 100 inwoners van 15 jaar en ouder)					
Geweldsdelicten	1.302	1.096	1.157	1.084	959	1.168	10,0	8,3	8,8	8,2	7,3	8,9
seksuele delicten	181	181	201	162	122	283	1,4	1,4	1,5	1,2	0,9	2,1
mishandeling	254	259	281	263	248	201	1,9	2,0	2,1	2,0	1,9	1,5
bedreiging	867	657	675	659	589	684	6,6	5,0	5,1	5,0	4,5	5,2
Vermogensdelicten	2.233	2.107	1.840	1.718	1.463	2.073	17,1	16,0	13,9	13,0	11,1	15,7
(poging tot) inbraak	156	162	149	124	110	219	1,2	1,2	1,1	0,9	0,8	1,7
poging tot inbraak	47	55	45	44	28	127	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	1,0
inbraak	109	108	104	80	82	92	0,8	0,8	0,8	0,6	0,6	0,7
fietsdiefstal	965	909	763	691	653	839	7,4	6,9	5,8	5,2	5,0	6,4
autodiefstal (18+)	46	30	22	21	11	39	0,4	0,2	0,2	0,2	0,1	0,3
diefstal uit auto	274	241	232	243	136	217	2,1	1,8	1,8	1,8	1,0	1,7
zakkenrollerij	182	176	181	163	164	223	1,4	1,3	1,4	1,2	1,2	1,7
zonder geweld	151	145	157	144	133	202	1,2	1,1	1,2	1,1	1,0	1,5
met geweld	30	31	25	19	30	21	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2
overige diefstal	610	589	492	477	390	536	4,7	4,5	3,7	3,6	3,0	4,1
Vandalismedelicten	2.410	2.185	2.119	2.148	1.864	2.520	18,4	16,6	16,1	16,3	14,1	19,1
beschadiging/diefstal vanaf auto	1.519	1.312	1.264	1.321	1.125	1.404	11,6	10,0	9,6	10,0	8,5	11,2
overige vernielingen	891	873	854	828	739	1.116	6,8	6,6	6,5	6,3	5,6	8,5
Doorrijden na aanrijding	233	221	209	241	208	.	1,8	1,7	1,6	1,8	1,6	.
Overige delicten	151	153	132	125	118	157	1,2	1,2	1,0	0,9	0,9	1,2
Totaal ****	6.178	5.609	5.325	5.192	4.495	5.762	47,2	42,7	40,4	39,4	34,1	43,7
	(abs.)											
Aantal respondenten	5.242	20.865	19.128	19.798	6.113	62.803						

* De gegevens hebben betrekking op het kalenderjaar waarin het zwaartepunt van de onderzochte verslagperiode valt (zie ook bijlage 3).

** Waarnemingsperiode: 1e kwartaal 2008.

*** Waarnemingsperiode: 4e kwartaal 2008.

**** Exclusief overige delicten.

Bron: Veiligheidsmonitor Rijk; Integrale Veiligheidsmonitor

Noot: Met de IVM start een nieuwe reeks; de uitkomsten van de IVM zijn dan ook niet zonder meer vergelijkbaar met die van de VMR.

Voor ontwikkelingen in de periode 2005-2008 kan alleen de VMR gebruikt worden.

Tabel 3.7 Slachtofferschap van criminaliteit onder bedrijven*

	2004	2005	2006	2007	2008
(% slachtoffer)					
Bouwnijverheid	30	28	28	27	25
Detailhandel	49	49	45	45	46
Horeca	47	45	43	43	44
Transport	42	39	37	34	31
Zakelijke dienstverlening	29	26	25	24	23
(% meervoudig slachtoffer)					
Bouwnijverheid	10	8	9	8	7
Detailhandel	20	19	17	16	16
Horeca	19	18	16	17	17
Transport	16	14	12	12	10
Zakelijke dienstverlening	8	6	6	6	5
(% interne criminaliteit)					
Bouwnijverheid	4
Detailhandel	8
Horeca	8
Transport	5
Zakelijke dienstverlening	2
steekproefomvang (abs.)					
Bouwnijverheid	5.700	6.400	5.800	6.700	3.400
Detailhandel	8.800	9.000	11.800	10.700	12.400
Horeca	8.900	9.500	6.200	6.600	6.600
Transport	6.500	3.900	4.800	3.600	3.000
Zakelijke dienstverlening	7.800	9.300	9.000	10.100	12.100

* De gegevens hebben betrekking op het kalenderjaar waarin het zwaartepunt van de onderzochte verslagperiode valt (zie ook bijlage 3).

Bron: Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven

Tabel 3.8 Door bedrijven ondervonden criminaliteit naar delicttype*

	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
	Slachtofferschap (%)					Gemiddelde frequentie per slachtoffer-vestiging					Ondervonden delicten (x 1.000)				
Inbraak totaal											126	102	97	93	95
bouwnijverheid	13	13	12	12	11	2,2	2,0	2,1	2,1	2,0	21	18	18	19	19
detailhandel	15	13	11	11	10	1,9	1,6	1,7	1,7	1,6	42	32	29	28	26
horeca	17	15	13	14	14	1,8	1,7	1,8	1,7	1,6	12	10	9	9	9
transport	20	18	17	16	14	2,9	2,9	3,2	2,8	2,7	17	15	16	13	10
zakelijke dienstverlening	11	9	9	8	7	1,8	1,8	1,7	1,7	1,7	34	27	25	24	31
Diefstal totaal											1.631	1.704	1.293	1.069	1.818
bouwnijverheid	12	11	11	12	9	3,5	3,0	3,2	3,4	2,8	27	22	24	26	23
detailhandel	32	30	28	27	28	31,9	35,4	28,4	24,0	37,7	1.500	1.600	1.200	974	1727
horeca	17	16	15	15	15	7,2	6,9	5,6	5,9	5,9	49	45	33	35	34
transport	15	12	12	12	10	6,6	4,6	4,8	4,2	4,2	27	16	16	13	12
zakelijke dienstverlening	6	5	5	4	4	2,8	2,6	2,4	2,9	2,4	28	21	20	21	22
Vernieling totaal											214	200	203	208	218
bouwnijverheid	12	10	11	10	9	3,1	2,7	2,8	2,7	3,0	24	18	19	16	23
detailhandel	18	20	18	18	18	3,2	3,1	3,4	3,4	3,4	86	88	89	92	93
horeca	24	24	23	24	24	4,1	4,1	4,3	4,3	4,2	38	37	38	39	38
transport	17	16	15	13	12	4,0	4,3	4,4	4,0	3,5	19	19	18	15	11
zakelijke dienstverlening	12	11	10	11	10	2,5	2,2	2,5	2,7	2,5	47	38	39	46	53
Geweld totaal															
bouwnijverheid	2	2	2	2	2	3,3	2,5	2,8	2,2	2,1
detailhandel	7	6	5	5	6	4,5	4,9	4,8	4,0	5,5
horeca	10	9	9	9	9	4,3	4,1	3,8	4,2	4,8
transport	7	5	5	5	4	6,7	6,8	4,5	12,5	10,6
zakelijke dienstverlening	4	3	3	3	3	3,6	3,4	3,8	5,7	4,1
Overige vormen (exclusief geweld) totaal											710	645	461	747	611
bouwnijverheid	3	3	4	3	3	11,5	5,8	6,5	3,1	3,0	27	14	16	7	19
detailhandel	6	5	5	5	5	18,9	24,1	11,8	17,0	14,9	170	200	86	118	26
horeca	7	5	5	5	6	14,6	19,8	15,9	13,0	7,5	40	42	33	27	9
transport	5	5	4	4	4	21,3	33,6	22,1	14,3	9,2	33	49	26	15	10
zakelijke dienstverlening	7	6	5	6	6	36,8	31,3	33,5	60,6	38,8	440	340	300	580	547

* De gegevens hebben betrekking op het kalenderjaar waarin het zwaartepunt van de onderzochte verslagperiode valt (zie ook bijlage 3).

Bron: Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven

Tabel 3.9 Financiële schade als gevolg van door bedrijven ondervonden criminaliteit*

	2004	2005	2006	2007	2008
	Geschatte totale schade (mln. euro)				
Inbraak					
bouwnijverheid	55	57	52	54	57
detailhandel	89	79	75	77	71
horeca	18	18	17	19	19
transport	36	25	26	25	22
zakelijke dienstverlening	84	74	66	63	74
Diefstal					
bouwnijverheid	40	35	40	41	42
detailhandel	146	141	120	114	140
horeca	12	12	11	11	13
transport	22	18	15	17	15
zakelijke dienstverlening	33	27	25	22	31
Vernieling					
bouwnijverheid	15	15	15	14	14
detailhandel	34	34	30	32	33
horeca	12	10	10	11	11
transport	10	9	7	8	6
zakelijke dienstverlening	24	22	20	22	29
Geweld					
bouwnijverheid
detailhandel
horeca
transport
zakelijke dienstverlening
Overige vormen (exclusief geweld)					
bouwnijverheid	9	5	7	5	5
detailhandel	11	11	10	9	11
horeca	2	2	2	2	2
transport	4	4	3	3	2
zakelijke dienstverlening	30	21	18	16	25

* De gegevens hebben betrekking op het kalenderjaar waarin het zwaartepunt van de onderzochte verslagperiode valt (zie ook bijlage 3).

Bron: Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven

Tabel 3.10 Door burgers en bedrijven ondervonden delicten*

	2004**	2005**	2006**	2007**	2008***	2008****	2004**	2005**	2006**	2007**	2008***	2008****
	(x 1.000)						(in % van totaal)					
Gewelddelicten												
burgers	1.302	1.096	1.157	1.084	959	1.168	14,7	13,3	15,7	14,8	13,3	13,7
bedrijven
Vermogensdelicten												
burgers	2.233	2.107	1.840	1.718	1.463	2.073	25,2	25,5	24,9	23,5	20,2	24,4
bedrijven	1.757	1.806	1.390	1.162	1.913		19,8	21,9	18,8	15,9	26,4	22,5
diefstallen	1.631	1.704	1.293	1.069	1.818		18,4	20,6	17,5	14,6	25,1	21,4
inbraken	126	102	97	93	95		1,4	1,2	1,3	1,3	1,3	1,1
Vandalisme												
burgers	2.410	2.185	2.119	2.148	1.864	2.520	27,2	26,5	28,7	29,4	25,8	29,6
bedrijven	214	200	203	208	218		2,4	2,4	2,8	2,8	3,0	2,6
Overig (excl. geweld)												
burgers	233	221	209	241	208		2,6	2,7	2,8	3,3	2,9	.
bedrijven	710	645	461	747	611		8,0	7,8	6,2	10,2	8,4	7,2
Totaal												
burgers	8.859	8.260	7.379	7.309	7.237	8.504	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
bedrijven	6.178	5.609	5.325	5.192	4.495	5.762	69,7	67,9	72,2	71,0	62,1	67,8
bedrijven	2.681	2.651	2.054	2.117	2.742		30,3	32,1	27,8	29,0	37,9	32,2

* De gegevens hebben betrekking op het kalenderjaar waarin het zwaartepunt van de onderzochte verslagperiode valt (zie ook bijlage 3).

** MCB, waarnemingsperiode 4e kwartaal en VMR, waarnemingsperiode 1e kwartaal in volgende kalenderjaar

*** MCB en VMR, waarnemingsperiode: 4e kwartaal

**** IVM, waarnemingsperiode: 4e kwartaal

***** Op basis van MCB en IVM

Bron: Veiligheidsmonitor Rijk; Integrale veiligheidsmonitor; Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven

Noot: Met de IVM start een nieuwe reeks; de uitkomsten van de IVM zijn dan ook niet zonder meer vergelijkbaar met die van de VMR.

Voor ontwikkelingen in de periode 2005-2008 kan alleen de VMR gebruikt worden.

Tabel 3.11 Slachtofferschap onder burgers (totaal) naar geslacht en leeftijd

	Mannen	Vrouwen	Totaal
	(% één of meer keer slachtoffer)		
15-17 jaar	37,2	35,0	36,1
18-24 jaar	35,7	35,3	35,5
25-34 jaar	34,5	32,3	33,4
35-44 jaar	27,4	26,9	27,2
45-54 jaar	26,6	24,4	25,5
55-64 jaar	20,2	20,0	20,1
65-74 jaar	15,6	13,3	14,3
75 jaar en ouder	8,7	8,6	8,7
Totaal	26,2	24,4	25,3

Bron: Integrale Veiligheidsmonitor 2008

Tabel 3.12 Slachtofferschap onder burgers van 15 jaar en ouder naar soort delict en geslacht

	Mannen	Vrouwen	Totaal
	(% één of meer keer slachtoffer)		
Seksuele delicten	1,2	1,7	1,5
Mishandeling	1,1	1,2	1,2
Bedreiging	4,1	3,1	3,6
(poging tot) Inbraak	2,5	2,3	2,4
Fietsdiefstal	5,7	4,9	5,3
Autodiefstal (18+)	0,3	0,3	0,3
Diefstal uit auto (18+)	1,8	1,4	1,6
Zakkenrollerij	1,8	1,8	1,8
Overige diefstal	3,5	3,3	3,4
Beschadiging/diefstal vanaf auto (18+)	8,8	8,1	8,4
Overige vernielingen	6,4	5,7	6,1
Overige delicten	1,1	0,8	0,9

Bron: Integrale Veiligheidsmonitor 2008

Tabel 3.13 Slachtofferschap onder burgers van 15 jaar en ouder naar stedelijkheid woongemeente

	Zeer sterk stedelijk	Sterk stedelijk	Matig stedelijk	Weinig stedelijk	Niet stedelijk
	(% één of meer keer slachtoffer)				
Gewelddelicten	7,2	5,9	5,3	4,1	3,2
Vermogensdelicten	18,4	14,5	11,7	9,1	8,6
Vandalismedelicten	17,6	14,9	12,1	10,4	8,7
Slachtofferschap totaal	33,6	28,2	24,2	19,9	17,5

Bron: Integrale Veiligheidsmonitor 2008

Tabel 3.14 Door burgers ondervonden delicten naar emotionele gevolgen

Gemiddeld aantal voorvallen per jaar	Met serieuze emotionele problemen			Letsel				Financiële schade			Bekendheid met dader		Plaats voorval				
	moet er vaak aan denken	piekert er steeds over	beheerst hele doen en laten	geen	letsel geen medische hulp	een-maal hulp	vaker hulp	ziekenhuisopname	geen	< € 500	€ 100-500	> € 500	geen bekende	wel bekend (naam/gezicht)	eigen buurt	elders in gemeente	in Nederland
(x 1.000)	(%)	(%)	(%)	(%) met serieuze emotionele problemen*)													
Geweldsdelicten																	
seksuele delicten	193	7	4	1	10	32	40	100		11	37	38	55		17	11	8
mishandeling	288	9	4	3	13	14	22	53	43	13	23	34	41	16	26	13	10
bedreiging	618	6	2	2						9	17	26	40	10	19	7	3
Vermogensdelicten																	
inbraak	136	14	4	2	19	29	65	69		13	15	15	29		20		
fietsdiefstal	776	5	1	0						3	4	19	12		7	5	4
autodiefstal	23	21	7	1						24	27	23	33		27	26	31
diefstal uit auto	279	7	2	1						7	3	8	15		9	8	7
zakkenrollerij	286	9	2	1						5	10	12	30		19	12	8
overige diefstal	484	7	1	0						5	5	12	21				
Vandalismedelicten																	
beschadiging van auto	750	5	1	0						4	4	8	10	6	7	5	4
overige vernielingen	839	5	1	1						6	4	10	18		8	3	2

Tabel 3.14 (vervolg)

Gemiddeld aantal voorvallen per jaar	Met serieuze emotionele problemen		Letsel				Financiële schade			Bekendheid met dader		Plaats voorval				
	moet er vaak aan denken	piekert er steeds over	geen	letsel geen medische hulp	een-maal hulp	vaker hulp	ziekenhuisopname	geen	< € 500	€ 100-500	> € 500	geen bekende	wel bekend (naam/gezicht)	eigen buurt	elders in gemeente	in Nederland
(x 1.000)	(%)	(%)	(% met serieuze emotionele problemen*)													
208	5	1	0	6	5	22	19	46	5	7	12	8	15	5	7	9
24	6	2	1						8					8		
	16	7	4						25	11	19		29	26		22
Totaal	6021	6	2	1	8	13	23	48	8	6	11	8	17	10	7	8
(abs.)	33.779															

Aantal respondenten

* Moet er vaak aan denken, piekert er steeds over of beheerst hele doen en laten.

Bron: CBS, Permanent Onderzoek Leefsituatie (1997/2004); bewerking SCP

Tabel 3.15 Melding bij de politie van door burgers in Nederland ondervonden delicten, volgens ERV en POLS*

	Totaal	Gewelddelicten	Vermogensdelicten	Vandalismedelicten
	(per 100 ondervonden delicten)			
1992	34,9	25,7	51,4	18,1
1993	36,7	32,4	52,3	22,0
1994	36,8	31,1	55,1	18,7
1995	35,6	31,4	48,8	22,0
1996	35,5	28,2	50,4	22,6
1997	36,5	25,9	51,4	24,4
1998	32,8	21,4	47,7	23,2
1999	34,1	25,0	48,8	25,6
2000	34,3	23,5	49,3	24,1
2001	34,4	25,0	50,9	23,5
2002	35,0	23,6	53,3	24,0
2003	35,2	26,3	51,3	26,0
2004	35,8	30,0	49,3	25,7

* De gegevens hebben betrekking op het kalenderjaar waarin het zwaartepunt van de onderzochte verslagperiode valt (zie ook bijlage 3).

Bron: CBS, Enquête Rechtsbescherming en Veiligheid (1992-1996); Permanent Onderzoek Leefsituatie (1997-2004)

Tabel 3.16 Melding bij de politie van door burgers in Nederland ondervonden delicten, volgens de VMR en de IVM*

	VMR					IVM
	2004	2005	2006	2007**	2008***	2008***
	(per 100 ondervonden delicten)					
Gewelddelicten	30,7	31,4	31,5	30,4	32,0	26,4
seksuele delicten	11,3	12,6	11,3	11,3	11,3	7,1
mishandeling	52,8	44,8	51,4	51,8	49,3	49,8
bedreiging	28,3	31,4	29,3	26,6	29,1	27,1
Vermogensdelicten	45,0	45,8	46,8	47,0	47,6	51,1
(poging tot) inbraak	71,7	77,2	76,6	71,4	81,8	73,4
poging tot inbraak	69,6	70,8	73,1	69,2	54,6	62,8
inbraak	76,6	80,4	78,2	72,5	91,2	88,0
fietsdiefstal	37,5	39,4	38,0	37,8	43,0	41,9
autodiefstal (18+)	92,7	83,1	100,0	78,8	100,0	86,1
diefstal uit auto	79,3	69,0	78,2	78,2	70,7	76,1
zakkenrollerij	54,1	68,6	61,9	66,9	52,1	62,6
zonder geweld	46,5	70,0	62,3	64,3	57,5	62,1
met geweld	92,1	62,2	59,4	86,9	28,8	74,3
overige diefstal	28,1	28,7	28,7	30,1	32,7	31,7
Vandalismedelicten	27,0	27,4	25,5	25,2	25,1	26,0
beschadiging/diefstal vanaf auto	30,3	28,5	26,3	26,6	29,0	25,8
overige vernielingen	21,3	25,7	24,3	23,1	19,2	26,2
Doorrijden na aanrijding	32,4	31,0	39,8	28,7	.	.
Overige delicten	56,8	59,4	65,7	55,9	39,2	54,6
Totaal	35,9	36,8	36,4	35,0	36,5	36,2
	(abs.)					
Aantal respondenten	5.242	20.865	19.128	19.798	6.113	62.803

* De gegevens hebben betrekking op het kalenderjaar waarin het zwaartepunt van de onderzochte verslagperiode valt (zie ook bijlage 3).

** Waarnemingsperiode: 1e kwartaal 2008.

*** Waarnemingsperiode: 4e kwartaal 2008.

Bron: Veiligheidsmonitor Rijk; Integrale Veiligheidsmonitor

Noot: Met de IVM start een nieuwe reeks; de uitkomsten van de IVM zijn dan ook niet zonder meer vergelijkbaar met die van de VMR. Voor ontwikkelingen in de periode 2005-2008 kan alleen de VMR gebruikt worden.

Tabel 3.17 Aangifte/ondertekening van door burgers in Nederland ondervonden delicten, volgens ERV en POLS*

	Totaal	Gewelddelicten	Vermogensdelicten	Vandalismedelicten
	(per 100 ondervonden delicten)			
1992	26,1	10,0	45,2	11,4
1993	29,0	14,8	47,6	16,5
1994	28,4	13,6	49,3	13,7
1995	28,2	16,4	43,8	15,7
1996	28,6	14,9	44,5	17,7
1997	29,1	15,4	45,1	18,0
1998	25,0	14,0	39,4	15,9
1999	26,3	13,2	42,6	18,7
2000	27,8	14,1	44,8	17,9
2001	27,2	15,2	44,5	18,2
2002	27,8	12,9	47,9	17,2
2003	28,0	15,5	45,6	19,8
2004	28,1	17,8	43,1	19,5

* De gegevens hebben betrekking op het kalenderjaar waarin het zwaartepunt van de onderzochte verslagperiode valt (zie ook bijlage 3).

Bron: CBS, Enquête Rechtsbescherming en Veiligheid (1992-1996); Permanent Onderzoek Leefsituatie (1997-2004)

Tabel 3.18 Aangifte/ondertekening van door burgers in Nederland ondervonden delicten, volgens de VMR en de IVM*

	VMR**					IVM***		
	2004	2005	2006	2007****	2008*****	2008*****		
	(per 100 ondervonden delicten)					Totaal	via internet	document ondertekend
Geweldsdelicten	14,1	16,8	18,1	15,8	13,9	12,4	0,1	12,4
seksuele delicten	6,2	6,7	5,3	4,6	1,7	2,4	.	2,4
mishandeling	27,7	30,4	38,4	31,0	25,8	32,0	.	32,0
bedreiging	11,7	14,2	13,4	12,4	11,5	10,9	0,1	10,8
Vermogensdelicten	37,2	34,0	37,5	38,0	38,9	41,5	11,4	30,1
(poging tot) inbraak	61,6	65,4	65,4	60,4	77,0	53,0	1,3	51,7
poging tot inbraak	57,9	52,8	46,6	44,4	53,9	34,7	0,3	34,4
inbraak	70,1	71,8	73,6	69,2	85,0	78,3	2,6	75,8
fietsdiefstal	28,5	27,9	28,9	29,1	34,2	34,4	17,3	17,1
autodiefstal (18+)	92,7	84,4	96,4	77,7	100,0	78,6	10,2	68,3
diefstal uit auto	76,9	60,4	64,4	67,0	62,1	70,2	20,5	49,7
zakkenrollerij	51,5	50,5	53,3	57,1	41,0	52,7	6,6	46,1
zonder geweld	43,3	49,9	52,3	54,8	28,8	52,2	6,9	45,3
met geweld	92,1	52,9	59,8	74,6	43,8	62,2	.	62,2
overige diefstal	18,6	16,4	21,2	22,1	24,5	24,9	4,7	20,2
Vandalismedelicten	16,2	17,6	17,1	17,3	14,6	18,7	5,2	13,5
beschadiging/diefstal vanaf auto	19,3	21,0	19,2	19,5	18,9	19,1	5,9	13,2
overige vernielingen	10,9	12,6	14,2	13,7	8,1	18,0	3,8	14,2
Doorrijden na aanrijding	24,0	21,9	24,5	15,2	15,4			
Overige delicten	27,6	32,0	41,0	32,8	15,4	32,6	0,9	31,7
Totaal	24,3	24,7	25,7	24,5	22,8	26,9	6,9	20,1
	(abs.)							
Aantal respondenten	5.242	20.865	19.128	19.798	6.113	62.803		

* De gegevens hebben betrekking op het kalenderjaar waarin het zwaartepunt van de onderzochte verslagperiode valt (zie ook bijlage 3).

** Delicten waarbij een document is ondertekend.

*** Delicten die via internet zijn aangegeven en delicten waarbij een document is ondertekend.

**** Waarnemingsperiode: 1e kwartaal 2008.

***** Waarnemingsperiode: 4e kwartaal 2008.

Bron: Veiligheidsmonitor Rijk; Integrale Veiligheidsmonitor

Noot: Met de IVM start een nieuwe reeks; de uitkomsten van de IVM zijn dan ook niet zonder meer vergelijkbaar met die van de VMR. Voor ontwikkelingen in de periode 2005-2008 kan alleen de VMR gebruikt worden.

Tabel 3.19 Melding en aangifte van door bedrijven ondervonden delicten*

	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
	Melding bij politie (%)					Aangifte bij politie (%)				
Totaal										
bouwnijverheid	66	64	66	65	61	37	37	36	36	34
detailhandel	64	63	61	61	58	25	25	23	23	22
horeca	69	67	63	65	65	22	22	21	20	18
transport	70	68	69	70	66	35	33	35	35	33
zakelijke dienstverlening	65	60	66	61	59	31	31	32	30	31
Inbraak										
bouwnijverheid	84	87	86	86	80	41	47	45	45	43
detailhandel	88	87	88	89	87	26	25	25	25	24
horeca	88	89	87	89	88	20	19	20	20	15
transport	83	83	80	85	82	35	36	35	38	39
zakelijke dienstverlening	89	90	87	88	88	36	39	34	33	40
Diefstal										
bouwnijverheid	51	51	51	54	55	31	31	29	33	31
detailhandel	47	48	45	47	44	18	19	17	18	16
horeca	45	44	41	42	44	19	19	17	16	19
transport	63	63	60	65	61	35	33	32	36	31
zakelijke dienstverlening	65	59	67	61	60	40	33	39	35	38
Vernieling										
bouwnijverheid	46	46	47	48	48	25	24	24	24	27
detailhandel	46	44	44	47	45	17	18	17	19	18
horeca	46	45	45	44	44	14	15	13	14	13
transport	50	50	47	49	45	22	22	23	23	22
zakelijke dienstverlening	47	46	48	47	45	21	26	23	24	24
Geweld										
bouwnijverheid	56	42	40	43	36	30	23	17	19	12
detailhandel	59	57	52	54	55	15	14	12	12	14
horeca	68	64	66	67	67	17	16	16	16	12
transport	56	59	56	53	52	22	18	23	21	19
zakelijke dienstverlening	55	53	53	56	50	21	21	22	20	20
Overige vormen										
bouwnijverheid	36	39	37	35	28	18	18	16	15	13
detailhandel	46	43	44	47	42	18	19	16	16	14
horeca	52	54	52	57	49	12	15	15	18	12
transport	45	39	48	46	50	24	17	21	19	21
zakelijke dienstverlening	29	28	29	30	27	13	14	13	16	14

* De gegevens hebben betrekking op het kalenderjaar waarin het zwaartepunt van de onderzochte verslagperiode valt (zie ook bijlage 3).

Bron: Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven

Tabel 3.20 Door Slachtofferhulp Nederland verleende hulpverlening (beëindigde zaken)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	(abs.)							
Hulpverleningen totaal	80.568	82.575	84.841	85.399	87.148	81.039	96.371	.
w.o.								
gewelddelicten	26.633	30.329	32.076	35.384	38.430	36.532	44.023	.
zedendelicten	4.607	4.575	4.392	4.639	4.710	4.676	5.387	.
vermogensdelicten	22.897	21.240	21.252	19.008	18.001	16.228	18.228	.
Delicten totaal	54.137	56.144	57.720	59.031	61.141	57.436	67.638	.
	(in % van alle verleende hulpverleningen)							
Delicten totaal	67,2	68,0	68,0	69,1	70,2	70,9	70,2	.
	(in % van verleende hulpverleningen vanwege delicten)							
gewelddelicten	49,2	54,0	55,6	59,9	62,9	63,6	65,1	.
zedendelicten	8,5	8,1	7,6	7,9	7,7	8,1	8,0	.
vermogensdelicten	42,3	37,8	36,8	32,2	29,4	28,3	26,9	.

Bron: Slachtofferhulp Nederland/bewerking CBS

Tabel 3.21 Door Slachtofferhulp Nederland verleende hulpverlening (beëindigde zaken) naar aard van de hulpverlening

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	(abs.)					
Totaal beëindigde zaken	80.568	82.575	84.841	85.399	87.148	81.039
	(in % van alle beëindigde zaken*)					
Aard van de verleende hulp						
Emotionele ondersteuning						
informatie over verwerkingsproces	44,9	45,9	46,0	46,1	46,2	47,7
verhaal vertellen/structuur aangebracht	69,9	75,1	76,9	76,8	78,8	80,3
hulp bij angst en dreiging	9,9	10,4	10,2	11,4	12,9	12,4
hulp bij verlies en rouw	2,4	2,1	2,4	2,6	2,8	2,3
hulp bij conflicthantering	3,6	4,0	4,2	4,7	5,2	5,3
overige emotionele ondersteuning	21,1	23,2	25,6	27,4	30,9	29,0
Juridische begeleiding						
algemeen strafrechtelijke informatie	20,2	19,6	22,0	24,6	31,2	34,6
algemeen civielrechtelijke informatie	7,8	8,3	9,7	10,9	14,8	14,9
begeleiding rond aangifte	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3
hulp bij vaststellen schade	4,5	4,5	5,3	5,8	6,7	6,7
begeleiding naar officier van justitie	0,4	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5
invullen voegingsformulier	3,2	3,9	5,3	6,5	6,5	76,0
begeleiding naar zitting	0,9	1,0	1,0	1,2	1,4	1,4
optreden als gemachtigde	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
inning als executie van vonnis	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
schadefonds geweldsmisdrijven	2,3	2,4	2,5	2,8	3,0	3,3
overige juridische ondersteuning	3,5	4,4	5,2	6,1	8,8	8,7
Praktische dienstverlening						
algemene informatie verstrekt	55,6	51,6	52,4	53,4	54,4	57,3
intermediair naar politie	5,8	5,4	5,5	5,7	5,9	5,5
invullen van formulieren	0,9	2,1	2,6	2,6	2,8	2,8
schrijven van brieven	2,4	2,8	3,2	3,4	2,8	3,0
informatie over andere instellingen	5,1	9,0	10,8	11,2	12,8	14,1
intermediair naar andere instellingen	8,6	6,4	5,9	6,3	6,5	6,5
ondersteuning bezoek andere instellingen	4,3	1,7	0,7	0,9	0,8	0,8
blokken van bank-/giropassen	0,7	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
aanvraag fondsen	0,2	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0
overige praktische ondersteuning	3,8	8,6	10,7	10,4	13,4	14,9

* Per zaak zijn meerdere vormen van hulp mogelijk.

Bron: Slachtofferhulp Nederland/bewerking CBS

Tabel 3.22 Door Slachtofferhulp Nederland verleende hulpverlening (beëindigde zaken) naar geslacht, leeftijd en type delict

	Totaal hulpverleningen	Delicten	Gewelddelicten	Zedendelicten	Verkeers- ongevallen	Vermogens- delicten
	(abs.)					
Totaal	96.371	67.638	44.023	5.387	20.411	18.228
jonger dan 20 jaar	17.333	12.575	9.733	2.225	3.874	617
20 tot 30 jaar	17.651	12.947	9.563	985	3.417	2.399
30 tot 40 jaar	16.082	11.689	7.804	724	2.985	3.161
40 tot 50 jaar	16.451	11.635	7.467	673	3.344	3.495
50 tot 65 jaar	14.167	9.645	5.365	235	3.342	4.045
65 jaar en ouder	8.109	5.504	1.712	70	2.137	3.722
onbekend	6.578	3.643	2.379	475	1.312	789
Mannen	45.882	31.320	21.420	749	11.165	9.151
jonger dan 20 jaar	8.860	6.389	5.791	285	2.097	313
20 tot 30 jaar	8.275	5.925	4.672	90	1.889	1.163
30 tot 40 jaar	7.149	4.942	3.180	89	1.662	1.673
40 tot 50 jaar	7.662	5.200	3.189	131	1.858	1.880
50 tot 65 jaar	7.643	5.125	2.774	48	1.940	2.303
65 jaar en ouder	3.586	2.259	756	10	1.109	1.493
onbekend	2.707	1.480	1.058	96	610	326
Vrouwen	50.489	36.318	22.603	4.638	9.246	9.077
jonger dan 20 jaar	8.473	6.186	3.942	1.940	1.777	304
20 tot 30 jaar	9.376	7.022	4.891	895	1.528	1.236
30 tot 40 jaar	8.933	6.747	4.624	635	1.323	1.488
40 tot 50 jaar	8.789	6.435	4.278	542	1.486	1.615
50 tot 65 jaar	6.524	4.520	2.591	187	1.402	1.742
65 jaar en ouder	4.523	3.245	956	60	1.028	2.229
onbekend	3.871	2.163	1.321	379	702	463

Bron: Slachtofferhulp Nederland 2007/bewerking CBS

Tabel 3.23 Preventiemaatregelen door burgers in verband met criminaliteit, volgens POLS

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	(%)							
Gewone maatregelen tegen inbraak*								
sloten/grendels op buitendeuren	79,0	79,2	80,6	81,2	81,4	82,1	82,1	83,3
luiken voor ramen/deuren	12,3	12,2	12,8	13,0	12,9	12,4	14,0	13,5
buitenverlichting	74,2	75,9	75,6	76,0	74,7	77,3	76,8	78,4
alarminstallatie	7,6	8,4	8,5	8,6	9,1	9,0	9,4	9,3
er is een waakhond	16,6	16,5	14,7	15,3	16,2	15,7	16,7	15,7
andere voorzieningen	9,7	10,7	9,8	10,2	8,8	8,1	7,5	8,5
geen maatregelen (incl. onbekend)	7,5	6,6	6,4	6,1	6,1	5,9	5,8	5,3
Maatregelen tegen inbraak bij langdurige afwezigheid*								
andere mensen tijdelijk in huis	13,1	14,4	12,3	13,0	12,3	13,3	13,6	12,0
buren e.a. houden oogje in 't zeil	79,2	80,5	80,7	81,6	79,7	80,4	80,0	79,8
politie wordt ingelicht	9,9	10,4	10,3	10,0	8,5	7,5	6,8	6,6
er brandt altijd licht	43,0	45,7	43,6	46,2	43,8	42,6	41,3	40,1
waardevolle dingen opgeborgen	48,2	49,6	49,8	51,1	50,2	48,9	48,3	50,3
er is een waakhond	5,7	5,9	5,7	6,2	5,6	4,6	5,4	3,8
andere maatregelen	4,7	5,5	4,8	5,0	4,4	4,7	4,9	4,3
n.v.t./geen maatregelen (incl. onbekend)	12,4	12,0
n.v.t./altijd iemand in huis	.	.	9,2	7,9	8,7	9,2	9,0	9,9
geen maatregelen (incl. onbekend)	.	.	4,0	3,8	5,4	4,1	4,5	4,3
Maatregelen tegen fietsdiefstal**								
veiligheidsslot	82,2	82,2	83,9	84,6	85,3	86,3	85,1	86,3
postcode gegraveerd	35,8	34,3	32,6	31,5	31,0	29,3	26,1	24,8
fietsregistratiekaart	25,9	24,9	24,3	24,3	22,0	23,4	20,8	
preventiechip	5,9
Maatregelen tegen diefstal van/uit auto***								
startonderbreker/alarminstallatie aanwezig	17,5	23,0	32,7	40,2	41,3	44,5	45,9	52,2
	(abs.)							
Aantal respondenten	3.586	4.554	4.421	4.338	4.138	4.178	4.317	9.989

* % personen bij wie thuis de betreffende maatregelen zijn genomen.

** In % van fietsbezitters.

*** In % van autogebruikers (in 1997 en 1998 alleen indien de autogebruiker zelf deze voorziening heeft aangebracht of laten aanbrengen).

Bron: CBS, Permanent Onderzoek Leefsituatie

Tabel 3.24 Preventiemaatregelen door burgers in verband met criminaliteit, volgens de PMB

	2001	2002	2003	2004	2005
	(%)				
Woningen					
met inbraakalarm	8,1	8,8	8,6	9,5	10,2
met extra hang- en sluitwerk	76,6	77,0	76,7	77,3	77,7
waarbij men wel eens licht laat branden bij afwezigheid	74,1	72,1	72,8	72,7	71,8
met extra buitenverlichting	70,1	70,1	69,9	70,7	72,2
	(schaalscore)				
Inbraakpreventie totaal	5,7	5,7	5,7	5,8	5,8
	(abs.)				
Aantal respondenten	88.608	25.000	90.589	49.037	52.560

Bron: Politiemonitor Bevolking

Tabel 3.25 Preventiemaatregelen door burgers in verband met criminaliteit, volgens de VMR

	2005	2006	2007	2008*	2008**
	(% thuis aanwezig)				
Inbraakalarm	11,8	10,9	11,5	12,2	13,1
Extra hang- en sluitwerk	82,4	82,6	82,8	83,6	84,3
Extra buitenverlichting	78,9	77,7	80,1	80,8	80,9
Luiken voor ramen en deuren	14,9	15,1	15,7	16,6	17,1
Politiekeurmerk Veilig Wonen	14,6	15,3	16,0	16,4	.
	(% van fietsbezitters)				
Fiets verzekerd tegen diefstal	46,9	45,2	46,3	46,9	.
Fiets voorzien van diefstalpreventiechip	10,0	10,4	11,3	11,1	.
	(% van autogebruikers)				
Auto met alarminstallatie/startonderbreker	56,2	56,5	57,1	57,4	.
Auto met zelf aangebrachte alarminstallatie/startonderbreker	6,7	6,0	5,0	4,2	.
	(% van mobiele-telefoonbezitters)				
Mobiele telefoon met pincode	86,7	86,7	87,1	86,5	.
	(% van pc-bezitters)				
Pc met wachtwoord	62,4	63,1	65,4	66,8	.
Aantal respondenten	5.242	20.865	19.128	19.798	6.113

Bron: Veiligheidsmonitor Rijk

* Waarnemingsperiode: 1e kwartaal 2008.

** Waarnemingsperiode: 4e kwartaal 2008.

Tabel 3.26 Preventiemaatregelen door burgers in verband met criminaliteit

	2008*
	(% thuis aanwezig)
Techno-preventieve maatregelen	
Extra veiligheidssloten/grendels op buitendeuren	66,5
(Rol)luiken voor ramen/deuren	16,1
Buitenverlichting	76,6
Alarminstallatie in huis	12,5
Socio-preventieve maatregelen	(% 'ja')
's Avonds licht laten branden bij afwezigheid	59,2
Fiets in bewaakte fietsstalling	51,1
Waardevolle spullen meenemen uit auto	77,0
Waardevolle spullen thuis laten om diefstal/beroving op straat te voorkomen	50,5
Aantal respondenten	62.803

* Waarnemingsperiode: 4e kwartaal 2008.

Bron: Integrale Veiligheidsmonitor 2008

Tabel 3.27 Preventiemaatregelen door bedrijven in verband met criminaliteit

	2004	2005	2006	2007	2008
	(% neemt preventieve maatregelen)				
Bouwnijverheid	66	65	64	64	63
Detailhandel	81	82	80	81	80
Horeca	77	77	77	76	76
Transport	73	72	71	71	73
Zakelijke dienstverlening	74	76	75	75	72
	(% houdt gegevens bij/registreert criminaliteit)				
Bouwnijverheid	16	18	18	18	17
Detailhandel	22	24	24	26	25
Horeca	18	20	20	22	22
Transport	26	27	26	28	27
Zakelijke dienstverlening	17	18	19	20	18
	(% wint advies in)				
Bouwnijverheid	12	13	11	12	12
Detailhandel	25	24	22	23	24
Horeca	21	20	19	18	19
Transport	19	18	17	18	18
Zakelijke dienstverlening	17	15	15	15	14
	(% neemt deel aan projecten)				
Bouwnijverheid	3	4	3	4	3
Detailhandel	6	6	6	6	7
Horeca	8	8	8	8	8
Transport	5	5	5	5	5
Zakelijke dienstverlening	4	4	4	4	4
	(steekproefomvang afgerond abs.)				
Bouwnijverheid	5.700	6.400	5.800	6.700	3.400
Detailhandel	8.800	9.000	11.800	10.700	12.400
Horeca	8.900	9.500	6.200	6.600	6.600
Transport	6.500	3.900	4.800	3.600	3.000
Zakelijke dienstverlening	7.800	9.300	9.000	10.100	12.100

Bron: Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven

Tabel 3.28 Preventiemaatregelen door bedrijven in verband met criminaliteit, naar sector en type maatregel

	Bouwnijverheid	Detailhandel	Horeca	Transport	Zakelijke dienstverlening
Alarm (luid)	37	54	51	45	48
Alarm (stil)	25	42	37	35	34
Extra sloten	31	23	24	21	30
Extra zwaar hang- en sluitwerk	16	11	12	11	18
Hekwerken	21	10	5	22	7
Beveiligingsdienst/portier	8	9	12	14	11
Extra verlichting	8	6	6	8	7
Camera's/infrarood	9	26	27	19	9

Bron: Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven 2008

Tabel 3.29 Beveiligings- en opsporingsbedrijven: kerngegevens

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2007*	2008*
(abs.)									
Totaal aantal bedrijven (per 1 januari)	730	780	920	1.040	1.160	1.250	1180	1300	1415
(x 1.000)									
Werkzame personen (fte) **	.	.	27,6	27,5	27,3	28,5	28,4	31,7	.
(mln euro)									
Totale netto-omzet	779	959	1.248	1.410	1.372	1.477	1558	1668	.
(%)									
Bedrijven naar aantal werkzame personen									
1 persoon	40,1	40,1	45,6	45,0	48,3	48,6	47,9	47,5	50,0
2 personen	21,1	21,0	18,7	15,3	16,8	15,9	16,9	14,3	13,4
3 tot 5 personen	12,9	12,7	11,0	12,0	11,2	11,2	8,9	11,2	9,9
5 tot 10 personen	10,2	10,2	8,2	9,6	7,3	8,4	8,5	10,0	9,5
10 tot 20 personen	7,5	5,7	6,0	6,7	6,5	7,2	7,2	6,9	8,1
20 tot 50 personen	2,7	4,5	5,5	6,2	5,6	5,2	7,2	6,2	5,3
50 tot 100 personen	2,7	3,2	2,2	2,4	2,2	1,6	1,3	1,9	2,1
100 en meer personen	2,7	2,5	2,7	2,9	2,2	2,0	2,1	1,9	1,8
Natuurlijke personen	60,6	61,4	60,9
Rechtspersonen	39,4	39,0	39,1

* Herziene cijferreeks als gevolg van aanpassingen in het Algemene bedrijfsregister (CBS).

** T/m 2005: stand eind september; vanaf 2006: gemiddeld over verslagjaar.

Bron: CBS, Statline:

Bedrijven; economische activiteit, grootte en rechtsvorm (2006-2008)

Bedrijven naar aantal werkzame personen en economische activiteit (2000-2006)

Dienstverlening; arbeids- en financiële gegevens, per branche (2006-2007)

Tabel 3.30 Beveiligingsactiviteiten: netto-omzet naar sector

	2002	2003	2004	2005
	(x € 1.000)			
Totale omzet uit beveiligingsactiviteiten	1.058	1.230	1.237	1.411
Omzetverdeling naar sectoren	(%)			
persoonsbeveiliging	2,2	1,8	0,7	0,5
bedrijfsbeveiliging	84,0	73,9	75,0	70,0
winkel	18,9	17,8	19,6	17,2
toegangscontrole	45,0	35,9	34,0	33,5
surveillance	11,8	12,6	13,0	12,0
overig	8,3	7,6	8,4	7,3
ordendiensten (bij openbare evenementen)	4,7	4,1	4,5	4,5
brandwachtdiensten	0,6	0,6	0,8	0,9
sleutelbewaring	0,6	1,2	1,1	1,1
beveiliging parkeerplaatsen en -garage	1,6	0,7	0,6	0,7
overige beveiligingsactiviteiten	6,3	17,8	17,2	22,4

Bron: CBS Statline: Dienstverlening; specificaties van de netto-omzet, 2002-2005

Tabel 3.31 Onveiligheidsgevoelens onder burgers van 15 jaar en ouder, volgens POLS

	2000*	2000**	2001*	2001**	2002*	2002**	2003*	2003**	2004***	2004**
	(%)									
Voelt zich wel eens onveilig	.	20,7	.	22,4	.	25,4	.	23,6	.	21,8
Voelt zich vaak onveilig	.	2,7	.	3,1	.	3,2	.	3,1	.	2,9
Bang alleen thuis	19,8	.	18,7	.	17,7	.	16,8	.	16,0	.
Angst bij opendoen	55,7	.	56,8	.	56,9	.	57,0	.	60,5	.
Onveilige plekken in buurt	29,2	.	29,2	.	29,8	.	28,8	.	28,6	.
Ander uitgaansgedrag	15,4	.	15,0	.	14,4	.	14,5	.	12,4	.
Grote inbraakkans	.	5,8	.	6,1	.	5,9	.	5,5	.	5,0
	(abs.)									
Aantal respondenten	4.338	34.593	4.138	20.648	4.178	19.524	4.317	21.417	9.989	18.577

* POLS, module Recht en Participatie.

** POLS, basisvragenlijst.

*** POLS, module Recht.

Bron: CBS, Permanent Onderzoek Leefsituatie (POLS)

Tabel 3.32 Onveiligheidsgevoelens onder burgers van 15 jaar en ouder, volgens de PMB

	2001	2002	2003	2004	2005
	(%)				
Voelt zich wel eens onveilig	28,5	30,8	27,7	26,9	24,0
Voelt zich vaak onveilig	5,5	5,4	5,0	4,3	3,7
	(% 'komt vaak voor')				
Mijdt bepaalde plekken in woonplaats vanwege onveiligheid	10,4	11,0	9,9	9,0	8,0
Doet 's avonds en 's nachts niet open vanwege onveiligheid	16,7	18,1	16,6	17,0	16,3
Laat waardevolle spullen thuis om beroving/diefstal te voorkomen	15,5	16,9	15,8	16,9	14,3
Rijdt of loopt om om onveilige plekken te mijden	9,1	9,1	8,2	7,7	6,8
Staat kinderen niet toe ergens naar toe te gaan vanwege onveiligheid*	26,3	22,4	23,1	20,5	18,7
Maakt geen gebruik van openbaar vervoer vanwege onveiligheid					2,6
	(schaalscore)				
Beleving van onveiligheid	2,9	3,0	2,9	2,8	2,7
	(abs.)				
Aantal respondenten	88.608	25.000	90.589	49.037	52.560

* Alleen personen met kinderen tot 15 jaar.

Bron: Politiemonitor Bevolking

Tabel 3.33 Onveiligheidsgevoelens onder burgers van 15 jaar en ouder, volgens de VMR en de IVM

	VMR				IVM	
	2005	2006	2007	2008**	2008***	2008***
	(%)					
Voelt zich wel eens onveilig	27,0	23,7	21,8	20,3	20,5	25,4
Voelt zich vaak onveilig	4,8	3,8	2,9	3,0	3,2	2,1
	(% 'komt vaak voor')					
Doet 's avonds en 's nachts niet open vanwege onveiligheid	14,6	15,3	14,1	12,7	12,8	8,5
Rijdt of loopt om om onveilige plekken te mijden	7,9	6,6	5,9	5,4	5,4	4,1
Staat kinderen niet toe ergens naar toe te gaan vanwege onveiligheid*	20,3	20,1	18,7	19,1	17,5	3,6
Voelt zich 's avonds op straat in de buurt onveilig	9,4	8,4	8,2	7,5	7,0	3,9
Voelt zich 's avonds alleen thuis niet op zijn gemak	3,5	3,0	3,0	2,9	2,6	2,5
	(abs.)					
Aantal respondenten	5.242	20.865	19.128	19.798	6.113	62.803

* In de VMR alleen personen met kinderen tot 15 jaar.

** Waarnemingsperiode: 1e kwartaal 2008.

*** Waarnemingsperiode: 4e kwartaal 2008.

Bron: Veiligheidsmonitor Rijk; Integrale Veiligheidsmonitor

Noot: Met de IVM start een nieuwe reeks; de uitkomsten van de IVM zijn dan ook niet zonder meer vergelijkbaar met die van de VMR. Voor ontwikkelingen in de periode 2005-2008 kan alleen de VMR gebruikt worden.

Tabel 3.34 Onveiligheidsgevoelens naar geslacht en leeftijd

	Mannen	Vrouwen	Totaal
	(% voelt zich weleens onveilig)		
15-17 jaar	30,3	33,1	31,7
18-24 jaar	30,7	35,1	32,9
25-34 jaar	27,5	32,1	29,8
35-44 jaar	24,6	27,6	26,1
45-54 jaar	23,7	25,4	24,5
55-64 jaar	21,7	24,0	22,8
65-74 jaar	17,9	20,8	19,5
75 jaar en ouder	16,4	16,2	16,3
Totaal	24,1	26,6	25,4

Bron: Integrale Veiligheidsmonitor 2008

Tabel 3.35 Onveiligheidsgevoelens naar stedelijkheid woongemeente

	Voelt zich wel eens onveilig	Voelt zich vaak onveilig
	(%)	
Zeer sterk stedelijk	34,8	3,9
Sterk stedelijk	28,1	2,5
Matig stedelijk	25,1	1,7
Weinig stedelijk	19,3	1,0
Niet stedelijk	16,8	1,2

Bron: Integrale Veiligheidsmonitor 2008

Tabel 3.36 Perceptie van criminaliteit door bedrijven

	2004	2005	2006	2007	2008
	(% ervaart criminaliteit als (enigszins) ernstig probleem)				
Bouwnijverheid	25	22	22	22	19
Detailhandel	42	40	37	36	35
Horeca	34	32	30	31	30
Transport	38	34	32	31	25
Zakelijke dienstverlening	22	19	19	18	16
	(steekproefomvang afgerond abs.)				
Bouwnijverheid	5.700	6.400	5.800	6.700	3.400
Detailhandel	8.800	9.000	11.800	10.700	12.400
Horeca	8.900	9.500	6.200	6.600	6.600
Transport	6.500	3.900	4.800	3.600	3.000
Zakelijke dienstverlening	7.800	9.300	9.000	10.100	12.100

Bron: Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven

Tabellen bij hoofdstuk 4

Tabel 4.1 Geregistreerde criminaliteit*

	Geregistreerde criminaliteit	Opgehelderde misdrijven	Gehoorde verdachten					Bevolking 12-79 jaar
			Totaal	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	
	(abs.)					(%)		(abs.)
1980	705.700	210.100	209.900	190.300	19.700	90,7	9,4	11.326.285
1981	812.100	234.600	230.400	208.500	21.900	90,5	9,5	11.478.455
1982	922.900	247.900	247.500	223.600	23.900	90,3	9,7	11.613.823
1983	986.321	257.712	254.211	229.147	25.064	90,2	9,9	11.731.284
1984	1.083.420	272.488	269.764	241.030	28.734	89,3	10,6	11.837.667
1985	1.093.726	262.787	265.596	235.165	30.431	88,6	11,5	11.929.552
1986	1.097.071	261.106	259.084	230.916	28.168	89,1	10,9	12.011.831
1987	1.129.504	266.593	254.641	225.925	28.716	88,7	11,3	12.089.261
1988	1.146.161	266.113	253.925	224.771	29.154	88,5	11,5	12.165.935
1989	1.159.570	266.495	256.010	227.490	28.520	88,8	11,2	12.233.241
1990	1.150.186	255.585	249.047	220.051	28.996	88,4	11,6	12.292.573
1991	1.181.794	238.099	244.475	216.029	28.446	88,3	11,7	12.375.316
1992	1.268.513	242.471	248.757	219.139	29.618	88,1	11,9	12.459.709
1993	1.272.252	237.704	242.728	212.336	30.392	87,5	12,5	12.539.421
1994	1.313.577	236.322	242.749	212.796	29.953	87,7	12,4	12.612.470
1995	1.226.677	209.938	246.994	215.885	31.109	87,4	12,6	12.658.441
1996	1.186.512	204.727	253.006	221.468	31.538	87,5	12,5	12.703.079
1997	1.219.935	197.036	263.262	230.147	33.115	87,4	12,6	12.754.789
1998	1.234.900	210.366	276.119	244.116	32.003	88,4	11,6	12.822.472
1999	1.303.446	210.236	279.320	246.619	32.701	88,3	11,7	12.908.212
2000	1.328.909	206.771	282.215	249.547	32.668	88,4	11,6	12.990.872
2001	1.379.454	233.102	294.424	259.238	35.186	88,0	12,0	13.074.231
2002	1.401.871	255.983	319.310	279.658	39.652	87,6	12,4	13.161.482
2003	1.369.271	279.986	345.985	302.041	43.944	87,3	12,7	13.235.339
2004	1.319.482	288.796	360.853	314.762	46.091	87,2	12,8	13.290.748
2005	1.255.079	278.611	349.620	302.140	47.480	86,4	13,6	13.334.278
2006	1.218.447	278.566	358.349	307.636	50.713	85,8	14,2	13.367.236
2007	1.214.503	275.880	353.971	301.825	52.146	85,3	14,7	13.397.662

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

Bron: CBS

Tabel 4.2 Geregistreerde geweldsmisdrijven*

	Geregistreerde criminaliteit	Opgehelderde misdrijven	Gehoorde verdachten				
			Totaal	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
	(abs.)					(%)	
1980	26.500	17.400	19.900	18.900	1.000	95,0	5,0
1981	29.000	18.400	21.100	20.100	1.000	95,3	4,7
1982	31.600	19.500	22.200	21.100	1.100	95,0	5,0
1983	32.336	19.739	22.522	21.390	1.132	95,1	4,9
1984	34.940	21.253	23.831	22.632	1.199	95,0	5,0
1985	37.153	22.302	25.352	23.953	1.399	94,5	5,5
1986	39.789	23.860	26.499	25.072	1.427	94,7	5,3
1987	40.911	24.131	26.072	24.680	1.392	94,6	5,4
1988	45.250	26.061	27.426	25.869	1.557	94,5	5,8
1989	50.779	27.900	28.532	26.857	1.675	94,4	6,0
1990	49.587	27.203	28.880	27.004	1.876	93,4	6,6
1991	51.768	26.235	28.985	27.059	1.926	93,4	6,6
1992	58.482	28.401	32.274	30.076	2.198	93,2	6,8
1993	61.591	30.302	32.985	30.507	2.478	92,4	7,6
1994	67.077	29.842	34.823	32.152	2.671	92,5	7,8
1995	65.284	28.855	38.581	35.399	3.182	91,8	8,2
1996	67.479	29.963	40.933	37.413	3.520	91,4	8,6
1997	74.691	33.131	45.354	41.656	3.698	91,8	8,2
1998	76.787	35.189	46.620	42.965	3.655	92,2	7,8
1999	87.132	38.821	51.716	47.441	4.275	91,7	8,3
2000	91.738	39.554	53.899	49.528	4.371	91,9	8,1
2001	101.320	45.178	56.811	51.812	4.999	91,2	8,8
2002	104.336	50.016	61.481	55.786	5.695	90,7	9,3
2003	106.410	55.892	66.655	60.327	6.328	90,5	9,5
2004	109.887	62.587	75.255	67.584	7.671	89,8	10,2
2005	110.509	65.072	78.275	69.654	8.621	89,0	11,0
2006	109.154	65.231	80.529	71.158	9.371	88,4	11,6
2007	111.888	66.323	83.362	73.330	10.032	88,0	12,0

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

Bron: CBS

Tabel 4.3 Geregistreeerde vermogensmisdrijven*

	Geregistreeerde criminaliteit	Opgehelderde misdrijven	Gehoorde verdachten				
			Totaal	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
	(abs.)					(%)	
1980	500.900	96.800	87.600	73.300	14.300	83,7	16,3
1981	590.800	114.300	100.900	84.700	16.200	83,9	16,1
1982	684.100	124.100	113.300	95.700	17.700	84,5	15,6
1983	750.342	136.269	122.770	103.997	18.773	84,7	15,3
1984	832.893	149.397	135.192	113.339	21.853	83,8	16,2
1985	840.699	143.284	134.120	110.605	23.515	82,5	17,5
1986	840.661	143.040	128.606	107.179	21.427	83,4	16,6
1987	850.415	147.627	125.049	103.530	21.519	82,8	17,2
1988	856.660	145.187	122.892	101.222	21.670	82,3	17,7
1989	846.759	138.504	118.885	98.260	20.625	82,7	17,3
1990	840.448	137.194	121.203	97.889	21.314	80,8	17,6
1991	875.859	127.275	121.813	100.782	21.031	82,8	17,2
1992	950.120	130.040	128.124	106.458	21.666	83,1	16,9
1993	955.522	128.475	126.197	104.314	21.883	82,6	17,4
1994	978.299	128.925	126.649	105.452	21.197	83,3	16,7
1995	904.871	106.902	122.899	101.796	21.103	82,8	17,2
1996	834.381	96.218	119.164	99.123	20.041	83,2	16,8
1997	846.445	86.394	120.642	99.731	20.911	82,7	17,3
1998	843.772	86.249	120.721	100.910	19.811	83,6	16,4
1999	877.480	81.662	115.024	96.028	18.996	83,5	16,5
2000	895.510	75.187	111.652	93.186	18.466	83,5	16,5
2001	921.842	81.910	109.588	90.594	18.994	82,7	17,3
2002	927.632	86.676	116.386	95.690	20.696	82,2	17,8
2003	880.107	88.661	119.999	98.656	21.343	82,2	17,8
2004	815.460	85.546	116.783	96.037	20.746	82,2	17,8
2005	743.598	74.463	103.518	83.288	20.230	80,5	19,5
2006	703.280	71.271	102.364	80.645	21.719	78,8	21,2
2007	684.241	67.740	95.655	73.575	22.080	76,9	23,1

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

Bron: CBS

Tabel 4.4 Geregistreeerde vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag*

	Geregistreeerde criminaliteit	Opgehelderde misdrijven	Gehoorde verdachten				
			Totaal	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
	(abs.)			(%)			
1980	84.800	22.900	28.700	27.400	1.400	95,5	4,9
1981	91.900	23.300	29.400	28.000	1.400	95,2	4,8
1982	106.200	25.700	32.200	30.800	1.400	95,7	4,3
1983	102.341	23.972	29.560	28.157	1.403	95,3	4,7
1984	114.551	26.398	32.537	30.840	1.697	94,8	5,2
1985	117.532	26.605	32.571	30.864	1.707	94,8	5,2
1986	121.569	26.017	32.646	31.057	1.589	95,4	4,9
1987	129.560	27.869	33.216	31.465	1.751	94,9	5,4
1988	134.543	27.680	32.442	30.734	1.708	94,8	5,2
1989	144.115	29.424	32.649	31.009	1.640	95,1	4,9
1990	146.944	27.966	32.081	30.386	1.695	92,1	5,2
1991	151.038	25.973	31.113	29.412	1.701	94,5	5,5
1992	154.647	25.625	30.154	28.425	1.729	94,0	5,6
1993	150.587	25.561	28.866	26.988	1.878	93,4	6,6
1994	155.684	25.524	29.447	27.583	1.864	93,9	6,5
1995	152.793	21.967	30.878	28.665	2.213	92,8	7,2
1996	170.706	22.849	35.247	32.483	2.764	92,2	7,8
1997	180.350	22.436	32.563	30.090	2.473	92,4	7,6
1998	179.325	22.924	34.065	31.940	2.125	93,8	6,2
1999	189.010	22.465	35.200	32.745	2.455	93,0	7,0
2000	190.024	23.139	36.067	33.431	2.636	92,7	7,3
2001	193.129	26.114	37.867	34.826	3.041	92,0	8,0
2002	197.513	29.828	44.912	41.130	3.782	91,6	8,4
2003	192.514	32.091	49.115	44.365	4.750	90,3	9,7
2004	202.999	35.093	54.472	49.383	5.089	90,7	9,3
2005	211.414	33.665	53.227	47.815	5.412	89,8	10,2
2006	215.225	34.454	57.273	51.559	5.714	90,0	10,0
2007	223.430	33.923	57.315	51.350	5.965	89,6	10,4

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

Bron: CBS

Tabel 4.5 Geregistreeerde verkeersmisdriven*

	Geregistreeerde criminaliteit	Opgehelderde misdrijven	Gehoorde verdachten				
			Totaal	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
	(abs.)					(%)	
1980	74.600	55.300	54.400	52.600	1.700	96,7	3,1
1981	78.400	57.700	56.900	54.900	2.000	96,5	3,5
1982	78.900	57.600	57.000	54.800	2.200	96,1	3,9
1983	81.408	58.835	58.072	55.792	2.280	96,0	4,0
1984	81.303	57.109	56.353	54.000	2.353	95,7	4,3
1985	80.813	54.436	53.751	51.545	2.206	95,7	4,1
1986	76.941	52.672	52.122	49.946	2.176	95,8	4,2
1987	74.458	48.147	47.251	45.018	2.233	95,1	4,7
1988	76.491	48.730	47.387	45.045	2.342	94,9	4,9
1989	81.700	52.407	51.010	48.423	2.587	94,9	5,1
1990	82.128	46.752	47.014	44.583	2.431	94,9	5,1
1991	82.337	43.983	42.557	40.194	2.363	94,4	5,6
1992	84.618	44.142	37.934	35.354	2.580	93,4	6,9
1993	85.365	39.571	33.762	31.280	2.482	92,6	7,4
1994	92.849	40.945	34.176	31.429	2.747	91,8	8,2
1995	89.433	41.601	36.390	33.497	2.893	92,1	7,9
1996	100.819	46.167	40.454	36.983	3.471	91,4	8,6
1997	99.799	41.228	42.063	38.310	3.753	91,1	8,9
1998	115.192	50.679	51.236	47.138	4.098	92,0	8,0
1999	128.734	51.544	53.406	48.817	4.589	91,4	8,6
2000	131.139	53.426	56.873	52.112	4.761	91,6	8,4
2001	138.254	59.110	63.287	57.997	5.290	91,6	8,4
2002	142.483	63.762	63.779	58.078	5.701	91,1	8,9
2003	153.614	71.270	69.941	63.131	6.810	90,3	9,7
2004	153.794	72.635	71.874	64.455	7.419	89,7	10,3
2005	153.230	73.557	72.864	65.073	7.791	89,3	10,7
2006	153.873	75.517	75.667	67.466	8.201	89,2	10,8
2007	157.791	76.431	76.409	67.847	8.562	88,8	11,2

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

Bron: CBS

Tabel 4.7 Geregistreerde criminaliteit naar delictgroep (abs.)*

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Totaal	1.226.677	1.186.512	1.219.935	1.234.900	1.303.446	1.328.909	1.379.454	1.401.871	1.369.271	1.319.482	1.255.079	1.218.447	1.214.503
Wetboek van Strafrecht	1.126.659	1.076.074	1.104.760	1.104.343	1.159.539	1.183.623	1.223.521	1.238.590	1.189.602	1.139.473	1.076.475	1.039.192	1.031.967
Geweldsmisdrijven	65.284	67.479	74.691	76.787	87.132	91.738	101.320	104.336	106.410	109.887	110.509	109.154	111.888
verkrachting	1.470	1.494	1.543	1.642	1.805	1.672	1.719	1.600	1.477	1.578	1.540	1.434	1.267
feitelijke aanranding der eerbaarheid	2.485	2.284	2.564	2.485	2.977	2.918	2.847	2.584	2.724	2.513	2.560	2.432	2.192
overige seksuele misdrijven	1.276	1.264	2.705	2.570	2.534	2.545	2.483	2.116	2.134	2.087	2.084	2.137	1.971
bedreiging	10.288	11.218	12.934	14.340	17.105	18.514	21.678	24.427	26.423	30.426	30.230	29.529	30.573
misdrijven tegen het leven**	3.732	3.555	1.807	1.808	1.502	1.757	1.949	1.622	1.667	1.713	1.739	1.475	1.426
mishandeling	28.057	30.257	37.645	38.071	42.451	44.340	48.641	50.565	51.238	53.081	56.107	57.651	60.711
diefstal met geweld	15.747	15.156	14.186	14.498	17.685	19.004	21.174	20.647	20.018	17.683	15.463	13.716	13.082
afpersing	2.229	2.251	1.307	1.373	1.073	988	829	775	729	806	786	780	666
Vermogensmisdrijven	904.871	834.381	846.445	843.772	877.480	895.510	921.842	927.632	880.107	815.460	743.598	703.280	684.241
valsheidsmisdrijven	12.045	11.532	7.736	7.347	7.658	7.017	8.903	8.653	9.813	8.733	5.065	4.830	5.659
eenvoudige diefstal	346.044	325.439	332.226	328.993	366.103	364.876	368.698	370.054	367.012	333.963	315.633	293.930	302.621
gekwalificeerde diefstal	532.757	483.251	487.581	488.002	482.359	500.944	519.146	522.988	475.221	443.599	393.164	372.143	340.020
verduistering	5.853	5.806	6.970	6.928	7.802	7.850	8.564	8.607	9.143	8.714	7.953	7.750	8.101
bedrog	6.733	7.053	10.260	10.656	11.641	12.742	13.808	14.597	15.870	16.883	17.846	20.296	23.779
heling en schuldheiling	1.439	1.300	1.672	1.846	1.917	2.081	2.723	2.733	3.048	3.568	3.937	4.331	4.061
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	152.793	170.706	180.350	179.325	189.010	190.024	193.129	197.513	192.514	202.999	211.414	215.225	223.430
tegen de openbare orde	11.034	13.018	6.315	3.791	4.525	4.813	5.907	10.462	12.539	13.451	12.256	12.494	12.986
discriminatie	355	376	506	369	429	386	575	473	396	507	535	525	520
gemeengevaarlijke misdrijven***	6.983	8.732	8.096	7.464	8.424	8.679	8.739	8.269	9.326	9.021	8.889	8.878	8.849
tegen het openbaar gezag	2.321	1.964	1.703	2.248	2.757	3.401	3.509	3.756	4.592	5.528	4.920	4.893	4.733
schennis der eerbaarheid	2.529	2.294	2.418	2.346	2.340	2.442	2.202	2.191	2.435	2.323	2.129	2.081	1.854
vernieling	129.571	144.322	161.312	163.107	170.535	170.303	172.197	172.362	163.226	172.169	182.685	186.354	194.488
w.o.													
vernieling van/aan auto	49.530	56.827	65.448	70.992	80.346	80.354	83.367	79.128	76.529	80.428	86.315	87.545	89.170

Tabel 4.7 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	(abs.)												
vernietiging in/aan openbaar vervoer	4.435	2.194	1.828	1.911	2.421	3.165	3.204	3.162	2.462	3.029	4.080	4.144	4.242
vernietiging in/aan openbaar gebouw	11.625	13.653	12.927	12.935	12.866	12.416	12.776	11.524	11.388	13.228	14.271	14.740	10.789
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	3.711	3.508	3.274	4.459	5.917	6.351	7.230	9.109	10.571	11.127	10.954	11.533	12.408
Wegenverkeerswet	89.433	100.819	99.799	115.192	128.734	131.139	138.254	142.483	153.614	153.794	153.230	153.873	157.791
rijden onder invloed	27.727	32.815	30.864	38.859	41.151	43.370	47.665	52.445	57.863	58.732	59.067	61.355	61.622
doorrijden na/verlaten plaats ongeval	55.725	61.023	64.627	71.643	83.789	84.267	86.824	87.241	91.170	90.500	89.522	87.863	90.325
overige misdrijven Wegenverkeerswet	5.981	6.981	4.308	4.690	3.794	3.502	3.765	2.797	4.581	4.562	4.641	4.655	5.844
Wet op de economische delicten	2.283	1.359	3.187	3.134	3.709	3.528	3.595	3.610	3.985	4.195	3.974	3.210	3.150
milieuhygiënische wetten	2.127	1.091	2.289	2.221	2.886	2.809	2.923	3.079	3.268	3.506	3.127	2.634	2.592
overige misdrijven WED	156	268	898	913	823	719	672	531	717	689	847	576	558
Opiumwet	4.248	4.626	7.646	7.690	7.613	7.474	10.380	12.752	15.633	15.662	15.305	16.361	15.657
harddrugs	3.169	3.040	5.689	6.226	6.450	3.819	5.571	8.093	9.238	8.468	7.823	8.592	8.435
softdrugs	1.079	1.586	1.957	1.464	1.163	3.655	4.809	4.542	6.313	7.132	7.424	7.613	7.057
overige drugsdelicten								117	82	62	58	156	165
Wet wapens en munitie	2.147	2.477	3.202	3.372	3.432	2.966	3.508	3.941	5.913	6.124	5.804	5.476	5.532
Wetboek Militair Strafrecht	1.625	753	381	320	230	95	116	148	218	24	22	91	91
Overige wetten	282	404	960	849	189	84	80	347	306	210	269	244	315

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

** Betreft (poging tot) doodslag/moord, overige misdrijven tegen het leven en dood en lichamelijk letsel door schuld.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontplofing brengen, vernielen van elektriciteitswerken, vernietiging van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernietiging van gebouwen.

Bron: CBS

Tabel 4.8 Geregistreerde criminaliteit naar delictgroep (relatief)*

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	(per 1.000 inwoners van 12-79 jaar)												
Totaal	96,9	93,4	95,6	96,3	101,0	102,3	105,5	106,5	103,5	99,3	94,1	91,2	90,7
Wetboek van Strafrecht	89,0	84,7	86,6	86,1	89,8	91,1	93,6	94,1	89,9	85,7	80,7	77,7	77,0
Geweldsmisdrijven	5,2	5,3	5,9	6,0	6,8	7,1	7,7	7,9	8,0	8,3	8,3	8,2	8,4
verkrachting	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
feitelijke aanranding der eerbaarheid	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
overige seksuele misdrijven	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
misdrijven tegen het leven en persoon**	1,1	1,2	1,2	1,3	1,4	1,6	1,8	2,0	2,1	2,4	2,4	2,3	2,4
w.o.													
bedreiging	0,8	0,9	1,0	1,1	1,3	1,4	1,7	1,9	2,0	2,3	2,3	2,2	2,3
mishandeling	2,2	2,4	3,0	3,0	3,3	3,4	3,7	3,8	3,9	4,0	4,2	4,3	4,5
diefstal met geweld	1,2	1,2	1,1	1,1	1,4	1,5	1,6	1,6	1,5	1,3	1,2	1,0	1,0
afpersing	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Vermogensmisdrijven	71,5	65,7	66,4	65,8	68,0	68,9	70,5	70,5	66,5	61,4	55,8	52,6	51,1
valsheidsmisdrijven	1,0	0,9	0,6	0,6	0,6	0,5	0,7	0,7	0,7	0,7	0,4	0,4	0,4
eenvoudige diefstal	27,3	25,6	26,0	25,7	28,4	28,1	28,2	28,1	27,7	25,1	23,7	22,0	22,6
gekwalficeerde diefstal	42,1	38,0	38,2	38,1	37,4	38,6	39,7	39,7	35,9	33,4	29,5	27,8	25,4
verduistering	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6
bedrog	0,5	0,6	0,8	0,8	0,9	1,0	1,1	1,1	1,2	1,3	1,3	1,5	1,8
heling en schuldheling	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	12,1	13,4	14,1	14,0	14,6	14,6	14,8	15,0	14,5	15,3	15,9	16,1	16,7
tegen de openbare orde	0,9	1,0	0,5	0,3	0,4	0,4	0,5	0,8	0,9	1,0	0,9	0,9	1,0
discriminatie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
gemeengevaarlijke misdrijven***	0,6	0,7	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
tegen het openbaar gezag	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
schennis der eerbaarheid	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
vernietiging	10,2	11,4	12,6	12,7	13,2	13,1	13,2	13,1	12,3	13,0	13,7	13,9	14,5
w.o.													
vernietiging van/aan auto	3,9	4,5	5,1	5,5	6,2	6,2	6,4	6,0	5,8	6,1	6,5	6,5	6,7
vernietiging in/aan openbaar vervoer	0,4	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3
vernietiging in/aan openbaar gebouw	0,9	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9	1,0	1,1	1,1	0,8
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	0,5	0,6	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9

Tabel 4.8 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	(per 1.000 inwoners van 12-79 jaar)												
Wegenverkeerswet	7,1	7,9	7,8	9,0	10,0	10,1	10,6	10,8	11,6	11,6	11,5	11,5	11,8
rijden onder invloed	2,2	2,6	2,4	3,0	3,2	3,3	3,6	4,0	4,4	4,4	4,4	4,6	4,6
doorrijden na/verlaten plaats ongeval	4,4	4,8	5,1	5,6	6,5	6,5	6,6	6,6	6,9	6,8	6,7	6,6	6,7
overige misdrijven Wegenverkeerswet	0,5	0,5	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4
Wet op de economische delicten	0,2	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
milieuhygiënische wetten	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2
overige misdrijven	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Opiumwet	0,3	0,4	0,6	0,6	0,6	0,6	0,8	1,0	1,2	1,2	1,1	1,2	1,2
harddrugs	0,3	0,2	0,4	0,5	0,5	0,3	0,4	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6
softdrugs	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,3	0,4	0,3	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5
overige drugsdelicten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wet wapens en munitie	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4
Wetboek Militair Strafrecht	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige wetten	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

** Betreft bedreiging, (poging tot) doodslag/moord, overige misdrijven tegen het leven en dood en lichamelijk letsel door schuld.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontplofing brengen, vernielen van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

Bron: CBS

Tabel 4.9 Geregistreerde criminaliteit naar delictgroep (procentueel)*

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	(%)												
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Wetboek van Strafrecht	91,8	90,7	90,6	89,4	89,0	89,1	88,7	88,4	86,9	86,4	85,8	85,3	85,0
Geweldsmisdrijven	5,3	5,7	6,1	6,2	6,7	6,9	7,3	7,4	7,8	8,3	8,8	9,0	9,2
verkrachting	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
feitelijke aanranding der eerbaarheid	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
overige seksuele misdrijven	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
bedreiging	0,8	0,9	1,1	1,2	1,3	1,4	1,6	1,7	1,9	2,3	2,4	2,4	2,5
misdrijven tegen het leven**	0,3	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
mishandeling	2,3	2,6	3,1	3,1	3,3	3,3	3,5	3,6	3,7	4,0	4,5	4,7	5,0
diefstal met geweld	1,3	1,3	1,2	1,2	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5	1,3	1,2	1,1	1,1
afpersing	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Vermogensmisdrijven	73,8	70,3	69,4	68,3	67,3	67,4	66,8	66,2	64,3	61,8	59,2	57,7	56,3
valsheidsmisdrijven	1,0	1,0	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,4	0,4	0,5
eenvoudige diefstal	28,2	27,4	27,2	26,6	28,1	27,5	26,7	26,4	26,8	25,3	25,1	24,1	24,9
gekwalficeerde diefstal	43,4	40,7	40,0	39,5	37,0	37,7	37,6	37,3	34,7	33,6	31,3	30,5	28,0
verduistering	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,6	0,6	0,7
bedrog	0,5	0,6	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,2	1,3	1,4	1,7	2,0
heling en schuldheling	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,3
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	12,5	14,4	14,8	14,5	14,5	14,3	14,0	14,1	14,1	15,4	16,8	17,7	18,4
tegen de openbare orde	0,9	1,1	0,5	0,3	0,3	0,4	0,4	0,7	0,9	1,0	1,0	1,0	1,1
discriminatie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
gemeengevaarlijke misdrijven***	0,6	0,7	0,7	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
tegen het openbaar gezag	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
schennis der eerbaarheid	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
vernieling	10,6	12,2	13,2	13,2	13,1	12,8	12,5	12,3	11,9	13,0	14,6	15,3	16,0
w.o.													
vernieling van/aan auto	4,0	4,8	5,4	5,7	6,2	6,0	6,0	5,6	5,6	6,1	6,9	7,2	7,3
vernieling in/aan openbaar vervoer	0,4	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3
vernieling in/aan openbaar gebouw	0,9	1,2	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9	0,8	0,8	1,0	1,1	1,2	0,9
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,8	0,8	0,9	0,9	1,0
Wegenverkeerswet	7,3	8,5	8,2	9,3	9,9	9,9	10,0	10,2	11,2	11,7	12,2	12,6	13,0
rijden onder invloed	2,3	2,8	2,5	3,1	3,2	3,3	3,5	3,7	4,2	4,5	4,7	5,0	5,1
doorrijden na/verlaten plaats ongeval	4,5	5,1	5,3	5,8	6,4	6,3	6,3	6,2	6,7	6,9	7,1	7,2	7,4
overige misdrijven Wegenverkeerswet	0,5	0,6	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5

Tabel 4.9 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	(%)												
Wet op de economische delicten	0,2	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
milieuhygiënische wetten	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2
overige misdrijven	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Opiumwet	0,3	0,4	0,6	0,6	0,6	0,6	0,8	0,9	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3
harddrugs	0,3	0,3	0,5	0,5	0,5	0,3	0,4	0,6	0,7	0,6	0,6	0,7	0,7
softdrugs	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,3	0,3	0,3	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6
overige drugsdelicten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wet wapens en munitie	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,4	0,5
Wetboek Militair Strafrecht	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige wetten	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

** Betreft (poging tot) doodslag/moord, overige misdrijven tegen het leven en dood en lichamelijk letsel door schuld.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontplofing brengen, vernielen van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

Bron: CBS

Tabel 4.10 Geregisteerde criminaliteit, opgehelderde misdrijven en gehoorde verdachten naar delictgroep, 2007*

	Geregisteerde criminaliteit	Opgehelderde misdrijven	Gehoorde verdachten				
			Totaal	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
			(abs.)	(%)			
Totaal	1.214.503	275.880	353.971	301.825	52.146	85,3	14,7
Wetboek van Strafrecht	1.031.967	176.494	245.946	206.373	39.573	83,9	16,1
Geweldsmisdrijven	111.888	66.323	83.362	73.330	10.032	88,0	12,0
verkrachting	1.267	759	904	887	17	98,1	1,9
feitelijke aanranding der eerbaarheid	2.192	1.045	1.214	1.195	19	98,4	1,6
overige seksuele misdrijven	1.971	1.020	1.101	1.058	43	96,1	3,9
bedreiging	30.573	18.339	20.260	18.214	2.046	89,9	10,1
misdrijven tegen het leven**	1.426	798	1.279	1.122	157	87,7	12,3
mishandeling	60.711	40.599	51.668	44.513	7.155	86,2	13,8
diefstal met geweld	13.082	3.460	6.462	5.908	554	91,4	8,6
afpersing	666	303	474	433	41	91,4	8,6
Vermogensmisdrijven	684.241	67.740	95.655	73.575	22.080	76,9	23,1
valsheidsmisdrijven	5.659	1.120	1.732	1.330	402	76,8	23,2
eenvoudige diefstal	302.621	34.446	46.268	30.524	15.744	66,0	34,0
gekwalficeerde diefstal	340.020	19.402	31.743	29.107	2.636	91,7	8,3
verduistering	8.101	3.676	4.013	2.897	1.116	72,2	27,8
bedrog	23.779	5.195	6.449	4.973	1.476	77,1	22,9
heling en schuldheling	4.061	3.901	5.450	4.744	706	87,0	13,0
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	223.430	33.923	57.315	51.350	5.965	89,6	10,4
tegen de openbare orde	12.986	7.603	18.512	15.978	2.534	86,3	13,7
discriminatie	520	214	257	220	37	85,6	14,4
gemeengevaarlijke misdrijven***	8.849	1.590	3.067	2.841	226	92,6	7,4
tegen het openbaar gezag	4.733	4.547	5.124	4.619	505	90,1	9,9
schennis der eerbaarheid	1.854	731	799	789	10	98,7	1,3
vernieling	194.488	19.238	29.556	26.903	2.653	91,0	9,0
w.o.							
vernieling van/aan auto	89.170	5.934	8.891	8.093	798	91,0	9,0
vernieling in/aan openbaar vervoer	4.242	373	722	678	44	93,9	6,1
vernieling in/aan openbaar gebouw	10.789	1.089	1.878	1.732	146	92,2	7,8

Tabel 4.10 (vervolg)

	Geregistreeerde criminaliteit	Opgehelderde misdrijven	Gehoorde verdachten				
			Totaal	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
	(abs.)					(%)	
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	12.408	8.508	9.614	8.118	1.496	84,4	15,6
Wegenverkeerswet	157.791	76.431	76.409	67.847	8.562	88,8	11,2
rijden onder invloed	61.622	61.216	61.790	55.615	6.175	90,0	10,0
doorrijden na/verlaten plaats ongeval	90.325	10.511	10.584	8.432	2.152	79,7	20,3
overige misdrijven Wegenverkeerswet	5.844	4.704	4.035	3.800	235	94,2	5,8
Wet op de economische delicten	3.150	2.526	3.145	2.946	199	93,7	6,3
milieuhygiënische wetten	2.592	2.072	2.559	2.384	175	93,2	6,8
overige misdrijven WED	558	454	586	562	24	95,9	4,1
Opiumwet	15.657	14.848	21.794	18.567	3.227	85,2	14,8
harddrugs	8.435	8.076	11.527	10.054	1.473	87,2	12,8
softdrugs	7.057	6.703	10.169	8.426	1.743	82,9	17,1
overige drugsdelicten	165	69	98	87	11	88,8	11,2
Wet wapens en munitie	5.532	5.255	6.308	5.748	560	91,1	8,9
Wetboek Militair Strafrecht	91	48	51	50	1	98,0	2,0
Overige wetten	315	278	318	294	24	92,5	7,5

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

** Betreft (poging tot) doodslag/moord, overige misdrijven tegen het leven en dood en lichamelijk letsel door schuld.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernielen van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

Bron: CBS

Tabel 4.11 Geregistreerde diefstallen naar type diefstal

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	(abs.)												
Diefstal van fiets	162.158	146.607	154.843	143.624	149.498	147.125	147.869	143.102	145.874	139.769	135.731	120.665	111.276
Diefstal van bromfiets	24.303	20.545	22.135	20.339	20.476	18.142	17.345	16.991	16.370	15.259	15.227	13.301	11.177
Diefstal van motor/scooter	2.808	2.738	2.990	2.670	2.799	2.893	2.838	3.022	3.166	2.700	2.736	1.917	2.031
Diefstal van personenauto	40.902	36.772	37.309	37.495	38.108	38.761	35.296	34.776	26.990	23.819	19.431	17.231	14.665
Diefstal van ander motorvoertuig	3.199	2.417	5.787	5.605	5.172	4.980	4.934	4.630	4.115	4.133	3.761	3.519	3.552
Diefstal uit/vanaf voertuig	179.130	166.588	168.541	190.870	200.814	226.566	245.729	251.668	221.806	207.804	179.601	169.436	159.327
Diefstal van vaartuig	1.341	1.120	2.658	1.027	1.116	1.204	1.202	1.353	1.488	1.540	1.357	1.108	1.093
Diefstal uit/vanaf vaartuig	2.500	2.406	869	2.023	2.001	2.351	2.504	2.792	2.896	2.752	2.615	2.328	2.157
Zakkenrollerij	30.743	28.809	32.812	40.324	49.509	46.054	49.003	50.539	46.387	34.536	30.547	26.140	31.094
Beroving op straat	8.274	7.639	9.050	12.563	14.487	15.754	16.971	15.976	15.701	13.663	11.809	10.502	9.695
Gewapende overval	1.064	2.581	3.039	1.955	2.182	2.321	2.350	2.442	2.384	2.349	2.104	1.791	2.109
Diefstal uit woonhuis	118.115	103.953	97.690	90.613	92.252	91.420	90.284	101.920	103.577	95.952	92.890	91.235	85.902
Diefstal uit school	10.065	9.174	8.752	7.769	8.106	8.039	10.319	11.278	11.329	11.027	10.811	10.020	8.633
Diefstal uit bedrijf	65.173	69.458	65.815	66.809	70.737	79.592	74.939	72.518	64.565	57.718	49.815	49.569	43.396
Diefstal uit sportcomplex	8.827	7.998	8.002	6.298	6.700	6.137	6.704	6.853	6.630	6.826	7.011	6.848	6.534
Winkeldiefstal	45.945	44.981	43.402	43.263	43.196	41.200	43.862	45.865	43.306	38.002	34.195	32.538	32.791
Diefstal van/uit automaat	1.372	1.257	1.111	784	873	793	673	875	1.190	1.458	845	738	635
Diefstal op kampeerterrein	2.985	2.533	2.640	2.509	2.587	2.252	2.212	2.138	2.084	1.797	1.456	1.259	1.076
Diefstal op/van(af) militair terrein	2.585	1.891	1.950	2.188	1.741	363	916	1.090	1.118	991	972	959	886

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

Bron: CBS

Tabel 4.12 Geregistreerde criminaliteit naar soort misdrijf en stedelijkheid *

	Stedelijkheid				
	Zeer sterk	Sterk	Matig	Weinig	Niet
	(per 1.000 inwoners van 12-79 jaar)				
Totaal					
1995	158,0	117,2	94,7	63,4	43,4
1996	142,3	114,3	94,9	63,6	43,7
1997	153,7	115,8	92,7	63,4	44,5
1998	154,9	117,8	94,1	61,6	45,0
1999	168,8	121,0	95,8	62,8	46,0
2000	171,0	121,2	97,4	65,0	46,6
2001	182,4	126,3	93,4	65,2	47,7
2002	177,1	126,4	94,3	64,3	49,4
2003	168,6	123,1	90,5	64,1	48,8
2004	153,6	116,6	89,7	65,2	50,2
2005	141,9	110,2	86,4	64,1	49,8
2006	138,5	105,1	83,3	62,8	47,6
2007	136,3	104,6	82,8	62,3	48,7
Geweldsmisdrijven					
1995	10,4	5,9	4,6	2,7	1,9
1996	10,0	6,3	4,9	3,0	2,0
1997	10,7	7,1	5,3	3,4	2,5
1998	11,2	6,9	5,5	3,5	2,7
1999	13,0	7,8	5,9	3,8	2,9
2000	13,6	8,2	6,2	4,0	2,9
2001	15,3	9,1	6,3	4,4	3,3
2002	14,7	9,4	6,4	4,5	3,4
2003	14,6	9,7	6,6	4,5	3,4
2004	14,5	9,8	6,9	4,9	3,8
2005	14,1	9,8	7,2	5,0	3,9
2006	13,8	9,4	7,2	4,9	4,0
2007	13,8	9,7	7,2	5,2	4,2
Vermogensmisdrijven					
1995	124,0	87,0	67,7	44,3	29,9
1996	106,9	81,4	64,4	41,9	28,7
1997	115,0	81,2	62,2	40,6	27,9
1998	114,7	83,0	61,5	38,0	27,0
1999	122,5	83,6	61,6	38,2	27,4
2000	124,4	83,2	62,5	39,4	27,7
2001	131,2	86,4	59,2	39,3	27,8
2002	126,7	85,5	59,0	38,2	28,6
2003	117,1	80,7	55,6	37,4	27,3
2004	101,9	73,3	53,4	37,2	27,5
2005	90,2	66,7	49,4	35,0	26,5
2006	86,1	62,1	46,2	33,3	24,1
2007	82,6	60,2	45,1	32,0	24,2

Tabel 4.12 (vervolg)

	Stedelijkheid				
	Zeer sterk	Sterk	Matig	Weinig	Niet
	(per 1.000 inwoners van 12-79 jaar)				
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag					
1995	13,1	15,3	13,9	10,2	6,8
1996	13,8	16,5	16,2	11,8	7,7
1997	14,7	16,9	16,6	12,3	8,4
1998	14,3	16,4	16,4	12,2	8,8
1999	16,3	17,0	17,0	12,1	8,8
2000	16,2	17,0	16,9	12,6	8,9
2001	17,2	17,2	16,2	12,3	9,1
2002	16,7	17,6	16,4	12,2	9,5
2003	15,8	17,6	15,2	11,9	9,4
2004	16,8	18,0	16,0	12,6	10,0
2005	17,4	18,5	16,6	13,3	10,6
2006	18,0	18,6	16,7	13,5	10,8
2007	18,7	19,3	17,1	14,0	11,3
Wegenverkeerswet					
1995	8,6	8,1	7,6	5,6	4,5
1996	9,8	9,2	8,4	6,3	4,9
1997	10,8	9,1	7,6	6,1	4,8
1998	11,7	10,2	9,4	7,0	5,6
1999	13,8	11,0	10,1	7,8	6,2
2000	13,7	11,2	10,6	8,1	6,3
2001	15,0	11,9	10,3	8,2	6,5
2002	14,6	11,9	10,8	8,3	6,8
2003	15,7	12,7	11,3	9,0	7,4
2004	15,3	12,7	11,3	9,1	7,5
2005	15,3	12,5	11,1	9,3	7,3
2006	15,7	12,3	11,1	9,4	7,2
2007	16,3	12,6	11,2	9,4	7,5
Opiumwet					
1995	0,7	0,4	0,3	0,1	0,1
1996	0,7	0,4	0,4	0,2	0,1
1997	1,2	0,6	0,4	0,3	0,2
1998	1,3	0,5	0,6	0,3	0,2
1999	1,3	0,6	0,5	0,2	0,2
2000	1,1	0,7	0,4	0,2	0,2
2001	1,6	0,8	0,6	0,3	0,2
2002	1,9	0,8	0,7	0,3	0,2
2003	2,2	1,0	0,7	0,4	0,3
2004	2,3	1,1	0,8	0,5	0,4
2005	2,2	1,2	0,9	0,5	0,4
2006	2,4	1,1	0,9	0,6	0,4
2007	2,1	1,2	0,9	0,6	0,4

Tabel 4.12 (vervolg)

	Stedelijkheid				
	Zeer sterk	Sterk	Matig	Weinig	Niet
	(per 1.000 inwoners van 12-79 jaar)				
Wet wapens en munitie					
1995	0,4	0,1	0,1	0,1	0,0
1996	0,5	0,1	0,1	0,1	0,0
1997	0,5	0,2	0,2	0,1	0,1
1998	0,5	0,2	0,2	0,1	0,1
1999	0,4	0,3	0,3	0,1	0,1
2000	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1
2001	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1
2002	0,6	0,3	0,2	0,1	0,1
2003	1,1	0,4	0,2	0,2	0,1
2004	1,0	0,5	0,2	0,2	0,1
2005	0,8	0,4	0,3	0,2	0,1
2006	0,8	0,4	0,3	0,2	0,1
2007	0,8	0,4	0,3	0,2	0,2

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

Bron: CBS

Tabel 4.13 Geregisteerde criminaliteit naar soort misdrijf en gemeentegrootte*

	Gemeentegrootte							
	< 5.000 inwoners	5.000 tot 10.000 inwoners	10.000 tot 20.000 inwoners	20.000 tot 50.000 inwoners	50.000 tot 100.000 inwoners	100.000 tot 150.000 inwoners	150.000 tot 250.000 inwoners	250.000 inwoners of meer
	(per 1.000 inwoners van 12-79 jaar)							
Totaal								
1995	45,4	46,2	56,4	78,0	104,2	125,8	177,5	166,0
1996	46,3	47,1	55,7	78,0	103,0	124,7	152,1	146,8
1997	37,7	46,3	55,9	75,9	107,5	115,4	157,4	160,8
1998	46,3	47,1	54,6	73,2	107,4	111,5	172,0	160,9
1999	50,9	47,0	56,7	75,2	108,5	117,9	176,9	179,5
2000	56,0	50,9	59,2	77,5	110,2	119,5	170,5	182,4
2001	59,3	53,0	59,0	76,7	110,8	123,4	155,8	200,1
2002	56,1	53,9	59,9	75,5	110,3	129,1	146,1	198,2
2003	58,2	52,6	59,6	73,3	109,3	125,4	140,8	186,1
2004	64,7	56,2	60,8	73,0	104,0	117,0	132,4	169,4
2005	64,4	55,2	59,9	70,2	98,6	110,1	125,1	156,4
2006	62,7	53,9	58,5	67,2	95,5	105,2	121,2	152,0
2007	68,1	52,7	59,0	67,1	95,3	105,2	119,6	149,7
Geweldsmisdrijven								
1995	1,7	2,0	2,4	3,4	5,7	6,3	11,5	11,4
1996	2,1	2,2	2,6	3,7	6,0	7,0	8,8	11,4
1997	2,4	2,5	2,9	4,1	7,0	7,2	9,2	12,1
1998	2,2	2,6	3,0	4,1	6,8	6,8	10,2	12,5
1999	3,0	2,7	3,3	4,5	7,3	7,9	11,0	15,1
2000	3,1	3,1	3,6	4,7	7,5	8,4	11,5	15,9
2001	3,9	3,4	3,7	5,2	8,0	8,9	11,7	17,3
2002	3,8	3,5	3,9	5,2	8,0	9,4	11,7	16,9
2003	3,9	3,5	4,0	5,3	8,3	9,7	11,8	16,5
2004	3,8	3,9	4,4	5,5	8,7	10,0	11,4	16,3
2005	4,2	3,9	4,5	5,6	9,0	9,8	11,5	15,8
2006	4,3	3,7	4,6	5,5	8,9	9,8	11,2	15,1
2007	3,7	3,9	4,8	5,7	9,0	10,0	11,6	15,2
Vermogensmisdrijven								
1995	32,8	32,2	39,2	55,4	75,5	93,0	139,7	132,1
1996	31,8	31,3	36,6	52,4	70,3	89,9	118,2	109,9
1997	23,7	29,6	35,7	49,7	72,3	81,4	122,1	119,8
1998	30,5	28,9	33,5	46,6	71,4	77,6	131,9	118,8
1999	32,5	28,3	34,4	47,1	71,2	80,3	135,0	129,0
2000	36,0	31,0	35,7	48,8	72,4	81,5	128,0	131,5
2001	36,7	31,2	35,6	47,5	72,2	84,6	113,6	144,5
2002	32,8	31,6	35,6	46,2	71,2	88,4	103,2	142,8
2003	33,9	30,1	34,7	43,8	69,2	83,5	95,9	129,9

Tabel 4.13 (vervolg)

	Gemeentegrootte							
	< 5.000 inwoners	5.000 tot 10.000 inwoners	10.000 tot 20.000 inwoners	20.000 tot 50.000 inwoners	50.000 tot 100.000 inwoners	100.000 tot 150.000 inwoners	150.000 tot 250.000 inwoners	250.000 inwoners of meer
	(per 1.000 inwoners van 12-79 jaar)							
2004	41,7	32,3	34,5	42,3	62,8	74,7	87,2	112,8
2005	36,8	30,5	32,6	38,9	57,3	67,7	79,0	100,4
2006	36,7	28,7	30,6	36,1	54,0	62,4	75,5	95,7
2007	40,5	26,9	30,3	35,0	52,6	61,7	72,8	91,6
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag								
1995	6,4	6,9	8,9	11,8	14,4	16,6	15,7	12,2
1996	7,4	8,0	10,1	13,6	16,7	17,6	15,3	13,0
1997	7,8	8,3	10,5	14,2	17,9	17,2	15,7	14,0
1998	8,3	8,6	10,5	13,6	17,5	16,0	17,3	13,7
1999	8,4	8,7	10,7	14,0	17,7	17,0	17,4	16,4
2000	8,8	9,0	11,1	14,2	17,6	17,1	17,0	16,5
2001	9,8	9,7	10,7	13,9	17,4	16,8	16,2	17,9
2002	10,7	10,3	11,2	13,7	17,7	17,1	16,8	17,4
2003	10,7	9,7	10,9	13,0	17,3	16,7	17,6	16,1
2004	9,1	10,2	11,6	13,8	17,7	17,0	18,0	17,4
2005	12,8	10,9	12,6	14,3	17,8	17,3	19,1	17,9
2006	11,7	11,1	13,1	14,3	18,2	18,0	18,8	18,2
2007	12,8	11,5	13,4	14,8	19,0	18,5	19,2	19,1
Wegenverkeerswet								
1995	4,0	4,7	5,5	6,8	7,8	8,4	8,4	8,3
1996	4,4	5,2	5,9	7,6	9,0	9,2	9,1	9,9
1997	3,2	5,1	5,9	7,0	8,8	8,4	9,1	11,6
1998	4,6	6,2	6,8	8,1	10,1	9,8	11,0	11,9
1999	5,9	6,5	7,5	8,8	10,7	10,9	12,0	14,7
2000	6,0	7,0	8,0	9,0	10,9	11,0	12,4	14,5
2001	6,3	7,8	8,0	9,1	11,1	11,6	12,4	15,9
2002	7,3	7,4	8,1	9,2	11,0	12,4	12,5	15,6
2003	8,2	8,1	8,7	9,8	11,9	13,2	13,0	17,0
2004	8,5	8,7	8,9	9,8	11,8	12,7	13,0	16,6
2005	8,6	8,8	8,7	9,7	11,9	12,6	12,5	16,5
2006	8,5	9,4	8,7	9,7	11,8	12,2	12,6	17,0
2007	7,5	9,5	9,0	9,8	12,1	12,3	13,0	18,0

Tabel 4.13 (vervolg)

	Gemeentegrootte							
	< 5.000 inwoners	5.000 tot 10.000 inwoners	10.000 tot 20.000 inwoners	20.000 tot 50.000 inwoners	50.000 tot 100.000 inwoners	100.000 tot 150.000 inwoners	150.000 tot 250.000 inwoners	250.000 inwoners of meer
	(per 1.000 inwoners van 12-79 jaar)							
Opiumwet								
1995	0,1	0,0	0,1	0,1	0,4	0,6	0,3	1,0
1996	0,1	0,1	0,1	0,2	0,5	0,5	0,2	1,1
1997	0,1	0,2	0,2	0,4	0,6	0,6	0,8	1,6
1998	0,1	0,2	0,2	0,3	0,6	0,7	0,6	1,7
1999	0,3	0,2	0,2	0,3	0,6	0,9	0,6	1,8
2000	0,3	0,1	0,2	0,3	0,7	0,7	0,7	1,5
2001	0,2	0,2	0,3	0,3	1,0	0,7	0,8	2,1
2002	0,4	0,2	0,3	0,4	1,1	0,7	0,8	2,5
2003	0,1	0,2	0,3	0,4	1,2	0,9	1,1	2,9
2004	0,3	0,3	0,4	0,5	1,4	1,1	1,1	2,9
2005	0,6	0,4	0,5	0,6	1,1	1,2	1,3	2,7
2006	0,3	0,3	0,5	0,6	1,1	1,2	1,4	3,0
2007	0,1	0,5	0,4	0,6	1,1	1,2	1,4	2,6
Wet wapens en munitie								
1995	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,5
1996	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,8
1997	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,7
1998	0,0	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3	0,2	0,6
1999	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,6
2000	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,2	0,3	0,5
2001	0,2	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,5
2002	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,2	0,3	0,8
2003	0,0	0,1	0,1	0,2	0,3	0,4	0,3	1,4
2004	0,1	0,1	0,2	0,2	0,4	0,5	0,4	1,2
2005	0,2	0,1	0,2	0,2	0,4	0,4	0,4	1,0
2006	0,3	0,1	0,2	0,2	0,4	0,5	0,4	0,9
2007	0,1	0,1	0,2	0,2	0,4	0,4	0,4	1,0

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

Bron: CBS

Tabel 4.14 Geregistreerde criminaliteit naar soort misdrijf en grote gemeente, 2007* **

	Inwoners 12-79 jaar	Totaal	Gewelds- misdrijven	Vermogens- misdrijven	Vernielingen***	Verkeers- misdrijven
	(abs.)	(per 1.000 inwoners van 12-79 jaar)				
Almere	144.991	101,8	10,2	53,0	24,2	11,2
Amersfoort	110.580	116,0	9,3	73,3	19,1	12,3
Amsterdam	621.420	169,5	17,2	108,0	18,6	16,3
Apeldoorn	126.996	101,2	8,2	61,6	18,1	10,9
Arnhem	118.565	135,0	13,2	84,4	19,3	11,9
Breda	139.793	125,2	11,4	73,7	20,7	15,7
Dordrecht	96.658	96,0	10,7	47,1	19,2	16,0
Ede	86.312	85,8	7,9	52,4	14,8	9,4
Eindhoven	175.012	150,1	15,2	97,3	18,3	15,7
Emmen	89.236	73,1	8,2	37,8	18,1	7,1
Enschede	128.289	96,5	9,2	56,5	17,8	11,0
Groningen	156.007	119,2	12,3	76,9	17,4	9,5
Haarlem	120.637	100,1	9,8	54,6	20,0	14,5
Haarlemmermeer	111.732	83,6	6,5	48,3	15,3	12,0
Leiden	99.001	108,4	11,4	60,0	19,5	15,3
Maastricht	101.342	148,5	11,0	96,0	19,8	14,6
Nijmegen	136.185	125,6	10,6	81,4	17,4	14,0
Rotterdam	479.652	140,4	16,0	76,6	19,7	23,2
's-Gravenhage	385.349	121,8	13,1	71,5	17,3	16,3
's-Hertogenbosch	112.699	138,9	12,0	88,3	20,2	15,5
Tilburg	167.580	125,5	14,0	74,0	19,7	14,7
Utrecht	240.663	161,7	11,6	111,5	21,9	14,4
Zaanstad	115.311	75,1	8,0	39,0	15,9	11,2
Zoetermeer	98.134	93,4	10,8	55,6	19,0	5,4
Zwolle	93.337	103,3	11,0	57,0	20,4	12,6
Overige gemeenten	9.142.181	73,6	6,4	39,1	15,6	10,4
Totaal Nederland	13.397.662	90,7	8,4	51,1	16,7	11,8

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

** Opgenomen zijn de 25 grootste gemeenten qua inwonertal op 1-1-2007.

*** Inclusief misdrijven tegen openbare orde en gezag.

Bron: CBS

Tabellen bij hoofdstuk 5

Tabel 5.1 Gehoorde verdachten naar delictgroep (abs.)*

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Totaal	246.994	253.006	263.262	276.119	279.320	282.215	294.424	319.310	345.985	360.853	349.620	358.349	353.971
Wetboek van Strafrecht	195.294	198.585	201.125	205.058	206.437	207.035	210.232	229.872	244.494	255.967	244.177	249.697	245.946
Geweldsmisdrijven	38.581	40.933	45.354	46.620	51.716	53.899	56.811	61.481	66.655	75.255	78.275	80.529	83.362
verkrachting	1.066	1.040	1.049	1.083	1.175	1.035	1.054	1.041	1.054	1.184	1.165	976	904
feitelijke aanranding der eerbaarheid	1.034	1.004	1.176	1.203	1.441	1.431	1.307	1.329	1.478	1.418	1.411	1.364	1.214
overige seksuele misdrijven	804	881	1.865	1.661	1.540	1.594	1.444	1.259	1.308	1.377	1.326	1.348	1.101
bedreiging	5.926	6.379	7.443	8.194	9.585	10.238	11.587	13.756	15.946	19.491	19.547	19.669	20.260
misdrijven tegen het leven**	3.754	3.641	1.946	1.925	1.963	2.023	1.937	1.810	1.454	1.927	1.607	1.239	1.279
mishandeling	18.118	20.180	25.809	26.238	28.577	29.883	32.522	34.051	36.959	41.260	45.510	48.748	51.668
diefstal met geweld	6.797	6.750	5.525	5.635	6.798	7.187	6.491	7.794	7.952	7.982	7.107	6.640	6.462
afpersing	1.082	1.058	541	681	637	508	469	441	504	616	602	545	474
Vermogensmisdrijven	122.899	119.164	120.642	120.721	115.024	111.652	109.588	116.386	119.999	116.783	103.518	102.364	95.655
valsheidsmisdrijven	5.870	5.603	3.870	3.401	3.614	3.417	4.763	5.176	5.083	4.625	1.883	1.968	1.732
eenvoudige diefstal	56.822	56.255	55.760	53.220	53.105	50.537	49.425	51.790	53.941	51.969	47.344	47.424	46.268
gekwalificeerde diefstal	52.661	50.117	50.890	53.811	47.524	46.739	43.503	47.488	45.724	45.855	39.729	37.196	31.743
verduistering	2.554	2.506	2.959	2.983	3.349	3.248	3.317	3.711	4.027	3.831	3.830	3.854	4.013
bedrog	2.823	2.750	4.785	4.854	4.821	4.875	5.098	4.709	7.102	5.860	5.674	6.187	6.449
heiling en schuldheiling	2.169	1.933	2.378	2.452	2.611	2.836	3.482	3.512	4.122	4.643	5.058	5.735	5.450
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	30.878	35.247	32.563	34.065	35.200	36.067	37.867	44.912	49.115	54.472	53.227	57.273	57.315
tegen de openbare orde	8.928	10.785	4.877	4.046	5.161	5.951	7.434	12.972	16.158	18.766	16.754	18.473	18.512
discriminatie	182	236	208	159	194	177	248	269	227	320	313	254	257
gemeengevaarlijke misdrijven***	2.095	2.683	2.325	2.328	2.652	2.389	2.554	2.583	2.986	2.979	3.097	3.191	3.067
tegen het openbaar gezag	2.142	1.862	2.140	2.640	3.139	3.637	3.626	3.979	4.890	5.833	5.327	5.258	5.124
schemnis der eerbaarheid	717	742	860	898	906	997	918	953	1.000	1.058	911	967	799

Tabel 5.1 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
vernietiging w.o.	16.814	18.939	22.153	23.994	23.148	22.916	23.087	24.156	23.854	25.516	26.825	29.130	29.556
vernietiging van/aan auto	3.947	4.295	5.902	7.396	7.431	7.108	7.572	7.437	7.473	8.812	8.303	9.466	8.891
vernietiging in/aan openbaar vervoer	821	571	326	317	372	333	418	452	430	496	570	731	722
vernietiging in/aan openbaar gebouw	1.543	1.644	1.628	1.844	1.862	1.782	1.751	1.630	1.703	1.710	1.802	1.945	1.878
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	2.936	3.241	2.566	3.652	4.497	5.417	5.966	7.093	8.725	9.457	9.157	9.531	9.614
Wegenverkeerswet	36.390	40.454	42.063	51.236	53.406	56.873	63.287	63.779	69.941	71.874	72.864	75.667	76.409
rijden onder invloed	24.960	28.271	30.424	39.555	41.146	44.432	50.755	52.544	57.897	58.682	59.260	61.546	61.790
doorrijden na/verlaten plaats ongeval	7.869	8.434	8.747	8.539	9.210	8.942	8.777	8.470	8.877	9.857	9.956	10.344	10.584
overige misdrijven Wegenverkeerswet	3.561	3.749	2.892	3.142	3.050	3.499	3.755	2.765	3.167	3.335	3.648	3.777	4.035
Wet op de economische delicten	1.371	1.334	3.072	3.145	2.907	2.780	2.963	3.289	3.830	4.282	4.066	3.441	3.145
milieuhygiënische wetten	1.182	1.065	2.098	2.095	1.918	1.916	2.118	2.685	2.990	3.411	3.104	2.781	2.559
overige misdrijven WED	189	269	974	1.050	989	864	845	604	840	871	962	660	586
Opiumwet	8.846	7.533	11.851	11.858	11.490	11.643	13.661	17.037	20.877	22.034	21.793	23.088	21.794
harddrugs	7.079	5.623	9.950	10.388	10.063	6.836	7.852	10.946	12.571	12.059	11.273	12.326	11.527
softdrugs	1.767	1.910	1.901	1.470	1.427	4.807	5.809	5.913	8.174	9.890	10.429	10.676	10.169
overige drugsdelicten								178	132	85	91	86	98
Wet wapens en munitie	2.551	3.262	3.827	3.759	4.063	3.693	4.094	4.830	6.346	6.455	6.407	6.116	6.308
Wetboek Militair Strafrecht	1.420	708	351	298	220	73	93	115	166	16	19	71	51
Overige wetten	1.122	1.130	973	765	797	118	94	388	331	225	294	269	318

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

** Betreft (poging tot) doodslag/moord, overige misdrijven tegen het leven en dood en lichamelijk letsel door schuld.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernielen van elektriciteitswerken, vernietiging van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernietiging van gebouwen.

Bron: CBS

Tabel 5.2 Gehoorde verdachten naar delictgroep (relatief)*

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	(per 1.000 inwoners van 12-79 jaar)												
Totaal	19,5	19,9	20,6	21,5	21,6	21,7	22,5	24,3	26,1	27,2	26,2	26,8	26,4
Wetboek van Strafrecht	15,4	15,6	15,8	16,0	16,0	15,9	16,1	17,5	18,5	19,3	18,3	18,7	18,4
Geweldsmisdrijven	3,0	3,2	3,6	3,6	4,0	4,1	4,3	4,7	5,0	5,7	5,9	6,0	6,2
verkrachting	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
feitelijke aanranding der eerbaarheid	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
overige seksuele misdrijven	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
misdrijven tegen het leven en persoon**	0,8	0,8	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,2	1,3	1,6	1,6	1,6	1,6
w.o.													
bedreiging	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0	1,2	1,5	1,5	1,5	1,5
mishandeling	1,4	1,6	2,0	2,0	2,2	2,3	2,5	2,6	2,8	3,1	3,4	3,6	3,9
diefstal met geweld	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5	0,6	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5
afpersing	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vermogensmisdrijven	9,7	9,4	9,5	9,4	8,9	8,6	8,4	8,8	9,1	8,8	7,8	7,7	7,1
valsheidsmisdrijven	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3	0,1	0,1	0,1
eenvoudige diefstal	4,5	4,4	4,4	4,2	4,1	3,9	3,8	3,9	4,1	3,9	3,6	3,5	3,5
gekwalficeerde diefstal	4,2	3,9	4,0	4,2	3,7	3,6	3,3	3,6	3,5	3,5	3,0	2,8	2,4
verduistering	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
bedrog	0,2	0,2	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5
heling en schuldheling	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	2,4	2,8	2,6	2,7	2,7	2,8	2,9	3,4	3,7	4,1	4,0	4,3	4,3
tegen de openbare orde	0,7	0,8	0,4	0,3	0,4	0,5	0,6	1,0	1,2	1,4	1,3	1,4	1,4
discriminatie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
gemeengevaarlijke misdrijven***	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
tegen het openbaar gezag	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
schennis der eerbaarheid	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
vernieling	1,3	1,5	1,7	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,9	2,0	2,2	2,2
w.o.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
vernieling van/aan auto	0,3	0,3	0,5	0,6	0,6	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,7	0,7
vernieling in/aan openbaar vervoer	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
vernieling in/aan openbaar gebouw	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	0,2	0,3	0,2	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Wegenverkeerswet	2,9	3,2	3,3	4,0	4,1	4,4	4,8	4,8	5,3	5,4	5,5	5,7	5,7
rijden onder invloed	2,0	2,2	2,4	3,1	3,2	3,4	3,9	4,0	4,4	4,4	4,4	4,6	4,6
doorrijden na/verlaten plaats ongeval	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8
overige misdrijven Wegenverkeerswet	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3

Tabel 5.2 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	(per 1.000 inwoners van 12-79 jaar)												
Wet op de economische delicten	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2
milieuhygiënische wetten	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2
overige misdrijven	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Opiumwet	0,7	0,6	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	1,3	1,6	1,7	1,6	1,7	1,6
harddrugs	0,6	0,4	0,8	0,8	0,8	0,5	0,6	0,8	0,9	0,9	0,8	0,9	0,9
softdrugs	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,4	0,4	0,4	0,6	0,7	0,8	0,8	0,8
overige drugsdelicten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wet wapens en munitie	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Wetboek Militair Strafrecht	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige wetten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

** Betreft bedreiging, (poging tot) doodslag/moord, overige misdrijven tegen het leven en dood en lichamelijk letsel door schuld.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernielen van electriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

Bron: CBS

Tabel 5.3 Gehoorde verdachten naar delictgroep (procentueel)*

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	(%)												
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Wetboek van Strafrecht	79,1	78,5	76,4	74,3	73,9	73,4	71,4	72,0	70,7	70,9	69,8	69,7	69,5
Geweldsmisdrijven	15,6	16,2	17,2	16,9	18,5	19,1	19,3	19,3	19,3	20,9	22,4	22,5	23,6
verkrachting	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
feitelijke aanranding der eerbaarheid	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3
overige seksuele misdrijven	0,3	0,3	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3
bedreiging	2,4	2,5	2,8	3,0	3,4	3,6	3,9	4,3	4,6	5,4	5,6	5,5	5,7
misdrijven tegen het leven**	1,5	1,4	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,4	0,5	0,5	0,3	0,4
mishandeling	7,3	8,0	9,8	9,5	10,2	10,6	11,0	10,7	10,7	11,4	13,0	13,6	14,6
diefstal met geweld	2,8	2,7	2,1	2,0	2,4	2,5	2,2	2,4	2,3	2,2	2,0	1,9	1,8
afpersing	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1
Vermogensmisdrijven	49,8	47,1	45,8	43,7	41,2	39,6	37,2	36,4	34,7	32,4	29,6	28,6	27,0
valsheidsmisdrijven	2,4	2,2	1,5	1,2	1,3	1,2	1,6	1,6	1,5	1,3	0,5	0,5	0,5
eenvoudige diefstal	23,0	22,2	21,2	19,3	19,0	17,9	16,8	16,2	15,6	14,4	13,5	13,2	13,1
gekwalficeerde diefstal	21,3	19,8	19,3	19,5	17,0	16,6	14,8	14,9	13,2	12,7	11,4	10,4	9,0
verduistering	1,0	1,0	1,1	1,1	1,2	1,2	1,1	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1
bedrog	1,1	1,1	1,8	1,8	1,7	1,7	1,7	1,5	2,1	1,6	1,6	1,7	1,8
heling en schuldheling	0,9	0,8	0,9	0,9	0,9	1,0	1,2	1,1	1,2	1,3	1,4	1,6	1,5
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	12,5	13,9	12,4	12,3	12,6	12,8	12,9	14,1	14,2	15,1	15,2	16,0	16,2
tegen de openbare orde	3,6	4,3	1,9	1,5	1,8	2,1	2,5	4,1	4,7	5,2	4,8	5,2	5,2
discriminatie	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
gemeengevaarlijke misdrijven***	0,8	1,1	0,9	0,8	0,9	0,8	0,9	0,8	0,9	0,8	0,9	0,9	0,9
tegen het openbaar gezag	0,9	0,7	0,8	1,0	1,1	1,3	1,2	1,2	1,4	1,6	1,5	1,5	1,4
schennis der eerbaarheid	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2
vernietiging	6,8	7,5	8,4	8,7	8,3	8,1	7,8	7,6	6,9	7,1	7,7	8,1	8,3
w.o.													
vernietiging van/aan auto	1,6	1,7	2,2	2,7	2,7	2,5	2,6	2,3	2,2	2,4	2,4	2,6	2,5
vernietiging in/aan openbaar vervoer	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2
vernietiging in/aan openbaar gebouw	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	1,2	1,3	1,0	1,3	1,6	1,9	2,0	2,2	2,5	2,6	2,6	2,7	2,7
Wegenverkeerswet	14,7	16,0	16,0	18,6	19,1	20,2	21,5	20,0	20,2	19,9	20,8	21,1	21,6
rijden onder invloed	10,1	11,2	11,6	14,3	14,7	15,7	17,2	16,5	16,7	16,3	16,9	17,2	17,5
doorrijden na/verlaten plaats ongeval	3,2	3,3	3,3	3,1	3,3	3,2	3,0	2,7	2,6	2,7	2,8	2,9	3,0
overige misdrijven Wegenverkeerswet	1,4	1,5	1,1	1,1	1,1	1,2	1,3	0,9	0,9	0,9	1,0	1,1	1,1

Tabel 5.3 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	(%)												
Wet op de economische delicten	0,6	0,5	1,2	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,2	1,2	1,0	0,9
milieuhygiënische wetten	0,5	0,4	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7	0,8	0,9	0,9	0,9	0,8	0,7
overige misdrijven	0,1	0,1	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2
Opiumwet	3,6	3,0	4,5	4,3	4,1	4,1	4,6	5,3	6,0	6,1	6,2	6,4	6,2
harddrugs	2,9	2,2	3,8	3,8	3,6	2,4	2,7	3,4	3,6	3,3	3,2	3,4	3,3
softdrugs	0,7	0,8	0,7	0,5	0,5	1,7	2,0	1,9	2,4	2,7	3,0	3,0	2,9
overige drugsdelicten	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wet wapens en munitie	1,0	1,3	1,5	1,4	1,5	1,3	1,4	1,5	1,8	1,8	1,8	1,7	1,8
Wetboek Militair Strafrecht	0,6	0,3	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige wetten	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

** Betreft (poging tot) doodslag/moord, overige misdrijven tegen het leven en dood en lichamelijk letsel door schuld.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernielen van electriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

Bron: CBS

Tabel 5.4 Aangehouden verdachten naar leeftijdscategorie en geslacht*

Leeftijd	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006**		2006***		2007		2008**		
	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	
12-14 jaar	7,3	8,2	8,5	9,3	11,1	12,7	13,1	11,7	12,5	13,0	14,4	17,2	19,4	19,7	2,8	3,6	3,7	3,9	4,6	5,7	6,2
15-17 jaar	23,4	25,4	27,4	30,2	33,5	36,5	37,7	39,1	41,6	44,6	49,2	54,5	58,6	60,6	6,8	8,5	9,2	10,3	11,4	13,4	13,8
18-24 jaar	24,2	26,0	29,1	32,3	35,5	37,0	38,5	42,4	45,1	50,3	55,3	60,7	62,9	65,1	5,5	6,3	7,3	8,5	9,5	10,4	11,1
25-34 jaar	15,2	16,0	17,4	19,2	20,5	21,3	21,7	25,9	27,2	29,6	32,6	34,8	35,8	36,3	4,2	4,5	5,0	5,6	6,1	6,7	7,0
35-44 jaar	10,7	11,8	12,9	14,5	15,7	16,2	16,5	17,6	19,3	21,0	23,7	25,5	26,3	26,6	3,6	4,0	4,4	5,0	5,6	5,8	6,1
45-54 jaar	6,7	7,2	8,1	9,4	10,1	10,8	11,0	10,9	11,8	13,2	15,2	16,4	17,5	17,7	2,4	2,5	3,0	3,4	3,6	3,9	4,3
55-64 jaar	3,9	4,3	4,8	5,6	5,8	6,1	6,2	6,4	7,1	7,8	9,1	9,6	10,0	10,1	1,5	1,5	1,7	2,0	2,0	2,2	2,2
65-74 jaar	1,7	1,8	2,1	2,5	2,5	2,9	3,0	2,8	3,2	3,6	4,3	4,4	5,0	5,2	0,7	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0
75-79 jaar	0,8	0,9	1,1	1,3	1,3	1,4	1,5	1,6	1,6	2,0	2,4	2,5	2,7	2,7	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6

* Per 1.000 inwoners van de betreffende leeftijdscategorie.

** Voorlopige cijfers.

Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel 5.5 Aangehouden verdachten naar herkomstgroepering, minder- en meerderjarigheid en geslacht

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001	
	(abs.)**							[%]		
Totaal	138.450	149.560	164.710	184.030	199.240	209.060	213.900	100	100	
Man	118.120	126.860	139.250	155.220	167.500	174.440	177.310	85,3	84,8	
strafrechtelijk minderjarig	14.540	15.840	17.240	19.270	21.780	23.800	24.720	10,5	10,6	
strafrechtelijk meerderjarig	103.580	111.020	122.010	135.950	145.720	150.640	152.590	74,8	74,2	
Vrouw	20.320	22.710	25.460	28.810	31.750	34.620	36.590	14,7	15,2	
strafrechtelijk minderjarig	2.630	3.400	3.700	4.100	4.670	5.580	5.910	1,9	2,3	
strafrechtelijk meerderjarig	17.690	19.310	21.760	24.710	27.080	29.040	30.680	12,8	12,9	
Autochtoon	86.790	93.590	102.900	114.940	124.720	132.150	134.970	62,7	62,6	
man	74.360	79.860	87.440	97.170	104.850	110.510	112.030	53,7	53,4	
strafrechtelijk minderjarig	7.770	8.560	9.630	10.830	12.080	13.190	14.020	5,6	5,7	
strafrechtelijk meerderjarig	66.580	71.300	77.800	86.340	92.770	97.310	98.010	48,1	47,7	
vrouw	12.430	13.730	15.470	17.770	19.870	21.640	22.930	9,0	9,2	
strafrechtelijk minderjarig	1.370	1.800	2.020	2.300	2.770	3.280	3.510	1,0	1,2	
strafrechtelijk meerderjarig	11.060	11.930	13.450	15.470	17.090	18.370	19.420	8,0	8,0	
Allochtoon	51.660	55.970	61.810	69.090	74.530	76.910	78.930	37,3	37,4	
man	43.770	47.000	51.820	58.050	62.650	63.930	65.280	31,6	31,4	
strafrechtelijk minderjarig	6.770	7.280	7.610	8.440	9.700	10.600	10.700	4,9	4,9	
strafrechtelijk meerderjarig	37.000	39.710	44.210	49.610	52.950	53.330	54.580	26,7	26,6	
vrouw	7.890	8.980	9.990	11.040	11.880	12.980	13.650	5,7	6,0	
strafrechtelijk minderjarig	1.260	1.600	1.680	1.800	1.900	2.300	2.400	0,9	1,1	
strafrechtelijk meerderjarig	6.630	7.380	8.310	9.240	9.980	10.680	11.260	4,8	4,9	
Marokko	9.110	9.750	10.510	12.120	13.130	13.740	14.030	6,6	6,5	
man	8.180	8.620	9.330	10.680	11.600	12.080	12.240	5,9	5,8	
strafrechtelijk minderjarig	1.880	1.920	1.950	2.240	2.600	2.890	2.840	1,4	1,3	
strafrechtelijk meerderjarig	6.300	6.700	7.380	8.440	9.000	9.190	9.400	4,5	4,5	
vrouw	930	1.130	1.180	1.440	1.530	1.660	1.790	0,7	0,8	
strafrechtelijk minderjarig	270	370	330	380	400	470	490	0,2	0,2	
strafrechtelijk meerderjarig	660	750	850	1.060	1.130	1.190	1.300	0,5	0,5	
Nederlandse Antillen of Aruba	5.220	5.850	6.780	7.080	7.480	7.390	7.150	3,8	3,9	
man	4.170	4.480	5.290	5.580	5.870	5.850	5.570	3,0	3,0	
strafrechtelijk minderjarig	550	650	730	750	840	950	920	0,4	0,4	
strafrechtelijk meerderjarig	3.620	3.830	4.560	4.830	5.030	4.900	4.650	2,6	2,6	
vrouw	1.060	1.370	1.490	1.510	1.610	1.540	1.580	0,8	0,9	
strafrechtelijk minderjarig	130	200	220	210	200	300	280	0,1	0,1	
strafrechtelijk meerderjarig	920	1.170	1.270	1.300	1.410	1.250	1.310	0,7	0,8	

	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
	(per 1.000 inwoners)***											
	100	100	100	100	100	10,6	11,4	12,5	13,9	14,9	15,6	16,0
	84,5	84,3	84,1	83,4	82,9	18,1	19,3	21,1	23,4	25,2	26,2	26,5
	10,5	10,5	10,9	11,4	11,6	25,1	26,8	28,7	31,6	35,5	38,8	40,2
	74,1	73,9	73,1	72,1	71,3	17,4	18,6	20,3	22,6	24,1	24,9	25,1
	15,5	15,7	15,9	16,6	17,1	3,1	3,5	3,8	4,3	4,8	5,2	5,5
	2,2	2,2	2,3	2,7	2,8	4,8	6,0	6,5	7,0	8,0	9,5	10,0
	13,2	13,4	13,6	13,9	14,3	3,0	3,2	3,6	4,1	4,4	4,8	5,0
	62,5	62,5	62,6	63,2	63,1	8,1	8,7	9,5	10,7	11,5	12,2	12,5
	53,1	52,8	52,6	52,9	52,4	13,8	14,9	16,2	18,0	19,4	20,4	20,7
	5,8	5,9	6,1	6,3	6,6	17,1	18,6	20,6	22,8	25,3	27,6	29,2
	47,2	46,9	46,6	46,5	45,8	13,5	14,5	15,8	17,6	18,8	19,8	19,9
	9,4	9,7	10,0	10,4	10,7	2,3	2,5	2,9	3,3	3,7	4,0	4,2
	1,2	1,2	1,4	1,6	1,6	3,1	4,1	4,5	5,0	6,1	7,2	7,6
	8,2	8,4	8,6	8,8	9,1	2,2	2,4	2,7	3,1	3,5	3,7	3,9
	37,5	37,5	37,4	36,8	36,9	22,5	23,6	25,3	27,7	29,5	30,1	30,6
	31,5	31,5	31,4	30,6	30,5	38,2	39,5	42,4	46,6	49,9	50,5	51,3
	4,6	4,6	4,9	5,1	5,0	54,2	56,2	57,1	62,3	71,5	78,1	79,1
	26,8	27,0	26,6	25,5	25,5	36,2	37,5	40,6	44,7	47,3	47,2	47,9
	6,1	6,0	6,0	6,2	6,4	6,9	7,6	8,2	8,8	9,3	10,0	10,4
	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	10,8	13,2	13,5	14,2	14,8	17,9	18,6
	5,0	5,0	5,0	5,1	5,3	6,4	6,9	7,6	8,2	8,7	9,2	9,5
	6,4	6,6	6,6	6,6	6,6	46,9	47,9	49,4	54,8	57,3	58,4	58,3
	5,7	5,8	5,8	5,8	5,7	77,6	78,7	81,9	90,8	95,8	97,7	97,1
	1,2	1,2	1,3	1,4	1,3	113,6	113,1	110,4	122,6	139,1	151,8	147,8
	4,5	4,6	4,5	4,4	4,4	70,9	72,4	76,7	85,0	87,9	87,9	88,0
	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	10,5	12,0	12,0	13,9	14,1	14,8	15,6
	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	16,8	22,6	19,7	22,1	22,2	25,8	26,6
	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	9,1	9,7	10,4	12,2	12,5	12,7	13,5
	4,1	3,8	3,8	3,5	3,3	59,1	61,3	67,8	69,3	72,7	72,1	69,1
	3,2	3,0	2,9	2,8	2,6	96,3	95,9	108,1	111,5	116,2	115,9	109,2
	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	84,0	93,6	101,4	101,8	113,0	130,2	125,0
	2,8	2,6	2,5	2,3	2,2	98,4	96,3	109,2	113,1	116,8	113,5	106,6
	0,9	0,8	0,8	0,7	0,7	23,4	28,1	29,2	28,9	30,7	29,6	30,1
	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	21,0	30,3	31,4	29,8	28,7	42,6	39,4
	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6	23,8	27,8	28,8	28,7	31,0	27,6	28,7

Tabel 5.5 (vervolg)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001
	(abs.)**							[%]	
Suriname	9.230	9.770	10.440	11.760	12.960	13.200	13.590	6,7	6,5
man	7.600	8.010	8.550	9.630	10.580	10.640	10.840	5,5	5,4
strafrechtelijk minderjarig	1.140	1.260	1.190	1.230	1.410	1.430	1.480	0,8	0,8
strafrechtelijk meerderjarig	6.470	6.750	7.360	8.400	9.180	9.210	9.360	4,7	4,5
vrouw	1.630	1.760	1.890	2.130	2.380	2.560	2.750	1,2	1,2
strafrechtelijk minderjarig	270	350	360	360	360	380	440	0,2	0,2
strafrechtelijk meerderjarig	1.370	1.410	1.530	1.770	2.010	2.180	2.320	1,0	0,9
Turkije	6.030	6.760	7.460	8.690	9.500	10.220	10.760	4,4	4,5
man	5.580	6.180	6.830	8.000	8.730	9.240	9.650	4,0	4,1
strafrechtelijk minderjarig	870	970	980	1.190	1.500	1.680	1.710	0,6	0,6
strafrechtelijk meerderjarig	4.710	5.210	5.850	6.810	7.220	7.560	7.940	3,4	3,5
vrouw	460	570	630	690	780	980	1.110	0,3	0,4
strafrechtelijk minderjarig	70	110	120	130	150	240	280	0,1	0,1
strafrechtelijk meerderjarig	380	460	510	560	630	740	820	0,3	0,3

* Voorlopige cijfers.

** Afgerond op tientallen.

*** Uit de betreffende bevolkingsgroep.

Bron: HKS/SSB, CBS

	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
	(per 1.000 inwoners)***											
	6,3	6,4	6,5	6,3	6,4	37,6	38,8	40,5	44,7	48,3	48,5	49,4
	5,2	5,2	5,3	5,1	5,1	65,2	67,0	70,0	77,4	83,6	82,9	83,6
	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	65,6	71,6	67,1	69,8	80,9	83,4	89,0
	4,5	4,6	4,6	4,4	4,4	65,1	66,2	70,5	78,6	84,0	82,8	82,8
	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3	12,6	13,3	13,9	15,3	16,8	17,8	18,9
	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	15,6	20,5	21,0	21,2	21,5	22,8	26,8
	0,9	1,0	1,0	1,0	1,1	12,2	12,2	12,9	14,5	16,1	17,2	17,9
	4,5	4,7	4,8	4,9	5,0	26,0	27,8	29,4	32,9	34,8	36,5	37,6
	4,1	4,3	4,4	4,4	4,5	45,8	48,6	51,5	57,9	61,3	63,5	65,2
	0,6	0,6	0,8	0,8	0,8	50,0	52,7	50,0	57,8	69,9	76,2	77,0
	3,6	3,7	3,6	3,6	3,7	45,1	47,9	51,7	57,9	59,8	61,3	63,1
	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	4,1	5,0	5,2	5,4	5,9	7,3	8,0
	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	4,4	6,7	6,5	6,6	7,5	11,7	13,6
	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	4,1	4,7	5,0	5,2	5,6	6,5	7,0

Tabel 5.6 Aangehouden allochtone verdachten naar generatie en herkomstgroepering

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001
	(abs.)**							(%)	
Totaal allochtonen	51.660	55.970	61.810	69.090	74.530	76.910	78.930	100	100
westers allochtoon	13.800	14.520	15.800	17.370	18.270	18.790	19.430	26,7	25,9
niet-westers allochtoon	37.850	41.450	46.000	51.720	56.260	58.120	59.500	73,3	74,1
w.o.									
Marokko	9.110	9.750	10.510	12.120	13.130	13.740	14.030	17,6	17,4
Nederlandse Antillen en Aruba	5.220	5.850	6.780	7.080	7.480	7.390	7.150	10,1	10,5
Suriname	9.230	9.770	10.440	11.760	12.960	13.200	13.590	17,9	17,5
Turkije	6.030	6.760	7.460	8.690	9.500	10.220	10.760	11,7	12,1
1e generatie allochtoon	33.250	35.870	39.260	43.170	45.090	45.020	44.910	64,4	64,1
westers allochtoon	5.630	6.030	6.570	7.180	7.320	7.460	7.730	10,9	10,8
niet-westers allochtoon	27.630	29.840	32.690	36.000	37.770	37.560	37.180	53,5	53,3
w.o.									
Marokko	5.690	5.890	6.170	6.830	7.050	6.870	6.740	11,0	10,5
Nederlandse Antillen en Aruba	4.580	5.100	5.870	6.060	6.220	5.950	5.620	8,9	9,1
Suriname	6.330	6.470	6.690	7.400	7.990	7.960	7.810	12,3	11,6
Turkije	3.770	4.180	4.500	5.280	5.330	5.500	5.620	7,3	7,5
2e generatie allochtoon	18.400	20.100	22.550	25.920	29.440	31.890	34.020	35,6	35,9
westers allochtoon	8.180	8.490	9.240	10.200	10.950	11.330	11.710	15,8	15,2
niet-westers allochtoon	10.230	11.610	13.310	15.720	18.490	20.560	22.320	19,8	20,7
w.o.									
Marokko	3.410	3.860	4.340	5.290	6.080	6.860	7.290	6,6	6,9
Nederlandse Antillen en Aruba	650	750	910	1.030	1.260	1.440	1.520	1,2	1,3
Suriname	2.910	3.300	3.760	4.360	4.970	5.240	5.790	5,6	5,9
Turkije	2.260	2.580	2.960	3.410	4.180	4.720	5.130	4,4	4,6
2e generatie allochtoon, één ouder in buitenland geboren	8.270	8.680	9.740	10.790	11.900	12.620	13.270	16,0	15,5
westers allochtoon	6.440	6.620	7.330	8.040	8.660	8.950	9.320	12,5	11,8
niet-westers allochtoon	1.840	2.060	2.410	2.750	3.240	3.670	3.950	3,6	3,7
w.o.									
Marokko	200	210	250	280	340	390	400	0,4	0,4
Nederlandse Antillen en Aruba	350	370	440	470	550	640	610	0,7	0,7
Suriname	640	750	880	960	1.090	1.190	1.320	1,2	1,3
Turkije	160	180	200	230	320	360	420	0,3	0,3
2e generatie allochtoon, beide ouders in buitenland geboren	10.130	11.420	12.800	15.130	17.540	19.270	20.750	19,6	20,4
westers allochtoon	1.740	1.870	1.900	2.160	2.290	2.380	2.380	3,4	3,3
niet-westers allochtoon	8.390	9.550	10.900	12.970	15.250	16.890	18.370	16,2	17,1

	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
	(per 1.000 inwoners van 12-79 jaar)***											
	100	100	100	100	100	22,5	23,6	25,3	27,7	29,5	30,1	30,6
	25,6	25,1	24,5	24,4	24,6	11,6	12,0	12,9	14,1	14,9	15,2	15,7
	74,4	74,9	75,5	75,6	75,4	34,5	35,6	37,6	40,8	43,3	43,9	44,2
	17,0	17,5	17,6	17,9	17,8	46,9	47,9	49,4	54,8	57,3	58,4	58,3
	11,0	10,3	10,0	9,6	9,1	59,1	61,3	67,8	69,3	72,7	72,1	69,1
	16,9	17,0	17,4	17,2	17,2	37,6	38,8	40,5	44,7	48,3	48,5	49,4
	12,1	12,6	12,7	13,3	13,6	26,0	27,8	29,4	32,9	34,8	36,5	37,6
	63,5	62,5	60,5	58,5	56,9	24,2	25,1	26,6	28,7	29,8	29,7	29,6
	10,6	10,4	9,8	9,7	9,8	11,2	11,6	12,4	13,5	13,8	14,0	14,4
	52,9	52,1	50,7	48,8	47,1	31,8	32,7	34,5	37,0	38,5	38,2	37,9
	10,0	9,9	9,5	8,9	8,5	37,7	38,0	38,8	42,1	42,8	41,5	40,7
	9,5	8,8	8,3	7,7	7,1	66,8	68,8	76,2	77,8	80,8	79,1	75,2
	10,8	10,7	10,7	10,4	9,9	35,3	35,7	36,7	40,4	43,5	43,5	42,9
	7,3	7,6	7,1	7,2	7,1	21,4	23,1	24,3	27,8	27,8	28,6	29,3
	36,5	37,5	39,5	41,5	43,1	20,0	21,3	23,3	26,1	28,9	30,6	32,0
	14,9	14,8	14,7	14,7	14,8	11,8	12,2	13,3	14,6	15,7	16,2	16,7
	21,5	22,8	24,8	26,7	28,3	44,6	46,3	48,8	53,1	58,0	60,2	61,3
	7,0	7,7	8,2	8,9	9,2	79,2	80,0	81,1	89,8	94,4	98,5	97,1
	1,5	1,5	1,7	1,9	1,9	32,6	35,4	39,6	42,1	48,6	52,9	53,1
	6,1	6,3	6,7	6,8	7,3	43,7	46,5	49,6	54,3	58,7	58,8	62,0
	4,8	4,9	5,6	6,1	6,5	40,4	41,7	43,4	45,6	51,4	54,0	54,9
	15,8	15,6	16,0	16,4	16,8	12,8	13,3	14,7	16,2	17,7	18,6	19,4
	11,9	11,6	11,6	11,6	11,8	11,0	11,3	12,5	13,7	14,7	15,2	15,8
	3,9	4,0	4,3	4,8	5,0	28,5	29,8	32,6	34,8	38,3	40,7	41,2
	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	51,8	51,0	55,0	58,2	65,5	68,8	65,1
	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	25,6	25,8	29,0	29,9	33,1	37,4	33,9
	1,4	1,4	1,5	1,5	1,7	31,5	34,7	38,7	40,1	42,9	44,5	47,1
	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	44,2	45,7	46,5	47,3	58,9	60,0	61,6
	20,7	21,9	23,5	25,0	26,3	37,1	39,3	41,5	46,3	50,9	53,3	54,8
	3,1	3,1	3,1	3,1	3,0	16,1	17,2	17,4	19,7	20,8	21,5	21,5
	17,6	18,8	20,5	22,0	23,3	50,9	52,6	54,8	59,8	65,1	67,2	68,5

Tabel 5.6 (vervolg)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001	
	(abs.)**							(%)		
w.o.										
Marokko	3.210	3.650	4.090	5.010	5.740	6.470	6.880	6,2	6,5	
Nederlandse Antillen en Aruba	300	390	470	560	710	800	920	0,6	0,7	
Suriname	2.270	2.550	2.870	3.400	3.890	4.060	4.470	4,4	4,6	
Turkije	2.100	2.410	2.760	3.180	3.860	4.360	4.710	4,1	4,3	

* Voorlopige cijfers.

** Afgerond op tientallen.

*** Uit de betreffende bevolkingsgroep.

Bron: HKS/SSB, CBS

	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
	(per 1.000 inwoners van 12-79 jaar)***											
	6,6	7,3	7,7	8,4	8,7	81,9	82,7	83,5	92,6	96,9	101,1	99,9
	0,8	0,8	1,0	1,0	1,2	47,9	54,7	59,7	64,0	75,5	79,2	84,9
	4,6	4,9	5,2	5,3	5,7	49,1	51,5	54,2	60,4	65,4	64,9	68,4
	4,5	4,6	5,2	5,7	6,0	40,1	41,4	43,2	45,5	50,9	53,5	54,3

Tabel 5.7 Processen-verbaal* naar soort misdrijf en grote gemeente in 2006**

	Gewelds- misdrijven	Vermogens- misdrijven	Vernielingen***	Verkeers- misdrijven	Opiumwet	Overige misdrijven	Totaal****	
	(abs.)*****							
Nederland	64.270	58.170	45.480	55.510	15.300	21.540	260.260	
Almere	1.020	1.120	670	670	220	250	3.940	
Amersfoort	640	680	440	370	150	250	2.530	
Amsterdam	4.510	4.950	2.820	2.470	1.570	1.260	17.590	
Apeldoorn	650	640	550	470	140	230	2.670	
Arnhem	900	870	610	480	270	310	3.440	
Breda	930	760	490	470	220	180	3.050	
Dordrecht	790	850	500	600	210	250	3.200	
Ede	380	280	240	320	50	110	1.380	
Eindhoven	720	900	470	600	240	210	3.140	
Emmen	490	360	310	260	90	110	1.610	
Enschede	710	780	470	590	170	290	3.010	
Groningen	990	1.230	780	420	230	230	3.880	
Haarlem	620	580	420	700	150	120	2.590	
Haarlemmermeer	370	330	260	490	80	110	1.640	
Leiden	640	480	400	480	110	170	2.280	
Maastricht	500	440	330	330	140	150	1.890	
Nijmegen	920	970	560	510	210	230	3.410	
Rotterdam	4.130	4.250	2.740	4.020	1.100	1.570	17.820	
's-Gravenhage	3.300	3.720	2.100	3.680	830	1.210	14.830	
's-Hertogenbosch	850	710	570	500	200	260	3.080	
Tilburg	1.290	1.160	750	600	390	330	4.530	
Utrecht	1.320	2.050	1.020	950	310	480	6.120	
Zaanstad	520	430	270	470	80	170	1.930	
Zoetermeer	510	540	310	550	100	140	2.150	
Zwolle	510	610	350	340	150	140	2.100	
Overige gemeenten	36.080	28.470	27.080	34.160	7.890	12.780	146.460	

* Met daarop minimaal één delict in het betreffende delicttype.

** Voorlopige cijfers.

*** Inclusief misdrijven tegen openbare orde en gezag.

**** Aangezien in één proces-verbaal meerdere delicttypen kunnen staan, tellen de aantallen niet op tot een totaal aantal processen-verbaal.

***** Afgerond op tientallen.

***** Uit de betreffende bevolkingsgroep.

	Gewelds- misdrifven	Vermogens- misdrifven	Vernielingen***	Verkeers- misdrifven	Opiumwet	Overige misdrifven	Totaal****
	(per 1.000 inwoners van 12-79 jaar)*****						
	4,8	4,3	3,4	4,1	1,1	1,6	19,4
	7,0	7,7	4,6	4,6	1,5	1,7	27,3
	5,8	6,1	4,0	3,4	1,3	2,3	23,0
	7,3	8,0	4,5	4,0	2,5	2,0	28,3
	5,1	5,0	4,3	3,7	1,1	1,8	21,0
	7,6	7,4	5,1	4,1	2,3	2,6	29,1
	6,6	5,5	3,5	3,3	1,6	1,3	21,8
	8,2	8,8	5,1	6,2	2,2	2,5	33,1
	4,4	3,2	2,8	3,7	0,6	1,2	16,0
	4,1	5,1	2,7	3,4	1,3	1,2	17,9
	5,5	4,0	3,5	2,9	1,0	1,2	18,0
	5,5	6,1	3,6	4,6	1,3	2,2	23,4
	6,3	7,9	5,0	2,7	1,5	1,5	24,9
	5,2	4,8	3,4	5,8	1,2	1,0	21,4
	3,3	3,0	2,3	4,4	0,7	1,0	14,8
	6,5	4,8	4,1	4,8	1,1	1,7	23,0
	4,9	4,3	3,3	3,3	1,4	1,5	18,6
	6,8	7,1	4,1	3,8	1,6	1,7	25,0
	8,6	8,9	5,7	8,4	2,3	3,3	37,1
	8,5	9,6	5,4	9,5	2,2	3,1	38,3
	7,5	6,3	5,1	4,5	1,8	2,3	27,4
	7,7	6,9	4,5	3,6	2,4	2,0	27,0
	5,5	8,6	4,3	4,0	1,3	2,0	25,6
	4,5	3,7	2,4	4,0	0,7	1,4	16,8
	5,2	5,5	3,1	5,6	1,0	1,5	22,0
	5,4	6,6	3,7	3,7	1,6	1,5	22,5
	3,9	3,1	3,0	3,7	0,9	1,4	16,0

Tabel 5.8 Door aangehouden verdachten gepleegde misdrijven* naar misdrijfcategorie, minder- en meerderjarigheid en geslacht

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006**	2000	2001		
	(abs.)***							[%]			
Totaal	255.980	271.260	301.700	332.310	360.100	366.420	371.760	100	100		
man	225.350	236.990	262.950	289.640	311.970	315.840	316.930	88,0	87,4		
strafrechtelijk minderjarig	35.200	35.630	38.780	43.850	47.920	51.910	52.190	13,8	13,1		
strafrechtelijk meerderjarig	190.150	201.360	224.170	245.790	264.060	263.940	264.740	74,3	74,2		
vrouw	30.640	34.260	38.750	42.670	48.130	50.580	54.830	12,0	12,6		
strafrechtelijk minderjarig	4.380	5.800	6.260	6.900	7.630	8.980	10.000	1,7	2,1		
strafrechtelijk meerderjarig	26.260	28.470	32.490	35.770	40.500	41.600	44.830	10,3	10,5		
Geweldsmisdrijven	48.140	54.920	62.720	71.640	82.050	87.620	90.400	18,8	20,2		
man	43.870	49.600	56.490	64.400	73.300	77.830	79.570	17,1	18,3		
strafrechtelijk minderjarig	7.620	8.560	8.930	9.660	11.270	12.250	11.980	3,0	3,2		
strafrechtelijk meerderjarig	36.250	41.030	47.570	54.740	62.030	65.580	67.590	14,2	15,1		
vrouw	4.270	5.330	6.230	7.250	8.760	9.800	10.830	1,7	2,0		
strafrechtelijk minderjarig	1.140	1.610	1.760	1.780	2.120	2.410	2.610	0,4	0,6		
strafrechtelijk meerderjarig	3.130	3.720	4.470	5.470	6.630	7.390	8.210	1,2	1,4		
Vermogensmisdrijven	91.930	93.900	101.790	105.820	108.530	104.930	103.360	35,9	34,6		
man	76.040	76.470	82.760	86.070	88.070	83.970	81.050	29,7	28,2		
strafrechtelijk minderjarig	14.720	14.610	15.720	17.040	18.030	18.760	17.990	5,7	5,4		
strafrechtelijk meerderjarig	61.330	61.860	67.050	69.030	70.040	65.210	63.060	24,0	22,8		
vrouw	15.890	17.430	19.030	19.750	20.460	20.960	22.310	6,2	6,4		
strafrechtelijk minderjarig	2.210	3.060	3.050	3.300	3.400	4.110	4.730	0,9	1,1		
strafrechtelijk meerderjarig	13.680	14.370	15.980	16.450	17.070	16.850	17.580	5,3	5,3		
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	43.090	45.470	50.600	56.080	62.210	66.400	67.490	16,8	16,8		
man	39.850	41.650	46.270	51.150	56.270	59.850	60.500	15,6	15,4		
strafrechtelijk minderjarig	10.620	10.060	11.290	13.880	14.890	17.100	18.050	4,1	3,7		
strafrechtelijk meerderjarig	29.230	31.590	34.980	37.270	41.370	42.750	42.450	11,4	11,6		
vrouw	3.240	3.820	4.330	4.930	5.950	6.550	7.000	1,3	1,4		
strafrechtelijk minderjarig	820	920	1.140	1.440	1.690	1.960	2.020	0,3	0,3		
strafrechtelijk meerderjarig	2.420	2.900	3.200	3.490	4.260	4.590	4.980	0,9	1,1		
Verkeersmisdrijven	47.740	50.280	54.550	60.040	61.700	61.670	63.900	18,6	18,5		
man	43.340	45.560	49.020	53.720	54.360	54.430	55.770	16,9	16,8		
strafrechtelijk minderjarig	780	930	980	1.010	990	930	1.130	0,3	0,3		
strafrechtelijk meerderjarig	42.550	44.630	48.040	52.710	53.380	53.500	54.650	16,6	16,5		
vrouw	4.400	4.720	5.530	6.320	7.340	7.240	8.120	1,7	1,7		
strafrechtelijk minderjarig	60	60	80	90	70	100	130	0,0	0,0		
strafrechtelijk meerderjarig	4.340	4.660	5.450	6.240	7.270	7.130	7.990	1,7	1,7		

	2002	2003	2004	2005	2006**	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006**
	(per 1.000 inwoners van 12-79 jaar)****											
	100	100	100	100	100	19,6	20,6	22,8	25,0	27,0	27,4	27,8
	87,2	87,2	86,6	86,2	85,3	34,6	36,1	39,8	43,7	46,9	47,4	47,4
	12,9	13,2	13,3	14,2	14,0	60,7	60,4	64,5	71,9	78,1	84,6	84,8
	74,3	74,0	73,3	72,0	71,2	32,0	33,7	37,3	40,8	43,7	43,6	43,6
	12,8	12,8	13,4	13,8	14,7	4,7	5,2	5,9	6,4	7,2	7,6	8,2
	2,1	2,1	2,1	2,5	2,7	7,9	10,3	10,9	11,8	13,0	15,3	17,0
	10,8	10,8	11,2	11,4	12,1	4,4	4,7	5,4	5,9	6,7	6,8	7,3
	20,8	21,6	22,8	23,9	24,3	3,7	4,2	4,7	5,4	6,2	6,6	6,7
	18,7	19,4	20,4	21,2	21,4	6,7	7,6	8,5	9,7	11,0	11,7	11,9
	3,0	2,9	3,1	3,3	3,2	13,1	14,5	14,9	15,8	18,4	19,9	19,5
	15,8	16,5	17,2	17,9	18,2	6,1	6,9	7,9	9,1	10,3	10,8	11,1
	2,1	2,2	2,4	2,7	2,9	0,7	0,8	0,9	1,1	1,3	1,5	1,6
	0,6	0,5	0,6	0,7	0,7	2,1	2,9	3,1	3,0	3,6	4,1	4,4
	1,5	1,6	1,8	2,0	2,2	0,5	0,6	0,7	0,9	1,1	1,2	1,3
	33,7	31,8	30,1	28,6	27,8	7,0	7,1	7,7	8,0	8,1	7,9	7,7
	27,4	25,9	24,5	22,9	21,8	11,7	11,6	12,5	13,0	13,2	12,6	12,1
	5,2	5,1	5,0	5,1	4,8	25,4	24,8	26,2	27,9	29,4	30,6	29,2
	22,2	20,8	19,5	17,8	17,0	10,3	10,4	11,2	11,5	11,6	10,8	10,4
	6,3	5,9	5,7	5,7	6,0	2,4	2,6	2,9	3,0	3,1	3,1	3,3
	1,0	1,0	0,9	1,1	1,3	4,0	5,4	5,3	5,7	5,8	7,0	8,0
	5,3	4,9	4,7	4,6	4,7	2,3	2,4	2,6	2,7	2,8	2,8	2,9
	16,8	16,9	17,3	18,1	18,2	3,3	3,5	3,8	4,2	4,7	5,0	5,0
	15,3	15,4	15,6	16,3	16,3	6,1	6,3	7,0	7,7	8,5	9,0	9,1
	3,7	4,2	4,1	4,7	4,9	18,3	17,0	18,8	22,8	24,3	27,9	29,3
	11,6	11,2	11,5	11,7	11,4	4,9	5,3	5,8	6,2	6,8	7,1	7,0
	1,4	1,5	1,7	1,8	1,9	0,5	0,6	0,7	0,7	0,9	1,0	1,0
	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	1,5	1,6	2,0	2,5	2,9	3,3	3,4
	1,1	1,1	1,2	1,3	1,3	0,4	0,5	0,5	0,6	0,7	0,8	0,8
	18,1	18,1	17,1	16,8	17,2	3,7	3,8	4,1	4,5	4,6	4,6	4,8
	16,2	16,2	15,1	14,9	15,0	6,6	6,9	7,4	8,1	8,2	8,2	8,3
	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	1,4	1,6	1,6	1,7	1,6	1,5	1,8
	15,9	15,9	14,8	14,6	14,7	7,2	7,5	8,0	8,7	8,8	8,8	9,0
	1,8	1,9	2,0	2,0	2,2	0,7	0,7	0,8	1,0	1,1	1,1	1,2
	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2
	1,8	1,9	2,0	1,9	2,1	0,7	0,8	0,9	1,0	1,2	1,2	1,3

Tabel 5.8 (vervolg)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006**	2000	2001		
	(abs.)***							(%)			
Opiumwet	9.110	10.570	12.860	16.080	18.700	19.380	20.600	3,6	3,9		
man	7.890	9.170	11.080	13.840	15.900	16.370	17.450	3,1	3,4		
strafrechtelijk minderjarig	220	270	370	430	550	630	610	0,1	0,1		
strafrechtelijk meerderjarig	7.670	8.900	10.710	13.410	15.350	15.740	16.840	3,0	3,3		
vrouw	1.220	1.400	1.790	2.240	2.800	3.010	3.150	0,5	0,5		
strafrechtelijk minderjarig	30	40	50	70	80	110	100	0,0	0,0		
strafrechtelijk meerderjarig	1.190	1.360	1.730	2.170	2.720	2.910	3.050	0,5	0,5		
Overige misdrijven	15.970	16.110	19.170	22.640	26.900	26.420	26.020	6,2	5,9		
man	14.360	14.550	17.330	20.460	24.080	23.400	22.590	5,6	5,4		
strafrechtelijk minderjarig	1.240	1.210	1.500	1.820	2.190	2.240	2.430	0,5	0,4		
strafrechtelijk meerderjarig	13.120	13.340	15.830	18.640	21.880	21.160	20.160	5,1	4,9		
vrouw	1.610	1.560	1.840	2.180	2.820	3.020	3.430	0,6	0,6		
strafrechtelijk minderjarig	120	100	180	220	270	300	410	0,0	0,0		
strafrechtelijk meerderjarig	1.500	1.470	1.670	1.960	2.550	2.720	3.020	0,6	0,5		

* Hierbij is geen rekening gehouden met het feit dat een deel van de misdrijven door meerdere personen samen is gepleegd. Dergelijke misdrijven zijn meerdere keren geteld.

** Voorlopige cijfers.

*** Afgerond op tientallen.

**** Uit de betreffende bevolkingsgroep.

Bron: HKS/SSB, CBS

	2002	2003	2004	2005	2006**	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006**
	(per 1.000 inwoners van 12-79 jaar)****											
	4,3	4,8	5,2	5,3	5,5	0,7	0,8	1,0	1,2	1,4	1,5	1,5
	3,7	4,2	4,4	4,5	4,7	1,2	1,4	1,7	2,1	2,4	2,5	2,6
	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,4	0,5	0,6	0,7	0,9	1,0	1,0
	3,5	4,0	4,3	4,3	4,5	1,3	1,5	1,8	2,2	2,5	2,6	2,8
	0,6	0,7	0,8	0,8	0,8	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5
	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2
	0,6	0,7	0,8	0,8	0,8	0,2	0,2	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5
	6,4	6,8	7,5	7,2	7,0	1,2	1,2	1,4	1,7	2,0	2,0	1,9
	5,7	6,2	6,7	6,4	6,1	2,2	2,2	2,6	3,1	3,6	3,5	3,4
	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	2,1	2,0	2,5	3,0	3,6	3,6	3,9
	5,2	5,6	6,1	5,8	5,4	2,2	2,2	2,6	3,1	3,6	3,5	3,3
	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5
	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,4	0,5	0,5	0,7
	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5

Tabel 5.9 Aangehouden verdachten naar herkomstgroepering en pleegcarrière

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001
	(abs.)**							[%]	
Totaal	138.450	149.560	164.710	184.030	199.240	209.060	213.900	100	100
autochtoon	86.790	93.590	102.900	114.940	124.720	132.150	134.970	62,7	62,6
allochtoon	51.660	55.970	61.810	69.090	74.530	76.910	78.930	37,3	37,4
westers allochtoon	13.800	14.520	15.800	17.370	18.270	18.790	19.430	10,0	9,7
niet-westers allochtoon	37.850	41.450	46.000	51.720	56.260	58.120	59.500	27,3	27,7
Minderjarige first offender	10.100	11.620	12.720	14.070	16.020	17.460	17.920	7,3	7,8
autochtoon	5.990	6.850	7.760	8.580	9.820	10.660	11.220	4,3	4,6
allochtoon	4.120	4.770	4.960	5.490	6.200	6.800	6.700	3,0	3,2
westers allochtoon	870	900	1.020	1.100	1.240	1.280	1.300	0,6	0,6
niet-westers allochtoon	3.250	3.870	3.940	4.390	4.970	5.520	5.410	2,3	2,6
Minderjarige meerpleger	5.940	6.520	7.110	8.110	9.070	10.400	10.990	4,3	4,4
autochtoon	2.800	3.130	3.510	4.130	4.540	5.270	5.680	2,0	2,1
allochtoon	3.140	3.390	3.600	3.980	4.530	5.140	5.320	2,3	2,3
westers allochtoon	530	540	590	660	740	790	820	0,4	0,4
niet-westers allochtoon	2.610	2.850	3.000	3.320	3.790	4.350	4.500	1,9	1,9
Minderjarige veelpleger	1.130	1.100	1.120	1.200	1.360	1.510	1.710	0,8	0,7
autochtoon	360	370	380	420	500	540	640	0,3	0,2
allochtoon	770	730	740	780	860	970	1.070	0,6	0,5
westers allochtoon	110	90	100	100	110	120	140	0,1	0,1
niet-westers allochtoon	660	640	640	680	750	850	940	0,5	0,4
Meerderjarige first offender	49.880	53.790	58.740	65.970	69.580	71.730	71.630	36,0	36,0
autochtoon	34.760	37.740	40.850	46.060	48.750	50.850	50.600	25,1	25,2
allochtoon	15.120	16.050	17.890	19.910	20.830	20.880	21.030	10,9	10,7
westers allochtoon	5.050	5.350	5.860	6.350	6.650	6.820	6.950	3,6	3,6
niet-westers allochtoon	10.070	10.690	12.030	13.560	14.180	14.060	14.080	7,3	7,1
Meerderjarige meerpleger	52.780	56.800	63.810	72.230	79.700	84.020	87.350	38,1	38,0
autochtoon	31.790	33.890	38.130	42.840	47.680	51.080	53.160	23,0	22,7
allochtoon	20.990	22.910	25.680	29.390	32.020	32.940	34.190	15,2	15,3
westers allochtoon	5.350	5.590	6.080	6.940	7.260	7.580	7.930	3,9	3,7
niet-westers allochtoon	15.640	17.320	19.600	22.450	24.770	25.360	26.260	11,3	11,6
Meerderjarige veelpleger	18.610	19.740	21.210	22.460	23.510	23.940	24.300	13,4	13,2
autochtoon	11.090	11.600	12.270	12.920	13.430	13.750	13.670	8,0	7,8
allochtoon	7.520	8.140	8.940	9.540	10.080	10.190	10.630	5,4	5,4
westers allochtoon	1.900	2.050	2.140	2.230	2.280	2.200	2.300	1,4	1,4
niet-westers allochtoon	5.620	6.090	6.800	7.320	7.800	7.990	8.320	4,1	4,1

* Voorlopige cijfers.

** Afgerond op tientallen.

*** Uit de betreffende bevolkingsgroep.

Bron: HKS/SSB, CBS

	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
	(per 1.000 inwoners van 12-79 jaar)***											
	100	100	100	100	100	10,6	11,4	12,5	13,9	14,9	15,6	16,0
	62,5	62,5	62,6	63,2	63,1	8,1	8,7	9,5	10,7	11,5	12,2	12,5
	37,5	37,5	37,4	36,8	36,9	22,5	23,6	25,3	27,7	29,5	30,1	30,6
	9,6	9,4	9,2	9,0	9,1	11,6	12,0	12,9	14,1	14,9	15,2	15,7
	27,9	28,1	28,2	27,8	27,8	34,5	35,6	37,6	40,8	43,3	43,9	44,2
	7,7	7,6	8,0	8,4	8,4	8,9	10,1	10,8	11,8	13,4	14,5	14,9
	4,7	4,7	4,9	5,1	5,2	6,7	7,6	8,5	9,2	10,5	11,4	11,9
	3,0	3,0	3,1	3,3	3,1	17,0	19,0	19,2	20,9	23,5	25,7	25,4
	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	11,0	11,3	12,8	13,6	15,4	16,2	16,5
	2,4	2,4	2,5	2,6	2,5	19,9	22,6	22,1	24,1	27,0	29,8	29,1
	4,3	4,4	4,6	5,0	5,1	5,2	5,7	6,1	6,8	7,6	8,7	9,1
	2,1	2,2	2,3	2,5	2,7	3,1	3,5	3,8	4,4	4,9	5,6	6,0
	2,2	2,2	2,3	2,5	2,5	13,0	13,5	13,9	15,1	17,1	19,4	20,1
	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	6,7	6,8	7,4	8,2	9,2	9,9	10,5
	1,8	1,8	1,9	2,1	2,1	16,0	16,6	16,8	18,2	20,6	23,5	24,2
	0,7	0,6	0,7	0,7	0,8	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,3	1,4
	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6	0,7
	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	3,2	2,9	2,9	2,9	3,3	3,6	4,1
	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	1,4	1,2	1,2	1,2	1,4	1,5	1,7
	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	4,0	3,7	3,6	3,7	4,1	4,6	5,1
	35,7	35,8	34,9	34,3	33,5	4,2	4,5	4,9	5,5	5,7	5,9	5,9
	24,8	25,0	24,5	24,3	23,7	3,5	3,8	4,1	4,7	4,9	5,2	5,1
	10,9	10,8	10,5	10,0	9,8	7,4	7,6	8,2	8,9	9,2	9,1	9,1
	3,6	3,5	3,3	3,3	3,2	4,5	4,7	5,1	5,5	5,8	5,9	6,0
	7,3	7,4	7,1	6,7	6,6	10,8	10,8	11,5	12,5	12,7	12,3	12,1
	38,7	39,2	40,0	40,2	40,8	4,4	4,7	5,3	6,0	6,6	6,9	7,2
	23,2	23,3	23,9	24,4	24,9	3,2	3,4	3,9	4,3	4,8	5,2	5,4
	15,6	16,0	16,1	15,8	16,0	10,2	10,8	11,7	13,2	14,1	14,4	14,8
	3,7	3,8	3,6	3,6	3,7	4,8	4,9	5,3	6,0	6,3	6,6	6,8
	11,9	12,2	12,4	12,1	12,3	16,7	17,5	18,8	20,7	22,2	22,3	22,6
	12,9	12,2	11,8	11,5	11,4	1,6	1,6	1,8	1,9	1,9	2,0	2,0
	7,5	7,0	6,7	6,6	6,4	1,1	1,2	1,2	1,3	1,4	1,4	1,4
	5,4	5,2	5,1	4,9	5,0	3,7	3,8	4,1	4,3	4,5	4,4	4,6
	1,3	1,2	1,1	1,1	1,1	1,7	1,8	1,9	1,9	2,0	1,9	2,0
	4,1	4,0	3,9	3,8	3,9	6,0	6,1	6,5	6,7	7,0	7,0	7,2

Tabel 5.10 Aangehouden verdachten naar herkomstgroepering en pleegprofiel

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001
	(abs.)**							(%)	
Totaal	138.450	149.560	164.710	184.030	199.240	209.060	213.900	100	100
autochtoon	86.790	93.590	102.900	114.940	124.720	132.150	134.970	62,7	62,6
allochtoon	51.660	55.970	61.810	69.090	74.530	76.910	78.930	37,3	37,4
westers allochtoon	13.800	14.520	15.800	17.370	18.270	18.790	19.430	10,0	9,7
niet-westers allochtoon	37.850	41.450	46.000	51.720	56.260	58.120	59.500	27,3	27,7
Minderjarige enkelsoortige verdachte	13.670	15.460	16.760	18.710	21.000	23.280	24.280	9,9	10,3
autochtoon	7.480	8.510	9.540	10.720	12.080	13.360	14.290	5,4	5,7
allochtoon	6.190	6.950	7.210	7.990	8.920	9.920	9.990	4,5	4,6
westers allochtoon	1.220	1.250	1.370	1.490	1.620	1.700	1.760	0,9	0,8
niet-westers allochtoon	4.980	5.700	5.840	6.500	7.290	8.220	8.230	3,6	3,8
Minderjarige tweesoortige verdachte	2.790	3.070	3.420	3.770	4.380	4.960	5.130	2,0	2,1
autochtoon	1.390	1.530	1.740	1.990	2.260	2.590	2.690	1,0	1,0
allochtoon	1.410	1.550	1.680	1.780	2.120	2.380	2.440	1,0	1,0
westers allochtoon	240	250	280	310	360	390	410	0,2	0,2
niet-westers allochtoon	1.160	1.300	1.400	1.470	1.760	1.990	2.040	0,8	0,9
Minderjarige meersoortige verdachte	700	710	770	900	1.070	1.130	1.220	0,5	0,5
autochtoon	280	320	370	420	510	520	550	0,2	0,2
allochtoon	430	380	400	480	560	610	670	0,3	0,3
westers allochtoon	50	40	70	60	100	100	90	0,0	0,0
niet-westers allochtoon	380	350	340	420	460	510	580	0,3	0,2
Meerderjarige enkelsoortige verdachte	103.120	111.110	121.490	135.490	144.310	150.490	153.630	74,5	74,3
autochtoon	67.380	72.200	78.700	87.490	93.240	98.270	99.710	48,7	48,3
allochtoon	35.740	38.910	42.790	48.000	51.070	52.220	53.920	25,8	26,0
westers allochtoon	10.650	11.200	12.020	13.180	13.650	14.000	14.530	7,7	7,5
niet-westers allochtoon	25.080	27.710	30.770	34.820	37.420	38.220	39.390	18,1	18,5
Meerderjarige tweesoortige verdachte	14.490	15.300	17.410	19.610	22.460	23.220	23.530	10,5	10,2
autochtoon	8.240	8.860	9.890	11.260	13.280	13.950	14.080	6,0	5,9
allochtoon	6.250	6.440	7.520	8.340	9.170	9.270	9.440	4,5	4,3
westers allochtoon	1.360	1.410	1.620	1.840	2.020	2.100	2.150	1,0	0,9
niet-westers allochtoon	4.890	5.030	5.900	6.510	7.160	7.180	7.290	3,5	3,4

	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
	(per 1.000 inwoners van 12-79 jaar)***											
	100	100	100	100	100	10,6	11,4	12,5	13,9	14,9	15,6	16,0
	62,5	62,5	62,6	63,2	63,1	8,1	8,7	9,5	10,7	11,5	12,2	12,5
	37,5	37,5	37,4	36,8	36,9	22,5	23,6	25,3	27,7	29,5	30,1	30,6
	9,6	9,4	9,2	9,0	9,1	11,6	12,0	12,9	14,1	14,9	15,2	15,7
	27,9	28,1	28,2	27,8	27,8	34,5	35,6	37,6	40,8	43,3	43,9	44,2
	10,2	10,2	10,5	11,1	11,4	12,1	13,4	14,3	15,7	17,5	19,4	20,2
	5,8	5,8	6,1	6,4	6,7	8,4	9,4	10,4	11,5	12,9	14,3	15,2
	4,4	4,3	4,5	4,7	4,7	25,6	27,7	27,9	30,4	33,8	37,5	37,8
	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	15,5	15,7	17,1	18,5	20,2	21,5	22,5
	3,5	3,5	3,7	3,9	3,8	30,5	33,3	32,8	35,7	39,6	44,4	44,3
	2,1	2,0	2,2	2,4	2,4	2,5	2,7	2,9	3,2	3,7	4,1	4,3
	1,1	1,1	1,1	1,2	1,3	1,6	1,7	1,9	2,1	2,4	2,8	2,9
	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	5,8	6,2	6,5	6,8	8,0	9,0	9,2
	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	3,1	3,1	3,5	3,8	4,5	4,9	5,2
	0,8	0,8	0,9	1,0	1,0	7,1	7,6	7,8	8,1	9,5	10,8	11,0
	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0
	0,2	0,2	0,3	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5	0,6	0,6
	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	1,8	1,5	1,6	1,8	2,1	2,3	2,5
	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,6	0,5	0,8	0,8	1,3	1,2	1,1
	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	2,3	2,0	1,9	2,3	2,5	2,8	3,1
	73,8	73,6	72,4	72,0	71,8	8,6	9,3	10,1	11,2	11,9	12,4	12,6
	47,8	47,5	46,8	47,0	46,6	6,8	7,3	8,0	8,9	9,5	10,0	10,1
	26,0	26,1	25,6	25,0	25,2	17,4	18,3	19,6	21,5	22,5	22,8	23,3
	7,3	7,2	6,9	6,7	6,8	9,5	9,9	10,5	11,5	11,9	12,1	12,5
	18,7	18,9	18,8	18,3	18,4	26,8	27,9	29,5	32,1	33,5	33,6	34,0
	10,6	10,7	11,3	11,1	11,0	1,2	1,3	1,4	1,6	1,9	1,9	1,9
	6,0	6,1	6,7	6,7	6,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,3	1,4	1,4
	4,6	4,5	4,6	4,4	4,4	3,0	3,0	3,4	3,7	4,0	4,0	4,1
	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,2	1,2	1,4	1,6	1,8	1,8	1,9
	3,6	3,5	3,6	3,4	3,4	5,2	5,1	5,7	6,0	6,4	6,3	6,3

Tabel 5.10 (vervolg)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001
	(abs.)**							(%)	
Meerderjarige meersoortige verdachte	3.670	3.910	4.870	5.570	6.030	5.980	6.120	2,6	2,6
autochtoon	2.020	2.170	2.670	3.070	3.340	3.470	3.640	1,5	1,5
allochtoon	1.650	1.740	2.200	2.500	2.690	2.510	2.480	1,2	1,2
westers allochtoon	290	380	450	500	520	500	510	0,2	0,3
niet-westers allochtoon	1.360	1.360	1.750	2.000	2.170	2.010	1.970	1,0	0,9

* Voorlopige cijfers.

** Afgerond op tientallen.

*** Uit de betreffende bevolkingsgroep.

Bron: HKS/SSB, CBS

	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
	(per 1.000 inwoners van 12-79 jaar)***											
	3,0	3,0	3,0	2,9	2,9	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5
	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4
	1,3	1,4	1,4	1,2	1,2	0,8	0,8	1,0	1,1	1,2	1,1	1,1
	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
	1,1	1,1	1,1	1,0	0,9	1,5	1,4	1,7	1,8	1,9	1,8	1,7

Tabel 5.11 Gehoorde minderjarige verdachten*

	Totaal	Jongens	Meisjes	Bevolking 12-17 jaar	Totaal	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
	(abs.)			(per 1.000 inwoners 12-17 jaar)			(%)		
1980	42.300	38.200	4.100	1.485.998	28	50	6	90,3	9,7
1981	44.900	40.400	4.500	1.486.271	30	53	6	90,0	10,0
1982	48.900	44.000	4.900	1.488.417	33	58	7	90,0	10,0
1983	45.467	40.769	4.698	1.477.160	31	54	7	89,7	10,3
1984	46.901	41.487	5.414	1.460.066	32	56	8	88,5	11,5
1985	46.549	40.578	5.971	1.434.547	32	55	9	87,1	12,9
1986	45.837	40.550	5.287	1.394.022	33	57	8	88,4	11,6
1987	42.678	37.476	5.202	1.346.154	32	54	8	87,8	12,2
1988	40.440	35.813	4.627	1.277.809	32	55	7	88,6	11,4
1989	39.390	35.333	4.057	1.215.265	32	57	7	89,6	10,4
1990	38.321	33.886	4.435	1.162.112	33	57	8	88,5	11,5
1991	39.712	35.038	4.674	1.123.923	35	61	9	88,2	11,8
1992	41.366	36.240	5.126	1.104.280	37	64	10	87,7	12,3
1993	37.107	32.637	4.470	1.098.019	34	58	8	87,9	12,1
1994	38.654	33.962	4.692	1.099.177	35	60	9	87,9	12,1
1995	41.378	35.803	5.575	1.095.057	38	64	10	86,5	13,5
1996	50.841	44.047	6.794	1.092.525	47	79	13	86,6	13,4
1997	48.625	41.998	6.627	1.092.979	44	75	12	86,4	13,6
1998	46.417	40.503	5.914	1.099.274	42	72	11	87,3	12,7
1999	48.345	41.665	6.680	1.106.685	44	74	12	86,2	13,8
2000	47.645	41.308	6.337	1.118.659	43	72	12	86,7	13,3
2001	47.327	39.898	7.429	1.136.495	42	69	13	84,3	15,7
2002	51.144	43.330	7.814	1.157.667	44	73	14	84,7	15,3
2003	55.392	46.823	8.569	1.180.200	47	78	15	84,5	15,5
2004	61.609	52.504	9.105	1.194.681	52	86	16	85,2	14,8
2005	65.030	54.140	10.890	1.199.916	54	88	19	83,3	16,7
2006	70.389	58.108	12.281	1.201.799	59	95	21	82,6	17,4
2007	68.897	55.987	12.910	1.204.964	57	91	22	81,3	18,7

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

Bron: CBS

Tabel 5.12 Gehoorde minderjarige verdachten van geweldsmisdrijven*

	Totaal	Jongens	Meisjes	Totaal	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
	(abs.)			(per 1.000 inwoners 12-17 jaar)			(%)	
1980	2.700	2.600	100	2	3	0	96,3	3,7
1981	2.900	2.800	200	2	4	0	96,6	6,9
1982	3.100	2.900	200	2	4	0	93,5	6,5
1983	2.804	2.607	197	2	3	0	92,9	7,1
1984	2.889	2.720	169	2	4	0	93,1	6,9
1985	3.076	2.844	232	2	4	0	90,3	6,5
1986	3.401	3.170	231	2	4	0	94,1	5,9
1987	3.162	2.920	242	2	4	0	90,6	6,3
1988	3.183	2.934	249	2	4	0	90,6	6,3
1989	3.310	3.043	267	3	5	0	90,9	9,1
1990	3.432	3.160	272	3	5	0	91,4	8,6
1991	3.975	3.632	343	4	6	1	90,0	7,5
1992	4.736	4.292	444	4	8	1	91,5	8,5
1993	4.586	4.163	423	4	7	1	91,3	8,7
1994	5.321	4.813	508	5	9	1	90,6	9,4
1995	6.482	5.699	783	6	10	1	87,9	12,1
1996	7.927	6.972	955	7	12	2	88,0	12,0
1997	8.359	7.352	1.007	8	13	2	88,0	12,0
1998	8.149	7.151	998	7	13	2	87,8	12,2
1999	9.809	8.415	1.394	9	15	3	85,8	14,2
2000	9.899	8.668	1.231	9	15	2	87,6	12,4
2001	10.621	9.008	1.613	9	15	3	84,8	15,2
2002	11.033	9.336	1.697	10	16	3	84,6	15,4
2003	11.345	9.663	1.682	10	16	3	85,2	14,8
2004	13.294	11.362	1.932	11	19	3	85,5	14,5
2005	14.441	12.066	2.375	12	20	4	83,6	16,4
2006	15.077	12.537	2.540	13	20	4	83,2	16,8
2007	15.810	13.163	2.647	13	21	4	83,3	16,7

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

Bron: CBS

Tabel 5.13 Gehoorde minderjarige verdachten van vermogensmisdriven*

	Totaal	Jongens	Meisjes	Totaal	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
	(abs.)			(per 1.000 inwoners 12-17 jaar)			(%)	
1980	28.800	25.200	3.600	19	33	5	87,5	12,5
1981	31.100	27.100	3.900	21	36	5	87,1	12,5
1982	34.000	29.800	4.200	23	39	6	87,6	12,4
1983	33.133	29.041	4.092	22	38	6	87,6	12,4
1984	33.498	28.745	4.753	23	38	7	85,7	14,3
1985	32.931	27.703	5.228	23	38	7	84,2	15,8
1986	30.970	26.345	4.625	22	37	7	84,8	14,8
1987	28.014	23.573	4.441	21	34	7	84,3	15,7
1988	26.186	22.274	3.912	20	34	6	85,1	14,9
1989	24.655	21.366	3.289	20	34	6	86,6	13,4
1990	24.537	20.890	3.647	21	35	6	85,4	14,6
1991	25.950	22.071	3.879	23	38	7	85,0	15,0
1992	26.491	22.344	4.147	24	40	8	84,2	15,5
1993	23.386	19.962	3.424	21	36	6	85,5	14,5
1994	23.367	19.827	3.540	21	35	7	84,6	15,0
1995	24.062	20.087	3.975	22	36	7	83,5	16,5
1996	28.028	23.476	4.552	26	42	9	83,8	16,2
1997	26.965	22.377	4.588	25	40	9	83,0	17,0
1998	25.573	21.379	4.194	23	38	8	83,6	16,4
1999	24.744	20.395	4.349	22	36	8	82,4	17,6
2000	24.106	19.961	4.145	22	35	8	82,8	17,2
2001	22.846	18.035	4.811	20	31	9	78,9	21,1
2002	22.535	17.932	4.603	19	30	8	79,6	20,4
2003	24.071	19.127	4.944	20	32	9	79,5	20,5
2004	26.072	20.886	5.186	22	34	9	80,1	19,9
2005	26.328	20.339	5.989	22	33	10	77,3	22,7
2006	27.966	20.932	7.034	23	34	12	74,8	25,2
2007	25.413	18.080	7.333	21	29	12	71,1	28,9

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

Bron: CBS

Tabel 5.14 Gehoorde minderjarige verdachten van vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag*

	Totaal	Jongens	Meisjes	Totaal	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
	(abs.)			(per 1.000 inwoners 12-17 jaar)			(%)	
1980	8.800	8.500	300	6	11	0	96,6	3,4
1981	8.900	8.600	300	6	11	0	96,6	3,4
1982	9.700	9.400	400	7	12	1	96,9	4,1
1983	7.965	7.666	299	5	10	0	96,3	3,8
1984	9.171	8.759	412	6	12	1	95,7	4,3
1985	9.250	8.818	432	6	12	1	94,6	4,3
1986	9.804	9.454	350	7	13	1	96,9	4,1
1987	9.326	8.934	392	7	13	1	95,7	4,3
1988	8.826	8.461	365	7	13	1	96,6	4,5
1989	8.647	8.277	370	7	13	1	96,5	4,7
1990	7.869	7.501	368	7	13	1	95,1	4,9
1991	8.231	7.860	371	7	14	1	96,3	4,9
1992	8.529	8.093	436	8	14	1	95,3	4,7
1993	7.770	7.246	524	7	13	1	92,3	6,4
1994	8.564	8.027	537	8	14	1	93,0	5,8
1995	9.133	8.488	645	8	15	1	92,9	7,1
1996	12.969	11.873	1.096	12	21	2	91,5	8,5
1997	10.934	10.122	812	10	18	2	92,6	7,4
1998	10.359	9.807	552	9	17	1	94,7	5,3
1999	10.973	10.287	686	10	18	1	93,7	6,3
2000	10.992	10.210	782	10	18	1	92,9	7,1
2001	10.927	10.155	772	10	17	1	92,9	7,1
2002	14.228	13.014	1.214	12	22	2	91,5	8,5
2003	16.189	14.624	1.565	14	24	3	90,3	9,7
2004	18.078	16.522	1.556	15	27	3	91,4	8,6
2005	19.390	17.423	1.967	16	28	3	89,9	10,1
2006	22.226	20.143	2.083	18	33	4	90,6	9,4
2007	22.006	19.723	2.283	18	32	4	89,6	10,4

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

Bron: CBS

Tabel 5.15 Gehoorde minderjarige verdachten van verkeersmisdrijven (abs.)*

	Totaal	Jongens	Meisjes
1980	1.100	1.100	0
1981	1.000	900	0
1982	900	900	0
1983	739	710	29
1984	619	604	15
1985	641	621	20
1986	740	717	23
1987	627	609	18
1988	731	706	25
1989	686	661	25
1990	567	537	30
1991	675	648	27
1992	533	493	40
1993	453	424	29
1994	505	456	49
1995	663	598	65
1996	761	691	70
1997	729	673	56
1998	814	774	40
1999	1.052	992	60
2000	1.034	990	44
2001	1.114	1.048	66
2002	1.050	995	55
2003	1.145	1.078	67
2004	1.210	1.120	90
2005	1.586	1.439	147
2006	1.776	1.633	143
2007	2.107	1.909	198

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

Bron: CBS

Tabel 5.16 Gehoorde minderjarige verdachten van misdrijven uit de Opiumwet en de Wet wapens en munitie*

	Opiumwet			Wet wapens en munitie		
	Totaal	Jongens	Meisjes	Totaal	Jongens	Meisjes
1985	104	101	3	109	86	23
1986	139	134	5	104	86	18
1987	157	151	6	134	114	20
1988	110	105	5	125	106	19
1989	109	107	2	175	151	24
1990	124	121	3	127	109	18
1991	213	206	7	162	145	17
1992	270	259	11	141	130	11
1993	272	249	23	110	98	12
1994	249	239	10	164	147	17
1995	311	267	44	255	247	8
1996	347	304	43	257	241	16
1997	468	407	61	445	426	19
1998	389	340	49	573	547	26
1999	419	324	95	697	667	30
2000	358	324	34	574	550	24
2001	467	404	63	655	632	23
2002	663	581	82	855	816	39
2003	732	630	102	895	863	32
2004	763	670	93	1.032	987	45
2005	857	716	141	1.091	1.039	52
2006	869	734	135	1.065	1.000	65
2007	851	748	103	1.091	1.043	48

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

Bron: CBS

Tabel 5.17 Gehoorde minderjarige verdachten naar delictgroep (abs.)*

	1995	1996	1997	1998	1999
Totaal	41.378	50.841	48.625	46.417	48.345
Wetboek van Strafrecht	40.042	49.388	46.834	44.467	45.950
Geweldsmisdrijven	6.482	7.927	8.359	8.149	9.809
verkrachting	144	184	161	140	187
feitelijke aanranding der eerbaarheid	322	323	343	313	524
overige seksuele misdrijven	118	143	279	227	200
bedreiging	712	897	931	904	1.170
misdrijven tegen het leven**	326	378	176	147	154
mishandeling	2.799	3.731	4.603	4.493	5.150
diefstal met geweld	1.721	1.930	1.644	1.737	2.212
afpersing	340	341	162	188	212
Vermogensmisdrijven	24.062	28.028	26.965	25.573	24.744
valsheidsmisdrijven	211	228	165	151	278
eenvoudige diefstal	10.942	13.147	12.141	10.719	10.658
gekwalficeerde diefstal	12.184	13.930	13.563	13.758	12.609
verduistering	235	230	278	286	428
bedrog	215	236	343	276	325
heling en schuldheling	275	257	343	383	446
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	9.133	12.969	10.934	10.359	10.973
tegen de openbare orde	3.137	4.409	1.785	1.301	1.808
discriminatie	13	53	34	16	14
gemeengevaarlijke misdrijven***	844	1.308	1.004	879	1.081
tegen het openbaar gezag	97	120	154	207	228
schennis der eerbaarheid	47	62	74	79	70
vernieling	4.995	7.017	7.726	7.877	7.772
w.o.					
vernieling van/aan auto	948	1.250	1.915	2.687	2.512
vernieling in/aan openbaar vervoer	306	295	166	159	210
vernieling in/aan openbaar gebouw	688	931	770	710	815
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	365	464	321	386	424

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	47.645	47.327	51.144	55.392	61.609	65.030	70.389	68.897
	45.484	44.939	48.495	52.509	58.424	61.303	66.396	64.623
	9.899	10.621	11.033	11.345	13.294	14.441	15.077	15.810
	168	207	169	195	273	278	172	156
	515	415	456	482	497	450	386	358
	217	198	175	196	248	281	215	173
	1.232	1.327	1.599	1.837	2.426	2.521	2.611	2.755
	161	137	132	111	172	161	128	119
	5.094	5.987	6.012	5.978	6.935	8.345	9.062	9.958
	2.338	2.183	2.366	2.390	2.592	2.243	2.358	2.158
	174	167	124	156	151	162	145	133
	24.106	22.846	22.535	24.071	26.072	26.328	27.966	25.413
	325	419	323	343	311	145	161	150
	10.379	10.631	9.948	10.975	12.086	12.888	14.362	13.837
	12.179	10.413	10.927	11.093	12.026	11.273	11.244	9.099
	450	432	490	530	407	434	464	565
	304	306	269	309	319	459	395	415
	469	645	578	821	923	1.129	1.340	1.347
	10.992	10.927	14.228	16.189	18.078	19.390	22.226	22.006
	1.985	2.098	3.892	5.501	6.544	6.596	7.183	7.106
	23	50	73	61	143	130	95	96
	1.007	997	1.103	1.346	1.355	1.713	1.959	1.717
	275	279	307	395	437	421	565	576
	89	70	82	54	67	73	70	58
	7.613	7.433	8.771	8.832	9.532	10.457	12.354	12.453
	2.514	2.406	2.459	2.766	3.269	2.797	4.176	3.451
	187	244	288	249	273	318	439	443
	779	733	734	893	841	1.050	1.165	1.114
	487	545	699	904	980	1.144	1.127	1.394

Tabel 5.17 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	
Wegenverkeerswet	663	761	729	814	1.052	
rijden onder invloed	218	214	250	351	399	
doorrijden na/verlaten plaats ongeval	245	327	317	290	431	
overige misdrijven Wegenverkeerswet	-	220	189	173	222	
Wet op de economische delicten	75	55	129	134	190	
milieuhygiënische wetten	63	46	66	40	55	
overige misdrijven	12	9	59	94	135	
Opiumwet	311	347	468	389	419	
harddrugs	228	266	395	333	310	
softdrugs	83	81	75	56	109	
overige drugsdelicten	
Wet wapens en munitie	255	257	445	573	697	
Wetboek Militair Strafrecht	3	1	1	1	-	
Overige wetten	29	32	39	39	37	

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

** Betreft (poging tot) doodslag/moord, overige misdrijven tegen het leven en dood en lichamelijk letsel door schuld.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernielen van electriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

Bron: CBS

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	1.034	1.114	1.050	1.145	1.210	1.586	1.776	2.107
	445	518	537	630	626	1.046	1.225	1.437
	366	364	351	316	380	309	347	384
	223	232	-	-	204	231	204	286
	181	137	64	99	158	172	248	189
	62	32	34	73	96	115	172	162
	119	105	30	26	62	57	76	27
	358	467	663	732	763	857	869	851
	225	296	447	454	418	466	400	429
	133	171	212	274	343	381	467	417
	.	.	4	4	2	10	2	5
	574	655	855	895	1.032	1.091	1.065	1.091
	-	-	-	1	-	-	-	-
	14	15	17	11	22	21	35	36

Tabel 5.18 Gehoorde minderjarige verdachten naar delictgroep (relatief)*

	1995	1996	1997	1998	1999
	(per 1.000 inwoners van 12-17 jaar)				
Totaal	37,8	46,5	44,5	42,2	43,7
Wetboek van Strafrecht	36,6	45,2	42,8	40,5	41,5
Geweldsmisdrijven	5,9	7,3	7,6	7,4	8,9
verkrachting	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2
feitelijke aanranding der eerbaarheid	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5
overige seksuele misdrijven	0,1	0,1	0,3	0,2	0,2
misdrijven tegen het leven en persoon**	0,9	1,2	1,0	1,0	1,2
w.o.					
bedreiging	0,7	0,8	0,9	0,8	1,1
mishandeling	2,6	3,4	4,2	4,1	4,7
diefstal met geweld	1,6	1,8	1,5	1,6	2,0
afpersing	0,3	0,3	0,1	0,2	0,2
Vermogensmisdrijven	22,0	25,7	24,7	23,3	22,4
valsheidsmisdrijven	0,2	0,2	0,2	0,1	0,3
eenvoudige diefstal	10,0	12,0	11,1	9,8	9,6
gekwalficeerde diefstal	11,1	12,8	12,4	12,5	11,4
verduistering	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4
bedrog	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3
heling en schuldheiling	0,3	0,2	0,3	0,3	0,4
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	8,3	11,9	10,0	9,4	9,9
tegen de openbare orde	2,9	4,0	1,6	1,2	1,6
discriminatie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
gemeengevaarlijke misdrijven***	0,8	1,2	0,9	0,8	1,0
tegen het openbaar gezag	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2
schennis der eerbaarheid	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
vernieling	4,6	6,4	7,1	7,2	7,0
w.o.					
vernieling van/aan auto	0,9	1,1	1,8	2,4	2,3
vernieling in/aan openbaar vervoer	0,3	0,3	0,2	0,1	0,2
vernieling in/aan openbaar gebouw	0,6	0,9	0,7	0,6	0,7
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	0,3	0,4	0,3	0,4	0,4
Wegenverkeerswet	0,6	0,7	0,7	0,7	1,0
rijden onder invloed	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4
doorrijden na/verlaten plaats ongeval	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4
overige misdrijven Wegenverkeerswet	-	0,2	0,2	0,2	0,2

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	42,6	41,6	44,2	46,9	51,6	54,2	58,6	57,2
	40,7	39,5	41,9	44,5	48,9	51,1	55,2	53,6
	8,8	9,3	9,5	9,6	11,1	12,0	12,5	13,1
	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3
	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
	1,2	1,3	1,5	1,7	2,2	2,2	2,3	2,4
	1,1	1,2	1,4	1,6	2,0	2,1	2,2	2,3
	4,6	5,3	5,2	5,1	5,8	7,0	7,5	8,3
	2,1	1,9	2,0	2,0	2,2	1,9	2,0	1,8
	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	21,5	20,1	19,5	20,4	21,8	21,9	23,3	21,1
	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,1	0,1	0,1
	9,3	9,4	8,6	9,3	10,1	10,7	12,0	11,5
	10,9	9,2	9,4	9,4	10,1	9,4	9,4	7,6
	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4	0,4	0,5
	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3
	0,4	0,6	0,5	0,7	0,8	0,9	1,1	1,1
	9,8	9,6	12,3	13,7	15,1	16,2	18,5	18,3
	1,8	1,8	3,4	4,7	5,5	5,5	6,0	5,9
	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	0,9	0,9	1,0	1,1	1,1	1,4	1,6	1,4
	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5
	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0
	6,8	6,5	7,6	7,5	8,0	8,7	10,3	10,3
	2,2	2,1	2,1	2,3	2,7	2,3	3,5	2,9
	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4	0,4
	0,7	0,6	0,6	0,8	0,7	0,9	1,0	0,9
	0,4	0,5	0,6	0,8	0,8	1,0	0,9	1,2
	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0	1,3	1,5	1,7
	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,9	1,0	1,2
	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
	0,2	0,2	-	-	0,2	0,2	0,2	0,2

Tabel 5.18 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999
	(per 1.000 inwoners van 12-17 jaar)				
Wet op de economische delicten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
milieuhygiënische wetten	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
overige misdrijven	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Opiumwet	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4
harddrugs	0,2	0,2	0,4	0,3	0,3
softdrugs	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
overige drugsdelicten
Wet wapens en munitie	0,2	0,2	0,4	0,5	0,6
Wetboek Militair Strafrecht	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Overige wetten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

* Betreft bedreiging, (poging tot) doodslag/moord, overige misdrijven tegen het leven en dood en lichamelijk letsel door schuld.

** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernielen van electriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

Bron: CBS

Tabel 5.19 Gehoorde minderjarige verdachten naar delictgroep (procentueel)*

	1995	1996	1997	1998	1999
	(%)				
Totaal	100	100	100	100	100
Wetboek van Strafrecht	96,8	97,2	96,3	95,8	95,1
Geweldsmisdrijven	15,6	15,6	17,2	17,6	20,3
verkrachting	0,3	0,4	0,3	0,3	0,4
feitelijke aanranding der eerbaarheid	0,8	0,6	0,7	0,7	1,1
overige seksuele misdrijven	0,3	0,3	0,6	0,5	0,4
bedreiging	1,7	1,8	1,9	1,9	2,4
misdrijven tegen het leven**	0,8	0,7	0,4	0,3	0,3
mishandeling	6,8	7,3	9,5	9,7	10,7
diefstal met geweld	4,2	3,8	3,4	3,7	4,6
afpersing	0,8	0,7	0,3	0,4	0,4
Vermogensmisdrijven	58,3	55,2	55,5	55,1	51,2
valsheidsmisdrijven	0,5	0,4	0,3	0,3	0,6
eenvoudige diefstal	26,5	25,9	25,0	23,1	22,1
gekwalficeerde diefstal	29,5	27,4	27,9	29,6	26,1
verduistering	0,6	0,5	0,6	0,6	0,9
bedrog	0,5	0,5	0,7	0,6	0,7
heling en schuldheling	0,7	0,5	0,7	0,8	0,9
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	22,0	25,5	22,5	22,3	22,7
tegen de openbare orde	7,6	8,7	3,7	2,8	3,7
discriminatie	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0
gemeengevaarlijke misdrijven***	2,0	2,6	2,1	1,9	2,2
tegen het openbaar gezag	0,2	0,2	0,3	0,4	0,5
schennis der eerbaarheid	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1
vernieling	11,9	13,8	15,9	17,0	16,1
w.o.					
vernieling van/aan auto	2,2	2,5	3,9	5,8	5,2
vernieling in/aan openbaar vervoer	0,7	0,6	0,3	0,3	0,4
vernieling in/aan openbaar gebouw	1,6	1,8	1,6	1,5	1,7
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	0,9	0,9	0,7	0,8	0,9
Wegenverkeerswet	1,6	1,5	1,5	1,8	2,2
rijden onder invloed	0,5	0,4	0,5	0,8	0,8
doorrijden na/verlaten plaats ongeval	0,6	0,6	0,7	0,6	0,9
overige misdrijven Wegenverkeerswet	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Wet op de economische delicten	0,2	0,1	0,2	0,3	0,4
milieuhygiënische wetten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
overige misdrijven	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	100	100	100	100	100	100	100	100
	95,5	95,0	94,8	94,8	94,8	94,3	94,3	93,8
	20,8	22,4	21,6	20,5	21,6	22,2	21,4	22,9
	0,4	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,2	0,2
	1,1	0,9	0,9	0,9	0,8	0,7	0,5	0,5
	0,5	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3
	2,6	2,8	3,1	3,3	3,9	3,9	3,7	4,0
	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2
	10,7	12,7	11,8	10,8	11,3	12,8	12,9	14,5
	4,9	4,6	4,6	4,3	4,2	3,4	3,3	3,1
	0,4	0,4	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
	50,6	48,3	44,1	43,5	42,3	40,5	39,7	36,9
	0,7	0,9	0,6	0,6	0,5	0,2	0,2	0,2
	21,8	22,5	19,5	19,8	19,6	19,8	20,4	20,1
	25,6	22,0	21,4	20,0	19,5	17,3	16,0	13,2
	0,9	0,9	1,0	1,0	0,7	0,7	0,7	0,8
	0,6	0,6	0,5	0,6	0,5	0,7	0,6	0,6
	1,0	1,4	1,1	1,5	1,5	1,7	1,9	2,0
	23,1	23,1	27,8	29,2	29,3	29,8	31,6	31,9
	4,2	4,4	7,6	9,9	10,6	10,1	10,2	10,3
	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1
	2,1	2,1	2,2	2,4	2,2	2,6	2,8	2,5
	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,6	0,8	0,8
	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	16,0	15,7	17,2	15,9	15,5	16,1	17,6	18,1
	5,3	5,1	4,8	5,0	5,3	4,3	5,9	5,0
	0,4	0,5	0,6	0,4	0,4	0,5	0,6	0,6
	1,6	1,5	1,4	1,6	1,4	1,6	1,7	1,6
	1,0	1,2	1,4	1,6	1,6	1,8	1,6	2,0
	2,2	2,4	2,1	2,1	2,0	2,4	2,5	3,1
	0,9	1,1	1,1	1,1	1,0	1,6	1,7	2,1
	0,8	0,8	0,7	0,6	0,6	0,5	0,5	0,6
	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,4
	0,4	0,3	0,1	0,2	0,3	0,3	0,4	0,3
	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
	0,2	0,2	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0

Tabel 5.19 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999		
	(%)						
Opiumwet	0,7	0,7	1,0	0,8	0,9		
harddrugs	0,5	0,5	0,8	0,7	0,6		
softdrugs	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2		
overige drugsdelicten		
Wet wapens en munitie	0,6	0,5	0,9	1,2	1,4		
Wetboek Militair Strafrecht	0,0	0,0	0,0	0,0	-		
Overige wetten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0		

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

** Betreft (poging tot) doodslag/moord, overige misdrijven tegen het leven en dood en lichamelijk letsel door schuld.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernielen van electriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

Bron: CBS

Tabel 5.20 Gehoorde minderjarige verdachten naar soort misdrijf en stedelijkheid*

	Stedelijkheid				
	Zeer sterk	Sterk	Matig	Weinig	Niet
	(per 1.000 inwoners van 12-17 jaar)				
Totaal					
1995	55,3	50,0	41,7	28,0	18,9
1996	65,9	64,2	50,1	33,5	24,0
1997	93,6	53,4	38,9	26,7	20,6
1998	72,5	51,7	42,6	28,8	22,6
1999	77,6	51,1	43,9	29,3	22,9
2000	76,1	49,8	42,0	29,0	23,3
2001	69,1	50,1	40,2	28,5	24,8
2002	67,9	53,6	46,0	28,8	23,5
2003	75,6	57,6	42,3	31,5	27,7
2004	80,1	61,9	49,3	35,8	30,4
2005	83,9	66,2	50,6	37,9	32,3
2006	88,9	70,8	53,9	42,4	36,1
2007	85,6	70,4	54,3	41,0	31,5
Geweldsmisdrijven					
1995	10,2	8,0	6,6	3,6	2,5
1996	11,4	10,4	8,1	4,8	2,7
1997	14,1	10,0	7,2	4,8	3,7
1998	13,3	9,0	7,6	5,2	3,4
1999	16,6	11,0	8,8	5,6	3,7
2000	16,7	11,0	8,7	5,5	3,6
2001	16,2	11,6	9,1	6,4	4,4
2002	15,0	12,5	9,4	6,3	4,0
2003	16,9	12,2	8,7	6,2	4,1
2004	19,3	14,0	10,0	7,3	4,9
2005	20,0	14,9	11,5	8,2	5,5
2006	19,6	15,9	12,1	8,1	6,5
2007	19,4	16,6	12,4	9,4	6,9
Vermogensmisdrijven					
1995	33,5	30,3	24,9	16,0	8,5
1996	39,8	36,9	27,3	16,9	11,1
1997	54,2	31,2	22,0	13,9	9,6
1998	43,7	29,2	23,1	14,3	11,0
1999	43,0	26,5	22,8	14,1	9,4
2000	42,7	26,3	21,2	12,9	8,7
2001	37,0	26,0	18,7	11,6	9,9
2002	32,8	24,9	19,6	11,4	8,0
2003	35,6	26,8	19,0	11,1	9,2
2004	38,5	26,8	20,1	13,5	10,6
2005	37,6	29,2	19,0	13,9	9,6
2006	41,7	30,8	20,8	13,8	8,3
2007	36,8	28,8	18,1	12,3	8,2

Tabel 5.20 (vervolg)

	Stedelijkheid				
	Zeer sterk	Sterk	Matig	Weinig	Niet
	(per 1.000 inwoners van 12-17 jaar)				
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag					
1995	8,8	9,9	8,9	7,3	6,9
1996	11,5	14,8	13,1	10,5	9,2
1997	15,5	12,0	9,7	7,6	6,1
1998	10,9	11,3	9,7	8,2	7,0
1999	13,1	10,9	9,7	8,0	8,6
2000	12,2	9,8	9,7	9,1	9,7
2001	11,5	9,7	9,8	8,9	9,0
2002	15,0	13,1	14,3	9,3	9,9
2003	17,2	15,2	12,0	12,1	12,4
2004	16,4	17,1	15,9	12,8	12,7
2005	19,4	17,3	16,7	13,0	14,9
2006	20,9	19,1	17,2	17,2	19,1
2007	22,2	19,9	19,0	15,8	13,8
Verkeersmisdrijven					
1995	0,7	0,5	0,6	0,5	0,5
1996	1,0	0,7	0,6	0,6	0,6
1997	1,5	0,7	0,5	0,4	0,4
1998	1,2	0,8	0,8	0,5	0,5
1999	1,4	0,9	1,2	0,7	0,6
2000	1,2	1,1	1,0	0,7	0,7
2001	1,2	1,1	1,1	0,7	0,7
2002	1,0	1,0	1,0	0,6	0,9
2003	1,2	0,9	0,9	0,9	1,0
2004	1,2	1,0	1,2	0,7	0,9
2005	1,5	1,6	1,2	1,2	1,0
2006	1,8	1,7	1,4	1,3	0,9
2007	2,1	1,8	1,8	1,5	1,5
Opiumwet					
1995	0,8	0,2	0,2	0,2	0,1
1996	0,7	0,4	0,3	0,2	0,1
1997	1,2	0,4	0,3	0,2	0,1
1998	1,1	0,3	0,3	0,2	0,2
1999	1,1	0,4	0,3	0,2	0,1
2000	0,8	0,3	0,2	0,2	0,2
2001	0,8	0,4	0,4	0,2	0,2
2002	0,9	0,6	0,6	0,4	0,2
2003	1,2	0,6	0,5	0,3	0,3
2004	1,0	0,7	0,6	0,5	0,3
2005	1,2	0,9	0,5	0,4	0,4
2006	1,1	0,9	0,7	0,5	0,5
2007	1,3	0,8	0,6	0,5	0,2

Tabel 5.20 (vervolg)

	Stedelijkheid				
	Zeer sterk	Sterk	Matig	Weinig	Niet
	(per 1.000 inwoners van 12-17 jaar)				
Wet wapens en munitie					
1995	0,7	0,2	0,2	0,1	0,1
1996	0,8	0,2	0,1	0,1	0,1
1997	1,1	0,4	0,2	0,2	0,1
1998	0,9	0,6	0,6	0,3	0,2
1999	1,3	0,8	0,6	0,3	0,2
2000	1,2	0,6	0,5	0,2	0,2
2001	1,2	0,7	0,5	0,3	0,2
2002	1,8	0,8	0,6	0,4	0,2
2003	1,8	0,9	0,6	0,3	0,2
2004	2,0	0,9	0,7	0,4	0,4
2005	2,0	1,2	0,6	0,4	0,4
2006	1,9	1,1	0,7	0,4	0,3
2007	1,7	1,0	0,9	0,5	0,3

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

Bron: CBS

Tabel 5.21 Gehoorde minderjarige verdachten naar soort misdrijf en gemeentegrootte*

	< 5.000 inwoners	5.000 tot 10.000 inwoners	10.000 tot 20.000 inwoners	20.000 tot 50.000 inwoners	50.000 tot 100.000 inwoners	100.000 tot 150.000 inwoners	150.000 tot 250.000 inwoners	250.000 inwoners of meer
Misdrijven totaal								
1995	17,6	19,2	23,0	35,0	45,6	58,7	54,2	56,2
1996	24,8	22,9	27,9	43,6	53,7	72,9	78,9	63,1
1997	19,3	20,6	23,4	32,0	49,7	57,6	73,3	102,1
1998	27,8	21,6	24,4	34,8	51,0	55,7	65,3	71,7
1999	29,6	21,0	25,0	34,3	57,2	54,9	63,4	78,0
2000	32,5	17,4	23,8	35,7	50,5	54,4	58,2	82,1
2001	30,4	21,0	23,5	33,9	49,7	52,0	57,0	73,3
2002	20,4	22,8	28,4	35,2	49,9	61,6	56,9	69,7
2003	49,3	22,4	29,4	37,7	53,3	58,2	61,0	78,4
2004	32,5	33,0	33,3	40,6	56,5	72,3	59,1	86,3
2005	35,4	30,1	36,4	44,8	59,6	63,3	67,4	89,6
2006	30,8	36,3	40,8	47,6	63,3	75,8	73,3	90,3
2007	30,8	33,3	41,4	43,5	64,7	72,3	80,6	87,7
Geweldsmisdrijven								
1995	2,6	2,6	3,2	4,9	7,5	9,2	11,1	10,6
1996	2,1	2,7	4,1	6,2	9,3	11,7	12,9	11,1
1997	3,8	3,6	4,2	5,5	9,6	11,1	12,5	14,8
1998	2,7	3,1	3,9	5,9	9,2	9,8	13,0	13,2
1999	3,4	3,3	4,9	6,4	11,6	11,5	15,3	16,9
2000	3,0	4,4	4,7	6,5	11,3	11,1	14,6	17,8
2001	5,0	4,1	5,0	7,4	11,0	12,4	13,3	17,2
2002	3,9	4,0	5,1	7,0	11,7	14,3	14,1	15,4
2003	8,1	4,5	5,7	6,7	11,2	13,1	13,8	17,8
2004	8,9	5,8	6,2	8,1	12,7	15,3	14,6	20,9
2005	4,4	4,5	6,8	9,0	14,1	16,0	15,6	21,9
2006	3,2	4,3	7,3	9,7	14,8	16,6	17,4	20,0
2007	5,2	5,8	7,9	10,3	16,3	17,0	17,6	19,2

Tabel 5.21 (vervolg)

	< 5.000 inwoners	5.000 tot 10.000 inwoners	10.000 tot 20.000 inwoners	20.000 tot 50.000 inwoners	50.000 tot 100.000 inwoners	100.000 tot 150.000 inwoners	150.000 tot 250.000 inwoners	250.000 inwoners of meer
	(per 1.000 inwoners van 12-17 jaar)							
Vermogensmisdrijven								
1995	8,5	9,5	12,0	20,1	27,4	36,5	33,5	33,6
1996	13,4	10,2	13,2	23,7	29,5	42,9	47,1	38,1
1997	9,3	8,9	11,1	17,6	27,7	34,1	50,5	56,5
1998	14,0	10,9	12,3	17,8	27,2	32,7	41,1	42,7
1999	15,4	9,6	11,2	16,9	29,2	28,7	35,8	43,0
2000	14,5	7,6	9,8	16,6	26,0	28,7	33,6	46,2
2001	17,9	7,3	10,1	14,7	24,9	25,2	33,2	39,2
2002	6,3	7,7	12,5	14,0	21,5	28,5	27,3	34,4
2003	16,4	7,0	9,1	15,4	24,4	26,4	30,6	37,8
2004	11,4	13,3	11,8	16,0	23,4	31,8	27,7	41,6
2005	12,1	11,0	13,0	15,8	25,2	27,8	30,7	40,8
2006	17,0	8,4	11,6	15,9	26,3	35,0	35,0	43,0
2007	13,1	6,9	12,4	13,5	22,8	30,4	38,1	38,7
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezeg								
1995	5,2	6,0	6,9	8,7	9,4	10,9	7,8	8,4
1996	8,2	8,8	9,5	12,2	13,0	16,0	16,8	10,2
1997	6,2	6,2	6,9	8,6	11,2	13,7	11,2	16,4
1998	8,9	6,5	6,8	9,5	12,2	11,1	8,1	10,8
1999	9,1	7,1	7,4	9,1	13,5	11,6	9,5	12,1
2000	11,3	4,4	7,9	10,8	10,3	11,7	7,1	12,6
2001	5,0	8,3	7,0	9,9	10,7	10,7	8,2	11,9
2002	9,8	10,3	9,1	12,0	13,4	15,1	12,7	14,1
2003	21,8	9,0	12,6	13,2	14,3	15,6	13,0	16,2
2004	9,6	12,6	12,7	13,9	16,4	21,0	13,3	17,4
2005	16,0	13,0	13,9	16,9	16,1	14,2	16,1	19,4
2006	8,0	21,0	19,1	18,4	18,1	18,2	16,2	20,3
2007	9,2	17,6	18,0	15,9	20,4	18,7	19,9	22,1

Tabel 5.21 (vervolg)

	< 5.000 inwoners	5.000 tot 10.000 inwoners	10.000 tot 20.000 inwoners	20.000 tot 50.000 inwoners	50.000 tot 100.000 inwoners	100.000 tot 150.000 inwoners	150.000 tot 250.000 inwoners	250.000 inwoners of meer
Verkeersmiddrijven (per 1.000 inwoners van 12-17 jaar)								
1995	0,8	0,4	0,5	0,6	0,5	0,7	0,6	0,5
1996	0,9	0,6	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0
1997	0,2	0,4	0,4	0,5	0,7	0,7	0,8	1,8
1998	0,3	0,3	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0	1,2
1999	0,8	0,5	0,7	0,9	1,1	1,2	1,0	1,5
2000	1,5	0,6	0,6	0,9	1,1	1,0	0,8	1,5
2001	1,2	0,6	0,7	0,8	1,4	1,5	0,7	1,3
2002	0,4	0,4	0,7	0,8	1,0	1,3	1,0	0,9
2003	1,5	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	0,8	1,2
2004	0,7	0,6	1,1	0,9	1,1	1,5	0,6	1,3
2005	-	0,5	1,3	1,1	1,6	2,2	1,1	1,4
2006	1,1	1,5	1,3	1,4	1,3	2,4	1,1	1,7
2007	2,0	1,7	1,5	1,6	1,9	3,1	0,8	2,0
Opiumwet								
1995	0,3	0,0	0,1	0,3	0,2	0,4	0,2	1,2
1996	0,2	0,2	0,1	0,2	0,5	0,4	0,4	1,0
1997	0,1	0,1	0,1	0,2	0,5	0,4	0,6	1,6
1998	1,3	0,1	0,1	0,2	0,4	0,3	0,8	1,3
1999	0,4	0,1	0,1	0,2	0,3	0,5	0,3	1,6
2000	1,5	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4	0,4	1,1
2001	-	0,2	0,2	0,2	0,5	0,6	0,4	1,0
2002	-	0,0	0,4	0,4	0,7	0,7	0,5	1,1
2003	-	0,1	0,3	0,4	0,6	0,5	0,8	1,4
2004	1,1	0,2	0,5	0,5	0,7	0,6	0,8	1,2
2005	1,5	0,2	0,4	0,5	0,6	0,8	1,6	1,2
2006	0,5	0,2	0,4	0,6	0,7	0,8	1,4	1,2
2007	0,7	0,3	0,4	0,4	0,8	0,6	1,7	1,3

Tabel 5.21 (vervolg)

	< 5.000 inwoners	5.000 tot 10.000 inwoners	10.000 tot 20.000 inwoners	20.000 tot 50.000 inwoners	50.000 tot 100.000 inwoners	100.000 tot 150.000 inwoners	150.000 tot 250.000 inwoners	250.000 inwoners of meer
	(per 1.000 inwoners van 12-17 jaar)							
Wet wapens en munitie								
1995	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,1	1,1
1996	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2	0,3	0,1	1,0
1997	0,1	0,1	0,2	0,2	0,4	0,3	0,4	1,5
1998	0,2	0,3	0,3	0,4	0,7	0,6	0,6	1,1
1999	0,2	0,2	0,3	0,5	0,8	0,8	0,7	1,6
2000	0,2	0,1	0,2	0,3	0,7	0,8	0,6	1,4
2001	0,6	0,2	0,2	0,4	0,6	0,9	0,6	1,4
2002	-	0,2	0,3	0,5	0,9	0,7	0,6	2,1
2003	0,3	0,2	0,3	0,4	0,9	0,7	0,9	2,1
2004	-	0,2	0,5	0,5	1,0	0,9	0,9	2,3
2005	1,0	0,3	0,4	0,5	1,0	0,9	1,3	2,3
2006	0,5	0,4	0,4	0,5	1,0	1,3	1,1	2,0
2007	-	0,2	0,5	0,7	1,0	0,9	1,0	1,9

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

Bron: CBS

Tabel 5.22 Gehoorde minderjarige verdachten naar soort misdrijf en grote gemeente, 2007* **

	Inwoners 12-79 jaar	Totaal	Gewelds- misdrijven	Vermogens- misdrijven	Vernie- lingen***	Verkeers- misdrijven	Opiumwet	Wet wapens en munitie
	(abs.)	(per 1.000 inwoners van 12-17 jaar)						
Almere	16.197	73,4	16,7	32,0	19,4	1,0	1,3	1,5
Amersfoort	10.185	72,8	11,0	37,7	17,6	3,4	0,6	1,1
Amsterdam	41.617	100,6	18,2	51,3	21,8	2,9	2,4	1,6
Apeldoorn	11.592	72,2	14,4	31,6	21,2	1,0	1,0	0,5
Arnhem	8.776	94,8	21,5	43,3	25,3	0,8	0,9	0,7
Breda	11.735	76,4	15,3	39,9	15,8	0,4	3,3	0,5
Dordrecht	8.763	86,4	17,7	39,7	23,3	1,8	0,9	1,0
Ede	8.815	46,1	12,5	17,5	11,8	1,5	0,2	0,3
Eindhoven	12.706	100,1	26,3	47,9	20,5	1,0	0,8	1,7
Emmen	7.723	69,9	20,3	29,7	16,2	1,0	0,6	1,0
Enschede	10.382	44,7	9,1	24,8	9,0	0,6	0,2	0,5
Groningen	8.580	110,0	19,1	54,3	25,2	1,7	6,5	0,7
Haarlem	9.166	72,7	18,1	29,1	20,4	3,8	0,3	0,2
Haarlemmermeer	10.358	54,4	9,8	20,1	16,1	6,7	0,1	0,8
Leiden	6.954	96,1	23,4	33,9	31,5	3,2	0,4	1,2
Maastricht	7.046	59,6	14,6	25,7	13,3	1,6	1,7	1,3
Nijmegen	9.569	116,8	18,8	60,4	35,0	0,2	0,7	0,8
Rotterdam	39.787	91,5	24,7	30,4	28,1	1,8	1,0	3,1
's-Gravenhage	30.933	53,0	13,8	19,9	12,6	1,5	0,6	1,1
's-Hertogenbosch	9.094	80,9	15,0	36,8	23,0	1,6	1,2	1,8
Tilburg	13.343	64,8	19,9	24,3	16,5	0,6	0,7	1,0
Utrecht	14.811	113,8	18,8	64,5	26,4	1,4	0,5	0,9
Zaanstad	9.967	51,3	17,6	18,1	12,3	1,1	0,8	0,8
Zoetermeer	10.165	62,3	17,9	25,6	13,3	0,8	0,4	1,4
Zwolle	8.003	105,1	25,9	41,7	23,1	12,7	0,4	0,5

* Cijfers 2008 waren nog niet beschikbaar ten tijde van het verschijnen van deze publicatie.

** Opgenomen zijn de 25 grootste gemeenten qua inwonertal op 1-1-2007.

*** Inclusief misdrijven tegen openbare orde en gezag.

Bron: CBS

Tabel 5.23 Aangehouden minderjarige verdachten naar herkomstgroepering, leeftijdscategorie en geslacht

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001		
	(abs.)**							(%)			
Totaal	17.170	19.240	20.940	23.370	26.450	29.370	30.630	100	100		
jongen	14.540	15.840	17.240	19.270	21.780	23.800	24.720	84,7	82,3		
12-14 jaar	3.460	3.730	3.950	4.450	5.380	6.030	6.030	20,1	19,4		
15-17 jaar	11.090	12.110	13.300	14.810	16.400	17.770	18.690	64,6	63,0		
meisje	2.630	3.400	3.700	4.100	4.670	5.580	5.910	15,3	17,7		
12-14 jaar	800	1.030	1.080	1.150	1.390	1.700	1.830	4,7	5,4		
15-17 jaar	1.830	2.370	2.620	2.950	3.280	3.880	4.080	10,7	12,3		
Autochtoon	9.150	10.360	11.650	13.130	14.860	16.470	17.530	53,3	53,8		
jongen	7.770	8.560	9.630	10.830	12.080	13.190	14.020	45,3	44,5		
12-14 jaar	1.740	1.860	2.030	2.290	2.700	3.080	3.200	10,1	9,7		
15-17 jaar	6.030	6.700	7.600	8.540	9.380	10.120	10.820	35,1	34,8		
meisje	1.370	1.800	2.020	2.300	2.770	3.280	3.510	8,0	9,3		
12-14 jaar	440	560	590	640	820	990	1.060	2,6	2,9		
15-17 jaar	930	1.230	1.430	1.660	1.950	2.290	2.450	5,4	6,4		
Allochtoon	8.030	8.880	9.290	10.240	11.600	12.900	13.090	46,7	46,2		
jongen	6.770	7.280	7.610	8.440	9.700	10.600	10.700	39,4	37,9		
12-14 jaar	1.720	1.870	1.920	2.170	2.680	2.950	2.830	10,0	9,7		
15-17 jaar	5.050	5.410	5.690	6.270	7.020	7.650	7.870	29,4	28,1		
meisje	1.260	1.600	1.680	1.800	1.900	2.300	2.400	7,3	8,3		
12-14 jaar	360	470	500	510	570	710	770	2,1	2,4		
15-17 jaar	900	1.130	1.190	1.290	1.330	1.590	1.620	5,2	5,9		
Marokko	2.150	2.300	2.290	2.630	3.000	3.350	3.330	12,5	11,9		
jongen	1.880	1.920	1.950	2.240	2.600	2.890	2.840	10,9	10,0		
12-14 jaar	490	490	520	580	760	790	740	2,9	2,5		
15-17 jaar	1.390	1.440	1.430	1.660	1.850	2.100	2.100	8,1	7,5		
meisje	270	370	330	380	400	470	490	1,6	1,9		
12-14 jaar	70	90	90	100	110	150	150	0,4	0,5		
15-17 jaar	200	280	240	290	280	320	340	1,2	1,5		
Nederlandse Antillen of Aruba	680	850	950	960	1.040	1.250	1.200	4,0	4,4		
jongen	550	650	730	750	840	950	920	3,2	3,4		
12-14 jaar	140	180	200	220	260	290	300	0,8	0,9		
15-17 jaar	400	480	530	530	580	660	620	2,4	2,5		
meisje	130	200	220	210	200	300	280	0,8	1,1		
12-14 jaar	40	60	70	50	70	100	100	0,2	0,3		
15-17 jaar	90	140	150	160	130	200	180	0,5	0,7		

	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
	(per 1.000 inwoners)***											
	100	100	100	100	100	15,2	16,7	17,8	19,6	22,1	24,5	25,4
	82,3	82,5	82,4	81,0	80,7	25,1	26,8	28,7	31,6	35,5	38,8	40,2
	18,8	19,1	20,4	20,5	19,7	11,7	12,5	13,0	14,4	17,2	19,4	19,7
	63,5	63,4	62,0	60,5	61,0	39,1	41,6	44,6	49,2	54,5	58,6	60,6
	17,7	17,5	17,6	19,0	19,3	4,8	6,0	6,5	7,0	8,0	9,5	10,0
	5,2	4,9	5,2	5,8	6,0	2,8	3,6	3,7	3,9	4,6	5,7	6,2
	12,5	12,6	12,4	13,2	13,3	6,8	8,5	9,2	10,3	11,4	13,4	13,8
	55,6	56,2	56,2	56,1	57,2	10,3	11,5	12,7	14,1	15,9	17,6	18,7
	46,0	46,3	45,7	44,9	45,8	17,1	18,6	20,6	22,8	25,3	27,6	29,2
	9,7	9,8	10,2	10,5	10,4	7,4	7,9	8,6	9,5	11,1	12,7	13,3
	36,3	36,5	35,5	34,5	35,3	27,3	29,6	32,9	36,5	40,1	42,9	45,1
	9,6	9,8	10,5	11,2	11,5	3,1	4,1	4,5	5,0	6,1	7,2	7,6
	2,8	2,7	3,1	3,4	3,5	2,0	2,5	2,6	2,8	3,5	4,3	4,6
	6,8	7,1	7,4	7,8	8,0	4,4	5,7	6,5	7,4	8,7	10,1	10,7
	44,4	43,8	43,8	43,9	42,8	33,2	35,4	36,0	39,0	43,9	48,8	49,6
	36,3	36,1	36,7	36,1	34,9	54,2	56,2	57,1	62,3	71,5	78,1	79,1
	9,2	9,3	10,1	10,1	9,3	27,6	29,1	28,7	31,7	39,0	43,4	42,4
	27,2	26,8	26,5	26,0	25,7	80,6	83,0	85,4	93,6	104,9	113,0	114,9
	8,0	7,7	7,2	7,8	7,8	10,8	13,2	13,5	14,2	14,8	17,9	18,6
	2,4	2,2	2,1	2,4	2,5	6,1	7,7	7,8	7,9	8,6	11,0	12,1
	5,7	5,5	5,0	5,4	5,3	15,5	18,8	19,2	20,7	21,1	24,8	25,0
	10,9	11,2	11,3	11,4	10,9	65,9	68,6	65,9	73,6	81,9	90,4	88,7
	9,3	9,6	9,8	9,8	9,3	113,6	113,1	110,4	122,6	139,1	151,8	147,8
	2,5	2,5	2,9	2,7	2,4	58,5	55,5	56,3	61,3	78,4	82,2	77,3
	6,8	7,1	7,0	7,2	6,8	170,4	174,9	169,6	189,1	203,2	222,4	218,4
	1,6	1,6	1,5	1,6	1,6	16,8	22,6	19,7	22,1	22,2	25,8	26,6
	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	8,2	10,9	10,5	10,5	12,3	16,3	15,8
	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	25,4	34,8	29,3	34,6	32,8	35,7	37,4
	4,5	4,1	3,9	4,2	3,9	53,0	62,5	67,0	66,5	71,9	87,5	83,4
	3,5	3,2	3,2	3,2	3,0	84,0	93,6	101,4	101,8	113,0	130,2	125,0
	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	44,6	50,3	54,7	58,4	66,9	78,6	81,3
	2,5	2,2	2,2	2,2	2,0	122,8	137,2	149,2	148,3	161,7	183,7	168,0
	1,0	0,9	0,8	1,0	0,9	21,0	30,3	31,4	29,8	28,7	42,6	39,4
	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	12,1	18,5	20,6	13,7	19,5	27,1	28,3
	0,7	0,7	0,5	0,7	0,6	30,2	41,7	42,3	46,3	38,8	58,3	50,5

Tabel 5.23 (vervolg)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001
	(abs.)**							(%)	
Suriname	1.400	1.610	1.550	1.590	1.770	1.810	1.920	8,2	8,4
jongen	1.140	1.260	1.190	1.230	1.410	1.430	1.480	6,6	6,5
12-14 jaar	280	340	300	280	340	390	390	1,7	1,8
15-17 jaar	860	920	890	950	1.060	1.040	1.100	5,0	4,8
meisje	270	350	360	360	360	380	440	1,5	1,8
12-14 jaar	70	100	110	110	110	100	150	0,4	0,5
15-17 jaar	190	250	260	260	250	280	290	1,1	1,3
Turkije	940	1.090	1.090	1.320	1.650	1.920	2.000	5,5	5,6
jongen	870	970	980	1.190	1.500	1.680	1.710	5,0	5,1
12-14 jaar	250	290	270	370	450	500	450	1,5	1,5
15-17 jaar	620	690	700	830	1.060	1.180	1.260	3,6	3,6
meisje	70	110	120	130	150	240	280	0,4	0,6
12-14 jaar	30	30	40	40	50	80	100	0,2	0,2
15-17 jaar	40	80	80	90	100	160	190	0,2	0,4

* Voorlopige cijfers.

** Afgerond op tientallen.

*** Uit de betreffende bevolkingsgroep.

Bron: HKS/SSB, CBS

	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
	(per 1.000 inwoners)***											
	7,4	6,8	6,7	6,2	6,3	40,9	46,5	44,3	45,7	51,7	53,5	58,3
	5,7	5,2	5,3	4,9	4,8	65,6	71,6	67,1	69,8	80,9	83,4	89,0
	1,4	1,2	1,3	1,3	1,3	32,5	39,2	34,2	32,6	40,1	46,3	48,4
	4,2	4,0	4,0	3,6	3,6	99,1	103,0	98,5	105,1	120,1	118,5	126,6
	1,7	1,6	1,4	1,3	1,4	15,6	20,5	21,0	21,2	21,5	22,8	26,8
	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5	8,7	11,7	12,5	12,8	13,1	12,9	19,4
	1,2	1,1	1,0	0,9	0,9	22,6	28,9	29,2	29,3	29,7	32,1	33,5
	5,2	5,6	6,2	6,5	6,5	28,0	30,6	29,1	33,3	39,9	45,1	46,4
	4,7	5,1	5,7	5,7	5,6	50,0	52,7	50,0	57,8	69,9	76,2	77,0
	1,3	1,6	1,7	1,7	1,5	27,5	29,0	25,7	32,7	39,4	44,3	41,0
	3,4	3,5	4,0	4,0	4,1	75,0	80,3	78,7	87,5	103,8	109,6	112,6
	0,6	0,5	0,6	0,8	0,9	4,4	6,7	6,5	6,6	7,5	11,7	13,6
	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	3,5	3,6	3,5	3,5	4,7	7,2	9,1
	0,4	0,4	0,4	0,6	0,6	5,4	10,2	10,1	10,3	10,7	16,3	18,2

Tabel 5.24 Aangehouden minderjarige allochtone verdachten naar generatie en herkomstgroepering

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001
	(abs.)**							(%)	
Totaal allochtonen	8.030	8.880	9.290	10.240	11.600	12.900	13.090	100	100
westers allochtoon	1.510	1.530	1.720	1.860	2.090	2.190	2.250	18,8	17,2
niet-westers allochtoon	6.520	7.350	7.580	8.390	9.510	10.720	10.840	81,2	82,8
w.o.									
Marokko	2.150	2.300	2.290	2.630	3.000	3.350	3.330	26,8	25,9
Nederlandse Antillen en Aruba	680	850	950	960	1.040	1.250	1.200	8,5	9,6
Suriname	1.400	1.610	1.550	1.590	1.770	1.810	1.920	17,5	18,1
Turkije	940	1.090	1.090	1.320	1.650	1.920	2.000	11,7	12,2
1e generatie allochtoon	2.950	3.300	3.360	3.490	3.620	3.820	3.540	36,7	37,1
westers allochtoon	450	490	510	580	680	670	690	5,6	5,6
niet-westers allochtoon	2.500	2.810	2.850	2.900	2.940	3.140	2.850	31,1	31,6
w.o.									
Marokko	610	610	510	520	520	500	410	7,6	6,8
Nederlandse Antillen en Aruba	450	590	630	590	570	650	530	5,6	6,6
Suriname	320	350	310	300	340	320	320	4,0	3,9
Turkije	180	220	210	230	240	260	220	2,3	2,5
2e generatie allochtoon	5.080	5.580	5.940	6.760	7.980	9.090	9.550	63,3	62,9
westers allochtoon	1.050	1.040	1.210	1.270	1.410	1.510	1.560	13,1	11,7
niet-westers allochtoon	4.020	4.540	4.730	5.480	6.570	7.570	8.000	50,1	51,2
w.o.									
Marokko	1.540	1.690	1.780	2.110	2.480	2.850	2.920	19,1	19,0
Nederlandse Antillen en Aruba	230	270	320	370	470	600	660	2,8	3,0
Suriname	1.080	1.260	1.240	1.290	1.430	1.490	1.600	13,5	14,2
Turkije	760	870	880	1.090	1.410	1.650	1.770	9,4	9,8
2e generatie allochtoon, één ouder in buitenland geboren	1.420	1.470	1.710	1.830	2.160	2.410	2.580	17,6	16,5
westers allochtoon	800	780	930	960	1.100	1.170	1.210	9,9	8,8
niet-westers allochtoon	620	680	780	860	1.070	1.240	1.370	7,7	7,7
w.o.									
Marokko	70	70	80	90	140	140	160	0,8	0,8
Nederlandse Antillen en Aruba	90	100	130	120	140	190	170	1,1	1,1
Suriname	210	250	270	270	320	360	420	2,6	2,8
Turkije	50	60	70	70	120	140	170	0,7	0,6

	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
	(per 1.000 inwoners)***											
	100	100	100	100	100	33,2	35,4	36,0	39,0	43,9	48,8	49,6
	18,5	18,1	18,0	16,9	17,2	19,2	19,3	21,4	23,0	26,1	27,6	28,7
	81,5	81,9	82,0	83,1	82,8	40,0	42,9	42,5	46,0	51,7	57,9	58,4
	24,6	25,6	25,9	26,0	25,4	65,9	68,6	65,9	73,6	81,9	90,4	88,7
	10,2	9,3	9,0	9,7	9,1	53,0	62,5	67,0	66,5	71,9	87,5	83,4
	16,7	15,5	15,3	14,0	14,7	40,9	46,5	44,3	45,7	51,7	53,5	58,3
	11,8	12,8	14,2	14,8	15,3	28,0	30,6	29,1	33,3	39,9	45,1	46,4
	36,1	34,0	31,2	29,6	27,0	37,5	40,1	40,2	43,3	47,9	54,1	53,8
	5,5	5,7	5,8	5,2	5,3	22,8	23,4	23,3	26,3	30,8	31,5	33,7
	30,7	28,3	25,3	24,4	21,7	42,4	45,8	46,2	49,8	54,9	63,9	63,0
	5,5	5,1	4,5	3,9	3,1	70,0	75,4	68,9	78,1	88,9	101,0	99,2
	6,7	5,7	5,0	5,0	4,1	73,5	90,1	96,0	94,9	100,1	122,5	104,5
	3,3	2,9	2,9	2,5	2,4	46,8	52,2	46,6	49,9	59,6	63,2	70,5
	2,3	2,3	2,1	2,0	1,7	25,1	29,9	30,1	36,2	42,1	54,1	53,1
	63,9	66,0	68,8	70,4	73,0	31,2	33,2	33,9	37,1	42,3	46,9	48,2
	13,0	12,4	12,2	11,7	11,9	17,9	17,8	20,7	21,8	24,2	26,1	27,0
	50,9	53,5	56,7	58,7	61,1	38,7	41,4	40,6	44,3	50,3	55,7	56,9
	19,1	20,6	21,4	22,1	22,3	64,4	66,4	65,1	72,5	80,6	88,8	87,4
	3,5	3,6	4,0	4,7	5,1	34,1	37,3	42,2	45,2	53,3	66,9	71,7
	13,4	12,6	12,4	11,5	12,2	39,5	45,1	43,8	44,9	50,1	51,8	56,3
	9,5	10,6	12,2	12,8	13,5	28,8	30,7	28,9	32,7	39,6	43,9	45,7
	18,3	17,8	18,6	18,6	19,7	19,5	19,8	22,5	23,4	27,2	29,7	31,2
	10,0	9,4	9,4	9,0	9,2	15,9	15,6	18,6	19,1	21,9	23,5	24,6
	8,3	8,4	9,2	9,6	10,4	27,4	28,5	30,2	31,3	36,2	39,6	41,0
	0,8	0,9	1,2	1,1	1,2	42,9	47,0	47,0	52,4	72,3	62,7	65,2
	1,4	1,2	1,2	1,4	1,3	22,5	23,7	29,7	27,8	30,2	40,5	35,9
	2,9	2,7	2,7	2,8	3,2	33,6	38,8	39,1	37,6	42,1	45,9	50,7
	0,8	0,7	1,0	1,1	1,3	39,6	37,4	41,7	36,4	50,1	48,5	51,3

Tabel 5.24 (vervolg)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001
	(abs.)**							(%)	
2e generatie allochtoon, beide ouders in buitenland geboren	3.660	4.120	4.230	4.930	5.820	6.680	6.980	45,6	46,4
westers allochtoon	260	260	280	310	320	350	350	3,2	2,9
niet-westers allochtoon	3.410	3.860	3.960	4.620	5.500	6.330	6.630	42,4	43,5
w.o.									
Marokko	1.470	1.620	1.700	2.010	2.340	2.720	2.760	18,3	18,2
Nederlandse Antillen en Aruba	140	170	200	250	330	410	490	1,7	1,9
Suriname	880	1.010	970	1.010	1.120	1.130	1.190	10,9	11,3
Turkije	700	810	810	1.010	1.290	1.510	1.600	8,8	9,1

* Voorlopige cijfers.

** Afgerond op tientallen.

*** Uit de betreffende bevolkingsgroep.

Bron: HKS/SSB, CBS

	2002	2003	2004	2005	2006*	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
	(per 1.000 inwoners)***											
	45,5	48,1	50,2	51,8	53,3	40,6	43,7	42,7	47,2	53,3	59,2	60,3
	3,0	3,0	2,7	2,7	2,7	29,9	31,1	33,5	38,3	38,8	42,3	40,8
	42,6	45,1	47,5	49,1	50,6	41,7	44,9	43,5	48,0	54,5	60,5	61,9
	18,3	19,7	20,2	21,0	21,0	65,8	67,7	66,3	73,9	81,2	90,7	89,1
	2,1	2,4	2,8	3,2	3,8	51,4	55,6	57,8	65,4	78,9	94,9	109,0
	10,5	9,9	9,6	8,7	9,1	41,1	47,0	45,3	47,3	53,0	54,1	58,6
	8,7	9,9	11,1	11,7	12,2	28,2	30,4	28,1	32,4	38,8	43,5	45,1

Tabel 5.25 Processen-verbaal* tegen minderjarigen naar soort misdrijf en grote gemeente in 2006**

	Gewelds- misdrijven	Vermogens- misdrijven	Vernie- lingen***	Verkeers- misdrijven	Opiumwet	Overige misdrijven	Totaal****	
	(abs.)*****							
Nederland	10.240	12.170	11.710	1.140	590	2.510	38.360	
Almere	170	290	220	x	10	30	730	
Amersfoort	70	150	90	x	x	30	360	
Amsterdam	660	920	600	20	20	120	2.350	
Apeldoorn	120	120	130	10	x	30	420	
Arnhem	130	140	100	x	x	30	410	
Breda	150	170	130	x	20	20	480	
Dordrecht	100	140	110	10	x	30	410	
Ede	70	70	40	10	x	10	190	
Eindhoven	90	90	80	x	x	10	290	
Emmen	60	50	60	x	x	10	200	
Enschede	100	130	90	x	x	20	350	
Groningen	100	180	190	10	10	20	510	
Haarlem	80	100	70	x	x	10	280	
Haarlemmermeer	80	100	80	x	x	10	300	
Leiden	100	90	70	20	x	20	290	
Maastricht	60	60	70	10	x	10	220	
Nijmegen	120	140	120	x	10	20	410	
Rotterdam	630	1.040	790	70	30	350	2.910	
's-Gravenhage	480	640	390	70	20	130	1.710	
's-Hertogenbosch	120	130	120	x	x	30	410	
Tilburg	250	240	170	10	20	30	720	
Utrecht	180	450	260	10	x	40	950	
Zaanstad	100	70	60	10	x	10	250	
Zoetermeer	150	200	100	x	x	20	490	
Zwolle	70	100	50	10	x	10	250	
Overige gemeenten	5.990	6.370	7.550	770	350	1.460	22.480	

* Met daarop minimaal één delict in het betreffende delicttype.

** Voorlopige cijfers.

*** Inclusief misdrijven tegen openbare orde en gezag.

**** Aangezien in één proces-verbaal meerdere delicttypen kunnen staan, tellen de aantallen niet op tot een totaal aantal processen-verbaal.

***** Afgerond op tientallen.

***** Uit de betreffende bevolkingsgroep.

Bron: HKS/SSB, CBS

	Gewelds- misdrijven	Vermogens- misdrijven	Vernielingen***	Verkeers- misdrijven	Opiumwet	Overige misdrijven	Totaal****
(per 1.000 inwoners van 12 - 17 jaar)*****							
	8,5	10,1	9,7	0,9	0,5	2,1	31,9
	10,7	17,7	13,6	x	0,9	2,0	45,5
	7,1	15,2	8,9	x	x	2,9	35,6
	15,8	22,2	14,4	0,5	0,6	2,9	56,3
	10,2	10,4	11,1	1,1	x	2,9	35,9
	14,7	15,9	11,5	x	x	3,9	47,2
	12,8	14,1	10,8	x	1,4	1,3	40,9
	11,9	15,7	12,9	1,4	x	3,4	46,3
	8,0	8,1	4,2	0,8	x	0,9	22,1
	7,2	7,3	6,1	x	x	1,1	22,7
	7,5	6,9	8,3	x	x	1,2	25,8
	9,9	12,5	8,4	x	x	1,8	33,5
	11,9	21,3	22,1	0,9	1,4	1,9	59,5
	9,1	11,0	7,7	x	x	1,0	30,7
	7,7	9,9	8,0	x	x	1,4	29,1
	13,6	12,3	9,6	2,7	x	2,7	41,3
	9,0	8,7	9,5	1,1	x	1,7	30,8
	12,9	14,5	12,5	x	0,7	1,7	42,9
	15,7	26,0	19,8	1,8	0,8	8,6	72,6
	15,4	20,7	12,6	2,1	0,6	4,1	55,4
	13,4	13,8	13,2	x	x	3,5	45,7
	18,9	18,2	12,5	x	1,7	2,4	54,2
	12,1	30,5	17,2	0,9	x	2,8	64,3
	10,0	6,9	5,5	1,3	x	0,9	25,0
	15,1	19,5	9,4	x	x	2,3	48,5
	8,4	12,1	6,0	1,3	x	1,3	30,9
	6,9	7,3	8,7	0,9	0,4	1,7	25,9

Tabel 5.26 Door aangehouden minderjarige verdachten gepleegde misdrijven* naar misdrijfcategorie, leeftijdscategorie geslacht

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006**	2000	2001	
	(abs.)***							(%)		
Totaal	39.580	41.430	45.030	50.740	55.550	60.890	62.190	100	100	
jongen	35.200	35.630	38.780	43.850	47.920	51.910	52.190	88,9	86,0	
12-14 jaar	7.650	8.000	8.680	9.220	10.430	11.840	11.600	19,3	19,3	
15-17 jaar	27.550	27.630	30.100	34.630	37.490	40.070	40.590	69,6	66,7	
meisje	4.380	5.800	6.260	6.900	7.630	8.980	10.000	11,1	14,0	
12-14 jaar	1.490	1.790	1.820	1.960	2.360	2.810	3.080	3,8	4,3	
15-17 jaar	2.890	4.010	4.440	4.940	5.270	6.170	6.920	7,3	9,7	
Geweldd misdrijven	8.760	10.170	10.690	11.440	13.390	14.650	14.600	22,1	24,6	
jongen	7.620	8.560	8.930	9.660	11.270	12.250	11.980	19,2	20,7	
12-14 jaar	1.770	2.040	2.020	2.130	2.600	2.980	2.740	4,5	4,9	
15-17 jaar	5.850	6.520	6.910	7.540	8.670	9.260	9.250	14,8	15,7	
meisje	1.140	1.610	1.760	1.780	2.120	2.410	2.610	2,9	3,9	
12-14 jaar	370	570	570	520	690	730	770	0,9	1,4	
15-17 jaar	770	1.040	1.190	1.260	1.440	1.680	1.850	1,9	2,5	
Vermogensmisdrijven	16.930	17.670	18.770	20.350	21.420	22.870	22.720	42,8	42,6	
jongen	14.720	14.610	15.720	17.040	18.030	18.760	17.990	37,2	35,3	
12-14 jaar	3.140	3.340	3.940	3.630	4.030	4.410	4.010	7,9	8,1	
15-17 jaar	11.580	11.270	11.780	13.410	13.990	14.350	13.980	29,3	27,2	
meisje	2.210	3.060	3.050	3.300	3.400	4.110	4.730	5,6	7,4	
12-14 jaar	690	870	810	920	1.000	1.320	1.520	1,7	2,1	
15-17 jaar	1.530	2.200	2.240	2.390	2.400	2.790	3.210	3,9	5,3	
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	11.450	10.980	12.420	15.320	16.580	19.060	20.070	28,9	26,5	
jongen	10.620	10.060	11.290	13.880	14.890	17.100	18.050	26,8	24,3	
12-14 jaar	2.440	2.330	2.320	2.970	3.240	3.860	4.190	6,2	5,6	
15-17 jaar	8.180	7.730	8.970	10.920	11.650	13.240	13.860	20,7	18,6	
meisje	820	920	1.140	1.440	1.690	1.960	2.020	2,1	2,2	
12-14 jaar	390	310	370	450	580	650	660	1,0	0,7	
15-17 jaar	440	610	760	990	1.110	1.300	1.360	1,1	1,5	
Verkeersmisdrijven	840	990	1.060	1.090	1.060	1.030	1.260	2,1	2,4	
jongen	780	930	980	1.010	990	930	1.130	2,0	2,2	
12-14 jaar	50	60	60	70	60	60	70	0,1	0,1	
15-17 jaar	730	870	920	940	930	870	1.060	1,8	2,1	
meisje	60	60	80	90	70	100	130	0,1	0,1	
12-14 jaar	x	10	20	20	x	20	20	x	0,0	
15-17 jaar	x	50	60	70	x	80	120	x	0,1	

	2002	2003	2004	2005	2006**	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006**
	(per 1.000 inwoners)****											
	100	100	100	100	100	34,9	35,9	38,4	42,6	46,3	50,7	51,7
	86,1	86,4	86,3	85,3	83,9	60,7	60,4	64,5	71,9	78,1	84,6	84,8
	19,3	18,2	18,8	19,4	18,7	25,8	26,8	28,6	29,8	33,3	38,1	37,8
	66,8	68,2	67,5	65,8	65,3	97,2	94,8	101,0	115,0	124,7	132,1	131,6
	13,9	13,6	13,7	14,7	16,1	7,9	10,3	10,9	11,8	13,0	15,3	17,0
	4,0	3,9	4,3	4,6	5,0	5,3	6,3	6,3	6,6	7,9	9,5	10,5
	9,9	9,7	9,5	10,1	11,1	10,7	14,4	15,7	17,2	18,4	21,3	23,4
	23,7	22,5	24,1	24,1	23,5	7,7	8,8	9,1	9,6	11,2	12,2	12,1
	19,8	19,0	20,3	20,1	19,3	13,1	14,5	14,9	15,8	18,4	19,9	19,5
	4,5	4,2	4,7	4,9	4,4	6,0	6,8	6,6	6,9	8,3	9,6	8,9
	15,3	14,8	15,6	15,2	14,9	20,6	22,4	23,2	25,0	28,8	30,5	30,0
	3,9	3,5	3,8	4,0	4,2	2,1	2,9	3,1	3,0	3,6	4,1	4,4
	1,3	1,0	1,2	1,2	1,2	1,3	2,0	2,0	1,8	2,3	2,4	2,6
	2,7	2,5	2,6	2,8	3,0	2,9	3,7	4,2	4,4	5,0	5,8	6,3
	41,7	40,1	38,6	37,6	36,5	14,9	15,3	16,0	17,1	17,9	19,0	18,9
	34,9	33,6	32,5	30,8	28,9	25,4	24,8	26,2	27,9	29,4	30,6	29,2
	8,7	7,2	7,3	7,2	6,5	10,6	11,2	13,0	11,8	12,9	14,2	13,1
	26,2	26,4	25,2	23,6	22,5	40,9	38,7	39,5	44,5	46,5	47,3	45,3
	6,8	6,5	6,1	6,7	7,6	4,0	5,4	5,3	5,7	5,8	7,0	8,0
	1,8	1,8	1,8	2,2	2,4	2,4	3,0	2,8	3,1	3,4	4,4	5,2
	5,0	4,7	4,3	4,6	5,2	5,7	7,9	7,9	8,3	8,4	9,6	10,9
	27,6	30,2	29,8	31,3	32,3	10,1	9,5	10,6	12,8	13,8	15,9	16,7
	25,1	27,4	26,8	28,1	29,0	18,3	17,0	18,8	22,8	24,3	27,9	29,3
	5,1	5,8	5,8	6,3	6,7	8,2	7,8	7,6	9,6	10,4	12,4	13,7
	19,9	21,5	21,0	21,7	22,3	28,9	26,5	30,1	36,3	38,8	43,6	44,9
	2,5	2,8	3,0	3,2	3,3	1,5	1,6	2,0	2,5	2,9	3,3	3,4
	0,8	0,9	1,0	1,1	1,1	1,4	1,1	1,3	1,5	1,9	2,2	2,3
	1,7	1,9	2,0	2,1	2,2	1,6	2,2	2,7	3,4	3,9	4,5	4,6
	2,4	2,2	1,9	1,7	2,0	0,7	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0
	2,2	2,0	1,8	1,5	1,8	1,4	1,6	1,6	1,7	1,6	1,5	1,8
	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
	2,0	1,9	1,7	1,4	1,7	2,6	3,0	3,1	3,1	3,1	2,9	3,4
	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2
	0,0	0,0	x	0,0	0,0	x	0,0	0,1	0,1	x	0,0	0,1
	0,1	0,1	x	0,0	0,2	x	0,2	0,2	0,2	x	0,0	0,4

Tabel 5.26 (vervolg)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006**	2000	2001
	(abs.)***							(%)	
Opiumwet	250	310	420	510	630	730	700	0,6	0,8
jongen	220	270	370	430	550	630	610	0,6	0,7
12-14 jaar	x	30	30	30	60	60	50	x	0,1
15-17 jaar	x	240	340	400	490	570	560	x	0,6
meisje	30	40	50	70	80	110	100	0,1	0,1
12-14 jaar	x	x	x	x	20	10	20	x	x
15-17 jaar	x	x	x	x	70	90	80	x	x
Overige misdrijven	1.350	1.310	1.680	2.040	2.460	2.540	2.830	3,4	3,2
jongen	1.240	1.210	1.500	1.820	2.190	2.240	2.430	3,1	2,9
12-14 jaar	240	200	330	390	440	470	530	0,6	0,5
15-17 jaar	1.000	1.010	1.180	1.430	1.750	1.770	1.900	2,5	2,4
meisje	120	100	180	220	270	300	410	0,3	0,2
12-14 jaar	30	30	40	50	70	90	110	0,1	0,1
15-17 jaar	80	70	140	180	200	220	300	0,2	0,2

* Hierbij is geen rekening gehouden met het feit dat een deel van de misdrijven door meerdere personen samen is gepleegd. Dergelijke misdrijven zijn meerdere keren geteld.

** Voorlopige cijfers.

*** Afgerond op tientallen.

**** Uit de betreffende bevolkingsgroep.

Bron: HKS/SSB, CBS

	2002	2003	2004	2005	2006**	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006**
	(per 1.000 inwoners)****											
	0,9	1,0	1,1	1,2	1,1	0,2	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6	0,6
	0,8	0,9	1,0	1,0	1,0	0,4	0,5	0,6	0,7	0,9	1,0	1,0
	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	x	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2
	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	x	0,8	1,1	1,3	1,6	1,9	1,8
	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2
	x	x	0,0	0,0	0,0	x	x	x	x	0,1	0,0	0,1
	x	x	0,1	0,2	0,1	x	x	x	x	0,2	0,3	0,3
	3,7	4,0	4,4	4,2	4,6	1,2	1,1	1,4	1,7	2,1	2,1	2,4
	3,3	3,6	3,9	3,7	3,9	2,1	2,0	2,5	3,0	3,6	3,6	3,9
	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,8	0,7	1,1	1,3	1,4	1,5	1,7
	2,6	2,8	3,2	2,9	3,1	3,5	3,5	4,0	4,7	5,8	5,8	6,1
	0,4	0,4	0,5	0,5	0,7	0,2	0,2	0,3	0,4	0,5	0,5	0,7
	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,4
	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,3	0,3	0,5	0,6	0,7	0,7	1,0

Tabellen bij hoofdstuk 6

Table 6.1 Ingeschreven en afgedane rechtbankstrafzaken

	Ingeschreven zaken OM	Afdoeningen door het OM	Afdoeningen door de rechter	Verhouding afdoeningen OM/rechter
1980 *	229.771	129.548	91.764	1,4
1981	246.278	141.841	91.576	1,5
1982	259.326	149.009	98.622	1,5
1983	259.251	165.619	95.253	1,7
1984	268.800	138.694	82.689	1,7
1985	266.074	140.758	83.512	1,7
1986	271.970	139.595	82.407	1,7
1987	279.265	138.479	81.975	1,7
1988	263.336	142.188	84.476	1,7
1989	269.788	146.265	84.725	1,7
1990	260.844	144.758	82.341	1,8
1991	.	.	87.857	.
1992	.	.	83.879	.
1993	268.248	161.763	81.096	2,0
1994	273.311	161.084	96.512	1,7
1995	257.842	147.472	102.310	1,4
1996	250.726	133.765	104.617	1,3
1997	250.865	130.790	106.372	1,2
1998	242.482	120.232	105.031	1,1
1999	234.679	114.451	111.309	1,0
2000	233.324	118.369	111.033	1,1
2001	236.029	115.538	112.037	1,0
2002	251.291	120.693	116.810	1,0
2003	270.322	128.668	134.631	1,0
2004	273.974	127.663	133.218	1,0
2005	266.857	122.999	132.595	0,9
2006	267.710	126.092	134.375	0,9
2007	272.657	122.274	127.579	1,0
2008	260.228	122.248	127.389	1,0

* Afdoeningen door de rechter inclusief de voegingen ter zitting. De overige jaren zijn exclusief de voegingen ter zitting.

Bron: CBS

Tabel 6.2 Bij het Openbaar Ministerie ingeschreven rechtbankstrafzaken naar geslacht en meer- en minderjarigheid

	Totaal	Mannen	Meerderjarige mannen	Minderjarige mannen	Vrouwen	Meerderjarige vrouwen	Minderjarige vrouwen	Rechts- personen
(abs.)								
1995	257.842	207.528	185.951	21.577	28.579	26.277	2.302	21.685
1996	250.726	202.533	179.102	23.431	28.420	25.671	2.749	19.725
1997	250.865	203.681	179.347	24.334	28.999	25.984	3.015	18.135
1998	242.482	195.444	170.942	24.502	28.038	25.008	3.030	18.970
1999	234.679	188.682	165.142	23.540	27.787	24.357	3.430	17.315
2000	233.324	189.531	165.977	23.554	26.751	23.364	3.387	16.520
2001	236.029	191.769	168.267	23.502	27.453	23.445	4.008	15.600
2002	251.291	205.297	181.304	23.993	29.892	25.447	4.445	14.540
2003	270.322	221.432	195.160	26.272	32.734	27.954	4.780	14.500
2004	273.974	223.368	194.689	28.679	34.232	29.104	5.128	14.820
2005	266.857	218.620	188.486	30.134	35.213	29.485	5.728	11.415
2006	267.710	219.954	189.614	30.340	37.063	30.887	6.176	9.205
2007	272.657	224.135	192.077	32.058	39.330	32.478	6.852	7.675
2008	260.228	214.383	184.133	30.250	37.483	31.167	6.316	6.950
(%)								
1995	100	80,5	72,1	8,4	11,1	10,2	0,9	8,5
1996	100	80,8	71,4	9,3	11,3	10,2	1,1	7,9
1997	100	81,2	71,5	9,7	11,6	10,4	1,2	7,2
1998	100	80,6	70,5	10,1	11,6	10,3	1,2	7,8
1999	100	80,4	70,4	10,0	11,8	10,4	1,5	7,4
2000	100	81,2	71,1	10,1	11,5	10,0	1,5	7,1
2001	100	81,2	71,3	10,0	11,6	9,9	1,7	6,6
2002	100	81,7	72,1	9,5	11,9	10,1	1,8	5,8
2003	100	81,9	72,2	9,7	12,1	10,3	1,8	5,4
2004	100	81,5	71,1	10,5	12,5	10,6	1,9	5,4
2005	100	81,9	70,6	11,3	13,2	11,0	2,1	4,3
2006	100	82,2	70,8	11,3	13,8	11,5	2,3	3,4
2007	100	82,2	70,4	11,8	14,4	11,9	2,5	2,8
2008	100	82,4	70,8	11,6	14,4	12,0	2,4	2,7

Bron: CBS

Tabel 6.3 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	1996	1995										
(abs.)																											(%)												
tegen het openbaar gezag	3.207	3.093	3.420	3.780	4.390	5.349	5.481	6.197	6.931	8.133	7.375	7.149	7.807	6.905	1,2	2,7	2,9	2,7																					
schenmis der eerbaar- heid	514	498	582	526	542	576	602	575	594	658	684	742	663	602	0,2	0,3	0,2	0,3																					
vermieling	8.828	8.835	9.741	10.076	9.517	9.445	9.323	9.707	9.774	10.167	10.591	11.266	12.103	11.989	3,4	4,2	4,4	4,2																					
Overige misdrijven	2.228	2.330	2.390	3.141	4.409	5.059	5.256	6.316	7.641	8.659	8.649	8.539	9.069	8.552	0,9	3,2	3,3	3,2																					
Wetboek van Strafrecht	42.746	47.178	47.958	46.378	45.896	47.457	47.611	50.576	55.942	47.758	49.195	49.947	53.142	50.421	16,6	18,7	19,5	18,7																					
Wegenverkeerswet	29.911	34.360	34.914	33.958	33.724	35.019	35.671	38.483	42.456	33.358	34.799	35.519	37.907	36.777	11,6	13,3	13,9	13,3																					
rijden onder invloed	6.867	7.192	7.498	7.138	6.925	7.002	6.783	6.418	6.844	7.201	7.219	7.200	7.399	6.011	2,7	2,7	2,7	2,7																					
doorrijden na ongeval																																							
overige misdrijven	5.968	5.626	5.546	5.282	5.247	5.436	5.157	5.675	6.642	7.199	7.177	7.228	7.836	7.633	2,3	2,7	2,9	2,7																					
Wegenverkeerswet																																							
Wet op de economische delicten	34.329	29.301	29.868	30.410	28.402	27.113	25.864	26.578	31.148	31.684	26.121	22.579	19.962	18.222	13,3	8,4	7,3	8,4																					
Opiumwet	9.911	10.992	12.007	11.314	10.573	9.964	12.131	14.264	14.976	18.451	16.696	16.761	16.297	16.583	3,8	6,3	6,0	6,3																					
harddrugs	7.973	7.985	8.069	7.447	6.929	6.720	8.053	9.554	10.346	12.035	10.038	10.212	9.694	9.477	3,1	3,8	3,6	3,8																					
softdrugs	1.938	3.007	3.938	3.867	3.644	3.244	4.078	4.710	4.630	6.416	6.658	6.549	6.603	7.106	0,8	2,4	2,4	2,4																					
Wet wapens en munitie	4.597	5.375	5.285	5.090	5.018	4.564	5.075	4.296	5.088	5.186	4.875	4.673	4.658	4.617	1,8	1,7	1,7	1,7																					
Overige wetten***	8.903	10.388	11.555	8.566	7.225	7.287	6.217	6.434	6.453	5.738	4.838	5.396	4.874	4.740	3,5	2,0	1,8	2,0																					
Totaal	257.842	250.726	250.865	242.482	234.679	233.324	236.029	251.291	270.322	273.974	266.857	267.710	272.657	260.228	100	100	100	100																					

* Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontplofing brengen, vernielen van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

*** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 6.4 Door het Openbaar Ministerie afgedane rechtbankstrafzaken naar geslacht en meer- en minderjarigheid

	Totaal	Mannen	Meerderjarige mannen	Minderjarige mannen	Vrouwen	Meerderjarige vrouwen	Minderjarige vrouwen
(abs.)							
1995	147.472	112.733	98.475	14.258	16.923	15.294	1.629
1996	133.765	102.099	87.245	14.854	15.623	13.708	1.915
1997	130.790	101.383	85.154	16.229	16.180	13.989	2.191
1998	120.232	89.666	74.125	15.541	14.480	12.333	2.147
1999	114.451	83.441	69.212	14.229	14.449	12.207	2.242
2000	118.369	88.759	73.648	15.111	14.548	12.097	2.451
2001	115.538	86.019	70.104	15.915	14.040	11.109	2.931
2002	120.693	90.248	74.065	16.183	15.093	11.774	3.319
2003	128.668	97.919	81.174	16.745	16.872	13.382	3.490
2004	127.663	96.494	78.933	17.561	17.333	13.710	3.623
2005	122.999	93.174	74.254	18.920	18.351	13.990	4.361
2006	126.092	97.117	77.743	19.374	20.275	15.633	4.642
2007	122.274	94.730	75.108	19.622	20.786	15.723	5.063
2008	122.248	94.814	75.185	19.629	20.978	16.204	4.774
(%)							
1995	100	76,4	66,8	9,7	11,5	10,4	1,1
1996	100	76,3	65,2	11,1	11,7	10,2	1,4
1997	100	77,5	65,1	12,4	12,4	10,7	1,7
1998	100	74,6	61,7	12,9	12,0	10,3	1,8
1999	100	72,9	60,5	12,4	12,6	10,7	2,0
2000	100	75,0	62,2	12,8	12,3	10,2	2,1
2001	100	74,5	60,7	13,8	12,2	9,6	2,5
2002	100	74,8	61,4	13,4	12,5	9,8	2,7
2003	100	76,1	63,1	13,0	13,1	10,4	2,7
2004	100	75,6	61,8	13,8	13,6	10,7	2,8
2005	100	75,8	60,4	15,4	14,9	11,4	3,5
2006	100	77,0	61,7	15,4	16,1	12,4	3,7
2007	100	77,5	61,4	16,0	17,0	12,9	4,1
2008	100	77,6	61,5	16,1	17,2	13,3	3,9

Bron: CBS

Tabel 6.5 Door het Openbaar Ministerie afgedane rechtbankstrafzaken naar delictgroep

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008	
	(abs.)														(%)				
Wetboek van Strafrecht	87.459	74.267	71.801	63.960	57.234	62.493	59.946	63.160	66.055	69.618	71.243	77.847	78.762	81.611	59,3	61,7	64,4	66,8	
Geweldsmisdrijven	12.860	12.056	12.792	11.841	11.638	13.314	13.491	14.060	15.601	16.866	19.029	21.437	22.882	24.612	8,7	17,0	18,7	20,1	
verkrachting	476	404	362	314	278	379	312	319	284	296	266	320	325	343	0,3	0,3	0,3	0,3	
feitelijke aanranding der eerbaarheid	359	408	406	359	317	404	435	381	369	369	360	352	341	394	0,2	0,3	0,3	0,3	
overige seksuele misdrijven	562	494	587	439	437	436	417	395	319	284	368	336	348	416	0,4	0,3	0,3	0,3	
bedreiging	2.042	1.937	2.019	1.994	1.993	2.313	2.534	2.792	3.364	4.144	4.492	4.907	5.201	5.520	1,4	3,9	4,3	4,5	
misdrijven tegen het leven*	533	514	528	369	402	576	490	495	528	433	450	376	325	384	0,4	0,3	0,3	0,3	
mishandeling	7.180	6.820	7.456	7.182	7.353	8.036	8.114	8.530	9.605	10.340	12.108	14.233	15.473	16.641	4,9	11,3	12,7	13,6	
dood en lichamelijk letsel door schuld	66	56	41	52	37	49	43	33	39	33	38	26	42	47	0,0	0,0	0,0	0,0	
diefstal met geweld	1.376	1.206	1.200	990	732	992	1.030	993	983	877	844	796	725	765	0,9	0,6	0,6	0,6	
afpersing	266	217	193	142	89	129	116	122	110	90	103	91	102	102	0,2	0,1	0,1	0,1	
Vermogensmisdrijven	59.744	47.698	43.271	36.680	30.298	31.715	28.821	30.055	30.205	30.363	29.459	31.617	30.080	31.200	40,5	25,1	24,6	25,5	
valsheidsmisdrijven	7.296	6.937	6.220	6.162	5.624	4.397	3.530	4.148	4.294	4.912	4.831	4.808	3.860	3.778	4,9	3,8	3,2	3,1	
eenvoudige diefstal	23.970	18.491	17.235	13.646	11.239	12.005	10.488	11.115	10.698	10.449	9.577	9.660	9.477	10.252	16,3	7,7	7,8	8,4	
gekwalificeerde diefstal	21.133	15.972	14.060	11.376	8.791	9.626	8.649	8.991	9.082	9.065	8.980	8.862	8.601	8.333	14,3	7,0	7,0	6,8	
verduistering	1.670	1.377	1.269	1.245	1.045	1.381	1.276	1.434	1.581	1.567	1.512	1.755	1.844	2.079	1,1	1,4	1,5	1,7	
bedrog	1.276	1.183	1.183	1.320	1.038	1.599	2.053	1.518	1.680	1.299	1.451	2.901	2.782	3.002	0,9	2,3	2,3	2,5	
heling en schuldheiling	4.399	3.738	3.304	2.931	2.561	2.707	2.825	2.849	2.870	3.071	3.108	3.631	3.516	3.756	3,0	2,9	2,9	3,1	
Vermielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	13.677	13.238	14.429	13.834	13.094	14.625	14.868	15.971	16.424	18.145	18.536	20.452	21.281	21.600	9,3	16,2	17,4	17,7	
tegen de openbare orde	4.872	5.384	5.630	5.158	4.823	5.352	5.987	6.989	7.021	7.831	8.387	9.370	9.791	9.620	3,3	7,4	8,0	7,9	
discriminatie	98	141	133	86	73	94	84	126	81	70	82	76	63	85	0,1	0,1	0,1	0,1	
gemeengevaarlijke misdrijven**	514	499	617	504	460	520	488	510	562	566	564	663	648	597	0,3	0,5	0,5	0,5	

Tabel 6.5 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
	(abs.)														(%)			
tegen het openbaar gezag	1.813	1.572	1.868	1.964	2.160	2.558	2.727	2.774	3.244	3.913	3.462	3.390	3.610	3.702	1,2	2,7	3,0	3,0
schemnis der eerbaarheid	408	381	410	385	341	395	390	379	361	384	437	425	364	369	0,3	0,3	0,3	0,3
vernietiging	5.972	5.261	5.771	5.737	5.237	5.706	5.192	5.193	5.155	5.381	5.604	6.528	6.805	7.227	4,0	5,2	5,6	5,9
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	1.178	1.275	1.309	1.605	2.204	2.839	2.766	3.074	3.825	4.244	4.219	4.341	4.519	4.199	0,8	3,4	3,7	3,4
Wegenverkeerswet	21.153	21.771	23.382	20.300	20.418	21.757	19.775	20.811	24.174	17.588	16.449	17.618	16.762	13.909	14,3	14,0	13,7	11,4
rijden onder invloed	13.781	14.898	16.208	13.646	13.359	14.737	13.089	14.567	17.623	10.756	9.729	10.600	9.646	7.375	9,3	8,4	7,9	6,0
doorrijden na ongeval	4.768	4.842	5.292	5.040	5.095	5.029	5.076	4.461	4.519	4.659	4.601	4.950	5.072	4.263	3,2	3,9	4,1	3,5
overige misdrijven	2.604	2.031	1.882	1.614	1.964	1.991	1.610	1.783	2.032	2.173	2.119	2.068	2.044	2.271	1,8	1,6	1,7	1,9
Wegenverkeerswet																		
Wet op de economische delicten	27.225	24.285	20.610	23.952	25.551	23.166	22.797	25.435	26.874	26.613	22.805	18.169	14.802	13.984	18,5	14,4	12,1	11,4
Opiumwet	4.490	4.523	4.820	3.945	2.960	3.073	3.831	4.327	4.518	7.803	6.696	6.442	6.353	6.993	3,0	5,1	5,2	5,7
harddrugs	3.155	2.945	2.850	2.269	1.602	1.640	1.996	2.221	2.396	4.735	3.689	3.429	3.208	3.362	2,1	2,7	2,6	2,8
softdrugs	1.335	1.578	1.970	1.676	1.358	1.433	1.835	2.106	2.122	3.068	3.007	3.013	3.145	3.631	0,9	2,4	2,6	3,0
Wet wapens en munitie	3.065	3.460	3.706	3.369	3.267	3.000	3.294	2.671	3.179	2.905	2.838	2.883	2.853	2.918	2,1	2,3	2,3	2,4
Overige wetten***	4.080	5.439	6.471	4.706	5.021	4.880	5.895	4.289	3.868	3.136	2.968	3.133	2.742	2.833	2,8	2,5	2,2	2,3
Totaal	147.472	133.765	130.790	120.232	114.451	118.369	115.538	120.693	128.668	127.663	122.999	126.092	122.274	122.248	100	100	100	100

* Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernielen van elektriciteitswerken, vernietiging van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

*** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 6.6 Door het Openbaar Ministerie afgedane rechtbankstrafzaken naar wijze van afdoening

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
	(abs.)					
Sepot	53.290	45.083	41.612	34.300	26.253	31.645
technisch sepot	29.924	25.978	23.886	18.956	14.880	16.975
w.o.						
geen wettig bewijs	21.592	18.883	17.203	14.225	11.414	11.932
beleidssepot	23.366	19.105	17.726	15.344	11.373	14.670
w.v.						
op gronden samenhangend met maatregelen van anderen dan de officier van justitie	592	509	542	574	435	531
w.o.						
ander dan strafrechtelijk ingrijpen prevaleert	486	436	467	418	356	420
op gronden samenhangend met de algemene rechtsorde	1.960	834	607	545	469	429
w.o.						
onvoldoende nationaal belang	1.904	765	585	526	394	402
op gronden samenhangend met het gepleegde feit	7.463	6.360	6.150	6.127	4.086	6.577
w.o.						
gering feit	3.056	2.074	1.945	1.613	1.166	1.088
gering aandeel in het feit	1.198	1.241	1.110	971	729	662
oud feit	2.810	2.698	2.709	3.206	1.958	4.543
op gronden samenhangend met de persoon van de verdachte	9.694	8.163	7.319	5.182	4.142	4.676
w.o.						
leeftijd	485	322	272	183	164	113
recente bestraffing	4.139	2.945	2.701	1.895	1.463	1.814
door feit of gevolgen getroffen	685	670	633	540	451	513
gezondheidstoestand	764	672	749	564	479	581
gewijzigde omstandigheden	1.081	855	709	694	601	611
dienstverlening	1.062	1.222	926	202	85	48
op gronden samenhangend met de verhouding tussen verdachte en benadeelde	3.657	3.239	3.108	2.916	2.241	2.457
w.o.						
verhouding tot de benadeelde geregeld	1.645	1.472	1.361	1.261	892	1.117
medeschuld van benadeelde	761	715	695	638	625	630
beperkte kring	835	709	731	671	516	493
voorwaardelijk sepot	3.769	3.889	3.638	2.932	2.331	2.310
onvoorwaardelijk sepot	12.009	9.176	7.759	6.414	4.295	4.219
'kaal' sepot	7.588	6.040	6.329	5.998	4.747	8.141
Voeging ad informandum	9.985	7.205	7.421	6.255	4.788	4.883
Voeging ter berechting	17.423	15.015	15.355	12.988	9.092	11.980

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
	(%)											
	28.271	27.812	26.996	28.014	28.362	30.644	30.460	35.339	36,1	24,3	24,9	28,9
	15.368	14.266	13.446	14.024	13.746	14.319	14.663	17.405	20,3	11,4	12,0	14,2
	11.033	9.899	9.557	10.037	10.148	11.301	11.931	14.100	14,6	9,0	9,8	11,5
	12.903	13.546	13.550	13.990	14.616	16.325	15.797	17.934	15,8	12,9	12,9	14,7
	507	609	681	2.382	1.857	1.364	1.063	1.352	0,4	1,1	0,9	1,1
	441	496	588	2.286	1.733	1.191	920	1.201	0,3	0,9	0,8	1,0
	430	395	396	483	362	365	263	365	1,3	0,3	0,2	0,3
	400	376	384	464	344	321	256	288	1,3	0,3	0,2	0,2
	5.385	5.912	5.234	3.926	4.496	4.810	4.376	4.833	5,1	3,8	3,6	4,0
	1.024	976	1.021	967	1.357	2.016	1.795	1.884	2,1	1,6	1,5	1,5
	681	602	756	600	748	720	894	831	0,8	0,6	0,7	0,7
	3.397	3.961	3.084	1.972	1.956	1.633	1.299	1.658	1,9	1,3	1,1	1,4
	4.472	4.641	5.178	4.836	5.042	5.763	5.816	6.690	6,6	4,6	4,8	5,5
	118	98	128	92	94	132	119	107	0,3	0,1	0,1	0,1
	1.657	1.312	1.376	1.221	971	1.121	1.015	1.192	2,8	0,9	0,8	1,0
	500	552	506	546	717	872	924	1.067	0,5	0,7	0,8	0,9
	572	651	752	779	829	1.048	1.053	1.192	0,5	0,8	0,9	1,0
	631	797	900	1.048	1.354	1.451	1.522	1.577	0,7	1,2	1,2	1,3
	60	47	48	73	81	86	56	80	0,7	0,1	0,0	0,1
							4.279	4.694		3,2	3,5	
	2.109	1.989	2.061	2.363	2.859	4.023			2,5			3,8
	945	908	776	855	960	1.192	1.248	1.217	1,1	0,9	1,0	1,0
	486	501	530	674	900	1.508	1.632	1.843	0,5	1,2	1,3	1,5
	492	430	540	612	704	911	923	434	0,6	0,7	0,8	0,4
	2.707	2.967	3.482	3.862	4.768	5.488	5.625	7.078	2,6	4,4	4,6	5,8
	3.259	3.302	3.279	4.102	4.803	6.420	6.264	7.717	8,1	5,1	5,1	6,3
	6.937	7.277	6.789	6.026	5.045	4.417	3.908	3.139	5,1	3,5	3,2	2,6
	4.885	5.303	4.841	4.884	3.814	3.493	3.339	3.831	6,8	2,8	2,7	3,1
	11.774	12.428	12.180	12.307	11.099	10.735	10.755	11.115	11,8	8,5	8,8	9,1

Tabel 6.6 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	
	(abs.)						
Transactie*	57.608	57.763	59.140	59.306	66.843	61.518	
w.o.							
betaling geldsom	55.055	53.871	52.134	51.203	58.503	52.426	
schadevergoeding	1.035	953	1.147	1.258	1.206	1.125	
taakstraf	7	1.820	3.611	4.673	5.495	6.011	
Overdracht naar een ander parket	6.302	6.020	5.099	5.096	5.466	4.495	
Overig**	2.865	2.679	2.163	2.287	2.009	3.848	
Totaal	147.472	133.765	130.790	120.232	114.451	118.369	

* Tot en met 2000 zijn lik-op-stukafdoeningen opgenomen in de categorie 'Overig'. Met ingang van 2001 worden ze geteld bij 'Transacties'.

** Inclusief zaken met onbekende wijze van afdoening. Tot en met 2000 zijn lik-op-stukafdoeningen opgenomen in de categorie 'Overig'. Met ingang van 2001 worden ze geteld bij 'Transacties'.

Bron: CBS

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
									(%)			
	66.941	71.198	81.081	78.613	76.062	77.861	74.210	68.290	39,1	61,7	60,7	55,9
	48.499	49.461	55.307	52.027	47.918	47.440	45.169	39.698	37,3	37,6	36,9	32,5
	1.883	2.345	2.874	2.973	2.922	3.273	3.182	3.068	0,7	2,6	2,6	2,5
	8.667	12.357	14.264	15.396	17.045	17.540	16.620	15.416	0,0	13,9	13,6	12,6
	3.573	3.873	3.467	3.748	3.587	3.255	3.340	3.578	4,3	2,6	2,7	2,9
	94	79	102	97	75	104	170	95	1,9	0,1	0,1	0,1
	115.538	120.693	128.668	127.663	122.999	126.092	122.274	122.248	100	100	100	100

Tabel 6.7 Door het Openbaar Ministerie afgedane rechtbankstrafzaken: transacties* naar delictgroep

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	
	(abs.)								
Wetboek van Strafrecht	20.770	20.108	20.591	21.012	25.117	24.773	26.043	29.607	
Geweldsmisdrijven	2.665	2.881	3.355	3.646	4.679	4.847	5.575	6.322	
verkrachting	5		2	2	3	7	3	4	
feitelijke aanranding der eerbaarheid	24	34	54	55	67	79	113	107	
overige seksuele misdrijven	2	15	15	17	17	15	29	42	
bedreiging	275	315	364	469	733	762	955	1.137	
misdrijven tegen het leven**	8	3	1	2	5	3	7	14	
mishandeling	2.293	2.458	2.828	3.025	3.782	3.900	4.365	4.930	
dood en lichamelijk letsel door schuld	3	5	2	3		6	7	4	
diefstal met geweld	46	39	68	62	60	67	75	70	
afpersing	9	12	21	11	12	8	21	14	
Vermogensmisdrijven	14.320	13.112	12.176	11.564	12.751	11.645	11.418	12.680	
valsheidsmisdrijven	3.018	3.318	2.787	2.863	3.381	2.321	1.649	2.244	
eenvoudige diefstal	6.806	5.712	5.221	4.367	4.856	4.304	3.728	3.889	
gekwalficeerde diefstal	2.964	2.732	2.818	2.700	2.801	2.745	3.070	3.662	
verduistering	353	289	312	333	453	580	613	833	
bedrog	167	194	212	511	339	780	1.302	871	
heling en schuldheling	1.012	867	826	790	921	915	1.056	1.181	
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	3.568	3.852	4.713	5.159	6.355	6.681	7.528	8.760	
tegen de openbare orde	1.091	1.411	1.763	1.928	2.231	2.424	3.063	3.907	
discriminatie	11	21	29	23	19	31	28	59	
gemeengevaarlijke misdrijven***	48	89	87	97	131	134	144	197	
tegen het openbaar gezag	637	627	820	975	1.359	1.504	1.585	1.657	
schennis der eerbaarheid	96	95	102	110	148	155	175	200	
vernieling	1.685	1.609	1.912	2.026	2.467	2.433	2.533	2.740	
Overige misdrijven									
Wetboek van Strafrecht	217	263	347	643	1.332	1.600	1.522	1.845	
Wegenverkeerswet	14.510	15.585	17.301	15.539	15.981	16.028	14.394	15.642	
rijden onder invloed	11.302	12.403	13.771	11.899	11.875	12.319	10.570	12.047	
doorrijden na ongeval	2.794	2.905	3.240	3.389	3.794	3.424	3.513	3.212	
overige misdrijven									
Wegenverkeerswet	414	277	290	251	312	285	311	383	

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
	(%)									
	34.419	37.878	40.194	43.754	42.577	40.158	34,3	56,1	57,2	58,7
	7.595	8.329	9.254	10.109	10.002	9.538	4,4	13,0	13,4	13,9
	7	5	6	2	-	1	0,0	0,0	-	0,0
	96	125	106	79	52	55	0,0	0,1	0,1	0,1
	29	19	27	14	12	12	0,0	0,0	0,0	0,0
	1.535	1.977	2.080	2.192	2165	2.052	0,5	2,8	2,9	3,0
	19	11	19	7	7	2	0,0	0,0	0,0	0,0
	5.785	6.087	6.912	7.718	7711	7.357	3,8	9,9	10,4	10,8
	3	3	7	5	4	6	0,0	0,0	0,0	0,0
	101	83	81	75	44	43	0,1	0,1	0,1	0,1
	20	19	16	17	7	10	0,0	0,0	0,0	0,0
	14.603	15.783	16.652	18.382	17.080	16.443	23,7	23,6	23,0	24,0
	2.649	3.102	3.211	2.922	2143	1.637	5,0	3,7	2,9	2,4
	4.486	4.907	5.119	5.297	5345	5.498	11,3	6,8	7,2	8,0
	4.146	4.485	4.887	4.911	4730	4.254	4,9	6,3	6,4	6,2
	966	1.014	956	1.073	1125	1.225	0,6	1,4	1,5	1,8
	1.054	709	821	2.141	1898	1.980	0,3	2,7	2,6	2,9
	1.302	1.566	1.658	2.038	1839	1.849	1,7	2,6	2,5	2,7
	9.809	10.983	11.540	12.470	12.660	11.860	5,9	16,0	17,0	17,3
	4.253	4.874	5.271	5.636	5780	5.131	1,8	7,2	7,8	7,5
	41	36	46	36	30	35	0,0	0,0	0,0	0,1
	258	287	299	318	259	178	0,1	0,4	0,3	0,3
	2.006	2.210	2.189	2.204	2381	2.185	1,1	2,8	3,2	3,2
	196	220	256	266	196	179	0,2	0,3	0,3	0,3
	3.055	3.356	3.479	4.010	4014	4.152	2,8	5,1	5,4	6,1
	2.412	2.783	2.748	2.793	2835	2.317	0,4	3,6	3,8	3,4
	18.707	12.422	11.540	12.678	12240	9.182	24,0	16,3	16,5	13,4
	15.012	8.524	7.616	8.555	7758	5.411	18,7	11,0	10,4	7,9
	3.213	3.391	3.419	3.689	4023	3.253	4,6	4,7	5,4	4,8
	482	507	505	434	459	518	0,7	0,6	0,6	0,8

Tabel 6.7 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	
	(abs.)								
Wet op de economische delicten	20.010	17.255	14.528	17.688	20.293	17.846	18.071	18.985	
Opiumwet	929	1.247	1.520	1.441	1.055	946	1.852	2.331	
harddrugs	342	499	614	594	304	263	589	813	
softdrugs	587	748	906	847	751	683	1.263	1.518	
Wet wapens en munitie	1.687	2.322	2.493	2.434	2.525	2.183	2.594	1.992	
Overige wetten****	2.567	3.924	4.869	3.477	3.881	3.590	4.081	2.720	
Totaal	60.473	60.442	61.303	61.593	68.852	65.366	67.035	71.277	

* Inclusief lik-op-stukzaken en zaken met een onbekende wijze van afdoening (zie ook voetnoot tabel 6.6).

** Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernieling van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

**** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
							(%)			
	20.193	20.239	16.834	13.399	11388	10.544	33,1	17,2	15,3	15,4
	2.534	3.646	3.319	3.518	3884	4.253	1,5	4,5	5,2	6,2
	995	1.200	1.204	1.446	1651	1.720	0,6	1,9	2,2	2,5
	1.539	2.446	2.115	2.072	2233	2.533	1,0	2,7	3,0	3,7
	2.561	2.290	2.264	2.245	2299	2.230	2,8	2,9	3,1	3,3
	2.769	2.235	1.986	2.371	1.992	2.018	4,2	3,0	2,7	3,0
	81.183	78.710	76.137	77.965	74.380	68.385	100	100	100	100

Tabel 6.8 Door het Openbaar Ministerie afgedane rechtbankstrafzaken: transacties met als voorwaarde leer- of werkproject* naar delictgroep

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
	(abs.)														(%)			
Wetboek van Strafrecht	1.043	2.930	4.353	4.662	5.285	5.667	7.860	10.753	12.012	13.211	14.692	15.500	14.783	13.540	97,6	87,9	88,6	87,4
Geweldsmisdrijven	144	468	742	750	953	1.042	1.541	2.105	2.583	2.888	3.405	3.725	3.597	3.608	13,5	21,1	21,6	23,3
verkrachting	5	1	0	0	1	1	1	2	5	3	6	2	0	0	0,5	0,0	0,0	0,0
feitelijke aanranding der eerbaarheid	12	33	47	37	50	61	86	87	74	92	73	51	40	38	1,1	0,3	0,2	0,2
overige seksuele misdrijven	7	11	17	11	11	10	22	30	20	12	22	10	7	10	0,7	0,1	0,0	0,1
bedreiging	10	63	79	109	116	115	256	357	510	688	775	768	713	714	0,9	4,4	4,3	4,6
misdrijven tegen het leven**	1	2	0	0	2	0	5	9	16	7	12	4	7	1	0,1	0,0	0,0	0,0
mishandeling	79	310	522	538	721	793	1.091	1.548	1.868	2.006	2.445	2.833	2.794	2.803	7,4	16,1	16,8	18,1
dood en lichamelijke letsel door schuld	0	0	1	0	0	1	0	2	1	1	2	2	1	3	0,0	0,0	0,0	0,0
diefstal met geweld	24	37	58	45	42	53	61	60	74	66	61	41	32	30	2,2	0,2	0,2	0,2
afpersing	6	11	18	10	10	8	19	10	15	13	9	14	3	9	0,6	0,1	0,0	0,1
Vermogensmisdrijven	641	1.569	2.219	2.505	2.686	2.764	3.938	5.485	5.999	6.466	6.830	7.169	6.438	5.810	60,0	40,7	38,6	37,5
valsheidsmisdrijven	7	16	127	292	232	105	585	1.149	1.135	1.166	1.175	1.463	1.317	986	0,7	8,3	7,9	6,4
eenvoudige diefstal	115	326	448	522	679	754	958	1.164	1.323	1.544	1.682	1.592	1.474	1.380	10,8	9,0	8,8	8,9
gekwalificeerde diefstal	459	1.039	1.363	1.403	1.395	1.415	1.733	2.127	2.456	2.534	2.766	2.709	2.376	2.174	42,9	15,4	14,2	14,0
verduistering	16	36	61	66	104	155	218	389	425	424	403	473	446	470	1,5	2,7	2,7	3,0
bedrog	4	27	27	26	28	29	47	113	107	135	140	161	174	138	0,4	0,9	1,0	0,9
heling en schuldheling	40	125	193	196	248	306	397	543	553	663	664	771	651	662	3,7	4,4	3,9	4,3
Vermielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	254	868	1.371	1.394	1.596	1.783	2.266	2.978	3.143	3.547	4.078	4.166	4.227	3.728	23,8	23,6	25,3	24,1
tegen de openbare orde	158	631	938	924	964	1.153	1.554	2.024	2.044	2.334	2.698	2.760	2.776	2.387	14,8	15,7	16,6	15,4
discriminatie	0	2	2	0	0	5	10	22	20	15	32	18	16	19	0,0	0,1	0,1	0,1
gemeengevaarlijke misdrijven***	12	67	76	64	87	96	97	155	169	209	222	208	191	122	1,1	1,2	1,1	0,8
tegen het openbaar gezag	6	15	35	60	80	78	174	218	316	344	355	323	358	346	0,6	1,8	2,1	2,2
schennis der eerbaarheid	2	3	5	3	12	7	19	24	30	30	29	26	25	26	0,2	0,1	0,1	0,2
vermieling	76	150	315	343	453	444	412	535	564	615	742	831	861	828	7,1	4,7	5,2	5,3

Tabel 6.8 (vervolg)

	(abs.)														(%)													
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008										
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	4	25	21	13	50	78	115	185	287	310	379	440	521	394	0,4	2,5	3,1	2,5										
Wegenverkeerswet	9	33	67	63	82	140	206	544	772	463	470	410	432	449	0,8	2,3	2,6	2,9										
rijden onder invloed	4	5	12	11	14	40	75	327	403	105	141	142	212	215	0,4	0,8	1,3	1,4										
doorrijden na ongeval	3	13	27	21	34	63	63	85	107	105	88	66	76	71	0,3	0,4	0,5	0,5										
overige misdrijven	2	15	28	31	34	37	68	132	262	253	241	202	144	163	0,2	1,1	0,9	1,1										
Wegenverkeerswet																												
Wet op de economische delicten	1	3	6	12	23	13	9	21	81	143	240	213	205	260	0,1	1,2	1,2	1,7										
Opiumwet	1	12	31	25	16	20	251	522	834	1.069	1.170	997	765	736	0,1	5,7	4,6	4,7										
harddrugs	0	11	27	20	14	16	108	222	271	347	395	336	280	252	0,0	1,9	1,7	1,6										
softdrugs	1	1	4	5	2	4	143	300	563	722	775	661	485	484	0,1	3,8	2,9	3,1										
Wet wapens en munitie	3	26	64	87	134	179	261	375	489	526	490	458	446	459	0,3	2,6	2,7	3,0										
Overige wetten****	12	38	16	24	40	40	140	189	124	57	64	48	45	52	1,1	0,3	0,3	0,3										
Totaal	1.069	3.042	4.537	4.873	5.580	6.059	8.727	12.404	14.312	15.469	17.126	17.626	16.676	15.496	100	100	100	100										

* Dit zijn alternatieve sancties volgens het officiersmodel. Hieronder vallen de leerstraf, de werkstraf en de septs met sepotgrond 'Dienstverlening'.

** Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernieling van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

**** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 6.9 (vervolg)

	(abs.)																(%)															
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008														
gemeengevaarlijke misdrijven**	147	141	169	101	89	118	97	91	83	77	86	92	118	125	0,6	0,6	0,7	0,7														
tegen het openbaar gezag	381	385	352	321	259	359	348	315	358	311	323	412	350	430	1,6	2,5	2,2	2,4														
schemnis der eerbaarheid	192	179	166	169	118	116	89	98	104	90	99	79	63	83	0,8	0,5	0,4	0,5														
vernietiging	1.475	1.314	1.387	1.285	962	1.241	1.028	924	839	766	802	1.124	1.196	1.270	6,3	6,9	7,6	7,1														
Overige misdrijven	350	339	333	334	300	418	440	444	478	454	546	579	584	651	1,5	3,5	3,7	3,6														
Wetboek van Strafrecht																																
Wegenverkeerswet	739	758	763	699	507	990	757	886	1.079	646	462	524	450	507	3,2	3,2	2,8	2,8														
rijden onder invloed	194	193	196	178	149	509	296	407	536	233	137	174	134	109	0,8	1,1	0,8	0,6														
doorrijden na ongeval	300	339	369	312	197	279	260	218	274	202	160	207	173	227	1,3	1,3	1,1	1,3														
overige misdrijven																																
Wegenverkeerswet	245	226	198	209	161	202	201	261	269	211	165	143	143	171	1,0	0,9	0,9	1,0														
Wet op de economische delicten	2.155	1.993	1.610	1.648	1.186	1.337	1.301	1.959	2.121	1.858	1.894	1.577	1.022	951	9,2	9,7	6,5	5,3														
Opiumwet	1.605	999	788	694	428	554	477	446	471	2.056	1.560	1.236	974	1.062	6,9	7,6	6,2	5,9														
harddrugs	1.167	702	538	453	283	349	313	283	299	1.917	1.303	958	679	731	5,0	5,9	4,3	4,1														
softdrugs	438	297	250	241	145	205	164	163	172	139	257	278	295	331	1,9	1,7	1,9	1,8														
Wet wapens en munitie	443	352	351	314	234	290	251	244	217	160	182	192	179	226	1,9	1,2	1,1	1,3														
Overige wetten***	700	656	683	527	414	518	671	625	465	337	457	350	348	368	3,0	2,1	2,2	2,1														
Totaal	23.366	19.105	17.726	15.344	11.373	14.670	12.903	13.546	13.550	13.990	14.616	16.325	15.797	17.934	100	100	100	100														

* Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernietiging van elektriciteitswerken, vernietiging van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernietiging van gebouwen.

*** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 6.10 Door het Openbaar Ministerie afgedane rechtbankstrafzaken: doorlooptijd (in dagen) van inschrijving tot afdoening naar delictgroep

	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Wetboek van Strafrecht	131	168	143	156	124	106	96	91	91	107
Geweldsmisdrijven	140	174	143	148	127	108	101	98	98	113
verkrachting	196	268	260	268	302	178	194	177	195	195
feitelijke aanranding der eerbaarheid	179	200	184	175	155	115	117	115	122	144
overige seksuele misdrijven	199	263	249	267	280	205	186	206	179	222
bedreiging	134	143	124	129	107	91	92	89	89	101
misdrijven tegen het leven*	272	386	319	359	317	243	255	274	262	295
mishandeling	116	144	114	116	100	96	88	86	90	104
dood en lichamelijk letsel door schuld	233	299	317	275	228	249	182	172	205	187
diefstal met geweld	154	259	228	264	240	198	176	178	153	200
afpersing	198	298	205	252	226	115	145	132	156	151
Vermogensmisdrijven	127	170	150	175	132	113	99	90	90	109
valsheidsmisdrijven	164	201	248	300	201	143	132	147	172	239
eenvoudige diefstal	96	136	109	122	96	92	76	70	61	75
gekwalficeerde diefstal	137	184	153	173	133	115	103	91	90	107
verduistering	148	200	155	169	139	117	107	89	85	92
bedrog	168	178	154	204	137	133	100	66	74	81
heling en schuldheling	165	197	161	194	149	121	102	89	93	104
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	136	167	136	135	113	97	90	88	87	100
tegen de openbare orde	151	178	146	144	120	103	97	95	96	106
discriminatie	189	275	146	162	149	103	92	137	115	110
gemeengevaarlijke misdrijven**	174	207	180	159	106	112	116	102	113	127
tegen het openbaar gezag	128	133	115	115	100	78	72	68	65	96
schennis der eerbaarheid	121	165	120	120	117	85	97	70	93	101
vernieling	123	167	132	132	111	101	89	88	83	91
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	151	125	121	117	95	80	75	71	77	102
Wegenverkeerswet	97	136	113	126	103	78	55	52	55	66
rijden onder invloed	98	82	83	94	79	76	52	48	49	91
doorrijden na ongeval	73	105	91	95	75	57	40	35	37	49
overige misdrijven										
Wegenverkeerswet	139	215	183	203	167	123	88	93	98	100

Tabel 6.10 (vervolg)

	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Wet op de economische delicten	87	97	107	103	71	68	75	75	64	78
Opiumwet	155	240	180	173	170	90	95	86	84	92
harddrugs	167	280	223	210	207	99	107	92	93	106
softdrugs	127	193	133	133	128	76	81	80	75	79
Wet wapens en munitie	135	117	89	127	101	82	68	66	58	67
Totaal***	118	141	128	137	107	92	86	82	81	99

* Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernieling van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

*** Inclusief overige wetten en zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 6.11 Ingeschreven en afgedane rechtbankstrafzaken met minderjarige verdachten

	Ingeschreven zaken OM	Afdoeningen door het OM	Afdoeningen door de rechter*	Verhouding afdoeningen OM/rechter
(abs.)				
1995	23.923	15.887	7.017	2,3
1996	26.213	16.769	7.580	2,2
1997	27.456	18.420	7.442	2,5
1998	27.535	17.768	7.895	2,3
1999	27.071	16.533	8.311	2,0
2000	26.993	17.627	9.004	2,0
2001	27.544	18.873	8.903	2,1
2002	28.465	19.521	10.014	1,9
2003	31.060	20.238	10.782	1,9
2004	33.819	21.193	11.897	1,8
2005	35.875	23.289	12.292	1,9
2006	36.519	24.019	12.441	1,9
2007	38.924	24.700	12.855	1,9
2008	36.576	24.410	13.508	1,8
(index, 1995=100)				
1995	100	100	100	
1996	110	106	108	
1997	115	116	106	
1998	115	112	113	
1999	113	104	118	
2000	113	111	128	
2001	115	119	127	
2002	119	123	143	
2003	130	127	154	
2004	141	133	170	
2005	150	147	175	
2006	153	151	177	
2007	163	155	183	
2008	153	154	193	

* Afdoeningen door de rechter exclusief voegingen ter zitting.

Bron: CBS

Tabel 6.12 Bij het Openbaar Ministerie ingeschreven rechtbankstrafzaken met minderjarige verdachten naar delictgroep

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	(abs.)															
	(%)															
Wetboek van Strafrecht	21.846	23.996	24.947	24.960	24.629	24.748	25.214	25.830	27.478	30.632	32.639	33.247	35.063	32.183	91,3	88,0
Geweldsmisdrijven	4.444	5.093	5.606	5.668	6.099	6.229	6.499	6.485	6.933	7.977	8.767	8.744	9.426	8.622	18,6	23,6
verkrachting	158	145	173	125	156	161	188	150	133	253	195	177	141	132	0,7	0,4
feitelijke aanranding der eerbaarheid	205	224	244	217	317	279	270	294	253	278	288	255	218	215	0,9	0,6
overige seksuele misdrijven	150	178	193	180	204	158	162	164	172	145	202	187	186	135	0,6	0,4
bedreiging	399	564	551	588	645	688	703	780	949	1.408	1.463	1.500	1.517	1.474	1,7	4,0
misdrijven tegen het leven*	168	192	173	229	207	253	244	311	254	341	357	252	255	231	0,7	0,6
mishandeling	1.759	2.217	2.578	2.571	2.753	2.863	3.007	3.150	3.512	3.817	4.533	4.751	5.511	5.180	7,4	14,2
dood en lichamelijke letsel door schuld	4	3	8	4	1	5	3	5	2	2	2	5	4	11	0,0	0,0
diefstal met geweld	1.440	1.389	1.481	1.622	1.689	1.703	1.798	1.529	1.549	1.631	1.637	1.513	1.513	1.162	6,0	3,2
afpersing	161	181	205	132	127	119	124	102	109	102	90	104	81	82	0,7	0,2
Vermogensmisdrijven	12.659	12.745	12.572	12.493	11.684	11.487	11.040	11.229	11.276	12.470	12.659	12.801	12.704	12.169	52,9	33,3
valsheidsmisdrijven	207	208	200	202	270	385	394	331	252	353	287	289	299	290	0,9	0,8
eenvoudige diefstal	2.949	3.230	3.525	3.492	3.387	3.376	3.210	3.240	3.237	3.529	3.723	3.599	3.774	3.606	12,3	9,9
gekwalificeerde diefstal	8.256	8.119	7.635	7.589	6.746	6.363	5.999	6.101	6.269	6.782	6.807	6.852	6.423	5.964	34,5	16,3
verduistering	189	177	225	226	332	402	396	467	494	441	427	471	556	624	0,8	1,7
bedrog	95	144	127	158	140	143	145	155	114	198	224	252	344	266	0,4	0,7
heling en schuldheiling	963	867	860	826	809	818	896	935	910	1.167	1.191	1.338	1.308	1.419	4,0	3,9
Vermielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	4.594	6.011	6.587	6.531	6.498	6.545	7.138	7.475	8.429	9.247	10.232	10.681	11.765	10.417	19,2	28,5
tegen de openbare orde	2.653	3.757	3.802	3.605	3.588	3.709	4.296	4.713	5.233	5.970	6.651	6.803	7.358	6.411	11,1	17,5
discriminatie	9	38	16	14	15	14	31	36	29	53	68	44	40	34	0,0	0,1
gemeengevaarlijke misdrijven**	336	381	496	508	533	544	534	518	710	665	730	814	796	677	1,4	2,0
tegen het openbaar gezag	264	259	305	330	448	441	481	514	661	737	682	707	893	767	1,1	2,3
schennis der eerbaarheid	23	33	47	29	31	49	38	44	37	49	37	33	42	42	0,1	0,1
vernieling	1.309	1.543	1.921	2.045	1.883	1.788	1.758	1.650	1.759	1.773	2.064	2.280	2.636	2.486	5,5	6,8

Tabel 6.12 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2006	2007	2008	
(abs.)	(%)																	
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	149	147	182	268	348	487	537	641	840	938	981	1.021	1.168	975	0,6	2,8	3,0	2,7
Wegenverkeerswet	594	645	736	799	783	829	854	842	975	926	959	1.025	1.389	1.762	2,5	2,8	3,6	4,8
rijden onder invloed	180	200	266	325	330	372	419	396	517	451	538	628	860	1.201	0,8	1,7	2,2	3,3
doorrijden na ongeval	200	237	267	277	253	280	257	252	260	251	225	201	270	229	0,8	0,6	0,7	0,6
overige misdrijven	214	208	203	197	200	177	178	194	198	224	196	196	259	332	0,9	0,5	0,7	0,9
Wegenverkeerswet																		
Wet op de economische delicten	84	79	121	295	115	91	137	173	1.087	512	565	631	812	863	0,4	1,7	2,1	2,4
Opiumwet	331	417	599	434	390	324	463	528	525	654	742	730	730	771	1,4	2,0	1,9	2,1
harddrugs	248	341	490	351	304	249	368	426	420	422	435	398	388	401	1,0	1,1	1,0	1,1
softdrugs	83	76	109	83	86	75	95	102	105	232	307	332	342	370	0,3	0,9	0,9	1,0
Wet wapens en munitie	427	534	640	584	641	515	611	626	741	875	760	739	805	844	1,8	2,0	2,1	2,3
Overige wetten***	640	542	413	463	513	486	265	466	254	220	210	147	125	153	2,7	0,4	0,3	0,4
Totaal	23.923	26.213	27.456	27.595	27.071	26.993	27.544	28.465	31.060	33.819	35.875	36.519	38.924	36.576	100	100	100	100

* Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernieling van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

*** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 6.13 Door het Openbaar Ministerie afgedane rechtbankstrafzaken met minderjarige verdachten naar delictgroep

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
	(abs.)														(%)			
Wetboek van Strafrecht	14.405	14.914	16.654	15.797	14.793	15.818	17.001	17.484	17.504	18.895	20.767	21.538	21.841	21.155	90,7	89,7	88,4	86,7
Geweldsmisdrijven	2.060	2.306	2.679	2.616	2.602	2.892	3.247	3.408	3.428	3.742	4.486	4.653	4.801	4.701	13,0	19,4	19,4	19,3
verkrachting	50	56	62	32	44	38	42	53	40	59	35	63	56	52	0,3	0,3	0,2	0,2
feitelijke aanranding der eerbaarheid	122	120	130	111	119	165	194	162	142	145	136	121	96	100	0,8	0,5	0,4	0,4
overige seksuele misdrijven	83	76	115	80	89	71	83	98	57	48	79	64	70	78	0,5	0,3	0,3	0,3
bedreiging	246	302	335	365	354	409	481	503	566	792	909	926	892	941	1,5	3,9	3,6	3,9
misdrijven tegen het leven*	25	35	19	28	31	45	32	43	31	22	48	28	26	31	0,2	0,1	0,1	0,1
mishandeling	1.092	1.316	1.554	1.582	1.659	1.816	1.992	2.163	2.284	2.394	2.959	3.156	3.383	3.255	6,9	13,1	13,7	13,3
dood en lichamelijk letsel door schuld	2	2	3	4	-	3	3	3	1	-	-	2	2	6	0,0	0,0	0,0	0,0
diefstal met geweld	353	338	387	361	274	309	374	349	271	260	291	260	247	218	2,2	1,1	1,0	0,9
afpersing	87	61	74	53	32	36	46	34	36	22	29	33	29	20	0,5	0,1	0,1	0,1
Vermogensmisdrijven	9.094	8.683	9.027	8.564	7.524	7.931	7.888	7.883	7.517	8.034	8.441	8.502	8.246	7.942	57,2	35,4	33,4	32,5
valsheidsmisdrijven	153	139	124	153	145	260	304	256	232	269	252	208	200	211	1,0	0,9	0,8	0,9
eenvoudige diefstal	2.305	2.339	2.599	2.448	2.331	2.383	2.358	2.294	2.221	2.466	2.603	2.571	2.531	2.438	14,5	10,7	10,2	10,0
gekwalificeerde diefstal	5.482	5.052	5.126	4.848	3.944	4.074	3.943	3.960	3.787	3.861	4.135	4.036	3.865	3.622	34,5	16,8	15,6	14,8
verduistering	142	143	161	176	219	308	312	384	416	347	355	382	409	422	0,9	1,6	1,7	1,7
bedrog	70	110	105	109	113	96	116	136	102	143	162	194	243	220	0,4	0,8	1,0	0,9
heiling en schuldheiling	942	900	912	830	772	810	855	853	759	948	934	1.111	998	1.029	5,9	4,6	4,0	4,2
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	3.171	3.805	4.788	4.464	4.423	4.647	5.438	5.707	5.911	6.384	7.078	7.619	7.880	7.697	20,0	31,7	31,9	31,5
tegen de openbare orde	1.638	2.196	2.729	2.370	2.338	2.527	3.207	3.543	3.677	4.017	4.507	4.826	4.906	4.733	10,3	20,1	19,9	19,4
discriminatie	11	17	24	5	6	13	26	29	20	34	43	37	27	31	0,1	0,2	0,1	0,1
gemeengevaarlijke misdrijven**	179	203	285	232	229	255	271	276	327	337	351	395	383	331	1,1	1,6	1,6	1,4
tegen het openbaar gezag	193	185	260	268	315	307	404	419	535	586	535	527	607	602	1,2	2,2	2,5	2,5
schennis der eerbaarheid	16	25	34	16	22	39	30	32	27	35	30	27	28	34	0,1	0,1	0,1	0,1
vernieling	1.134	1.179	1.456	1.573	1.513	1.506	1.500	1.408	1.325	1.375	1.612	1.807	1.929	1.966	7,1	7,5	7,8	8,1

Tabel 6.13 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008						
	(abs.)															(%)																		
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	80	120	160	153	244	348	428	486	648	735	762	764	914	815	0,5	3,2	3,7	3,3	0,5	3,2	3,4	4,1	2,8	3,4	2,1	2,5	2,6	2,6	0,8	0,7	0,9			
Wegenverkeerswet	437	536	521	620	594	693	738	713	784	745	773	824	1.004	1.230	2,8	3,4	4,1	5,0	2,8	3,4	3,4	4,1	2,8	3,4	2,1	2,5	2,6	2,6	0,8	0,7	0,9			
rijden onder invloed	161	181	194	267	262	320	375	355	457	399	461	548	653	841	1,0	2,3	2,6	3,4	1,0	2,3	2,3	2,6	1,0	2,3	0,4	0,4	0,8	0,8	0,7	0,9	0,9			
doorrijden na ongeval	129	201	207	215	189	243	216	218	199	217	200	156	199	171	0,8	0,6	0,8	0,7	0,8	0,6	0,6	0,8	0,6	0,6	0,5	0,6	0,8	0,8	0,7	0,9	0,9			
overige misdrijven	147	154	120	138	143	130	147	140	128	129	112	120	152	218	0,9	0,5	0,6	0,9	0,9	0,5	0,5	0,6	0,9	0,4	2,1	2,5	2,6	2,6	0,8	0,7	0,9			
Wegenverkeerswet	70	76	95	289	120	91	119	160	954	439	490	506	606	693	0,4	2,1	2,5	2,8	0,4	2,1	2,1	2,5	0,4	2,1	0,4	2,1	2,5	2,6	2,6	0,8	0,7	0,9		
Wet op de economische delicten	183	250	329	252	156	150	244	281	251	367	490	447	524	538	1,2	1,9	2,1	2,2	1,2	1,9	1,9	2,1	1,2	1,9	0,4	0,4	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9			
Opiumwet	123	158	239	176	102	93	170	184	177	188	216	192	198	226	0,8	0,8	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,4	1,1	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3		
harddrugs	60	92	90	76	54	57	74	97	74	179	274	255	326	312	0,4	1,1	1,3	1,3	0,4	1,1	1,1	1,3	0,4	1,1	0,4	1,1	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3		
softdrugs	356	414	567	479	516	460	549	551	664	705	699	651	649	731	2,2	2,7	2,6	3,0	2,2	2,7	2,7	2,6	2,2	2,7	0,4	1,1	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3		
Wet wapens en munitie	436	579	254	331	354	415	222	332	81	42	70	53	76	63	2,7	0,2	0,3	0,3	2,7	0,2	0,2	0,3	2,7	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	
Overige wetten***	15.887	16.769	18.420	17.768	16.533	17.627	18.873	19.521	20.238	21.193	23.289	24.019	24.700	24.410	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Totaal	15.887	16.769	18.420	17.768	16.533	17.627	18.873	19.521	20.238	21.193	23.289	24.019	24.700	24.410	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

* Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontplofing brengen, vernieling van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

*** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 6.14 Door het Openbaar Ministerie afgedane rechtbankstrafzaken met minderjarige verdachten naar wijze van afdoening

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	(abs.)													(%)		
Septot	8.294	7.803	7.595	5.944	5.043	5.277	5.066	4.403	3.849	3.745	4.249	4.837	5.130	5.788	52,2	20,1
technisch sepot	3.518	3.303	3.358	2.916	2.429	2.346	2.164	1.882	1.514	1.489	1.574	1.650	1.914	2.358	22,1	6,9
w.o.																
geen wettig bewijs	2.423	2.415	2.498	2.228	1.956	1.800	1.697	1.480	1.101	1.167	1.260	1.367	1.569	1.924	15,3	5,7
beleidsseptot	4.776	4.500	4.237	3.028	2.614	2.931	2.902	2.521	2.335	2.256	2.675	3.187	3.216	3.430	30,1	13,3
w.v.																
op gronden samenhangend met maatregelen van anderen dan de officier van justitie	111	105	194	139	142	135	111	180	208	228	238	256	331	420	0,7	1,1
w.o.																
ander dan strafrechtelijk ingrijpen prevaleert	60	67	151	89	90	77	66	86	135	144	140	146	219	300	0,4	0,6
op gronden samenhangend met de algemene rechtsorde	133	84	87	55	89	71	101	83	54	45	52	63	39	62	0,8	0,3
w.o.																
onvoldoende nationaal belang	131	83	87	53	87	71	101	83	54	44	52	62	39	60	0,8	0,3
op gronden samenhangend met het gepleegde feit	1.560	1.411	1.434	1.177	1.037	1.283	1.300	970	882	800	977	1.121	1.080	1.102	9,8	4,7
w.o.																
gering feit	607	398	399	291	279	181	225	176	163	191	249	310	280	287	3,8	1,3
gering aandeel in het feit	319	357	351	285	232	227	301	233	216	208	297	366	418	345	2,0	1,5
oud feit	609	616	639	583	498	834	727	543	469	362	376	393	324	410	3,8	1,6
op gronden samenhangend met de persoon van de verdachte	2.415	2.437	2.087	1.201	990	1.010	998	951	863	845	921	1.083	1.060	1.144	15,2	4,5
w.o.																
leeftijd	413	230	185	111	120	56	72	45	28	25	21	31	30	17	2,6	0,1
recente bestraffing	491	504	539	458	338	413	315	247	207	197	162	232	227	252	3,1	1,0
door feit of gevolgen getroffen	93	109	97	95	87	97	125	130	104	128	147	171	171	191	0,6	0,7
gezondheidstoestand	47	53	71	48	43	66	50	80	88	78	92	97	93	95	0,3	0,4
gewijzigde omstandigheden	169	134	115	141	162	133	168	219	185	192	310	339	322	340	1,1	1,4

Tabel 6.14 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
(abs.)															(%)			
dienstverlening	1.047	1.202	919	201	82	46	58	38	45	72	70	80	54	68	6,6	0,3	0,2	0,3
op gronden samenhangend met de verhouding tussen verdachte en benadeelde	557	463	435	456	356	432	395	339	331	340	489	668	706	702	3,5	2,8	2,9	2,9
w.o.																		
verhouding tot de benadeelde	432	336	285	284	212	268	237	180	156	147	193	248	248	251	2,7	1,0	1,0	1,0
geregeld																		
medeschuld van benadeelde	71	79	87	106	112	106	100	107	123	141	218	303	354	362	0,4	1,3	1,4	1,5
beperkte kring	45	41	55	53	21	46	49	38	43	42	51	81	81	75	0,3	0,3	0,3	0,3
w.v.																		
voorwaardelijk sepot	1.499	1.746	1.603	866	777	737	986	1.063	1.014	1.015	1.224	1.376	1.332	1.515	9,4	5,7	5,4	6,2
onvoorwaardelijk sepot	2.403	1.942	1.698	1.289	1.038	832	733	555	554	554	773	1.250	1.248	1.450	15,1	5,2	5,1	5,9
'kaal' sepot	874	812	936	873	799	1.362	1.183	903	767	697	678	561	636	465	5,5	2,3	2,6	1,9
Voeging ad informandum	958	921	1.312	1.357	998	913	943	742	747	711	672	626	624	640	6,0	2,6	2,5	2,6
Voeging ter berechting	1.861	2.040	2.424	2.443	1.922	2.392	2.436	2.306	1.995	2.241	2.526	2.650	2.917	2.901	11,7	11,0	11,8	11,9
Transactie*	3.689	4.822	5.879	6.738	7.276	7.757	9.347	11.048	12.698	13.460	14.780	14.703	14.687	13.767	23,2	61,2	59,5	56,4
w.o.																		
betaling geldsom	2.944	2.672	1.894	1.686	1.499	1.381	1.351	1.367	1.792	1.438	1.520	1.403	1.629	1.574	18,5	5,8	6,6	6,4
schadevergoeding	280	252	316	452	276	246	839	1.090	1.351	1.355	1.517	1.506	1.512	1.392	1,8	6,3	6,1	5,7
taakstraf	7	1.789	3.430	4.358	5.261	5.893	6.670	8.003	8.596	9.507	10.311	10.284	10.018	9.339	0,0	42,8	40,6	38,3
Overdracht naar een ander parket	948	1.026	1.112	1.177	1.197	1.134	1.064	997	917	1.016	1.047	1.191	1.325	1.299	6,0	5,0	5,4	5,3
Overig*	137	157	98	109	97	154	17	25	32	20	15	12	17	15	0,9	0,0	0,1	0,1
Totaal	15.887	16.769	18.420	17.768	16.533	17.627	18.873	19.521	20.238	21.193	23.289	24.019	24.700	24.410	100	100	100	100

* Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is. Tot en met 2000 zijn lik-op-stukafdoeningen opgenomen in de categorie 'Overig'. Met ingang van 2001 worden ze geteld bij 'Transacties'.

Bron: CBS

Tabel 6.15 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
	(abs.)														(%)			
schenmis der eerbaarheid vernietiging	3	5	5	3	10	10	11	19	18	17	16	23	13	12	0,1	0,2	0,1	0,1
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	261	308	433	500	608	603	686	756	831	872	1.001	1.075	1.124	1.143	6,8	7,3	7,6	8,3
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	17	30	38	51	112	174	236	299	415	469	527	497	594	441	0,4	3,4	4,0	3,2
Wegenverkeerswet	222	277	292	371	371	476	506	516	616	566	595	621	758	889	5,8	4,2	5,2	6,5
rijden onder invloed	134	153	161	223	224	272	317	301	400	342	405	451	554	668	3,5	3,1	3,8	4,8
doorrijden na ongeval	58	88	94	106	103	151	126	141	142	153	137	103	124	104	1,5	0,7	0,8	0,8
overige misdrijven																		
Wegenverkeerswet	30	36	37	42	44	53	63	74	74	71	53	67	80	117	0,8	0,5	0,5	0,8
Wet op de economische delicten	46	43	71	265	91	61	84	131	660	290	312	300	371	422	1,2	2,0	2,5	3,1
Opiumwet	39	60	97	104	68	51	110	141	139	230	291	271	309	295	1,0	1,8	2,1	2,1
harddrugs	16	33	60	66	28	26	56	77	88	95	106	100	95	114	0,4	0,7	0,6	0,8
softdrugs	23	27	37	38	40	25	54	64	51	135	185	171	214	181	0,6	1,2	1,5	1,3
Wet wapens en munitie	164	224	321	319	308	292	365	385	515	542	527	461	492	514	4,3	3,1	3,3	3,7
Overige wetten****	311	445	177	250	283	273	132	200	45	20	45	47	56	41	8,1	0,3	0,4	0,3
Totaal	3.826	4.979	5.977	6.847	7.373	7.911	9.364	11.073	12.730	13.480	14.795	14.715	14.704	13.782	100	100	100	100

* Inclusief lik-op-stukzaken en zaken met een onbekende afdoeningsgrond.

** Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernieling van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

**** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 6.16 Door het Openbaar Ministerie afgedane rechtbankstrafzaken met minderjarige verdachten: transacties met als voorwaarde leer- of werkproject* naar delictgroep

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
	(abs.)														(%)			
Wetboek van Strafrecht	1.032	2.881	4.172	4.351	5.053	5.575	6.277	7.484	7.927	8.771	9.483	9.522	9.168	8.418	97,9	91,9	91,0	89,5
Geweldsmisdrijven	142	463	739	742	948	1.040	1.267	1.475	1.595	1.733	1.977	1.983	1.791	1.667	13,5	19,1	17,8	17,7
verkrachting	4	-	-	-	1	1	1	2	3	2	2	2	-	-	0,4	0,0	-	-
feitelijke aanranding der eerbaarheid	12	33	47	37	50	61	80	77	56	76	54	40	29	30	1,1	0,4	0,3	0,3
overige seksuele misdrijven	7	11	17	10	11	10	14	22	19	6	18	6	3	4	0,7	0,1	0,0	0,0
bedreiging	9	62	79	108	115	115	179	195	266	388	415	398	334	338	0,9	3,8	3,3	3,6
misdrijven tegen het leven**	1	2	-	-	2	-	2	3	1	1	4	1	1	-	0,1	0,0	0,0	-
mishandeling	79	307	520	532	717	791	923	1.121	1.187	1.198	1.435	1.494	1.400	1.264	7,5	14,4	13,9	13,4
dood en lichamelijk letsel door schuld	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	0,0
diefstal met geweld	24	37	58	45	42	53	51	47	51	50	45	28	22	21	2,3	0,3	0,2	0,2
afpersing	6	11	17	10	10	8	17	8	12	12	4	14	2	7	0,6	0,1	0,0	0,1
Vermogensmisdrijven	633	1.553	2.084	2.221	2.486	2.703	2.888	3.389	3.535	3.860	4.026	4.022	3.665	3.524	60,1	38,8	36,4	37,5
valsheidsmisdrijven	6	16	13	19	40	60	48	80	61	95	100	87	100	70	0,6	0,8	1,0	0,7
eenvoudige diefstal	112	326	440	522	676	750	842	940	1.010	1.136	1.198	1.146	1.098	1.045	10,6	11,1	10,9	11,1
gekwalificeerde diefstal	455	1.025	1.351	1.393	1.390	1.409	1.499	1.705	1.825	1.902	2.036	1.960	1.715	1.644	43,2	18,9	17,0	17,5
verduistering	16	35	60	66	104	154	151	213	233	182	184	219	208	230	1,5	2,1	2,1	2,4
bedrog	4	27	27	26	28	29	32	50	50	67	61	59	78	55	0,4	0,6	0,8	0,6
heling en schuldheiling	40	124	193	195	248	301	316	401	356	478	447	551	466	480	3,8	5,3	4,6	5,1
Vermielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	253	840	1.329	1.375	1.569	1.754	2.019	2.470	2.563	2.929	3.194	3.203	3.346	2.938	24,0	30,9	33,2	31,2
tegen de openbare orde	158	614	915	911	948	1.137	1.406	1.693	1.708	1.956	2.179	2.202	2.267	1.939	15,0	21,2	22,5	20,6
discriminatie	-	2	2	-	-	5	8	12	9	11	20	15	15	17	-	0,1	0,1	0,2
gemeengevaarlijke misdrijven***	12	66	76	62	87	96	89	142	153	186	184	186	176	107	1,1	1,8	1,7	1,1
tegen het openbaar gezag	5	15	35	60	79	78	132	154	214	244	241	209	239	224	0,5	2,0	2,4	2,4
schennis der eerbaarheid	2	3	5	3	11	7	11	14	14	13	13	15	10	9	0,2	0,1	0,1	0,1
vernietiging	76	140	296	339	444	431	373	455	465	519	557	576	639	642	7,2	5,6	6,3	6,8

Tabel 6.16 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008								
																[%]																				
(abs.)																																				
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	4	25	20	13	50	78	103	150	234	249	286	314	366	289	0,4	3,0	3,0	3,6	3,1	3,6	3,1	3,6	3,1	3,6	3,1	3,6	3,1	3,6	3,1	3,6	3,1					
Wegenverkeerswet	9	33	64	63	82	134	153	173	240	213	233	238	292	334	0,9	2,3	2,3	2,9	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6				
rijden onder invloed	4	5	9	11	14	34	45	52	88	71	118	124	180	205	0,4	1,2	1,2	1,8	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2			
doorrijden na ongeval	3	13	27	21	34	63	55	64	92	82	74	56	71	65	0,3	0,5	0,5	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7		
overige misdrijven	2	15	28	31	34	37	53	57	60	60	41	58	41	64	0,2	0,6	0,6	0,4	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7		
Wegenverkeerswet																																				
Wet op de economische delicten	-	2	6	12	23	13	5	4	33	46	102	110	100	128	-	1,1	1,1	1,0	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	
Opiumwet	1	12	31	25	16	20	43	78	89	143	180	149	152	147	0,1	1,4	1,4	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	
harddrugs	-	11	27	20	14	16	33	57	60	61	70	61	67	65	-	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
softdrugs	1	1	4	5	2	4	10	21	29	82	110	88	85	82	0,1	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Wet wapens en munitie	3	25	64	85	134	179	214	271	337	401	367	335	346	368	0,3	3,2	3,2	3,4	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9
Overige wetten****	9	38	12	21	35	18	36	31	15	5	16	10	14	12	0,9	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Totaal	1.054	2.991	4.349	4.557	5.343	5.939	6.728	8.041	8.641	9.579	10.381	10.364	10.072	9.407	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

* Dit zijn alternatieve sancties volgens het officiersmodel. Hieronder vallen de leerstraf, de werkstraf en de sepot met sepotgrond 'Dienstverlening'.

** Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernieling van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

**** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 6.17 Door het Openbaar Ministerie afgedane rechtbankstrafzaken met minderjarigen verdachten: beleidssepts naar delictgroep

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
	(abs.)														(%)			
Wetboek van Strafrecht	4.477	4.169	3.937	2.810	2.393	2.662	2.646	2.288	2.061	2.033	2.380	2.899	2.912	3.055	93,7	91,0	90,7	89,1
Geweldsmisdrijven	650	707	664	514	467	532	559	504	487	496	693	862	987	1.011	13,6	27,1	30,7	29,5
verkrachting	7	8	4	4	5	7	6	6	2	-	2	2	-	1	0,1	0,1	-	0,0
feitelijke aanranding der eerbaarheid	41	54	29	22	15	36	27	16	28	19	17	26	23	14	0,9	0,8	0,7	0,4
overige seksuele misdrijven	37	33	46	21	23	22	21	28	13	15	12	17	25	17	0,8	0,5	0,8	0,5
bedreiging	74	112	86	69	59	77	77	102	77	110	128	166	171	204	1,5	5,2	5,3	5,9
misdrijven tegen het leven*	7	6	2	2	5	3	6	2	4	1	9	3	4	4	0,1	0,1	0,1	0,1
mishandeling	378	418	417	349	329	352	371	314	339	328	496	631	732	757	7,9	19,8	22,8	22,1
dood en lichamelijk letsel door schuld	2	-	2	-	-	1	2	-	-	-	-	-	2	2	0,0	-	0,1	0,1
diefstal met geweld	79	65	67	43	26	28	49	32	21	23	24	15	27	12	1,7	0,5	0,8	0,3
afpersing	25	11	11	4	5	6	-	4	3	-	5	2	3	-	0,5	0,1	0,1	-
Vermogensmisdrijven	2.734	2.337	2.003	1.444	1.129	1.264	1.184	930	808	748	746	887	793	796	57,2	27,8	24,7	23,2
valsheidsmisdrijven	51	43	34	40	35	47	91	31	44	39	24	22	23	48	1,1	0,7	0,7	1,4
eenvoudige diefstal	656	575	564	417	422	442	356	330	272	259	265	318	271	249	13,7	10,0	8,4	7,3
gekwalificeerde diefstal	1.668	1.330	1.044	720	447	543	508	386	335	289	283	344	295	293	34,9	10,8	9,2	8,5
verduistering	58	40	47	35	39	47	54	40	45	29	40	34	43	37	1,2	1,1	1,3	1,1
bedrog	31	40	37	25	22	14	8	18	15	15	14	20	30	33	0,6	0,6	0,9	1,0
heling en schuldheling	270	309	277	207	164	171	167	125	97	117	120	149	131	136	5,7	4,7	4,1	4,0
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	1.065	1.077	1.212	807	739	803	826	773	687	709	847	1.037	1.016	1.102	22,3	32,5	31,6	32,1
tegen de openbare orde	565	605	639	391	336	360	418	439	416	423	543	663	587	673	11,8	20,8	18,3	19,6
discriminatie	4	2	2	2	2	3	5	1	5	2	4	5	3	5	0,1	0,2	0,1	0,1
gemeengevaarlijke misdrijven**	57	56	85	29	41	54	38	36	35	32	44	39	51	46	1,2	1,2	1,6	1,3
tegen het openbaar gezag	63	65	72	45	60	65	74	53	60	69	65	82	79	86	1,3	2,6	2,5	2,5
schenmis der eerbaarheid	9	18	17	8	6	14	7	6	5	12	9	3	11	12	0,2	0,1	0,3	0,3
vernieling	367	331	397	332	294	307	284	238	166	171	182	245	285	280	7,7	7,7	8,9	8,2

Tabel 6.17 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008				
																[%]																
(abs.)																																
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	28	48	58	45	58	63	77	81	79	80	94	113	116	146	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6			
Wegenverkeerswet	80	97	83	70	60	62	75	59	54	47	51	47	55	81	1,7	1,7	1,5	1,7	1,7	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,7	2,4			
rijden onder invloed	12	8	13	4	8	14	14	14	16	12	16	18	15	20	0,3	0,3	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7		
doorrijden na ongeval	29	47	46	32	22	29	29	19	27	20	23	18	18	23	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7		
overige misdrijven	39	42	24	34	30	19	32	26	11	15	12	11	22	38	0,8	0,8	0,3	0,7	1,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,7	1,1	1,1	1,1		
Wegenverkeerswet																																
Wet op de economische delicten	11	13	13	11	12	19	24	9	104	63	84	92	103	114	0,2	0,2	2,9	3,2	3,3	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	3,2	3,3	3,3	3,3	
Opiumwet	64	70	66	38	21	35	36	29	29	40	69	71	79	91	1,3	1,3	2,2	2,5	2,7	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,5	2,7	2,7	2,7	2,7	
harddrugs	38	38	47	23	20	19	29	13	21	26	30	22	20	30	0,8	0,8	0,7	0,6	0,9	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,9	0,9	0,9	0,9	
softdrugs	26	32	19	15	1	16	7	16	8	14	39	49	59	61	0,5	0,5	1,5	1,8	1,8	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	
Wet wapens en munitie	68	81	95	57	93	71	76	69	67	63	82	76	59	82	1,4	1,4	2,4	1,8	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	1,8	1,8	2,4	2,4	2,4	
Overige wetten***	76	70	43	30	28	61	40	66	20	7	8	1	4	7	1,6	1,6	0,0	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	
Totaal	4.776	4.500	4.237	3.016	2.607	2.910	2.897	2.520	2.335	2.253	2.674	3.186	3.212	3.430	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

* Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernieling van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

*** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabellen bij hoofdstuk 7

Tabel 7.1 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken naar geslacht en meer- en minderjarigheid

	Totaal	Mannen	Meerderjarige mannen	Minderjarige mannen	Vrouwen	Meerderjarige vrouwen	Minderjarige vrouwen	Rechts- personen
	(abs.)							
1995	102.310	88.149	81.714	6.435	11.428	10.846	582	2.735
1996	104.617	90.501	83.556	6.945	11.597	10.962	635	2.520
1997	106.372	92.278	85.477	6.801	11.408	10.767	641	2.685
1998	105.031	90.198	83.118	7.080	11.369	10.608	761	2.740
1999	111.309	96.423	88.948	7.475	12.660	11.824	836	2.225
2000	111.033	96.798	88.791	8.007	12.316	11.319	997	1.920
2001	112.037	97.348	89.482	7.866	12.481	11.458	1.023	1.730
2002	116.810	101.277	92.611	8.666	13.213	11.883	1.330	1.845
2003	134.631	116.629	107.422	9.207	15.491	13.933	1.558	1.925
2004	133.218	115.700	105.345	10.355	15.225	13.688	1.537	1.860
2005	132.595	114.683	103.975	10.708	15.502	13.922	1.580	2.005
2006	134.375	115.784	105.019	10.765	16.354	14.680	1.674	1.920
2007	127.579	109.634	98.652	10.982	16.003	14.130	1.873	1.640
2008	127.389	109.201	97.734	11.467	16.396	14.360	2.036	1.425
	(%)							
1995	100	86,2	79,9	6,3	11,2	10,6	0,6	2,7
1996	100	86,5	79,9	6,6	11,1	10,5	0,6	2,4
1997	100	86,8	80,4	6,4	10,7	10,1	0,6	2,5
1998	100	85,9	79,1	6,7	10,8	10,1	0,7	2,6
1999	100	86,6	79,9	6,7	11,4	10,6	0,8	2,0
2000	100	87,2	80,0	7,2	11,1	10,2	0,9	1,7
2001	100	86,9	79,9	7,0	11,1	10,2	0,9	1,5
2002	100	86,7	79,3	7,4	11,3	10,2	1,1	1,6
2003	100	86,6	79,8	6,8	11,5	10,3	1,2	1,4
2004	100	86,9	79,1	7,8	11,4	10,3	1,2	1,4
2005	100	86,5	78,4	8,1	11,7	10,5	1,2	1,5
2006	100	86,2	78,2	8,0	12,2	10,9	1,2	1,4
2007	100	85,9	77,3	8,6	12,5	11,1	1,5	1,2
2008	100	84,4	75,5	8,9	12,7	11,1	1,6	1,1

Bron: CBS

Tabel 7.2 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken naar soort rechter

	Totaal	Politierechter	Meervoudige kamer	Kinderrechter
	(abs.)			
1995	102.310	86.510	10.355	5.445
1996	104.617	86.756	11.180	6.681
1997	106.372	88.483	11.322	6.567
1998	105.031	86.959	11.196	6.876
1999	111.309	92.917	11.190	7.202
2000	111.033	91.928	11.318	7.787
2001	112.037	92.268	12.357	7.412
2002	116.810	94.574	13.656	8.580
2003	134.631	111.130	14.082	9.419
2004	133.218	108.284	14.611	10.323
2005	132.595	108.826	13.223	10.546
2006	134.375	111.716	11.560	11.099
2007	127.579	104.518	11.624	11.437
2008	127.389	103.069	12.178	12.142
	(%)			
1995	100	84,6	10,1	5,3
1996	100	82,9	10,7	6,4
1997	100	83,2	10,6	6,2
1998	100	82,8	10,7	6,5
1999	100	83,5	10,1	6,5
2000	100	82,8	10,2	7,0
2001	100	82,4	11,0	6,6
2002	100	81,0	11,7	7,3
2003	100	82,5	10,5	7,0
2004	100	81,3	11,0	7,7
2005	100	82,1	10,0	8,0
2006	100	83,1	8,6	8,3
2007	100	81,9	9,1	9,0
2008	100	80,9	9,6	9,5

Bron: CBS

Tabel 7.3 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken* naar delictgroep

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	(abs.)															
Wetboek van Strafrecht	66.864	66.787	63.660	64.359	70.792	70.492	71.566	74.846	84.003	83.786	82.746	83.270	81.115	83.250	65,4	65,4
Geweldsmisdrijven	13.651	14.415	15.017	15.616	17.772	18.188	19.177	20.706	24.065	25.618	26.079	26.856	26.996	27.999	13,3	22,0
verkrachting	408	400	405	392	409	375	386	438	396	433	409	356	311	257	0,4	0,2
feitelijke aanranding der eerbaarheid	200	267	296	292	340	388	390	453	463	435	454	492	421	374	0,2	0,3
overige seksuele misdrijven	681	776	803	728	754	746	754	725	718	727	674	638	711	659	0,7	0,5
bedreiging	1.482	1.599	1.736	2.091	2.616	2.789	3.180	3.715	4.845	5.625	5.871	5.851	5.809	5.982	1,4	4,4
misdrijven tegen het leven**	1.060	1.148	1.150	1.199	1.205	1.326	1.435	1.467	1.674	1.570	1.522	1.273	1.082	1.218	1,0	0,9
mishandeling	5.873	6.172	6.561	6.948	8.187	8.399	8.890	9.451	11.507	12.402	13.124	14.691	15.138	16.304	5,7	10,9
dood en lichamelijk letsel door schuld	25	28	17	24	25	23	24	25	23	26	32	33	41	27	0,0	0,0
diefstal met geweld	3.559	3.671	3.676	3.578	3.828	3.788	3.779	4.101	4.054	4.029	3.647	3.211	3.211	2.915	3,5	2,4
afpersing	363	354	373	364	408	354	339	331	385	371	346	311	272	263	0,4	0,2
Vermogensmisdrijven	43.531	41.980	37.665	36.971	39.316	37.775	37.464	38.684	41.891	39.089	36.601	36.310	33.788	33.700	42,5	27,0
valsheidsmisdrijven	9.979	8.094	7.087	6.002	6.477	5.421	5.265	5.085	5.007	3.897	3.848	4.196	4.304	3.924	9,8	3,1
eenvoudige diefstal	10.485	11.438	11.363	12.086	13.038	13.400	12.924	13.785	14.775	13.655	12.505	11.538	10.315	10.579	10,2	8,6
gekwalificeerde diefstal	18.279	17.392	14.733	14.408	14.727	13.782	13.725	14.454	15.862	15.331	14.147	14.363	13.006	12.875	17,9	10,2
verduistering	981	1.107	981	1.017	1.160	1.347	1.528	1.361	1.652	1.574	1.555	1.530	1.630	1.698	1,0	1,1
bedrog	675	744	704	662	835	806	876	857	961	1.053	1.017	1.167	1.232	1.305	0,7	0,9
heling en schuldheling	3.132	3.205	2.797	2.796	3.079	3.019	3.146	3.142	3.634	3.579	3.529	3.516	3.301	3.319	3,1	2,6
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	8.991	9.458	10.036	10.601	12.145	12.396	12.746	13.114	14.826	15.579	16.324	16.502	16.588	17.349	8,8	12,3
tegen de openbare orde	3.366	3.591	3.920	4.227	4.648	4.668	4.805	4.958	5.733	6.114	6.803	7.072	7.118	7.536	3,3	5,3
discriminatie	73	51	64	35	47	43	38	41	60	48	64	67	45	56	0,1	0,0

Tabel 7.3 (vervolg)

	(abs.)														(%)													
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008										
gemeengevaarlijke misdrijven***	640	604	685	657	714	723	731	783	807	810	812	872	795	780	0,6	0,6	0,6	0,6										
tegen het openbaar gezag	1.306	1.394	1.364	1.624	2.106	2.484	2.643	2.745	3.345	3.519	3.654	3.410	3.397	3.615	1,3	2,5	2,7	2,8										
schemnis der eerbaarheid	98	113	117	134	165	172	211	224	191	230	224	244	277	240	0,1	0,2	0,2	0,2										
vernietiging	3.508	3.705	3.886	3.924	4.465	4.306	4.318	4.363	4.690	4.858	4.767	4.837	4.966	5.122	3,4	3,6	3,9	4,0										
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	691	934	942	1.171	1.559	2.133	2.179	2.342	3.221	3.500	3.742	3.602	3.743	4.202	0,7	2,7	2,9	3,3										
Wegenverkeerswet	20.070	21.393	24.422	23.345	23.601	24.964	24.012	23.482	29.036	28.425	28.623	29.961	28.074	26.021	19,6	22,3	22,0	20,4										
rijden onder invloed	15.229	16.995	19.479	18.345	17.917	19.151	18.813	18.607	22.604	22.034	22.319	23.537	22.213	19.352	14,9	17,5	17,4	15,2										
doorrijden na ongeval	1.713	1.658	1.889	2.002	2.339	2.214	2.005	1.653	2.097	2.023	1.906	2.062	1.843	2.159	1,7	1,5	1,4	1,7										
overige misdrijven	3.128	2.740	3.054	2.998	3.345	3.599	3.194	3.222	4.335	4.368	4.398	4.362	4.018	4.510	3,1	3,2	3,1	3,5										
Wegenverkeerswet	6.270	6.370	6.883	5.803	5.337	4.988	3.941	4.358	5.646	5.911	6.858	7.012	5.540	5.743	6,1	5,2	4,3	4,5										
Wet op de economische delicten	4.825	5.389	6.457	7.046	7.248	6.678	7.369	8.978	10.288	9.266	8.845	9.492	8.506	8.496	4,7	7,1	6,7	6,7										
Opiumwet	4.091	4.464	4.756	4.817	4.670	4.639	5.296	6.684	7.597	6.394	5.707	6.119	5.549	5.415	4,0	4,6	4,3	4,3										
harddrugs	734	925	1.701	2.229	2.578	2.039	2.073	2.294	2.691	2.872	3.138	3.373	2.957	3.081	0,7	2,5	2,3	2,4										
softdrugs	2.099	1.986	2.012	1.883	1.981	1.899	1.946	1.865	2.185	2.236	2.159	2.130	1.923	2.022	2,1	1,6	1,5	1,6										
Wet wapens en munitie	2.182	2.692	2.938	2.595	2.350	2.012	3.203	3.281	3.473	3.594	3.364	2.510	2.421	1.857	2,1	1,9	1,9	1,5										
Overige wetten****	102.310	104.617	106.372	105.031	111.309	111.033	112.037	116.810	134.631	133.218	132.595	134.375	127.579	127.389	100	100	100	100										
Totaal																												

* Exclusief voegingen ter zitting.

** Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernieling van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

**** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 7.4 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken* naar eindbeslissing

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	(abs.)													
Schuldigverklaring met strafoplegging zonder strafoplegging	97.208	99.558	101.237	100.176	105.786	105.393	105.926	110.933	127.687	126.174	124.396	124.542	117.818	116.302
	96.546	98.844	100.516	99.538	105.156	104.762	105.239	110.164	126.802	125.329	123.504	123.382	116.719	114.952
	662	714	721	638	630	631	687	769	885	845	892	1.160	1.099	1.350
Vrijspraak	4.130	4.188	4.131	4.110	4.654	4.688	4.745	4.640	5.689	5.943	7.006	8.481	8.446	9.589
Ontslag van rechtsvervolgning	259	224	220	218	287	244	302	296	351	410	394	489	512	618
Overige uitspraken niet-ontvankelijk OM	713	647	784	527	582	708	1.064	941	904	691	799	863	803	880
onbevoegdverklaring van de rechter	681	605	753	481	521	650	1.002	867	838	639	735	796	722	723
schorsing van vervolgning	30	39	27	46	48	47	56	64	55	47	58	62	68	144
	2	3	4	-	13	11	6	10	11	5	6	5	13	13
Totaal	102.310	104.617	106.372	105.031	111.309	111.033	112.037	116.810	134.631	133.218	132.595	134.375	127.579	127.389
	(%)													
Schuldigverklaring met strafoplegging zonder strafoplegging	95	95	95	95	95	95	95	95	95	95	94	93	92	91
	94	94	94	95	94	94	94	94	94	94	93	92	91	90
	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Vrijspraak	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	6	7	8
Ontslag van rechtsvervolgning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overige uitspraken niet-ontvankelijk OM	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
onbevoegdverklaring van de rechter	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1
schorsing van vervolgning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

* Exclusief voegingen ter zitting.

Bron: CBS

Tabel 7.5 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008	
	(abs.)																		
	(%)																		
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	616	844	869	1.069	1.436	1.964	2.056	2.234	3.036	3.338	3.502	3.311	3.424	3.776	0,6	2,7	2,9	3,2	
Wegenverkeerswet	19.513	20.846	23.766	22.831	23.005	24.420	23.437	23.005	28.415	27.846	27.941	29.143	27.286	25.117	20,1	23,4	23,2	21,6	
rijden onder invloed	14.973	16.759	19.157	18.144	17.699	18.934	18.600	18.429	22.349	21.800	22.067	23.227	21.900	19.066	15,4	18,6	18,6	16,4	
doorrijden na ongeval	1.565	1.479	1.703	1.823	2.108	2.024	1.799	1.512	1.927	1.866	1.718	1.795	1.606	1.861	1,6	1,4	1,4	1,6	
overige misdrijven	2.975	2.608	2.906	2.864	3.198	3.462	3.038	3.064	4.139	4.180	4.156	4.121	3.780	4.190	3,1	3,3	3,2	3,6	
Wegenverkeerswet	5.653	5.788	6.291	5.335	4.810	4.583	3.568	3.960	5.262	5.466	6.282	6.222	4.964	5.072	5,8	5,0	4,2	4,4	
Wet op de economische delicten	4.606	5.143	6.198	6.791	6.914	6.335	7.066	8.701	9.949	8.970	8.477	8.925	7.918	7.861	4,7	7,2	6,7	6,8	
Opiumwet	3.908	4.288	4.562	4.650	4.450	4.421	5.077	6.502	7.399	6.207	5.496	5.809	5.220	5.103	4,0	4,7	4,4	4,4	
harddrugs	698	855	1.636	2.141	2.464	1.914	1.989	2.199	2.550	2.763	2.981	3.116	2.698	2.758	0,7	2,5	2,3	2,4	
softdrugs	2.045	1.928	1.936	1.819	1.922	1.820	1.884	1.813	2.128	2.193	2.080	2.036	1.839	1.923	2,1	1,6	1,6	1,7	
Wet wapens en munitie	2.070	2.570	2.775	2.425	2.213	1.885	2.206	1.833	1.826	1.737	1.547	1.529	1.625	1.095	2,1	1,2	1,4	0,9	
Overige wetten***	97.208	99.558	101.237	100.176	105.786	105.393	105.926	110.933	127.687	126.174	124.396	124.542	117.818	116.302	100	100	100	100	
Totaal																			

* Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernieling van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

*** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 7.6 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken: vrijspraken en ontslagen van alle rechtsvervolgving naar delictgroep

	(abs.)												1995-2008 (%)											
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	1996	1997	2006	2007	2008				
Wetboek van Strafrecht	3.045	3.068	2.908	3.042	3.497	3.656	3.123	2.645	3.393	3.465	4.280	6.153	6.436	7.506	69,4	68,6	71,8	68,6	71,8	73,5				
Geweldsmisdrijven	731	847	788	857	980	1.141	1.023	975	1.216	1.343	1.587	2.268	2.532	2.870	16,7	25,3	28,3	25,3	28,3	28,1				
verkrachting	51	64	61	55	66	70	52	66	56	78	74	74	72	66	1,2	0,8	0,8	0,8	0,8	0,6				
feitelijke aanranding der eerbaarheid	23	24	19	28	33	40	46	61	56	45	58	77	77	80	0,5	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8				
overige seksuele misdrijven	51	66	56	49	66	58	69	68	73	70	68	74	98	111	1,2	0,8	1,1	0,8	1,1	1,1				
bedreiging	84	95	82	102	122	141	121	108	178	219	338	500	480	549	1,9	5,6	5,4	5,6	5,4	5,4				
misdrijven tegen het leven*	81	73	101	82	109	122	134	106	136	120	136	174	139	190	1,8	1,9	1,6	1,9	1,6	1,9				
mishandeling	337	394	360	418	431	516	465	450	589	630	746	1.170	1.431	1.630	7,7	13,0	16,0	13,0	16,0	16,0				
dood en lichamelijk letsel door schuld	5	6	3	6	1	4	4	5	-	5	6	7	12	7	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1				
diefstal met geweld	88	119	95	98	140	168	121	107	115	158	145	178	206	212	2,0	2,0	2,3	2,0	2,3	2,1				
afpersing	11	6	11	19	12	22	11	4	13	18	16	14	17	25	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2				
Vermogensmisdrijven	1.659	1.578	1.486	1.470	1.653	1.644	1.279	1.003	1.245	1.218	1.488	2.204	2.087	2.400	37,8	24,6	23,3	24,6	23,3	23,5				
valsheidsmisdrijven	476	443	428	330	381	317	251	178	204	151	221	309	286	298	10,8	3,4	3,2	3,4	3,2	2,9				
eenvoudige diefstal	295	320	309	339	355	432	294	198	299	294	327	480	440	556	6,7	5,4	4,9	5,4	4,9	5,4				
gekwalificeerde diefstal	558	504	449	489	564	554	421	362	419	452	529	796	734	816	12,7	8,9	8,2	8,9	8,2	8,0				
verduistering	71	84	61	60	64	77	83	52	73	68	100	138	124	175	1,6	1,5	1,4	1,5	1,4	1,7				
bedrog	56	42	62	50	64	53	56	54	64	77	54	124	122	164	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4	1,6				
heiling en schuldheiling	203	185	177	202	225	211	174	159	186	176	257	357	381	391	4,6	4,0	4,3	4,0	4,3	3,8				
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	599	563	571	625	754	721	723	572	781	757	985	1.406	1.519	1.842	13,6	15,7	17,0	15,7	17,0	18,0				
tegen de openbare orde	246	243	254	303	333	327	341	298	392	395	518	766	860	988	5,6	8,5	9,6	8,5	9,6	9,7				
discriminatie	16	12	13	9	7	10	4	10	16	3	4	11	12	18	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2				
gemeengevaarlijke misdrijven**	39	30	45	31	35	41	36	39	48	39	56	74	54	90	0,9	0,8	0,6	0,8	0,6	0,9				
tegen het openbaar gezag	118	86	84	97	161	139	157	79	120	123	169	200	233	342	2,7	2,2	2,6	2,2	2,6	3,4				
schemnis der eerbaarheid	6	8	7	6	10	16	14	11	13	12	8	23	30	22	0,1	0,3	0,3	0,1	0,3	0,2				
vernieling	174	184	168	179	208	188	171	135	192	185	230	332	330	382	4,0	3,7	3,7	4,0	3,7	3,7				

Tabel 7.6 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2006	2007	2008	
	(abs.)														(%)			
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	56	80	63	90	110	150	98	95	151	147	220	275	298	394	1,3	3,1	3,3	3,9
Wegenverkeerswet	493	493	504	462	544	480	479	399	530	519	620	744	729	836	11,2	8,3	8,1	8,2
rijden onder invloed	219	197	212	172	181	178	149	128	194	199	211	250	279	240	5,0	2,8	3,1	2,4
doorrijden na ongeval	133	172	163	170	224	178	189	134	158	149	182	263	228	289	3,0	2,9	2,5	2,8
overige misdrijven Wegenverkeerswet	141	124	129	120	139	124	141	137	178	171	227	231	222	307	3,2	2,6	2,5	3,0
Wet op de economische delicten	518	510	526	404	469	344	295	310	333	403	517	693	519	551	11,8	7,7	5,8	5,4
Opiumwet	198	201	221	223	278	286	217	226	277	258	307	493	524	574	4,5	5,5	5,8	5,6
harddrugs	168	156	165	147	179	179	156	137	152	166	174	266	292	280	3,8	3,0	3,3	2,7
softdrugs	30	45	56	76	99	107	61	89	125	92	133	227	232	294	0,7	2,5	2,6	2,9
Wet wapens en munitie	42	49	60	54	48	70	48	39	40	34	75	82	75	84	1,0	0,9	0,8	0,8
Overige wetten***	93	91	132	143	105	96	885	1.317	1.467	1.674	1.601	805	675	656	2,1	9,0	7,5	6,4
Totaal	4.389	4.412	4.351	4.328	4.941	4.932	5.047	4.936	6.040	6.353	7.400	8.970	8.958	10.207	100	100	100	100

* Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernieling van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

*** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 7.7 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken: combinaties van opgelegde sancties

	1995	1996	1997	1998	1999
	(abs.)				
Enkelvoudige hoofdstraf of maatregel*					
geldboete					
geheel onvoorwaardelijk	22.538	22.504	23.633	21.770	21.695
gedeeltelijk (on)voorwaardelijk	3.140	3.384	3.023	3.217	3.333
geheel voorwaardelijk	2.261	2.568	2.483	2.393	2.458
gevangenisstraf**					
geheel onvoorwaardelijk	16.363	15.186	14.463	14.443	16.214
gedeeltelijk (on)voorwaardelijk	3.841	3.609	3.615	3.641	3.687
geheel voorwaardelijk	4.160	4.250	4.172	3.943	4.018
jeugd detentie					
geheel onvoorwaardelijk	61	295	283	246	233
gedeeltelijk (on)voorwaardelijk	54	411	388	429	446
geheel voorwaardelijk	148	737	720	711	671
taakstraf	7.639	9.305	9.443	8.616	9.400
maatregel	261	297	274	321	270
w.o.					
betaling aan de staat	27	51	61	78	68
Gecombineerde hoofdstraffen (zonder bijkomende straf of maatregel)					
geldboete plus gevangenisstraf**	5.652	5.181	4.728	4.551	4.918
geldboete plus jeugd detentie	12	135	100	68	50
geldboete plus taakstraf	106	165	266	305	442
gevangenisstraf** plus taakstraf	4.062	3.942	4.049	4.255	4.894
w.o.					
voorwaardelijke gevangenisstraf** plus taakstraf	4.056	3.939	4.045	4.253	4.888
jeugd detentie plus taakstraf	100	938	1.055	1.329	1.620
geldboete plus gevangenisstraf** plus taakstraf	69	77	128	153	190
overige combinaties van hoofdstraffen (zonder bijkomende straf of maatregel)	262	69	33	31	42
Enkelvoudige hoofdstraf*** (plus bijkomende straf en/of maatregel)					
geldboete plus bijkomende straf en/of maatregel	11.428	12.272	13.461	13.423	13.694
w.o.					
plus ontzegging van de rijbevoegdheid	10.057	10.719	11.750	11.747	11.845
gevangenisstraf** en bijkomende straf en/of maatregel	4.900	5.740	6.079	6.867	7.383
w.o.					
plus ontzegging van de rijbevoegdheid	844	743	695	612	643
jeugd detentie en bijkomende straf en/of maatregel	30	201	264	334	417
taakstraf en bijkomende straf en/of maatregel	1.098	1.826	2.073	2.094	2.504
w.o.					
plus ontzegging van de rijbevoegdheid	576	852	864	734	839

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
(%)												
22.829	21.665	21.502	26.568	26.024	26.567	26.831	23.087	22.484	23	22	20	20
3.371	3.219	2.528	3.046	3.164	3.135	3.006	2.792	2.732	3	2	2	2
2.421	2.401	2.396	2.625	2.756	2.844	3.340	3.252	3.354	2	3	3	3
15.972	16.538	18.173	19.905	17.297	13.934	10.981	10.040	9.573	17	9	9	8
3.685	3.495	3.950	4.164	4.303	4.299	4.170	3.871	3.666	4	3	3	3
3.453	3.030	2.453	2.903	2.642	2.506	2.666	2.411	2.235	4	2	2	2
263	332	357	339	361	287	263	279	215	0	0	0	0
430	460	521	447	553	630	517	468	421	0	0	0	0
747	584	665	738	748	618	458	408	342	0	0	0	0
8.797	9.550	11.064	12.812	13.795	15.681	18.612	19.722	21.365	8	15	17	19
262	194	301	328	340	546	558	487	520	0	0	0	0
53	49	54	62	58	76	59	52	77	0	0	0	0
4.392	3.641	2.868	2.801	2.473	1.962	1.523	1.350	1.224	6	1	1	1
73	46	43	26	45	35	18	22	20	0	0	0	0
422	577	671	978	1.118	1.257	1.406	1.168	1.325	0	1	1	1
4.599	5.009	5.318	5.968	6.890	7.772	7.835	6.903	6.740	4	6	6	6
4.595	4.441	4.620	5.260	6.144	6.821	7.036	6.223	6.156	4	6	5	1
1.642	1.795	1.891	2.231	2.485	2.217	1.892	1.415	1.096	0	2	1	1
161	147	173	207	201	204	169	166	167	0	0	0	0
51	115	131	15	23	19	15	6	8	0	0	0	0
13.907	13.508	13.576	16.298	16.494	16.205	16.435	17.041	15.466	12	13	15	13
11.932	11.313	11.367	13.554	13.670	13.527	13.856	14.427	12.951	10	11	12	11
7.582	8.390	9.897	11.189	10.045	8.686	8.380	8.222	8.582	5	7	7	7
719	627	612	659	545	416	398	366	334	1	0	0	0
411	467	568	619	681	792	609	576	519	0	0	0	0
2.466	3.162	3.793	4.655	5.152	5.691	6.223	6.352	6.497	1	5	5	6
892	1.209	1.320	1.656	1.833	2.025	2.041	1.902	1.766	1	2	2	2

Tabel 7.7 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999
	(abs.)				
Gecombineerde hoofdstraffen (plus bijkomende straf of maatregel)					
geldboete en taakstraf plus bijkomende straf en/of maatregel	175	255	314	315	437
geldboete en gevangenisstraf** plus bijkomende straf en/of maatregel	3.093	3.035	3.135	3.087	2.973
w.o.					
plus ontzegging van de rijbevoegdheid	2.459	2.362	2.412	2.316	2.178
geldboete, jeugddetentie en bijkomende straf en/of maatregel	0	14	8	6	3
gevangenisstraf** plus taakstraf en bijkomende straf en/of maatregel	619	850	936	1.320	1.595
w.o.					
plus ontzegging van de rijbevoegdheid	127	132	140	158	173
jeugddetentie, taakstraf en bijkomende straf en/of maatregel	16	92	186	308	358
overige combinaties van hoofdstraffen (plus bijkomende straf of maatregel)	62	59	104	111	131
Overige combinaties van straffen					
uitsluitend bijkomende straffen en/of maatregelen	313	235	240	157	175
overige combinaties	3.256	455	7	1	-
Straf of maatregel onbekend	827	757	853	1.093	905
Totaal	96.546	98.844	100.516	99.538	105.156

* Het betreft schuldigverklaringen waarbij één sanctie is opgelegd.

** In deze tabel zijn 'hechtenis' en 'militaire detentie' geteld bij de gevangenisstraf.

*** Het betreft hier één hoofdstraf gecombineerd met een bijkomende straf of met een maatregel.

Bron: CBS

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
										(%)			
	481	707	779	916	980	905	995	892	917	0	1	1	1
	3.070	2.560	2.324	2.001	1.314	1.102	762	699	676	3	1	1	1
													0
	2.242	1.859	1.698	1.406	767	635	414	392	370	3	0	0	0
	8	8	4	11	10	11	8	3	8	0	0	0	0
	1.654	2.164	2.533	3.014	3.288	3.556	3.689	3.149	2.991	1	3	3	3
	169	237	368	381	320	408	329	270	267	0	0	0	0
	407	512	691	846	1.038	948	818	704	596	0	1	1	1
	128	125	164	187	173	173	161	138	147	0	0	0	0
	168	170	209	195	199	268	318	285	265	0	0	0	0
	-	347	263	282	317	299	327	309	314	3	0	0	0
	910	321	358	488	420	355	397	502	487	1	0	0	0
	104.762	105.239	110.164	126.802	125.329	123.504	123.382	116.719	114.952	100	100	100	100

Tabel 7.8 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken: combinaties van opgelegde sancties naar soort misdrijven*, 2008

	Wetboek van Strafrecht			Wegen- verkeerswet	Wet op de economische delicten	Opiumwet	Wet wapens en munitie	Overige wetten*
	gewelds- misdrijven	vermogens- misdrijven	vernietiging en openbare orde					
Enkelvoudige hoofdstraf of maatregel**			overige					
geldboete								
geheel onvoorwaardelijk	2.823	4.750	3.224	1.519	3.018	1.021	522	407
gedeeltelijk (on)voorwaardelijk	549	368	284	239	874	96	28	107
geheel voorwaardelijk	1.028	516	632	209	534	70	61	56
gevangenisstraf***								
geheel onvoorwaardelijk	1.480	5.391	945	202	10	819	122	63
gedeeltelijk (on)voorwaardelijk	1.466	1.277	295	93	6	394	82	17
geheel voorwaardelijk	826	820	313	66	5	125	24	15
jeugddetentie								
geheel onvoorwaardelijk	74	119	11	3	0	5	2	0
gedeeltelijk (on)voorwaardelijk	216	136	54	0	0	13	2	0
geheel voorwaardelijk	101	145	74	6	0	4	11	0
taakstraf	6.316	7.225	4.336	532	135	1.440	344	84
maatregel	179	236	61	6	5	16	9	7
w.o.								
betaling aan de staat	19	16	30	2	2	4	2	1
Gecombineerde hoofdstraffen (zonder bijkomende straf of maatregel)								
geldboete plus gevangenisstraf***	271	379	162	41	20	90	20	16
geldboete plus jeugd detentie	4	7	4	1	2	0	0	0
geldboete plus taakstraf	178	146	91	24	17	63	21	17

Tabel 7.8 (vervolg)

	Wetboek van Strafrecht			Wegen- verkeerswet economische delicten	Opiumwet	Wet wapens en munitie	Overige wetten*	
	gewelds- misdrijven	vermogens- misdrijven	vernietiging en openbare orde					overige
plus ontzegging van de rijbevoegdheid	11	13	5	1	338	0	2	0
geldboete, jeugddetentie en bijkomende straf en/ of maatregel	2	4	2	0	0	0	0	0
gevangenisstraf*** plus taakstraf en bijkomende straf en/of maatregel	940	956	414	85	246	8	276	60
w.o.								
plus ontzegging van de rijbevoegdheid	30	4	17	3	210	0	1	2
jeugddetentie, taakstraf en bijkomende straf en/of maatregel	227	223	128	2	2	0	7	5
overige combinaties van hoofdstraffen (plus bijkomende straf of maatregel)	16	24	14	4	81	2	5	1
Overige combinaties van straffen								
uitsluitend bijkomende straffen en/of maatregelen	80	69	9	2	92	4	6	2
overige combinaties	78	55	65	16	27	52	2	6
Straf of maatregel onbekend	196	78	93	26	26	29	15	4
Totaal	24.529	30.848	15.094	3.719	25.049	4.942	7.827	1.881

* Inclusief zaken waarvan het soort misdrijf onbekend is.

** Het betreft schuldigverklaringen waarbij één sanctie is opgelegd.

*** In deze tabel zijn 'hechtenis' en 'militaire detentie' geteld bij de gevangenisstraf.

**** Het betreft hier één hoofdstraf gecombineerd met een en/of bijkomende straf of met een maatregel.

Bron: CBS

Tabel 7.9 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken: opgelegde straffen en maatregelen

	(abs.)																(%)															
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008														
Hoofdstraf	41.611	41.708	44.008	41.934	42.482	43.447	40.801	40.227	47.582	46.656	46.282	46.177	42.528	40.619	31	25	24	24														
geldboete	4.584	4.968	4.353	4.450	4.629	4.661	4.595	3.669	4.483	4.348	4.327	4.169	3.935	3.730	3	2	2	2														
geheel onvoorwaardelijk	2.552	3.002	3.025	3.015	3.217	3.166	3.263	3.200	3.610	3.770	3.809	4.314	4.149	4.174	2	2	2	2														
gevangenisstraf	20.353	19.505	18.919	19.318	21.536	21.482	23.190	25.952	28.681	24.699	20.070	16.410	15.502	15.257	15	9	9	9														
gedeeltelijk (on)voor-	4.945	5.018	5.189	5.649	5.807	5.961	6.483	7.620	8.240	8.618	8.635	8.878	8.035	7.713	4	5	5	4														
waardelijk	17.457	17.333	17.219	17.326	18.550	17.160	15.266	14.129	15.132	15.061	15.210	14.760	13.116	12.720	13	8	7	7														
geheel voorwaardelijk																																
hechtnis																																
geheel onvoorwaardelijk	120	132	132	121	145	133	48	44	93	83	92	104	132	114	0	0	0	0														
deels onvoorwaardelijk	1	3	1	2	1	1	3	1	5	6	6	4	5	8	0	0	0	0														
geheel voorwaardelijk	79	83	76	75	98	89	71	91	126	110	139	158	146	173	0	0	0	0														
militaire detentie *																																
geheel onvoorwaardelijk							3	2	2					3				0														
deels onvoorwaardelijk							2			2																						
geheel voorwaardelijk							70	51	58	40	38	27	10	16		0	0	0														
jeugd detentie																																
geheel onvoorwaardelijk	75	373	377	374	374	400	579	620	569	663	635	613	616	517	0	0	0	0														
deels onvoorwaardelijk	64	493	494	540	633	600	1.023	1.193	1.200	1.332	1.630	1.362	1.242	1.062	0	1	1	1														
geheel voorwaardelijk	282	1.963	2.136	2.521	2.798	2.993	2.621	2.958	3.505	3.956	3.296	2.618	2.026	1.643	0	1	1	1														
tuchtschool **																																
geheel onvoorwaardelijk	351	31													0																	
deels onvoorwaardelijk	537	41													0																	
geheel voorwaardelijk	1.936	345	8												1																	
arrest **																																
geheel onvoorwaardelijk	59	8													0																	
deels onvoorwaardelijk	4														0																	
taakstraf																																
werkstraf/dienstverlening	13.885	17.123	17.973	18.062	20.744	19.814	22.400	25.492	30.332	33.533	37.070	40.577	39.669	41.041	10	22	23	24														
leerproject	69	395	584	744	831	954	1.374	1.626	1.493	1.609	1.352	1.229	942	803	0	1	1	0														
geheel voorwaardelijk	722	77													1																	

Tabel 7.9 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
(abs.)	28	2					1									
berisping																
Bijkomende straf																
ontzegging rijbevoegdheid	6.299	6.450	7.205	6.708	6.882	6.842	6.558	6.653	7.550	7.311	7.113	6.547	6.266	6.024	5	4
geheel onvoorwaardelijk	2.459	2.584	2.359	2.439	2.534	2.730	3.011	3.290	3.719	3.455	3.341	3.283	3.158	3.001	2	2
deels onvoorwaardelijk	5.708	6.245	6.894	6.975	6.963	7.154	6.659	6.499	7.691	7.664	7.839	8.588	9.127	7.879	4	5
geheel voorwaardelijk	3.161	3.355	3.269	3.197	3.124	2.939	3.205	3.896	4.627	3.877	3.319	4.136	4.017	4.321	2	3
verbuurverklaring																
overige bijkomende																
straffen***	58	65	58	52	40	36	35	52	59	62	34	28	43	27	0	0
Maatregel																
volwassen tbs	238	340	298	194	221	222	268	276	300	321	251	249	247	200	0	0
plaatsing in een inrichting	102	207	196	247	233	221	193	210	207	256	297	251	213	141	0	0
voor jeugdigen (PIJ) ****																
plaatsing in inrichting voor																
stelselmatige daders																
(ISD) *****																
plaatsing in een	73	76	101	85	85	83	77	96	86	147	420	448	374	381	0	0
psychiatrische inrichting																
betaling aan de staat																
- schadevergoeding -																
ontneming wederrechtelijk																
verkregen voordeel	2.911	5.048	6.371	8.303	10.046	10.381	12.096	13.806	16.436	17.272	16.868	16.549	16.145	16.316	2	9
onttrekking aan het verkeer	2.955	3.034	2.920	2.948	2.777	2.893	3.142	3.661	3.874	3.316	3.047	3.067	2.876	3.032	2	2
overige maatregelen *****	47	4	4	4	8	8	5	5	23	3	1		2		0	0
Straf of maatregel onbekend	827	757	853	1.093	905	910	844	815	744	737	654	697	811	801	1	0
Totaal	134.552	140.768	145.022	146.374	155.664	155.272	157.942	166.266	190.538	189.018	185.877	185.349	175.450	171.845	100	100

* Met ingang van 2001 zijn deze straffen apart zichtbaar te maken. Tot die tijd zijn ze geteld onder 'Overige sancties'.

** Deze sancties bestaan niet meer. Ze zijn in 1995 vervangen door andere sancties in het kader van het nieuwe jeugdstrafrecht (PIJ en jeugddetentie).

*** Hieronder vallen: storting in het waarborgfonds, ontzegging van bepaalde rechten, openbaarverzekering gerechtelijke uitspraak en stillegging van de onderneming.

**** De PIJ-maatregel is ingegaan op 1 september 1995, als opvolger van de 'Plaatsing in inrichting voor bijzondere behandeling (PIBB)'. In 1995 zijn overwegend PIBB-maatregelen opgelegd.

***** Deze rubriek bevat de maatregelen in het kader van opvang verslaafden. Van 1 april 2001 tot 1 oktober 2004 was de maatregel 'Plaatsing in inrichting voor opvang verslaafden (PIOV)' van kracht, deze is vanaf 1 oktober 2004 opgevolgd door de maatregel 'Plaatsing in inrichting voor stelselmatige daders (ISD)'.

***** Hieronder vallen: jeugd-tbs**, strafrechtelijk ots**, onderbewindstelling en opleggen verplichtingen.

Bron: CBS

Tabel 7.10 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken: opgelegde (deels) onvoorwaardelijke gevangenisstraffen naar duur van het onvoorwaardelijke deel*

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	(abs.)													
Minder dan 1 maand	7.559	7.574	7.939	8.962	10.725	11.158	10.706	11.418	12.305	10.357	8.755	7.712	6.703	6.869
1 maand tot 3 maanden	6.280	6.125	5.626	5.756	6.493	6.408	7.768	8.869	9.789	8.472	7.351	6.651	6.516	6.047
3 maanden tot 6 maanden	4.678	4.187	3.923	3.856	3.939	3.823	4.296	4.939	5.951	5.862	5.080	4.662	4.274	4.162
6 maanden tot 1 jaar	3.062	3.075	3.004	3.097	2.846	2.893	3.231	3.966	4.360	4.210	3.763	3.214	3.129	3.233
1 jaar tot 3 jaar	2.732	2.586	2.627	2.435	2.417	2.284	2.626	3.186	3.142	3.088	2.652	2.200	2.086	1.815
3 jaar en langer	970	976	986	858	923	875	1.046	1.194	1.374	1.324	1.097	846	824	843
Totaal*	25.281	24.523	24.105	24.964	27.343	27.441	29.673	33.572	36.921	33.313	28.698	25.285	23.532	22.969
	(%)													
Minder dan 1 maand	29,9	30,9	32,9	35,9	39,2	40,7	36,1	34,0	33,3	31,1	30,5	30,5	28,5	29,9
1 maand tot 3 maanden	24,8	25,0	23,3	23,1	23,7	23,4	26,2	26,4	26,5	25,4	25,6	26,3	27,7	26,3
3 maanden tot 6 maanden	18,5	17,1	16,3	15,4	14,4	13,9	14,5	14,7	16,1	17,6	17,7	18,4	18,2	18,1
6 maanden tot 1 jaar	12,1	12,5	12,5	12,4	10,4	10,5	10,9	11,8	11,8	12,6	13,1	12,7	13,3	14,1
1 jaar tot 3 jaar	10,8	10,5	10,9	9,8	8,8	8,3	8,8	9,5	8,5	9,3	9,2	8,7	8,9	7,9
3 jaar en langer	3,8	4,0	4,1	3,4	3,4	3,2	3,5	3,6	3,7	4,0	3,8	3,3	3,5	3,7
Totaal*	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

* Inclusief straffen met onbekende duur.

Bron: CBS

Tabel 7.11 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken: opgelegde (deels) onvoorwaardelijke geldboeten naar hoogte van het onvoorwaardelijke deel

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	(abs.)													
Tot 100 euro	4.954	4.431	3.527	3.061	2.907	2.611	2.256	1.619	1.946	1.957	2.093	2.479	1.750	1.837
100 tot 200 euro	8.771	8.565	8.209	7.697	7.655	7.702	7.517	7.138	8.542	8.643	8.281	8.006	7.302	6.861
200 tot 250 euro	6.954	7.145	8.191	7.688	7.041	7.256	6.564	4.087	4.715	4.751	5.050	5.137	4.754	4.319
250 tot 300 euro	2.495	2.819	3.295	2.540	2.941	2.960	3.230	4.580	5.480	5.757	5.799	5.804	5.201	4.707
300 tot 450 euro	5.921	6.139	6.360	6.170	6.362	7.062	6.084	6.768	9.004	8.686	8.554	9.597	9.791	9.716
450 tot 600 euro	7.488	7.991	8.689	7.536	6.685	6.580	6.027	5.218	7.002	7.600	7.418	7.519	7.005	6.445
600 tot 1.000 euro	7.236	7.146	7.571	8.897	10.321	10.807	10.209	9.240	9.932	8.661	8.488	7.457	6.811	6.709
1.000 euro of meer	2.376	2.440	2.519	2.795	3.199	3.130	3.509	5.246	5.444	4.949	4.926	4.347	3.849	3.755
Totaal	46.195	46.676	48.361	46.384	47.111	48.108	45.396	43.896	52.065	51.004	50.609	50.346	46.463	44.349
	(%)													
Tot 100 euro	10,7	9,5	7,3	6,6	6,2	5,4	5,0	3,7	3,7	3,8	4,1	4,9	3,8	4,1
100 tot 200 euro	19,0	18,3	17,0	16,6	16,2	16,0	16,6	16,3	16,4	16,9	16,4	15,9	15,7	15,5
200 tot 250 euro	15,1	15,3	16,9	16,6	14,9	15,1	14,5	9,3	9,1	9,3	10,0	10,2	10,2	9,7
250 tot 300 euro	5,4	6,0	6,8	5,5	6,2	6,2	7,1	10,4	10,5	11,3	11,5	11,5	11,2	10,6
300 tot 450 euro	12,8	13,2	13,2	13,3	13,5	14,7	13,4	15,4	17,3	17,0	16,9	19,1	21,1	21,9
450 tot 600 euro	16,2	17,1	18,0	16,2	14,2	13,7	13,3	11,9	13,4	14,9	14,7	14,9	15,1	14,5
600 tot 1.000 euro	15,7	15,3	15,7	19,2	21,9	22,5	22,5	21,0	19,1	17,0	16,8	14,8	14,7	15,1
1.000 euro of meer	5,1	5,2	5,2	6,0	6,8	6,5	7,7	12,0	10,5	9,7	9,7	8,6	8,3	8,5
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Bron: CBS

Tabel 7.12 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken: opgelegde (deels) onvoorwaardelijke gevangenisstraffen en hechtenissen naar delictgroep

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
	(abs.)														(%)			
Wetboek van Strafrecht	20.441	19.760	19.338	20.172	22.374	22.362	24.042	26.725	29.007	26.313	22.786	19.667	18.289	17.843	80,7	77,4	77,3	77,3
Geweldsmisdrijven	4.624	4.571	4.690	4.622	5.148	5.388	5.674	6.361	7.076	7.233	6.813	6.034	5.773	5.592	18,2	23,8	24,4	24,2
verkrachting	233	240	233	225	216	192	212	241	229	222	205	177	161	126	0,9	0,7	0,7	0,5
feitelijke aanranding der eerbaarheid	43	43	64	24	69	73	81	69	83	92	84	72	64	70	0,2	0,3	0,3	0,3
overige seksuele misdrijven	243	254	261	226	193	212	234	229	241	270	237	209	239	204	1,0	0,8	1,0	0,9
bedreiging	300	331	330	394	495	568	732	788	1.020	1.194	1.164	1.000	1.006	946	1,2	3,9	4,2	4,1
misdrijven tegen het leven*	690	709	739	756	748	831	897	1.009	1.130	1.083	961	768	667	713	2,7	3,0	2,8	3,1
mishandeling	810	727	829	962	1.185	1.292	1.229	1.400	1.698	1.817	1.898	1.989	1.861	1.887	3,2	7,8	7,9	8,2
dood en lichamelijk letsel door schuld	4	3	1	1	-	1	-	1	2	2	5	2	3	1	0,0	0,0	0,0	0,0
diefstal met geweld	2.085	2.055	2.010	1.836	1.995	2.020	2.066	2.413	2.432	2.337	2.061	1.645	1.595	1.510	8,2	6,5	6,7	6,5
afpersing	216	209	223	198	247	199	223	211	241	216	198	172	177	135	0,9	0,7	0,7	0,6
Vermogensmisdrijven	14.477	13.814	13.204	14.030	15.319	14.994	16.289	18.026	19.386	16.259	13.170	11.110	10.111	9.855	57,1	43,7	42,7	42,7
valsheidsmisdrijven	1.856	1.292	1.473	1.397	1.587	1.210	2.036	2.471	2.455	1.453	1.313	1.314	1.685	1.510	7,3	5,2	7,1	6,5
eenvoudige diefstal	3.625	4.168	4.501	5.232	6.003	6.240	6.225	7.006	7.391	6.266	5.016	3.769	3.315	3.149	14,3	14,8	14,0	13,6
gekwalificeerde diefstal	7.909	7.232	6.200	6.288	6.356	6.076	6.390	6.883	7.680	6.833	5.380	4.775	4.004	4.044	31,2	18,8	16,9	17,5
verduistering	172	187	164	187	232	276	282	257	295	285	251	220	200	203	0,7	0,9	0,8	0,9
bedrog	204	213	218	221	294	280	335	324	378	348	364	291	290	314	0,8	1,1	1,2	1,4
heiling en schuldheiling	711	722	648	725	847	912	1.021	1.085	1.187	1.074	846	741	617	635	2,8	2,9	2,6	2,7
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	1.149	1.152	1.223	1.327	1.634	1.727	1.806	2.007	2.146	2.373	2.327	2.107	1.927	1.858	4,5	8,3	8,1	8,0
tegen de openbare orde	426	414	417	478	574	561	597	650	639	701	775	682	620	568	1,7	2,7	2,6	2,5
discriminatie	-	3	2	1	3	-	4	1	4	3	2	1	-	-	-	0,0	-	-
gemeengevaarlijke misdrijven**	210	176	230	189	227	210	242	254	254	288	271	251	194	193	0,8	1,0	0,8	0,8
tegen het openbaar gezag	278	279	250	324	402	519	536	606	752	859	799	726	670	674	1,1	2,9	2,8	2,9
schemnis der eerbaarheid	5	4	6	12	12	13	16	15	23	30	11	15	15	11	0,0	0,1	0,1	0,0
vernieling	230	276	318	323	416	424	411	481	474	492	469	432	428	412	0,9	1,7	1,8	1,8

Tabel 7.12 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
	(abs.)														(%)			
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	191	223	221	193	273	253	273	331	399	448	476	416	478	538	0,8	1,6	2,0	2,3
Wegenverkeerswet	1.054	947	933	907	1.095	1.373	1.237	1.239	1.590	1.548	1.306	1.132	1.113	1.198	4,2	4,5	4,7	5,2
rijden onder invloed	391	445	372	292	342	391	527	528	575	536	474	439	420	412	1,5	1,7	1,8	1,8
doorrijden na ongeval	47	48	32	58	60	55	59	64	93	69	71	40	58	27	0,2	0,2	0,2	0,1
overige misdrijven Wegenverkeerswet	616	454	529	557	693	927	651	647	922	943	761	653	635	759	2,4	2,6	2,7	3,3
Wet op de economische delicten	199	187	173	92	150	220	45	16	30	38	42	25	39	23	0,8	0,1	0,2	0,1
Opiumwet	2.974	3.067	3.132	3.282	3.185	3.025	3.649	4.962	5.554	4.562	3.865	3.848	3.582	3.533	11,7	15,2	15,1	15,3
harddrugs	2.819	2.929	2.920	3.020	2.863	2.797	3.437	4.717	5.226	4.218	3.535	3.453	3.271	3217	11,1	13,6	13,8	13,9
softdrugs	155	138	212	262	322	228	212	245	328	344	330	395	311	316	0,6	1,6	1,3	1,4
Wet wapens en munitie	505	432	393	359	404	375	453	433	517	548	509	457	422	402	2,0	1,8	1,8	1,7
Overige wetten***	168	177	196	202	200	144	298	244	321	397	295	267	229	93	0,7	1,1	1,0	0,4
Totaal	25.341	24.570	24.165	25.014	27.408	27.499	29.724	33.619	37.019	33.406	28.803	25.396	23.674	23.092	100	100	100	100

* Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernieling van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

*** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 7.13 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken: opgelegde (deels) onvoorwaardelijke gevangenisstraffen en hechtenissen naar gemiddelde duur in detentiedagen* en delictgroep

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Wetboek van Strafrecht	145	142	140	124	119	117	122	121	123	138	142	135	137	136
Geweldsmisdrijven	354	346	341	302	294	289	284	288	279	282	272	242	249	256
verkrachting	451	433	469	484	461	466	423	525	521	489	494	491	502	557
feitelijke aanranding der eerbaarheid	193	160	203	166	175	135	135	144	183	160	173	177	161	144
overige seksuele misdrijven	318	332	314	304	302	303	306	277	272	325	283	300	310	329
bedreiging	71	71	74	65	59	59	66	73	72	72	73	68	69	70
misdrijven tegen het leven**	749	744	766	693	716	770	702	709	679	690	695	678	746	747
mishandeling	115	94	105	99	95	98	102	98	97	106	99	94	88	84
dood en lichamelijk letsel door schuld	x	x	x	x	-	x	-	x	x	x	x	x	x	x
diefstal met geweld	349	339	325	278	295	264	274	275	289	318	332	290	310	318
afpersing	399	326	302	306	308	297	309	283	281	273	240	258	292	338
Vermogensmisdrijven	78	73	68	64	58	55	61	60	64	74	75	74	72	70
valsheidsmisdrijven	91	100	91	88	89	89	81	77	86	114	109	108	86	92
eenvoudige diefstal	33	29	26	24	23	23	26	26	28	34	36	34	37	34
gekwalificeerde diefstal	95	93	92	89	82	78	85	84	90	100	102	93	95	88
verduistering	65	64	62	61	57	58	69	75	69	72	68	68	58	70
bedrog	108	107	118	108	87	83	97	91	112	118	108	116	114	99
heling en schuldheling	86	73	68	75	68	65	80	73	65	78	70	69	66	68
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	125	138	129	126	108	104	134	113	115	129	124	127	116	106
tegen de openbare orde	133	191	145	163	128	128	186	137	145	179	159	180	160	154
discriminatie	-	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	-	-
gemeengevaarlijke misdrijven***	261	275	294	277	274	265	282	264	285	304	275	254	265	253
tegen het openbaar gezag	81	79	76	77	71	78	90	87	87	86	92	89	81	68
schennis der eerbaarheid	x	x	14	30	21	26	33	22	19	29	31	20	24	16
vernietiging	40	33	32	36	30	29	35	34	33	39	37	39	43	37
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	310	309	264	241	320	261	262	271	235	192	203	279	232	214
Wegenverkeerswet	30	32	29	32	32	33	33	35	30	33	33	39	38	36
rijden onder invloed	22	30	25	22	23	22	28	28	27	31	32	33	30	33
doorrijden na ongeval	24	21	24	21	27	25	37	33	35	33	40	47	39	75
overige misdrijven Wegenverkeerswet	36	34	32	39	36	39	37	41	31	35	33	42	44	37
Wet op de economische delicten	50	36	63	52	40	45	116	117	57	60	84	70	112	74

Tabel 7.13 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Opiumwet	255	262	291	278	277	277	283	298	282	281	250	208	235	246
harddrugs	262	269	301	292	296	292	293	308	291	293	261	222	249	259
softdrugs	133	120	154	116	105	84	121	108	130	122	126	85	92	112
Wet wapens en munitie	76	87	93	101	100	98	186	153	155	163	180	158	148	141
Overige wetten****	87	85	80	103	90	84	80	81	81	89	120	91	66	91
Totaal	151	151	154	140	133	130	138	144	143	153	152	142	147	148

* Berekend op basis van de opgelegde strafduur van het onvoorwaardelijke deel, waarbij het deel dat op grond van de VI-regeling niet wordt uitgezeten, van de strafduur is afgetrokken. Er is geen gemiddelde duur berekend als het aantal opgelegde straffen kleiner of gelijk is aan 5; dit wordt weergegeven met 'x'.

** Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernieling van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

**** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 7.14 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken: opgelegde (deels) onvoorwaardelijke gevangenisstraffen en hechtenissen naar detentiejaren* en delictgroep

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
	(abs.)														(%)			
Wetboek van Strafrecht	8.137	7.714	7.440	6.877	7.315	7.183	8.008	8.835	9.756	9.965	8.841	7.284	6.861	6.668	77,7	73,8	72,1	71,3
Geweldsmisdrijven	4.479	4.328	4.385	3.825	4.140	4.259	4.414	5.022	5.412	5.584	5.081	3.994	3.940	3.916	42,8	40,5	41,4	41,9
verkrachting	288	285	299	298	273	245	246	347	327	297	276	238	221	192	2,7	2,4	2,3	2,1
feitelijke aanranding der eerbaarheid	23	19	36	11	33	27	30	27	42	40	40	35	28	28	0,2	0,4	0,3	0,3
overige seksuele misdrijven	212	231	225	188	160	176	196	174	179	240	184	172	203	184	2,0	1,7	2,1	2,0
bedreiging	58	65	66	71	79	92	132	157	201	236	233	186	189	182	0,6	1,9	2,0	1,9
misdrijven tegen het leven**	1.411	1.446	1.544	1.433	1.468	1.750	1.726	1.959	2.102	2.041	1.823	1.423	1.353	1.458	13,5	14,4	14,2	15,6
mishandeling	254	188	239	260	307	347	345	376	451	528	517	510	446	434	2,4	5,2	4,7	4,6
dood en lichamelijk letsel door schuld	x	x	x	x	-	x	-	x	x	x	x	x	x	x	0,0	0,0	0,0	0,0
diefstal met geweld	1.995	1.906	1.790	1.397	1.612	1.460	1.551	1.818	1.923	2.038	1.876	1.307	1.356	1.314	19,1	13,2	14,3	14,1
afpersing	236	187	185	166	209	162	189	164	185	162	130	122	142	125	2,3	1,2	1,5	1,3
Vermogensmisdrijven	3.103	2.762	2.464	2.466	2.450	2.249	2.733	2.949	3.411	3.306	2.703	2.238	2.006	1.895	29,6	22,7	21,1	20,3
valsheidsmisdrijven	463	354	368	338	386	295	452	524	580	453	391	389	398	382	4,4	3,9	4,2	4,1
eenvoudige diefstal	325	327	320	349	379	391	435	496	561	591	493	354	333	296	3,1	3,6	3,5	3,2
gekwalificeerde diefstal	2.057	1.843	1.557	1.533	1.422	1.293	1.479	1.577	1.888	1.863	1.502	1.221	1.041	976	19,6	12,4	10,9	10,4
verduistering	31	33	28	31	36	44	54	53	56	56	47	41	32	39	0,3	0,4	0,3	0,4
bedrog	60	63	71	66	70	64	89	81	116	112	108	92	91	85	0,6	0,9	1,0	0,9
heiling en schuldheiling	167	143	121	149	157	163	224	218	210	231	163	141	112	118	1,6	1,4	1,2	1,3
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	393	435	431	458	485	494	665	619	676	840	791	735	611	542	3,7	7,4	6,4	5,8
tegen de openbare orde	155	217	165	214	201	196	305	244	253	343	336	336	272	240	1,5	3,4	2,9	2,6
discriminatie	-	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	-	-	-	-
gemeengevaarlijke misdrijven***	150	133	185	143	170	153	187	183	199	240	204	175	141	134	1,4	1,8	1,5	1,4
tegen het openbaar gezag	62	61	52	69	78	111	133	145	179	202	201	177	148	126	0,6	1,8	1,6	1,3
schemnis der eerbaarheid	x	x	0	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	-	0,0	0,0	-
vernieling	25	25	28	32	34	34	39	45	43	53	48	47	50	42	0,2	0,5	0,5	0,4

Tabel 7.14 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2006	2007	2008	
	(abs.)																	
	(%)																	
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	162	189	160	127	239	181	196	246	257	235	265	317	304	315	1,5	3,2	3,2	3,4
Wegenverkeerswet	88	82	74	80	95	125	113	119	129	142	117	120	117	119	0,8	1,2	1,2	1,3
rijden onder invloed	23	36	26	18	22	24	40	40	42	45	41	40	35	37	0,2	0,4	0,4	0,4
doorrijden na ongeval	3	3	2	3	4	4	6	6	9	6	8	5	6	6	0,0	0,1	0,1	0,1
overige misdrijven Wegenverkeerswet	61	43	46	59	69	98	67	73	79	90	68	75	76	77	0,6	0,8	0,8	0,8
Wet op de economische delicten	26	19	30	13	16	27	14	5	5	6	10	5	12	5	0,2	0,0	0,1	0,0
Opiumwet	2.077	2.201	2.495	2.498	2.415	2.293	2.833	4.054	4.284	3.507	2.644	2.195	2.311	2.382	19,8	22,2	24,3	25,5
harddrugs	2.021	2.155	2.406	2.415	2.323	2.240	2.763	3.982	4.168	3.391	2.530	2.102	2.232	2.286	19,3	21,3	23,5	24,4
softdrugs	56	45	89	83	92	52	70	73	117	115	114	92	79	97	0,5	0,9	0,8	1,0
Wet wapens en munitie	105	103	100	100	110	100	230	182	220	245	251	198	171	155	1,0	2,0	1,8	1,7
Overige wetten****	40	41	43	57	49	33	66	54	71	97	97	66	42	23	0,4	0,7	0,4	0,2
Totaal	10.473	10.159	10.182	9.625	10.001	9.763	11.264	13.249	14.465	13.961	11.959	9.867	9.514	9.353	100	100	100	100

* Detentiejaren zijn berekend door de som te nemen van de opgelegde strafduur van het onvoorwaardelijke deel, waarbij het deel dat op grond van de VI-regeling niet wordt uitgezet, van de strafduur is afgetrokken. Er is geen gemiddelde duur berekend als het aantal opgelegde straffen kleiner of gelijk is aan 5; dit wordt weergegeven met 'x'.

** Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernieling van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

**** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 7.15 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
	(abs.)														(%)			
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	136	163	170	176	175	206	231	332	481	515	698	803	828	964	1,0	1,9	2,0	2,3
Wegenverkeerswet	927	1.322	1.432	1.328	1.596	1.774	2.490	2.770	3.828	4.373	4.840	5.248	4.637	4.754	6,6	12,6	11,4	11,4
rijden onder invloed	467	764	743	606	659	785	1.338	1.511	1.980	2.301	2.504	2.660	2.327	2.190	3,3	6,4	5,7	5,2
doorrijden na ongeval	45	56	56	80	73	101	103	106	202	198	222	248	229	275	0,3	0,6	0,6	0,7
overige misdrijven Wegenverkeerswet	415	502	633	642	864	888	1.049	1.153	1.646	1.874	2.114	2.340	2.081	2.289	3,0	5,6	5,1	5,5
Wet op de economische delicten	24	28	25	20	21	34	35	57	154	253	282	210	229	240	0,2	0,5	0,6	0,6
Opiumwet	639	1.005	1.522	1.747	1.945	1.760	1.969	2.250	2.778	2.806	3.194	3.792	3.000	2.808	4,6	9,1	7,4	6,7
harddrugs	545	825	990	960	964	948	1.052	1.202	1.414	1.328	1.494	1.966	1.381	1.228	3,9	4,7	3,4	2,9
softdrugs	94	180	532	787	981	812	917	1.048	1.364	1.478	1.700	1.826	1.619	1.580	0,7	4,4	4,0	3,8
Wet wapens en munitie	344	383	403	428	518	461	521	553	652	678	715	754	662	679	2,5	1,8	1,6	1,6
Overige wetten***	462	690	678	550	664	458	380	379	393	287	319	247	207	189	3,3	0,6	0,5	0,5
Totaal	13.955	17.519	18.558	18.806	21.575	20.772	23.774	27.118	31.825	35.142	38.422	41.806	40.611	41.844	100	100	100	100

* Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontplofing brengen, vernieling van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

*** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 7.16 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken* met minderjarige verdachten naar delictgroep

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
	(abs.)														(%)			
Wetboek van Strafrecht	6.661	7.234	7.030	7.416	7.847	8.499	8.327	9.266	9.944	11.002	11.379	11.636	11.989	12.521	94,9	93,5	93,3	92,7
Geweldsmisdrijven	1.822	2.051	2.175	2.356	2.492	2.703	2.732	2.983	3.132	3.479	3.655	3.544	3.761	3.842	26,0	28,5	29,3	28,4
verkrachting	72	52	58	54	65	62	80	80	60	100	86	69	49	43	1,0	0,6	0,4	0,3
feitelijke aanranding der eerbaarheid	62	97	100	121	101	125	123	140	134	124	152	135	114	94	0,9	1,1	0,9	0,7
overige seksuele misdrijven	81	83	118	106	111	113	106	102	131	138	144	121	159	127	1,2	1,0	1,2	0,9
bedreiging	104	110	139	142	183	219	188	257	382	491	544	526	528	571	1,5	4,2	4,1	4,2
misdrijven tegen het leven**	52	86	90	91	87	82	133	119	116	119	170	111	93	119	0,7	0,9	0,7	0,9
mishandeling	506	582	594	729	761	927	899	1.045	1.169	1.308	1.413	1.523	1.782	2.034	7,2	12,2	13,9	15,1
dood en lichamelijk letsel door schuld	5	1	1	3	1	3	2	3	1	2	1	1	4	2	0,1	0,0	0,0	0,0
diefstal met geweld	887	979	1.002	1.033	1.095	1.106	1.135	1.178	1.069	1.122	1.081	1.004	989	804	12,6	8,1	7,7	6,0
afpersing	53	61	73	77	88	66	66	59	70	75	64	54	43	48	0,8	0,4	0,3	0,4
Vermogensmisdrijven	3.545	3.657	3.134	3.212	3.362	3.623	3.436	3.876	3.971	4.307	4.271	4.454	4.391	4.452	50,5	35,8	34,2	33,0
valsheidsmisdrijven	91	69	74	49	52	106	79	123	85	100	71	83	74	95	1,3	0,7	0,6	0,7
eenvoudige diefstal	366	404	398	417	480	565	542	639	680	767	698	780	755	815	5,2	6,3	5,9	6,0
gekwalificeerde diefstal	2.803	2.841	2.372	2.401	2.427	2.462	2.285	2.557	2.614	2.768	2.817	2.874	2.815	2.623	39,9	23,1	21,9	19,4
verduistering	39	61	45	51	80	131	174	114	150	174	177	160	180	247	0,6	1,3	1,4	1,8
bedrog	18	12	12	32	22	29	35	37	38	47	54	60	52	77	0,3	0,5	0,4	0,6
heiling en schuldheiling	228	270	233	262	301	330	321	406	404	451	454	497	515	595	3,2	4,0	4,0	4,4
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	1.259	1.490	1.683	1.795	1.935	2.070	2.069	2.275	2.686	2.992	3.230	3.438	3.590	3.942	17,9	27,6	27,9	29,2
tegen de openbare orde	780	1.016	1.100	1.165	1.210	1.269	1.366	1.456	1.838	2.010	2.227	2.295	2.420	2.561	11,1	18,4	18,8	19,1
discriminatie	2	3	2	4	4	1	1	2	7	12	16	21	4	8	0,0	0,2	0,0	0,1
gemeengevaarlijke misdrijven***	187	142	186	217	219	268	246	279	267	294	304	351	358	352	2,7	2,8	2,8	2,6
tegen het openbaar gezag	30	47	49	49	113	123	116	123	165	173	204	205	235	294	0,4	1,6	1,8	2,2
schemnis der eerbaarheid	6	6	11	4	9	13	10	15	13	11	13	14	16	10	0,1	0,1	0,1	0,1
vernieling	254	276	335	356	380	396	330	400	396	492	466	552	557	697	3,6	4,4	4,3	5,2
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	35	36	38	53	58	103	90	132	155	224	223	200	257	285	0,5	1,6	2,0	2,1

Tabel 7.16 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
	(abs.)														(%)			
Wegenverkeerswet	81	77	98	132	133	145	158	167	166	180	197	202	242	291	1,2	1,6	1,9	2,2
rijden onder invloed	25	20	27	48	42	41	52	55	55	53	84	81	107	132	0,4	0,7	0,8	1,0
doorrijden na ongeval	22	25	33	37	39	47	62	48	42	47	47	53	44	64	0,3	0,4	0,3	0,5
overige misdrijven Wegenverkeerswet	34	32	38	47	52	57	44	64	69	80	66	68	91	95	0,5	0,5	0,7	0,7
Wet op de economische delicten	7	5	5	12	6	10	9	15	70	92	81	80	109	157	0,1	0,6	0,8	1,2
Opiumwet	123	133	180	204	177	164	180	232	276	259	277	249	232	228	1,8	2,0	1,8	1,7
harddrugs	118	127	173	187	161	142	166	225	249	210	227	194	155	157	1,7	1,6	1,2	1,2
softdrugs	5	6	7	17	16	22	14	7	27	49	50	55	77	71	0,1	0,4	0,6	0,5
Wet wapens en munitie	95	75	89	87	100	109	111	143	151	173	167	177	181	220	1,4	1,4	1,4	1,6
Overige wetten****	50	56	40	44	48	77	118	191	175	191	191	97	92	91	0,7	0,8	0,7	0,7
Totaal	7.017	7.580	7.442	7.895	8.311	9.004	8.903	10.014	10.782	11.897	12.292	12.441	12.855	13.508	100	100	100	100

* Exclusief voegingen ter zitting.

** Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernieling van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

**** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 7.17 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken* met minderjarige verdachten naar eindbeslissing

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	(abs.)													
Schuldigverklaring	6.710	7.260	7.122	7.479	7.859	8.461	8.324	9.312	10.077	11.132	11.390	11.415	11.814	12.092
met strafoplegging	6.562	7.131	6.996	7.414	7.752	8.343	8.220	9.169	9.944	10.996	11.233	11.210	11.603	11.800
zonder strafoplegging	148	129	126	117	107	118	117	161	147	141	161	207	211	292
Vrijspraak	201	253	263	300	377	449	402	526	553	642	734	902	908	1.221
Ontslag van rechtsvervolgning	14	9	8	12	11	15	18	13	15	26	14	25	23	53
Overige uitspraken	92	58	49	50	64	79	145	145	120	92	150	97	110	142
niet-ontvankelijk OM	80	48	41	41	58	68	131	128	101	84	139	88	98	129
onbevoegdverklaring van de rechter	12	10	8	9	6	11	14	17	17	8	11	9	11	13
schorsing van vervolging	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-
Totaal	7.017	7.580	7.442	7.841	8.311	9.004	8.889	9.996	10.765	11.892	12.288	12.439	12.855	13.508
	[%]													
Schuldigverklaring	96	96	96	95	95	94	94	93	94	94	93	92	92	90
met strafoplegging	94	94	94	94	93	93	92	92	92	92	91	90	90	87
zonder strafoplegging	2	2	2	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2	2
Vrijspraak	3	3	4	4	5	5	5	5	5	5	6	7	7	9
Ontslag van rechtsvervolgning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overige uitspraken	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
niet-ontvankelijk OM	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
onbevoegdverklaring van de rechter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
schorsing van vervolging	-	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	0	-
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

* Exclusief voegingen ter zitting.

Bron: CBS

Tabel 7.18 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken met minderjarige verdachten: schuldigverklaringen naar delictgroep

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
	(abs.)														(%)		
Wetboek van Strafrecht	6.373	6.931	6.727	7.074	7.420	7.990	7.841	8.748	9.404	10.426	10.674	10.736	11.078	11.250	95,0	94,0	93,0
Geweldsmisdrijven	1.748	1.967	2.100	2.258	2.368	2.533	2.577	2.812	2.970	3.282	3.448	3.298	3.489	3.455	26,1	28,9	28,6
verkrachting	62	40	51	47	55	46	68	66	54	81	74	55	36	28	0,9	0,5	0,2
feitelijke aanranding der eerbaarheid	54	94	97	114	92	107	108	124	118	116	131	120	95	73	0,8	1,1	0,6
overige seksuele misdrijven	77	73	114	100	107	105	99	93	119	128	140	108	138	109	1,1	0,9	0,9
bedreiging	99	100	136	137	173	211	182	246	373	464	513	485	496	506	1,5	4,2	4,2
misdrijven tegen het leven*	51	83	86	84	82	77	122	107	105	113	160	102	89	101	0,8	0,9	0,8
mishandeling	476	560	563	691	718	871	844	988	1.107	1.232	1.336	1.432	1.653	1.855	7,1	12,5	15,3
dood en lichamelijk letsel door schuld	5	1	1	3	1	3	1	3	1	2	1	1	3	2	0,1	0,0	0,0
diefstal met geweld	874	956	982	1.012	1.055	1.052	1.089	1.129	1.028	1.076	1.031	944	939	739	13,0	8,3	7,9
afpersing	50	60	70	70	85	61	64	56	65	70	62	51	40	42	0,7	0,4	0,3
Vermogensmisdrijven	3.414	3.532	3.028	3.088	3.211	3.442	3.261	3.694	3.796	4.136	4.024	4.178	4.113	4.052	50,9	36,6	33,5
valsheidsmisdrijven	88	63	69	49	49	98	75	116	80	96	66	79	69	88	1,3	0,7	0,6
eenvoudige diefstal	337	377	378	391	440	529	503	590	635	722	642	716	689	724	5,0	6,3	5,8
gekwalificeerde diefstal	2.721	2.770	2.304	2.325	2.339	2.355	2.176	2.460	2.514	2.674	2.676	2.714	2.667	2.423	40,6	23,8	20,0
verduistering	37	53	43	48	79	125	168	107	148	166	166	148	170	227	0,6	1,3	1,4
bedrog	17	11	9	29	20	29	33	35	35	46	53	56	48	65	0,3	0,5	0,4
heling en schuldheling	214	258	225	246	284	306	306	386	384	432	421	465	470	525	3,2	4,1	4,0
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	1.178	1.398	1.565	1.675	1.788	1.922	1.925	2.121	2.494	2.800	2.999	3.084	3.250	3.507	17,6	27,0	29,0
tegen de openbare orde	738	959	1.034	1.085	1.127	1.179	1.278	1.351	1.712	1.879	2.080	2.070	2.181	2.309	11,0	18,1	18,5
discriminatie	2	2	2	3	4	-	1	2	5	11	16	19	3	7	0,0	0,2	0,1
gemeengevaarlijke misdrijven**	180	137	172	209	213	254	235	264	247	278	292	328	335	313	2,7	2,9	2,8
tegen het openbaar gezag	23	40	41	45	82	116	103	115	154	164	191	176	215	267	0,3	1,5	1,8
schennis der eerbaarheid	6	5	10	4	7	12	9	14	11	11	13	12	14	9	0,1	0,1	0,1
vernietiging	229	255	306	329	355	361	299	375	365	457	427	479	502	602	3,4	4,2	5,0

Tabel 7.18 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2006	2007	2008	
(abs.)	(%)																	
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	33	34	34	53	53	93	78	121	144	208	203	176	226	236	0,5	1,5	1,9	2,0
Wegenverkeerswet	79	75	94	127	129	139	152	159	157	169	190	190	231	271	1,2	1,7	2,0	2,2
rijden onder invloed	25	19	27	47	42	40	51	54	54	52	83	80	103	125	0,4	0,7	0,9	1,0
doorrijden na ongeval	21	25	31	34	37	45	57	44	38	42	45	46	40	59	0,3	0,4	0,3	0,5
overige misdrijven	33	31	36	46	50	54	44	61	65	75	62	64	88	87	0,5	0,6	0,7	0,7
Wegenverkeerswet																		
Wet op de economische delicten	7	5	4	9	5	8	9	12	63	82	77	57	92	128	0,1	0,5	0,8	1,1
Opiumwet	118	125	176	196	168	155	175	223	271	252	266	239	215	207	1,8	2,1	1,8	1,7
harddrugs	113	119	170	180	152	136	163	216	245	204	218	186	142	145	1,7	1,6	1,2	1,2
softdrugs	5	6	6	16	16	19	12	7	26	48	48	53	73	62	0,1	0,5	0,6	0,5
Wet wapens en munitie	90	72	85	86	95	101	106	136	147	164	160	167	170	208	1,3	1,5	1,4	1,7
Overige wetten***	43	52	36	39	42	68	54	52	50	44	27	28	28	28	0,6	0,2	0,2	0,2
Totaal	6.710	7.260	7.122	7.531	7.859	8.461	8.337	9.330	10.092	11.137	11.394	11.417	11.814	12.092	100	100	100	100

* Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernieling van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

*** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 7.19 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken met minderjarige verdachten: vrijspraken en ontslagen van rechtsvervolgning naar delictgroep

	1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 1995 2006 2007 2008																	
	(abs.)																	(%)
Wetboek van Strafrecht	205	251	260	299	370	439	353	397	448	510	580	834	837	1.155	95,3	90,0	89,9	90,7
Geweldsmisdrijven	59	68	64	86	107	145	120	129	130	177	165	218	254	338	27,4	23,5	27,3	26,5
verkrachting	8	10	6	7	8	12	12	14	6	17	11	13	13	12	3,7	1,4	1,4	0,9
feitelijke aanranding der eerbaarheid	7	3	2	6	7	17	14	13	14	8	19	14	18	21	3,3	1,5	1,9	1,6
overige seksuele misdrijven	3	8	4	5	3	6	7	8	12	10	4	10	18	16	1,4	1,1	1,9	1,3
bedreiging	5	7	3	2	8	8	3	10	6	25	27	38	29	55	2,3	4,1	3,1	4,3
misdrijven tegen het leven*	1	3	4	7	5	5	8	10	9	6	6	7	4	16	0,5	0,8	0,4	1,3
mishandeling	23	19	25	35	41	47	45	44	52	69	65	83	122	158	10,7	9,0	13,1	12,4
dood en lichamelijk letsel door schuld	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	0,1	-
diefstal met geweld	9	18	18	17	33	46	29	28	28	39	31	51	46	54	4,2	5,5	4,9	4,2
afpersing	3	-	2	7	2	4	2	2	3	3	2	2	3	6	1,4	0,2	0,3	0,5
Vermogensmisdrijven	76	94	86	105	124	151	110	126	133	142	199	254	240	365	35,3	27,4	25,8	28,6
valsheidsmisdrijven	1	5	4	-	2	7	3	3	5	4	4	4	5	6	0,5	0,4	0,5	0,5
eenvoudige diefstal	20	21	16	22	34	32	24	35	34	39	44	62	57	85	9,3	6,7	6,1	6,7
gekwalificeerde diefstal	45	51	54	64	70	85	65	65	72	75	108	142	122	176	20,9	15,3	13,1	13,8
verduistering	1	7	2	3	1	4	6	6	2	5	9	11	10	18	0,5	1,2	1,1	1,4
bedrog	1	-	2	3	1	-	1	1	2	1	1	4	4	12	0,5	0,4	0,4	0,9
heiling en schuldheling	8	10	8	13	16	23	11	16	18	18	33	31	42	68	3,7	3,3	4,5	5,3
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	68	87	106	108	135	133	115	132	176	177	200	338	314	406	31,6	36,5	33,7	31,9
tegen de openbare orde	33	53	59	72	77	79	72	87	119	120	148	214	226	257	15,3	23,1	24,3	20,2
discriminatie	-	1	-	-	-	1	-	-	2	-	-	2	1	1	-	0,2	0,1	0,1
gemeengevaarlijke misdrijven**	6	5	14	8	5	14	8	15	17	15	10	21	18	37	2,8	2,3	1,9	2,9
tegen het openbaar gezag	6	7	8	4	30	7	10	7	9	9	10	28	17	25	2,8	3,0	1,8	2,0
schennis der eerbaarheid	-	1	1	-	2	-	1	1	2	-	-	2	2	1	-	0,2	0,2	0,1
vernieling	23	20	24	24	21	32	24	22	27	33	32	71	50	85	10,7	7,7	5,4	6,7

Tabel 7.19 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008	
(abs.)															(%)				
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	2	2	4	-	4	10	8	10	9	14	16	24	29	46	0,9	2,6	3,1	3,6	
Wegenverkeerswet	2	2	3	2	3	5	5	5	7	10	6	11	10	19	0,9	1,2	1,1	1,5	
rijden onder invloed	-	1	-	-	-	-	1	1	-	1	1	1	4	6	-	0,1	0,4	0,5	
doorrijden na ongeval	1	-	1	1	2	2	4	2	3	5	2	7	3	5	0,5	0,8	0,3	0,4	
overige misdrijven Wegenverkeerswet	1	1	2	1	1	3	-	2	4	4	3	3	3	8	0,5	0,3	0,3	0,6	
Wet op de economische delicten	-	-	-	3	1	1	-	2	4	8	3	18	8	25	-	1,9	0,9	2,0	
Opiumwet	2	6	3	7	7	7	2	8	3	6	9	9	14	18	0,9	1,0	1,5	1,4	
harddrugs	2	6	2	6	7	5	1	8	3	5	7	7	11	11	0,9	0,8	1,2	0,9	
softdrugs	-	-	1	1	-	2	1	-	-	1	2	2	3	7	-	0,2	0,3	0,5	
Wet wapens en munitie	2	2	3	-	4	7	3	5	2	9	6	7	10	8	0,9	0,8	1,1	0,6	
Overige wetten***	4	1	2	3	3	5	58	122	105	125	144	48	52	49	1,9	5,2	5,6	3,8	
Totaal	215	262	271	314	388	464	421	539	569	668	748	927	931	1.274	100	100	100	100	

* Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontplofing brengen, vernieling van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

*** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 7.20 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken met minderjarige verdachten: combinaties van opgelegde sancties

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010		
(abs.)															(%)			
Enkelvoudige hoofdstraf of maatregel*	402	2.024	2.479	2.430	2.413	2.827	2.514	2.827	3.033	3.321	3.932	4.901	5.779	6.413	6,1	43,7	49,8	54,3
jeugddetentie	146	733	713	707	664	741	582	662	737	743	612	453	406	339	2,2	4,0	3,5	2,9
voorwaardelijk	54	408	386	422	442	427	453	516	441	545	623	513	464	416	0,8	4,6	4,0	3,5
gedeeltelijk (on) voorwaardelijk	61	293	282	242	232	258	328	353	336	355	282	261	271	212	0,9	2,3	2,3	1,8
onvoorwaardelijk	334	196	153	129	134	126	98	98	88	83	74	48	52	43	5,1	0,4	0,4	0,4
gevangenisstraf	1.161	940	728	645	573	559	559	454	461	510	476	408	350	489	17,7	3,6	3,0	4,1
geldboete	93	129	98	122	89	88	62	61	71	80	56	49	34	29	1,4	0,4	0,3	0,2
plaatsing in inrichting voor jeugdigen (PIJ)	7	5	8	10	14	5	13	10	11	19	15	10	7	16	0,1	0,1	0,1	0,1
overige maatregel**																		
Gecombineerde hoofdstraffen (zonder bijkomende straf of maatregel)	99	935	1.050	1.327	1.617	1.640	1.784	1.887	2.220	2.474	2.208	1.880	1.407	1.091	1,5	16,8	12,1	9,2
taakstraf plus jeugddetentie																		
w.o.	98	10	1.047	1.325	1.615	1.639	1.478	1.610	1.915	2.173	1.842	1.517	1.109	828	1,5	13,5	9,6	7,0
taakstraf plus voorwaardelijke jeugddetentie	81	83	60	45	49	62	42	39	46	43	44	36	28	30	1,2	0,3	0,2	0,3
taakstraf plus gevangenisstraf	3	26	40	40	47	30	37	52	71	60	40	33	42	64	0,0	0,3	0,4	0,5
taakstraf plus geldboete																		
overige combinaties van hoofdstraffen (zonder bijkomende straf of maatregel)	307	194	120	90	70	84	57	50	31	51	38	20	23	22	4,7	0,2	0,2	0,2
Enkelvoudige hoofdstraf plus bijkomende straf en/of maatregel (exclusief PIJ)																		
taakstraf plus bijkomende straf en/of maatregel	16	137	189	234	348	353	394	570	615	673	807	964	1.211	1.253	0,2	8,6	10,4	10,6
geldboete plus bijkomende straf en/of maatregel	44	44	46	60	59	58	51	45	45	38	39	31	44	54	0,7	0,3	0,4	0,5
gevangenisstraf plus bijkomende straf en/of maatregel	40	40	34	36	45	62	59	58	58	56	47	28	32	29	0,6	0,2	0,3	0,2
jeugddetentie plus bijkomende straf en/of maatregel	27	167	202	246	323	324	374	459	533	529	607	452	427	434	0,4	4,0	3,7	3,7
w.o.																		
voorwaardelijke jeugddetentie	21	53	73	94	96	109	70	78	130	125	104	70	70	66	0,3	0,6	0,6	0,6

Tabel 7.20 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008	
(abs.)															(%)				
Gecombineerde hoofdstraffen plus bijkomende straf en/of maatregel (exclusief PIJ)	16	92	186	303	354	406	515	689	843	1.030	939	809	699	586	0,2	7,2	6,0	5,0	
taakstraf en jeugddetentie plus bijkomende straf en/of maatregel	16	1	184	303	354	404	420	533	668	817	668	531	405	374	0,2	4,7	3,5	3,2	
w.o.	11	21	14	17	15	19	23	36	30	27	21	21	19	22	0,2	0,2	0,2	0,2	
voorwaardelijke jeugddetentie																			
overige combinaties van hoofdstraffen (plus bijkomende straf of maatregel)																			
Overige combinaties van straffen	2	32	59	81	85	80	90	98	77	137	174	148	140	79	0,0	1,3	1,2	0,7	
jeugddetentie met PIJ	3.658	632	149	228	179	194	185	205	197	222	199	145	168	179	55,7	1,3	1,4	1,5	
overige combinaties ***	6.562	7.131	6.996	7.414	7.752	8.343	8.220	9.169	9.944	10.996	11.233	11.210	11.603	11.800	100	100	100	100	
Totaal																			

* Het betreft een afdoening waarbij één straf is opgelegd.

** Onttrekking aan het verkeer of betaling aan de staat.

*** In 1995 vervielen de straffen 'tuchtschool' en 'arrest'. Combinaties met deze straffen zijn in de rubriek 'Overige combinaties' geteld.

Bron: CBS

Tabel 7.21 (vervolg)

	Wetboek van Strafrecht		Wegen- verkeerswet	Wet op de economische delicten	Opiumwet	Wet wapens en munitie	Overige wetten*	
	gewelds- misdriven	vermogens- vernietiging en openbare orde						overig
jeugddetentie plus bijkomende straf en/of maatregel w.o.	171	164	65	6	2	19	7	-
voorwaardelijke jeugddetentie	151	138	51	5	2	4	1	-
Gecombineerde hoofdstraffen plus bijkomende straf en/of maatregel (exclusief PJJ)								
taakstraf en jeugddetentie plus bijkomende straf en/of maatregel	223	221	125	2	2	6	5	2
w.o.								
voorwaardelijke jeugddetentie	102	156	103	2	2	4	4	1
overige combinaties van hoofdstraffen (plus bijkomende straf of maatregel)	3	10	6	0	3	-	-	-
Overige combinaties van straffen								
jeugddetentie met PJJ	52	12	11	1	-	1	2	-
overige combinaties	80	30	46	8	6	1	2	5
Totaal	3.347	4.003	3.426	229	266	206	189	23

* Inclusief zaken waarvan het soort misdrijf onbekend is.

** Het betreft een afdoening waarbij één straf is opgelegd.

*** Onttrekking aan het verkeer of betaling aan de staat.

Bron: CBS

Tabel 7.22 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken met minderjarige verdachten: opgelegde straffen en maatregelen

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2008		
	(abs.)														(%)		
Hoofdstraffen*	563	370	284	254	265	279	241	233	217	215	197	128	129	114	7,5	0,8	0,7
gevangenisstraf	1.528	1.231	952	855	771	763	739	663	651	708	636	519	480	655	20,4	3,1	2,9
geldboete	417	2.814	2.988	3.405	3.778	3.970	4.194	4.742	5.242	5.902	5.516	4.552	3.848	3.194	5,6	27,2	23,1
jeugddetentie	575	2.926	3.446	3.675	4.039	4.412	4.125	4.769	5.729	6.484	7.070	7.782	8.515	8.872	7,7	46,4	51,0
werkstraf	69	392	580	736	825	947	1.218	1.382	1.151	1.187	963	874	888	598	0,9	5,2	4,1
leerproject																	3,7
Bijkomende straffen																	
ontzegging rijbevoegdheid	14	25	21	39	33	32	37	30	43	50	45	49	71	91	0,2	0,3	0,4
verbuurverklaring voorwerpen	92	123	134	120	156	131	152	172	163	178	163	150	146	162	1,2	0,9	0,9
Maatregelen																	
betaling aan staat**	124	372	517	770	1.010	1.125	1.324	1.762	2.012	2.272	2.434	2.244	2.352	2.221	1,7	13,4	14,1
onttrekking aan het verkeer	106	115	130	135	148	141	154	169	170	156	174	145	137	164	1,4	0,9	0,8
plaatsing in inrichting voor jeugdigen (PJJ maatregel)	101	181	192	240	224	213	188	202	202	250	286	239	203	136	1,3	1,4	1,2
Overige straffen en maatregelen ***	3.677	519	24	2	3	3	5	2	3	8	6	1	4	4	49,1	0,0	0,0
Onbekend	216	109	85	168	111	118	44	57	69	92	93	79	117	133	2,9	0,5	0,7
Totaal	7.482	9.177	9.353	10.399	11.363	12.134	12.421	14.183	15.652	17.502	17.583	16.762	16.690	16.344	100	100	100

* Het betreft zowel voorwaardelijke als onvoorwaardelijke straffen.

** Schadevergoeding en ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel.

*** Overige straffen en maatregelen: storting in waarborgfonds, openbaarverzekering, ontzetting bepaalde rechten, plaatsing in psychiatrisch ziekenhuis, onderbewindstelling en oplegging verplichting. Bovendien zijn in deze rubriek de straffen 'tuchtschool' en 'arrest' opgenomen. Deze straffen zijn in 1995 vervallen. In 1995 en 1996 zijn respectievelijk 2.807 en 417 tuchtschoolstraffen en 782 en 85 arresten opgelegd.

Bron: CBS

Tabel 7.23 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken met minderjarige verdachten: opgelegde (deels) onvoorwaardelijke jeugddetentie naar duur van het onvoorwaardelijke deel*

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	(abs.)													
Minder dan 2 weken	7	49	53	44	43	63	141	216	251	281	289	266	270	198
2 weken tot 1 maand	13	83	80	77	103	117	173	201	247	222	343	339	303	320
1 maand tot 2 maanden	15	160	130	133	124	121	276	378	381	436	524	513	475	399
2 maanden tot 3 maanden	13	108	121	120	116	98	192	198	222	260	296	250	228	218
3 maanden tot 4 maanden	22	138	121	123	146	152	279	262	216	253	255	187	199	152
4 maanden tot 6 maanden	31	176	172	189	222	191	238	243	204	267	256	193	173	112
6 maanden en langer	15	152	194	226	253	243	283	295	227	250	274	209	210	180
Totaal*	116	866	871	912	1.007	985	1.582	1.793	1.748	1.969	2.237	1.957	1.858	1579
	(%)													
Minder dan 2 weken	6,0	5,7	6,1	4,8	4,3	6,4	8,9	12,0	14,4	14,3	12,9	13,6	14,5	12,5
2 weken tot 1 maand	11,2	9,6	9,2	8,4	10,2	11,9	10,9	11,2	14,1	11,3	15,3	17,3	16,3	20,3
1 maand tot 2 maanden	12,9	18,5	14,9	14,6	12,3	12,3	17,4	21,1	21,8	22,1	23,4	26,2	25,6	25,3
2 maanden tot 3 maanden	11,2	12,5	13,9	13,2	11,5	9,9	12,1	11,0	12,7	13,2	13,2	12,8	12,3	13,8
3 maanden tot 4 maanden	19,0	15,9	13,9	13,5	14,5	15,4	17,6	14,6	12,4	12,8	11,4	9,6	10,7	9,6
4 maanden tot 6 maanden	26,7	20,3	19,7	20,7	22,0	19,4	15,0	13,6	11,7	13,6	11,4	9,9	9,3	7,1
6 maanden en langer	12,9	17,6	22,3	24,8	25,1	24,7	17,9	16,5	13,0	12,7	12,2	10,7	11,3	11,4
Totaal*	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

* Inclusief straffen met onbekende duur.

Bron: CBS

Tabel 7.24 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2006	2007	2008	
	(abs.)																	
	(%)																	
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	-	2	-	5	7	-	10	11	6	17	16	9	14	11	-	0,5	0,8	0,7
Wegenverkeerswet	1	-	1	1	2	2	3	7	3	5	3	4	5	4	0,1	0,2	0,3	0,0
Opiumwet	40	29	35	37	40	50	58	87	77	63	63	61	57	40	3,7	3,1	3,1	2,6
Wet wapens en munitie	5	5	5	5	6	4	13	21	18	20	24	16	18	15	0,5	0,8	1,0	1,0
Overige wetten****	-	1	-	-	-	-	6	1	2	5	1	3	4	1	-	0,2	0,2	0,1
Totaal	1.086	946	871	914	1.007	1.000	1.602	1.813	1.769	1.995	2.265	1.975	1.858	1.560	100	100	100	100

* De gegevens zijn inclusief opgelegde tuchtschoolstraffen en arresten. De jeugd detentie is in 1995 in de plaats gekomen van deze straffen. De cijfers zijn inclusief jeugd detenties opgelegd aan meerderjarige verdachten.

** Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernielen van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

**** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 7.25 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken: opgelegde (deels) onvoorwaardelijke jeugddetenties* naar gemiddelde duur in detentiedagen en delictgroep

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Wetboek van Strafrecht	77	101	115	132	126	123	104	96	83	88	84	76	75	75
Geweldsmisdrijven	88	127	143	170	160	160	127	123	106	111	104	92	96	92
verkrachting	64	137	237	239	235	145	162	126	113	138	162	125	147	173
feitelijke aanranding der eerbaarheid	66	84	72	156	131	84	124	87	70	120	74	60	101	x
overige seksuele misdrijven	81	119	111	137	151	99	101	122	118	86	95	110	104	88
bedreiging	68	83	93	70	77	68	87	82	69	65	56	48	44	43
misdrijven tegen het leven**	116	209	236	183	194	277	204	191	178	189	159	153	163	149
mishandeling	76	73	75	88	90	76	87	78	84	74	65	68	57	51
diefstal met geweld	91	128	146	185	173	170	126	129	106	118	109	96	104	101
afpersing	84	116	134	138	121	156	106	118	108	112	80	93	106	87
Vermogensmisdrijven	71	80	83	89	90	78	72	66	60	64	63	59	56	56
valsheidsmisdrijven	83	92	72	x	67	33	38	39	35	32	x	40	35	58
eenvoudige diefstal	46	48	38	50	57	45	42	41	35	51	40	53	38	39
gekwalificeerde diefstal	73	82	89	96	95	88	80	75	65	68	68	63	61	62
verduistering	x	x	x	x	x	44	44	x	x	40	32	47	33	48
bedrog	x	-	x	x	x	x	x	57	x	95	52	38	x	x
heling en schuldheling	45	55	39	55	66	32	57	50	54	54	54	42	41	38
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	57	67	107	89	86	95	81	71	70	61	65	64	53	63
tegen de openbare orde	39	68	80	64	70	90	69	63	53	55	56	62	48	x
discriminatie	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	x	-	-
gemeengevaarlijke misdrijven***	86	96	161	136	163	130	114	105	146	88	93	80	79	74
tegen het openbaar gezag	x	x	-	x	x	37	41	54	30	31	66	71	41	47
schennis der eerbaarheid	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-
vernieling	50	x	x	x	40	34	31	15	32	39	45	26	24	52
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	-	x	-	x	124	-	126	85	81	103	97	133	63	129
Wegenverkeerswet	x	-	x	x	x	x	x	43	x	x	x	x	x	x

Tabel 7.25 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Opiumwet	81	92	95	100	133	105	105	104	89	72	71	72	89	72
Wet wapens en munitie	x	x	x	x	x	x	77	78	38	56	67	50	53	54
Overige wetten****	-	x	-	-	-	-	34	x	x	x	x	x	x	x
Totaal	77	100	114	130	126	122	103	96	83	87	84	76	75	75

* De gegevens zijn inclusief opgelegde tuchtschoolstraffen en arresten. De jeugddetentie is in 1995 in de plaats gekomen van deze straffen. De cijfers zijn inclusief jeugddetenties opgelegd aan meerderjarige verdachten. Er is geen gemiddelde duur berekend als het aantal straffen kleiner of gelijk is dan 5; dit wordt weergegeven met 'x'.

** Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernielen van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

**** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 7.26 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken: opgelegde (deels) onvoorwaardelijke jeugddetenties* in detentiejaren naar delictgroep

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
	(abs.)														(%)			
Wetboek van Strafrecht	220	251	262	315	331	318	433	447	381	459	501	395	366	310	95,9	96,4	95,5	96,7
Geweldsmisdrijven	112	146	163	215	218	219	294	296	232	294	310	233	231	186	48,9	56,9	60,2	58,1
verkrachting	4	5	8	9	9	6	14	10	6	14	18	10	10	6	1,9	2,3	2,5	1,8
feitelijke aanranding der eerbaarheid	2	2	2	3	5	2	4	4	3	6	3	4	3	2	0,7	1,1	0,9	0,7
overige seksuele misdrijven	2	4	3	5	5	3	6	6	5	9	11	7	11	5	1,0	1,7	2,9	1,6
bedreiging	3	2	4	4	4	4	6	10	12	16	16	9	9	5	1,2	2,1	2,3	1,6
misdrijven tegen het leven**	7	21	23	19	14	21	36	28	32	30	44	27	25	30	2,9	6,7	6,5	9,3
mishandeling	8	8	9	8	13	8	21	21	25	23	26	27	24	22	3,4	6,6	6,2	6,7
diefstal met geweld	84	101	108	159	161	167	202	209	141	189	189	142	145	114	36,5	34,7	37,8	35,4
afpersing	3	3	5	9	7	8	6	7	8	8	4	7	4	3	1,3	1,7	1,1	1,0
Vermogensmisdrijven	97	92	76	79	91	74	103	117	108	125	132	111	100	85	42,0	27,1	26,1	26,4
valsheidsmisdrijven	2	2	1	1	1	1	1	4	1	2	1	1	1	4	0,9	0,3	0,2	1,1
eenvoudige diefstal	3	3	3	4	5	5	6	8	7	12	8	10	6	7	1,4	2,4	1,6	2,1
gekwalficeerde diefstal	90	85	70	70	79	65	88	97	92	100	113	91	84	66	39,0	22,2	21,8	20,5
verduistering	x	x	x	x	x	1	1	x	x	2	1	1	1	2	0,2	0,3	0,2	0,5
bedrog	x	-	x	x	x	x	x	1	x	2	1	1	-	1	-	0,2	0,1	0,3
heling en schuldheling	1	2	1	3	4	2	6	8	7	9	9	7	8	6	0,4	1,8	2,2	1,9
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	11	13	23	19	20	24	32	31	40	35	55	48	33	35	4,9	11,6	8,6	10,9
tegen de openbare orde	4	11	10	8	10	13	16	16	21	21	30	30	18	23	1,8	7,3	4,8	7,0
discriminatie	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	0,0	.
gemeengevaarlijke misdrijven***	6	2	12	11	9	10	15	13	17	12	21	14	12	9	2,7	3,5	3,1	2,9
tegen het openbaar gezag	x	x	-	x	x	1	1	2	1	1	2	1	1	1	-	0,3	0,4	0,4
schennis der eerbaarheid	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.
vernieling	1	x	x	x	1	1	1	-	1	1	2	2	1	2	0,4	0,4	0,3	0,7
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	-	x	-	x	2	-	3	3	1	5	4	3	2	4	-	0,8	0,6	1,2
Wegenverkeerswet	x	-	x	x	x	x	x	1	x	x	x	x	x	x	-	-	-	-

Tabel 7.26 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
	(abs.)														(%)			
Opiumwet	9	7	9	10	15	14	17	25	19	13	12	12	14	8	3,9	2,9	3,6	2,5
Wet wapens en munitie	x	x	x	x	x	x	3	4	2	3	4	2	3	2	0,3	0,5	0,7	0,7
Overige wetten****	-	x	-	-	-	-	1	x	x	x	x	x	x	x	-	-	0,1	-
Totaal	230	260	272	326	347	333	453	477	402	477	518	410	383	321	100	100	100	100

* De gegevens zijn inclusief opgelegde tuchtschoolstraffen en arresten. De jeugddetentie is in 1995 in de plaats gekomen van deze straffen. De cijfers zijn inclusief jeugddetenties opgelegd aan meerderjarige verdachten. Er is geen gemiddelde duur berekend als het aantal straffen kleiner of gelijk is dan 5; dit wordt weergegeven met 'x'.

** Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernielen van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

**** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 7.27 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken met minderjarige verdachten: opgelegde taakstraffen naar delictgroep

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Wetboek van Strafrecht	619	3.202	3.871	4.222	4.667	5.160	5.131	5.871	6.491	7.259	7.617	8.217	8.719	8.948	96,1	94,5
Geweldsmisdrijven	132	839	1.117	1.223	1.350	1.492	1.511	1.709	1.849	2.032	2.158	2.303	2.526	2.554	20,5	27,0
verkrachting	2	9	27	17	22	12	24	25	27	33	31	20	13	15	0,3	0,2
feitelijke aanranding der eerbaarheid	3	48	69	75	62	68	75	93	79	85	88	82	71	54	0,5	0,8
overige seksuele misdrijven	7	19	50	45	47	51	53	42	52	68	55	63	68	61	1,1	0,7
bedreiging	10	49	70	67	106	132	109	149	232	273	321	329	362	389	1,6	3,8
misdrijven tegen het leven*	-	17	26	22	32	31	46	43	34	46	52	42	35	43	-	0,5
mishandeling	39	256	309	440	478	591	552	720	785	904	1.002	1.159	1.346	1.515	6,1	13,4
dood en lichamelijk letsel door schuld	-	-	1	1	1	1	3	1	3	1	2	1	1	3	2	-
diefstal met geweld	68	412	529	524	555	567	610	603	611	579	567	571	600	450	10,6	6,6
afpersing	3	29	36	32	47	37	41	31	28	42	41	36	28	25	0,5	0,4
Vermogensmisdrijven	340	1.616	1.705	1.877	2.058	2.270	2.170	2.464	2.594	2.898	2.891	3.204	3.204	3.197	52,8	37,0
valsheidsmisdrijven	10	21	30	18	21	55	30	48	43	48	45	48	44	44	1,6	0,6
eenvoudige diefstal	19	139	158	177	242	298	276	334	410	459	425	529	535	558	3,0	6,1
gekwalificeerde diefstal	288	1.340	1.383	1.487	1.575	1.629	1.523	1.726	1.732	1.925	1.938	2.102	2.089	1.938	44,7	24,3
verduistering	6	24	19	31	56	83	124	88	115	128	128	132	144	194	0,9	1,5
bedrog	2	2	4	17	8	16	18	21	27	32	44	45	41	49	0,3	0,5
heling en schuldheiling	15	90	111	147	156	189	199	247	267	306	311	348	351	414	2,3	4,0
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	138	728	1.036	1.099	1.239	1.353	1.427	1.636	1.969	2.224	2.436	2.601	2.827	3.044	21,4	30,0
tegen de openbare orde	87	548	741	778	852	899	983	1.113	1.433	1.545	1.756	1.802	1.970	2.078	13,5	20,8
discriminatie	-	2	1	2	3	-	-	1	3	9	11	11	2	7	-	0,1
gemeengevaarlijke misdrijven**	21	81	113	135	160	184	183	219	193	228	226	279	281	271	3,3	3,2
tegen het openbaar gezag	-	7	17	11	37	60	61	62	83	100	128	123	165	192	-	1,4
schennis der eerbaarheid	2	1	2	2	3	4	5	7	6	5	5	10	9	9	0,3	0,1
vernieling	28	89	162	171	184	206	195	234	251	337	310	376	400	487	4,3	4,3

Tabel 7.27 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2006	2007	2008	
	(abs.)	(abs.)	(abs.)	(abs.)	(abs.)	(abs.)	(abs.)	(abs.)	(abs.)	(abs.)	(abs.)	(abs.)	(abs.)	(abs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	9	19	13	23	20	45	23	62	79	105	132	109	162	153	1,4	1,3	1,8	1,6
Wegenverkeerswet	3	17	33	44	51	52	68	75	99	104	114	126	156	175	0,5	1,5	1,7	1,8
rijden onder invloed	2	6	7	10	9	9	12	21	29	22	30	39	47	67	0,3	0,5	0,5	0,7
doorrijden na ongeval	-	4	9	12	15	17	25	11	24	22	35	37	33	41	-	0,4	0,4	0,4
overige misdrijven Wegenverkeerswet	1	7	17	22	27	26	31	43	46	60	49	50	76	67	0,2	0,6	0,8	0,7
Wet op de economische delicten	-	1	1	2	-	-	1	4	21	43	19	16	44	58	-	0,2	0,5	0,6
Opiumwet	16	60	91	95	79	79	69	98	155	142	179	158	141	138	2,5	1,8	1,5	1,5
harddrugs	16	58	88	90	70	70	65	95	140	115	145	122	91	98	2,5	1,4	1,0	1,0
softdrugs	-	2	3	5	9	9	4	3	15	27	34	36	50	40	-	0,4	0,5	0,4
Wet wapens en munitie	5	21	21	39	54	52	57	86	93	106	92	120	131	141	0,8	1,4	1,4	1,5
Overige wetten***	1	17	10	9	13	16	17	17	21	17	12	19	12	10	0,2	0,2	0,1	0,1
Totaal	644	3.318	4.027	4.411	4.864	5.359	5.343	6.151	6.880	7.671	8.033	8.656	9.203	9.470	100	100	100	100

* Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernielen van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

*** Inclusief zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

Tabel 7.28 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken met minderjarige verdachten: opgelegde (deels) onvoorwaardelijke geldboeten naar hoogte van het onvoorwaardelijke deel

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2006	2007	2008
	(abs.)														(%)			
Tot 50 euro	333	247	202	126	122	105	86	40	46	42	35	22	17	29	26,7	5,3	4,2	5,3
50 tot 100 euro	400	262	179	168	108	133	111	89	105	104	95	89	68	97	32,1	21,3	16,9	17,7
100 tot 150 euro	215	203	166	158	155	160	145	112	88	131	123	95	101	114	17,3	22,8	25,1	20,8
150 tot 200 euro	71	67	41	37	36	47	60	61	67	72	77	71	73	98	5,7	17,0	18,1	17,9
200 tot 300 euro	171	119	82	75	107	113	97	97	70	79	107	78	86	105	13,7	18,7	21,3	19,2
300 euro of meer	56	50	44	46	58	44	58	65	68	90	66	62	58	104	4,5	14,9	14,4	19,0
Totaal	1.246	948	714	610	586	602	557	464	444	518	503	417	403	547	100	100	100	100

Bron: CBS

Tabel 7.29 Door de rechter in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken: doorlooptijd* (in dagen) van inschrijving tot afdoening naar soort rechter en delictgroep

	Meervoudige kamer									
	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Wetboek van Strafrecht										
Geweldsmisdrijven	197	211	223	221	217	194	202	212	224	237
verkrachting	214	272	284	303	257	228	236	240	303	331
feitelijke aanranding der eerbaarheid	286	284	245	314	259	204	285	231	272	272
overige seksuele misdrijven	299	327	342	322	314	259	242	258	278	296
bedreiging	276	195	228	223	212	194	227	218	206	218
misdrijven tegen het leven**	194	198	226	220	219	203	207	223	232	258
mishandeling	245	229	241	216	214	203	193	212	220	231
dood en lichamelijk letsel door schuld	383	470	496	522	x	424	262	256	480	565
diefstal met geweld	157	170	177	182	185	164	176	184	189	194
afpersing	163	186	161	181	195	165	194	225	188	202
Vermogensmisdrijven	264	273	278	269	261	216	232	244	263	295
valsheidsmisdrijven	374	444	465	450	443	364	389	404	473	536
eenvoudige diefstal	260	229	178	170	177	141	126	131	149	153
gekwalficeerde diefstal	204	190	203	199	182	166	175	180	187	211
verduistering	363	414	407	371	375	316	349	366	357	400
bedrog	342	356	388	361	378	261	356	339	316	394
heling en schuldheling	265	291	276	284	285	234	260	260	341	281
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	250	251	276	328	272	258	245	255	272	285
tegen de openbare orde	302	311	346	431	331	287	271	300	320	332
discriminatie	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
gemeengevaarlijke misdrijven***	200	206	216	224	228	203	208	196	224	220
tegen het openbaar gezag	279	208	225	354	239	342	276	250	247	315
schennis der eerbaarheid	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
vernieling	316	265	187	267	305	208	191	235	185	222
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	276	273	291	324	320	255	286	307	326	360
Wegenverkeerswet										
rijden onder invloed	334	310	358	398	323	248	x	392	354	348
doorrijden na ongeval	x	x	x	x	275	340	x	337	309	428
overige misdrijven Wegenverkeerswet	300	307	314	281	267	249	251	254	276	312
Wet op de economische delicten	496	438	533	487	475	401	318	395	475	590

	Politierechter										Kinderrechter									
	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
266	219	228	211	202	184	182	196	193	226	212	200	228	211	179	153	169	159	160	169	
373	360	374	389	364	270	294	256	280	539	273	395	329	308	304	250	292	208	x	x	
283	286	284	274	248	238	225	231	256	296	242	237	259	226	194	180	193	170	194	198	
307	373	352	334	339	256	257	263	292	344	232	243	240	248	228	223	197	220	202	220	
254	197	204	193	187	170	174	193	184	215	219	195	210	202	166	133	163	161	160	169	
307	267	328	298	293	227	250	228	246	295	260	177	263	204	168	166	184	171	223	164	
278	234	243	223	211	194	187	199	198	232	220	196	225	208	174	152	162	151	159	164	
x	x	x	x	334	x	238	290	267	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
209	130	150	139	146	134	127	141	144	166	197	193	225	211	183	155	182	167	151	178	
268	249	187	158	197	149	146	208	162	215	196	217	233	230	185	168	129	174	159	150	
235	170	174	165	164	151	156	172	166	183	230	201	214	201	179	147	161	156	162	165	
282	261	244	243	222	227	230	249	217	231	230	189	171	194	196	127	143	132	197	160	
199	129	132	126	133	123	124	136	129	149	225	196	216	204	182	143	159	153	158	158	
219	156	168	157	155	139	149	161	159	175	228	202	216	199	175	146	163	158	161	168	
292	219	240	233	230	212	206	229	208	234	281	192	214	205	172	159	150	156	161	163	
289	253	255	247	253	232	227	237	241	254	x	211	211	280	224	159	158	165	209	166	
269	221	216	205	207	183	180	196	197	214	249	211	207	200	196	159	156	146	167	166	
266	207	215	208	200	176	177	188	188	218	227	207	219	208	180	153	166	165	168	180	
261	224	235	230	223	196	197	206	209	249	224	208	219	205	178	152	163	161	166	181	
319	234	284	213	234	220	206	204	223	290	x	x	x	x	x	192	159	178	x	x	
298	255	304	269	273	245	215	253	233	243	234	214	211	211	192	151	183	159	192	177	
238	171	181	192	174	153	156	163	162	187	244	199	220	235	182	158	173	160	149	179	
274	245	251	255	228	212	201	212	225	253	x	200	x	230	167	113	189	184	198	141	
278	210	213	195	195	172	170	183	182	204	230	203	225	208	186	157	168	183	173	176	
292	184	204	190	191	167	174	182	176	197	210	196	199	217	178	150	184	188	161	174	
208	160	179	180	183	157	147	151	153	190	146	217	188	170	145	140	168	152	149	157	
255	264	273	261	246	198	193	197	198	230	224	208	212	224	165	153	188	156	152	160	
261	232	244	236	233	195	182	187	190	229	197	184	222	200	186	155	148	161	147	157	
296	287	318	310	294	269	297	302	258	271	x	x	x	281	194	164	189	207	195	200	

Tabel 7.29 (vervolg)

	Meervoudige kamer									
	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Opiumwet										
harddrugs	167	178	167	153	168	169	180	182	181	198
softdrugs	295	335	351	329	306	282	338	334	351	373
Wet wapens en munitie	274	225	231	231	222	206	205	216	238	288
Totaal****	225	231	239	232	232	210	232	235	248	269

* Als het aantal zaken kleiner is dan 10, is geen gemiddelde doorlooptijd berekend; dit wordt weergegeven met 'x'.

** Betreft (poging tot) doodslag/moord en overige misdrijven tegen het leven.

*** Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, zoals brandstichting, tot ontploffing brengen, vernieling van elektriciteitswerken, vernieling van enig werk dienende voor het openbaar vervoer of luchtverkeer en de vernieling van gebouwen.

**** Inclusief overige wetten en zaken waarbij het soort misdrijf onbekend is.

Bron: CBS

	Politierechter										Kinderrechter									
	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	182	158	151	162	148	135	133	133	147	151	184	153	174	170	163	124	138	145	150	152
	299	237	238	195	203	186	185	210	221	225	x	222	203	x	195	136	139	146	151	170
	293	213	229	223	217	179	189	198	200	216	278	210	232	202	201	141	184	152	160	164
	243	193	201	193	191	172	174	184	180	206	224	202	218	205	180	151	166	161	164	171

Tabel 7.30 Schadevergoeding aan ex-verdachten wegens ondergane hechtenis*

	1995	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	(abs.)											
Aantal verzoeken om schadevergoeding waarover in het jaar werd beslist	1.977	3.407	3.873	4.660	4.576	4.254	4.460	5.302	5.691	6.665	7.339	9.056
Aantal verzoeken waarop schadevergoeding werd toegekend	1.668	2.994	3.333	3.839	4.029	3.705	3.799	4.565	4.991	5.951	6.590	8.180
Toegekende schadevergoedingen (in miljoenen euro's)	4,4	9,1	8,8	11,8	12,0	14,7	12,3	13,4	13,1	17,2	22,6	21
Gemiddeld bedrag per toegekende schadevergoeding (in euro's)	2.630	3.026	2.633	3.087	2.985	3.974	3.230	2.927	2.620	2.883	3.430	2.516

* Op grond van artikelen 89 en 591a Wetboek van Strafvordering.
Bron: CBS

Tabellen bij hoofdstuk 8

Tabel 8.1 Instreaming gevangeniswezen vanuit vrije maatschappij, politiecel of ander DJI-onderdeel*

	2004	2005	2006	2007	2008
Totaal ingestroomd	37.454	44.580	44.799	43.831	41.599
voorlopig gehechten	22.768	21.029	20.344	19.847	18.742
arrestanten	11.361	19.821	20.642	20.871	20.114
zelfmelders	3.325	3.730	3.813	3.114	2.743
elektronische detentie	2.252	2.301	2.460	2.134	2.031
insluiting in gevangenis met beperkte beveiliging	1.073	1.429	1.353	980	712

* Een persoon kan meerdere keren in een jaar instromen.

Bron: DJI

Tabel 8.2 Instroom arrestanten naar aard

	2004	2005	2006	2007	2008
Totaal arrestanten	11.361	19.821	20.642	20.871	20.114
gevangenisstraf*	6.662	8.346	6.937	6.068	5.744
vervangende hechtenis taakstraf	1.767	4.246	4.755	4.874	5.071
vervangende hechtenis geldboete**	2.418	5.552	8.000	8.929	8.413
overig***	514	1.677	950	1.000	886

* Incl. hechtenisstraf.

** Incl. gijzelingen, niet betaalde verkeersboetes, (Wet Mulder), niet betaalde schadevergoedingsmaatregelen (Wet Terwee) en ontnemingsmaatregelen ('pluk ze').

*** Incl. SOV/ISD, tbs-passanten, jeugddetentie, bewaring uitlevering, bewaring i.h.k.v. WOTS, overig en onbekend.

Bron: DJI

Tabel 8.3 Capaciteit gevangeniswezen/DBV* (exclusief extramurale bezetting)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Gerealiseerde capaciteit** gevangeniswezen ultimo jaar***	7.677	7.650	7.773	8.151	9.439	10.249	12.087	12.553	13.055	13.207	12.617	12.806	14.261	16.336	18.270	17.757	18.718	18.919	17.070
Gemiddelde gerealiseerde capaciteit bestemd voor strafrechtelijke gedetineerden	12.712	13.067	12.669	12.679	13.828	15.633	17.628	18.449	18.260	18.625	17.498	
bestemd voor vreemdelingen- bewaring en grenslogies	11.551	11.877	11.475	11.536	12.488	13.724	15.338	15.601	14.950	14.818	14.730
	1.161	1.190	1.194	1.143	1.340	1.909	2.290	2.848	3.310	3.807	2.768

* De detentiecapaciteit is vanaf 2002 incl. extra detentieplaatsen voor drugskoeriers en illegale vreemdelingen. De personen die een penitentiaal programma volgen (met of zonder elektronisch toezicht) en de personen die in de vorm van 'kale' elektronische detentie thuis verblijven zijn niet meegeteld, evenals de personen die zich in de laatste extramurale fase van de SOV- of ISD-maatregel bevinden.

** Het betreft hier de gerealiseerde capaciteit. Dat is het aantal plaatsen dat daadwerkelijk voor de opname van gedetineerden gebruikt kan worden. Ook plaatsen die door bijvoorbeeld renovatie, technische mankementen, vernieling of andere bijzondere redenen tijdelijk niet beschikbaar zijn of om organisatorische redenen tijdelijk zijn onttrokken, worden meegerekend.

*** Ultimo jaar is de laatste dinsdag van het jaar.

Bron: DJ

Tabel 8.4 Capaciteit gevangeniswezen*, naar bestemming, peildatum 30 september

	2004	2005	2006	2007	2008
Huizen van bewaring	10.862	11.000	10.224	9.745	8.559
Gesloten gevangenis	2.744	2.702	3.369	4.025	4.493
Gevangenis beperkt beveiligd	863	930	1.049	1.197	1.182
Gevangenis zeer beperkt beveiligd	320	317	321	321	321
Totale capaciteit	14.789	14.949	14.963	15.288	14.555

* Het betreft de capaciteit van de eigen penitentiaire inrichtingen van de DJI. Niet meegeteld zijn de intramurale plaatsen die door de Directie Forensische Zorg van de DJI worden ingekocht bij GGz-instellingen t.b.v. gedetineerden met een specifieke zorgbehoefte.

Bron: DJI

Tabel 8.5 Strafrechtelijk gedetineerden in het gevangeniswezen* per ultimo september

	2004	2005	2006	2007	2008
Totaal	14.821	15.206	13.718	12.769	11.934
man	13.907	14.338	12.850	11.956	11.117
vrouw	914	868	868	813	817
Leeftijd	14.821	15.206	13.718	12.769	11.934
t/m 19 jaar	571	555	556	476	450
20 t/m 29 jaar	5.245	5.249	4.643	4.361	4.068
30 t/m 39 jaar	5.105	5.108	4.530	4.084	3.701
40 t/m 49 jaar	2.795	3.121	2.899	2.736	2.603
50 t/m 59 jaar	891	948	878	879	885
60 en ouder	212	225	212	233	225
onbekend	2	0	0	0	2
Delict	14.821	15.206	13.718	12.769	11.934
geweldd misdrijven	5.810	5.560	5.080	4.855	4.622
vermogensmisdrijven	3.190	3.510	2.750	2.245	2.200
vernietiging en openbare orde	740	865	740	595	496
overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	410	555	465	335	269
Opiumwet misdrijven	3.260	2.785	2.680	2.590	2.367
Wegenverkeerswet misdrijven	125	160	125	130	184
overige wetten	285	265	295	275	218
onbekend als gevolg van specifieke verblijfstitel**	831	1.078	1.234	1.416	1.226
onbekend om andere reden	170	428	349	328	352
Verblijfstitel	14.821	15.206	13.718	12.769	11.934
voorlopige hechtenis	6.354	6.194	5.862	5.756	5.443
gevangenisstraf	6.963	6.910	5.685	4.741	4.397
SOV/ISD-maatregel	161	327	580	675	588
hechtenis (principale hechtenis)	192	160	141	138	153
vervangende hechtenis taakstraf	341	602	581	524	548
vervangende hechtenis geldboete	235	310	236	209	185
gijzeling Wet Mulder (niet betaalde verkeersboetes)	97	10	103	137	68
gijzeling Wet Terwee (niet betaalde schadevergoedingsregeling)	107	137	131	169	206
lijfswang ontnemingsmaatregel ('pluk ze')	0	21	25	38	31
tbs (passant)	198	245	122	157	120
strafr. maatregel plaatsing psych. zkh (passant)	33	28	37	31	28
bewaring uitlevering	41	28	41	45	31
bewaring, gevangenhouding i.k.v. WOTS	27	21	21	22	14
overig	16	8	11	9	15
onbekend	56	205	142	118	107
Verblijfslocatie	14.821	15.206	13.718	12.769	11.934
huizen van bewaring	10.184	10.274	8.417	7.656	6.598
gesloten gevangenissen	2.521	2.614	3.307	3.144	3.450
gevangenissen beperkt beveiligd	802	837	647	717	763
gevangenissen zeer beperkt beveiligd	292	309	296	245	268
extramuraal***	764	838	874	797	687

Tabel 8.5 (vervolg)

	2004	2005	2006	2007	2008
penitentiare programma's****	542	671	611	506	431
elektronische detentie	222	175	193	170	145
overig, onbekend	258	334	177	210	168
Strafduur *****	7.892	8.309	7.223	6.287	5.871
minder dan 1 maand	657	888	699	579	582
1 tot 3 maanden	945	1.017	838	686	718
3 tot 6 maanden	852	881	654	565	496
6 maanden tot 1 jaar	947	971	786	667	699
1 tot 2 jaren	1.154	1.027	850	682	616
2 tot 3 jaren	892	1.019	1.075	1.073	976
3 tot 4 jaren	625	593	452	362	323
4 tot 6 jaren	765	775	698	535	443
6 tot 8 jaren	393	425	385	341	300
8 tot 12 jaren	376	411	411	384	326
12 jaar of langer	258	292	309	317	319
onbekend	28	10	66	96	73
Nationaliteit	14.821	15.206	13.718	12.769	11.934
Nederland	10.869	11.286	10.164	9.640	9.075
Overig Europa	488	448	420	363	369
Oost-Europa en Rusland	506	419	385	385	455
Marokko	683	695	607	504	380
Overig Afrika	495	509	457	408	395
Noord-Amerika	24	24	12	18	13
Overig Midden-Amerika en Caraïbisch gebied	76	67	62	75	70
Suriname	362	407	239	244	218
Overig Zuid-Amerika	185	154	108	90	101
Turkije	381	382	332	296	214
Midden-Oosten	213	196	151	103	113
Indonesië, Ned Indië	17	11	10	6	4
Overig Azië	206	185	148	107	113
Australië, Nieuw-Zeeland	5	3	3	2	1
Oceaanilanden	0	3	0	0	0
Statenloos	4	4	3	2	4
Onbekend	307	413	617	526	409

* Inclusief extramuraal verblijvenden.

** In het bronsysteem worden geen delicttypen voor bepaalde verblijfstitels geregistreerd als vervangende hechtenis en passant.

*** Hieronder vallen de personen die onder verwantwoordelijkheid van het gevangeniswezen onder elektronische detentie zijn geplaatst, een penitentiaal programma volgen, elektronische detentie hebben of in het kader van de laatste fase van de SOV-/ISD-maatregel elders zijn geplaatst (met name in een GGz-inrichting), penitentiaal programma met of zonder elektronisch toezicht.

**** Aantallen hebben betrekking op personen die op 30 september gedetineerd zijn op grond van een gevangenisstraf, een SOV- of ISD-maatregel, een principale hechtenisstraf, een vervangende hechtenis taakstraf of een subsidiaire hechtenis voor een niet-betaalde boete (inclusief personen die extramuraal verblijven).

***** De duur betreft de door de rechter opgelegde duur, zonder aftrek voorarrest en zonder aftrek van de termijn van vervroegde of voorwaardelijke invrijheidstelling. Tijdens een detentie kunnen meerdere straffen achter elkaar worden geëxecuteerd.

Bron: DJI

Tabel 8.6 Verblijfsduur gevangeniswezen, 2008*

Totaal	41.827
< 2 weken	10.889
2 weken - < 1 maand	8.835
1 maand - < 3 maanden	9.600
3 maanden - < 6 maanden	5.102
6 maanden - < 1 jaar	3.753
1 jaar - < 2 jaar	1.476
2 jaar of meer	1.354
onbekend	818

* In voorkomende gevallen incl. duur extramuraal verblijf.

Bron: DJI

Tabel 8.7 Gratieverlening

	Ontvangen verzoek- schriften	Totaal aantal beslissingen	Beslissingen tot onvoorwaardelijke gratieverlening	Beslissingen tot voorwaardelijke gratieverlening	Beslissingen tot afwijzing gratieverlening
1990	5.254	7.661	1.421	982	5.258
1994	4.373	6.594	1.220	823	4.551
1995	5.409	5.728	963	1.095	3.670
1996	5.597	5.643	895	1.477	3.271
1997	5.057	5.269	725	1.491	3.053
1998	6.811	4.938	456	2.194	2.288
1999	5.769	4.526	353	1.932	2.241
2000	4.806	5.185	465	2.344	2.376
2001	3.998	3.887	268	1.564	2.055
2002	3.823	3.390	333	1.105	1.952
2003	4.187	3.374	405	821	2.148
2004	3.789	2.684	515	337	1.832
2005	3.890	2.595	798	219	1.578
2006	3.528	2.252	775	205	1.272
2007	2.852	1.916	565	227	1.124
2008	2 413	1 606	441	245	920

Bron: CBS

Tabel 8.8 Onttrekking aan detentie, indicatoren voor plaatsgebrek en suicides

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
Onttrekking aan detentie, totaal*	.	.	.	1.224	937	1.068	1.014	997	917	764	864	826	875	973	1.012	998	814	686	688	
w.o.																				
ontvluchtelingen uit (gesloten) inrichtingen	75	50	44	59	21	22	17	13	21	12	14	15	20	15	7	16	3	4	4	4
Aanhoudingen van gedetineerden die zich aan detentie hebben onttrokken	.	.	.	1.161	960	1.038	980	1.018	885	782	852	802	868	878	954	910	820	702	685	685
Indicatoren voor plaatsgebrek																				
heenzendingen meerderjarige personen wegens plaatsgebrek	857	1.204	2.930	4.340	5.316	4.200	1.809	891	400	0	19	46	20	0	0	0	0	0	0	0
strafonderbreking als gevolg van plaatsgebrek	0	0	0	0	0	97	4.211	5.870	1.381	0	0	0	0	0
incidenteel vervroegd ontslag uit detentie wegens plaatsgebrek (IVO)	0	0	0	19	203	327	4.837	4.670	3.899	0	0	0	0	0
incidenteel vervroegde uitzetting strafrechtelijk illegale vreemdeelingen wegens plaatsgebrek (IVU)	574	520	195	0	0	0	0
Suicides in penitentiaire inrichtingen	5	4	7	8	3	14	16	10	10	12	9	11	10	13	21	20	16	15	12	12

* Tot onttrekkingen aan detentie worden gerekend:

- ontvluchtelingen uit penitentiaire inrichtingen;
- niet terugkeren van verlof w.o. weekendverlof vanuit de (zeer) beperkt beveligde inrichtingen;
- niet terugkeren van tijdelijke schorsing voorlopige hechtenis;
- niet terugkeren van tijdelijke strafonderbreking;
- onderbreken van extramurale tenuitvoerlegging gevangenisstraffen;
- ontvluchtelingen tijdens transport.

Bron: DJI

Tabel 8.9 Verzoeken om overplaatsing in het kader van de WOTS

	Verzoeken om overplaatsing van het buitenland naar Nederland	Verzoeken om overplaatsing van Nederland naar het buitenland
1995	124	35
1996	194	44
1997	212	37
1998	231	32
1999	200	45
2000	236	41
2001	264	39
2002	340	74
2003	397	76
2004	518	75
2005	420	48
2006	532	63
2007	556	63
2008	565	68

Bron: Ministerie van Justitie - Directie Juridische & Operationele Aangelegenheden

Tabel 8.10 Verzoeken om overplaatsing in het kader van de WOTS naar land, 2008

	Verzoeken om overplaatsing van het buitenland naar Nederland	Verzoeken om overplaatsing van Nederland naar het buitenland
Totaal	565	68
Australië	1	
België	57	15
Bondsrepubliek Duitsland	146	9
Bosnië en Herzegovina	1	
Bulgarije	3	3
Canada		1
China	1	
Costa Rica	2	
Cuba	1	
Cyprus	9	
Denemarken	8	1
Dominicaanse Republiek		1
Ecuador	5	
Finland	1	
Frankrijk	42	1
Griekenland	1	
Groot-Brittannië	44	6
Ierland	4	
Irak		1
Italië	28	
Japan	8	
Letland		1
Luxemburg	4	2
Marokko	17	3
Mexico	3	
Noorwegen	9	
Oostenrijk	6	
Panama	8	
Polen	3	
Portugal	17	
Roemenië	2	2
Rusland	1	
Spanje	110	9
Suriname		1
Thailand	2	
Trinidad en Tobago	5	
Tsjechië	1	
Turkije		11
Venezuela	15	1

Bron: Ministerie van Justitie - Directie Juridische & Operationele Aangelegenheden

Tabel 8.11 Stroom-, bezettings- en capaciteitscijfers tbs

	1965	1970	1975	1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Opleggingen tbs met bevel tot verpleging	142	131	99	85	106	95	117	117	134	199	180	196	156	150	171	151	177	203	217	226	207	176	183	115*
Tbs met voorwaarden	35	42	39	50	77	64	63	48	50
Beëindigingen tbs met bevel tot verpleging	243	250	143	105	81	63	91	64	49	59	73	57	73	69	84	79	88	80	83	120	98	111	101	97
Voorwaardelijke beëindigingen	35	34	51	42	50	34	16	57
Personen met lopende tbs-maatregel op 31 december	1493	985	461	391	452	522	550	597	685	772	855	840	1.110	1.200	1.224	1.344	1.416	1.515	1.618	1.728	1.832	1.932	2.065	2.099
Aantal passanten op 31 december	65	21	.	10	19	18	32	42	71	109	158	170	167	171	148	138	136	153	177	187	242	129	133	102
Gerealiseerde capaciteit FPC's op 31 december	421	405	506	541	570	607	650	803	866	970	1.175	1.183	1.222	1.264	1.303	1.401	1.637	1.738	1.854	1.992
Gemiddelde capaciteit long stay-plaatsen	60	60	81	163	176	186
Bezetting FPC's op 31 december	395	378	496	541	565	606	624	705	853	935	1.003	1.109	1.164	1.235	1.324	1.420	1.494	1.700	1.839	1.918
Tbs-gestelden met proefverlof op 31 december	19	27	41	42	63	72	79	95	101	80	76	97	116	127	122	121	96	104	93	86
Gemiddeld aantal proefverloven	87	86	103	120	120	128	107	97	98	86
Gemiddelde duur proefverloven (dagen)	471	482	558	577	560	501	589	640	562	865
Ontvluchtigen uit gesloten inrichtingen	20	7	7	7	6	6	2	2	3	3	3	3	0	0	0	1
Onttrekkingen	91	86	111	77	99	73	43	33	28

* Voorlopig cijfer. Kan nog veranderen als gevolg van na-ijfeffect.

Bron: DJI

Tabel 8.12 Instroomontwikkeling aan tbs-vonnissen met een gevangenisstraf

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
Tbs met ontslag tot rechtsvervolg*	19	26	32	25	26	24	21	22
Tbs en gev.straf < 6 maanden	16	25	15	24	26	29	30	16
Tbs en gev.straf 6 mnd - 1 jaar	43	39	65	49	43	35	48	16
Tbs en gev.straf > 1 jaar - 2 jaar	49	52	42	50	45	34	30	25
Tbs en gev.straf > 2 jaar - 3 jaar	22	23	16	20	33	18	16	10
Tbs en gev.straf > 3 jaar - 6 jaar	20	27	29	42	22	11	29	13
Tbs en gev.straf > 6 jaar	8	11	18	16	12	25	9	13
Totaal	177	203	217	226	207	176	183	115

Tabel 8.13 Tbs-passanten

	Gemiddeld aantal passanten	Gemiddelde wachttijd peilmoment (in dagen)
1990	28	175
1991	26	126
1992	37	168
1993	52	175
1994	83	230
1995	134	320
1996	180	347
1997	171	365
1998	173	299
1999	148	280
2000	138	283
2001	151	259
2002	153	250
2003	169	229
2004	188	246
2005	214	282
2006	146	247
2007	150	214
2008	120	261

Bron: DJI

Tabel 8.14 Intra- en transmurale verblijfsduur tbs*

	Gemiddelde duur (in maanden)
1978	43
1983	49
1990	50
1991	54
1992	57
1993	57
1994	56
1995	59
1996	65
1997	63
1998	60
1999	65
2000	66
2001	71
2002	75
2003	84
2004	84
2005	89
2006	89
2007	95
2008	101

* Deze gegevens zijn bepaald aan de hand van de in een jaar beëindigde intra- en transmurale duren (uitstroomcohorten). De verblijfsduur kan ook worden gemeten op een peilmoment of via instroomcohorten. Op basis van het peilmoment januari 2008 kan een duur van 5,5 jaar worden gemeten. Het betreft dan de zittende populatie op dat moment. Er komt voor al deze tbs-gestelden nog een verblijfsduur achteraan, voor een enkeling een dag, voor andere jaren. Volgens het meten via instroomcohorten bedraagt de meest recente verblijfsduur (na correctie passantenduur) circa 9,5 jaar.

Bron: DJI

Tabel 8.15 Aantal personen in FPC's

	Op 1 januari aanwezig	Eerste opname in jaar	Totaal aanwezig
2000	1.003	203	1.206
2001	1.109	173	1.282
2002	1.164	182	1.346
2003	1.235	204	1.439
2004	1.324	214	1.538
2005	1.420	161	1.581
2006	1.494	320	1.814
2007	1.707	205	1.912
2008	1.845	200	2.045

Bron: DJI

Tabel 8.16 Populatie FPC's, peildatum 31 december

	1997	1998	1999	2003	2006	2008
Leeftijd (mediaan)	34	34	34	37	37	40
Geslacht (%)						
man	96	95	95	94	94	94
vrouw	4	5	5	6	6	6

Bron: DJI

Tabel 8.17 Instroom vanuit vrije maatschappij of politiecel in de justitiële jeugdinrichtingen*

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Voorlopige hechtenis	1.668	1.865	2.052	2.586	2.454	2.732	3.146	3.170	3.012	2.663	2.456
Jeugddetentie	194	92	136	190	251	282	432	410	358	432	396
PIJ-maatregel	38	41	46	33	37	26	45	45	31	48	29

* Een persoon kan meerdere keren in een jaar instromen.

Bron: DJI

Tabel 8.18 Lopende strafrechtelijke maatregelen minderjarigen per ultimo december

	Bijzondere behandeling	Jeugd-tbr	PIJ
1993	144	12	.
1994	183	16	.
1995*	222	22	10
1996	150	13	160
1997	89	5	304
1998	33	1	424
1999	4	.	513
2000	2	.	558
2001	.	.	547
2002	.	.	544
2003	.	.	566
2004	.	.	596
2005	.	.	607
2006	.	.	628
2007	.	.	632
2008	.	.	514

* Vanaf 1 september 1995 wordt alleen nog de PIJ-maatregel opgelegd.

Bron: DJI

Tabel 8.19 Capaciteit en populatie van de justitiële jeugdinrichtingen

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008		
Gerealiseerde capaciteit (gemiddeld)	(abs.)	716	799	807	841	874	972	1.098	1.278	1.464	1.625	1.762	2.017	2.300	2.326	2.495	2.581	2.674	2.768	2.207	
Bezetting (gemiddeld)		640	707	745	778	831	895	1.025	1.181	1.335	1.500	1.645	1.855	2.023	2.203	2.311	2.382	2.418	2.431	1.799	
	(%)																				
Bezetting																					
t/m 13 jaar		.	.	5	6	5	5	4	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	3	3
14 en 15 jaar		.	.	29	29	27	28	28	26	27	28	28	27	27	26	25	24	25	24	25	22
16 en 17 jaar		.	.	56	56	56	54	53	51	48	48	48	49	49	49	49	49	49	49	49	48
18 jaar en ouder		.	.	10	9	12	13	15	18	20	19	19	19	19	21	22	23	23	22	27	27
Jongens		.	.	79	80	81	81	80	80	78	78	77	77	75	76	75	73	72	72	77	77
Meisjes		.	.	21	20	19	19	20	20	22	22	23	23	25	24	25	27	28	28	23	23
Strafrechtelijk																					
voorlopige hechtenis		30	30	30	28	26	28	27	24	26	25	24	27	23	19	23	23	18	16	18	18
vrijheidsstraf (jeugddetentie)		4	4	4	6	6	4	4	5	6	5	5	4	5	5	4	4	3	4	4	4
strafrechtelijke maatregel (pij)		7	6	8	11	14	18	21	26	27	28	27	25	24	23	22	23	26	25	27	27
Civielrechtelijk (ots*, voorgedij) en voortgezette hulpverlening**		59	60	58	55	54	50	48	45	41	41	44	44	48	53	50	50	52	56	51	51
Autoctonen		.	.	46	44	40	40	41	36	37	39	39	40	43	44	44	46	43	48	44	44
Allochtonen		.	.	54	56	60	60	59	64	63	61	61	60	57	56	54	57	52	52	56	56
Heenzendingen minderjarigen	(abs.)	.	56	54	53	149	124	169	136	72	18	27	2	18	0	0	0	0	0	0	0

* Inclusief Machting Gesloten Jeugdzorg sinds 1 januari 2008.

** Voor tgezette hulpverlening is de hulp aan ex-ots- en ex-voogdij-jongeren die na het bereiken van de 18-jarige leeftijd in overleg met de inrichting en na toestemming van het Ministerie kiezen voor een verlengd verblijf in de inrichting. Deze verblijfstitel is overigens met de inwerkingtreding van de Beginselenwet Justitiële Jeugdinrichtingen op 1 september 2001 komen te vervallen.

Bron: DJI

Tabel 8.20 Afgesloten taakstraffen meerderjarigen naar soort*

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Totaal	20.949	27.999	29.881	33.860	36.577	35.776	37.663
werkstraffen	19.627	26.052	27.711	31.963	34.580	34.377	36.474
leerstraffen	1.322	1.947	2.170	1.897	1.997	1.399	1.189

* Het betreft hier zowel afgeronde als voortijdig beëindigde taakstraffen, van de 3 RO tezamen.
Bron: Reclassering Nederland

Tabel 8.21 Populatie taakgestraften meerderjarigen, 2008*

Geslacht	(%)
man	86
vrouw	14
Leeftijd	
18-25 jaar	29
26-30 jaar	15
31-35 jaar	12
36-40 jaar	13
> 40 jaar	32
Delict**	
geweld***	32
vermogen	27
drugs	13
verkeer	13
overig****	15
Modaliteit	
OM	14
ZM	86

* Het betreft de populatie taakgestraften bij de reclassering van wie de taakstraf is afgerond danwel voortijdig beëindigd.

** Het primaire delict waarvoor men in aanraking is gekomen met de reclassering wordt geregistreerd.

*** Inclusief zedendelicten.

**** Inclusief vernieling en openbare orde delicten en vuurwapenbezit.

Bron: Reclassering Nederland

Tabel 8.22 Voltooide taakstraffen*

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Totaal	18.101	24.320	25.846	30.475	33.345	32.943	32.001
werkstraf	17.188	23.251	24.603	29.151	31.784	31.729	31.030
leerstraf	913	1.069	1.243	1.324	1.561	1.214	971

* Het betreft hier het aantal succesvol afgeronde taakstraffen, van de 3 RO tezamen.

Bron: Reclassering Nederland

Tabel 8.23 Gestarte taakstraffen minderjarigen

	Taakstraffen niet gedifferentieerd	Werkstraffen	Leer- en combinatiestrafen
1983	.	298	6
1984	.	746	34
1985	.	839	33
1986	.	1.321	77
1987	.	1.648	242
1988	.	1.687	590
1989	.	1.799	655
1990	.	2.062	918
1991	.	1.923	932
1992	.	1.884	1.205
1993	.	2.306	1.701
1994	.	2.822	1.157
1995	.	2.767	1.754
1996*	6.452	.	.
1997	7.925	.	.
1998	9.808	7.160	2.648
1999	11.004	7.923	3.081
2000	11.764	8.235	3.529
2001	13.388	9.238	4.150
2002	15.408	10.047	5.361
2003	17.254	12.283	4.971
2004	19.062	14.699	4.363
2005	20.059	15.821	4.238
2006**	21.847	17.146	4.701
2007	23.583	19.064	4.519
2008	22.992	19.049	3.943

* Door een wijziging in de registratie zijn de aantallen vanaf 1996 niet vergelijkbaar met de jaren daarvoor.

** De aantallen van 2006 zijn een schatting op basis van 83% van het totale aantal taakstraffen in 2006.

Bron: Raad voor de Kinderbescherming

Tabel 8.24 Afgesloten taakstraffen opgelegd aan minderjarigen

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2007**	2008
Totaal afgesloten taakstraffen	10.846	11.841	12.466	14.215	15.985	18.039	20.201	20.944	23.001	23.583	22.992
combinatie	1.050	966	1.150	1.113	1.369	1.265	1.315	1.231	1.362	1.338	1.049
leerproject	1.830	2.372	2.624	3.326	492						
leerstraf					3.627	3.819	3.141	3.106	3.587	3.181	2.894
werkstraf	7.966	8.503	8.692	9.776	10.497	12.955	15.745	16.607	18.051	19.064	19.049
Gemiddeld aantal opgelegde uren (totaal)	42	40	41	49	39	38	38	36	33	34	33
combinatie	82	77	71	91	83	85	85	76	64	67	67
leerproject	44	40	42	49	35						
leerstraf					35	33	32	32	30	30	30
werkstraf	37	35	37	45	35	35	35	34	32	32	32
Afgesloten taakstraffen naar eindbesluit (totaal)*	11.019	11.842	12.466	14.215	15.985	18.043	20.216	20.944	23.001	24.047	23.092
geslaagd	5.501	8.911	9.546	10.953	12.923	14.811	16.510	16.551	19.280	19.155	19.846
niet gestart/mislukt	1.933	2.273	2.409	2.727	2.772	2.906	2.953	3.039	3.163	4.414	3.074
(jeugd)reclassering voert taakstraf uit/overige besluiten	304	472	510	535	290	326	753	474	558	464	172
niet ingevuld	3.281	186	1	0	0	0	0	880	0	14	0
Afgesloten taakstraffen naar leeftijd (totaal)***	10.006	10.831	11.596	13.270	15.038	17.051	19.209	19.956	21.881	.	.
12 jaar	27	32	41	57	61	102	102	83	106	.	.
13 jaar	283	326	428	463	520	670	754	833	857	.	.
14 jaar	834	927	1.082	1.278	1.556	1.701	1.918	2.243	2.300	.	.
15 jaar	1.624	1.667	1.865	2.311	2.630	2.941	3.300	3.569	4.015	.	.
16 jaar	2.285	2.494	2.610	3.041	3.534	3.949	4.458	4.698	5.206	.	.
17 jaar	2.618	2.910	3.068	3.395	3.742	4.293	4.846	4.809	5.381	.	.
18 jaar	2.335	2.475	2.502	2.725	2.995	3.395	3.831	3.721	4.017	.	.
Afgesloten taakstraffen naar modaliteit (totaal)	10.846	11.841	12.466	14.215	15.985	18.039	20.201	20.944	23.001	23.583	22.992
OM	5.423	5.881	6.008	7.287	8.688	10.047	11.048	11.529	12.336	12.553	11.706
ZM	5.292	5.810	6.316	6.818	7.195	7.942	9.152	9.415	10.665	11.030	11.286
overige	131	150	142	110	102	50	1				

* De aantallen van 2006 zijn een schatting op basis van 78,5% van het totale aantal taakstraffen in 2006.

** In deze aantallen zitten ook intakebesluiten 'verwijzen', dus geen eindbesluiten; Intakebesluiten 'Verwijzen' wordt gebruikt wanneer er sprake is van overdracht aan de (jeugd)reclassering.

*** Onjuiste/onbekende leeftijden zijn niet meegeteld. De aantallen naar leeftijd zijn niet beschikbaar voor 2007 en 2008.

Bron: Raad voor de Kinderbescherming

Tabel 8.25 Afgedane Halt-verwijzingen

	2005	2006	2007	2008
Totaal afdoeningen Halt-verwijzingen	22.968	22.177	24.017	22.085
jongens	17.863	17.095	18.372	16.512
meisjes	5.105	5.082	5.645	5.573
Halt-afdoeningen				
geslaagd	20.809	20.177	21.908	20.083
niet geslaagd met akkoord/zonder akkoord	1.319	1.181	1.174	1.143
niet in behandeling genomen	840	819	935	859
Halt-afdoening naar delict*				
vernieling en openbare orde misdrijven	4.607	5.010	5.162	4.663
vermogensmisdrijven	8.025	7.552	7.421	6.959
overige misdrijven en overtredingen**	36	44	183	2.230
vuurwerkovertrredingen	5.190	3.913	5.317	4.138
baldadigheid	2.427	2.811	2.710	2.328
onbekend misdrijf of overtreding	1.843	2.028	2.289	908

* Halt-afdoeningen niet in behandeling genomen zijn niet meegeteld.

** Sinds 2007 kan een minderjarige ook voor spijbelen en voor geweld naar een Halt-bureau worden verwezen.

Bron: CBS/Halt Nederland

Tabel 8.26 Afgedane Stop-verwijzingen

	2005	2006	2007	2008
Totaal afdoeningen Stop-reacties	2.109	1.975	2.074	1.710
jongens	1.855	1.739	1.849	1.532
meisjes	254	236	225	178
Stop-reacties				
geslaagd	1.564	1.436	1.526	1.312
niet geslaagd met akkoord/zonder akkoord	377	393	369	281
niet in behandeling genomen	168	146	179	117
Stop-reacties naar delict*				
vernieling en openbare orde misdrijven	550	584	557	487
vermogensmisdrijven	532	588	446	382
overige misdrijven en overtredingen	1	0	9	62
vuurwerkovertrredingen	520	393	616	433
baldadigheid	217	178	164	197
onbekend misdrijf of overtreding	121	86	103	32

* Stop-reacties niet in behandeling genomen zijn niet meegeteld.

Bron: CBS/Halt Nederland

Tabel 8.27 Aantal geregistreerde transacties bij het CJIB*

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Totaal	404.960	487.069	558.540	704.383	643.052	671.352	640.567	621.870	554.143
politietransacties	223.992	333.029	397.386	534.081	478.289	515.743	487.926	472.651	409.217
transacties OM	180.968	128.589	119.015	128.548	122.177	109.264	105.490	100.831	93.961
transacties RDW		25.033	41.106	40.957	42.235	45.665	46.627	47.826	50.493
overige transacties**		418	1.033	797	351	680	524	562	472
Totaal afgedane transactievoorstellen	210.323	444.272	526.386	667.273	672.213	675.374	672.896	624.393	561.801
sepot	10.451	48.819	76.387	70.259	67.409	63.444	66.258	58.827	47.248
betaald	184.306	296.341	326.415	421.333	396.473	394.593	383.661	370.981	327.781
overig***	15.566	99.112	123.584	175.681	208.331	217.337	222.977	194.585	186.772
	0,88	0,67	0,62	0,63	0,59	0,58	0,57	0,59	0,58
Geïncasseerde transacties (in mln euro)	42	71	70	82	86	77	76	77	74

* Exclusief administratieve verkeersgedragingen (WAHV).

** Deze categorie bevat transacties die bijv. betrekking hebben op (milieu)zaken aangeleverd door instanties als waterschappen.

*** De categorie overig bevat voornamelijk zaken die de officier van justitie heeft voorgelegd aan de rechter en waarin de rechter tot een uitspraak is gekomen.

Bron: CJIB

Tabel 8.28 Door het CJIB afgedane boetevoonnissen*

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Werkvoorraad op 1 januari	196.078	254.837	226.463	215.485	197.568	191.294	196.317	200.542	219.224	242.811	254.306	258.030	242.226	282.761
Van parketten ontvangen boetevoonnissen	165.571	144.772	136.163	118.853	117.840	128.591	122.264	144.631	166.356	213.098	195.191	204.737	197.984	179.249
totaal boetebedrag (x 1.000 euro)	63.139	47.549	53.594	56.688	52.975	64.171	53.182	56.683	79.807	80.663	72.258	74.040	67.211	58.214
gemiddeld te innen boetebedrag	381	328	394	477	450	499	435	392	480	379	370	362	339	325
Afgedaan	106.812	173.146	147.141	136.770	124.114	123.568	118.041	125.949	142.769	172.517	183.696	201.013	213.788	199.828
w.v.														
door betaling	84	61	64	64	68	70	72	67	67	63	65	65	65	68
opgelegd/oninbaar	14	31	23	18	16	16	14	16	16	17	16	18	16	16
gratie/rechtsmiddel	1	3	5	6	6	5	5	6	4	4	4	4	4	3
vervangende hechtenis	1	5	8	12	10	9	9	11	13	16	15	13	15	13
betaald binnen 1 jaar	59	62	62	65	65	63	63	61	58	61	63	66	60	.
betaald binnen 2 jaar	77	75	79	80	79	80	78	78	74	74	74	78	71	.
Totaal geïnd bedrag (x 1.000 euro)	27.105	33.621	34.214	31.799	34.442	36.195	35.798	34.663	43.347	44.465	45.231	51.105	52.082	.

* Exclusief administratieve verkeersgedragingen (WAHV).

Bron: CJIB / STRABIS

Tabel 8.29 Ontnemingsmaatregelen*

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Ter executie aangeboden aan C.JIB	264	473	774	694	853	823	788	946	1.218	1.459	1.584	1.755	1.720	1507
Afgedaan** door C.JIB	40	87	224	282	344	525	664	809	822	909	1.039	1.296	1.358	1243
	(%)													
binnen 3 maanden	.	.	69	44	37	17	26	26	31	31	34	28	27	27
tussen 3 en 18 maanden	.	.	24	36	29	46	27	21	24	23	21	30	26	26
na 18 maanden	.	.	6	20	34	37	48	53	45	46	45	42	47	47
	(abs.)													
Eindvoorraad 31 december	224	610	1.160	1.572	2.081	2.379	2.503	2.640	3.036	3.586	4.131	4.590	4.952	5.216
Totaal initiële bedragen (in euro)***	323.628	985.565	815.925	921.863	1.419.388	2.947.734	3.570.921	9.840.708	8.512.162	8.774.178	9.481.921	16.781.325	18.948.955	15.225.460
Gemiddeld initieel vorderingsbedrag afgedane zaken (in euro)	8.091	11.328	3.643	3.269	4.126	5.615	5.378	12.164	10.355	9.653	9.126	12.949	13.954	12.249

* Voor 1995-1997 zijn de door arrondissementsparketten en ressortsparketten geïnde ontnemingen buiten beschouwing gelaten. Vanaf 1998 worden ontnemingen alleen nog geïnd door het C.JIB.

** Alle inclusief de afdoeningen die als 'oninbaar' zijn geboekt, bijvoorbeeld als de persoon is overleden.

*** Het totaal aan initiële bedragen van alle afgedane zaken, incl. afgedaan door vervangende hechtenis, als oninbaar afgeboekt, enz.

Bron: C.JIB

Tabel 8.30 Schadevergoedingsmaatregelen

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	(abs.)												
Ter executie aangeboden aan C.JIB	1.251	3.865	4.898	6.335	7.322	8.158	9.763	11.940	13.667	13.743	13.150	12.271	12.169
Afgedaan door C.JIB	128	1.431	2.075	3.455	4.807	5.643	6.593	7.870	9.723	12.845	13.858	15.023	15.147
Eindvoorraad C.JIB ultimo december	1.123	3.557	6.380	9.260	11.775	14.290	17.460	21.530	25.474	26.372	25.664	22.912	19.934
Totaal initieel vorderingsbedrag Wet Terwee per jaar (in euro)*	966.075	3.004.484	4.437.645	5.689.043	6.801.598	8.819.010	12.081.531	15.618.813	43.851.783	30.005.801	24.697.660	22.445.049	20.227.371
Gemiddeld initieel vorderingsbedrag	772	777	906	898	929	1.081	1.237	1.308	3.209	2.183	1.878	1.829	1.662

* Het initieel vorderingsbedrag is het bedrag, zonder dat er rekening wordt gehouden met hoofdelijke aansprakelijkheid. Voorbeeld: twee daders kunnen worden veroordeeld om 400 euro schadevergoeding te betalen (hoofdelijke aansprakelijkheid). Dit worden twee zaken in Terwee. Voor het overzicht betekent het dat 2 x 400 euro wordt geteld, dus 800 euro totaal. Wanneer wel rekening wordt gehouden met hoofdelijke aansprakelijkheid, wordt gerekend met 400 euro.

Bron: C.JIB

Tabel 8.31 Wijze van afdoening* schadevergoedingsmaatregelen

	1999	2000	2001	2002*	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	(abs.)									
Totaal afgedaan	3.455	4.807	5.643	6.593	7.872	9.723	12.847	13.861	15.037	15.147
	(%)									
betaling aan CJIB	90,0	92,0	85,6							
betaald aan deurwaarder	3,6	1,5	1,2							
betaald aan parket	0,4	0,1	0,0							
betaald aan slachtoffer	2,1	3,5	7,1							
vervangende hechtenis	1,9	1,9	1,0							
oninbaar	1,8	0,9	1,0							
regeling slachtoffer en veroordeelde	0,2	0,1	0,1							
overig	0,1	0,0	3,9							
Volledige betaling				88,2	87,4	86,2	79,5	81,6	80,2	80,6
Staken executie				1,3	0,7	0,5	0,6	0,4	0,2	0,2
Vervangende hechtenis ondergaan				5,0	7,3	10,1	17,6	14,5	16,3	16,3
Regeling tussen veroordeelde en slachtoffer				1,9	1,6	1,2	0,6	1,6	1,4	1,3
Veroordeelde overleden				1,5	0,7	0,7	0,8	0,5	0,5	0,5
Appel/cassatie ingesteld				0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0
Dossier verjaard				0,1	0,2	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8
Dossier gesloten i.v.m. WSNP (statisch archief)				1,9	1,9	0,6	0,2	0,6	0,6	0,2

* Met ingang van 2002 hanteert het CJIB een andere classificatie van de wijze van afdoening.

Bron: CJIB

Tabellen bij hoofdstuk 9

Tabel 9.1 **Geregisteerde criminaliteit, gehoorde verdachten, vervolging, berechting in eerste aanleg en tenuitvoerlegging**

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Bron tabel
Politie															
opgemaakte processenverbaal	1.226.677	1.186.512	1.219.935	1.234.900	1.303.446	1.328.909	1.379.454	1.401.871	1.369.271	1.319.482	1.255.079	1.218.447	1.214.503		4.1
opgeheldere misdrijven	209.938	204.727	197.036	210.366	210.236	206.771	233.102	255.983	279.986	288.796	278.611	278.566	275.880		4.1
gehoorde verdachten	246.118	252.571	263.168	276.112	278.668	282.215	294.423	319.288	345.979	360.842	349.618	358.349	353.971		4.1
Openbaar Ministerie															
zaken ingeschreven bij het OM	257.842	250.726	250.865	242.482	234.679	233.324	236.029	251.291	270.322	273.974	266.857	267.710	272.657	260.228	6.1
zaken afgedaan door het OM	147.472	133.765	130.790	120.232	114.451	118.369	115.538	120.693	128.668	127.663	122.999	126.092	122.274	122.248	6.1
w.o.															
sepots	53.290	45.083	41.612	34.300	26.253	31.645	28.271	27.812	26.996	28.014	28.362	30.644	30.460	35.339	6.6
technisch sepot	29.924	25.978	23.886	18.956	14.880	16.975	15.368	14.266	13.446	14.024	13.746	14.319	14.663	17.405	6.6
beleidssepot	23.366	19.105	17.726	15.344	11.373	14.670	12.903	13.546	13.550	13.990	14.616	16.325	15.797	17.934	6.6
transacties*	60.473	60.442	61.303	61.593	68.852	65.366	67.035	71.277	81.183	78.710	76.137	77.965	74.380	68.385	6.7
w.o.															
betaling geldsom	55.055	53.871	52.134	51.203	58.503	52.426	48.499	49.461	55.307	52.027	47.918	47.440	45.169	39.698	6.6
taakstraf	7	1.820	3.611	4.673	5.495	6.011	8.667	12.357	14.264	15.396	17.045	17.540	16.676	15.416	6.6
Rechtbanken															
zaken afgedaan door de rechter in eerste aanleg**	102.310	104.617	106.372	105.031	111.309	111.033	112.037	116.810	134.631	133.218	132.595	134.375	127.579	127.389	6.1
w.o.															
vrijspraken	4.130	4.188	4.131	4.110	4.654	4.688	4.745	4.640	5.689	5.943	7.006	8.481	8.446	9.589	7.4
schuldigerklaringen	97.208	99.558	101.237	100.176	105.786	105.393	105.926	110.933	127.687	126.174	124.396	124.542	117.818	116.302	7.4
zonder straf	662	714	721	638	630	631	687	769	885	845	892	1.160	1.099	1.350	7.4
met straf	96.546	98.844	100.516	99.538	105.156	104.762	105.239	110.164	126.802	125.329	123.504	123.382	116.719	114.952	7.4

Tabel 9.1 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Bron tabel
door de rechter in eerste aanleg opgelegde straffen en maatregelen															
w.o.															
(deels) onvoorwaardelijke geldboetes	46.195	46.676	48.361	46.384	47.111	48.108	45.396	43.896	52.065	51.004	50.609	50.346	46.463	44.349	7.11
taakstraffen	13.954	17.518	18.557	18.806	21.575	20.768	23.774	27.118	31.825	35.142	38.422	41.806	40.611	41.844	7.9
(deels) onvoorwaardelijke gevangenisstraffen en hechtenissen	25.341	24.570	24.165	25.014	27.408	27.499	29.724	33.619	37.019	33.406	28.803	25.396	23.674	23.092	7.12
gemiddelde duur (deels) onvoorwaardelijke gevangenisstraffen en hechtenissen	151	151	154	140	133	130	138	144	143	153	152	142	147	148	7.13
detentiejaren gevangenisstraffen en hechtenissen	10.473	10.159	10.182	9.625	10.001	9.763	11.264	13.249	14.465	13.961	11.959	9.867	9.514	9.353	7.14

* Inclusief lik-op-stukzaken vanaf 2001 en zaken met een onbekende wijze van afdoening.

** Exclusief voegingen ter zitting.

Tabel 9.2 Geregisteerde criminaliteit, gehoorde verdachten, vervolging, berechting in eerste aanleg en tenuitvoerlegging (totaaloverzicht minderjarigen)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Bron- tabel
Politie	41.378	50.841	48.625	46.417	48.345	47.645	47.327	51.144	55.392	61.609	65.030	70.389	68.897		5.11
gehoorde minderjarige verdachten															
w.o.															
Halt-verwijzingen*	17.235	21.413	20.867	21.748	20.348	18.948	18.056	19.665	20.951	21.496	22.215	22.985	23.341	21.431	
Openbaar Ministerie															
zaken ingeschreven bij het OM	23.923	26.213	27.456	27.535	27.071	26.993	27.544	28.465	31.060	33.819	35.875	36.519	38.924	36.576	6.11
zaken afgedaan door het OM	15.887	16.769	18.420	17.768	16.533	17.627	18.873	19.521	20.238	21.193	23.289	24.019	24.700	24.410	6.11
w.o.															
sepots	8.294	7.803	7.595	5.944	5.043	5.277	5.066	4.403	3.849	3.745	4.249	4.837	5.130	5.788	6.14
technisch sepot	3.518	3.303	3.358	2.916	2.429	2.346	2.164	1.882	1.514	1.489	1.574	1.650	1.914	2.358	6.14
beleidssepot	4.776	4.500	4.237	3.028	2.614	2.931	2.902	2.521	2.335	2.256	2.675	3.187	3.216	3.430	6.14
transacties**	3.826	4.979	5.977	6.847	7.373	7.911	9.364	11.073	12.730	13.480	14.795	14.715	14.704	13.782	6.15
w.o.															
betaling geldsom	2.944	2.672	1.894	1.686	1.499	1.381	1.351	1.367	1.792	1.438	1.520	1.403	1.629	1.574	6.14
taakstraf	7	1.789	3.430	4.358	5.261	5.893	6.670	8.003	8.596	9.507	10.311	10.284	10.018	9.339	6.14
Rechtbanken															
zaken afgedaan door de rechter in eerste aanleg***	7.017	7.580	7.442	7.895	8.311	9.004	8.903	10.014	10.782	11.897	12.292	12.441	12.855	13.508	6.11
w.o.															
vrijspraken	201	253	263	302	377	449	403	526	554	642	734	902	908	1.221	7.17
schuldigverklaringen															
zonder straf	148	129	126	117	107	118	117	161	148	141	161	207	211	292	7.17
met straf	6.562	7.131	6.996	7.414	7.752	8.343	8.220	9.169	9.944	10.996	11.233	11.210	11.603	11.800	7.17

Tabel 9.2 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Bron- tabel
door de rechter in eerste aanleg opgelegde straffen en maatregelen w.o.															
(deels) onvoorwaardelijke geld- boetes	1.246	948	714	610	586	602	557	464	444	518	503	417	403	547	7.28
(deels) onvoorwaardelijke jeugd- detenties****	1.086	946	871	914	1.007	1.000	1.602	1.813	1.769	1.995	2.265	1.975	1.858	1.560	7.24
gemiddelde duur (deels) onvoor- waardelijke jeugddetenties	77	100	114	130	126	122	103	96	83	87	84	76	75	75	7.25
waardelijke jeugddetenties	230	260	272	326	347	333	453	477	402	477	518	410	383	321	7.26
detentiejaren jeugddetenties	644	3.318	4.027	4.411	4.864	5.359	5.343	6.151	6.880	7.671	8.033	8.656	9.203	9.470	7.27
taakstraffen															

* De cijfers zijn afkomstig van Halt Nederland. In deze cijfers zitten ook de Halt-verwijzingen voor een overtreding, die naar schatting een derde van alle Halt-verwijzingen uitmaken. De gepresenteerde cijfers van door de politie gehoorde minderjarige verdachten hebben uitsluitend betrekking op misdrijven.

** Inclusief lik-op-stukzaken vanaf 2001 en zaken met een onbekende wijze van afdoening.

*** Exclusief voegingen ter zitting.

**** Inclusief opgelegde tuchtschoolstraffen en arresten. De jeugddetentie is in 1995 in de plaats gekomen van deze straffen. In 1995 werden deze straffen nog opgelegd, in 1996 vinden we ze ook nog in de registratie terug.

Tabellen bij hoofdstuk 10

Tabel 10.1 Uitgaven aan criminaliteitsbestrijding en strafrechtshandhaving

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
	(mln euro, nominaal)					
Per overheid						
ministerie van BZK	1.598,3	1.702,5	1.797,3	1.927,6	2.143,4	2.525,8
ministerie van Justitie	1.181,3	1.274,2	1.396,5	1.508,5	1.776,0	1.758,6
Slachtofferhulp	5,7	4,5	5,1	5,9	6,1	7,3
Schadefonds Geweldsmisdrijven	5,9	5,2	5,2	5,5	6,1	6,9
Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding						
Immigratie- en Naturalisatiedienst						
Nederlands Forensisch Instituut	16,6	19,9	20,6	15,3	18,5	21,6
Openbaar Ministerie	122,1	123,6	140,0	156,3	171,7	202,7
Raad voor de rechtspraak	46,9	48,3	59,7	67,6	87,7	119,6
Hoge Raad	4,2	4,3	4,5	5,2	5,9	6,6
Dienst Justitiële Inrichtingen	542,8	622,4	660,6	768,4	966,9	1.001,9
Centraal Justitiele Incassobureau	0,6	1,4	1,9	1,8	3,1	3,7
Reclassering	72,3	68,0	83,4	97,0	97,7	110,1
Halt Nederland	5,7	6,4	7,6	7,6	10,4	9,6
Raad voor de Kinderbescherming	19,7	22,9	26,0	30,3	38,8	42,2
Bureau Jeugdzorg	13,4	14,7	17,4	14,1	21,3	22,0
gesubsidieerde rechtsbijstand	44,2	47,5	52,8	54,6	57,1	72,2
Raad voor de strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming						2,6
Overig**	281,2	285,0	311,8	278,7	284,6	129,5
ministerie van Defensie	53,4	60,5	68,1	70,6	76,4	82,4
ministerie van Financiën	57,1	61,1	66,5	72,1	80,0	91,5
ministerie van LNV			0,7	2,5	3,1	6,2
ministerie van SZW						
ministerie van VROM	3,2	3,3	3,4	3,6	3,7	3,8
gemeenten, provincies, andere ministeries	.	0,7	0,6	0,5	0,3	0,0
Per beleidsterrein						
slachtofferzorg	11,5	10,5	11,1	12,1	13,0	15,1
preventie	922,5	992,5	1.049,2	1.127,2	1.265,9	1.523,6
opsporing	1.094,0	1.146,1	1.226,0	1.249,0	1.349,8	1.343,6
vervolgning	146,6	151,7	169,9	190,0	218,2	258,1
berechting	51,1	52,6	64,2	72,7	93,6	126,2
tenuitvoerlegging	578,2	664,1	706,3	817,0	1.024,8	1.065,4
ondersteuning	89,4	84,8	106,5	117,3	117,3	136,4
Totaal	2.893,3	3.102,3	3.333,2	3.585,4	4.082,8	4.468,4

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
	2.843,8	3.041,1	3.302,1	3.502,5	3.460,2	3.586,7	3.749,4	4.024,8
	2.037,2	2.247,6	2.319,5	2.474,7	2.572,3	2.653,2	2.981,4	3.233,2
	8,4	9,5	9,0	9,8	11,0	12,4	13,3	14,7
	8,7	11,9	13,0	15,2	15,0	13,4	17,7	17,6
					11,1	25,5	27,2	40,4
					1,5	3,0	3,1	3,1
	24,6	29,9	35,3	43,1	45,8	49,0	58,4	67,4
	243,1	259,3	280,0	316,1	315,2	317,7	344,9	348,7
	159,8	177,4	185,5	193,8	204,8	212,7	222,1	236,5
	6,3	9,6	9,8	10,3	12,1	11,4	12,8	11,6
	1.129,4	1.209,3	1.282,4	1.450,3	1.514,4	1.539,8	1.761,9	1.949,4
	4,1	4,6	5,6	10,1	11,4	12,9	13,2	14,7
	129,0	133,8	138,6	137,2	152,2	160,1	189,6	211,7
	11,3	9,9	10,2	10,4	11,2	11,8	11,7	12,9
	49,8	57,6	57,7	63,3	69,4	75,3	89,4	97,6
	26,1	26,0	29,0	34,8	37,7	49,7	47,6	53,4
	81,1	77,1	98,7	107,6	120,7	116,4	128,3	124,3
	3,6	2,7	2,9	2,6	2,7	2,7	2,8	2,9
	151,9	229,0	162,0	70,1	36,2	39,4	37,2	26,3
	92,6	104,5	112,8	111,3	109,0	131,6	154,4	157,4
	95,0	100,0	119,6	103,3	107,2	110,9	111,9	86,4
	5,5	5,0	4,7	7,8	7,7	7,6	8,4	9,2
		25,4	19,5	20,0	19,6	20,8	21,3	19,9
	3,9	4,1	3,6	2,3	2,9	1,3	2,1	4,3
	0,0	3,2	4,1	4,0	3,8	3,2	3,5	3,5
	18,2	25,5	27,1	32,0	34,4	34,8	40,0	42,5
	1.726,0	1.856,6	2.028,2	2.173,3	2.109,6	2.197,9	2.313,9	2.482,7
	1.501,6	1.690,4	1.747,1	1.705,8	1.712,1	1.794,3	1.875,8	1.972,8
	304,4	333,8	355,6	386,4	385,2	391,0	420,2	433,5
	166,1	187,0	195,3	204,1	216,9	224,1	234,9	248,1
	1.196,6	1.279,1	1.350,1	1.536,1	1.604,2	1.642,1	1.881,5	2.080,1
	165,2	158,5	182,5	188,1	220,2	231,3	266,0	278,9
	5.078,0	5.530,8	5.885,9	6.225,8	6.282,7	6.515,4	7.032,3	7.538,7

Tabel 10.1 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
	(mln euro, prijzen 2008)					
Per overheid						
ministerie van BZK	2.203,9	2.333,5	2.420,2	2.568,1	2.777,7	3.137,7
ministerie van Justitie	1.628,8	1.746,6	1.880,6	2.009,7	2.301,6	2.184,7
Slachtofferhulp	7,8	6,2	6,8	7,9	7,8	9,1
Schadefonds Geweldsmisdrijven	8,1	7,1	7,0	7,4	7,9	8,6
Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding						
Immigratie- en Naturalisatiedienst						
Nederlands Forensisch Instituut	22,9	27,2	27,7	20,4	24,0	26,8
Openbaar Ministerie	168,4	169,4	188,5	208,3	222,5	251,8
Raad voor de rechtspraak	64,7	66,3	80,4	90,0	113,7	148,6
Hoge Raad	5,8	5,9	6,1	6,9	7,7	8,2
Dienst Justitiële Inrichtingen	748,5	853,2	889,6	1.023,8	1.253,1	1.244,6
Centraal Justitiele Incassobureau	0,9	1,9	2,6	2,4	4,0	4,6
reclassering	99,7	93,3	112,3	129,2	126,6	136,7
Halt Nederland	7,8	8,8	10,2	10,2	13,5	12,0
Raad voor de Kinderbescherming	27,1	31,4	35,0	40,4	50,3	52,5
Bureau Jeugdzorg	18,5	20,2	23,4	18,8	27,5	27,4
gesubsidieerde rechtsbijstand	60,9	65,0	71,2	72,7	74,0	89,7
Raad voor de strafrechttoepassing en Jeugdbescherming						3,2
Overig**	387,8	390,6	419,8	371,4	368,9	160,9
ministerie van Defensie	73,7	82,9	91,7	94,1	99,0	102,4
ministerie van Financiën	78,7	83,7	89,6	96,1	103,6	113,6
ministerie van LNV			1,0	3,3	4,0	7,7
ministerie van SZW						
ministerie van VROM	4,5	4,6	4,6	4,8	4,8	4,7
gemeenten, provincies, andere ministeries	.	1,0	0,8	0,7	0,4	0,0
Per beleidsterrein						
slachtofferzorg	15,9	14,3	14,9	16,1	16,9	18,7
preventie	1.272,0	1.360,4	1.412,8	1.501,7	1.640,6	1.892,7
opsporing	1.508,6	1.571,0	1.650,9	1.664,1	1.749,3	1.669,1
vervolgning	202,1	207,9	228,7	253,1	282,8	320,6
berechting	70,4	72,2	86,5	96,9	121,4	156,8
tenuitvoerlegging	797,3	910,2	951,1	1.088,5	1.328,2	1.323,5
ondersteuning	123,2	116,2	143,4	156,3	152,0	169,4
Totaal	3.989,6	4.252,3	4.488,5	4.776,7	5.291,1	5.550,9

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
	3.383,4	3.494,5	3.698,8	3.842,7	3.718,1	3.804,6	3.906,8	4.024,8
	2.423,7	2.582,7	2.598,2	2.715,0	2.764,0	2.814,4	3.106,6	3.233,2
	10,0	10,9	10,0	10,7	11,9	13,2	13,9	14,7
	10,4	13,6	14,6	16,7	16,1	14,2	18,4	17,6
					11,9	27,0	28,4	40,4
					1,6	3,2	3,3	3,1
	29,2	34,4	39,5	47,3	49,2	52,0	60,8	67,4
	289,2	298,0	313,6	346,8	338,7	337,0	359,4	348,7
	190,1	203,8	207,8	212,6	220,1	225,6	231,4	236,5
	7,5	11,0	10,9	11,3	13,0	12,1	13,3	11,6
	1.343,7	1.389,6	1.436,5	1.591,1	1.627,3	1.633,3	1.835,9	1.949,4
	4,8	5,3	6,3	11,1	12,3	13,7	13,8	14,7
	153,5	153,7	155,2	150,5	163,5	169,8	197,6	211,7
	13,4	11,4	11,4	11,4	12,1	12,5	12,2	12,9
	59,3	66,1	64,6	69,5	74,5	79,9	93,2	97,6
	31,1	29,9	32,5	38,1	40,5	52,7	49,6	53,4
	96,4	88,5	110,6	118,1	129,7	123,5	133,7	124,3
	4,3	3,1	3,2	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
	180,7	263,2	181,5	76,9	38,9	41,8	38,7	26,3
	110,1	120,1	126,3	122,1	117,1	139,6	160,9	157,4
	113,0	114,9	134,0	113,3	115,2	117,7	116,6	86,4
	6,6	5,7	5,2	8,5	8,3	8,1	8,7	9,2
		29,2	21,8	21,9	21,1	22,1	22,2	19,9
	4,7	4,7	4,0	2,5	3,1	1,4	2,2	4,3
	0,0	3,7	4,6	4,4	4,1	3,4	3,7	3,5
	21,6	29,3	30,3	35,1	37,0	36,9	41,6	42,5
	2.053,5	2.133,4	2.271,9	2.384,4	2.266,9	2.331,4	2.411,1	2.482,7
	1.786,5	1.942,4	1.957,0	1.871,5	1.839,7	1.903,3	1.954,6	1.972,8
	362,1	383,5	398,3	423,9	414,0	414,8	437,8	433,5
	197,6	214,9	218,8	223,9	233,1	237,7	244,8	248,1
	1.423,7	1.469,8	1.512,3	1.685,3	1.723,8	1.741,9	1.960,5	2.080,1
	196,5	182,1	204,5	206,3	236,7	245,4	277,1	278,9
	6.041,5	6.355,4	6.593,1	6.830,4	6.751,1	6.911,3	7.327,6	7.538,7

Tabel 10.1 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
(euro, prijzen 2008)						
Uitgaven per						
hoofd van de bevolking	258	274	288	304	335	349
slachtoffer	1.221	1.452	1.382	1.423	1.568	1.666
geregistreerd misdrijf	3.252	3.584	3.679	3.868	4.059	4.177
verdachte	16.210	16.826	17.055	17.303	18.987	19.669

* Voorlopige cijfers.

** Onder andere bijdragen aan bijzondere opsporingsdiensten, politietaken, preventie, beleidsvorming, schadeloosstellingen.

Bron en overige noten: zie tabel 10.2 t/m 10.9.

Gegevens over de periode 1972-1994 op aanvraag bij het WODC verkrijgbaar.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
	377	394	406	420	414	423	447	458
	1.858	1.778	1.949	2.027	1.759	1.900	2.114	2.205
	4.380	4.534	4.815	5.177	5.379	5.672	6.033	.
	20.520	19.905	19.056	18.929	19.200	19.179	20.701	.

Tabel 10.2 Uitgaven slachtofferzorg

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
(mln euro, nominaal)														
Slachtofferhulp														
bijdrage ministerie van Justitie	5,7	4,5	5,1	5,9	6,1	7,3	8,4	9,5	9,0	9,8	11,0	12,4	13,3	14,7
bijdrage andere overheden**	.	0,7	0,6	0,5	0,3	0,0	0,0	3,2	4,1	4,0	3,8	3,2	3,5	3,5
Schadefonds Geweldsmisdrijven														
personeel en materieel***	1,3	1,3	1,3	1,4	1,8	2,2	2,8	5,2	3,9	4,1	4,1	4,6	4,6	5,2
uitkeringen	4,5	3,8	3,9	4,1	4,3	4,7	5,9	6,7	9,2	11,2	10,8	8,8	13,1	12,5
materieële schade	1,4	1,1	1,0	1,1	1,3	1,3	1,9	2,3	3,2	3,6	3,6	3,0	4,5	4,5
immaterieële schade	3,1	2,7	2,9	3,0	3,1	3,4	4,1	4,3	6,0	7,6	7,2	5,8	8,5	7,9
Ministerie van Justitie														
Inning schadevergoedings- maatregelen door CJIB****		0,1	0,2	0,1	0,5	0,8	1,0	0,9	1,0	3,0	4,6	5,7	5,4	6,7
Totaal slachtofferzorg*****	11,5	10,5	11,1	12,1	13,0	15,1	18,2	25,5	27,1	32,0	34,4	34,8	40,0	42,5
(mln euro, prijzen 2008)														
Slachtofferhulp														
bijdrage ministerie van Justitie	7,8	6,2	6,8	7,9	7,8	9,1	10,0	10,9	10,0	10,7	11,9	13,2	13,9	14,7
bijdrage andere overheden**	.	1,0	0,8	0,7	0,4	0,0	0,0	3,7	4,6	4,4	4,1	3,4	3,7	3,5
Schadefonds Geweldsmisdrijven														
personeel en materieel***	1,9	1,8	1,8	1,9	2,3	2,8	3,3	6,0	4,3	4,5	4,4	4,9	4,8	5,2
uitkeringen	6,2	5,3	5,2	5,5	5,6	5,8	7,1	7,7	10,3	12,2	11,7	9,3	13,6	12,5
materieële schade	1,9	1,5	1,4	1,5	1,6	1,6	2,2	2,7	3,5	3,9	3,9	3,2	4,7	4,5
immaterieële schade	4,3	3,8	3,8	4,1	4,0	4,3	4,9	5,0	6,7	8,3	7,8	6,1	8,9	7,9
Ministerie van Justitie														
Inning schadevergoedings- maatregelen door CJIB****		0,1	0,3	0,2	0,7	1,0	1,2	1,0	1,1	3,2	4,9	6,1	5,6	6,7
Totaal slachtofferzorg*****	15,9	14,3	14,9	16,1	16,9	18,7	21,6	29,3	30,3	35,1	37,0	36,9	41,6	42,5
(euro, prijzen 2008)														
Uitgaven slachtofferzorg per hoofd van de bevolking slachtoffer*****	1,03 4,87	0,92 4,90	0,96 4,60	1,03 4,81	1,07 5,01	1,17 5,61	1,35 6,65	1,81 8,19	1,87 8,97	2,15 10,40	2,26 9,63	2,26 10,14	2,54 12,01	2,58 12,43

* Voorlopige cijfers.

** Ministerie van VWS, ministerie van V&W, gemeenten, provincies.

*** Het gaat hier om de kosten van de verwerking van aanvragen, niet om de uitkering zelf.

**** Het gaat hier om de kosten van inning, niet de schadevergoeding zelf. In 2004 is het CJIB overgegaan op een nieuwe methodiek voor kostprijsberekening. Het verschil zit met name in de doorbelaste kosten. Deze kosten zijn nu op een meer evenredige wijze dan voorheen over alle producten verdeeld. Hierdoor zijn de cijfers vanaf 2004 niet goed vergelijkbaar met voorgaande jaren.

***** In de periode 2002-2004 inclusief personeel en materieel van de verantwoordelijke beleidsdirecties bij het ministerie van Justitie (circa 2% in 2002).

***** Als gevolg van wijzigingen in de enquêtemethodiek kunnen slachtoffercijfers voor 1991, in de periode 1992-2004, en na 2004 niet zonder meer met elkaar worden vergeleken.

Bron: Rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen desbetreffende organisaties, bewerking WODC.

Gegevens over de periode 1986-1994 op aanvraag bij het WODC verkrijgbaar.

Tabel 10.3 Uitgaven preventie

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
(mln euro, nominaal)														
Ministerie van Justitie**														
algemeen***	3,0	4,6	4,8	3,8	3,7	27,1	30,9	20,5	21,6	23,3	13,1	13,6	11,9	15,3
terrorismebestrijding door NCTB														
terrorismebestrijding door IND														
Ministerie van BZK														
politie	889,7	936,5	986,8	1.054,1	1.154,9	1.349,0	1.505,6	1.579,3	1.698,0	1.772,7	1.803,8	1.875,4	1.936,7	2.098,1
nationale veiligheid														
(o.a. AIVD+voorlopers)	29,8	32,1	34,8	39,6	45,1	50,2	59,4	67,4	79,2	88,1	108,0	133,6	174,6	175,2
overig veiligheid	19,4	22,9	22,9	29,5	62,3	97,3	130,1	189,5	229,3	289,2	172,2	146,9	160,4	150,7
Totaal preventie	922,5	982,5	1.049,2	1.127,2	1.265,9	1.523,6	1.726,0	1.856,6	2.028,2	2.173,3	2.109,6	2.197,9	2.313,9	2.482,7
(mln euro, prijzen 2008)														
Ministerie van Justitie**														
algemeen***	4,1	6,2	6,4	5,1	4,8	33,6	36,7	23,5	24,2	25,6	14,1	14,4	12,4	15,3
terrorismebestrijding door NCTB														
terrorismebestrijding door IND														
Ministerie van BZK														
politie	1.226,8	1.283,6	1.328,7	1.404,4	1.496,7	1.675,9	1.791,3	1.814,7	1.902,0	1.944,8	1.938,3	1.989,3	2.018,0	2.098,1
nationale veiligheid														
(o.a. AIVD+voorlopers)	41,1	44,0	46,9	52,8	58,4	62,3	70,7	77,4	88,7	96,7	116,0	141,7	182,0	175,2
overig veiligheid	26,6	30,8	30,8	39,4	80,8	120,9	154,8	217,8	256,9	317,3	185,0	155,8	167,1	150,7
Totaal preventie	1.272,0	1.360,4	1.412,8	1.501,7	1.640,6	1.892,7	2.053,5	2.133,4	2.271,9	2.384,4	2.266,9	2.331,4	2.411,1	2.482,7
(euro, prijzen 2008)														
Uitgaven preventie per														
hoofd van de bevolking	82	88	91	96	104	119	128	132	140	146	139	143	147	151
geregistreerd misdrijf	1.037	1.147	1.158	1.216	1.259	1.424	1.489	1.522	1.659	1.807	1.806	1.913	1.985	

* Voorlopige cijfers.

** In de periode 2002-2004 inclusief personeel en materieel van de verantwoordelijke beleidsdirecties bij het ministerie van Justitie (circa 30% in 2002).

*** Onder andere Justitie in de Buurt (JIB), Dienst Justis, regulering kansspelmarkt.

Bron: Rijksbegroting/slotwet, Jaarverslagen desbetreffende organisaties, bewerking WODC.

Gegevens over de periode 1972-1994 op aanvraag bij het WODC verkrijgbaar.

Tabel 10.4 Uitgaven opsporing

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
(mln euro, nominaal)														
Politie	678,8	714,5	752,9	804,3	881,1	1.029,3	1.148,7	1.204,9	1.295,5	1.352,5	1.376,2	1.430,9	1.477,6	1.600,8
bijdrage ministerie van BZK**														
bijdrage ministerie van Justitie (rijkspolitie/gemeentepolitie/KLPD)	214,5	217,4	237,4	199,0	195,1									
Bijzondere opsporingsdiensten	57,1	61,1	66,5	72,1	80,0	91,5	95,0	100,0	119,6	103,3	107,2	110,9	111,9	86,4
FIOD-ECD (+voorlopers)								25,4	19,5	20,0	19,6	20,8	21,3	19,9
SIOD			0,7	2,5	3,1	6,2	5,5	5,0	4,7	7,8	7,7	7,6	8,4	9,2
AID	3,2	3,3	3,4	3,6	3,7	3,8	3,9	4,1	3,6	2,3	2,9	1,3	2,1	4,3
VR0M-10D (+voorlopers)														
Overig opsporing	50,9	57,4	64,4	66,4	71,6	77,0	87,1	99,6	106,8	106,5	104,4	127,0	148,5	134,2
politie- en veiligheidsstaken	2,5	3,1	3,7	4,3	4,8	5,4	5,4	4,9	6,0	4,8	4,6	4,6	5,9	23,1
Kustwacht Nederland	16,6	19,9	20,6	15,3	18,5	21,6	24,6	29,9	35,3	43,1	45,8	49,0	58,4	67,4
NFI***														
bijzondere politietaken, beleidsvorming****	62,0	61,1	66,5	71,7	80,9	95,7	116,0	200,2	135,3	41,6	15,7	16,7	15,0	
Invezekeringstelling														
vroeghulp (reclassering)	2,1	2,0	2,5	2,1	2,5	2,6	2,3	4,0	5,3	6,2	8,0	7,7	8,5	9,7
gesubsidieerde rechtsbijstand (piketdienst)*****	6,3	6,4	7,4	7,9	8,6	10,5	13,0	12,4	15,6	17,8	19,9	17,7	18,2	17,6
Totaal opsporing	1.094,0	1.146,1	1.226,0	1.249,0	1.349,8	1.343,6	1.501,6	1.690,4	1.747,1	1.705,8	1.712,1	1.794,3	1.875,8	1.972,8
(mln euro, prijzen 2008)														
Politie	936,0	979,4	1.013,8	1.071,5	1.141,9	1.278,6	1.366,7	1.384,6	1.451,2	1.483,8	1.478,8	1.517,8	1.539,7	1.600,8
bijdrage ministerie van BZK**														
bijdrage ministerie van Justitie (rijkspolitie/gemeentepolitie/KLPD)	295,8	297,9	319,7	265,2	252,9									
Bijzondere opsporingsdiensten	199,5	199,6	199,7	199,8	199,9	200,0	200,1	200,2	200,3	200,4	200,5	200,6	200,7	200,8*
FIOD-ECD (+voorlopers)	78,7	83,7	89,6	96,1	103,6	113,6	113,0	114,9	134,0	113,3	115,2	117,7	116,6	86,4
SIOD								29,2	21,8	21,9	21,1	22,1	22,2	19,9
AID			1,0	3,3	4,0	7,7	6,6	5,7	5,2	8,5	8,3	8,1	8,7	9,2
VR0M-10D (+voorlopers)	4,5	4,6	4,6	4,8	4,8	4,7	4,7	4,7	4,0	2,5	3,1	1,4	2,2	4,3

Tabel 10.4 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
Overig opsporing														
politie- en veiligheidstaken KMar	70,2	78,7	86,8	88,4	92,8	95,7	103,7	114,4	119,6	116,8	112,2	134,7	154,8	134,2
Kustwacht Nederland	3,5	4,2	4,9	5,7	6,3	6,7	6,4	5,7	6,7	5,3	5,0	4,9	6,1	23,1
NFI**	22,9	27,2	27,7	20,4	24,0	26,8	29,2	34,4	39,5	47,3	49,2	52,0	60,8	67,4
bijzondere politietaken, beleidsvorming****	85,4	83,8	89,5	95,5	104,8	118,9	138,1	230,1	151,5	45,6	16,9	17,7	15,6	
Invzekeringsstelling														
vroeghulp (reclassering)	2,9	2,7	3,3	2,8	3,2	3,2	2,8	4,6	5,9	6,8	8,6	8,2	8,9	9,7
gesubsidieerde rechtsbijstand (piketdienst)*****	8,7	8,7	9,9	10,5	11,1	13,0	15,4	14,3	17,4	19,5	21,4	18,8	19,0	17,6
Totaal opsporing	1.508,6	1.571,0	1.650,9	1.664,1	1.749,3	1.669,1	1.786,5	1.942,4	1.957,0	1.871,5	1.839,7	1.903,3	1.954,6	1.972,8
(euro, prijzen 2008)														
Uitgaven opsporing per hoofd van de bevolking	98	101	106	106	111	105	111	120	121	115	113	116	119	120
geregistreerd misdrijf	1.230	1.324	1.353	1.348	1.342	1.256	1.295	1.386	1.429	1.418	1.466	1.562	1.609	.
verdachte	6.129	6.216	6.273	6.028	6.277	5.914	6.068	6.083	5.656	5.186	5.232	5.282	5.522	.

* Voorlopige cijfers.

** Vanaf 2000 inclusief KLPD.

*** In de periode 1994-1997 inclusief rijksrecherche.

**** Onder andere rijksrecherche (tot en met 1993), EDU, MOT, CIOT en KLPD, bewaking van luchthavens (later overgegaan in dienst Luchtvaart van het KLPD) ; in 2002 en 2003 incl. project bestrijding drugsmokkel Schiphol.

***** exclusief vreemdelingenzaken en psychiatrische gevallen.

Bron: rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen desbetreffende organisaties, directie Sancties & Preventie ministerie van Justitie, bewerking WODC.

Gegevens over de periode 1972-1994 op aanvraag bij het WODC verkrijgbaar.

Tabel 10.5 Uitgaven vervolging

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
	(mln euro, nominaal)													
Openbaar Ministerie**														
landelijke diensten	7,1	7,3	8,4	9,4	8,0	10,9	12,8	13,3	14,3	15,6	16,7	17,2	19,5	19,8
ressortsparketten***	14,7	15,2	18,2	20,9	23,3	27,3	32,8	35,1	37,9	42,8	42,5	42,8	46,4	46,9
arrondissementsparketten, rechtbankzaken****	100,3	101,1	113,4	126,0	140,4	164,5	197,4	211,0	227,8	257,6	255,9	257,7	279,0	282,1
Raad voor de Kinderbescherming														
strafzaken (basis- en vervolgonderzoek)	13,8	16,1	18,3	21,3	27,3	29,7	35,1	40,5	39,3	39,6	41,5	44,0	43,9	47,9
Reclassering														
rapportages	10,6	11,9	11,6	12,3	19,2	25,7	26,2	33,9	36,3	30,8	28,6	29,3	31,4	36,9
Totaal vervolging*****	146,6	151,7	169,9	190,0	218,2	258,1	304,4	333,8	355,6	386,4	385,2	391,0	420,2	433,5
	(mln euro, prijzen 2008)													
Openbaar Ministerie**														
landelijke diensten	9,7	10,0	11,2	12,5	10,3	13,6	15,3	15,3	16,1	17,2	18,0	18,3	20,4	19,8
ressortsparketten***	20,3	20,8	24,5	27,9	30,2	34,0	39,1	40,3	42,4	47,0	45,7	45,4	48,3	46,9
arrondissementsparketten, rechtbankzaken****	138,3	138,6	152,7	167,8	181,9	204,3	234,9	242,4	255,2	282,6	275,0	273,3	290,7	282,1
Raad voor de Kinderbescherming														
strafzaken (basis- en vervolgonderzoek)	19,1	22,1	24,6	28,4	35,4	36,9	41,7	46,5	44,1	43,4	44,6	46,7	45,7	47,9
Reclassering														
rapportages	14,6	16,4	15,6	16,4	24,9	31,9	31,2	39,0	40,6	33,8	30,7	31,1	32,7	36,9
Totaal vervolging*****	202,1	207,9	228,7	253,1	282,8	320,6	362,1	383,5	398,3	423,9	414,0	414,8	437,8	433,5
	(euro, prijzen 2008)													
Uitgaven vervolging per														
hoofd van de bevolking	13	13	15	16	18	20	23	24	25	26	25	25	27	26
ingestroomde rechtbankzaak bij het OM	784	829	912	1.044	1.205	1.374	1.534	1.526	1.474	1.547	1.551	1.549	1.606	1.666

* Voorlopige cijfers.

** Inclusief gerechtskosten, huisvestingskosten en gecorrigeerd voor overhevelingen van de zittende magistratuur in 2002.

*** Inclusief overtredingen die in hoger beroep zijn behandeld.

**** Vanaf 1998 inclusief rijksrecherche.

***** In de periode 2002-2004 inclusief personeel en materieel van de verantwoordelijke beleidsdirecties bij het ministerie van Justitie (circa 2% in 2002).

Bron: Rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen desbetreffende organisaties, directie Sancties & Preventie ministerie van Justitie, bewerking WODC.

Gegevens over de periode 1972-1994 op aanvraag bij het WODC verkrijgbaar.

Tabel 10.6 Uitgaven berechting

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
Berechting, personeel en materieel**														
misdrifzaken Hoge Raad***	4,2	4,3	4,5	5,2	5,9	6,6	6,3	9,6	9,8	10,3	12,1	11,4	12,8	11,6
misdrifzaken gerechtshoven***	11,7	11,5	13,5	14,7	16,8	20,5	25,0	29,4	35,7	41,5	52,4	55,2	58,2	58,3
misdrifzaken rechtbank (exclusief kantonzaken)	35,2	36,8	46,2	52,9	71,0	99,1	134,8	148,0	149,8	152,3	152,4	157,5	163,9	178,2
Totaal strafrechtspraak****	51,1	52,6	64,2	72,7	93,6	126,2	166,1	187,0	195,3	204,1	216,9	224,1	234,9	248,1
(mln euro, prijzen 2008)														
Berechting, personeel en materieel**														
misdrifzaken Hoge Raad***	5,8	5,9	6,1	6,9	7,7	8,2	7,5	11,0	10,9	11,3	13,0	12,1	13,3	11,6
misdrifzaken gerechtshoven***	16,1	15,8	18,1	19,6	21,7	25,5	29,7	33,8	40,0	45,5	56,3	58,5	60,6	58,3
misdrifzaken rechtbank (exclusief kantonzaken)	48,6	50,5	62,2	70,4	92,0	123,2	160,4	170,0	167,8	167,1	163,7	167,1	170,8	178,2
Totaal strafrechtspraak****	70,4	72,2	86,5	96,9	121,4	156,8	197,6	214,9	218,8	223,9	233,1	237,7	244,8	248,1
(euro, prijzen 2008)														
Uitgaven berechting per														
hoofd van de bevolking	5	5	6	6	8	10	12	13	13	14	14	15	15	15
door de rechter in eerste aanleg afgedane														
rechtbankstrafzaak	689	690	813	922	1.090	1.412	1.763	1.839	1.625	1.681	1.758	1.769	1.918	1.947
(%)														
Werklast misdrifzaken als percentage van totale														
werklast*****														
Hoge Raad***	54	53	48	51	54	59	52	55	51	51	56	45	46	41
gerechtshoven***	39	38	40	40	37	35	33	32	36	39	45	45	45	44
rechtbank (exclusief kantonzaken)	13	13	14	15	19	23	28	27	27	25	24	24	25	26

* Voorlopige cijfers.

** Inclusief huisvestingskosten en gecorrigeerd voor overhevelingen naar het OM (in 2002).

*** Inclusief overtreddingen die in hoger beroep zijn behandeld, exclusief WAHV-zaken.

**** In de periode 2002-2004 inclusief personeel en materieel van de verantwoordelijke beleidsdirecties bij het ministerie van Justitie (circa 1% in 2002).

***** Het betreft hier de gewogen werklast.

Bron: rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen desbetreffende organisaties, werklasmetingen rechtspraak, bewerking WODC.

Gegevens over de periode 1972-1994 op aanvraag bij het WODC verkrijgbaar.

Tabel 10.7 Uitgaven tenuitvoerlegging

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
	(mln euro, nominaal)													
Dienst Justitiële Inrichtingen														
gevangeniswezen, excl. vreemdelingenbewaring, incl. detentiecentra en politiecellen	423,2	417,6	478,8	523,8	647,3	672,1	726,1	796,9	938,1	1.038,0	1.010,5	987,7	1.077,2	1.138,2
jeugdinstellingen, strafrechtelijk	37,5	40,8	55,2	67,8	83,4	89,2	105,5	124,1	120,8	136,1	138,0	144,3	144,9	157,1
forensisch-psychiatrische centra (voorheen tbs-klinieken)	67,7	75,0	88,2	109,6	127,5	147,4	162,6	194,6	193,7	231,3	250,0	286,8	313,0	341,1
extramurale capaciteit, volwassenen					3,0	4,2	4,3	5,6	6,1	16,9	20,6	22,3	18,0	12,8
extramurale capaciteit, jeugd										1,1	1,4	0,8	1,0	1,0
overig DJJ**	14,4	89,0	38,4	67,2	105,6	89,0	131,0	88,2	23,7	26,8	93,9	97,9	207,8	299,3
Centraal Justitieel Incassobureau***														
boetevonnissen voor misdrijven	0,6	1,3	1,4	1,4	1,8	1,8	1,8	1,8	2,1	2,3	2,3	2,2	2,0	2,3
transacties voor misdrijven						0,3	0,4	0,5	0,6	1,1	1,1	1,2	1,2	1,1
administratieve afhandeling vrijheidsstraffen		0,0	0,2	0,2	0,6	0,6	0,5	0,5	0,6	1,5	0,8	1,0	0,7	0,8
administratieve afhandeling taakstraffen		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	1,0	1,1	1,0	1,1	1,1	1,0
ontnemingsmaatregelen		0,1	0,1	0,0	0,1	0,2	0,3	0,3	0,4	1,1	1,6	1,8	2,8	2,7
Overige instellingen														
Halt-maatregel	5,7	6,4	7,6	7,6	10,4	9,6	11,3	9,9	10,2	10,4	11,2	11,8	11,7	12,9
taakstraffen minderjarigen, misdrijven	5,8	6,8	7,7	9,0	11,5	12,5	14,8	17,1	18,3	23,7	27,9	31,3	45,6	49,7
taakstraffen meerderjarigen, misdrijven	21,5	25,2	25,6	26,0	28,5	29,2	29,5	28,1	26,6	36,8	33,8	40,1	41,4	46,2
Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming														
schadeloosstelling onrechtmatige detentie	1,8	2,0	3,1	4,2	4,9	4,3	5,0	7,1	5,1	5,2	5,4	7,2	7,6	8,6
overig****						2,4	0,0	1,2	0,0	0,0	2,0	2,0	2,7	2,4
Totaal tenuitvoerlegging****	578,2	664,1	706,3	817,0	1.024,8	1.065,4	1.196,6	1.279,1	1.350,1	1.536,1	1.604,2	1.642,1	1.881,5	2.080,1
	(mln euro, prijzen 2008)													
Dienst Justitiële Inrichtingen														
gevangeniswezen, excl. vreemdelingenbewaring, incl. detentiecentra en politiecellen	583,6	572,4	644,7	697,9	838,9	835,0	863,8	915,7	1.050,8	1.138,9	1.085,8	1.047,7	1.122,4	1.138,2
jeugdinstellingen, strafrechtelijk	51,7	55,9	74,3	90,3	108,1	110,8	125,5	142,6	135,3	149,4	148,3	153,1	151,0	157,1
forensisch-psychiatrische centra (voorheen tbs-klinieken)	93,4	102,8	118,8	146,1	165,3	183,1	193,4	223,6	217,0	253,7	268,6	304,2	326,1	341,1

Tabel 10.7 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
extramurale capaciteit, volwassenen					3,9	5,2	5,1	6,4	6,8	18,6	22,1	23,6	18,8	12,8
extramurale capaciteit, jeugd										1,2	1,5	0,9	1,1	1,0
overig DJJ**	19,8	122,0	51,7	89,5	136,9	110,6	155,8	101,4	26,6	29,4	100,9	103,8	216,5	299,3
Centraal Justitieel Incassobureau***														
boetevonnissen voor misdrijven	0,9	1,8	1,9	1,9	2,3	2,2	2,1	2,1	2,3	2,5	2,4	2,3	2,1	2,3
transacties voor misdrijven						0,4	0,5	0,5	0,6	1,2	1,2	1,2	1,3	1,1
administratieve afhandeling vrijheidsstraffen	0,0	0,0	0,2	0,3	0,8	0,8	0,6	0,6	0,6	1,7	0,9	1,0	0,8	0,8
administratieve afhandeling taakstraffen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	1,1	1,2	1,1	1,1	1,1	1,0
ontnemingsmaatregelen	0,1	0,1	0,1	0,0	0,2	0,2	0,3	0,4	0,5	1,2	1,7	1,9	2,9	2,7
Overige instellingen														
Halt-maatregel	7,8	8,8	10,2	10,2	13,5	12,0	13,4	11,4	11,4	11,4	12,1	12,5	12,2	12,9
taakstraffen minderjarigen, misdrijven	8,0	9,3	10,4	12,0	14,9	15,6	17,6	19,6	20,5	26,0	30,0	33,2	47,5	49,7
taakstraffen meerderjarigen, misdrijven	29,6	34,5	34,5	34,7	36,9	36,3	35,1	32,2	29,8	40,3	36,3	42,6	43,1	46,2
Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming														
schadeloosstelling onrechtmatige detentie overig****	2,4	2,7	4,2	5,6	6,4	3,2	4,3	3,1	3,2	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Totaal tenuitvoerlegging*****	797,3	910,2	951,1	1.088,5	1.328,2	1.323,5	1.423,7	1.469,8	1.512,3	1.685,3	1.723,8	1.741,9	1.960,5	2.080,1
(euro, prijzen 2008)														
Uitgaven tenuitvoerlegging per hoofd van de bevolking	52	59	61	69	84	83	89	91	93	104	106	107	120	126
straf of maatregel*****	3.756	4.089	4.186	4.738	5.371	5.472	5.842	5.724	5.140	5.836	6.024	6.079	7.134	7.907

* Voorlopige cijfers.

** Niet toe te rekenen zaken, projecten en dergelijke.

*** In 2004 is het CJIB overgegaan op een nieuwe methodiek voor kostprijsberekening. Het verschil zit met name in de doorbelaste kosten. Deze kosten zijn nu op een meer evenredige wijze dan voorheen over alle producten verdeeld. Hierdoor zijn de cijfers van 2004 niet goed vergelijkbaar met voorgaande jaren.

**** Onder andere beleidsvorming.

***** In de periode 2002-2004 inclusief personeel en materieel van de verantwoordelijke beleidsdirecties bij het ministerie van Justitie (circa 0,5% in 2002).

***** De som van alle vrijheidsstraffen, boetes, taakstraffen, maatregelen, OM-transacties en Halt-verwijzingen. Combinaties tellen dubbel.

Bron: rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen desbetreffende organisaties, bewerking WODC.

Gegevens over de periode 1970-1994 op aanvraag bij het WODC verkrijgbaar.

Tabel 10.8 **Kostprijzen justitiële inrichtingen**

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	(euro, nominaal)													
Gevangeniswezen incl. vreemdelingenbewaring	123	123	112	119	148	159	171	185	191	187	178	176	190	202
gevangeniswezen	.	.	112	120	149	160	172	187	192	189	179	181	197	208
vreemdelingenbewaring	.	.	102	110	129	141	155	170	174	170	167	143	155	159
Detentiecentra (o.a. noodcapaciteit drugkoeriers)									134	146	140			
Politiecellen (arrestanten en vreemdelingen)			98	80	80	80	80	81	98	93	109			
Extramurale voorzieningen ((B)PP, ET, ED, STP)				67	43	63	69	74	49	67	67	72	72	60
VN-cellen					192	192	236	384	378	331	298			
Uitzetcentra (vreemdelingen)									201	147	120			
Jeugdinstellingen	202	212	215	216	238	246	258	286	303	299	293	308	326	398
rijksjeugdinstellingen	248	232	235	251	282	297	306	319	338	341	321			
particuliere jeugdinstellingen	167	195	197	187	205	211	213	261	285	279	271			
inkoopplaatsen particuliere jeugdinstellingen	.	.	.	203	169	168	178	173	161	164	284			
Forensisch-psychiatrische centra (voorheen tbs-klinieken)	353	345	318	362	324	324	353	389	387	441	435	444	449	465
rijks-tbs-klinieken	356	356	311	382	421	431	473	520	503	500	512			
particuliere tbs-klinieken	349	336	323	345	343	346	372	408	406	399	386			
Pieter Baan Centrum (plaatsen)	678	711	728							1.565
Pieter Baan Centrum (rapportages)	35.768	46.650	48.503	51.823	49.196	65.315	

Tabel 10.8 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	(euro, prijzen 2008)													
Gevangeniswezen incl. vreemdelingenbewaring	169	168	150	158	191	197	203	212	213	205	191	186	198	202
gevangeniswezen	.	.	151	160	194	199	205	214	215	207	192	192	205	208
vreemdelingenbewaring	.	.	138	146	168	175	184	195	195	187	179	152	162	159
Detentiecentra (o.a. noodcapaciteit drugskoeriers)								150	150	160	150			
Politiecellen (arrestanten en vreemdelingen)			132	107	104	99	95	93	110	102	117			
Extramurale voorzieningen ((B)PP, ET, ED, STP)				89	56	78	82	85	55	74	72	76	75	60
VN-cellen					248	238	281	441	424	363	320	.	.	.
Uitzetcentra (vreemdelingen)								225	225	161	129			
Jeugdinstellingen	279	291	290	287	308	306	307	329	339	328	315	327	340	398
rijksjeugdinstellingen	342	318	317	334	365	369	364	366	378	374	345	.	.	.
particuliere jeugdinstellingen	230	267	265	249	266	262	254	300	319	306	291	.	.	.
inkoopplaatsen particuliere jeugdinstellingen	.	.	.	271	219	209	212	199	180	180	305	.	.	.
Forensisch-psychiatrische centra (voorheen tbs-klinieken)	486	473	428	483	420	403	420	447	433	484	467	471	468	455
rijks-tbs-klinieken	491	488	419	509	546	535	562	597	563	549	550	.	.	.
particuliere tbs-klinieken	481	461	435	459	445	430	442	469	455	438	415	.	.	.
Pieter Baan Centrum (plaatsen)	879	883	866							1.565
Pieter Baan Centrum (rapportages)								41.100	52.255	53.213	55.686	52.185	68.058	

Bron: rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen desbetreffende organisaties, bewerking WODC. Gegevens over de periode 1972-1994 op aanvraag bij het WODC verkrijgbaar.

Tabel 10.9 Uitgaven ondersteuning

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
(mln euro, nominaal)														
Reclassering														
meerderjarigen (excl. vroeghulp, rapportages en taakstraffen)	38,1	29,0	43,7	56,5	47,5	52,6	71,0	67,8	70,4	63,4	81,8	82,9	108,3	118,9
minderjarigen (Raad voor de Kinderbescherming)	13,4	14,7	17,4	14,1	21,3	22,0	26,1	26,0	29,0	34,8	37,7	49,7	47,6	53,4
Gesubsidieerde rechtsbijstand strafzaken (excl. piketdienst)***	37,9	41,1	45,5	46,7	48,5	61,8	68,1	64,6	83,1	89,9	100,8	98,7	110,1	106,6
Totaal ondersteuning**	89,4	84,8	106,5	117,3	117,3	136,4	165,2	158,5	182,5	188,1	220,2	231,3	266,0	278,9
(mln euro, prijzen 2008)														
Reclassering														
meerderjarigen (excl. vroeghulp, rapportages en taakstraffen)	52,5	39,7	58,8	75,3	61,6	65,3	84,4	77,9	78,9	69,6	87,9	88,0	112,9	118,9
minderjarigen (Raad voor de Kinderbescherming)	18,5	20,2	23,4	18,8	27,5	27,4	31,1	29,9	32,5	38,1	40,5	52,7	49,6	53,4
Gesubsidieerde rechtsbijstand strafzaken (excl. piketdienst)***	52,2	56,3	61,2	62,2	62,8	76,7	81,0	74,3	93,1	98,6	108,3	104,7	114,7	106,6
Totaal ondersteuning**	123,2	116,2	143,4	156,3	152,0	169,4	196,5	182,1	204,5	206,3	236,7	245,4	277,1	278,9
(euro, prijzen 2008)														
Uitgaven ondersteuning per hoofd van de bevolking	8	7	9	10	10	11	12	11	13	13	15	15	17	17
ingestroomde rechtbankzaak bij het OM	478	464	572	645	647	726	833	725	756	753	887	917	1.016	1.072

* Voorlopige cijfers.

** In de periode 2002-2004 inclusief personeel en materieel van de verantwoordelijke beleidsdirecties bij het ministerie van Justitie (circa 0,5% in 2002).

*** excl. vreemdelingenbewaring en BOPZ-zaken.

Bron: rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen desbetreffende organisaties, directie Sancties & Preventie van het ministerie van Justitie, bewerking WODC.

Gegevens over de periode 1970-1994 op aanvraag bij het WODC verkrijgbaar.

Tabel 10.10 Uitgaven criminaliteitsbestrijding en rechtshandhaving t.b.v. minderjarigen

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
(mln euro, nominaal)														
Per beleidsterrein														
vervolgving	25,2	29,0	33,6	39,1	47,1	53,2	63,4	69,9	71,5	78,6	83,9	87,3	93,1	96,9
berechting	3,5	3,8	4,5	5,5	7,0	10,2	13,2	16,0	15,6	18,2	20,1	20,7	23,7	26,3
tenuitvoering	49,0	54,0	70,5	84,5	105,4	111,5	131,9	151,4	149,7	171,9	179,2	188,8	203,9	221,3
ondersteuning	17,7	20,7	24,3	21,8	29,3	34,2	39,6	41,1	47,4	55,3	60,6	72,7	74,4	78,4
Totaal	95,4	107,5	132,9	150,8	188,8	209,1	248,2	278,4	284,2	324,0	343,7	369,5	395,1	422,9
(mln euro, prijzen 2008)														
Per beleidsterrein														
vervolgving	34,7	39,8	45,3	52,1	61,0	66,0	75,5	80,3	80,1	86,2	90,1	92,6	97,0	96,9
berechting	4,8	5,2	6,0	7,3	9,1	12,7	15,7	18,4	17,5	20,0	21,6	22,0	24,7	26,3
tenuitvoering	67,6	74,0	94,9	112,5	136,6	138,5	156,9	174,0	167,7	188,6	192,5	200,3	212,5	221,3
ondersteuning	24,4	28,4	32,7	29,0	38,0	42,5	47,2	47,2	53,0	60,6	65,1	77,1	77,5	78,4
Totaal	131,5	147,4	179,0	200,9	244,7	259,8	295,2	319,9	318,3	355,4	369,4	392,0	411,6	422,9
(euro, prijzen 2008)														
Uitgaven per														
hoofd van de bevolking	9	9	11	13	15	16	18	20	20	22	23	24	25	26
hoofd van de minderjarige bevolking**	39	43	52	58	70	74	83	89	88	99	103	110	116	120
minderjarige verdachte***	3.178	2.893	3.786	4.333	5.066	5.452	6.238	6.255	5.747	5.769	5.680	5.569	5.975	.

* Voorlopige cijfers.

** 0-17 jarigen.

*** 12-17 jarigen.

Bron en overige noten: zie tabel 10.11 t/m 10.13.

Gegevens over de periode 1972-1994 op aanvraag bij het WODC verkrijgbaar.

Tabel 10.11 Uitgaven vervolging en berechting t.b.v. minderjarigen

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
<i>(mln euro, nominaal)</i>														
Vervolging totaal	25,2	29,0	33,6	39,1	47,1	53,2	63,4	69,9	71,5	78,6	83,9	87,3	93,1	96,9
Openbaar Ministerie**	11,3	12,9	15,3	17,8	19,8	23,5	28,4	29,4	32,2	39,0	42,4	43,3	49,2	49,0
Raad voor de Kinderbescherming, basis- en vervolgonderzoek	13,8	16,1	18,3	21,3	27,3	29,7	35,1	40,5	39,3	39,6	41,5	44,0	43,9	47,9
Berechting***	3,5	3,8	4,5	5,5	7,0	10,2	13,2	16,0	15,6	18,2	20,1	20,7	23,7	26,3
<i>(mln euro, prijzen 2008)</i>														
Vervolging totaal	34,7	39,8	45,3	52,1	61,0	66,0	75,5	80,3	80,1	86,2	90,1	92,6	97,0	96,9
Openbaar Ministerie**	15,6	17,7	20,6	23,6	25,7	29,1	33,8	33,8	36,0	42,8	45,5	46,0	51,3	49,0
Raad voor de Kinderbescherming, basis- en vervolgonderzoek	19,1	22,1	24,6	28,4	35,4	36,9	41,7	46,5	44,1	43,4	44,6	46,7	45,7	47,9
Berechting***	4,8	5,2	6,0	7,3	9,1	12,7	15,7	18,4	17,5	20,0	21,6	22,0	24,7	26,3
<i>(euro, prijzen 2008)</i>														
Uitgaven vervolging per hoofd van de bevolking	2,25	2,56	2,90	3,32	3,86	4,15	4,70	4,97	4,94	5,30	5,52	5,67	5,92	5,89
hoofd van de minderjarige bevolking****	10	12	13	15	18	19	21	22	22	24	25	26	27	27
ingestroomde rechtbankzaak bij het OM tegen minderjarigen*****	1.451	1.519	1.649	1.891	2.255	2.447	2.740	2.821	2.579	2.550	2.512	2.537	2.493	2.649
Uitgaven berechting per hoofd van de bevolking	0,31	0,34	0,39	0,46	0,57	0,80	0,98	1,14	1,08	1,23	1,32	1,35	1,51	1,60
hoofd van de minderjarige bevolking****	1,42	1,53	1,76	2,11	2,61	3,62	4,42	5,14	4,87	5,55	6,02	6,16	6,94	7,44
ingestroomde rechtbankzaak bij het OM tegen minderjarigen*****	689	690	813	922	1.090	1.412	1.763	1.839	1.625	1.681	1.758	1.769	1.918	1.947

* Voorlopige cijfers.

** Inclusief gerechtskosten, huisvestingskosten en gecorrigeerd voor overhevelingen van de zittende magistratuur in 2002. In de periode 2002-2004 inclusief personeel en materieel van de verantwoordelijke beleidsdirecties bij het ministerie van Justitie (circa 2% in 2002).

*** Inclusief huisvestingskosten en gecorrigeerd voor overhevelingen naar het OM (in 2002). In de periode 2002-2004 inclusief personeel en materieel van de verantwoordelijke beleidsdirecties bij het ministerie van Justitie (circa 1% in 2002).

**** 0 - 17 jarigen.

***** 12 - 17 jarigen

Bron: rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen desbetreffende organisaties, directie Sancties & Preventie van het ministerie van Justitie, bewerking WODC. Gegevens over de periode 1972-1994 op aanvraag bij het WODC verkrijgbaar.

Tabel 10.12 Uitgaven tenuitvoerlegging t.b.v. minderjarigen

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
	(mln euro, nominaal)													
Dienst Justitiële Inrichtingen	37,5	40,8	55,2	67,8	83,4	89,2	105,5	124,1	120,8	136,1	138,0	144,3	144,9	157,1
jeugdinstellingen, strafrechtelijk										1,1	1,4	0,8	1,0	1,0
extramurale capaciteit, jeugd														
Centraal Justitieel Incassobureau**	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
boetevonnissen voor misdrijven														
transacties voor misdrijven						0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
administratieve afhandeling vrijheidsstraffen	nvt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Overige instellingen														
Halt-maatregel	5,7	6,4	7,6	7,6	10,4	9,6	11,3	9,9	10,2	10,4	11,2	11,8	11,7	12,9
taakstraffen minderjarigen, misdrijven	5,8	6,8	7,7	9,0	11,5	12,5	14,8	17,1	18,3	23,7	27,9	31,3	45,6	49,7
Raad voor de Strafrechtstoepassing en														
Jeugdbescherming						0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
Totaal tenuitvoerlegging***	49,0	54,0	70,5	84,5	105,4	111,5	131,9	151,4	149,7	171,9	179,2	188,8	203,9	221,3
	(mln euro, prijzen 2008)													
Dienst Justitiële Inrichtingen	51,7	55,9	74,3	90,3	108,1	110,8	125,5	142,6	135,3	149,4	148,3	153,1	151,0	157,1
jeugdinstellingen, strafrechtelijk														
extramurale capaciteit, jeugd										1,2	1,5	0,9	1,1	1,0
Centraal Justitieel Incassobureau**	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
boetevonnissen voor misdrijven														
transacties voor misdrijven						0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
administratieve afhandeling vrijheidsstraffen	nvt	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Overige instellingen														
Halt-maatregel	7,8	8,8	10,2	10,2	13,5	12,0	13,4	11,4	11,4	11,4	12,1	12,5	12,2	12,9
taakstraffen minderjarigen, misdrijven	8,0	9,3	10,4	12,0	14,9	15,6	17,6	19,6	20,5	26,0	30,0	33,2	47,5	49,7
Raad voor de Strafrechtstoepassing en														
Jeugdbescherming						0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Totaal tenuitvoerlegging***	67,6	74,0	95,0	112,6	136,8	138,7	157,0	174,1	167,8	188,8	192,6	200,4	212,6	221,4

Tabel 10.12 (vervolg)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
(euro, prijzen 2008)														
Uitgaven tenuitvoerlegging per hoofd van de bevolking	4	5	6	7	9	9	10	11	10	12	12	12	13	13
hoofd van de minderjarige bevolking****	20	22	28	33	39	39	44	49	47	52	54	56	60	63
straf of maatregel opgelegd aan minderjarigen*****	2.379	2.089	2.631	2.895	3.304	3.371	3.876	3.915	3.298	3.629	3.403	3.657	3.760	4.174

* Voorlopige cijfers.

** In 2004 is het C.JIB overgegaan op nieuwe methodiek voor kostprijsberekening. Het verschil zit met name in de doorbelaste kosten. Deze kosten zijn nu op een meer evenredige wijze dan voorheen over alle producten verdeeld. Hierdoor zijn de cijfers vanaf 2004 niet goed vergelijkbaar met voorgaande jaren.

*** In de periode 2002-2004 inclusief personeel en materieel van de verantwoordelijke beleidsdirecties bij het ministerie van Justitie (circa 0,5% in 2002).

**** 0-17 jarigen.

***** De som van alle vrijheidsstraffen, boetes, taakstraffen, maatregelen, OM-transacties en Halt-verwijzingen voor 12-17 jarigen.

Combinaties tellen dubbel.

Bron: rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen desbetreffende organisaties, bewerking WODC.

Gegevens over de periode 1970-1994 op aanvraag bij het WODC verkrijgbaar.

Tabel 10.13 Uitgaven ondersteuning t.b.v. minderjarigen

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
(mln euro, nominaal)														
Reclassering														
minderjarigen (Raad voor de Kinderbescherming)	13,4	14,7	17,4	14,1	21,3	22,0	26,1	26,0	29,0	34,8	37,7	49,7	47,6	53,4
Gesubsidieerde rechtsbijstand strafzaken (excl. piketdienst)	4,3	6,0	6,9	7,6	8,0	12,1	13,5	15,1	18,3	20,5	22,9	23,0	26,8	25,0
Totaal ondersteuning**	17,7	20,7	24,3	21,8	29,3	34,2	39,6	41,1	47,4	55,3	60,6	72,7	74,4	78,4
(mln euro, prijzen 2008)														
Reclassering														
minderjarigen (Raad voor de Kinderbescherming)	18,5	20,2	23,4	18,8	27,5	27,4	31,1	29,9	32,5	38,1	40,5	52,7	49,6	53,4
Gesubsidieerde rechtsbijstand strafzaken (excl. piketdienst)	5,9	8,2	9,3	10,2	10,4	15,1	16,1	17,3	20,5	22,5	24,6	24,4	27,9	25,0
Totaal ondersteuning**	24,4	28,4	32,7	29,0	38,0	42,5	47,2	47,2	53,0	60,6	65,1	77,1	77,5	78,4
(euro, prijzen 2008)														
Uitgaven ondersteuning per hoofd van de bevolking	2	2	2	2	2	3	3	3	3	4	4	5	5	5
hoofd van de minderjarige bevolking***	7	8	10	8	11	12	13	13	15	17	18	22	22	22
ingestroomde rechtbankzaak tegen minderjarigen bij het OM****	1.020	1.083	1.190	1.054	1.402	1.573	1.712	1.658	1.708	1.793	1.815	2.110	1.991	2.144

* Voorlopige cijfers.

** In de periode 2002-2004 inclusief personeel en materieel van de verantwoordelijke beleidsdirecties bij het ministerie van Justitie (circa 0,5% in 2002).

*** 0-17 jarigen.

**** 12-17 jarigen.

Bron: rijksbegroting/slotwet, jaarverslagen desbetreffende organisaties, directie Sancties & Preventie van het ministerie van Justitie, bewerking WODC.

Gegevens over de periode 1970-1994 op aanvraag bij het WODC verkrijgbaar.

Tabel 10.14 Inflatie en inwoners

	Bevolking	Minderjarige bevolking	Deflator collectieve overheidsbestedingen
	(jaargemiddelde)	(jaargemiddelde)	(nationale rekeningen)
1995	15.459.006	3.393.421	73
1996	15.530.498	3.409.869	73
1997	15.610.650	3.427.840	74
1998	15.707.209	3.450.174	75
1999	15.812.088	3.476.972	77
2000	15.925.513	3.512.050	80
2001	16.046.180	3.551.283	84
2002	16.148.929	3.581.663	87
2003	16.225.302	3.598.565	89
2004	16.281.779	3.600.629	91
2005	16.319.868	3.589.674	93
2006	16.346.101	3.573.105	94
2007*	16.381.696	3.555.282	96
2008*	16.445.993	3.537.177	100

* Voorlopige cijfers.

Bron: CBS, bewerking WODC.

Gegevens over de periode 1970-1994 op aanvraag bij het WODC verkrijgbaar.

Tabellen bij hoofdstuk 11

Tabel 11.1 Aantal ondervonden misdrijven per land en naar type delict (per 100 respondenten); onveiligheidsgevoelens

	Autodiefstal			Diefstal uit auto			Diefstal van motor			Fietsdiefstal		
	1995	1999	2004	1995	1999	2004	1995	1999	2004	1995	1999	2004
Nederland	0,4	0,4	1,0	7,0	5,7	4,8	1,1	0,7	0,4	13,0	10,2	8,7
België	.	0,9	0,6	.	4,1	5,5	.	0,3	0,1	.	5,2	6,1
Denemarken	.	1,2	1,4	.	4,1	3,4	.	1,0	0,5	.	8,7	8,0
Duitsland	.	.	0,2	.	.	2,4	.	.	0,2	.	.	4,3
Engeland en Wales	2,7	2,4	2,3	11,3	8,5	8,2	0,2	0,5	0,8	4,2	3,2	3,2
Frankrijk	1,8	2,0	0,7	9,3	6,2	4,2	1,0	0,3	0,5	3,7	1,9	0,9
Luxemburg	.	.	0,6	.	.	3,3	.	.	0,0	.	.	1,6
Bulgarije	.	.	1,2	.	.	4,2	.	.	0,0	.	.	1,1
Estland	2,0	0,9	0,6	10,5	12,3	6,8	0,2	.	.	5,6	4,3	3,7
Finland	0,5	0,4	0,5	3,5	3,2	2,7	0,2	0,1	0,1	6,4	5,8	6,5
Griekenland	.	.	0,3	.	.	2,2	.	.	0,8	.	.	2,4
Hongarije	.	.	0,2	.	.	2,4	.	.	0,0	.	.	2,0
Ierland	.	.	1,3	.	.	6,5	.	.	0,3	.	.	2,6
Italië	.	.	1,1	.	.	2,7	.	.	1,3	.	.	2,4
Noord-Ierland	1,6	1,5	1,7	3,5	3,3	5,9	0,0	0,0	0,4	1,3	2,4	2,2
Noorwegen	.	.	0,9	.	.	3,1	.	.	0,3	.	.	5,1
Oostenrijk	0,1	.	0,1	1,9	.	2,5	0,0	.	0,0	4,3	.	2,4
Polen	0,9	1,1	0,7	7,8	7,5	4,4	0,3	0,2	0,1	3,5	4,1	2,6
Portugal	.	1,0	1,6	.	6,9	6,8	.	0,3	0,0	.	0,8	0,5
Schotland	2,0	0,9	0,4	8,9	5,8	2,7	0,1	0,2	0,2	2,1	2,3	2,1
Spanje	.	.	1,5	.	.	3,7	.	.	0,4	.	.	0,7
Zweden	1,5	1,4	0,5	6,0	7,1	5,7	0,6	0,4	0,7	11,4	9,4	5,3
Zwitserland	0,1	.	0,2	3,3	.	3,7	1,9	.	0,7	9,9	.	6,3
Australië	.	2,0	1,2	.	8,4	5,8	.	0,1	0,2	.	2,2	1,5
Canada	1,6	1,4	0,8	7,9	6,9	6,3	0,1	0,1	0,2	4,0	4,2	3,2
Japan	.	0,1	0,1	.	1,7	1,2	.	1,0	0,7	.	7,9	6,7
Verenigde Staten	2,0	0,6	1,2	9,5	8,1	7,5	0,2	0,3	0,3	3,8	2,7	3,7

Tabel 11.1 (vervolg)

	Inbraak			Poging tot inbraak			Diefstal met geweld			Diefstal van persoonlijke bezittingen		
	1995	1999	2004	1995	1999	2004	1995	1999	2004	1995	1999	2004
Nederland	3,3	2,3	1,4	4,1	3,0	1,5	0,8	1,5	0,8	9,0	6,0	4,2
België	.	2,4	2,1	.	3,7	2,9	.	1,4	1,4	.	4,8	4,1
Denemarken	.	3,3	3,5	.	1,6	1,7	.	0,8	1,2	.	4,4	3,8
Duitsland	.	.	1,1	.	.	1,3	.	.	0,5	.	.	3,9
Engeland en Wales	3,4	3,4	4,6	4,4	3,8	3,3	1,7	2,0	2,6	5,5	5,7	7,5
Frankrijk	2,9	1,0	1,8	2,2	1,9	1,2	1,3	1,8	0,9	4,8	3,1	3,9
Luxemburg	.	.	2,2	.	.	2,7	.	.	0,8	.	.	5,0
Bulgarije	.	.	3,0	.	.	2,8	.	.	1,4	.	.	4,8
Estland	5,6	5,0	4,2	5,0	3,8	2,2	4,2	3,8	1,7	6,7	6,7	7,2
Finland	0,8	0,5	1,2	0,8	1,3	0,5	0,8	0,7	0,4	3,6	3,9	2,6
Griekenland	.	.	2,0	.	.	1,8	.	.	1,9	.	.	6,1
Hongarije	.	.	2,5	.	.	1,0	.	.	1,1	.	.	3,7
Ierland	.	.	2,4	.	.	3,1	.	.	3,0	.	.	7,7
Italië	.	.	2,8	.	.	3,3	.	.	0,3	.	.	2,5
Noord-Ierland	1,8	1,7	1,6	1,4	0,9	2,5	0,7	0,1	1,1	3,0	2,6	6,4
Noorwegen	.	.	1,4	.	.	1,2	.	.	0,8	.	.	5,9
Oostenrijk	1,0	.	1,2	0,5	.	1,6	0,2	.	0,5	5,7	.	3,7
Polen	2,6	2,5	2,0	2,8	1,8	1,4	2,6	2,5	1,5	7,4	6,4	3,9
Portugal	.	1,8	1,9	.	1,7	0,8	.	1,3	1,1	.	2,1	1,7
Schotland	1,6	1,5	2,2	2,9	2,2	2,6	1,0	0,9	1,0	5,5	5,0	3,2
Spanje	.	.	1,1	.	.	0,5	.	.	1,7	.	.	2,2
Zweden	1,5	2,3	0,8	1,2	0,9	0,1	0,5	1,5	1,2	5,8	7,2	3,1
Zwitserland	1,6	1,2	2,1	1,3	2,0	1,7	0,9	1,1	1,3	6,8	.	.
Australië	.	4,8	3,1	.	4,0	3,0	.	1,5	1,3	.	8,0	4,3
Canada	4,0	2,9	2,6	3,6	2,7	2,0	1,8	1,2	0,8	7,3	6,3	5,3
Japan	.	1,7	1,2	.	1,2	1,3	.	0,1	0,2	.	0,5	0,3
Verenigde Staten	3,9	3,3	4,1	4,4	3,3	3,3	1,6	0,6	1,1	4,6	6,7	5,8

Tabel 11.1 (vervolg)

	Seksuele incidenten (alleen vrouwen)			Bedreiging en mishandeling			Percentage van de bevolking dat zich buitenshuis en in het donker (zeer) onveilig voelt		
	1995	1999	2004	1995	1999	2004	1995	1999	2004
Nederland	6,0	5,7	2,9	7,3	5,3	8,0	20	18	18
België	.	2,1	1,1	.	4,6	7,1	.	21	26
Denemarken	.	4,6	3,0	.	4,7	5,5	.	17	17
Duitsland	.	.	2,4	.	.	4,2	.	.	30
Engeland en Wales	3,1	6,1	1,7	9,7	12,4	8,1	32	26	32
Frankrijk	1,7	1,3	0,4	5,7	6,0	3,4	20	22	21
Luxemburg	.	.	0,3	.	.	3,7	.	.	36
Bulgarije	.	.	0,2	.	.	1,9	.	.	53
Estland	3,2	4,3	1,5	7,6	9,4	4,4	41	41	34
Finland	4,7	8,4	1,2	7,4	6,1	4,0	17	18	14
Griekenland	.	.	3,7	.	.	5,2	.	.	42
Hongarije	.	.	0,3	.	.	2,1	.	.	26
Ierland	.	.	3,7	.	.	8,0	.	.	27
Italië	.	.	0,8	.	.	1,1	.	.	35
Noord-Ierland	3,8	1,4	3,7	3,8	4,3	9,8	22	22	26
Noorwegen	.	.	3,3	.	.	5,0	.	.	14
Oostenrijk	9,5	.	1,5	3,7	.	2,9	20	.	19
Polen	2,3	0,5	1,2	7,4	5,4	5,7	34	34	33
Portugal	.	1,2	0,6	.	2,0	1,1	.	27	34
Schotland	1,5	2,1	1,1	7,3	10,3	5,7	26	19	30
Spanje	.	.	1,2	.	.	2,8	.	.	33
Zweden	6,0	6,0	3,6	7,6	6,5	5,2	11	15	19
Zwitserland	9,6	3,5	3,2	4,1	3,9	4,3	17	22	.
Australië	.	4,7	.	.	8,1	11,2	.	34	27
Canada	4,8	2,6	2,4	7,1	8,5	4,8	26	16	17
Japan	.	3,1	1,6	.	0,6	0,8	.	22	35
Verenigde Staten	4,9	2,8	5,0	10,0	6,5	8,1	25	14	19

Bron: ICVS

Tabel 11.2 Aantal slachtoffers van voltooide moord en doodslag per land (per 100.000 inwoners)

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Nederland	.	.	.	1,3	1,2	1,0	1,2	1,1	1,5	1,5
België	1,4	1,1	1,8	1,3
Denemarken	1,5	1,3	1,1	1,1	0,9	1,3	1,0	0,9	1,0	1,1
Duitsland *	1,4	1,5	1,6	1,5	1,5	1,4	1,5	1,4	1,3	1,3
Engeland en Wales	1,3	1,1	1,2	1,1	1,2	1,2	1,3	1,4	1,2	1,3
Frankrijk	2,3	2,4
Luxemburg
Bulgarije
Estland
Finland	2,3	2,2	2,2	2,3	2,2	2,5	3,0	2,4	2,4	2,8
Griekenland
Hongarije
Ierland
Italië	.	1,4	2,5	2,1	.	1,6	1,5	1,9	2,2	.
Letland
Litouwen
Noord-Ierland
Noorwegen	0,8	0,7	1,1	0,9	1,0	0,9	0,9	0,9	1,0	1,5
Oostenrijk
Polen
Portugal
Roemenië
Schotland
Slovenië
Slowakije
Spanje
Tsjechië
Zweden	1,6	1,8	1,5	1,5	1,4	1,5	1,8	1,6	1,7	1,8
Zwitserland
Australië
Canada	2,6	2,8	2,7	2,8	2,7	2,8	2,2	2,5	2,2	.
Japan	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,4	1,3	1,2	1,1
Verenigde Staten	10,2	9,8	9,1	8,3	7,9	7,9	8,6	8,3	8,4	8,7

Tabel 11.2 (vervolg)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Nederland	1,5	1,4	1,6	1,7	1,5	1,8	1,8	1,7	1,6	1,4
België	1,2	1,4	1,2	1,4	2,1	1,7
Denemarken	0,8	1,3	1,2	1,4	1,4	1,1	1,3	1,7	0,9	1,0
Duitsland *	1,2	1,6	1,5	1,8	1,7	1,7	1,5	1,4	1,2	1,2
Engeland en Wales	1,3	1,4	1,3	1,3	1,4	1,4	1,3	1,4	1,4	1,5
Frankrijk	2,4	2,4	2,3	2,4	2,4	2,3	2,0	1,6	1,6	1,6
Luxemburg	1,4
Bulgarije	5,6	4,9	4,6	4,6	3,9
Estland	16,6	14,6	12,2	13,5	10,9
Finland	3,0	3,1	3,1	2,6	2,9	2,9	3,0	2,7	2,2	2,8
Griekenland	1,0	1,3	1,3	1,4	1,3	1,4	1,6	1,9	1,9	1,5
Hongarije	2,9	2,6	2,8	2,8	2,5
Ierland	0,5	0,7	0,7	0,6	0,7	1,2	1,2	1,4	1,4	1,3
Italië	3,2	3,5	2,7	2,0	1,8	1,8	1,8	1,6	1,6	1,5
Letland	7,3	7,1	7,0	6,9	6,3
Litouwen	12,1	10,0	9,2	8,5	8,5
Noord-Ierland	1,5	2,4	3,0	4,6	2,1
Noorwegen	1,1	1,2	1,1	0,9	0,8	1,0	1,0	0,9	0,9	0,8
Oostenrijk	1,1	1,4	1,1	1,1	0,8
Polen	2,6	2,6	2,6	2,3	2,2
Portugal	4,1	3,9	3,8	3,4	3,0
Roemenië
Schotland	2,7	2,6	1,8	1,9	2,5
Slovenië	2,4	2,0	1,9	0,8	1,3
Slowakije	2,4	2,5	2,6	2,4	2,6
Spanje	1,0	1,0	0,9	1,1	1,0
Tsjechië	1,8	1,7	.	.	.
Zweden	1,4	1,6	2,0	2,0	1,8	2,0	2,3	1,8	2,1	2,1
Zwitserland	1,1	1,2	1,2	1,0	1,2
Australië	1,9	2,0	1,9	2,0	1,9	1,9	2,0	1,7	1,7	1,8
Canada	2,1	2,0	2,1	2,0	1,8	1,7
Japan	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,0
Verenigde Staten	9,4	9,8	9,3	9,5	9,0	8,2	7,4	6,8	6,3	5,6

Tabel 11.2 (vervolg)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nederland	1,4	1,6	1,3	1,4	1,4	1,2	1,0	1,0
België	2,0	2,3	2,2	1,8	2,1	1,7	1,7	1,9
Denemarken	1,1	1,0	0,9	1,2	1,1	1,3	0,8	1,4
Duitsland*	1,6	1,4	1,4	1,3	1,0	1,0	0,9	0,8
Engeland en Wales	1,6	1,7	2,0	1,6	1,6	1,4	1,4	1,4
Frankrijk	2,1	2,1	2,2	2,0	1,6	1,5	1,4	.
Luxemburg	0,9	1,3	0,9	0,7	0,4	0,9	2,0	1,5
Bulgarije	3,9	3,6	3,2	3,0	3,1	2,5	2,4	2,3
Estland	10,4	10,0	10,3	10,9	6,8	8,4	6,8	7,0
Finland	3,4	3,6	3,1	2,6	2,7	2,2	2,1	2,4
Griekenland	1,5	1,3	1,0	1,1	1,0	1,1	1,0	1,1
Hongarije	2,0	2,5	2,0	2,3	2,1	1,6	1,7	1,4
Ierland	1,0	1,4	1,4	1,1	1,1	1,5	1,6	.
Italië	1,4	1,3	1,2	1,3	1,3	1,1	1,1	1,2
Letland	6,2	.	.	.	8,7	5,5	6,4	5,2
Litouwen	10,1	9,7	8,1	9,5	10,5	11,9	8,9	7,9
Noord-Ierland	2,9	3,1	2,7	1,9	2,4	1,7	1,4	1,7
Noorwegen	1,1	0,9	1,1	1,2	0,8	0,7	0,7	0,6
Oostenrijk	1,0	0,8	0,8	0,6	0,7	0,7	0,7	0,5
Polen	2,5	2,0	1,9	1,7	1,7	1,5	1,3	1,4
Portugal	2,4	2,7	2,5	2,6	1,4	1,3	1,4	1,4
Roemenië	2,6	2,7	2,5	2,5	2,4	2,1	2,0	1,9
Schotland	2,1	2,1	2,5	2,1	2,6	2,0	2,4	2,2
Slovenië	1,8	0,7	1,4	1,0	1,4	1,0	0,6	1,2
Slowakije	2,6	2,4	2,4	2,4	2,3	2,0	1,7	1,6
Spanje	1,2	1,3	.	1,2	1,2	1,2	1,1	1,3
Tsjechië	1,3	1,0	1,3	1,9
Zweden	2,0	1,9	2,2	1,8	1,2	0,9	1,0	1,2
Zwitserland	0,9	1,2	1,2	1,0	1,1	1,0	0,8	0,7
Australië	1,8	1,8	1,8	1,7	1,5	1,5	1,6	1,3
Canada	1,7	1,8	1,9	1,7	1,9	2,0	1,9	1,8
Japan	1,1	1,1	1,3	0,9	1,1	1,1	.	.
Verenigde Staten	5,5	5,6	5,6	5,7	5,4	5,6	5,7	5,6

* Tot en met 1990: West-Duitsland; 1991: West-Duitsland en Berlijn; vanaf 1992 geheel Duitsland.

Bron: European Sourcebook, Home Office, Nationale Statistische Bureaus, Eurostat (voor de jaren 2004-2007)

Gegevens over 2004-2007 zijn niet zonder meer vergelijkbaar met eerdere jaren.

**Tabel 11.3 Aantal geregistreerde misdrijven per land en naar type delict
(per 100.000 inwoners)**

	Totaal				Diefstal				Diefstal met geweld			
	1995	2000	2003	2006	1995	2000	2003	2006	1995	2000	2003	2006
Nederland*	7.911	8.207	8.439	7.454	5.684	5.398	5.191	4.075	102	117	123	84
België	7.439	9.747	9.914	9.600	3.459	4.521	4.156	3.864	130	253	248	189
Denemarken	10.300	9.447	9.025	7.822	5.390	5.498	5.360	4.398	39	59	38	37
Duitsland	8.151	7.622	7.964	7.654	4.704	3.630	3.671	3.159	78	72	72	65
Engeland en Wales	9.831	9.917	11.391	10.102	7.116	5.718	5.934	4.779	131	182	196	189
Frankrijk	6.337	6.352	6.595	6.072	3.958	3.692	3.676	3.118	129	185	208	207
Luxemburg	6.925	5.200	.	.	3.389	2.812	.	.	62	82	.	.
Bulgarije	2.374	1.773	1.677	1.601	1.788	1.120	962	886	69	55	63	37
Estland	2.667	4.189	3.960	3.858	1.975	2.885	2.562	1.981	210	345	139	75
Finland	9.778	10.259	10.326	9.816	4.277	4.218	3.407	2.762	43	50	39	32
Griekenland	3.138	3.496	4.008	4.160	671	631	619	596	15	16	21	23
Hongarije	4.876	4.446	4.081	4.229	2.265	2.311	1.786	1.695	26	34	32	27
Ierland	.	.	7.828	11.134	2.448	2.005	1.790	1.699	.	81	70	56
Italië	3.960	3.822	4.265	4.702	2.337	2.369	2.306	2.699	50	117	123	122
Letland	1.552	2.087	2.226	2.724	976	1.195	1.160	996	36	131	108	98
Litouwen	1.656	2.254	2.763	2.904	1.133	1.458	1.684	1.570	77	120	142	128
Noord-Ierland	4.284	7.125	7.513	6.954	3.059	3.111	3.037	2.245	75	105	116	90
Noorwegen	.	.	.	5.944	4.531	4.665	.	.	22	40	.	30
Oostenrijk	6.049	6.906	7.881	7.118	2.658	3.206	4.263	3.653	26	37	54	62
Polen	2.526	3.278	3.840	3.952	1.338	1.745	1.652	1.664	53	111	115	75
Portugal	3.276	3.515	3.998	3.748	1.397	1.588	1.723	1.492	144	166	189	198
Schotland	10.785	9.912	9.811	10.250	5.732	4.551	3.732	3.284	104	87	82	70
Slovenië	2.019	3.363	3.838	4.499	1.038	1.900	2.169	2.573	23	26	22	31
Slowakije	2.137	1.645	2.080	2.136	1.489	1.021	931	1.057	24	23	36	30
Spanje**	2.285	2.307	.	.	1.555	1.591	1.664	.	220	234	221	.
Tsjechië	3.638	3.812	3.507	3.271	2.588	2.465	2.309	1.989	39	46	54	46
Zweden	12.985	13.615	14.014	13.490	7.695	7.787	7.370	6.323	65	101	96	95
Zwitserland	4.256	3.729	.	.	3.888	3.327	4.005	3.309	46	52	59	55

Tabel 11.3 (vervolg)

	Drugs				Mishandeling				Moord en doodslag (incl. poging)			
	1995	2000	2003	2006	1995	2000	2003	2006	1995	2000	2003	2006
Nederland*	49	47	96	100	181	277	316	353	17,5	10,9	10,3	9,0
België	324	501	407	432	480	547	623	669	4,1	6,5	8,4	8,3
Denemarken	15	248	269	356	165	184	231	251	3,9	4,0	4,3	3,0
Duitsland	194	297	310	310	370	465	545	625	5,5	3,8	3,4	3,2
Engeland en Wales	.	218	272	371	392	859	.	.	2,7	3,0	3,4	2,6
Frankrijk	137	175	208	247	122	179	276	330	5,2	3,9	3,9	3,5
Luxemburg	186	279	.	.	291	259	.	.	13,7	13,9	.	.
Bulgarije	0	10	26	37	15	.	49	39	10,1	6,5	5,2	3,3
Estland	3	115	86	73	.	.	.	281	20,5	13,7	12,4	8,9
Finland	177	260	289	253	434	538	553	586	10,3	9,8	9,2	7,7
Griekenland	28	74	96	73	65	68	70	66	2,7	2,7	2,2	2,0
Hongarije	4	34	33	67	103	108	113	115	4,0	3,5	3,7	3,0
Ierland	107	221	233	336	.	.	312	324	1,5	1,4	1,3	1,6
Italië	67	60	65	54	38	50	53	102	4,9	3,9	3,9	3,6
Letland	11	27	43	44	24	18	.	68	11,1	9,1	9,5	6,5
Litouwen	11	25	29	49	24	38	110	129	13,7	10,9	10,8	8,7
Noord-Ierland	89	86	152	138	269	1.098	1.504	1.582	3,7	10,2	9,0	8,2
Noorwegen	535	983	.	624	58	78	.	.	2,2	2,6	.	1,8
Oostenrijk	145	223	273	290	403	461	412	440	2,3	2,3	1,8	1,8
Polen	11	50	125	184	75	84	145	151	3,5	3,7	3,4	2,8
Portugal	64	63	40	42	348	421	535	543
Schotland	483	621	836	829	1.028	1.205	1.265	1.655	15,0	13,7	16,7	18,4
Slovenië	23	68	52	89	25	21	16	13	4,8	4,0	2,9	3,8
Slowakije	.	.	25	32	83	69	75	.	2,4	2,6	2,7	1,7
Spanje**	33	43	61	.	2,4	3,0	.	.
Tsjechië	11	43	37	28	78	70	67	56	2,7	2,7	2,2	2,2
Zweden	323	363	456	736	616	659	728	848
Zwitserland	586	641	639	628	52	74	92	124	2,3	2,2	2,5	2,6

Tabel 11.3 (vervolg)

	Verkrachting			
	1995	2000	2003	2006
Nederland*	9	10	9	9
België	13	24	27	27
Denemarken	8	9	10	10
Duitsland	8	9	11	10
Engeland en Wales	10	16	25	26
Frankrijk	13	14	17	16
Luxemburg	11	7	.	.
Bulgarije	9	7	7	4
Estland	7	5	8	11
Finland	9	11	11	12
Griekenland	2	2	2	2
Hongarije	4	3	3	2
Ierland	23	9	8	9
Italië	2	4	5	8
Letland	6	6	5	5
Litouwen	5	5	10	13
Noord-Ierland	16	14	23	26
Noorwegen	9	12	.	18
Oostenrijk	11	14	15	14
Polen	6	7	6	6
Portugal	5	4	4	3
Schotland	8	14	21	22
Slovenië	6	4	4	3
Slowakije	4	2	4	3
Spanje**	4	4	4	.
Tsjechië	7	5	6	5
Zweden	19	23	29	46
Zwitserland	4	6	7	9

* Nederland, Drugs: 1998 in plaats van 1995.

** Spanje, Mishandeling: 1997 in plaats van 1995.

Bron: European Sourcebook, Eurostat (Luxemburg, Zwitserland: totaal en diefstal met geweld, 2006)

Tabel 11.4 Percentage minderjarige verdachten per land en naar type delict

	Totaal			Diefstal			Diefstal met geweld				
	1999	2003	2006	1995	1999	2003	2006	1995	1999	2003	2006
Nederland	18	17	20	21	23	23	30	25	33	30	36
Duitsland*	19	18	17	30	33	30	30	35	40	37	35
Engeland en Wales	11	10	.	41	31	28	.	45	42	42	.
Frankrijk	21	19	18	28	33	31	32	31	40	39	42
Luxemburg	.	11	.	17	.	19	.	16	.	20	.
Bulgarije*	12	11	14	23	10	17	24	5	17	23	22
Estland	16	19	14	25	23	.	22	26	23	.	32
Finland*	12	9	12	24	20	17	17	27	32	18	20
Griekenland	.	6	6	11	.	11	9	4	.	4	6
Hongarije	8	9	12	20	15	18	25	28	29	35	48
Ierland	.	21	.	15	.	27	45	17	.	25	.
Italië	3	2	.	9	9	10	.	6	7	8	.
Letland	7	.	.	23	7	.	.	20	8	.	.
Litouwen**	13	15	12	.	21	23	14	.	27	27	35
Noorwegen	15	0	.	29	30	.	.	15	48	.	.
Oostenrijk*	16	14	16	26	30	24	28	28	38	32	45
Polen	15	8	8	29	29	21	12	26	27	24	23
Roemenië	6	7	8	21	.	17	19	22	20	23	.
Slovenië	17	10	7	38	30	17	15	50	39	27	33
Slowakije	20	6	2	.	.	18	3	.	.	26	6
Spanje	13	12	.	.	.	18	.	17	23	24	.
Tsjechië*	14	11	7	32	16	20	15	32	27	29	.
Zweden	12	13	14	25	18	17	15	28	22	30	34
Zwitserland	29	20	.	31	27	23	26	33	38	40	37

Tabel 11.4 (vervolg)

	Drugs				Mishandeling				Moord en doodslag (incl. poging)			
	1995	1999	2003	2006	1995	1999	2003	2006	1995	1999	2003	2006
Nederland	4	4	4	4	15	18	16	19	8	5	7	10
Duitsland*	12	17	17	11	16	20	19	19	6	8	8	8
Engeland en Wales	12	13	15	.	23	18	21	.	6	7	7	.
Frankrijk	10	20	17	13	12	16	15	19	7	8	8	8
Luxemburg	5	.	20	.	5	.	.	.	6	.	.	.
Bulgarije*	.	14	16	12	7	2	6	11	8	4	5	3
Estland	.	8	.	7	6	7	.	11	4	8	.	6
Finland*	9	9	5	4	13	14	12	11	4	5	2	2
Griekenland	1	.	2	.	1	.	1	1	4	.	2	5
Hongarije	4	18	14	15	10	7	7	13	5	4	6	6
Ierland	5	.	10	44	15	.	15	40	9	.	5	.
Italië	3	5	2	.	2	3	2	.	2	3	2	.
Letland	1	1	.	.	5	3	.	.	4	6	.	.
Litouwen**	.	4	3	5	.	5	5	12	.	7	7	9
Noorwegen	6	11	.	.	15	15	.	.	10	4	.	.
Oostenrijk*	19	29	7	4	12	17	14	15	4	5	4	4
Polen	1	2	14	13	17	21	21	16	6	7	3	4
Roemenië	4	7	7	6	5	13	.	8	5	.	.	8
Slovenië	12	15	16	4	10	10	11	9	3	5	9	10
Slowakije	.	.	10	0	.	.	8	5	.	.	2	0
Spanje	5	5	.
Tsjechië*	19	.	19	12	11	9	10	8	5	2	3	2
Zweden	4	4	6	10	20	15	18	19	7	3	.	7
Zwitserland	8	12	11	8	12	16	15	18	7	6	5	4

Tabel 11.4 (vervolg)

	Verkrachting			
	1995	1999	2003	2006
Nederland	14	17	19	18
Duitsland*	8	11	12	13
Engeland en Wales	8	9	12	.
Frankrijk	15	21	22	23
Luxemburg	2	.	.	.
Bulgarije*	15	13	11	12
Estland	34	19	.	18
Finland*	6	4	7	7
Griekenland	5	.	6	2
Hongarije	12	13	7	6
Ierland	10	.	6	.
Italië	3	6	5	.
Letland	25	7	.	.
Litouwen**	.	17	24	0
Noorwegen	16	25	.	.
Oostenrijk*	8	14	11	13
Polen	13	10	10	14
Roemenië	11	8	12	15
Slovenië	9	6	9	7
Slowakije	.	.	6	2
Spanje	3	.	.	.
Tsjechië*	9	12	5	8
Zweden	8	5	11	13
Zwitserland	5	8	7	13

* Bulgarije, Duitsland, Finland, Oostenrijk, Tsjechië: 2000 in plaats van 1999.

** Litouwen: 2002 in plaats van 2003.

Bron: European Sourcebook

Tabel 11.5 Percentage vrouwelijke verdachten per land en naar type delict

	Totaal			Diefstal			Diefstal met geweld				
	1999	2003	2006	1995	1999	2003	2006	1995	1999	2003	2006
Nederland	12	13	14	17	16	18	21	8	6	7	1
Duitsland*	23	24	24	29	31	30	30	8	9	9	9
Engeland en Wales	16	18	.	26	23	23	.	8	8	11	.
Frankrijk	14	15	15	15	16	18	19	7	7	6	7
Luxemburg	.	21	.	11	.	21	.	4	.	9	.
Bulgarije*	11	9	9	7	7	11	11	4	3	4	4
Estland	9	11	10	7	9	.	11	5	6	.	5
Finland*	15	16	28	17	19	21	25	13	9	12	14
Griekenland	15	14	14	5	10	10	11	2	4	4	.
Hongarije	13	15	14	9	10	15	17	10	9	9	11
Ierland	.	19	.	13	.	23	30	3	.	7	8
Letland	4	.	.	11	3	.	.	4	2	.	.
Litouwen**	13	10	19	.	9	8	26	.	4	3	5
Noorwegen	16	.	.	10	27	.	.	9	8	0	.
Oostenrijk*	21	20	20	23	23	24	28	13	10	11	6
Polen	9	9	8	9	5	7	4	4	5	5	5
Portugal	.	.	16	.	.	.	18	.	.	.	4
Roemenië	11	13	12	14	14	8	7	4	3	5	.
Slovenië	12	16	14	13	10	13	13	7	8	5	4
Slowakije	.	7	7	13	.	8	3	3	.	5	.
Spanje	9	10	.	.	9	11	.	11	11	10	.
Tsjechië*	12	12	14	7	8	9	11	8	7	8	.
Zweden	18	19	20	27	27	29	31	5	4	5	5
Zwitserland	15	15	.	17	16	18	19	6	8	7	6

Tabel 11.5 (vervolg)

	Drugs				Mishandeling				Moord en doodslag (incl poging)			
	1995	1999	2003	2006	1995	1999	2003	2006	1995	1999	2003	2006
Nederland	12	12	14	15	9	11	12	13	9	9	12	14
Duitsland*	12	12	12	12	13	14	15	15	10	12	12	13
Engeland en Wales	10	12	11	.	12	17	16	.	10	10	9	.
Frankrijk	10	8	8	8	10	10	12	14	13	14	14	13
Luxemburg	15	.	15	.	15	.	.	.	20	.	.	.
Bulgarije*	.	7	7	8	6	1	6	6	8	11	8	9
Estland	5	19	.	15	8	8	.	13	9	8	.	7
Finland*	10	13	16	16	10	11	12	14	12	11	13	17
Griekenland	9	7	8	27	11	11	11	11	4	2	5	4
Hongarije	12	13	10	9	9	9	9	10	17	13	21	15
Ierland	9	.	11	8	6	.	9	18	12	.	3	.
Letland	5	11	.	.	11	8	.	.	14	8	.	.
Litouwen**	.	23	26	14	.	9	9	8	.	10	12	8
Noorwegen	17	20	0	.	9	6	.	.	7	0	.	.
Oostenrijk*	18	17	15	15	12	13	14	13	20	20	14	12
Polen	.	1	8	7	7	8	7	6	13	13	12	13
Portugal	.	.	.	10	.	.	.	20
Roemenië	15	11	21	14	19	19	.	4	.	.	.	7
Slovenië	11	14	8	14	13	13	6	2	13	12	9	.
Slowakije	8	.	9	7	1	.	11	9	10	.	10	3
Spanje	6	5	.	.	11	10	.
Tsjechië*	.	.	12	16	7	8	8	7	14	16	12	11
Zweden	15	14	15	15	9	9	12	13	11	11	.	11
Zwitserland	15	15	13	12	11	10	11	14	13	12	13	13

Tabel 11.5 (vervolg)

	Verkrachting			
	1995	1999	2003	2006
Nederland	4,0	0,0	2,0	2,8
Duitsland*	1,0	1,2	1,0	1,2
Engeland en Wales	0,0	0,8	1,0	.
Frankrijk	4,0	2,4	2,0	1,9
Luxemburg	0,0	.	.	.
Bulgarije*	0,0	0,4	0,0	0,0
Estland	.	.	.	0,0
Finland*	0,0	0,0	1,0	0,2
Griekenland	3,0	1,8	2,0	.
Hongarije	1,0	0,0	0,0	0,9
Ierland
Letland	0,0	0,0	.	.
Litouwen**	.	0,0	1,0	0,4
Noorwegen	0,0	0,0	.	.
Oostenrijk*	0,0	1,2	1,0	0,6
Polen	0,0	0,6	1,0	0,9
Portugal	.	.	.	1,0
Roemenië	2,0	1,9	0,0	0,2
Slovenië	1,0	0,8	0,0	.
Slowakije	2,0	.	0,0	0,6
Spanje	1,0	1,1	1,0	.
Tsjechië*	0,0	0,0	1,0	0,3
Zweden	1,0	0,0	0,0	0,9
Zwitserland	.	0,0	0,0	0,0

* Bulgarije, Duitsland, Finland, Oostenrijk, Tsjechië: 2000 in plaats van 1999.

** Litouwen: 2002 in plaats van 2003.

Bron: European Sourcebook

Tabel 11.6 Aantal door rechter veroordeelde verdachten per land en naar type delict (per 100.000 inwoners)

	Totaal				Diefstal				Diefstal met geweld			
	1995	2000	2003	2006	1995	2000	2003	2006	1995	2000	2003	2006
Nederland	629	663	787	762	179	164	183	150	22	23	24	18
België	1.507	1.443	1.716	.	89	75	76	.	22	24	25	.
Denemarken	926	2.787	2.634	3.466	473	391	327	279	11	12	6	7
Duitsland	1.124	1.071	892	912	228	209	172	155	11	13	11	11
Engeland en Wales	2.589	2.711	2.825	2.646	249	284	226	184	10	11	14	15
Frankrijk	613	955	871	1.066	105	157	137	159	10	9	10	.
Bulgarije	140	387	364	397	74	195	195	166	7	17	16	19
Estland*	540	744	802	903	304	334	278	176	61	79	69	27
Finland	3.353	3.350	3.879	4.166	653	687	695	583	9	9	12	9
Griekenland**	.	.	664	513	.	.	.	23	.	.	.	1
Hongarije	938	1.034	1.017	1.054	328	340	272	248	15	15	17	16
Ierland	146	129	974	.	127	56	586	.	4	14	37	.
Italië**	357	534	381	378	52	97	60	51	10	12	12	13
Letland	388	528	505	375	180	233	.	.	17	27	.	.
Litouwen	.	.	508	576	.	.	.	177	.	.	.	50
Noord-Ierland	2.053	1.582	1.566	1.513	254	167	123	117	12	7	11	9
Noorwegen	1.274	1.427	.	304	175	182	.	.	4	5	.	.
Oostenrijk	868	513	514	524	211	125	142	107	6	7	7	9
Polen	506	576	1.089	1.214	135	145	168	175	14	23	31	31
Portugal	365	519	674	664	80	55	46	39	16	14	19	18
Roemenië	.	.	210	263	.	.	125	83	.	.	14	13
Schotland**	1.475	1.182	1.348	1.320	432	347	330	292	13	12	14	9
Slovenië	207	343	367	430	66	85	96	108	2	5	6	6
Slowakije	.	433	505	478	.	132	134	.	.	12	13	9
Spanje	294	246	298	.	106	74	79	.	16	14	15	.
Tsjechië	532	615	648	675	170	161	150	141	12	14	16	15
Zweden	1.603	1.330	1.270	1.318	375	273	269	267	6	9	10	10
Zwitserland	937	1.209	1.398	1.496	87	129	169	171	5	9	10	11

Tabel 11.6 (vervolg)

	Drugs				Mishandeling				Moord en doodslag (incl poging)			
	1995	2000	2003	2006	1995	2000	2003	2006	1995	2000	2003	2006
Nederland	30	40	61	55	36	49	67	82	6,3	7,5	9,3	6,6
België	51	40	42	.	46	42	41	.	1,4	1,7	1,9	.
Denemarken	7	107	112	250	81	83	113	117	1,1	0,5	0,7	0,7
Duitsland	46	66	57	63	51	71	69	83	1,2	1,1	1,0	0,8
Engeland en Wales	61	86	97	74	109	136	68	74	0,5	0,6	3,0	2,8
Frankrijk	33	38	44	66	35	87	76	104	1,4	1,1	1,1	1,1
Bulgarije	0	3	7	21	1	3	3	4	2,6	2,0	2,2	2,5
Estland*	1	23	.	34	17	19	18	96	13,5	8,0	7,1	3,8
Finland	46	112	143	140	153	152	202	206	3,8	3,2	3,7	3,3
Griekenland**	.	.	.	18	.	.	.	8	.	.	.	0,3
Hongarije	2	15	16	24	61	53	54	55	2,8	3,0	3,4	2,5
Ierland	0	17	102	218	2	16	101	.	0,1	0,8	1,3	0,4
Italië**	29	31	37	38	5	8	13	13	1,3	1,6	2,1	2,2
Letland	4	7	7,4	4,0	.	.
Litouwen	.	.	.	29	.	.	.	41	.	.	.	8,2
Noord-Ierland	42	39	29	42	39	38	67	78	4,3	1,0	2,0	1,7
Noorwegen	95	186	.	.	17	14	.	.	.	0,6	.	0,5
Oostenrijk	41	40	55	70	125	65	68	70	0,7	0,5	0,8	0,8
Polen	5	7	26	53	36	44	92	103	1,7	1,6	1,9	2,2
Portugal	27	34	23	21	27	52	53	53	3,4	2,5	2,7	2,3
Roemenië	.	.	2	3	.	.	59	46	.	.	7,0	3,9
Schotland**	109	107	144	143	248	222	272	297	2,6	2,9	2,6	3,2
Slovenië	2	12	17	20	15	31	32	41	1,9	2,7	1,0	2,2
Slowakije	.	7	11	13	.	56	34	25	.	1,2	1,1	0,9
Spanje	19	18	20	.	9	12	24	.	1,3	1,0	1,3	.
Tsjechië	2	9	13	14	22	27	30	26	1,3	1,6	1,7	1,2
Zweden	70	90	113	153	106	88	86	97	1,4	1,7	1,5	1,8
Zwitserland	114	183	196	209	14	24	32	42	1,2	1,3	0,8	1,2

Tabel 11.6 (vervolg)

	Verkrachting			
	1995	2000	2003	2006
Nederland	2,3	1,8	2,1	1,7
België	3,7	4,5	4,8	.
Denemarken	1,4	1,2	1,4	1,1
Duitsland	1,5	2,7	1,3	1,3
Engeland en Wales	1,1	1,1	1,3	1,6
Frankrijk	1,8	2,9	2,8	3,0
Bulgarije	1,7	2,3	2,4	3,4
Estland*	4,0	2,8	1,5	2,1
Finland	1,2	1,2	1,3	1,3
Griekenland**	.	.	.	0,2
Hongarije	2,3	1,6	1,4	1,1
Ierland	0,6	2,7	6,9	0,7
Italië**	1,7	2,0	2,3	2,3
Letland	4,2	3,7	.	.
Litouwen	.	.	.	5,4
Noord-Ierland	1,5	0,5	0,6	0,6
Noorwegen	0,8	0,6	.	.
Oostenrijk	2,2	1,9	2,2	2,1
Polen	2,5	2,2	2,7	2,5
Portugal	1,3	0,6	0,5	0,5
Roemenië	.	.	3,6	2,1
Schotland**	0,5	0,8	1,1	1,2
Slovenië	2,2	2,9	1,3	2,1
Slowakije	.	1,1	1,3	1,2
Spanje	0,7	0,2	0,2	.
Tsjechië	1,8	1,4	1,5	1,3
Zweden	1,5	1,4	1,5	4,7
Zwitserland	1,2	1,4	1,6	1,8

* Estland: 2002 in plaats van 2003, 2007 in plaats van 2006.

** Griekenland, Italië, Schotland: 2005 in plaats van 2006

Bron: European Sourcebook

Tabel 11.7 Percentueel aandeel van verschillende strafsoorten, uitgesplitst naar volwassenen en jeugd, 2006

	Volwassenen					Jeugd				
	Onvw gevangenisstraf	Boetes	Andere onvw straffen	Voorwaardelijke straf	Vernaming/ waarschuwing	Onvw gevangenisstraf	Boetes	Andere onvw straffen	Voorwaardelijke straf	Vernaming/ waarschuwing
Nederland	15	31	44	9	1	12	3	68	16	1
België	7	92	87	7	.	3	85	94	3	.
Denemarken	6	87	1	6	.	4	77	5	14	.
Duitsland	6	80	.	13	1	6	.	84	10	.
Engeland en Wales	7	72	10	3	7	7	12	66	0	12
Frankrijk	19	38	11	31	1	9	5	57	26	3
Finland	5	88	2	7	.	1	91	0	6	2
Griekenland	6	8	.	81	.	5	.	95	.	.
Hongarije	10	43	40	18	8	4	4	.	17	21
Litouwen	44	28	15	12	.	33	2	48	17	.
Noord-Ierland	8	68	14	9	.	7	19	71	3	.
Oostenrijk	24	39	.	34	.	15	30	.	38	16
Polen	9	19	13	59
Portugal	6	76	1	16	1	6	60	1	22	12
Roemenië	34	19	.	47	.	27	4	9	47	7
Schotland	18	50	21	.	12	23	10	54	.	14
Slovenië	89	7	.	.	1	2	1	96	.	.
Slowakije	14	4	3	44	64	7	30	10	39	56
Tsjechië	14	4	.	54	4
Zweden	12	54	5	8	15
Zwitserland	15	38	.	46	.	2	21	37	5	31

Bron: European Sourcebook

Tabel 11.8 Aantal gevangenen per land (per 100.000 inwoners)

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Nederland*	23	23	27	29	34	33	34	34	43	42
België	56	57	60	64	66	64	64	66	64	66
Denemarken	63	.	.	64	63	65	67	66	67	69
Duitsland**	91	93	100	101	100	95	88	84	83	82
Engeland en Wales	86	87	88	88	87	93	93	97	99	96
Frankrijk	66	72	56	63	70	78	77	86	88	80
Luxemburg
Bulgarije
Estland
Finland	106	101	99	97	93	90	86	85	80	68
Griekenland
Hongarije
Ierland
Italië	56	52	62	71	76	73	59	56	55	54
Letland
Litouwen
Noord-Ierland
Noorwegen	44	.	.	49	49	51	48	48	50	52
Oostenrijk
Polen
Portugal
Roemenië
Schotland
Slovenië
Slowakije
Spanje
Tsjechië
Zweden	55	58	60	58	52	52	51	53	58	57
Zwitserland
Australië
Canada
Japan	.	.	45	45	45	46	45	45	44	42
Verenigde Staten	.	.	.	275	287	312	330	352	385	434

Tabel 11.8 (vervolg)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Nederland*	46	49	50	53	57	67	77	75	75	84
België	65	61	68	74	75	76	78	84	77	80
Denemarken	67	69	70	68	70	65	61	60	63	66
Duitsland**	82	81	74	81	80	81	88	91	95	97
Engeland en Wales	90	90	89	87	95	99	106	119	125	123
Frankrijk	84	86	86	89	93	92	93	93	91	92
Luxemburg
Bulgarije
Estland
Finland	69	69	69	67	64	63	62	58	54	53
Griekenland
Hongarije
Ierland
Italië	46	62	83	88	89	83	85	87	86	89
Letland
Litouwen
Noord-Ierland
Noorwegen	56	60	57	61	58	57	57	58	56	57
Oostenrijk
Polen
Portugal
Roemenië
Schotland
Slovenië
Slowakije
Spanje
Tsjechië
Zweden	58	58	60	65	70	71	65	59	60	59
Zwitserland
Australië	.	.	.	89	94	96	99	103	106	113
Canada	.	.	.	127	130	131	130	131	123	123
Japan	39	37	36	36	36	37	38	40	42	43
Verenigde Staten	462	488	518	531	567	603	621	651	672	694

* Vanaf 1999 is voor Nederland overgegaan op een andere bron (Council of Europe SPACE statistics). Het niveaoverschil tussen 1998 en 1999 wordt grotendeels hierdoor veroorzaakt.

** Tot en met 1990: West-Duitsland; 1991: West-Duitsland en Berlijn; vanaf 1992 geheel Duitsland.

Bron: WODC, Home Office, Council of Europe

Tabel 11.8 (vervolg)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nederland*	90	95	101	113	124	134	125	113
België	83	85	90	84	88	90	96	95
Denemarken	61	59	64	66	70	76	69	66
Duitsland**	97	96	95	96	97	96	96	95
Engeland en Wales	124	126	137	139	140	143	145	148
Frankrijk	80	77	88	93	91	92	92	100
Luxemburg	90	81	86	111	121	152	164	155
Bulgarije	115	114	122	128	140	158	159	151
Estland	328	350	341	354	338	327	322	263
Finland	56	59	67	66	66	73	71	69
Griekenland	76	79	78	81	.	87	91	100
Hongarije	158	171	177	168	162	162	155	150
Ierland	76	80	78	75	.	.	74	80
Italië	94	95	100	102	97	102	65	78
Letland	353	364	363	349	333	313	285	286
Litouwen	240	291	326	288	227	233	237	219
Noord-Ierland	.	52	64	70	76	78	86	82
Noorwegen	57	59	59	64	65	67	68	71
Oostenrijk	83	85	92	97	.	107	105	108
Polen	169	207	209	211	208	217	230	234
Portugal	.	132	133	137	.	122	119	109
Roemenië	221	225	230	208	185	175	167	141
Schotland	.	.	129	131	136	133	141	145
Slovenië	57	58	56	55	56	57	65	67
Slowakije	297	139	146	164	177	173	161	151
Spanje	114	117	126	136	140	142	146	151
Tsjechië	219	207	164	167	.	186	186	185
Zweden	64	69	73	76	82	78	79	75
Zwitserland	89	72	69	72	82	82	79	76
Australië	112	115	114	118	120	124	.	.
Canada	118	116	112	115
Japan	47	50	53	58	.	62	63	.
Verenigde Staten	686	688	706	716	723	737	751	756

Bijlage 5 Afkortingen

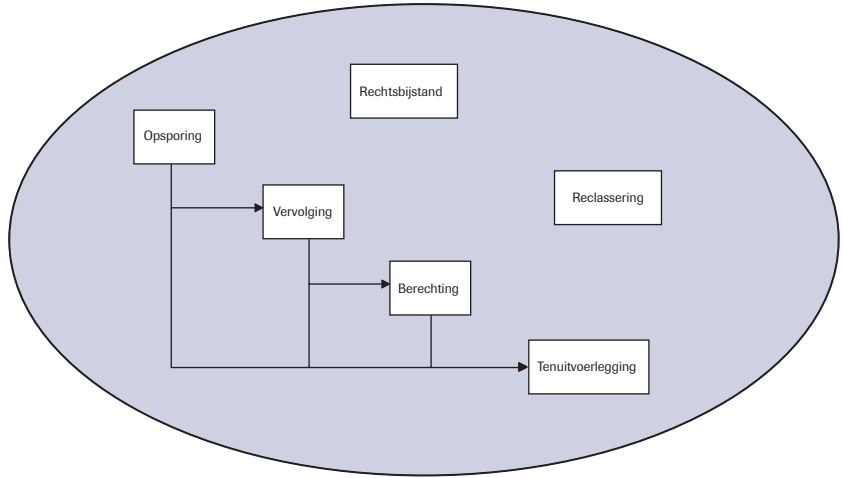
ABR	Algemene bedrijvenregister (van het CBS)
ag	advocaat-generaal
AID	Algemene Inspectiedienst
AIVD	Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst
AMvB	algemene maatregel van bestuur
BBI	beperkt beveiligde inrichting
BIBOB	Wet Bevordering Integriteit Beoordelingen door het Openbaar Bestuur
BJS	Bureau of Justice Statistics
BJZ	Bureau Jeugdzorg
BOB	Wet Bijzondere Opsporingsbevoegdheden
BOD	bijzondere opsporingsdienst
BOOM	Bureau Ontnemingswetgeving Openbaar Ministerie
BOPZ	Wet Bijzondere opneming in psychiatrische ziekenhuizen
BPS	Bedrijfsprocessensysteem
BVM	Bureau veiligheidsmonitor
BVOM	Bureau Verkeershandhaving Openbaar Ministerie
BZK	ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CIOT	Centraal Informatiepunt Onderzoek & Telecommunicatie
CJIB	Centraal Justitieel Incasso Bureau
COMPAS	Communicatiesysteem Openbaar Ministerie Parket AdminiStratie
CRR	Centraal Register Rijbewijzen
CTC	Centrale Toetsings Commissie
CvB	Centrum voor Beleidsstatistiek
CVOM	Centrale Verwerking Openbaar Ministerie
DANS	Data Archiving and Networked Services
DBV	Directie Bijzondere Voorzieningen
DForZo	Directie Forensische Zorg
Dienst IPOL	Dienst Internationale Politiesamenwerking
DISAD	Directie Internationale Strafrechtelijke Aangelegenheden en Drugsbeleid
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
DNRI	Dienst Nationale Recherche Informatie
DPJR	Directie Preventie, Jeugdbescherming en Reclassering
DRC	Discriminatie Registratie Code
ED	elektronische detentie
EDU	Europol Drugs Unit
ERV	Enquête Rechtsbescherming en Veiligheid
ESM	Enquête Slachtoffers Misdrijven
Et	elektronisch Toezicht
EHRM	Europese Hof voor de Rechten van de Mens
EU	Europese Unie

EVRM	Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
FIOD-ECD	Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst/Economische Controledienst
FPC	forensisch-psychiatrisch centrum
FPD	Forensisch Psychiatrische Dienst
G-4 gemeenten	de vier grote gemeenten Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht
G-31 gemeenten	de 31 grootste gemeenten van Nederland
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens
GGz	Vereniging Geestelijke Gezondheidszorg
GPS	Geïntegreerd Proces Systeem
gvo	gerechtelijk vooronderzoek
GW	Grondwet
Halt	Het alternatief
HKS	herkenningsdienstsysteem
HR	Hoge Raad der Nederlanden
hvb	huis van bewaring
ICVS	International Crime Victims Survey
ICTRO	ICT-bedrijf Rechterlijke Organisatie
IND	Immigratie- en naturalisatiedienst
ISD	inrichting voor stelselmatige daders
IST	Inspectie voor de Sanctietoepassing
IVBPR	Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
IVM	Integrale Veiligheidsmonitor
IVO	incidenteel versneld ontslag uit detentie wegens plaatsgebrek
JIB	Justitie in de buurt
JJI	Justitiële Jeugdinstellingen
Justis	Justitiële uitvoeringsdienst Toetsing, integriteit en screening
KLPD	Korps Landelijke Politiediensten
KMar	Koninklijke Marechaussee
LCA	Landelijk Coördinatiepunt Arrestatiebevelen
LECD	Landelijk Expertise Centrum Discriminatie
LNV	ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
L&V	Enquête Leefbaarheid en Veiligheid
LORS	Landelijk Overvallen Registratie Systeem
LRT	Landelijk Recherche team
MBI	Monitor Bedrijven en Instellingen
MCB	Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven
MIVD	Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst
MKZ	mond-en-klauwzeer
MOT	Meldpunt Ongebruikelijke Transacties

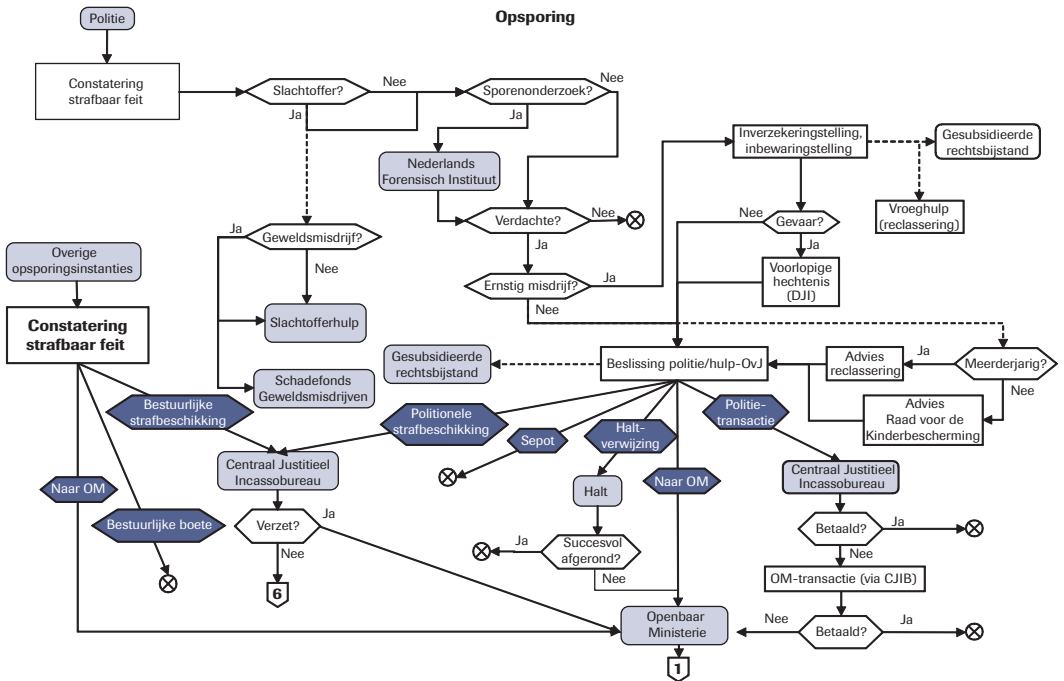
MvJ	ministerie van Justitie
NCTb	Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding
NFI	Nederlands Forensisch Instituut
NIFP	Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie
NRC	Nieuwe Rotterdamsche Courant
OM	Openbaar Ministerie
OMDATA	beleidsinformatiesysteem van het OM
OPS	Opsporingsregister
OTP	Onderhoud ten parkette
ots	ondertoezichtstelling
OvJ	officier van justitie
PaG	Parket-Generaal
PBC	Pieter Baan Centrum
Pbw	Penitentiaire beginselenwet
pg	procureur-generaal
PI	penitentiaire inrichting
PIJ	plaatsing in een inrichting voor jeugdigen
PMB	Politiemonitor Bevolking
POLS	Permanent Onderzoek Leefsituatie
pp	penitentiair programma
PS-en	productiestatistieken
pv	proces-verbaal
PW	Politiewet
QALY	Quality Adjusted Life Year
rc	rechter-commissaris
RDW	Rijksdienst voor Wegverkeer
RIAGG	Regionale Instelling voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg
Risc	Recidive inschattings schalen
RN	Reclassering Nederland
3RO	de drie reclasseringsorganisaties
RSJ	Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming
Rvdr	Raad voor de rechtspraak
SBI	Standaard Bedrijfsindeling
Sfo	Strafrechtelijk financieel onderzoek
SGM	Schadefonds Geweldsmisdrijven
SHN	Slachtofferhulp Nederland
SIOD	Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst
SOB	strafonderbrekingen uit politiebureaus
SOV	strafrechtelijke opvang verslaafden
Sr	Wetboek van Strafrecht
SSB	Sociaal Statistisch Bestand (van het CBS)
STRABIS	Strafrecht Boete Incasso Systeem

Stcrt.	Staatscourant
STP	Scholing- en trainingsprogramma
Sv	Wetboek van Strafvordering
SVB	Sociale Verzekeringsbank
SZW	ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
tbs	terbeschikkingstelling
TRIAS	Transactie Registratie Inning en Informatie Afhandelings Systeem
TULP	Tenuitvoerleggingprogramma
TULP/JJI	Tenuitvoerleggingprogramma/Justitiële Jeugdinstellingen
UN	United Nations
UNCTS	UN Crime Trends Survey
UNICRI	United Nations Interregional Criminal Justice Research Institute
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
V&W	ministerie van Verkeer en Waterstaat
VI	vervroegde invrijheidstelling
VMR	Veiligheidsmonitor Rijk
VN	Verenigde Naties
VPB	Vereniging Particuliere Beveiligingsorganisaties
VROM	ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijk Ordening en Milieubeheer
VROM-IOD	VROM Inlichtingen- en Opsporingsdienst
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WAHW	Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wet Mulder)
WAM	Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen
WED	Wet op de economische delicten
Wet RO	Wet op de rechterlijke organisatie
WODC	Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum
WOTS	Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen
WPR	Wet op de Persoonsregistratie
WSA	Wetenschappelijk Statistisch Agentschap
WSNP	Wet schuldsanering natuurlijke personen
wvv	wederrechtelijk verkregen voordeel
WVW	Wegenverkeerswet
WWM	Wet wapens en munitie
ZM	Zittende Magistratuur

Bijlage 6 Stroomschema justitieketen

Verklaring van de tekens

Bijlage 7 Trefwoordenregister

- aangifte** 63-68, 203, 207-209, 238-239, 270-273, 334-338, 388-389, 434-435, 559-562
- advocaten** - taken en rechtspositie 21
- afdoening door openbaar ministerie** (zie ook: OMDATA) 27-30, 137-152, 194-195, 200, 202-210, 238-239, 277-278, 441-474, 559-562, 582
- afdoening door politie** 25-26, 194-195, 202-210, 238-239, 559-562
- afdoening door rechter (zie: vonnis)
- afkortingenlijst** 609-612
- allochtonencriminaliteit** (zie ook: daderprofiel; verdachten) 112-119, 128-136, 384-387, 394-399, 426-433
- alternatieve (jeugd)straffen** (zie ook: Halt; jeugdstraffen en -maatregelen) 33-37, 147-149, 160-161, 166-167, 172-173, 177-178, 190-193, 203, 205-206, 224-229, 239, 253-254, 258, 277-278, 456-457, 471-472, 484-492, 501-502 510-514, 522-523, 549-551, 561-562, 576-577, 583
- angst voor criminaliteit (zie: onveiligheidsgevoelens)
- arrondissementsrechtbank (zie: rechterlijke macht)
- bedrijven als slachtoffer** (zie ook: Monitor Bedrijven en Instellingen; Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven; preventiemaatregelen door bedrijven) 51-55, 59-60, 62, 66-68, 82-84, 203, 327-330
- behandelinrichtingen voor jeugdigen (zie: justitiële jeugdinrichtingen)
- beleidssepot (zie: afdoening door openbaar ministerie)
- berechting (zie: strafrechtspleging; vonnis)
- beslissing omtrent vervolging (zie: afdoening door openbaar ministerie)
- beslissing van de rechter (zie: vonnis)
- beveiligingsbranche** 76-77, 319-320, 346-347
- beveiligingsmaatregelen (zie: preventiemaatregelen)
- bijkomende straffen (zie: ontzegging van rijbevoegdheid; verbeurdverklaring)
- bijzondere opsporingsdiensten** 24-25, 247-249, 572-573
- boete (zie: geldboete)
- burgers als slachtoffer (zie: slachtoffers)
- Buro Slachtofferhulp - organisatie en taken (zie: slachtofferhulp)
- cassatie (zie: rechtsmiddelen)
- Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB)** (zie ook: inning van geldboete; inning van schadevergoedingsmaatregel; inning van voordeelsontneming) 37-37, 40, 253-254, 312-313, 554-557, 564-567, 576-577, 583
- classificatie van misdrijven** 290
- criminaliteit** 19-20
- criminaliteitsontwikkeling** (zie ook: internationale vergelijking criminaliteit; stadsriminaliteit) 47-55, 63-68, 82-84, 85-99, 201-222, 238-239, 261-276, 282, 321-338, 351-372, 587-588, 593-595
- criminele carrière (zie: recidive)
- daderprofiel** (zie ook: verdachten) 102-104, 108-120, 126-136, 273-276, 396-399
- delinquenten - kenmerken (zie: daderprofiel; verdachten)
- deskundigen in het strafproces (zie: getuige-deskundigen)
- detailhandel als slachtoffer (zie: bedrijven als slachtoffer)

diefstal (zie: vermogensdelicten)

diefstal met geweld (zie: gewelddelicten)

discriminatie 357, 359, 361, 363, 373, 375, 377, 406-407, 410-411, 414-415, 443, 446, 452-453, 456, 458, 460, 463, 465, 469, 471, 473, 477, 480-483, 495-504, 506-509, 516-524, 526-529,

Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) 38-40, 253-255, 564-567, 576-577, 583

doorlooptijd van strafzaken 150-152, 168-169, 173, 460-461, 526-529

doorrijden na ongeval (zie: verkeersdelicten)

drugsdelicten 96, 103-104, 107-108, 111-112, 120-121, 125-126, 139, 141-142, 150, 159, 180, 208-209, 219-222, 270, 273, 275-276, 282, 356, 358, 360, 362, 364, 367, 370-371, 374, 376, 378, 388-389, 392-393, 405, 408-409, 412-413, 416-417, 419, 423-425, 434-435, 438-439, 444, 447, 454-455, 457, 459-460, 464, 466, 470, 472, 474, 478, 481-483, 488-490, 496-504, 507-509, 512-513, 517-524, 528-529, 535, 549, 594, 596, 600, 603

dwangmiddelen 22

economische delicten 139, 141-142, 150, 159, 358, 360, 362, 364, 374, 376, 378, 408-409, 412-415, 414-415, 444, 447, 452-453, 457, 459, 461, 464, 466, 470, 472, 474, 478, 481-483, 488-490, 496-504, 507-509, 512-513, 526-529

elektronisch huisarrest 34, 38, 176, 192, 531

European sourcebook 269-282, 317-318

fraude (zie: economische delicten; vermogensdelicten)

gedetineerden - kenmerken (zie: gevangenisbevolking)

gedragsmaatregel voor jeugdigen (zie ook: jeugdstraffen en -maatregelen) 36-37, 194

gefinancierde rechtshulp (zie: rechtshulp)

geldboete - incl. transacties (zie ook: inning van geldboete) 34, 36-37, 160-162, 168, 172-173, 203, 205, 226-227, 239, 277-278, 484-492, 494, 510-514, 524, 553-554, 559-562, 583, 605

gemeentegrootte en criminaliteit (zie: stadsriminaliteit)

gerechtshof (zie: rechterlijke macht)

geregistreerde criminaliteit (zie: criminaliteitstontwikkeling)

getuige-deskundigen 41-42

gevangenisbevolking - kenmerken 175-180, 279-282, 535-536, 549, 606-608

gevangenscapaciteit - bezetting en doorstroming 175-182, 199-200, 531-534, 547-548, 559-562

gevangnissen (zie: penitentiaire inrichtingen)

gevangenisstraffen (zie ook: jeugdetentie, vervangende hechtenis) 33, 51-52, 158-160, 172-173, 177-181, 183-184, 199-200, 203, 205-209, 239, 277-279, 282, 484-493, 495-500, 510-514, 532, 535, 559-562, 585, 605, 606-608

gewelddelicten (zie ook: moord en doodslag) 49-52, 63-71, 82-84, 88-90, 97, 99, 103-104, 106-107, 108-112, 120-128, 135-136, 138-139, 141-144, 146-152, 154-169, 172-173, 180, 207-208, 210-213, 228-232, 264-267, 270, 272-273, 275-276, 282, 321-341, 352, 357, 359, 361, 363, 366, 369, 372, 373, 375, 377, 388-391, 401, 406-407, 410-411, 414-415, 418, 421, 425, 434-437, 443, 446, 452-453, 456, 458, 460, 463, 465, 469, 471, 473, 477, 480-483, 488-490, 495-504,

- 506-509, 512-513, 516-524, 526-529, 535, 549, 588, 593-594, 596-597, 599-600, 602-603
- gratie** 181, 538, 554
- Halt** (zie ook: alternatieve (jeugd)straffen) 25-27, 193-194, 200, 203, 224-225, 239, 253-254, 258, 552, 561-562, 564-567, 576-577, 583
- hechtenis (zie: gevangenisstraffen; voorlopige hechtenis)
- heenzending** 176-177, 539
- herhaald slachtofferschap (zie: meervoudig slachtofferschap)
- Herkenningsdienstsysteem** (HKS) 101-102, 108-119, 126-136, 305-308
- Hoge Raad (zie: rechterlijke macht)
- hoger beroep (zie: rechtsmiddelen)
- huis van bewaring (zie: penitentiaire inrichtingen)
- informatiebronnen criminaliteit en rechtshandhaving** 291-320
- inning van geldboete** – incl. transacties (zie ook: geldboete) 177-178, 194-197, 200, 553-554, 576-577
- inning van schadevergoedingsmaatregel** 198-199, 200, 556-557, 570
- inning van voordeelsontneming** (zie ook: voordeelsontneming) 197-198, 200, 555, 576-577
- Inspectie voor de sanctietoepassing (Ist)** 41
- Internationale slachtofferenquête (ICVS)** 261-269, 282, 316-317, 587-589
- Integrale veiligheidsmonitor (IVM) (zie: Veiligheidsmonitor)
- internationale rechtshulp (zie: overdracht van strafteuitlegging)
- internationale vergelijking criminaliteit en opsporing** 261-276, 282, 587-589, 593-595
- internationale vergelijking strafrechtspleging en tenuitvoerlegging** 261-264, 277-282, 602-604, 605
- interne criminaliteit (zie: bedrijven als slachtoffer)
- inverzekeringstelling (zie: voorlopige hechtenis)
- ISD-maatregel (zie: plaatsing in inrichting voor stelselmatige daders)
- jeugdbescherming - organisatie (zie: Raad voor de Kinderbescherming)
- jeugdcriminaliteit** (zie ook: meisjescriminaliteit) 109-110, 119-136, 224, 239, 256-257, 260, 273-275, 282, 379-383, 390-393, 400-439, 596
- jeugddetentie** 33, 165-166, 173, 187-189, 200, 206, 224-229, 258, 279, 484-492, 510-521, 548
- jeugdmaatregelen (zie: jeugdstraffen en -maatregelen)
- jeugdreclassering** 36, 194, 255, 259, 585
- jeugdstraffen en -maatregelen** (zie ook: alternatieve (jeugd)straffen; gedragsmaatregel voor jeugdigen, jeugddetentie, PIJ-maatregel) 33-37, 164-168, 173, 236-251, 239, 258, 491-492, 510-524, 547, 561-562, 605
- jeugdstrafrechtspleging** 139-140, 146-150, 152, 154, 162-168, 173, 223-239, 256-257, 442, 445, 462-474, 475-476, 503-524, 561-562, 581-582
- justitieketen** 613-615
- justitiële inrichtingen (zie: Dienst Justitiële Inrichtingen; justitiële jeugdinrichtingen; penitentiaire inrichtingen)
- justitiële inrichtingen voor volwassenen** (zie: penitentiaire inrichtingen)

- justitiële jeugdinstellingen** - doelgroep, capaciteit, bezetting en doorstroming 40, 187-190, 200, 253-255, 258, 314-316, 548, 561-562, 576-579, 583
- kantongerechten (zie: rechterlijke macht)
- kinderbescherming (zie: Raad voor de Kinderbescherming)
- koninklijke marechaussee** 23-24, 247-248
- korps landelijke politiediensten (zie: politie)
- kosten van criminaliteit** 62, 71-73, 241-260, 332-333, 568-569, 581
- kosten van preventie** 243, 245-246, 564-567 571
- kosten van (straf)rechtshandhaving** 241-260, 564-569, 572-575, 581
- kosten van strafuitvoering** 243, 253-255, 258, 564-569, 576-579, 583-584
- kosten van vervolging en strafrechtspleging** 243, 249-252, 256-257, 564-569, 582
- landelijk parket (zie: openbaar ministerie)
- landenvergelijking (zie: internationale vergelijking)
- legaliteitsbeginsel** 19-20
- letsel van slachtoffers (zie: lichamenlijk letsel bij slachtoffers; psychisch letsel bij slachtoffers)
- lichamelijk letsel bij slachtoffers** (zie ook: slachtoffers) 61, 332-333
- maatregelen (zie: straffen en maatregelen)
- melding bij de politie (zie: aangifte)
- meisjescriminaliteit** (zie ook: jeugdcriminaliteit; vrouwen-criminaliteit) 119-120, 126-129, 136, 139-140, 154, 379-383, 390-393, 400-405, 426-429, 436-439
- Monitor criminaliteit bedrijfsleven (MCB)** 302-304
- moord en doodslag** 268-270, 282, 357, 359, 361, 363, 373, 375, 377, 406-407, 410-411, 443, 446, 452-453, 456, 458, 460, 463, 465, 469, 471, 473, 477, 480-483, 495-504, 506-509, 516-524, 526-529, 590-592, 594
- Nederlands Forensisch Instituut (NFI)** 42, 248, 564-567, 572-573
- OMDATA** (zie ook: afdoening door openbaar ministerie) 309-312
- ondertoezichtstelling (zie: jeugdbeschermingsmaatregelen)
- onderzoek ter terechtzitting (zie: terechtzitting)
- ongeregistreerde criminaliteit** 47-55, 63-68, 82-83, 203, 229, 264-269, 282
- ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel (zie: voordeelsontneming)
- ontslag van rechtsvervolging (zie: vonnis)
- onttrekking aan het verkeer** 34, 492
- ontvluchtingen** 539, 542
- ontzegging van rijbevoegdheid** 37, 157, 198, 203, 224, 484-492, 514
- onveiligheidsgevoelens** 77-82, 84, 102, 267-268, 282, 347-350, 589
- openbaar ministerie** - organisatie, taken en omvang (zie ook: afdoening door openbaar ministerie) 27-28, 249-250, 257, 564-567, 574
- openbare orde delicten (zie: vandalisme)
- ophelderingspercentage** 85-96, 99, 351-356, 363-364, 559-560
- opsporingsonderzoek** 22, 571-572, 613
- opvanginstellingen voor jeugdigen (zie: justitiële jeugdinstellingen)

- overdracht van strafteuitlevering** 181-182, 535, 540-541
- overlevering (zie: uitlevering)
- parketten (zie: openbaar ministerie)
- particuliere beveiliging (zie: beveiligingsbranche)
- penitentiair programma** 39
- penitentiaire inrichtingen** - doelgroep, bestemming en mate van beveiliging 38-40, 175-178, 253-255, 534-535, 576-579
- PIJ-maatregel** (zie ook: jeugdstraffen en -maatregelen) 35-36, 164-165, 187-190, 227, 491-492, 510-514, 547-548
- plaatsing in inrichting voor stelselmatige daders** 35, 157, 179, 492, 535
- plaatsing in psychiatrisch ziekenhuis** 35, 492, 535,
- politie** - organisatie, taken en omvang 23, 245-249, 571-573
- politiekosten (zie: kosten van (straf) rechtshandhaving)
- Politiemonitor** (zie ook: veiligheidsmonitor) 297-298
- politiesept (zie: afdoening door politie)
- politiestatistiek** (zie ook: criminaliteitsontwikkeling) 85-99, 101-107, 119-125, 135-136, 304-305
- politietransactie (zie: afdoening door politie)
- processen-verbaal (zie: aangifte)
- preventiekosten (zie: kosten van preventie)
- preventiemaatregelen door bedrijven** (zie ook: bedrijven als slachtoffer; beveiligingsbranche) 75-76, 84, 345-346
- preventiemaatregelen door burgers** 74-75, 84, 342-344
- psychisch letsel bij slachtoffers** 61-62, 332-333, 340
- Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)** 43-44, 192-194, 250, 253, 257, 564-567, 574, 580, 582
- Raad voor de Rechtspraak** 31, 564-567
- Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ)** 41, 564-567, 576-577, 583
- raadsman (zie: advocaten)
- Raden voor rechtsbijstand** (zie ook: rechtshulp) 41
- rassendiscriminatie (zie: discriminatie)
- rechtbankstrafzaken (zie: strafrechtspiegeling)
- rechterlijke macht** - organisatie, taken en omvang 30-31, 251-252, 564-567, 575
- rechtshulp** – incl. gefinancierde rechtshulp 248, 255, 259, 564-567, 572-573, 580, 585
- rechtsmiddelen** 32, 169-171, 173
- recidive** 116-118, 133-134, 136, 394-395
- reclassering** - organisatie, omvang en taken (zie ook: jeugdreclassering) 42-43, 190-192, 248, 250, 253, 255, 564-567, 574, 580
- regionale politie (zie: politie)
- rijden onder invloed (zie: verkeersdelicten)
- rijksrecherche** 25
- sancties (zie: straffen en maatregelen)
- schade van criminaliteit (zie: kosten van criminaliteit)
- Schadefonds Geweldsmisdrijven** 44, 72, 244-245, 564-565, 570
- schadevergoeding aan ex-verdachten** 39-40, 171-173, 253, 530, 576-577
- schadevergoedingsmaatregel** (zie ook: inning van schadevergoedingsmaatregel) 34-35, 71-73, 157, 244-245, 556-557

- schikking (zie: afdoening door openbaar ministerie)
- schuldigerklaringen (zie: vonnis)
- seksuele delicten (zie: zedendelicten)
- sepot (zie: afdoening door openbaar ministerie; afdoening door politie)
- schuldigerklaring (zie: vonnis)
- slachtofferenquête** (zie ook: internationale slachtofferenquête) 47-51, 54-59, 60-66, 68-71, 77-84, 292-296, 321-333
- slachtofferhulp** (zie ook: lichamenteel letsel bij slachtoffers; psychisch letsel bij slachtoffers) 44, 68-71, 243-244, 318-319, 339-341, 564-567, 570
- slachtofferisico** 55-60
- slachtoffers** - kenmerken en rechtspositie (zie ook: bedrijven als slachtoffer) 20-21, 47-84, 202-203, 224, 264-269, 282, 321-333, 568-569, 590-592
- snelheid van berechting (zie: doorlooptijden van strafzaken)
- Sociaal statistisch bestand (SSB)** 305-308
- staande magistratuur (zie: openbaar ministerie)
- stadscriminaliteit** 96-99, 116-117, 131-132, 136, 366-372, 388-389, 418-425, 434-435
- standaardclassificatie misdrijven (zie: classificatie van misdrijven)
- Stop-reactie** (zie ook: alternatieve (jeugd)straffen) 25-27, 193-194, 200, 552
- strafbaar feit** 20
- strafbeschikking** 29-30, 151
- straffen en maatregelen** (zie ook: alternatieve (jeugd)straffen; jeugdstraffen en -maatregelen) 33-37, 157-162, 172-173, 203-210, 253-255, 277-279, 484-502, 510-524, 559-562, 605
- strafmaat** 158-159, 166-167, 180-181, 186, 206-209, 277-282, 493-494, 497-500, 515, 518-521, 524, 536, 551, 559-562
- strafonderbreking (zie: heenzending)
- strafproces** - organisatie en fasen 31-37, 201-210, 614
- strafrechtspleging** (zie ook: doorlooptijd van strafzaken; internationale vergelijking strafrechtspleging; jeugdstrafrechtspleging) 137-173, 202-210, 238-239, 249-252, 308-309, 277-279, 282, 441-530, 559-562, 574-575, 614, 602-604
- strafrechtstelsel** 19-45
- strafteuitlegging** (zie ook: kosten van strafteuitlegging) 37-41, 175-200, 253-255, 256-258, 559-562, 576-577, 615
- taakstraffen (zie: alternatieve (jeugd)straffen)
- tbs** - tenuitlegging, capaciteit, bezetting en doorstroming 35, 40, 157, 182-187, 200, 253-255, 492, 535, 542-545, 547, 559-562, 576-579
- tbs-bevolking** - kenmerken 186, 535, 542, 544, 546
- technisch sepot (zie: afdoening door openbaar ministerie)
- tenuitlegging van sancties (zie: strafteuitlegging)
- terbeschikkingstelling (zie: tbs)
- terrechtzitting** 31-32
- transactie (zie: afdoening door openbaar ministerie; afdoening door politie)
- TULP** (zie ook: gevangenisbevolking; gevangenis capaciteit; justitiële jeugdinrichtingen) 314-316

uitlevering 535

vandalisme 50-51, 54-55, 63-71, 82-84, 93-94, 97, 99, 105-106, 108, 111-112, 120-124, 126-128, 135-136, 138-139, 141-142, 144, 146-152, 154-169, 172-173, 180, 208-209, 216-219, 208-209, 235-238, 354, 357-359, 361, 363, 367, 370, 372, 373-374, 375, 377, 388-391, 403, 406-407, 410-411, 414-415, 419, 422, 425, 434-437, 443-444, 446-447, 452-453, 456, 458-459, 460, 463, 465, 469-471, 473, 477, 480-483, 488-490, 495-504, 506-509, 512-513, 516-524, 526-529, 535,

veel voorkomende delicten (zie: criminaliteitsontwikkeling)

veelplegers (zie: recidive)

veiligheidsmonitor (zie ook: politiemonitor) 298-302

verbeurdverklaring 37, 198, 492, 514

verdachten - rechtspositie (zie ook: daderprofiel) 21, 101-136, 139-140, 146-147, 154-155, 203-209, 273-276, 351-356, 363-364, 373-387, 390-433, 436-439, 559-562, 568-569, 596-604

vergelijking criminaliteit en strafrechtspleging (zie: internationale vergelijking criminaliteit; internationale vergelijking strafrechtspleging)

verkeersdelicten 94-95, 97, 103-104, 107-108, 11-112, 120-121, 125-126, 139, 141-142, 180, 209, 229, 321-326, 333, 335, 337, 355, 358-361, 364, 367, 370, 372, 374, 375, 377, 388-391, 404, 408-411, 414-415, 419, 423, 425, 434-437, 444, 447, 452-453, 457, 459-460, 464, 466, 470, 472, 474, 478, 481-483, 488-490, 496-504, 507-509, 512-513, 517-524, 526-529, 535, 549,

vermogensdelicten (zie ook: economische delicten) 50-53, 63-71, 82-84, 91-93, 97, 99, 103-105, 108, 111-112, 120-122, 126-128, 135-136, 138-139, 141-144, 146-152, 154-169, 172-173, 180, 208-209, 213-216, 228-229, 232-235, 264-267, 270-276, 282, 321-341, 321-338, 353, 357, 359, 361, 363, 365-366, 369-370, 372, 373, 375, 377, 388-391, 402, 406-407, 410-411, 414-415, 418, 422, 425, 434-437, 443, 446, 452-453, 456, 458, 460, 463, 465, 469, 471, 473, 477, 480-483, 488-490, 495-504, 506-509, 512-513, 516-524, 526-529, 535, 549, 587-588, 593, 596, 599, 602

vernietiging (zie: vandalisme)

vertalers (zie: tolken)

vervangende hechtenis 177-179, 192-193, 532, 535, 554

vervolgving en berechting (zie: strafrechtspleging)

vervroegde invrijheidstelling (zie: voorwaardelijke invrijheidstelling)

voeging (zie: afdoening door openbaar ministerie)

vonnis 32, 153-173, 203-210, 238-239, 277-279, 282, 479-502, 505-524, 559-562

voordeelsontneming (zie ook: inning van voordeelsontneming) 34, 36-37, 157, 203, 224, 492, 555, 576-577

voorlopige hechtenis (zie ook: heenzendingen) 22, 175-177, 187-189, 199, 531, 535, 547-548, 559-562

voorwaardelijke invrijheidstelling 38-39, 181

vreemdelingenbewaring 40, 533, 578-579

vrijheidsstraffen (zie: gevangenisstraffen)

vrijspraak (zie: vonnis)

vroeghulp (zie: Raad voor de Kinderbescherming)

vrouwencriminaliteit (zie ook: meisjes-criminaliteit) 102-104, 109-112, 136, 139-140, 154, 273, 275-276, 351-356, 363-364, 379-383, 390-393, 599

Waarborgfonds Motorverkeer 45, 72-73

wapendelicten 96, 107, 125, 150, 356, 358, 360, 362, 364, 368, 371, 374, 376, 378, 405, 408-409, 412-413, 416-417, 420, 424-425, 444, 447, 454-455, 457, 459-460, 464, 466, 470, 472, 474, 478, 481-483, 488-490, 496-504, 507-509, 512-513, 517-524, 528-529

WOTS (zie: overdracht van strafteuitlevering)

zedendelicten 50, 63-65, 69-71, 90, 106, 124, 321, 323-324, 326, 331-332, 335, 337, 341, 357, 359, 361, 363, 373, 375, 377, 406-407, 410-411, 414-415, 443, 446, 452-453, 456, 458, 460, 463, 465, 469, 471, 473, 477, 480-483, 495-504, 506-509, 516-524, 526-529, 595, 597, 600, 604

zelfmelders 175-177, 531

zelfmoord in detentie 539

zittende magistratuur (zie: rechterlijke macht)

WODC-rapporten

Om zo veel mogelijk belanghebbenden te informeren over de onderzoeksresultaten van het WODC wordt een beperkte oplage van de rapporten kosteloos verspreid onder functionarissen, werkgroepen en instellingen binnen en buiten het ministerie van Justitie. Dit gebeurt aan de hand van een verzendlijst die afhankelijk van het onderwerp van het rapport opgesteld wordt. De rapporten in de reeks Onderzoek en beleid (O&B) worden uitgegeven door Boom Juridische uitgevers en zijn voor belangstellenden die niet voor een kosteloos rapport in aanmerking komen, te bestellen bij Boom distributiecentrum, Postbus 400, 7940 AK Meppel, tel.: 0522-23 75 55, via e-mail: budh@boomdistributiecentrum.nl. Een complete lijst van de WODC-rapporten is te vinden op de WODC-site (www.wodc.nl). Daar zijn ook de uitgebreide samenvattingen te vinden van alle vanaf 1997 verschenen WODC-rapporten. Volledige teksten van de rapporten (vanaf 1999) zullen met terugwerkende kracht op de WODC-site beschikbaar komen. Hieronder volgen de titelbeschrijvingen van de vanaf 2006 verschenen rapporten.

- Knaap, L.M. van der, Nijssen, L.T.J., & Bogaerts, S. (2006). *Geweld verslagen? Een studie naar de preventie van geweld in het publieke en semi-publieke domein*. O&B 239. (*Violence Defied? O&B 239a.*)
- Kogel, C.H. de, Nagtegaal, M.H., Neven, E., & Vervaeke, G. (2006). *Gewelddadige delinquenten met een psychische stoornis*. O&B 240.
- Killias, Martin, Fernando Aebi, Marcelo, Aromaa, Kauko, Aubusson de Cavarlay, Bruno, Barclay, Gordon, Gruszczyńska, Beata, Hofer, Hanns von, Hysi, Vasilika, Jehle, Jörg-Martin, Smit, Paul, & Tavares, Cynthia (2006). *European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics*. O&B 241.
- Faure, M.M.G., & Moerland, C.A.R. (2006). *Griffierechten: Een vergelijkende beschrijving van griffierechten- en vergelijkbare stelsels in een aantal landen van de Europese Unie*. O&B 242.
- Sikkel, D., Heijden, P.G.M. van der, & Gils, G. van (2006). *Methoden voor omvangschattingen van verborgen populaties, met name illegalen*. O&B 243.
- Ferwerda, H.B., Leiden, I.M.G.G. van, Arts, N.A.M., & Hauber, A.R. (2006). *Halt: Het Alternatief? De effecten van Halt beschreven*. O&B 244.
- Laan, A.M. van der, & Blom, M. (2006). *Jeugddelinquentie: risico's en bescherming: Bevindingen uit de WODC Monitor Zelfgerapporteerde Jeugdcriminaliteit 2005*. O&B 245.
- Poot, C.J. de, & Kruisbergen, E.W. (2006). *Kringen rond de dader: Grootschalig DNA-onderzoek als instrument in de opsporing*. O&B 246.
- Ewijk, M.D. van, & Voert, M.J. ter (2006). *Tendrapportage Gerechtsdeurwaarders 2006: Toegankelijkheid, continuïteit en kwaliteit van de ambtelijke dienstverlening*. O&B 247.

- Sackers, H.J.B., Stokkom, B.A.M. van, & Wils, J.-P. (2007). *Godslastering, discriminerende uitingen wegens godsdienst en haatuitingen: Een inventariserende studie*. O&B 248.
- Daalder, A.L. (2007). *Prostitutie in Nederland na opheffing van het bordeelverbod*. O&B 249. (*Prostitution in the Netherlands since the lifting of the brothel ban*. O&B 249a.)
- Jennissen, R.P.W., & Oudhof, J. (red.) (2007). *Ontwikkelingen in de maatschappelijke participatie van allochtonen*. O&B 250.
- Mheen, D. van de, & Gruter, P. (red.) (2007). *Helingspraktijken onder de loep: Impressies van helingcircuits in Nederland*. O&B 251.
- Bunt, H.G. van de, & Kleemans, E.R. (2007). *Georganiseerde criminaliteit in Nederland: Derde rapportage op basis van de Monitor Georganiseerde Criminaliteit*. O&B 252.
- Struiksma, N., Ridder, J. de, & Winter, H.B. (2007). *De effectiviteit van bestuurlijke en strafrechtelijke milieuhandhaving*. O&B 253.
- Eshuis, R.J.J. (2007). *Het recht in betere tijden: Over de werking van interventies ter versnelling van civiele procedures*. O&B 254.
- Heide, W. van der, & Eggen, A.Th.J. (red.) (2007). *Criminaliteit en rechtshandhaving 2006: Ontwikkelingen en samenhangen*. O&B 255.
- Tollenaar, N., Meijer, R.F., Huijbrechts, G.L.A.M., Blom, M., & Harbachi, S. el (2007). *Monitor Veelplegers: Jeugdige en zeer actieve veelplegers in kaart gebracht*. O&B 256.
- Dijk, J. van, Kesteren, J. van, & Smit, P. (2007). *Criminal Victimization in International Perspective: Key findings from the 2004-2005 ICVS en EU ICS*. O&B 257. (*Victimización en la perspectiva internacional: Resultados principales de la ENICRIV y ENECRIS 2004-2005*. O&B 257a.)
- Spapens, A.C.M., Bunt, H.G. van de, & Rastovac, L. (2007). *De wereld achter de wietteelt*. O&B 258.
- Koeter, M.W.J., & Bakker, M. (2007). *Effectevaluatie van de Strafrechtelijke Opvang Verslaafden (SOV)*. O&B 259.
- Kunst, M.J.J., Schweizer, S., Bogaerts, S., & Knaap, L.M. van der (2008). *Onderlinge agressie en geweld, posttraumatische stress en arbeidsverzuim in penitentiaire inrichtingen*. O&B 260. (*Aggression and violence, posttraumatic stress, and absenteeism among employees in penitentiaries*. O&B 260a.)
- Voert, M.J. ter, & Peters, S.L. (2008). *Tendrapportage advocatuur 2006: Toegankelijkheid, continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening*. O&B 261.
- Boom, A. ten, & Kuijpers, K.F., m.m.v. Moene, M.H. (2008). *Behoeften van slachtoffers van delicten: Een systematische literatuurstudie naar behoeften zoals door slachtoffers zelf geuit*. O&B 262.
- Kogel, C.H. de, & Nagtegaal, M.H. (2008). *Toezichtprogramma's voor delinquenten en forensisch psychiatrische patiënten: Effectiviteit en veronderstelde werkzame mechanismen*. O&B 263.

- Hulst, R.C. van der, & Neve, R.J.M. (2008). *High-tech crime, soorten criminaliteit en hun daders: Een literatuurinventarisatie*. O&B 264.
- Lacé, Z.D., & Voert, M.J. ter (2008). *Tendrapportage Notariaat 2006: Toegankelijkheid, continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening*. O&B 265.
- Guiaux, M., Uiters, A.H., Wubs, H., & Beenackers, E.M.Th. (2008). *Uitgenodigde vluchtelingen*. O&B 266.
- Klein Haarhuis, C.M., & Niemijer, E. (2008). *Wet en werkelijkheid: Bevindingen uit evaluaties van wetten*. O&B 267.
- Laan, A.M. van der, Vervoorn, L., Schans, C.A. van der, & Bogaerts, S. (2008). *Ik zit vast: Een exploratieve studie naar emotionele verwerking van justitiële vrijheidsbeneming door jongeren*. O&B 268. (*Being inside: An explorative study into emotional reactions of juvenile offenders to custody*. O&B 268a.)
- Teeuw, Wouter B., Vedder, Anton H., Custers, Bart H.M., Dorbeck-Jung, Bärbel R., Faber, Edward C.C., Iacob, Sorin M., Koops, Bert-Jaap, Leenes, Ronald E., Poot, Henk J.G. de, Rip, Arie, & Vudisa, Jacques N. (2008). *Security Applications for Converging Technologies: Impact on the constitutional state and the legal order*. O&B 269.
- Kogel, C.H. de (2008). *De hersenen in beeld: Neurobiologisch onderzoek en vraagstukken op het gebied van verklaring, reductie en preventie van criminaliteit*. O&B 270.
- Eggen, A.Th.J., & Kalidien, S.N. (red.) (2008). *Criminaliteit en rechtshandhaving 2007: Ontwikkelingen en samenhangen*. O&B 271.
- Gestel, B. van, m.m.v. Kouwenberg, R.F., Verhoeven, M.A., & Verkuylen, M.W. (2008). *Vastgoed & fout: Een analyse van twaalf strafrechtelijke opsporingsonderzoeken naar illegale en criminele praktijken in de woningsector*. O&B 272.
- Gosselt, J.F., Hoof, J.J. van, Jong, M.D.T. de, Dorbeck-Jung, B., & Steehouder, M.F. (2008). *Horen, zien en verkrijgen? Een onderzoek naar het functioneren van Kijkwijzer en PEGI (Pan European Game Information) ter bescherming van jongeren tegen schadelijke mediabeelden*. O&B 273.
- Ridder, J. de, Klein Haarhuis, C.M., & Jongste, W.M. de (2008). *De CEAS aan het werk: Bevindingen over het functioneren van de Commissie Evaluatie Afgesloten Strafzaken 2006-2008*. O&B 274.
- Wartna, B.S.J. (2009). *In de oude fout: Over het meten van recidive en het vaststellen van het succes van strafrechtelijke interventies*. O&B 275.
- Laan, A.M. van der, Schans, A. van der, Bogaerts, S., & Doreleijers, Th.A.H. (2009). *Criminogene en beschermende factoren bij jongeren die een basisraadsonderzoek ondergaan: Een verkennende inventarisatie van de mate van zorg en van risico- en beschermende factoren gesignaleerd door raadsonderzoekers*. O&B 276.